هەندێك لە
دیكۆمێنتەكانی ئاڵای شۆڕش

نووسینی:
عادل رفیق

هەندێك
لە دیكۆمێنتەكانی ئـــــاڵای شـــۆڕش

نووسینی : عادل رفیق

هەندێك
لە دیكۆمێنتەكانی
ئـــــاڵای شـــۆڕش

نووسینی: عادل ڕفیق

ناوی كتێب: هەندێك لە دیكۆمێنتەكانی ئاڵای شۆڕش
نووسینی: عادل رفیق
تایپ: نووسەر
نۆبەتی چاپ: چاپی یەكەم

009647715623147
0031639415841
www.belganama.com

لەهەر شـوێنێک سـە رمایەداری بوونی هەبێت، کرێکاران و زەحمە تکێشـان هەیە، چەوسانەوەی چینایەتی و ململانێی چینایەتی بوونی هەیە و پێویستی بوونی رێکخراوی کرێکاران و زەحمەتکێشان دروست دەبێت.
لایەنە بابەتیەکە گرێدراوی گۆڕانکارییەکانی ســەردەمەکەیە، کەوابوو باری بابەتی ناوخۆیش بۆ دروستبوونی رێکخراوەی کرێکاران لەئارادایە.

عادل

بـــەشـــی یـــەكـــەم ... ســـەرەتـــای ژیانـــم 18
شۆڕشی چواردەی گەلاوێژ 21
حزبی شیوعی عێراقی 22
بەشی دووەم ... شۆڕشی ئەیلول و سەرەتای كاری سیاسیم 28
كودەتای بەعس و مفاوەزات 30
بەعس و بریاری گرتنی باوكم 30
گەرانەوەم بۆ ناوشار 35
ڕووخانی بەعس وكودەتاكەی عبدالسلام عارف 36
جیابوونەوەی مەكتەبی سیاسی لە بارزانی 38
ڕیشەی ناكۆكیەكانی نێو پارتی 39
هۆكارەكانی جیابوونەوەو مەینەتی گەلی كورد 41
هەڵگیرسانەوەی شەڕلەگەڵ ڕژێمی عێراق 43
گەڕانەوەی ئیبراهیم ئەحمەدو جەماعەتەكەی 44
پەیوەندی جەلالیەكان بە حكومەتی عێراقەوە 45
جەلالیەكان و ماویزم 46
سازمان انقلابی حزب توده ایران و ماویزم 47
كودەتاكەی حزبی بەعسی ساڵی ١٩٦٨ 50
كۆنفرانسی لقی پێنج لە بەكرەجۆ ١٩٦٩ 51
دەمی مفاوەزات و ڕێكەوتنی یازدەی ئازاری ١٩٧٠ 53
هەڵوەشاندنەوەی پارتی شۆڕگێر (جەلالیەكان) 57
بەشی سێهەم ...بریاری دووركەوتنەوەم لە سیاسەت 60

باروودۆخی كوردستان دوای بەیانی ١١ئازار.............................. 60

تێوەگلان لە جەماعەتی(پارتی شۆڕشگێر!!)ەكەی شێخ ستارەوە................................ 62

پیلانەكانی بەعس دژی پارتی 68

پەیوەندیم بە كۆمەڵەی ماركسی لینینیەكانی كوردستانەوە لە ١٩٧٣ 70

شەهید بوونی حەمە ڕەشیدی برام.. 72

پەیوەندیم بە شۆڕشەوە ١٩٧٤ 76

چاوپێكەوتنم لەگەڵ مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد لە ١٩٧٤.. 78

دوژمن بە كەمگرتن.. 81

هەموو هێلكەكان لەناو سەبەتەی ئێراندا و ئاماژەكانی ڕێكەوتن نامەكەی جەزائیری ساڵی ١٩٧٥و ئاشبەتاڵ

سۆڤیەت و پەرژەوەندیەكانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست 83

سیاسەت دایک و باوكی نییە.. 85

ئاشبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥ 87

دەربەندڕایات ١٩٧٥/٣/٦ 87

١٩ /مارت/١٩٧٥ و بڕیاری ڕاگرتنی شۆڕش.. 90

بزووتنەوەی سۆشیالیستی دیموكراتی كوردستان... 92

تەسلیمبوونەوە.. 92

بـــەشـــی چـــــــوارەم .....كـــاركردنم لە كۆمەڵەدا... 97

سیاسەتی بە بەعسیكردن.. 98

هەواڵی دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی كوردستان 102

شەهید یاسین محمد حەسەن (یاسینە ڕەش)... .. 109

(كەم ژیان و كەڵ ژیان) 109

ڕاگـــــواستن.. ... 114
گواستنەوەم.. 115
كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە.. 117
دروستكردنی كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەو كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە 119
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایانی كوردستان لە بالیسان.. 119
مەحاكمی تەفتیشی یەكێتی و هاوڕێ فەرهاد 121
ڕاپەڕینە جەماوەری یەكانی ساڵی ١٩٨٢ 122
ڕاپەڕینی سەیدسادق و شەهید بوونی خوشكە عەینە 123
ڕێكەوتنی یەكیتی و پارتی.. 127
كۆنفرانسی دووەمی كۆمەلە لە ناوزەنگ ١٩٨٢... 128
دوای كۆنفرانسی دووەم.. 138
یەكەم كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی لە ١٩٨٢ 139
یەكەمین كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی.. 140
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایان لە بالیسان 143
مفاوەزات-گفتوگۆ.. 144
دیسانەوە شەڕی ناوخۆ.. 147
مفاوەزاتی یەكێتی لەگەڵ بەعس.. 148
ڕێكخراوی سولەیمانی و مفاوەزات... 149
بەرەڵایی و نەبوونی دیسپلین 150
هەڵوێستی لایەنەكان.. 150
كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە... دوواهەمین كۆنفرانسی كۆمەڵە 159

لیژنەی لێکۆڵینەوەو.. 170

وازهێنانم لە کۆمەڵەو یەکێتی.. 170

بەشی پێنجەم... ئـــــــــاڵای شــــــــــۆڕش.. 175

دامەزراندن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش.. ... 175

یەکەم کۆبونەوەی دەستەی دامەزرینەر 21/11/1984 178

❖. جیاوازی لە تێروانینی ستراتیژی خەبات... 179

بردنی بڵاوکراوەکان بۆ کەرکوک.. 188

رونکردنه وە لە بارەی ئامێری چاپەوە... 194

نامەکەی ئەڵقەی بیست و یەک بۆ مەلا بەختیار... 201

سەرنج لەسەر نامەکەی مەلا بەختیار... 204

کێشەی ڕۆنیۆو گیرانی هاوڕێ جەلیل.. 206

نامە بۆ کۆبونەوەی فراوانی ئاڵای شۆڕش لە سێوسێنان- قەرەداخ.. 210

کاری پۆپۆلیستی و لە باربردنی ڕێکخستنە(مارکسی یە شۆڕشگێری) یەکە............................ 213

گەورەترین هەڵەی ڕێکخراوەیی.. 213

کۆبونەوەکەی تاران.. 217

هاتنی شێخ علی بۆ سلێمانی و هەولێر.. 220

هۆکارەکانی وازهێنانم لەگەڵ دەستەی نوسەران.. 225

هەڵسەنگاندنی نامەکەی مەلا بەختیار.. 232

کۆبونەوەی ئاڵای شۆڕش و یەکێتی نیشتمانی... 238

سەرنجێکیتر لە نامەی ١٩٨٥/١٠/٢٧ 244

پەلاماری ینک بۆ سەر ئاڵای شۆڕش... 248

شەوارەی سیاسی ناوەندی نوسەران 248
ئەڵقەكان لە دەمی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكاندا 252
نامەیەك لە م١ بۆ تیپی ٣١ بۆ گرتنی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش 253
بەیانێك (یەكێتی تابوری پینجەمی فاشستەكانی ڕژێمی عێراقە)١٩٨٥ 254
دامەزراندنی كۆمێتەی پارێزگای سولەیمانی ئاڵای شۆڕش 261
دامەزراندنی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی ئاڵای شۆڕش 261
پەیوەندی بە زیندانەوە 263
نامەكانی زیندان 264
(ئازادی، یان مەرگی سەروەری) 266
نامە یەك بۆ سالار عە زیز 270
نامە یە ك لە بەكر حاجی سە فە رە وە 271
نامە یە ك لە ملازم عومە رەوە 272
نامەی جمال محمد خواكرم بۆ سالار عزیز 274
نامە یەك لە ئاوات شیخ جنابەوە 276
زێوێ و لیژنەی سەرپەرشتی................. 277
نامەیەك لە شیخ عەلی یەوە 278
چەند ڕونكردنەوەیەک لە باری ئەم نامەوە پێویستە......................... 280
بەیانێك (تاوانێكی گەورەتری سەرانی یەكێتی نیشتمانی) 281
چەند (زانیاری و سەرنج) ێ لە زیندانەوە.. 288
نامەی دەزگای پیشمەرگایەتی................ 291
نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە 292

نامەیەك لە ملازم عومەرەوە 298
نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە 300
نامەی تاڵەبانی بۆ محمد حاجی محمود.................................. 302
نامەی ملازم عومەر بۆ كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش 307
نامەیەک لە زێوەوە بۆ زیندان 313
یەكەم پەیوەندی من بە سالار عزیزە وە 317
نامەیەك لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناخۆ وە بۆ سالار عەزیز 317
نامەیەک لە زیندانەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی 328
سەرنجێک لەسەر دروستكردنی ناوەندی نوسەران 329
پرۆپاگەندەی سەرانی یەكێتی 330
پلنیۆمەكەی كۆمەڵە كوژەكان 331
پاكانە پێنووسین.. 332
نامەی نەوشیروان مستەفا بۆ مەلا بەختیار لە زیندان.. 334
نامەی دووەمی نەوشیروان مستەفا بۆ زیندانی یەكان.. 336
بۆ مێژوو.. 337
زیندان 339
نامەی پاكانە بە زۆر پێ نووسراوەكەی ١٩٨٦/١/٧ 339
كۆبونەوەی كۆمێتەكان لەسەر نامەی پاكانەكە.. 342
دروستكردنی ئامێرێک جێی ڕۆنیۆ بگرێتەوە.. 343
نامەی كۆمیتەی سەركردایەتی شارەكان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.. 345
پلانی دەربازكردنی هاوڕێ زیندانیەكانمان.. .. 352

لە سەركردایەتی ناوخۆوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی 354
پیتاك بۆ زێویَ 367
هەوڵی تیرۆركردنی سامی (عادل) لە لایەن یەكێتی یەوە 368
هەوڵی گرتنم لە لایەن رژێمەوە 368
لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.............. 371
ئۆردوگای زێوی.................................... 381
دانیشتن لەگەڵ ئێرانیەكان.......................... 383
پەیوەندی ئاڵای شۆڕش بە پارتی یەوە.. 384
ئاڵای شۆڕش و جود 384
دەرامەت لە زێوە 392
كۆبونەوەی فراوانی زێویَ (پلنیۆمی یەكەم) ئالای شۆڕش ١٩٨٦/٧/١٦ 392
سەبارەت بە ڕێكخستنی شارەكان 394
كۆبونەوە لەگەڵ ئیدریس بارزانی 401
كۆبونەوەی عادل و هاوڕێ روناك شێخ جناب لەگەڵ ئیدریس بارزانی................................ .. 404
كۆچی دوایی دایكی حاكم سەردار 405
بنكەی شەهید مناف 405
پەیوەندی كۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتكیشان و ئاڵای شۆڕش................................. 409
پیلانی یەكێتی 410
بریارەكانی لیژنەی لیكۆڵینەوە 412
ڕێكەوتنەوەی یەكێتی و پارتی لە تاران 413
بەلاغی هاوبەشی كۆبونەوەی ١٩٨٦/١١/٧پارتی و یەكێتی لە تاران................................ .. 415

نامەی بنکەی شەهید مناف بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.......................... 419
نامەیەکی حاجی مەمۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی................................ 421
نموونەیەک لە بێ دیسپلینی 424
هەوڵێکیتر بۆ شکاندنی زیندان و گیرانی روناك نوری هاوسەرم 425
نامەی خلیل دهۆکی 428
مۆتمر نصره الشعب العراقی................................ 429
هەوڵێک بۆ ئاشتی لەگەڵ یەکیتی................................ 430
کۆچی دوایی ئیدریس بارزانی 433
کۆبونەوە لەگەڵ حزبی شیوعی................................ 433
گەرانەوەی خلیل دهۆکی................................ 434
کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی 435
ئینذاری ئیران بۆ ئاڵای شۆڕش 436
کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی سەبارەت بەستنی پلنیۆم................................ 437
چلەی ئیدریس بارزانی................................ 439
نامەی هاوڕێ لیدیا بۆ عادل................................ 439
ناکۆکیەکانی ناو حزبی شیوعی................................ 441
نامەی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ کۆمێتەی سولەیمانی................................ 443
مەسەلەی گفتوگۆ لە گەڵ یەکێتی 443
نامەیەک بۆ هاوڕێ یان روناکی شێخ جناب (هاوڕێ لیدیا)و حەمە ئاوات لە عادلەوە.................. 446
نامەکەی سالارعزیز لە سوریاوە بۆ عادل 448
چەند خاڵێک لەسەر ئاڵای شۆڕش 451

وەڵامی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ كۆمیتەی سولەیمانی...................................... 455

لە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بۆ حاجی مەمۆ 458

پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش لە خواكورك 1987 460

ینك و تیرۆری سێ كادری ئاڵای شۆڕش 466

خەمێكی نوێ، دەمهەژێنێ................................ 467

باری تەندروستیم 469

حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵڵا................................ 470

ئازادبوونی هاوڕێ شێخ عەلی و هەڵاتنی هاوڕێ پشكۆ................................ 471

جیابونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی لە ئاڵای شۆڕش................................ 473

پلنیۆمی سیهەمی ئاڵای شۆڕش لە زیوی ١٩٨٨................................ 474

ڕاگەیاندنی كۆتایی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش 475

بەرەو خاشەبڕكردنی تەییاری ڕیڤژینیزم 480

ئازادبوونی حاتەمی برام................................ 484

وەستانی جەنگی ئێران-عێراق 484

ڕۆیشتن بەرەو ئاوارەیی-سوریا 486

دروستكردنی میدیای كوردی ئەمستەردام................................ 490

دیكۆمێنتەكان..492-680

وێنەكان..691-714

بـــەشـــی یـــەكــــەم
ســــەرەتـــای ژیانــم

لەدایكبوونم

لە ســـاڵانی چلەكانی ســـەدەی ڕابوردوو، هەركەس لە ماڵەوە لە دایک بوایە و كەســێک ڕۆژو كاتەكەی نەنوســیایە و ڕۆژی لە دایكبوونی نەزانرایە ، لە دائرەی نفوس(١/ ٧) تیان بۆ دەنووســی . بەوجۆرە ١/ گەلاوێژی/ی ســاڵی ١٩٤٨بوو بە ڕۆژی لە دایكبوونم. لە گەرەكی گۆیژە لە شـــاری ســـولەیمانی هاتمە دنیاوە، لە خیزانێكی زەحمەتكێشـدا، من یەكەم منداڵی خیزانەكە بووم، باوكم ناوی محمد رفیق محمد معروف بەرزنجی بوو. هەر لە ســـەرەتای لاوێتیەوە بۆ بژێوی ژیان بووە سەربازی بێتەل لە سوپای عیراقدا، باوكم تەنها برایەكی هەبوو بە ناوی تۆفیق محمد معرو ف . دایكم سەلما محمد مام ساڵح گێڵدەرەیی شەش براو پێنج خوشكی هەبوو. منیش شەش براو یەک خوشكم هەبوو، دوای من شەهید حەمەرەشیدی برام لە ساڵی (1)١٩٥٠ لە ســلێمانی هاتە دنیاوە، دوای ئەویش ســەلاحەدین لە ســاڵی ١٩٥٤ لە

---

(1)شـــەهید حەمەڕەشـــیدی برام: لە ســـاڵی ١٩٥٠لە دایک بوو، دوای تەواوكردنی ئامادەیی لە كولیجی كوردی بەغدا وەرگیرا، لە ماوەی چوارســـاڵی خوێندنیدا لە سەرەتای حەفتاكانی سەدەی ڕابوردودا لە بەغدا لە گەلێک لە ڕۆژنامەكانی ئەو سەردەمەدا وتاری ئەدەبی ســـەبارەت زمانی كوردی دەنووســـی، بە تایبەت لە ڕۆژنامەی هاوكاری و هاوڵاتی دا، دواجارێک كە چاوم پێی كەوت لە شەوی 21/20 مانگی نەورۆز ساڵی ١٩٧٤ بوو ، شـەردەســتپێكردبۆوە لە نێوان كوردو حكومەتی بەعســا فەرمانگەكانی میری ، پەروەردە ، پۆلیس ، بە ســەدان هەزاركەس چووبونە دەرەوە بۆ ناو شـۆرشـەكە ، جامعەی سـولەیمانی چووبوە قەڵادزە، خوێنـدكـارانی زانكۆش لە دەوری زانگۆكەیـان لە قەڵادزە كۆبوبونەوە تـا ئەوســـاتەی رژێمی بەعس قەڵادزێی و زانگۆكەی بە فرۆكەی جەنگی بۆردو مانكرد و بووە مایەی شـەهیدبوونی سـەدان خوێندكارو هاوڵاتی، سـولەیمانی لەو ڕۆژگارەدا بۆنی خوێنی لێدەهات، حشـــع بە هۆی ئەوەی لەژێر هەژموونی ســـۆڤیەتدا بوو ، ســـۆڤیەتیش پەیمانی دۆســـتایەتی لەگەڵ رژێمی دكتاتۆری و فاشـــی عێراقدا هەبوو، وەلەبەر رۆشـــنایی بیری ستالینیستی سۆڤیەتی (كە عێراقیش یەكیكە لەو وڵاتانەی بە ڕێگەی ناسەرمایەداری بەرەو ســـۆشـــیالیزم دەچێت ؟) لایەنگری بەعســـیكرد .. ئا لەوكاتەدا قســـەكانمان لەســـەر سەرهەڵدانەوەی شەربوو لە نێوان كوردو حكومەتدا، لێمپرسی بۆ نارۆیتە دەرەوە ووتی یەک دوو مانگم ماوە جامعە تەواودەكەم دوای ئەوە دەچم بۆ دەرەوەی وڵات بۆ خوێندنی دكتۆرا، پێموت تۆ لە پارتیدایت و لە یەكیتی قوتابیانیشـــدایت ترســـی گرتنت نییە ؟ ووتی ژیانی كورد هەمووی ترس و زەحمەتە و چاوەروانی تەواوبوونی ئەم دوومانگە دەكەم....بەڵام مەخابن لە ١٩٧٤/٤/٥ (چەند مانگێكی مابوو كولیجی ئاداب بەشـــی كوردی تەواو بكات) لە بەغدا لە لایەن رژێمی فاشی عێراقەوە شەهیدكرا ..و خوێندكارانی كولیج لاشەكەیان بۆ هێنایەنەوە بۆ سولەیمانی .

کەرکوک هاتە دنیاوە.([1]) چونکە باوکم سەرباز بوو لە کەرکوک، ساڵێک دوای ئەوە باوکم ئێمەی هێنایەوە بۆ سولەیمانی و دیسانەوە چووینەوە خانوەکەی باپیرم لە گەرەکی گۆیژە . لە سەرەتای ساڵی شەستەکاندا باوکم خانەنشین بوو، هەوڵی دا فێری سەعاتچێتی بوو، لە دوکانەکەی حاجی علی سەعاتچی لە بەردەرکی سەرا کەوتە کارکردن. لە ساڵی ١٩٦٠عبدالکریمی برام هاتە دنیاوە([2])، دواتر ئامادەیی پیشەسازی تەواوکرد.

دوای ئەویش پەیمانی خوشکم لە ساڵی لە ١٩٦٤ لە دایک بوو، لە ژیاندایەو مامۆستایە لە کەرکوک . عبدالقادری برام لە ١٩٦٥ هاتە دنیاوەو دواتر ئامادەیی بازرگانی تەواوکرد، لە ١٩٩٠بە ڕووداوێکی دڵتەزێن کۆچی دوایی کرد. دواجار حاتەمی برام لە ١٩٦٦چاوی بە دونیا هەڵهێنا ....([3])

باوکم یەک برای هەبوو پۆلیسی بێتەل بوو لە بەریوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی بە ناوی تۆفیق محمد معروف، بە هۆی کارکردنیەوە لە پارتیدا تووشی زۆر دەردی

---

[1])صلاح الدینی برام : چەندجارێک لە لایەن بەعسەوە گیراو ئەشکەنجە دراوە، چونکە هیچی نەئەدرکاند ئازاد دەبوو، دوای کۆچی دوایی کوتوپری باوکم لە مانگی سێپتەمبەری 1973درێژەیدا بە خوێندنی ئامادەیی ، بەڵام دوای هەڵگیرسانەوەی شەری کوردو رژێمی بەعسی ١٩٧٤و چوونە دەرەوەی من بۆ ناو پێشمەرگە. بۆ دابینکردنی بژێوی ژیانی خێزانەکە بە ناچاری بووە پۆلیس و بە یارمەتی ڕێزدارانی شارەکە حاج حەمەنوری حاج عەبدوڵلا و عەلی بۆسکێنی. بە هۆی ئەوەی لە شەستەکاندا لە سەردەمی عبدالسلام عارفدا عەلی بۆسکێنی و بەرێوەبەری پۆلیسەکە(عبداللطیف النقیب) بە یەکەوە زیندانی بوون، عەلی بۆسکێنی بە تۆمەتی شیوعی بوون و بەرێوەبەری پۆلیسیش بە تۆمەتی بەعسی بوونیەوە، لە زیندا ندا بووبونە برادەری یەکتری، کاتێک لە بەغداوە دووردەخرێتەوە و دەگویزریتەوە بۆ سولەیمانی و بووە بەڕیوەبەری پۆلیسی سولەیمانی، وەک دوو برادەر کە لە زیندانا یەکتریان ناسیوە چاویان بە یەک دەکەوێتەوە، گەلێک ڕۆژ بە سەردان دەچووە لای ڕێزدار علی بۆسکێنی دادەنیشت، حاجی حەمە نوری بە علی بۆسکینی دەڵێت بەڵکو قسەیەک لەگەڵ بەڕێوەبەری پۆلیسی پارێزگا بکات تا لە ناوشار سلاح دابنێن تا بتوانێت بە ئێواران درێژە بە خوێندن بدات و ئامادەیی تەواوبکات. بەو جۆرە سەلاحەدینی برام لە زاتیەی بەرێوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی کرایە کاتب، ئێوارانیش لە ئامادەیی دەیخوێند ، هەر بە پیشنیاری ئەو بەرێوەبەری پۆلیسە نێردرا بۆ دەورەی مفەوەزی پۆلیس لە بەغدا ..

[2]) کەریمی برام : خوێندنی ئامادەیی پیشەسازی تەواوکرد.لە گەرمەی ڕاپەڕینەکانی ساڵی ١٩٨٢ی شارەکانی باشووری کوردستاندا، لە ئەمنی سولەیمانی گیراو ئەشکەنجە دراوەو خۆراگربووە. دوای سەرکەوتنی ڕاپەڕینەکانی ساڵی ١٩٨٢ کە بە ئازادکردنی هەموو زیندانە سیاسی یە گیراوەکان کۆتایی هات لەگەڵ جمال تایەر و قادر مەنمی و حەمەی فەرەج و جلال قەرەداغی و مامۆستا ئیسماعیل و ئەحمەد عەبدوڵلا کوردە چەرمەگایی ئازادکران....

[3]) حاتەمی براشم کە خوێندکاری ئامادەیی بوو لە نیوەی دووەمی هەشتاکاندا، لە ئەنجامی زمان لێدانی کەسێکەوە لە لایەن بەعسەوە گیراو بریاری لە سێدارەدانی بۆ دەرچوو، بەڵام خۆشبەختانە بەر لێبوردنە گشتیەکەی ساڵی (١٩٨٩) کەوت و ئازادکرا، لە ماوەی چاوەروانی لە بەشی ئیعدامدا دکتۆرەکەی سەدام لەوێ زیندانیبوو....

ســـەری گرتن و دوورخســـتنەوە هات ، لە رەواندز لە دوای شـــەڕی هندرین، بە تۆمەتی گەیاندنی زانیاری بە پێشمەرگەو هێنانە ناوەوەی پیشمەرگە بۆ ناو رەواندز و پەیوەندی بە پارتیەوە گیرا، بە هۆی نامەیەكەوە لە ئیدریس بارزانیەوە بۆ ئەسعەد ئاغا ی شێتنە كە دەستڕۆیشتوو بوو لای حكومەت مامم ئازادكرا بەڵام ڕژێم بریاری دابوو نەیەڵن بگەرێتەوە كوردســتان وچەند ســاڵێك دوورخرایەوە بۆ روتبە لە ســەرســنووری ئوردن و دوای ئەوەش بۆ كەربەلا، دوای رێكەوتننامەی ئازاری ١٩٧٠ گیرایانەوە بۆ سولەیمانی وەك مفەوەزی پۆلیسی بێتەل ، بەلام نە حەسایەوەو بە هۆی تووشـبوونی نەخۆشـی شـیرپەنجەوە گیانی بەخشـی، هاوەڵانی پۆلیسـی سولەیمانی زۆر پڕشكۆ بەشداری ڕێورەسمی ناشتنەكەی بوون.

لەو بیرەوەریانەی ئەو دەمە، لافاوەكەی سولەیمانی (ساڵی ١٩٥٧)ە، لەوساتەدا لە دوكانەكەی باپیرم لە شـەقامی سابونكەران دانیشـتبووم، هەورێكی ڕەشم بینی لە خۆرئاوای سـولەیمانیەوە ڕووەو رۆژهەڵاتی شـارەكە دەهات، و لە پرێكدا دایكردە بارانێكی زۆربەهێز و بووەلافاو، زیانی خانووبەرەو مرۆیی زۆری هەبوو، هەندێ خەڵكی شار هاواریاندەكرد (ئەوەی ماڵی وێرانە ڕووبكاتە خەستەخانە)..

وینەیەكیتری سـەرەتای كالی بیرەوەری منداڵیم ئەو خۆپیشـاندانانەبوو كە خەڵك پێی هەڵدەسـتان دژی رژێمی پاشـایەتی. حزبی شـیوعی هەمیشـە هەوڵیدەدا ڕۆڵی هەبێت ، ئەودەم زۆربەی شـیوعیەكان لە شـەقامی سـابونكەران كە سـەربەگەرەكی گۆیژە بوو، كۆدەبوونەوەو بـابژی و بـابروخێیـان دەسـتپێدەكرد ڕووەو بەردەركی سـەرا، كە ناوەندی شـاربوو ڕێپێوانیاندەكرد، . گەلێكجار كە لە دوكانەكەی باپیرم دادەنیشتم لە سەرو چوخمەكەی شەقامی سابونكەران لە شاری سولەیمانی. پۆلیسم دەدی بە دوای خەڵكێكدا ڕایاندەكرد بیانگرن، ئەوانیش بە كۆڵانەكاندا ڕایان دەكرد تـا خۆیـان دەربـازبكەن، كە پۆلیسـەكـان دوور دەكەوتنەوە دیسـانەوە دەهـاتنەوە سەرشەقامەكەو دەستیان دەكردەوە بە هاوار وقسە پێوتنی حكومەت..

وێنەیەكیتری چەسپا و لە هۆشمدا هێنانەوەی تەرمەكەی شێخ مەحمود بوو كە لە كاتی گەیشـتنی تەرمەكەی شـێخدا بۆ بەردەركی كتێبخانەی گەلاوێژ. لە سـووچێكی بەردەركی سـەرا لە بەری ئوتێلەكەی نوری علی یەوە ڕاوەستابووم، بە چاوی خۆم بینیم، كـاتێـك دەنگی بـابژی و بـابروخێی خەلكەكە تێكەڵ بە دەنگی گوللە بـارانی پۆلیس بوەوە..

ئەو دەمـانە خوێندن لە قوتـابخـانەكـاندا بە زمـانی عـەرەبی بوو. لە هەفتەیەكدا دەرسـێكی زمانی كوردی هەبوو. لە قوتابخانەی بنەڕەتی سـەلاحەدینی ئەیوبی، لە لایەن مامۆسـتا و شـاعیر ئەحمەد هەردی یەوە ئەو وانەیە دەوترایەوە، سـەرەتای حەزو خۆشـەویسـتیم بۆ خوێندنەوەی كتێب و كوردایەتی لەوێوە سـەری هەڵدا. مامۆسـتا لە وانەكەیدا سـەرباری فێربوونی زمانی كوردی و هۆنراوەی نیشـتمانی

كوردی، چارەكێک لە كۆتایی وانەكەی تەرخان دەكرد بۆ گێڕانەوەی بەشـــێک لە یەكێ لە چیرۆكەكانی شـــارلۆک هۆڵمز كە لە نووســینی ســیر ئارثەر كۆنان دوێڵی ئینگلیزی بوو. چیرۆكەكان پۆلیسـی بوون، باسـیان لە دۆزینەوەی تاوانباران دەكرد، لە ڕێگەی گەڕان بە دوای بەڵگە عەقڵیەكـانـدا. مـاوەی گێڕانەوەی چیرۆكەكەی لە چارەكێک تێپەڕی نەدەكرد و دەیبڕی بۆ وانەكانی داهاتوو تەواوی بكات. مامۆســتا ئەحمەد هەردی ئەمەندە بە خۆشـــی و بە تام چیرۆكەكەی دەگێڕایەوە، هەمیشـــە بە پەرۆشـــەوە چاوەڕوانی وانەكەی هەفتەی دا هاتووی بووم. دواتر لە كتێبخانەكاندا گەڕام بە دوای كتێبەكـانی ســـێر ئـارثەر كۆنـان دوێڵی ئینگلیزی و مۆریس لبلانی نوســـەری فەرە نســـی كە وەرگێڕڕابوونە ســـەر زمانی عەرەبی، تا خۆم لە ماڵەوە بیانخوێنمەوە، ئەوە لەو تەمەنەدا بووە ســـەرەتای دەســـپێكی خوێندنەوەم و مایەی ئەوەی دواتر كتێبخــانەیەكی دەوڵەمەنـدم هەبێـت.كە هەموو جۆرە كتێبێكی لەخۆ گرتبوو..باوكیشم لەو بوارەدا پاڵپشت و هاندەرم بوو..

لەو ســـەردەمانەدا لە قوتابخانە، وەرزشـــی ســـوێدیان پێ دەكردین، و بۆ ئەو وەرزشەش قوتابی یە وەرزشوانەكانیان دە برد بۆ قوتابخانەی فەیصەڵیە بۆ ڕاهێنان، جلی كەشـــافەشـــیان ئەدا بە هەندێ لەو قوتابیانەی بۆ كەشـــافە هەڵبژێرابوون، بیرم نەماوە ساڵی چەند بوو، بەڵام جارێک بردیانین بۆ ڕێگەی كەركوک لە سەرشاقامەكە ڕیزیانكردین بۆ پێشـــوازی مەلیک فەیصـــەڵ كە هاتبوو بۆ ســـەردانی شـــاری سولەیمانی.

شۆڕشی چواردەی گەلاوێژ

لەهاوینی سـاڵی ١٩٥٨چووم بۆ چوارتا بۆ بەسـەربردنی پشـووی هاوین لە ماڵی مامم. هەســـتمكرد مامم گەلێكجار لەگەڵ چەندین پۆلیس و هەندێكجاریتریش لەگەڵ چەند سڤیلێک دادەنیشت ، لە كاتی ئاوبردن یا چابردن بۆیان گوێم لێدەبوو كە باسیان لەسـەركورد و حكومەتی عێراقیە. گەلێكجاریش لەگەڵ ئەوانەدا بە ناوی سـەیرانەوە دەچوون بۆ دەشـــت ودەرو لەوێ درێژەیان بە باســـەكانیان دەدا. ئەوســـا نەمدەزانی سـەربە چ گرووپێكن. لەو كەسـایەتیە سڤیلانەی بیرم مابن حەمەشـوكور ناوێک بوو كە شـــۆفێری ئۆتۆمۆبێلی نێوان چوارتاو ســـولەیمانی بوو، هەروەها حەمە ســـدیقی برای ئەویش شـۆفێری ئۆتۆمۆبێلی نێوان سـولەیمانی و چوارتابوو. لە پۆلیسـەكانیش عەریف عەلی و عەریف عمر كە پێموابێت یەكێكیان لە بەشی بێتەلی پۆلیسدا كاری دەكرد..

چێشـــتەنگاوی رۆژی چواردەی گەلاوێژی ١٩٥٨لە ناوشـــارۆچكەی چوارتا قەڵەبـاڵغی پەیـدابوو ، بەرەبەرە تـادەهـات خەلكەكە زیـادیـدەكردو لە پرێكـا بوو بە ڕێپێوان و هاوارو قیژەقیژو بانگیان بۆ روخاندنی پاشـایەتی و دامەزراندنی كۆماری

دەدا. یەکســـەر چوومەوە ماڵی مامم وبە پورم ووت مەلیک نەماوەو بۆتە کۆماری، زۆر تووڕەبوو ووتی : دەنگت نزمکە نەبا کەسێک گوێی لێتبێت با تووشی بەڵایەک نەبین، خۆمان وەزعمان تەواو نییە. لەو ساتەدا ڕێپێوانەکە گەیشتبووە نزیک ماڵەکە، پاش ئەوەی گوێی لە خەڵکەکەبوو هێوربووەوە، شـــارۆچکەی چوارتا بە جارێک خرۆشابوون و هاتبوونە سەرجادەو ڕێپێوانیان دەکردو بە کۆماریاندا هەڵدەدا..

پاش چەند ڕۆژێک بەرەو شـــاری ســـولەیمانی گەرامەوە ، لە نێوان پەنجەرەی ئۆتۆمبیلەکەوە خەڵکم دەدیت لەســـەر شـــەقامەکان هەر بابژی و بابروخێیان بوو . لە ڕۆژانی دواتردا مامم زوو زوو دەهات بۆ سولەیمانی ، بە هۆی باوکمەوە دەمانزانی کە هاتووەو بەڵام ماوەی نەبووە بێتە ســـەردانمان و چووە بۆ ســـەردانی (برادەرانی پارتی) . ئەوە یەکەمجارم بوو کە ناوی پارتی ببیســـتم ، کە لە باوکم پرســـی ئەویش وەک چۆن مامۆستایەک دەروانێ لە قوتابییەک تێنەگەییوە لەوەی بۆی باسـکردووە، ئاوەها بە لەسەرخۆییەوە باسی شۆڕشەكانی کوردی بۆ دەکردم و دەیووت چەندجار باســـی شـــۆڕشـــی کوردم بۆکردووی لە بارزانەوە، ووتی (پارتی هێزی جەماوری ڕێکخراوی گەلی کوردســـتانە بە ســـەرۆکایەتی مەلا مســـتەفای بارزان). ئەو زەمانە خەڵکەکە یا پارتی بوو یا شیوعی.

هەرکاتێک باوکم پشـــووی ســـەربازی وەردەگرت و دەهاتەوە ناومان، داســـتانی شـــۆڕشـــگێرانی کوردی بۆ باسـدەکردم، زۆر ســـەرســـام بوو بە ئازایەتی و لێزانین و لێهاتووییان لە تەکتیکەکانی شـــەرکردنیاندا بەرامبەر ســـوپای پڕچەکی حکومەتی عێراقی ، ئەیوت لە ناوچەی بلەو بارزان دوای گەمارۆدانیان و بوونی ئەو هەموو ســـەربازگاو رەبایە ســـەربازیانە شـــەو دەمی وڵاخەكانیان دەبەســـت و لبادیان لە چوارپەلی وڵاخەکانیان دەئاڵاند تا لە رۆیشـــتندا دەنگیان نەیەت و بە نێوان رە بایاو بنکە سـەربازیەکاندا دەرۆێشـتن و گەمارۆکەیان دەشـکاند ، کۆماری مەهابادو ڕۆڵی مەلامســـتەفای بـارزانی لە بەرگریکردن لە کۆمـارە ســـاواکەو ڕێپێوانە مەزن و مێژووییەکەیان بەرەو ئاوی ئاراس و پەرینەوەیان بۆ یەکێتی سـۆڤیەت بەشـێکیتری باسەکانی بوو..

لە مێشـــكمدا لەوەگەیشـــتم کە پەیوەندییەکی ئۆرگانیکی بەهێز هەیە لە نێوان وشەکانی پارتی و مەلا مستەفاو کوردو کوردستاندا. هەر ئەو سەرئەنجامە کارێکی کرد لەو رێپێوانانەی لە شـاری سـولەیمانیدا ڕوویدەدا گوێم هەڵخەم و چاوبگێرم کام ڕێپێوان هاوار بۆ کوردو کوردســـتان دەکات دەچوومە ناویان و منیش دەســـتم بە هاواردەکرد .

حزبی شیوعی عێراقی

ووشـــەی شـــیوعی ســـەرەتا لە ناوەراســـتی ســـاڵەكانی پەنجاكاندا لە دەمی خۆپیشاندەرانی دژ بە ڕژێمی پاشایەتی بەرگوێم كەوت. لە دوای كودەتاكەی قاسمی ١٩٥٨ زانیم چەند ماڵێكی دراوسێمان شیوعی بوون ، كورەكانیان گەرچی لە یاری تۆپی پێ وبالەو تەنانەت یەک دووجاریش كاری شانۆگەریدا پێكەوە بەشداربووین ، بەڵام لەو دەمە بەدواوە ئەوەی سەرنجی رادەكێشام ئەوان وهەموو ئەو شیوعیانەی بەشـــداری خۆپیشـــاندانەكانیان دەكرد، هاواریان بۆ كوردوكوردســـتان نەدەكرد، شتێكیتریان دەووت و وەک گۆرانی دەیانووتەوە ، ئەوەندەی بیرم مابێت ئەوەبوو (لە شـاگردانی فەهدی قارەمانین). پاشـان لە سـاڵی ١٩٥٩ گوێم لێدەبوو هاوارەكانی ئەو تاقمانەی بە شـیوعی ناسـرابوون بە ئاشـكرا بە سـووكایەتیەوە باسـیان لە كوردو كوردســـتان دەكرد و دەیانووت (كوردی چە عەرەبی چە هەموو هەر عێراقین ؟) ، (مەعاریفی كوردستانی چی مەعاریفی قلیاسان؟).

لە گەرەكی گۆیژەی شاری سولەیمانی شەقامێک هەیە بە ناوی سابوونكەران ، گەلێک لەو خێزانانەی لەو شـــەقامەدا دەژیان لە ماڵەكانیاندا خەریكی ســـابوون درووســـتكردن بوون بۆ فرۆشـــتن . لە ســـاڵی (١٩٥٩) شـــەقامەكە لە لایەن شـــیوعیەكانەوە بە ناوی شـــەقامی مۆســـكۆوە ناودەبرا. ژمارەیەكی زۆریش لە كەســـایەتی شـــیوعی لەو شـــەقامەدا دەژیان و زۆربەی هەرەزۆریشـــیان خەڵكانی زەحمەتكێش بوون. لە ســـەردەمی پاشـــایەتیشـــدا چەندەها كەســـایەتیانم لە ناو خۆپیشـاندەرانی دژی دەسـەڵاتی پاشـایەتی دیبوو، كەسـانێكی تریشـیان لە گەڵدابوو بە هۆی پەناهندەیی مستەفا بارزانیەوە لە سۆڤیەت وایاندەزانی ئەویش سەر بە دەوڵەتە شیوعیەكەی سۆڤیەتە! دیارە لەو بارەوە نەک هەر ئەو خەڵكە سادەیە بەڵكو گەلێک لە ســـەركردایەتی پارتیشـــدا لە پەنجاكاندا (وەک تاڵەبانی) هەمان بۆچوونی هەبوو، سـۆڤیەتیان بە سـۆسـیالیسـت وپشـت و پەنای گەلانی ژێردەسـتە دەزانی! (بگەرێوە بۆسـەردانەكەی تاڵەبانی بۆ بینینی سـەرۆكی پارتی لە مۆسـكۆ). تەنانەت گەلێک لە دەوڵەتانی ناوچەكە و جیهانیش هەربەو هەڵەیەدا چووبوون..

لە نێوان ســـاڵانی (١٩٥٩-١٩٦٣)حزبی شـــیوعی عێراقی پێچەوانەی لاف و گەزافی مافی چارەنووســی نەتەوەكان، بوونە بەشـێک لە سـیسـتەمی فەرمانرەوایی عێراق و لە شـــارەكانیشـــدا بە دروشـــمی ســـەیروســـەمەرە كەوتنە دژایەتی كورد، بەوجۆرە بوبوونە بەشـێک لە بۆرژوای فاشـسـت و شـۆفێنیسـت و رەگەزپەرسـتی عەرەب بەرامبەر كورد. بۆ بردنەســـەری ئەو ســـیاســـەتەیان و بەرگری (خۆیان ووتەنی لە حوكمی زەعیم عەبدولكەریم قاسم) دەستیانكردە دروستكردنی میلیشیای (مقاومەی شەعبی) لە سەرتاسەری عێراقدا (لەو كارەشیاندا نەتوانییان ڕژێمەكەی عەبدولكەریم قاسـم بەرەو دیموكراسـی بەرن، نە خۆشـیان بەرنامەی گرتنە دەسـتی دەسەڵاتیان هەبوو). بەوجۆرە تادەهات بارودۆخەكە گرژتردەبوەوە، لەو ڕێپێوانانەی

بۆ داواکـانی مـافی کورد دەکرا، حزبی شـــیوعیش ڕێپێوانی دەکرد، زیـاتر بۆ گـاڵتەجـاڕی بە داوا کەلتوریەکـانی کورد. لە نێوان ڕێپێوەرەکـانی پـارتی و شـیوعیەکاندا، دەتوانم بڵێم جارنەبووە لەو ڕێپێوانانەی لە سـولەیمانی ڕوویاندەدا بە یەکدادان دروست نەبێت لە نێوان خۆپیشـاندەرانی پارتی و شـیوعیدا. لە خوێندنگا - بازار- ماڵ و شوێنە گشتیەکانیشدا کۆمەلانی خەڵکیان بەوەوە خەریک کردبوو (ئایا کورد نەتەوەیە یا نەء!) حزبی شـیوعی کە لەو دەمانەدا جەماوەریکی بەرفراوانی لە سـەرتاسـەری عێراقدا هەبوو، خاوەنی هێزێکی میلیشـیایی زۆر گەورەش بوو کە بە (المقاومة الشـعبیة) ناسـرابوو تەنانەت دژی داواکاری مافە کەلتوریەکانی کورد بۆ زمانی کوردی دەبووەوە. کاتێک خەڵک لە ڕێپێوانەکاندا دروشـــمیان دەدا و داوای خوێندن بە زمانی کوردی یان دەکرد و دروشـمی (معارفی کوردسـتانیان) دەوتەوە، ڕێپێوەرەکانی حزبی شـیوعی عێراقی بە گاڵتە جاڕیەوە هتافیان دەکێشـا (مەعاریفی کوردستانی چی مەعاریفی قلیاسـان). حزبێک بوو لە خزمەتی دەسـەڵاتی دکتاتۆری قاسـم دا. لە کاتێکدا لە ڕژێمەکەی قاسـمدا لە لوتکەی دەسـەڵاتدا بوون، نە کاریان دەکرد رژیمێکی پەرلەمانی دیموکراسـی جێ بگرێت، نە ئەوەش بوو دەسـەڵات بگرنە دەست و ئەو بەرنامە سۆسیالیستیەی بە ناو بڕوایان پێی بوو و خەڵکیان پێ فریو دەدا جێ بەجێ بکەن، نە توانیشـیان ڕژێمەکەی قاسـم بپارێزن. کاری ئەوان وەک تابوری پێنجەم تەنها جێ بەجێکردنی سیاسەتەکانی دەرەوەی سۆڤیەت بوو....

لە نەورۆزی سـاڵی (١٩٥٩) دابوو، گەلێکجار پیکدادان بە بەردودار لە نیوان ڕیپیوەرەکانی ئێمەو ئەواندا ڕوویدەدا ، لەو ئێوارەدا لە کاتی ئەو ڕێپێوانە پڕشکۆیەدا کە بە بۆنەی جەژنی نەورۆزەوە سازکراو لاوەکان هەموو بە مەشخەڵەوە دەرۆیشتن و سـروودی نەورۆزیان دەوتەوە، بە هۆی گاڵتەجاری شـیوعیەکان بە نەورۆز، دیسـانەوە پێکدادان لەگەڵیاندا سـەری هەڵدایەوە و بووەهۆی گڕگرتنی هەندێ لە ڕێپێوەرەکانی کە من لە ناویاندابووم کە تەنها ناوی یەکێکیانم بیرماوە بە ناوی(کریم- دواتر بووە مامۆستا) کە پورزای دکتۆر نەجاتی حەمەرەق بوو.

بارەگای پارتی دیموکراتی کوردسـتان بە ناوی خەبات لە شـەقامی کاوە لە سولەیمانی، ڕۆژانە خەڵکێکی زۆر لە دەوری کۆدە بوونەوەو چاوەروانی ئەوەبوون ئەرکێکیان پی بسـپێردرێت و جێ بە جێی بکەن. لەو دەمەدا ڕێپێوان و ڤیسـتیڤاڵی زۆر بەگەردەخرا ، تا ئیستاش ئەو ئاهەنگە قەشـەنگەی یادی نەورۆزم لەبیرە کە لە باکوری شارەکە رێکخرا، لە شوێنێکی دەشتایی فراوان، تووی مەلیکیان پێ دەووت ، دواتر بووە یەکێک لە گەرەکە جوانەکانی سولەیمانی..

مسـتەفا بارزانی لە یەکیتی سـۆڤیەتەوە لە ٦/تشـرینی یەکەمی سـاڵی (١٩٥٨) گەڕایەوە بۆ عیراق .(ئیبراهیم ئەحمەد ، نوری ئەحمەد تەها، عوبێدوڵلای کوری بارزانی، و محمد سـادق چووبون بە پیر مسـتەفا بارزانیەوە لە پراگ ی پایتەختی

چیكۆ سلۆڤاكیا و لە ڕێگای گەڕانەوەیدا لە میسر چاوی بە سەرۆكی میسری جەمال عبدالناصر دەكەویت)(عارف كریم ل٤) . ئەو پێشوازیە مەزنەی هەرلە بەسرەوە تا كوردســـتان لە بارزانی كرا لە كات وســـاتێكی ناســـكدابوو، بەهۆی هەڵوێســـتی دوژمنكارانەی حشع و بۆرژوا فاشستی ڕەگەزپەرستی عەرەب، بەشێكی زۆر لەو ســەركردە ســەربازیانەی لە دەوری ســەرۆك وەزیرانی ئەودەمی عیراق عبدالكریم قـاســـم، دژی كوردبوون. (لە كۆڕێكی گەورەدا كە لە ژمـارەیەكی زۆر حزبی و غەیرە حزبی لە یەكێك لە ستادیۆمەكانی وەرزشی بەغدا پێكهاتبوو، ئیبراهیم احمد سكرتیری گشتی حیزب دوای بەیانكردنی تێكۆشانەكان و مل ملانێكانی بێ وچانی مەلا مستەفا لە رێگای كوردو كوردستاندا، لێبرانی كۆمێتەی ناوەندی بۆ هەڵبژاردنی مەلا مستەفا بۆ سەرۆكایەتی حیزب ڕاگەیاند.)([1])

هاتنەوەی مســتەفا بارزانی لە روســیاوە خرۆشــانی خەلكی كوردســتانی بلێســە پێگرت و دەنگ وباســـی كوردی لە قەوارە خزان دەرپەڕاندو، لەســـەر ئاســـتی ناوچەكەو جیهان هەرلایە بە پێی پێودانگی خۆی كەوتنە شـــیكارو بڵاوكردنەوەی هەواڵی كورد. ئا لەو هەل و مەرجە ناســـكەدا هاتنەوەی مەلا مســـتەفا تەوژم و گوڕێكی نوێی بەخشــی بە بزوتنەوەی ســیاســی كورد و بووبوە وێردی ســەرزمانی گەورەو بچوك و جێی هیواو متمانەی خەلكی كوردستان . تەوژمی بزاڤی كورد لە هەڵچوون و دژە كوردەكان لە داچووندا بوو."(گەڕانەوەی مەلامســـتەفا بۆ عێراق و چوونی ئەو بۆ باكورومەڵبەندی جیاجیای كوردستانی عێراق شوێنیكی زۆری كردە ســـەر بیروباوەری كوردەكانی ئێران و كوردەكانی دانیشـتووی توركیە و روســیەو ســوریە هەروەها شــوێنی لەســـەر چینەكانی جیاجیای ئەو كوردانە دانا كە لە ولاتە ئەوروپـاییەكـان خەریكی خوێنـدن بوون و پەرەپێدانی حیزب ئەنجامی ئەدا . ئەم شوێن دانانە لەو پرۆپاگەندەیەدا سەرچاوەی دەگرت كە حیزب بە سكرتێری گشتی برایم احمد بۆ بەهێزكردن و پەرە پێدانی حیزب ئەنجامی ئەدا)([2]) .

بانگهێشــتی مەلا مســتەفا بارزانی كرا بۆ مۆســكۆ بە بۆنەی ئاهەنگ و جێژنی ئۆكتۆبەرەوە زنجیرەیەك كۆبونەوەیــان لەگەڵكردو پەیوەنــدی نێوانیــان گەرم و بەهیزكرد. لە ماوەی سەردانەكەی مۆسكۆی دا بارزانی بارودۆخی ئاڵۆزی عێراقی بە شیوەیەكی گشتی وكوردستان بە تایبەتی بۆ گەورە بەرپرسانی كرێملین بۆ لێك دابۆوەو باســـی ڕێتێچوونی بەرپابوونی (كودەتای) یەكی دژی رژێمی قاســـم بۆ كردبوون، هەروەها داواشـــی لیكردبوون دەســـتی یارمەتی لە هەموو ڕوویەكەوە بۆ

[1])عیسی پژمان – كتێبی نهێنی یەكانی بە ستنی پەیمانی ساڵی ١٩٧٥-ی ئەلجەزائیر- لاپەڕە ٣٠-٣١.

[2]) عیســـی پژمان – لە كتێبی نهێنی یە كانی بەســـتنی پەیمانی ســـاڵی ١٩٧٥ لە ئەلجەزائیر- لاپەڕە ٣٢.

گەلی كورد درێژ بكەن . چەند گفتێكیشـــی لەم بـارەوە لێ وەرگرتبوون . گفتی كۆمەكی چەكی دابوو بەڵام ئەم گفتە لەبەر هەندێ هۆی سیاسی و تەكنیكی جێبەجێ نەكرا. لە جیاتی ئەوە بڕێک پارە تەرخانكرا تا بەشـی كڕینی چەک و جبەخانە بكا، كە لە ڕێگەی قاچاخچییە نێودەولەتیەكانی چەكەوە بكڕرێت. باڵیۆزخانەی سـۆڤیەت لە بەغدا خاڵی پەیوەندی نێوان بـارزانی و مۆسـكۆبوو، ئەو پارەیەی مۆسـكۆ تەرخانی دەكرد لە ڕێگەی ئەم باڵیۆزخانەیەوە دەهات و دەگەیەنرایە بارزان، بەشـی زۆری ئەو چەكەی دەكڕرا چەكی چیكی و ئینگلیزی بوو ، لە نێوان مانگی ئایارو ئەیلولی ١٩٦١ دا نیزیكەی ٣ هەزار پـارچەچەک كڕرا، دوای ئەوەی بـارزانی لە بەهاری ١٩٦١ دالە ناوچەی بارزان گەڕایەوە بەغداد ، پەیوەندی نێوان عبدالكریم و مەكتەبی سـیاسـی ڕوو لە تێكچوون بوو، بە تـایبەتیش لە پـاش گەرانەوەی بارزانیەوە. لە(كانوونی دووەمی١٩٦١) دا لە سەفەری مۆسكۆ بۆ بەغدا ، گومان و دوودڵی عبدالكریم قاسـم لە بارزانی زۆر زیادیكردبوو، سـاردییەک لە نێوانیان هەبوو، تا مانگی شوبات ئامادەی بینینی بارزانی نەبوو، كاتێک لەو مانگەدا چاویان بە یەكتر كەوت بارزانی هەوڵیدا گومان و دوودلی قاسـم بڕەوێنێتەوە بەڵام كەڵكی نەبوو. كاتێک مەسەلە گەیشتە ئەم ڕادەیە، بارزانی بە بآشی زانی بۆ ماوەیەک بەغدا بەجێ بهێڵێ و بگەڕێتەوە بارزان .

لە حوزەیرانی ١٩٦١ كۆمێتەی ناوەندی پارتی كۆبونەوەیەكی بۆ لێكۆلینەوە لە بارودۆخەكە ئەنجامدا و لەو كۆبوونەوەیەدا بریاردرا یاداشتێ بدرێ بە عەبدولكەریم قاسـم، ئامانج لێی ئارامكردنەوەی بارودۆخەكەبوو، بەڵام كەڵكی نەبوو. كەلێنی ناكۆكی و كەلەبەری نێوان پارتی و بارزانی و قاسـم، لە سـەرەكەی ترەوە زیاتر كرایەوە. ١٢/تموز/١٩٦١تاڵەبانی لە سەردانیدا بۆ بارزان، بارزانی ڕایدەسپێری كە خۆیان لەوە بپارێزن لەگەڵ حكومەتدا دەسـتەویەخە ببنەوە یا جاڕی شـۆڕش بدەن. تەنها خۆیان ئامادەبكەن و كۆبكەنەوەو ئەگەر حكومەت هێرشـی هێنایە سـەریان داكۆكی لە خۆیان بكەن.

پارتی بریاریدا ڕۆژی شـەشـی ئەیلول لە سـەرانسـەری كوردسـتاندا مانگرتنی گشـتی بێت، كوردسـتان لەوە پێش مانگرتنێكی وای بە خۆیەوە نەدیبوو، ئامانجی مانگرتنەكە ئەوەبوو هێزی جەماوەری پارتی پیشانی قاسم بدەن و بەو هیوایەی ببێتە هۆیەک تا قاسم هێزە سەربازیەكانی نەنێرێتە كوردستان.

ساڵی (١٩٦١) بە هۆی ئەو یاسای چاكسازییە كشتوكاڵیانەی حكومەتەكەی قاسم دەسـتیپیكردبوو پەرژەوەندی دەرەبەگەكانی كوردسـتان زیانی پێگەیشـتبوو، پێش ئەوەی مەكتەبی سـیاسـی پـارتی و بـارزانی ڕایـان لە سـەری بێت، یـا هێزو سـەركردایەتییەكی یەكگرتوویـان هەبێـت، یـا داخوازیەكی نەتەوەییـان هەبێـت، (خێڵەكان) هەریەكە بە مەبەسـتێک دەسـتیاندایە چەک ودەربەندی بازیان و دۆڵی

خەلەكانیان گرت، بەڵام لەگەڵ یەكەم دەستوەشاندنی حكومەتی قاسم لێیان خێڵەكان بڵاوەیان لێكردو هەڵاتنەوە بۆ ناوچەكانیان.

بەشی دووەم
شۆڕشی ئەیلول و سەرەتای كاری سیاسیم

شاڵاوی سەربازی ڕژێمی قاسم

كاتێک شاڵاوی سەربازی ڕژێمی قاسم بۆ سەر كوردستان دەستیپێكرد و ناوی پێشمەرگە كەوتە سەرزاری خەڵک، وەک ئاگروپووشوو بە ناوخەڵكدا بڵاوبووەوە، ئەو ناوەم زۆر لاپیرۆزبوو بە تاســـەوەبووم ڕۆژێک پێشـــمەرگە ببینم بزانم چۆنە، چۆن قســـــان دەكات و چی دەڵێت. لە شـــــاری ســـــولەیمانی وقەزاو ناحیەو بنكە پۆلیســـیەكانی چواردەوری بە ژمارەیەكی بەرچاو پەیوەندیان بە پێشـــمەرگەوەكرد . بەدەســـــتەوەدانی زۆر بنكەی پۆلیس ڕۆڵیكی زۆر كاریگەری بینی لە بەهێزكردنی ڕیزەكانی پێشـــمەرگەدا بە تایبەتیش لە دابینكردنی ژمارەیەكی بەرچاوی چەک و تەقەمەنی .

شـــاری ســـولەیمانی بە هۆی شـــەڕی پێشـــمەرگەو حكومەتەوە چواردەوری بە ڕەبایەی ســـەربازی گیرا، ڕەبایە ســـەربازیەكەی ڕۆژهەڵاتی ســـولەیمانی لەخوار خانووە قوڕەكانەوەبوو. (بۆیە بەشـــەو خانووە قوڕەكان (بوو بووە گەڕەكی ئازادی)، وەک ناوچەی ئازاد وابوو، لەوێشـــەوە تا گردی ســـەیوان ڕەبایەیەكیتری ســـەربازی هەبوو. بەوجۆرە هەرچەند ســـەد مەترێک چەند ســـــەربازێكیان لە ڕەبایەیەكدابۆ پاسەوانی دانابوو .ئەودەم ڕژێم ئابڵوقەی ئابووری خستبووە سەر شارەكە لەبەرئەوە شـــەكروچاو ڕۆن بە زەحمەت پەیدا دەبوو، هەربۆیە هەندێ كەســـــی قاچاخچی لە ئێرانەوە ئەو پێداویستیانەیان دەهێنا، هەندێكجار لە ڕێگەی بەرتیلدان بە سەربازانی ڕەبایەكەی نێوان سولەیمانی و خانووەقورەكان و هەندێ جاریش شەو قاچاخچیەكان بە كۆڵەپشتەكانیانەوە لە نێوان ڕەبایەكانەوە خۆیاندەكرد بە شاردا، گەلێكجاریش گەر سەربازەكان دەنگیان ببیستایە تەقەیان لێدەكردن.

ئەودەم خوێندكار بووم لە قوتابخانەی ناوەندی شۆڕش ، ئەو قوتابخانەیە سەرەتا نزیک نەخۆشـــخانەی ســـەرەوە بوو بەریوەبەرەكەی حەمە حەوێزیان پێدەووت، لەو مامۆســـتایانەی لەوێ وانەیان پێگووتم (مامۆســـتا كمال مكورجی، ناســـراوبە كەمالە ڕەش، هەروەها(مامۆســـتاجەمال عەبدول)، چەند ســـاڵێک دواترلە كەسـێكم بیســـتبوو ئەویش لە پارتیدا ئیشـدەكات، بەڵام نەمدەزانی بەرپرســـیارێتی لەو دەمەدا چیبوو. بۆ یەكەمینجار چوومە ڕێكخســـتنی یەكێتی قوتابیانی كوردســـتان و وەک لایەنگریش لە پارتی وەرگیرام . لە ساڵی ١٩٦٢ بوومە ئەندامی پارتی ، ئەودەم ئەو بەشەی پارتی كە كارم تێیدا دەكرد پێكهاتبوو لە فەرە یدونی حەمەی شـــێخ عەلی و عوســـــمان

قزلوول و من و حکمەتی عەبە پاشـــا (کۆبونەوەکان مانگی جارێک تا دووجارلە ماڵی حیکمەتدا دەکرا لە شـــەقامی ســـابوونکەران). ئەودەم یەکێک لە ئەرکەکانی ڕیکخستنەکان کۆکردنەوی ئابوونەی مانگانەبوو کە هەربەشدابووی ڕێکخستن دەبو بیدایە ، پیتاک کۆکردنەوەبوو، گەیاندنی وردترین زانیاریبوو لەسەر جموجوڵی رژێم . دیراساتی فکری بوونی نەبوو.

ســـاڵی ١٩٦٢ چواردەوری ســـولەیمانی بە رەبایەی ســـەربازی گیرابوو، بارودۆخەکە زۆر ســـەخت بوو، هەر لەئێوارەوە هاتووچۆ قەدەغەدەکرا لە نێوان ناوشـــارو دەرەوەی شـــاردا ، ســـەربازەکان تارمایی هەرچییان بدیایە دەســـترێژی گوللەیان لێدەکرد، بۆ نەورۆزی ئەوســـاڵە رێکخســـتنی پارتی بریاری چالاکی یادکردنەوەی نەورۆزی دابوو بەو بەشەی ریکخستنی ئێمە . لە لایەن رێکخستنەوە ئاگادارکراین بچینە چیای گۆیژە بۆ نووسینی دروشـمی (کوردستان یان نەمان) بە گەورەیی لە قەدپاڵی دیوی ســـولەیمانی چیای گۆیژە،(گۆیژە چیایەکە کەوتۆتە رۆژهەڵاتی شـــاری ســـولەیمانی و دەڕوانێت بەســـەر شـــارەکەدا، تولەڕێیەکی هاتووچۆی پیادەو وڵاخی هەبوو لە دێرزەمانەوە دێهاتیانی ناوچەی سرۆچک لەوێوە بەرهەمەکانیان بە وڵاخ دەهێنا بۆ سولەیمانی، لە سەری شاخەکەش پێش سەرهەڵدانی شـەری کوردو رژێم، چایخانەیەک هەبوو بۆ حەوانەوەی ڕێبواران و کاروانچیان). لە بەیانی زووەوە بە کۆڵ، چەندەها تەنەکە نەوت وبەنزین و تایەی لاســـتیکی ئۆتۆمۆبیل ودار و خۆڵەمێشـمان گەیاندە سـەرشـاخ، خەلکی زەحمەتکێشـی گەرەکی ئازادی(ماڵەکانی خانووە قورەکان) زۆر کۆمەکیان پێکردین، ئێســـتا بێجگە لە خۆم تەنها ناوی حکمەت عەبەپاشـاو فەرەیدونی حەمەی شـێخ عەلی و عوسـمان قزلول وهوشـیارعزیز(حاکم هوشـیار)م لە بیرە کە هەڵسـان بەوکارە . لە رۆژی بیسـتی مانگ تا ئێوارە بە دریژایی یەک کیلۆمەتر بە هەڵکەندن لە شـــێوەی جۆگەلەییدا لە ســـەر لاپاڵەکە نووســـیمان کوردســـتان یان نەمان و پڕمانکردەوە لە خۆڵەمێش وردەداروچەنـدمـان پەرۆوپـاتـاڵ دەســـتکەوتبوو، تـا ئێوارەی شـــەوی نەورۆز تەواومانکرد، لەگەڵ تاریکبووندا نەوت و بەنزینمان کرد بەســـەر خۆڵەمێشـــەکەدا، هەریەکەمان چەند سەد مەتریکی بۆ دیاریکرابوو لە نووسینەکە ، لەگەڵ تاریکبووندا ئاگربەردرایە نووسینەکەو تایەیەکیشـمان گڕتێبەرداو لە سەری چیاوە تلمانکردەوە ، پاش چەند دەقیقەیەک ئەو ناوە بووە چراخان هەر لە ناوشـــاری ســـلێمانیەوە تا بەکرەجۆو ســـەرچناروچیای گلەزەردەشـــەوە (چیایەکە کەوتۆتە باشـــوری شـــاری سولەیمانی و دەڕوانێت بەسـەرشـارەکەدا) بە ئاسـانی دروشـمە گڕاویەکە دەبینرا، لە هەمان کاتدا لە ناو شاری سولەیمانیشەوە لە هەموو لایەکەوە ئاگری نەورۆزکرایەوە. هەر دوای دیتنی دروشـمە گڕاویەکە لە هەموو ڕە بایە سـەربازیەکانی چواردەوری شـارەوە دەسـتیانکرد بە تەقەکردن بەرەو دروشـمە نووسـراوەکە. ئێمە بەرەو ڕووی

چایخانەکەی سەرشاخەکە ڕۆیشتین، شوێنێکی لاپاڵ بوو گوڵە نەیدەگرتەوە ، لەوێوە بە توولە ڕێدا بەرەو گەرەکی ئازادی چووینە خوارەوە. تا شـەوگارێکی درەنگی ئەو شـەوە ئەو دروشـمە گڕاویە هەر دەخوێندرایەوە ، شـەو لە ماڵەکانی گەڕەکی ئازادی ڕۆژ مانکردەوەو بۆ بەیانی وەک قوتابیەک بۆ قوتابخانە بچێت بە بەردەم بازگەی رەبایەکەدا چوینەوە ناوشار.

كودەتای بەعس و مفاوەزات

پاش كودەتا شـوومەكەی بەعس لە مانگی (شـوباتی سـاڵی١٩٦٣) مفاوەزات لە نێوان سەركردایەتی پارتی و حكومەت دەستیپێكرد، لە بەردەركی سەرا جەماوەری سـولەیمانی پێشـوازیان لە وەفدەكەی پارتیكرد وجلال تاڵەبانی كە سـەرۆكی وەفدەكەبوو لە قاتی سـەرەوەی ئوتێلەكەی نوری علی یەوە وتارێكیدا، خەڵكێكی یەكجـارزۆر كۆبووبۆوە و هـاواریـان دەكرد (بژی وەفـدی بـارزانی مـام جەلال تاڵەبانی)، بۆ یەكەمینجار پێشـمەرگەم دی لە نزیكەوە بە پوزەوانەو كلێتەی خوری یەوە.

بەیانێك لە ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕش لە بەغداوە بلاوبۆوە ، دانی نابوو بە مـافە نەتەوەییەكـانی كوردا لە سـەربنچینەی (لامەركەزی)،كە نـاوەرۆكەكەی بریتیبو لەنیمچە بەڕێوەبەرایەتیەكی ناوخۆ و هەموو زیندانە سـیاسـیە كوردەكان ئازادكران و بریاری دوورخستنەوەی هەندێك لە دوورخراوەكان هەڵوەشێنرایەوە، شـەڕ وەسـتاو ئارامیەك باڵیكێشـا بەسـەر كوردسـتاندا، لەو دەمەدا گرنگترین ڕووداوێـك ئەوەبوو مەنگۆلیـای گەلیی داوای لە ئەنجومەنی گشـتی نێونەتەوەیی كردبوو تـا كێشـەی كورد بخـاتە بەرنـامەی كـارەكـانی داهـاتوویەوە ، ئەوەش بەرپەرچـدانەوەیەكی سـۆڤیەتی بوو لە دژی بەیـانی ژمـارە(١٣)ی ئەنجومەنی سەركردایەتی بەعس سەبارەت پاكتاوكردنی شیوعیەكان.

لەو دەمانەدا گەلیك لە سـەركردایەتی حزبی شـیوعی بەرشـاڵاوی گرتن و لەناوبردن كەوتن، لەوانە سـلام عادل و جەمال حەیدەری، كە پاش ئەوەی لە لایەن بەعسیەكانەوە دەگیرێن ئەشكەنجەی زۆر قورس دەدرین . هەردووقاچیان دەبڕنەوە بۆ ئەوەی ناوی هاوڕێكانیان بڵێن . دواجار لەسێدارەش دران..

بەعس و بریاری گرتنی باوكم

بۆ بنەماڵەی ئێمە سـاڵی (١٩٦٣)زۆر دژواربوو، لەولاوە مامم لە سـولەیمانی یەوە گواسـتیانەوە بۆ هەولێرو دواتر بۆ ڕەواندوز. لەملاشـەوە بۆ نەورۆزی ١٩٦٣ پارتی بریاریدابوو بەوبۆنەوە لە (هۆڵی خولد) لە بەغدا ئاهەنگ بگێرن ، كارتی دەعوەت نـامەیـان بۆ زۆركەس نـاردبوو، یەكێـك لەوانەش بـاوكم بوو. ئەو ڕۆژەی

باوكم بە تەمابوو بڕوات بۆ بەغدا پیاوێكی بەرزنجی خزمی خۆمان كە رئیس عرفای پۆلیس بوو لە زاتیەی بەرێوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی كاریدەكرد و ناوی عەلی ئەحمەد بەرزنجی بوو هەواڵی بڕیاری گرتنی باوكمی بۆ هێناین كە لە لایەن رژێمی بەعسەوە دەرچووبوو، لە لیستەكەدا حەوت كەس كورد ناویان هاتبوو كە یەكێكیان باوكم بوو، بە تاوانی بەشداری لە كوژاندنەوەی كودەتاكەی بەعسیەكان بە فەرماندەیی عبدالوهاب شەواف لە ساڵی ١٩٥٩ لە موسل(لەو دەمەدا باوكم سەرباز بوو لە موسل). ئەو خزمەمان پێی ڕاگەیاندین هەر ئەمشەو پۆلیس و موختار دێن بۆ گرتنی، (ئەودەم هێشتا پۆلیس بۆ گرتنی هەركەس دەچوون دەبوو موختاریشیان لەگەڵ بوایە) . دوواتر زانیمان هەندێك لەوانەی ناویان لەگەڵ ناوی باوكمدا هاتبوو گیرابوون و دواتر بەعس لە سیدارەی دابوون .

هەرئەو پاش نێوەرۆیە باوكم بڕیاریدا شوێنی خۆی بگوێزێتەوە، ماڵی حاجی حەمە نوری حاجی عەبدولا كە خزمی نزیكی خۆمان بوو ماڵیان لە گەرەكی گاوران بوو، سەرەتا باوكم چووە ماڵی ئەوان بۆ خۆ حەشاردان تا شەودادێت، بڕواتە دەرەوە بۆ نآو پێشمەرگە. لەو ڕۆژەشدا (خولە ئامێ) كە سەرپەلی پیشمەرگەبوو بۆ سەردان لەناوشاردابوو دەیویست بگەڕێتەوە بۆ بەرزنجە، خۆیشی بە خزم دەزانی، شەو لە گەل خولە ئامێدا ڕۆیشتبوون بۆ بەرزنجە.

لای باپیرو نەنكم و براكانم وتمان چووە بۆ بەغدا ، كاتژمێر دەوری یازدەی شەوبوو و هێشتا نە نوستبووم بە قایم لە دەرگای ماڵەكەماندرا، باپیرم چوو بیكاتەوە، تەماشادەكات پۆلیس سەربانەكانیان گرتووە، منیش لەناوجێ هەڵسام چوومە هەیوانەكە، كاتێك باپیرم دەرگای دەرەوەی كردەوە شاڵاویان هێنا بۆ ناوماڵەكە و ئەویشیان ڕاكێشا بەدوای خۆیاندا بۆ هەیوانەكەو لێیان دەپرسی كوا كورەكەت وتی چووە بۆ بەغدا خیرا خێرا دەیانقیژاند بەسەریدا ئەویش هەردەیگوت لە بەغدایە، بڕوایان پێ نەدەكرد و دەستیانكرد بە لێدانی لە هەمانكاتیشدا بەشێكیتری پۆلیسەكان ژوورەكانی ماڵەكە دەگەران موختاریش لە هەیوانەكە لەگەڵ پۆلیسەكان بوو. كاتێك ویستمان دەستی پۆلیسەكان بگرین هەمو ئەندامانی خێزانەكە بەرلیدان كەوتن ، باپیریشم هەر سوێندی دەخوارد لەوەزیاتر نازانم لە كوێیە ، ئەو حاڵەتە زیاتر لە دوو سەعاتی خایاند و پاشان ماڵەكەیان جێهێشت.

بۆ بەیانی زانیمان كە باوكم گەیشتۆتە ناو پێشمەرگە، چەند ڕۆژێك دوای ئەوە هەر لە ڕێگەی هەمان خزممانەوە ئاگاداركراینەوە كە ڕژێم دەیەوێت خێزانەكەی بگرێت.(ئەودەم وەك سەردەمی پاشایەتی بڕیاری گرتنی خەڵكیان دەدا بە پۆلیس، بەڵام بە بڕیاری بەعس چەند ئەمنێكیشیان لەگەڵیاندا دەنارد) بە پەلە كەوتینە خۆپێچانەوە تا بەرەو بەرزنجە دەرچین، هەرئەو ڕۆژە داوای نامەی گواستنەوەی پارتیمكرد بۆ ڕێكخراوی سرۆچك لە بەرزنجە و بۆیان جێبەجێكردم و (حكمەتی

عەبە پاشا) نامەیەكیشی دامێ بیگەیەنمە دەست بەرپرسی پێشمەرگە، پەیوەندی بە منەوە نەبوو. ئەودەم كەسێك بە ناوی مامۆستا ئەحمەدەوە بەرپرسی ڕێكخراوی بەرزنجە بوو، یەكێك لە كادرەكانی ڕێكخراوەكە حەمەی جابییان پێ دەووت. بە گەیشتنمان خزمانی بەرزنجە زۆر بەگەرمی پێشوازییان لێكردین و خانوویان بۆ دابینكردین و كۆمەكیان كردین، ئەودەم هەركەسێك لە دەرەوەی ئەو ناوچەیە بهاتایە بۆ ئەوێ دەبوو لە رێكخراو خۆی بناساندایە كە كێیەو خەڵكی كوێیەو بۆچی هاتووە ..لە كاتێكدا هەموو خەریكی سازاندنی ماڵەكەبوون، بە باوكمم ووت دەچم بۆ رێكخراو (تائەودەم كەس لە ماڵەكەدا نەیاندەزانی لە رێكخستنی پارتیدا كاردەكەم). لە رێكخراو پیاوێكی باڵابەرزی لێبوو كادر بوو حەمەی جابیان پێ دەووت، كە نامەكانم دایە و خوێندیەوە ،دیسان هەڵساو تەوقەی لەگەڵكردمەوە و بە گەرمی بەخێر هاتنی لێكردم و بە پێكەنینەوە ووتی خەڵك لە بەغدا ئاهەنگ دەگێڕێ و ئێوە ڕاتانكردووە ، ئەم ڕژێمە جێی متمانەنییە. سەر لقی پێشمەرگە لەوێ لەو كاتەدا معاون شێخ رەزا بوو.

ناحیەی بەرزنجە یەكێك بوو لە گوندە كۆنەكانی ناوچەی شارباژێرو سەنتەری ناوچەی سرۆچك بوو ، لە پاڵ گردۆڵكەیەكدا پاڵیدابوو بە شاخی كورەكاژاوەوە ، لە ژووروویەوە گوندی هۆنەرێنەو لە ڕۆژئاوایەوە گوندی گێڵدەرەو لە باشووریشیەوە مۆریاس بوو ، لە دەوری ئەمانیش چەند گوندێتر هەبوون وەكو گوندەكانی شووكێ و باراو و پارەزان وعازەبان و حاجی مامەند..لە خوارووی بەرزنجەوە رێگایەكی ئۆتۆمۆبیل بەرزنجەی دەبەستەوە بە عەربەتەوە و لەوێشەوە بۆ سولەیمانی ..لارێگەی ئۆتۆمۆبێلیش هەبوو دەچووەوە (دوكانیان) (دۆڵێكە لە پشتی چیای گۆیژەوە)، لەدیوی شاخی گۆیژە لە سەرەوە بە دیوی سولەیمانیدا گوندی ووێڵەدەر بوو، لە خوار ئەویشەوە لە پانتاییەكەدا گوندەكانی قرگەو شێخ وەیساوا..هەبوون . پێش ئەوەی بەرزنجە لە ڕووی ئیداری یەوە بكرێتە ناحیە، گوندی گێڵدەرە مەركەزی ناحیەی سرۆچك بوو. بەڵام بە هۆی دەستڕۆیشتوویی شێخانی بەرزنجەوە دواجار بەرزنجە بە فەرمی كرایە مەركەزی ناحیەی سرۆچك..

قەدەغەی هاتووچۆ لە سولەیمانی و ڕەشەكوژی

حەمە ڕەشیدی برام بە تەنها لە ناو سولەیمانیدا مابۆوە ، هەندێ ڕۆژ لە ماڵی باپیرونەنكم و هەندێ ڕۆژیش لە ماڵە خزمان دەبوو، ئەو تا ئەوكاتە نەهاتبووە دەرەوە .پاش چەند مانگێكی كەم، لە **بیستی ئایاری** ساڵی **١٩٦٣** رژێم بریاری ئابلۆقەی ئابووری بۆ سەر كوردستاندا، شەر لە نێوان كوردو حكومەتی بەعسدا هەڵگیرسایەوە ، لەو دەمەدا لیوای بیستی سوپای عێراقی(زەعیم صدیق)فەرماندەی بوو، لە ٩(لەسەر ١٠ حوزەیرانی ساڵی١٩٦٣) بریاری قەدەغەی هاتووچۆی لە سولەیمانی ڕاگەیاند. دەستیانكرد بە پشكنینی ماڵان، لە زۆربەی گەرەكەكانەوە سەربازەكان تەقەیان لە خەڵك كردبوو. لە سەرووی خەستەخانەی شیرەكەوە لە ماڵێكدا دووبرایان بەیەكەوە كوشتبوو. ژمارەی ئەو هاوڵاتیانەی لە ماڵ هێنرابوونە

دەرەوەو دەســـتڕێژی گوللەیان لێكرابوو لە زۆربوندابوو، لەولاشـــەوە بە هەزاران هـاوڵاتیـان لە نـاوجێگـای خەودا و بە جلی خەوەوە هینرانە دەرەوەو گیران. پـاش پڕبوونی زیندانەكانیان، خەلكە گیراوەكانیان گواســـتبۆوە بۆ حامیەی ســـولەیمانی (ســـەربازگەی ســـولەیمانی) لە گەرەكی كانێســـكان وبە هەزارەها هاوڵاتیان لە تەویلەكاندا زیندانیكردبوو، لە بەرەوە لەو زیندانیانەیان دەبرد بۆ ئەشـــكەنجەدان، داوای ناوی ئەندامانی ڕێكخســـتنەكان یا ئەوانەی پەیوەندیان بە پێشـــمەرگەوە هەیە لێدەكردن، كەس نەچووبووە ژێرباری دانپیادانان.پاش ئەوەی جەللادەكانی ڕژێم لەو كارەیاندا شـــكســـتیان هێنا، لە بەرچاوی زیندانیەكان یەكە یەكە گیراوەكانیان بانگ دەكردو دەیانخستنە بەردەم دوو هەڵبژاردەوە، داوایان لێدەكرد جنێو بە مەلامستەفای بارزانی بدات تا ئازادی بكەن یان گوللە باران دەكرێت، هەشتاو شەش (٨٦) ڕۆڵەی خەڵكە بەشـــەرەفەكەی ســـولەیمانی ئامادە نەبوون جنێو بدەن، هەرلەوێدا زیندە بەچاڵكران و چوونە ڕیزی پاكڕەوانی ڕێگای ئازادی نەتەوەییەوە([1])...

دەستپێكردنەوەی شەڕی بەعس

پاش شـــكســـتی مفاوەزاتی نێوان كوردو حكومەت لە نۆی حوزەیرانی ســـاڵی ١٩٦٣ ڕژێمی بەعس بە رەسمی جاڕی شـەڕیدا و ڕۆژانی دوواترهێزەكانی سـوپا كەوتنە پەلاماری سەربازی بۆسەر گوندەكانی ناوچەی شارەزوور، چەندەها گوندیان ســـووتان و بە دەیان هاوڵاتی ســـیڤیلیان بە ناهەق كوشـــت. لەو هێرشـــانەدا بۆ ســـەركوردســـتان لیوایەكی ســـوپای حكومەتی ســـوری بە فەرماندەیی عەقید (فهد الشاعر) بەشداربو([2]).

لە بەرزنجە دەنگ بلاوبووەوە سوپای ڕژیم بەرەوئەوێ دیت، پێشمەرگەكان بۆ پێشگری لە سوپاكە ڕوویان لە (پێچەكانی چەناخچیان) كرد و لەوێ سەنگەریانگرت. ئـامـانجی پێشـــمەرگەكـان پێشـــگریبوو لە هـاتنی ســـوپـا تـا خەلكەكە دەردەچن. لەگوندەكەشـــدا، هەرماڵە خەریكی باركردنی كەل وپەلی ماڵەكانیان بوون بە وڵاخ بیگوێزنەوە بۆ گوندی هۆنەرێنەو دەوروبەری. خزمانی بەرزنجەو گوندی هۆنەرێنە زانیان وڵاخمان نییە بۆ گواســـتنەوەی ناومالەكەمان، بەخۆیان و وڵاخەكانیانەوە بە فریـامـانەوە هـاتن. بۆ ئەوەی خێراترنـاومـاڵەكە لە گونـدەكە دەركەن هەموجـارێـك بارەكانیان دەگەیاندە ســـەر ئەوبەرزاییانەی نیوان بەرزنجەوهۆنەرێنە لەوێ كەل و پەلەكـانیـان لە قەراغی رێگەكە دادەنـاودەهـاتنەوە تـا هەموویـان برد. بە ڕاســـتی ئەودەمانە پاكی و دلسـۆزی خەڵك بۆ شـۆڕشـی كورد بێ وێنەبوو، لەو ڕێگەوە بە ســـەدان كاروان دەهاتن و دەچوون بۆ گواســـتنەوەی ماڵ و مناڵ و كەل وپەلیان و چەندەها پێشـــمەرگەش لە ڕێگادابوون بەرەو بەرزنجە تـا لەوێوە بەرەو جەبهەی چەناخچیان بچن. كاتێـك گەیشـتینە شـوێنی كەل وپەلەكانمان بە راسـتی من بەتەمای

---

[1])بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد-مەسعود بارزانی –لاپەڕە 120 .

[2])الحركة التحررية الكوردية-مواقف و آراء- على سنجاري- صفحة 73.

هیچ نەمابووم، ئەو هەستەی خۆیشم بە (حەمە ئەمینی هۆنەرێنەیی) خزممان ووت، بە پێکەنینێکەوە وەڵامی دامەوە کە هیچ وون نابێت و نافەوتێت، چوونکە ئەو خەڵکەی دەیبینی ڕۆڵەی شۆڕشن. بەڵام هەر لە گوماندابووم تاگەیشتین، ئەوەی سەرنجی هەمووانی ڕاکێشا ئەوەبوو لەگەڵ ئەوەی ئەوهەموو ناوماڵە لەو قەراغە رێگەیەدابوو و بە سەدان کەسیش وەک ئێمە لە هاتووچۆدابوون بەڵام کەس دەستی بۆ هیچ شتێک نەبردبوو، تەنها نەختێک لە نانەکەو توزێک هەنگوین خورابوون. حەمەدەمینی هۆنەرێنەیی ووتی نەمووت، برا خۆیشت لێرە بوویتایەو داوایان لێبکردیتایە ئەو یەک دوو نانەو ئەوتۆزە هەنگوینەت هەردەدانێ. شەو دا هاتبوو، خەڵک لەو شەوەزە نگەشدا هەربەردەوامبوون لە هاتووچۆ، هەندێ بەرەوگوندەکانی دوور لە بەرزنجەو هەندێکیش بەرەو شیوو دۆڵەکان کاروان هەر لە ڕێدابوون. دوواتر لەوێشەوە ناوماڵەکەمان گەیاندە گوندی هۆنەرێنە. خزمان بە خێراییی کەوتنە کۆمەکمان کەپرێکیان بۆ درووستکردین. زۆربەی خزمەکانی بەرزنجەمان نەهاتنە هۆنەرێنە و لە دۆڵەکەی نێوان بەرزنجەوهۆنەرێنە لە ناو بنە دەوەنەکاندا هەواریان هەڵدا. شەو میوانی ماڵی محەمەدئەمینی هۆنەرێنەیی بووین، میوانداریەکی یەکجار گەرمیان لێکردین.(خۆی یەکێک بوو لە ئەندامە هەرەکۆنەکانی پارتی لە ناوچەکەداو لەو گوندەو چەند گوندێکیتریش ئەرکی ڕێکخراوەیی پی سپێردرابوو، کاتی خۆی رەئیس عرفا بوو لە سوپاداو ئەویش وەک باوکم خانەنشینکرابوو، حەزی بە ژیانی شارنەدەکرد، هەربۆیە هاتبووە سەرمولک و ماڵەکەی لەوێ، پیاوێکی زیرەک ،کوردپەروەر، دلسۆز، سەری زمانی و بنی زمانی هەرباسی کوردوکوردستان و پێشمەرگە بوو. لە ماڵەکەشیدا لە ژووری میوانەکەی وێنەیەکی بارزانی هەڵواسیبوو، هەرپێشمەرگەیەک بیویستایە لەو گوندە پشووبدات لە پێشدا سەری لەماڵی ئەودەدا، گەر میوانیتری نەبوایە لە پێشدا لە ماڵی خۆی میوانداری دەکردن ئەوسا دابەشی دەکردن(لە پێشەوە بەسەر ماڵە دەستڕۆیشتووەکانی گوندەکەدا). ئەم پیاوەهەمیشە وەک پێشمەرگەیەکی تێکۆشەری نەناسراو کاری دەکرد. کوڕەکانیشی وەک خۆی گۆش کردبوون. یەکێکیان پاشتر لە لایەن ڕژێمەوە گیراو لە سێدارەدرا، یەکێکیشیان بەکری ناوبوو پێشمەرگەی ناوشاری پارتی بوو لە هەشتاکاندا، گەلیکجار لە ماڵی باوکم، براکانم دەیانشاردەوە، پاش ئەنجامدانی چەندین چالاکی پێشمەرگانە لە ناوشاری سولەیمانیدا، بە هۆی زمان لێدانی کەسێکەوە، لە بۆسەیەکدا کە رژێم بۆی نابۆوە گیانی بە کوردستان بەخشی)....

لە گوندی هۆنەرێنە پێشمەرگە کەپریان دروستکردبوو بۆ هەندێ لە ئەندامەکانیان، لەوانەی بیرم مابن هونەرمەند عوسمان عەلی و براکەی، مەکینەی خەیاتیان بۆ دانابوون وقوماشی خاکیان دەدانێ و جلی خاکیان دەدووری بۆ

پێشـــمەرگە. گەلێک کەس لەو دەمانەدا لەناوشـــارەوە هاتبوونە دەرەوە وگەلێکیانم دەناسی، کەلێیان دەپرسیم دەمووت هاتووین بۆ سەردانی خزمان و گیرمانخواردووە..
لەودەمەدا هەندێ مەفرەزەی حزبی شـــیوعی پەیدابوون، بەڵام خەڵک خۆشـــی نەدەویستن بەهۆی هەڵویستە چەوتەکەیان بەرامبەر گەلی کورد لە سەردەمی رژێمی قاســـمدا. گەرچی مەکتەبی ســـیاســـی زۆر دژایەتیانی دەکرد، بەڵام مەلا مســـتەفا دەیویســـت هەموو ئەوانەی دژی ڕژێمن بگرێتە خۆی و ڕیزەکانی بەشـــداربوانی شـۆڕش فراوانتربکات و لەولاشـەوە ڕاگرتنی دۆسـتایەتی سـۆڤیەت هۆکاربوون بۆ ئەوەی باوەشـــیان بۆ بگریتەوە. ڕێگەی پێدابوون لە ناوچە ئازادکراوەکاندا چالاکی خۆیان بنوینن. حزبی بەعس لەودەمەدا لە ڕێگەی دەزگاســـیخوڕی و ســـەربازی و (حەرەس قەومیەکانەوە)کە میلیشیای حزبی بەعس بوون ڕاوی شیوعیەکانیان دەکرد و لێیانی دەگرتن و دەکوشـتن. پەناهێنانی شـیوعیەکان بۆ ناو شـۆڕش بووە هۆکاریی ســـەرهەڵدانی گەڵێک کێشـــە، ئێران لەو پەیمانانەی دابووی بە مەکتەبی ســـیاســـی پەشـیمان بوەوە و لەگەڵ تورکیا و عێراق ڕیکەوتن بۆ لێدانی شـۆڕشـی کورد وەک لەو بروســـکەیەی (مدیریە الحرکات العســـکریە فی وزارە الدفاع العدد /٣٤٧٨/س التاءریخ ١٩٦٣/٧/٢) دەردەکەوێت کە ناردبووی بۆ تیپە ســـەربازیەکانی یەکەم و دووەمی ســـوپای عێراقی کە لە موســـڵ و کەرکوک بوون. لەو بروســـکەیەدا ئاماژە بەوە کرابوو کە (بەو زوانە (دوو ئەفســـەر)ی پەیوەندی، یەکێکیان لە سـوپای تورک و ئەویتریان لە سوپای ئێرانەوە دەگەن، یەکەمیان لە موسڵ و دووەمیان لە کەرکوک دەبن، هەریەکەیان ئامیرێکی بێتەل و بەکاربەریکی ئامێرەکانیان لەگەل دەبێت بۆ مســـۆگەرکردنی پەیوەندی بە هێزەکانمانەوە . تەواو)([1]). لە لایەکیترەوە پاکســـتان بیســـت و پێنج هەزار بۆمبی تۆپیان دابووە حکومەتی عێراق، هەردوو ئێســـتگەی ڕادیۆی لەندنی بریتانی و واشـنتۆنی ئەمریکیش دژی شـۆڕش وەسـتانەوە و تۆمەتی کۆمۆنیست بوونیان خستە پاڵی و مەڵا مستەفایان تۆمەتباردەکرد بە بەکرێگیراوی بۆ مۆســـکۆ)([2]).لەو دەمەدابوو مەلا مســـتەفا بارزانی بە (مەلاســـوورە) ناودەبرا. ئەو بارودۆخە وامایەوە تا کودەتاکەی عبد السلام عارف لە ١٨/تشرینی دووەمی/١٩٦٣ **لە دژی**حزبی بەعس و نزیکبوونەوەیان لە ســـەرۆکی کۆچکردووی میســـر جەمال عبدالناصر، ئەودەم چونکە ئێران دژبە میسربوو سیاسـەتی خۆی گۆڕی، جاریکیتر ئێران سنورەکانی کردەوە لە بەردەم شۆڕشدا .

گەرانەوەم بۆ ناشار

---

[1])الحركة التحررية الكوردية- مواقف و آراء-على سنجارى صحيفة 73.
[2])الحركة التحررية الكوردية – مواقف و آراء-على سنجارى - صحيفة -73.

هەواڵی (قەدەغەی هاتووچۆ)ی سولەیمانی لە ٩لەسەر١٠/حوزەیرانی ١٩٦٣و هەواڵی کوشتار لە شارو هەڵگیرسانەوەی شەر لەگەڵ حکومەت تەواو نیگەرانی کردبووم، پاش دڵنیابوونم لە هەواری تازەو سەلامەتی خیزان، بە باوکم ووت من دەچم بۆ سولەیمانی بەدوای حەمەڕەشیدی برامدا، ئاگاداری ڕێکخراوی سرۆچکم کردەوە، ئەوانیش نامەیەکیان نووسی بۆ لیژنەی ناوچەی سولەیمانی و داوای هەواڵی زیاتریان لێدەکردن لەسەر ڕوداوەکانی (منع التجول- قەدەغەی هاتووچۆ) ی ناو شاری سولەیمانی.

کەوتمە ڕێگا، ئێوارە لە گوندی وێڵەدەری سەرچیای گۆیژەوە چوومەخوارەو بەرەوگوندی قرگە، تەماشامکرد ژمارەیەک قاچاخچی لەوێ چاوەڕوان دەکەن تا بە تەواوی تاریک دابێت، یەکێک لەوانەم پێشتر دەناسی ناوی حاجی کاکلان بوو، پێشتر پاسکیلخانەی هەبوو، ماڵی ئەوان چەند کۆڵانیک پێش ماڵی ئێمەبوو لێی پرسیم تۆ چی گەیاندوویتیە ئێرە ؟ ووتم خوێندکارم و لەسەردانی خزمانم بووم و دەچمەوە بۆ ماڵەوە، ووتی پێکەوە دەڕۆینە ناو شار، ئەگەر دەشتوانی کۆڵێکی بچوکم بۆ هەڵگرە. لەگەڵ تاریکبووندا زۆر بە بێدەنگی لە نێوان ڕەبایەکەی خوارقرگە و گردی سەیوان تێپەرین، منیش بە کۆڵ هەندێ لە بارەکەی کە شەکروچابوو هەلمگرت، تا گەیشتینە ناوشار، ووتی ئەمشەو تا ڕۆژدەبێتەوە سەلامەتترە لە ماڵی ئێمە بنووی. بۆ بەیانی چوومەوە ماڵی باپیرم، ئەوان و براکەم سەلامەت بوون، بەڵام باپیرم لە خەمی براکەمدا بو پێمووت شەو دەگەڕێمەوە و دەیبەم لەگەڵ خۆم، ئەوانیش پێیان خۆشبوو چونکە ئەرکێکیان لەکۆڵ دەبووەوە. خێرا چووم بۆ گەیاندنی نامەکەی شار لە ڕێگەی(حکمەتی عەبە پاشاوە)و زانینی هەواڵی ئەو هەڤاڵانەی کارم لەگەڵ کردبوون، وەک، فەرەیدونی حەمەی شێخەلی و عوسمان قژ لول و علی حاجی سەعید . حیکمەتی عەبە پاشا ووتی ئەوان سەلامەتن بەڵام لە شاردا گیراوو کوژراو زۆر زۆرن. نامەکەم دایە دەستی و داوای ئامادەکردنی جوابەکەیمکرد تا ئێوارە، پێشم ڕاگەیاندن کەوا هەر ئەمشەوە پێش قەدەغەکردنی هاتووچۆ دەگەڕیمەوە. لە پیش تاریکبووندا وەڵامی نامەکەیان بۆ هێنامەوە، وەک دوو خوێندکار بۆ ماڵەوە بچێت بە بازگە سەربازیەکەی خوار گەرەکی ئازادی ڕوومانکردە ماڵیک لە گەرەکی خانووە قوڕەکان(گەڕەکی ئازادی)، کە تاریک دا هات کەوتینە ڕێ بە تووله ڕێگەکەدا ڕووەو چایخانەکەی سەر چیای گۆیژە و لەوێوە بۆ ئەودیوی چیاکە بەرەو گوندی وەڵانە و لەوێشەوە ڕووەوگوندی هۆنەرێنە ، دایک و باوکم بەگەڕانەوەمان زۆر دڵشادبون.

ڕووخانی بەعس وکودەتاکەی عبدالسلام عارف

لە خزمەکەمان کە پێشتر هەواڵی دابوینێ پرسیبووم تا چەند دەکرێ بگەڕێینەوە بۆ خوێندن وهیچ هەواڵێک لەبارەی خێزانەکەوە هەیە؟ ووتی باوکتان ناتوانیت بگەڕێتەوە، بەلام ئێوە گەر بگەڕێنەوە ناوشار دەبێت ووریابن. لە سەرەتای مانگی سێپتەمبەردا بۆ درێژەدان بە خوێندن من و براکانم گەڕاینەوە ناوشاری سولەیمانی، بە وریاییەکی زۆرەوە چوینەوە قوتابخانە، خۆشبەختانە دەسەڵاتەکەی بەعس زۆری نە خایاند، (کەمتر لە نۆ مانگ لە دەسەڵاتدابوو)، بە کودەتاکەی(١٨/تشرینی دووەمی/١٩٦٣) ی عبدالسلام عارف کۆتایی بە دەسەڵاتی بەعس هات. رژێمی نوێش لە ١٩٦٣/١٢/٩داوای مفاوەزاتی لە سەرکردایەتی شۆڕش کرد لە ١٠/شوباتی١٩٦٤ لە بەیانیکی نۆ مادەییدا)ریکەوتنەکە ڕاگەیەندراو ئەو وەفدە کوردیەش(سالح یوسفی،شاخەوان شوان، عبدولحوسەین فەیلی، عگێد سدیق، مستەفا عەزیز. ل-١٦١مسعود بارزانی) کە چوبوون بۆ مفاوەزات لە سەردەمی بەعس و لە بەغدا گیرابوون ولەزینداندابوون لە ١٦/شوباتی /١٩٦٤ ئازادکران گەیشتنەوە سەنگەسەر. لەمادەی دووی ڕیکەوتنەکەدا هاتبوو بەرە ڵلاکردنی گیراوودەستبەسەر(محجوز) وحوکمدراوان بە هۆی ڕووداوەکانی باکورەوەو، دەرکردنی لێبوردنی گشتی و هەڵگرتنی دەست بەسەرداگرتنی زێدەماڵ و مردەماڵی ئەو کەسانەی پێشتر دەست بەسەرماڵیاندا گیراوە.([1]) بە هۆی لاوازی خاڵەکانی رێکەوتنەکە هەر لە ڕۆژانی یەکەمەوە دیاربوو ڕێکەوتنەکە تاکتیکی و کاتیە ، چونکە عبدالسلام عارف پیاوێکی ڕەگەپەرستی عەرەب بوو نەیدەویست دان بە مافە نەتەوایەتیەکانی کوردا بنێت، لەولاشەوە مەکتەبی سیاسی و ئێرانیش دژی رێکەوتنەکە بوون لەگەل عبدالسلام عارفی هاوڕێی جەمال عبدالناصر. ئامانجی بەرزانیش لە ڕیکەوتنەکە بۆ پاکردنەوەی مەکتەبی سیاسی بوو لەو کەسانەی دژی بوون و لە پشتی ئەوەوە پەیوەندیان بە ئێرانەوە بەستبوو و ڕاستەوخۆش کۆمەکیان لێوەردەگرت.

دوای بڵاوبونەوەی ئەو ڕیکەوتننامەیە (بڕوانە پاشکۆی آ ١٠)و دەرچوونی لێبووردنی گشتی، باوکم سەرەتا دایکم و براکانمی ناردەوەو، پاشتر خۆیشی هاتەوە سولەیمانی، بە دیتنی زۆر نارەحەت بووم، ئەو پیاوە لەشساغەی من دیتبووم، لەشی لاواز، رەنگ زەرد و پەکی کەوتبوو، هەرچەند هەنگاویک بڕۆیشتایە تەنگەنەفەس و ماندوودەبوو، دەبوو دانیشتایە. کاتێک بردمانە لای پزیشکی پسپۆر ئاگاداری کردین نەخۆشی دڵی هەیەو لێی کۆن کردووە ، لەودەمەوە بە دەرزی و دەرمان ژیانی بەسەردەبرد.

---

[1])بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد-برگی سێیەم-بەشی یەکەم-مەسعود بارزانی- لاپەڕە 160.

(كە ڕێكەوتنی شـــوبات ١٩٦٤بوو، ئیبراهیم ئەحمەد لە تاران بوو) ،(هەركە گەیشتەوە كوردستان دەستی دایە بڵاوكردنەوەی شک و گومان لە باری ڕێكەوتنەكە و كەوتە بەدناوكردنی بارزانی ([1]).

جیابوونەوەی مەكتەبی سیاسی لە بارزانی

لە ناوشـــار مقۆمقۆی ناكۆكی نێوان هەندێ لە ئەندامانی مەكتەبی ســیاســی و بارزانی پەیدابوون، من تا ئەودەمە هیچم لەوبارەوە نەبیســـتبوو، هەربۆیە زۆرلام سەیربوو. زۆر دڵگرانبووم، نەشـمدەزانی ناكۆكیەكان لەسـەرچیە؟. لە ژێر پەردەی ســەنترالْ دیموكراسـیدا، هیچكات لە ڕێكخســتندا كێشــەو گیروگرفتی دەزگاكانی ســەرەوەی حزب بـاس نەدەكرا، دەبوو ڕێكخســتنەكـان كوێرانە جێبەجێكەری بریـارەكـانی ســـەرووخۆیـانبوونـایە، دوواتر ڕەخنەبگرن!. كـاتێـک هەواڵـمانزانی ناكۆكیەكە گەیشتۆتە ڕادەی چەكداری و تاقمی (مەكتەب سیاسی) ئیبراهیم ئەحمەد هەڵاتوون بۆ ئێران و ژمارەیەكی سێسەد، چوارسەد نەفەریان لەگەڵ ڕۆیشتووە بۆ ئێران و باقی هێزی پێشـــمەرگە داویەتییە پاڵ مەلا مســـتەفای بارزانی. ســـەرەتا جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد لە ناوسنووری ئێرانەوە ویستیان بێنەوە ناو كوردستانی عێراق و شای ئیرانیش كۆمەكی كردن . مەلامستەفا بە خۆی و هێزەكانیەوە تا هێڵی سنوور ڕۆیی و لەوێوە (هەڕەشەیەكی توندی بەم شێوەیەی خوارەوە لە ئێرانیەكانكرد و پێی ووتن: جارێكیتر یەک كەسیان لە سنوور بپەڕێتەوە ، منیش لە سنوری ئێران دەپەڕمەوەو شـــۆڕشـێک لە كوردســـتانی ئێران هەڵدەگیرسـێنم)([2]) (بارزانی ئەو هەڕەشـەیەی خۆی بە نهێنی نەهیشـتەوە و بە ڕۆشـن و ئاشـكرا ڕایگەیاند . ڕژیمی عێراقیش ئەم هەڕەشـــەیەی بە هەلێكی وا دانا نابێ لە دەســت بدرێ، پەیوەندی ئەو ڕۆژەی نێوان عێراق و ئێران ئاڵۆزبوو . بەغدا دەســـتبەجی وەفدێكی حكومەتی نارد بۆ چوارتا كە پێكهاتبوو لە سـەرۆكی ئەركانی سوپاو سـەركردەی فیرقەی دوو و بەرێوەبەری ئیستخباراتی سوپاو پارێزگاری سولەیمانی. وەفدەكە جەختی لەسـەر ئەوەكرد كە حكومەتی عێراق ئامادەیە یارمەتی بارزانی لە دژی دەســت تێوەردانی ئێران بدات.)جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد تا مانگی تەموزی ســاڵی ١٩٦٥ لە ئێران مانەوە، پاشـــان مســـتەفا بارزانی لێبوردنی گشـــتی بۆدەركردن و لێیان خۆشـــبوو ئەوانیش گەڕانەوە باشـووری كوردسـتان([3]). لە ناوەوە ی شـارەكان ڕێكخسـتن لە

---

[1])چاوپیكەوتنێكی پێنج كات ژمێری لە گەڵ مامۆســتا ئیبراهیم ئەحمەد- د.حســین محمد عزیز- لاپەڕە 13.

[2])بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی سـییەم بەشـی یەكەم- مەسـعود بارزانی –لاپەڕە 184.

[3]) بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی ســێیەم بەشـــی یەكەم- مەســـعود بارزانی – لاپەڕە191-192.

ڕاستیی ڕووداوەكان و هۆكارەكانی نەدەزانی، ڕوونكردنەوەیەكی درووست نەبوو. ئەو كەسەی سەر بە هەرلایەک بوایە بە قازانجی لاكەی خۆی دەدوا بێ شیكردنەوەو لێكۆڵینەوەو هەڵسەنگاندن. جیابوونەوەكە گەرچی بەرگی سیاسی و فكری كرابوو بە بەریدا، بەڵام لە ناوەرۆكدا شەڕی دەسەڵات بوو.

مەسەلەی هوشیاری سیاسی ،فیكری، ئایدۆلۆژی لە تەواوی ڕیزەكاندا لە پلەی سفردابوو، بە بەڵگەی ئەوەی ئەو جیابوونەوەیەی ڕێكخستن بەرنامەیی و سەرئەنجامی ڕاپرسی یا لێكۆڵینەوەو شیكردنەوەی هۆكارەكانی ئەو كارەساتە نەبوو، تا لەسەر ڕۆشناییان هەڵوێست وەربگیریت. بەڵكوله شوێنكەوتنی لایەنەكانداو كەوتنە ژێرفشاری هەست و سۆزو ڕاگەیاندنی چەواشەوە بوو. حزب تا ئەودەمە(ئێستاشی لەگەڵبێت) مرۆڤی ئازادیخوازی پەروەردە نەكردووە، بە پێچەوانەوە وەک حزبی ستالینیستی دەبوو مرۆڤەكان لە هەموو بریاروهەنگاویكدا كوێرانە ملكەچی جیبەجێكردنی بریارەكانی سەرووخۆیان بن. لە كاتێكدا ئاشكرایە كۆمەڵگای ئازاد مرۆڤی ئازاد بنیادی دەنێت، حزب خۆی كۆیلەی دروستدەكرد و بەرگی نەتەوایەتی و ئایدۆلۆژیان دەكرد بە بەریدا. لە بیرو كاری حزبدا داهێنان و نوویكردنەوەیەكی بەرنامەیی بۆ فكرو كاری حزب و پێشمەرگایەتی بوونی نەبوو، هەر ئەوەش هۆكاری درێژەدان بوو بە رێبازی ستالینیستی لە بەرێوەبردنی حزبدا تا ئەمرۆش هەروایە لە ناو هەموو حزبەكاندا. هەموو ئەوانەش لافی خوێندەواریان لێدەدا بە شەهادەكانیانەوەو ئەوانەی خۆیان بە ڕۆشنبیرو خاوەن ئایدۆلۆژی دەزانی هیچیان لە ڕۆشنایی پەرژەوەندی نەتەوەیی كوردەوە هەڵوێستیان نەگرت.

بە هۆی سەكتاریزمی حزبی(حزب پەرستی)یەوە، پەرژەوەندی شەخسی و حزبی خرایە سەروپەرژەوەندی نەتەوەیی كوردەوە و بەرگی ئایدۆلۆژی كرایەبەر. بەوجۆرە بەشێک لە ڕێكخستن جیابۆوە هەر بە ناوی پارتی دیموكراتی كوردستان-م.س . منیش بە هۆی ئەوەی ئەو بەشەی كارم تیا دەكرد پاڵیدا بە جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەدەوە، بە ئۆتۆماتیكی كەوتمە ئەو بەشەوە بێ ئەوەی خۆم هەڵم بژاردبێت . ئەویش پاش ماوەیەكی دریژ بە قسەی بەرپرسەكەدا زانیم كە ئەمانە سەربەوتاقمەن.

ڕیشەی ناكۆكیەكانی نێو پارتی

لە بەر گرنگی ڕوونكردنەوەی هۆكارەكانی مێژوویی ناكۆكیەكان لە زاری ئیبراهیم ئەحمەد خۆیەوە بە پێویستم زانی سەرنجی خۆم لەمبارەوە بدەم .(هەمزە عبدالله لە دەمی دامەزراندنی پارتیدا بە نوینەری حزبی شیوعی كوردستان (شۆڕش)چووە مەهاباد لەوسەرەوە بە نوێنەری مستەفا بارزانی گەڕایەوە باشووری كوردستان و بەو شێوەیەی بارزانی دەیویست و پێی باش بوو. لە ١٩٤٦/٨/١٦پارتی دیموكراتی كوردی دامەزراند) .دوای ڕووخانی كۆماری كوردستان لە مەهابادو

پەڕینەوەی بارزانی لە ئاوی ئاراس و بوونی بە پەناهندە لە وڵاتی یەكێتی سۆڤیەت، هەمزە عەبدوڵلا كە (پارێزەربوو-نوسەر)وەک سكرتێری پارتی كارەكانی ڕادەپەڕاند. ئیبراهیم ئەحمەد لە دروستبوونی پارتیدا بەرپرسی لقی كۆمەڵەی (ژ.ک)بوولە سولەیمانی،كەركوک، كفری، دواتریش كە ناوی حزبەكەی گۆڕا بۆ حزبی دیموكراتی كوردستان، نەچووە ریزی پارتیەوە بەڵام وەكو گوێگر بەشداریكرد لە كۆنگرەكەیان، بە بێ ئەوەی ڕێكخراوەكەی هەڵوەشێنیتەوە دوواجار لە ١٩٤٧ چووە پارتییەوە. پاشترلە ڕێگەی ژن بە ژنەوە لەگەڵ هەمزە عەبدولا(هەریەكەیان خوشكەكەی خۆی لەویتر مارەكرد) توانی لە لوتكەی دەسەڵاتی پارتی كە مەكتەب سیاسی و سكرتێری پارتی هەمزە عەبدوڵلایە نزیک بیتەوە، بەوجۆرە لە ماوەیەكی كورتدا توانی بگاتە ئەندامێتی مەكتەب سیاسی پارتی، بەڵام خواستی ئیبراهیم ئەحمەد زۆرلەوە زیاتربوو، چاوی بڕیبوە جێگەكەی هەمزەعەبدوڵلا، هەنگاوی دووەمی بۆ گەیشتن بەو مەبەستە بە شاڵاوی پرۆپاگەندە بە مەبەستی شكاندنی كەسایەتی هەمزە دەستی پێكرد. ئیبراهیم ئەحمەد دەربارەی هەمزە دەڵێ :(هەندێجار خۆی دەشاردەوە، هەندیجاریش دەردەكەوت، بەلام هیچ جۆرە چالاكیەكی رامیاری ئەوتۆی نەبوو، برادەران گلەیی زۆریان لێی هەبوو، ئەویش خۆی جنسیەكەی لی سەندرابۆوە، بڕوای بە حكومەت نەبوو، ئەگەرچی بە هیچیشیان دانەنابوو...ل١٢ چاوپێكەتنی پێنج كاتژمیری لە گەڵ ئیبراهیم ئەحمەد، ئامادەكردنی دكتۆر حسێن محمد عەزیز). هەنگاوی دووەمی ئیبراهیم ئەحمەد لابردنی هەمزە بوو لە سكرتێری پارتی ،دەڵێت : بۆ ئەوكارە (بریارماندا لە ڕۆژانی ١٢و ١٣ مارسی ١٩٥١ لە بەغدا كۆبوونەوەی خۆمان بكەین لە ماڵی شەهید عەلی حەمدی ، لەوێ باسی ئەو شتانەكرا، گلەیی زۆر لەسەر كاک هەمزە هەبوو، كەوا بە ئەركی سەرشانی خۆی هەڵنەستاوە، كاری خۆی بەجێ نەهێناوە و حزب لە فەوتاندایە. بۆیە هەرلەوێ لیژنەیەكی تازەمان بۆ كۆمیتەی ناوەندی هەڵبژارد، ووتمان با سكرتێری نەبێ، بەڵام من لێپرساوی یەكەمی ئەو لیژنەیەبووم؟!) كاتێک دكتۆر حسێن لە مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد دەپرسیت (**ئەم لیژنەیە ئیشی چی بوو؟ لە وەڵامدا دەڵێت ؛ ئەم لیژنەیە پێویست بوو لە ناتەواویەكانی كۆمێتەی ناوەندی پێشوو بكۆڵێتەوە ، هەڵەكانی هەمزە عەبدوڵلاو ئەوانی دیكە دەستنیشان بكا، هەروەها پرۆگرامێكی تازە بۆ پارتی دابنێ و تا بریاری كۆنگریسی پارتی دەگیرێ،** هەمزەعەبدوڵلاو برادەرانی دیكەی دەستیان لەكار بكێشرێتەوە! ل13چاوپێكەوتن).(ئیبراهیم ئەحمەد دریژە بە قسەكانی دەداودەڵێ :هەمزە وئەوان خۆیان لە پارتی كۆمۆنیست نزیک خستەوەو، هەرواش بوو وەكو لقی ئەوان كاریان دەكرد! نەک ناوەكەی ئەوان وەرگرن، بەڵكو ناوەكەی خۆیان هەر هێشتبۆوە، بە حیسابی خۆیان وەكو پارتی ئیشیان دەكرد، پێمان دەوترا باڵی ڕاست و باڵی چەپ؟!

تەنانەت ئەو ناكۆكیە بۆ مالكانیشـمان تەنییەوە، خێزانەكەی هەمزە كە خوشـكی من بوو لەگەڵ هەمزە ڕۆیی ، چی بكا؟ هەمزە دوورخرابۆوە لە شـــارێكی دیكە دەژیا نەیدەتوانی بەنگ بێت ، ناكۆكیەكە سەرەتاكەی ئاوابوو، **كە ئەو دوورخرایەوە منیان بە بەرپرسـیاری پارتی دانا)**.(دوای شـۆڕشـی ١٤/تەموز/١٩٥٨ و گەڕانەوەی، مستەفا بارزانی هەرپشتگیری لە هەمزە عەبدوڵلا دەكرد و لە ئیبراهیم ئەحمەد دڵنیا نەبوو، بەڵام كە هەمزە عەبدوڵلا ویستی پارتی بەرەو حزبی شیوعی عێراقی بەریت و بیكاتە بەشـێک لەوان... بارزانی لەشـەوی ٣٠/حوزەیرانی/١٩٥٩دا بە خۆی و چەند چەكدارێكەوە دەچێتە بارەگای حزب لە شـەقامی المتنبی –بەغدا، بە كۆمەڵێک قسـەی ڕەق وهەڕەشـە كلیلەكانی بارەگا وەردەگری و تەسـلیمی باڵەكەی ئیبراهیم ئەحمەدی دەكات و پێیان دەڵێ: بڕۆن بەیانیان لەسـەردەركەن. ئەوسـا مەكتەبی سـیاسـی پرۆپاگەندەی زۆریان بۆ بارزانی دەكرد و بە ناوو ناوبانگی ئەوەوە خەڵكێكی زۆریان لە دەوری خۆیان و حزب كۆكردبۆوە ([1])

هۆكارەكانی جیابوونەوەو مەینەتی گەلی كورد

پێشترلە سەردەمی ڕژیمی قاسم بە هۆی ئەوەی ئیبراهیم ئەحمەد لە پشتەوە لای قاسـم دژی سـەرۆكی حزب دەدوا، قاسـم چاوەروانی هەڵگیرسـانی شـەڕێكی گەورەبوو. ڕووبدات لە نێوان كورد-خۆیدا. وەك لە بیرەوەری یەكانی عیسـی پژماندا‌هاتووە، شـای ئێرانیش لە ڕیگەی عەقید عیسـی پژمانی سـاواكیەوە هەر لە ساڵی ١٩٥٩وە پەیوەندی كردبوو بە ئیبراهیم ئەحمەدی سكرتێری ئەودەمی مەكتەبی سیاسی پارتیەوە، بەتەمابوو ئیبراهیم ئەحمەدو جلال تالەبانی(مەكتەبی سیاسی) مەلا مسـتەفای بۆ دەرپەڕێنن، چونكە وایان لەشـا گەیاندبووكە هێزی پێشـمەرگەو حزب لەگەڵ ئەوانن و هەركات ئەمان بیانەویت دەتوانن ئەوكارە ئەنجام بدەن . ئیبراهیم ئەحمەد لە كۆنفرانسـەكەی ماوەتی سـاڵی ١٩٦٤دا ووتی (من بە بەیانێک مەلا مسـتەفام كردووە بە مەلا مسـتەفاو بە بەیانێكیش دەیكەمەوە بە هیچ **!**([2])) لەو كۆنفرانسـەدا **؟!** مەكتەبی سـیاسـی بریاری دەركردنی بارزانی دا لە حزب ولە ڕادیۆكەی خۆیانەوە بڵاویانكردەوە. لەولاشەوە بارزانی لە نزیک ڕانیە كۆنگرەیەكی بەست و ژمارەیەكی زۆری ئەندامانی مەكتەبی سیاسی دەركرد و بە لەشـكرێكەوە چووە سـەر مەكتەبی سیاسی لە ماوەت و دوای شـەڕو پێكدادانێكی كەم لایەنگرانی مەكتەبی سـیاسـیان ڕاونان بۆ دیوی ئێران. تا ئەودەمە مەلامستەفا بە (مەلاسـوورە) ناسرابوو لە لایەن ئێران و ڕۆژئاواوە.هەربۆیە پەیوەندیەكان لەگەڵ ساواكی ئێرانیدا

[1]) چاوپێكەتێكی پێنج كات ژمێری لەگەل مامۆسـتا ئیبراهیم ئەحمەد-ئامادەكردنی د. حسێن عزیز

[2]) پوک ڕابوون-عارف كریم – 2008-6-18.لاپەرە 6

لە ڕێگەی مەکتەبی سیاسی پارتی (خودی ئیبراهیم ئەحمەد)و عەقید عیسی پژمانەوە ریکخرابوو. پاش ئەوەی کۆمەڵی ئیبراهیم ئەحمەد بۆیان دەرکەوت نە لە ناوهێزی پێشمەرگەو نە لە ڕێکخستنەکان زۆربەیان لەگەڵ نییە، بە ناچاری هەڵاتن بۆ ئێران. جیابوونەوەی (تاقمەکەی مەکتەبی سیاسی) و هەڵاتنیان بۆ لای شای ئیران کە چەند ساڵێک بوو لە(١٩٥٨/١٩٥٩) وە لە بەغدا لە ڕێگەی ئەفسەری ساواکیەوە (عەقید عیسی پژمان)پەیوەندی بەسترابوو لە نێوان مەکتەبی سیاسی وڕژێمی شای ئێراندا.

دوای سەرهەڵدانی بزوتنەوەی چەکداری کوردیش لە سەردەمی قاسمدا پەیوەندییەکان بەردەوام بوو. چەند جارێک عمر دەبابەو علی عسکری بردبوو بۆ تاران و کۆمەکی چەک و پارەی پی گەیاندبوون.ئامانجی رژیمی شا دروستکردنی کێشەبوو بۆ حکومەتەکەی قاسم . دەیویست کورد بەکاربهێنێت بۆ لاوازکردنی حکومەتەکەی قاسم بە پلەی یەکەم و دوورخستنەوەی مەترسی تەنینەوەی شۆڕشی کوردانی باشوور بۆ ڕۆژهەڵاتی کوردستان بە پلەی دووەم (بڕوانە یاداشتەکانی عیسی پژمان)([1]). پەناهندەیی تاقمەکەی مەکتەبی سیاسی ونیشتەجیکردنیان لە کەمپێک لەهەمەدان وئیبراهیم ئەحمەدو مەکتەب سیاسی لە تاران لە ژێر دەسەڵاتی شادا لە بارووەدۆخێکی زۆر ناسکدابووکە شۆڕشی گەلی کوردی پیا تێدەپەڕی. جیابوونەوەکە بنەمایەکی فیکری و چینایەتی و ئایدۆلۆژی نەبوو، جگە لە پەرژەوەندی تایبەتی و ململانێی دەسەڵات. ئەو جیابوونەوەیە تایبەتی کەسانێک بوو کە حەزو ئارەزووی دەسەڵاتیان هەبوو. شاڵاوی پرۆپاگەندەکانی دژی یەکتر لەودەمەوە زیانیکی یەکجارگەورەی لە گەلی کورد دا لەسەر ئاستی کوردستان-عێراق –ناوچەکەو جیهان و تا ئێستەش.

ماوەیەک دوای ئەو ڕووداوە پەیوەندیەکانی ڕێکخستنەکان پچڕا. حزبی شیوعی دابوویە پاڵ مەلامستەفا ، زۆربەی هەرە زۆری ڕێکخستنەکانی پارتی و هێزی پێشمەرگەش دابوویانە پاڵ مەلا مستەفا .لەودەمەدابوو جەماعەتیک بە ناوی کاژیکەوە (ڕێکخراوەیەکی نەتەوەیی بوون)فرسەتیان لەو بۆشاییە وەرگرت و خۆیان خزاندە ناو دەزگاجۆراوجۆرەکانی پارتیەوە. ئەوانە لە نیوخۆیاندا خۆیان بە ڕێکخراوێکی جیاواز دەزانی، بەڵام لە ڕواڵەتدا پارتی بوون. لە بەرپرسە دیارەکانیان شێخ محمدی هەرسین و محمد عزیز ناسراو بە حەمەی عەزە دۆم، دوای ڕێکەوتنەکەی شوباتی نێوان بارزانی و حکومەت، ساڵی ١٩٦٤ لە شوینیکی باشووری شاری سولەیمانی کە پییاندەوت کانی ماسی بارەگایەکیان دانا، پیاوەکانی کانی ماسی پیکهاتبوون لە کۆمەڵێک چەقۆکیش، بە ئارەزووی خۆیان لاوانیان دەگرت و سزایان دەدان ، لانیکەم بۆ سووکایەتی پێکردنیان سەرو برۆیان ئەتاشین

[1]) نهێنی یەکانی بەستنی پەیمانی ١٩٧٥-ی ئەلجەزایرلە ئارشیفی تەواو نهێنی ساواک -نووسینی – عیسیٰ پژمان- وەرگێرانی ناسر ئیبراهیم –سوئێد ١٩٩٧

و لە زیندانی كانی ماسییان توندده‌كردن، لەو ماوەدا لەناو شاری سولەیمانیدا دزی و سەرانە سەندن و سوكایەتی بە لاوان بەبەرچاوی خەلكەوە تا دەهات لە زیادبووندابوو ، كار گەیشتە ئەوەی خەلك دەنگی خۆیان گەیاندە مەلا مستەفا تا رزگاریان بكات لەو تاقمە. ئەو رەفتارانەی تاقمەكەی كانی ماسی بووە مایەی ئەوەی خەڵكێكی زۆر بە تایبەتی لە نێو لاواندا لە پارتی بڕەنجێن و لێیان دووربكەونەوە.

هەڵگیرسانەوەی شەڕلەگەڵ ڕژێمی عێراق

گەرچی لە مانگی شوباتی١٩٦٥ وە وردە شەرلە گەلێك ناوچەدا ڕوویدەدا بەڵام سیاسەتی نە شەڕو نە ئاشتی نیوان سەركردایەتی بارزانی و حكومەت تا ١٢/ئاداری/١٩٦٦درێژەی كێشا، لە ماوەی ئەوساڵەی تێپەڕی، پێشمەرگە پشوویدا، بارزانی سەرلەنوێ سەركردایەتی حزب و هێزی پێشمەرگەی داڕشتەوە بەوجۆرەی خۆی دەیویست. لەو بەروارەدا دوانامەی بارزانی نێردرا بۆ حكومەتی عێراقی بە شەفیق ئاغاو سەرداری حەمە ئاغادا. (ڕژیمی شا خۆشی پاش ئەوەی دەستی لە ئیبراهیم ئەحمەدوتاقمەكەی شوشت، وای بە باش زانی پەیوەندیی خۆی بە ئێمەوە تازەبكاتەوە. بەم پێیە دیمان ڕژیمی ئێران نوینەری خۆی عەقید عەلی مودەڕیسی، كە كوردیكی مەهابادی بوو، بە خۆی و بە دەزگایەكی ناردن و وەرگرتنەوە نارد بۆلامان. شا هەولی دەدا لە بارزانی نزیكبیتەوە، لە پێشدا چوارتۆپی ئەندازە ٨١ملم و٥٠٠ بڕنەوی بۆ ناردین پاشانیش لە تەممۆزداچوار هاوەنی تری ئەندازە ١٢٠ملم ـی بۆ ناردین لەگەڵ فیشەكێكی زۆر بۆ بڕنەو و تفەنگی ئینگلیزیش، لەسایەی ئەمەوە باری سەربازی پێشمەرگە گۆڕانێكی گەورەی باشی بەسەرداهات. شا فەرمانی دەركرد كە ڕێگەی بریندارەكانمان بدرێ لە نەخۆشخانەكانی ئێراندا چارەسەر بكرێن([1]))

(لەو دەمەدا بە پێی ئەو ڕاپۆرتەی كە پاشكۆی سەربازی بریتانیا لە باڵیۆزخانەی بریتانیا لە بەغدا نووسی بووی كە باس لە كەم ئەزموونی وكەم و كووڕی و كەمتەرخەمیەكان و خاڵە لاوازەكانی سوپای عیراقی و دروستكردنی سەربازگەكانی حكومەتی عێراق دەكات و لە هەمانكاتدا باس لە كەم ئەزموونی سوودوەرنەگرتنی پێشمەرگە دەكات لەو هەڵەو كەمتەرخەمیانەی سوپا، كە بە پێی

[1])بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد- بەرگی سێیەم بەشی دووەم- مسعود بارزانی –لاپەڕە ١٩١-١٩٤.

ڕاپۆرتەكە پێشـــمەرگە دەیتوانی بە ژمـارەیەكی كەمەوە ســـوپـای عێراقی لەو سەربازگانەدا هەراسان بكات و زیانیكی زۆریشیان پێ بگەیەنێت)([1])

گەڕانەوەی ئیبراهیم ئەحمەدو جەماعەتەكەی

ساڵی خویندنی ١٩٦٥/١٩٦٦لە خانەی مامۆستایان وەرگیرابووم، لەوێش كاری ڕێكخســتن دەســتی پێكردەوە. شــاڵاوێكی ڕێكخراوەیی ڕاگەیاندنی زۆر هەبوو بۆ ســـەر مەلا مســـتەفا لە لایەن جەماعەتی ســـەر بە ئیبراهیم ئەحمەدەوە، هاوكات حكومەتی عێراقیش تۆمەتی بەكرێگیراویی بە ئێران و ئەمریكاو ئیسرائیلی دەخستە پاڵ ســـەركردایەتیەكەی مەلا مســـتەفا. پاش ئەوەی لە لایەن گەلێک كەســـایەتیەوە هەوڵی ناوبژیوانی نێوان جەماعەتی ئیبراهیم ئەحمەد ومەلا مستەفا درابوو، دواجار مستەفا بارزانی ڕازی بوو بە هاتنەوەیان لە ئێرانەوە. بۆ ئەو كارە عەلی عەبدوڵڵاو نوری شـــــاوەیس و نوری ئەحمەد تەهـای نـارد بۆ تـاران. ســـەرەتـا لە ٦/تەمموز١٩٦٦عەلی عەسكەری گەیشتە حاجی هۆمەران و دوواتر جلال تاڵەبانی و ئەوانیتر. هەموو گەرانەوە تەنیـا ئیبراهیم ئەحمەدو ژن و منـداڵەكـانی نەبێ كە ئەوەیان بەباشزانیبوو لە تاران بمێننەوە.

(بارزانی دۆڵەڕەقەی بۆ نیشـــتەجێبوونی بەرپرســـەكانی ئەو تاقمە دیاریكرد لە ژێرچاودیری عەباس مامەند ئاغادا لەوێ دانیشـــن و چەكدارەكانیشـــیان بە ناو پێشمەرگەدا دابەشكرد.هەر ئەو عەباسی مامەند ئاغایە ڕۆڵێكی زۆر خراپی بینی لە نێوان مەلا مســـتەفاو تاڵەبانیدا، لە لایەک بە تاڵەبانی وئەوانی دەووت كە بارزانی نیازی لەگەڵیان خراپەودەیترسـاندن لەولاشــەوە بە بارزانی دەووت تاڵەبانی و ئەوان پەیوەندیان بە ڕژێمەوە هەیە. بەوجۆرە لەســـەرەتای مانگی كانوونی دووەمی ســـاڵی ١٩٦٦جەلالیەكـان گەڕانەوە لای حكومەتی عێراقی، دواتریش ئیبراهیم ئەحمەد لە تارانەوە بە فرۆكە گەیشتەوە بەغدا)([2]).ئەمە لەكاتێكدابوو هیزەكانی سوپای عێراقی هیرشێكی بەرفراوانیان دەستپێكردبوو لە چیاكانی زۆزک و هندرین بۆ سەر هێزی پێشـمەرگەی كوردسـتان. ئەو هێرشـانەی سـوپای عێراقی شـكسـتیانخوارد و لیوای چواری سـەربە فیرقەی یەكەم لەسـەر لوتكەكانی ئەو دوو چیا سـەركەشـانە تێک و پێک شكێندران.

هەرلەوكاتانەدابوو(بارزانی و حكومەتەكەی عبدولرەحمان بەزاز ڕێكەوتننامەی ١٩٦٦/٦/٢٩ڕاگەیاند كە پێكهاتبوو لە پازدە خاڵ ، هەردوو باڵی جەلالی و مەلایی بەو ڕێكەوتنە ڕازی بوون).

---

[1]) بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی سێیەم- بەشی دووەم- لاپەڕە ١٩٢-١٩٣.

[2])پوک ڕابوون- 2008-6-18عارف كریم-لاپەڕە 6

پەیوەندی جەلالیەكان بە حكومەتی عێراقەوە

لەو دەمەوە مەكتەبی سیاسی هاتنەوە لای حكومەتی عێراق لە ناو خەڵكدا بە جەلالیەكان ناسران. سەرەتا تاڵەبانی لە رێگەی كمال موفتی و محمەد ئەمین فەرەجەوە هەوڵیاندا بە پشتیوانی سوپای عێراقی دەست بەسەرناوچەكانی قەرەداغ و پشدەردا بگرن. بەڵام شكستیانخوارد. سەركردایەتی فیرقەی پینجی سوپای عێراق كە لەژێر سەركردایەتی لیوا روكن محمدنوری خەلیلدابوو، بارەگایەكی لە بەكرەجۆ و بارەگایەكیشی لە كەلار بۆ جەلالیەكان كردەوە. جەلالیەكان لە هێرشە سەربازیەكانی سوپای عیراقدا بۆ سەر كوردستان ڕێپیشاندەرو پێش لەشكری بوون. عەمید روكن اسماعیل تایە النعێمی فەرماندەی فیرقەی دوو لە بیرەوەرییەكانیدا كە ساڵی ١٩٨٥ لە چاپی داوە دەڵێت :(عومەر دەبابە و عەلی عەسكەری بە فرۆكەوان ئەحمەدیان ووت تاوانبارەكان(مەبەستی پێشمەرگەبووە. ن)فرۆكە لێیان نادات، تایە نعیمیش دەڵیت یەكێكتان لەگەڵی سواربێت تا ئەو شوێنانەی پیشان بدا كە تاوانبارەكان تییاندا دەحەسێنەوە؟ عومەر دەبابەو عەلی عەسكەری ووتیان ئێمە ئامادەین ئەوە بكەین، فرۆكەوانەكە بردنی و هەرجارەی یەكێكیان شوێنی حەسانەوەی تاوانبارەكانیان بۆ دەست نیشان دەكرد تا دەستیان لێبوەشێنێ، نەعیمی دەڵێ : ئەم تێسرەواندنانە زیانێكی زۆریان بە تاوانباران گەیاند.) لە لاپەرە ١٠١ ی كتێبەكەی تایە نعێمیدا نووسراوە(سەرم لە ڕەتڵەكەی جەلال تاڵەبانی و ڕەتڵەكەی عەلی عەسكەری و ڕەتڵەكەی عومەردەبابە داو دروشمی پڵنگی فیرقەی دووەمم بەسەر فەرماندەكانی ئەم ڕەتڵانەدا دابەشكرد)([1]). (لەودەمەوە جاشایەتی بەرگی ئایدۆلۆژی كرا بەبەردا).

جەلالییەكان و بەكرەجۆ

بەكرەجۆ كرایە بنكەی سەرەكی سەربازی جەلالیەكان، فەرماندەیی هێزی گشتی – جلال تاڵەبانی –بەرپرسی بوو، بەرپرسی ئیدارەی هێزی گشتی كەریم جەوهەر– نائب زابتێكی سوپای عێراقی– بوو ، لقی پێنجی ڕێكخستنی چەكدارەكانی جەلالیەكانیش، هەرلە بەكرەجۆبوون، تاڵەبانی بەرپرسی بوو وە ئەحمەدی دادی ئیش وكاری كارگێری پێ سپێردرابوو بەڕێوەی دەبرد، لەودەمانەدا گەلێک لە سەركردەو كادرەكانی(سازمان انقلاب حزب تووده ایران)كە ماوی بوون لەوێ دەبینران. زیندانێكیشیان هەبوو بۆ بەندكردنی نەیارانی سیاسیان. شەڕی ناوخۆی (براكوژی) جەلالی و مەلایی تا دەهات زیاتر كڵپەی دەسەندوو باشوری كوردستانی كردبووە دۆزەخ. هەرلایەكیان هەوڵی دەدا لاكەیتر پاكتاو بكات

[1])العمید الركن اسماعیل تایه النعیمی- الصفحة-101

.جەلالیەکان چەک و پارەیان لە حکومەتی عێراقەوە دەدرایەو بە هاوکاری سوپای عێراقی پەلاماری هێزەکانی مەلاییان دەدا. مەلاییەکانیش سەرچاوەی چەک و پارەیان ئێران و سۆڤیەت بوو. ڕژێمەکانی عێراق و ئێران هەریەکەیان لایەکیانی بەکاردەهینا بۆ جێبەجێکردنی پەرژەوەنیەکانیان. لەو دەمانەدابوو ساواکی ئێرانی بە هاوکاری مەلاییەکان لە ناوشاری سولەیمانیدا قادرشەریف (یەکێک لە کادرە پێشکەوتووەکانی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانی تیرۆردەکەن).

جەلالیەکان و ماویزم

لە مێژبوو لە ناو ئەو ئۆردوگایانەی خۆیان بە سۆسیالیستی دەناساند، لە ئەنجامی دیدو تێروانین و بۆچوون و پەرژەوەندی جیاوازی نیوان وڵاتانی چین و سۆڤیەتەوە دوو کەمپی جیاواز هاتبوونە کایەوە. هەردووکیان بە ناوی چینی کرێکارو بیرو باوەڕی مارکسی لینینیەوە کاریان دەکرد و پڕۆپاگەندەیان بۆ کەمپەکانیان دەکرد. لە سەر ئاستی جیهانیش، پارت و گروپ و کەسانیان هەبوون، دەرویش ئاسا لێدەری دەهۆڵ و جێ بەجێکەری سیاسەتەکانی ئەو دوو کەمپە بون. شێوازی درووستبوونی ئەو ڕێکخراوو پارتانە بە هەمان نەریتی (ناوەندی دیموکراسی)پارتایەتی دامەزرابوون.(پارتە بۆرژواکانیش لە وڵاتانی ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالیستیشدا بە - هۆی پێکهاتەی ژێرخانی ئابووری و چینایەتیان -هەمان شێوەی دامەزراندنیان وەرگرتبوو). بەوجۆرە کەسایەتی مرۆڤەکان لە ناو چوارچێوەی ئەو جۆرە پارتانەدا لە قاڵب دەدراو مرۆڤەکانی ناو ئەو ڕێکخراوانە دەکرانە ئامیریک بۆ ئەنجامدانی کاری سیاسی ئەو پارتانە، وەکوتر سەرۆکەکانی ئەو پارتانە. بەوجۆرە کەسایەتی مرۆڤ و ماف و ئازادییەکانی ڕاو بیروبۆچوون لە ژێر پرنسیپی سەنتراڵ دیموکراسیدا، بە پابەندبوون بە حزبەوە چڕدەکرایەوە و ڕای چینی کرێکارو گەلیش لە بریاری حزبدا و بریاری حزبیش لە سەرۆکەکەیدا کورت دەکرایەوە. بەوشێوەیە لە هەموو بەرەکاندا ئەحزابی ستالینیستی هاتنە گۆڕێ. پارتەکانی سەربە کامپەکانی وڵاتانی چین و سۆڤیەت گەرچی باسیان لەڕۆڵی چینی کرێکارو زەحمەتکێشان دەکرد، بەلام لە ناورۆکدا ئامانجیان کۆکردنەوەی خەڵک بوو لەناو ئەو پارتانەی کەمپەکانیاندا لە ژێرپەردەی پەیڕەوی لە سۆسیالیزم - دژایەتی ئیمپریالیزم- ململانێی چینایەتی- مەترسی ئیمپریالیزمی جیهانی لەسەر بزوتنەوەی ئازادیخوازی گەلانی ژێردەستە،و دەخرانە خزمەت کامپەکانی وڵاتانی چین و سۆڤیەتەوە. مرۆڤەکانی سەر بەو پارتانە لە کەسایەتییە ئازادو سەربەخۆکەیان دادەماڵران و لە چوارچێوەی ڕێکخستنەکانیاندا دەکرانە کۆیلە و بەشێک لەو سیستەمە دکتاتۆریانەی ئەو دوو کەمپەی بڕوایان بە بچووکترین ئازادی و مافی مرۆڤ نەبوو.لە سای دەسەڵاتی ئەوانیشدا دەسەڵاتی چینی کریکار حاکم نەبوو.

سیستەمی دیكتاتۆری سۆڤیەتی لەو دەمەوە لینین ستالینی بە سەرۆكی حزب و دەوڵەت دانا..وگەیشتنی ماوبە دەسەڵاتی ڕەها هەر لەپەنجاكانی سەدەی ڕابووردووەوە ، بە دەیان ملیۆن كرێكاریان كردبووە قوربانیی بنیات نان و مانەوەی دەسەڵاتی ستەمكارانەو تۆتالیتاریان.
ئەوەندەی پەیوەندی بەماویزم و ماوتسی تۆنگەوە بێت، كە پەیرەوی لە تێزی سێ جیهانی دەكرد، مشتومڕ لەگەڵ هەڵگرانی ئەم تێزەدا(تێزی سێ جیهانی ماویزم) لە تەوەری سەرەكی ئەوەدا دەخولایەوە كە ئایا ناكۆكی سەرەكی لەگەڵ بەعسە یان ئیمپریالیزمی سۆڤیەتی وئیمپریالیزمی خۆرئاوا؟ لە شەستەكاندا وڵاتی چێن بە ناوی شۆڕشی ڕۆشنبیرییەوە بە ملیۆنەهایان كردە قوربانی ئەو سیستەمەو بچوكترین هەناسەی ئازادیان لە گەلی چین قەدەغەكردبوو. چین و تەواوی ئەو وڵاتانەی لافی سۆسیالیستیان لێدەدا بووبوونە زیندانێكی گەورە بۆ گەلەكانیان. جیهان لایان ڕەش و سپی بوو. ئەوی لەگەڵیان نەبووایە بە كۆنەپەرستی وبەكرێگیراوو سەربە ئیمپریالیستەكانی ڕۆژئاوا تاوانبار دەكران. ئەوانەش شوێنكەوتەی یەكێك لەو تەریقەتانەی سۆڤیەت یا چین بووایە، لای ئەوان ڕۆشنبیر، نیشتمانپەروەر، پێشكەوتنخواز، شۆڕشگێربوو. نەك هەر ڕێ بە ئۆپۆزیسیۆن نەدەدرا بەڵكو هەر ڕایەكی جیاواز لە ڕای سەرۆكی حزبە شیوعیەكان بە تۆمەتی خیانەت و بەكرێگیراوی ئیمپریالیستی بە كوشتن وەڵامدەدرایەوە. بەوجۆرە كەسایەتی مرۆڤەكانیان لە حزبداو حزبیشیان لە سەرۆكی حزبدا تواندبۆوە.
جەلالیەكان كە بە پارەو چەكی حكومەت لە دژی مەلایی دەجەنگین بۆ فریودانی خەڵك بەهانەو پۆزشی زۆریان بەكارهێنا دژی مەلاییەكان لە هەموویدا شكستیانخوارد. لەوانە كە خۆم لە كۆبونەوەیەكدا لە تاڵەبانیم بیست لە بەكرەجۆ ووتی: ئێمە گەر مەلاییەكان لە ناوچەیەكی وەك قەرەداغ دەرپەڕێنین و ئازادی بكەین، داوای مافەكانی كورد لە حكومەتی عێراق دەكەین. گەر مافە نەتەوەییەكانی كوردی نەسەلماند شەڕی ڕژێم دەكەین . بەڵام وا دەرنەچوو، دوای ئەوەش هێزی مەلاییەكان لە قەرەداغ و گەلێك شوێنیتریش نەمان ئەو پەیمانەی دابووی نەبرایە سەر. دواجار ماوەیەك پرۆپاگەندەیان بۆ شەڕی جیفارستی كرد .

سازمان انقلابی حزب توده ایران و ماویزم

لە ساڵی ١٩٦٧یەكێك لە ڕەهبەرەكانی (سازمان انقلابی حزب توده ایران)كە ڕێكخراویكی ماوی بوون وبیروباوەڕی ماوتسی تۆنگیان كردبووە ڕێبازی خۆیان بە ناوی دكتۆر جەلالەوە هاتە سولەیمانی ناوەڕاستەقینەكەی (كورش لاشائی)بوو،

خۆیشـــی پزیشـــک بوو. لەگەڵ نەوشـــیروان مســـتەفا ئەمیندا لە مالی عارف كریم یەكتریان دەدی. لە ســـاڵی١٩٦٨چەند كەســـێكیتریش لە ڕێكخراوی ناوبراو هاتنە باشـــووری كوردســـتان كە ئەمانەبوون، دكتۆر جلال(كورش لاشـــائی) ،ئیســـماعیل (ایرج كشـكولی)، قوباد((خەسـرەوی صـفائی)، لەگەڵ مراد، صـەفا ، هاشم كە ناوە ئەسـلیەكانیان نازانریت ، ڕەهبەری گەورەی رێكخراوەكە (مهدی خان بابا تهرانی) لە ئەوروپا مابۆوەو نەهاتبووە كوردستان سـەردەمێک ئەم رادیۆی فارسـی لە پەكین ی پایتەختی چین دەبرد بەڕێوە، ئەمانە لە دەروێشــە ســەرگەرم و دڵسـۆزەكانی ماو بوون هەندێكیان یان هەموویان چاویان بە ماوتســـی تۆنگ كەوتبوو، لە بەكرەجۆ لای تاڵەبانی میوان بوون تا ساڵی([1])١٩٧٠.تاڵەبانی بووە شوێنكەوتوو ودەروێشێكی ڕێبـازەكەی مـاو ،بەڵام بێ ئەوەی شـــوێنكەوتنی ئەو بیرو ڕێبـازە لە ئەنجـامی لیكۆڵینەوەو قوڵبوونەوە وتێگەیشـــتن بووبێت ، چونكە گەر وابوایە ئەوا دەبوو لە ڕەفتاری ، بیركردنەوەو ڕێبەرایەتی و پراكتیكی رێكخراوەیی و چەكداری ڕەنگی بدایەتەوە ، شـێوازی رێكخراوەیی ڕێكخســتنەكان ، هێزە چەكدارەكان ، پراكتیكی ئەوان لە نـاو خۆیـانداو لەگەڵ خەڵكدا (تـا ئێســـتەش) هەر شـــێوازە كلاســـیكیە خێڵكەكەبووە، لە لایەیەكیترەوە هەموو مێژووی تیوری و پراكتیكی چینیـان وەک یەک یەكە وەرگرتبوو ، لە كاتێكدا (تا ئەودەمە) مێژووی چین گەیشـــتبووە دووەم قۆناغ .(یەكەم قۆناغ) لە ســـەرهەڵدانی شـــۆڕشـــی چینەوە لە بیســـتەكانی ســـەدەی ڕابووردووەوە دەســتی پیكرد تا ســـاڵی ١٩٤٩و دامەزراندنی كۆماری چین ، كە بە قۆناغی رزگاری نیشـــتمانی ناودەبرا و بیرو كارو بەرنامەی ماوو حزبەكەی لە خزمەت گەل و رزگـاری نیشـــتمانیدا بوو، بەو بیرو پراكتیكە درووســـتەیان،لە كۆمەڵگایەكی كۆیلەو فرە چین و ژێرچەپۆكی یابان و حكومەتەكەی تشـــانغ كای شـیكدا، تووانیان گەلێكی دواكەوتووی چەوسـاوەی ئاخنراو بە ماددەی سـڕكەر بە پشـتبەسـتن بە كۆمەڵانی چەوسـاوەو زەحمەتكێشـی چین لە سـاڵی١٩٤٩بگەیەنن بە ســـەركەوتن . دەكرا ســـەرانی جەلالی و مەلایی بە نرخترین ئەزموونی لیوەفێربن. (دووەم قۆناغیش) بەلای منەوە بە قۆناغی بەخواكردنی ماوی دەزانم. كە لەو ماوەدا ١٩٤٩/١٩٧٠ لە ژێرناوی (شۆڕشی ڕۆشنبیری) بە ملیۆنەها مرۆڤ بوونە قوربانی بەزۆرسـەپاندنی دەسـەڵاتی تۆتالیتاری حزبی شـیوعی چینی و بە قورئآنكردنی كتێبە تیوریەكـانی مـاو و بەخواكردنی مـاو .ڕێـک وەک ئـاخـاوتنەكەی خودی ســـتـالین ڕەفتـاریـان دەكرد كە دەیوت (گەل بریتیە لە حزب وحزبیش بریتیە لە من و منیش خوام). ئەو دەمەی تـازە لە هەنـدێ وڵاتـانی دەرەوەی چین پەیرەوانی مـاویزم پەیدا بوون، چین لە ناوەوە كرابووە دۆزەخ بۆ گەلی چین، گەرچی لە كۆتایی ئەم قۆناغەدا

[1]) پوک ڕابوون-2008/6/18-عارف كریم – لاپەڕە 10

بۆ ڕاستكردنەوەی كوشتارەكانیان ویستیان ئۆباڵی كوشتارە بە كۆمەڵەكان و شكستی بەرنامە ئابوورییەكانیان بخەنە ئەســـتۆی ئەوەی ناویان لێنابوو (چوار چەتەكە) كە یەكێكیـان ژنەكەی مـاوبوو. ڕیشـــەی بزوتنەوەی ریفۆرمخوازی دەگەڕێتەوە بۆ سەرەتاكانی ساڵی١٩٧٠ تا ئەمرۆ، كە من ناوی دەنێم (قۆناغی سێهەمی سەرهەڵدان و دەستپێكردنی ریفۆرم) .

ئەوەی لە هەمووی ســـەیرتربوو ، پەیرەوانی تێزی ســـێ جیهـانی مـاویزم كە(ئیمپریالزمیان بە ناكۆكی سەرەكی) دەزانی چوونكە دەرویشانە و بۆ پەرژەوەندی سیاسی شوێنكەوتەی بوون، هیچ حسابێكیان بۆ (كات و شوێن و سەردەم و شێوازی ســـەرهەڵدانی چینەكان وتایبەتمەندی كۆمەڵگاكان نەكردبوو), ســـەیر لەودابوو بە هەمان شێوەی دابەشـكردنی چینەكان لە ولاتی چیندا كۆمەڵگای كوردی و عێراقیان دابەشـــدەكرد و هەڵدەســـەنگاند، بێ ئەوەی دەرك بەوەبكەن كە چینی بۆرژوا لە كوردســـتان و عێراق و هەموو وولاتانی ژێردەســـەڵاتی ئیمپریالیزم بۆرژوایەكی ئازادیخوازو دیموكراسیخواز نین، ئەمانیش كوێرانە وەك هەموو حزبە شیوعیەكانی كەمپی ســـۆڤیەتی ســـواری كۆڵی ئەو بـاوەرە بوون تـا لەو ڕیگەی فریودانەوە شـــوێنكەوتووانێـك پەیدابكەن وەكو هێزێـك بەكـاریـان بهێنن بۆ خزمەتكردن بە پەرژەوەندییە تایبەتیەكانیان بەلام لە بەرگیكی ئایدۆلۆژیدا. دەســـەڵاتی ســـتالینی ســـۆڤیەت چارەنوســـی نەتەوەكان و چینی كرێكاری بەلاوە گرنگ نەبوو بەقەدەر ئەوەی حزبە شـیوعیەكانی ســـەربەكامپەكەی پەیڕەوكەر، دەروێشـیكی دڵســـۆزی تەكیەكەی ئەوبن .ئەگینا بەچی و چۆن لە ســـای دەســـەڵاتی بۆرژوایەك، ،وەك ئەو (بۆرژوا نانەتەوەیی نا ئازادیخوازو نا دیموكراســیخوازەی) وڵاتانی ژێردەســـەڵاتی ئیمپریـالیزم، كە بە پێی پێكهـاتە چینـایەتییەكەی نە (ئـازدیخوازە و نە دیموكراسیخوازە). چۆن چاوەروانی ئەوەی لێدەكریت، (بە ڕێگەی نا سەرمایەداریدا كۆمەڵگا بەرەو سۆشیالیزم بەرن؟) .

جەلالیەكان بێ ئەوەی لە مێژووی حزبی بەڵشەویكی سۆڤیەتی یا چین بكۆڵنەوە، یا دیراســـەیەكیان لەســـەر دامەزراندنی دەوڵەتانی چین و ســـۆڤیەت، شـــۆڕشـــی بۆرژوازی و شـۆڕشـی سۆسـیالیسـتی، جۆری دەســەڵات، دەســەڵاتی شـوراكانی كرێكاران و زەحمەتكیشـــان، یان دەســـەڵاتی حزب لە ســـەرو حزبیشـــەوە دكتاتۆر، پیادەكردنی دەســـەڵات، شـــەرعییەتی دەســـەڵات، واقعی ئابووری، چینایەتی ئەودوو دەوڵەتە كردبێت و، بێ تێگەیشـتن لە تێزی ســێ جیهانی ماویزم. كە لای پەیڕەوانی ئەم تێزە جیهـان دابەش بووە بە ســـێ بەش، و نـاكۆكی ســـەرەكی لایـان لەگەڵ ئیمپریالیزمی جیهانی ڕۆژهەلات و ڕۆژئاوابوو نەک ڕژێمی عێراق. گرتنە بەری ئەم ڕێبازە و بوونە موریدی تەریقەتی ماوی بۆ پاساوهێنانەوە بۆ داپۆشینی پاڵدانیان بوو بە دوژمنی نەتەوەیی و كرێكارانەوە، كە حكومەتی فاشستی عێراق بوو.

تاڵەبانی بەردەوام لە بەغدا هاتووچۆی سـەفارەتی كۆماری چینی دەكرد، كتێبە سـوورەكانی ماو و میدالیای كەڵلەی ماوی وەردە گرت ودابەشـی دەكرد بەسـەر بەرپرسـانی حزبەكەیدا. لە ڕاگەیاندنیشـدا لە لایەن جەلالیەكانەوە سـەرەتا گۆڤاری رزگاری كە كۆچكردوو شازاد سائیب ئیمتیازی ئەو گۆڤارە مانگانەیەی وەرگرت و نەوشیروان مستەفاش سـەرنووسـەری گۆڤارەكەبوو، زیاتر بیروبۆچونەكانی ماوی تیـا بڵاودەكرایەوە لەگەڵ ڕەخنەو نوسـینی جۆراوجۆریتر، دواتریش رۆژنـامەی روناكی (النور) دەركرالە بەغدا. لە سالی ١٩٦٨دابو نەوشیروان مستەفا دەستیكرد بە وەرگێڕانی ووتەكـانی مـاو (كتێبە سـوورەكە٠)هەروەهـا كتێبەكەی (لین پیـاو) لەسەر شەڕی پارتیزانی .([1])

كودەتاكەی حزبی بەعسی ساڵی ١٩٦٨

لە ١٩٦٨/٧/١٧حزبی بەعسـی عەرەبی ئیشـتراكی كودەتای سـەربازی كردوو عەبدولرەحمان عارفیان لەسـەركار لاداو دووریانخسـتەوە بۆ دەرەوەی عێراق. بە هۆی ئەو كێشـەو ململانێیانەی ناو سـەرانی بەعس لەسـەر دەسـەڵات لە١٩٦٨/٧/٣٠ باڵەكەی ئەحمەد حەسـەن بەكر وسـەددام جارێكیتر كودەتایان بەسـەرباڵەكەیتركردو پاكسازیانكردن.

بەكرەجۆ

لەكۆتایی سـاڵی خوێندنی ١٩٦٩/١٩٦٨ خوێندنی خانەی مامۆستایانم تەواوكرد، حزبی بەعس بەهۆی كەمی بودجەوە، سیاسەتی (تقشف)ی دەستپێكردبوو، ئەوبریارە بووە هۆی ڕاگرتنی دامەزراندنی مامۆسـتایان. لەو دەمانەدابوو تاڵەبانی بریاریدابوو هێرش بكرێت بۆ سـەرگەڵوو بەرگەڵوو وناوچەكە لە مەلاییەكان پاک بكاتەوە و بیخاتە ژێردەسـەڵاتی خۆیان، بۆ ئەو مەبەسـتە دەیویسـت هەموو مەفرەزەكانی ناوشـاری سـولەیمانیش بەشـداری پێبكات، سـەرەتا هەموو چەكدارە ئابڵاخیەكانیان هێنا بۆ بەكرەجۆ، كۆبۆنەوەیەكیان پێكردن بە ئامادەبوونی حەمەی حاجی تایەر كە بەرپرسـی لقی سـلێمانی و هەندیک لە ئەندامانی لق پاش ئەوەی لە لایەن نوینەری فەرماندەی گشـتیەوە قسـەیان بۆ كرا سـەبارەت بەو هێرشـەی بە تەمابوون بیكەن بۆ سەر سەرگەڵو و بەرگەڵو لە وەڵامی پرسیارێكدا كە چەندكەس ئامادەی بەشداربوونە لەو هیرشـەدا؟ هەموو ئابڵاخیەكان كە ژمارەیان لە دەوری شـەسـت حەفتا كەسێكدا دەبوو یەكدەنگ (جگە لە بەرپرسـەكەیان كە جەوهەری ناوبوو) ووتیان بەشـداری

---

[1]) پوک-ڕابوون.عارف كریم لاپەڕە -10.

ناكەین و چەک دادەنێین. هەروەها بوو سەرباری هەڕەشە لێکردنیشیان هەموویان چەکیان داناو ڕۆیشتن، بەرپرسەکەیان بە تەنها مایەوە. ئەو هەڵبژاردەیەی خرایە بەردەم ئابڵاخیەکان بۆ ئەوەی هەمان چەکدانان ڕوونەداتەوە نەخرایە بەردەم مەفرەزەکانی ناوشاری سولەیمانی کە نەوزادی علی قادر بەرپرسیان بوو. بە هێنانیان لە سولەیمانیەوە بۆ بەکرەجۆ یەکسەر ئامادەکران بۆ ناردنیان. من زۆر برادەریم خۆش بوو لەگەڵ نەوزادی علی قادر، ئەویش زۆر ڕێزی لە من دەگرت، پێمووت بە تەنها جێت ناهێڵم و منیش دێم لەگەڵتان، سەیرێکی کردم و دەستیخستە سەرشانم و بە هێواشی ووتی: ئێمە نەگبەتیمانە و تووشی ئەم دۆزەخەکراوین خۆتۆ بووی بە مامۆستا چیتداوە لەم بەزمە...ڕاوەستام تا ئەوان سوار ئۆتۆمبیلەکان بوون و لەچاو وونبوون. ئەوە دوابینینی کۆچکردوو نەوزادی عەلی قادرو هەڤاڵەکانی بوو. دوواتر بیستم کە لە هێرشێکی مەلاییەکاندا بۆسەریان لە بەرگەڵوو سەرگەڵوو وابزانم تەنها دووانیان بە سەلامەتی دەرچووبوون کە یەکێکیان (ئاسۆی شێخ نوری) بوو، ئەوانیتر کوژران، ووتیان نەوزادعلی قادر بە دیلی کەوتۆتە دەستی مەلاییەکان و پاشان کوشتویانە.

لقی یەکی ڕێکخستنی پارێزگای سولەیمانی لەسەرداوای جەلال تاڵەبانی چوار کەسیان ناردە دەرەوە بۆ ناو هێزەچەکدارەکان وەک رابەرسیاسی و ئیداری، شەهید یاسین محمد حسن ناسراو بە (یاسینە ڕەش) دانرا بە رابەرسیاسی و ئیداری بەتالیۆنەکەی مجید ڕۆستەم لە سورداش، جەمیل احمد شازەمان دانرا بۆ بەتالیۆنەکەی عەبدوڵڵای ئەحمەد کوردە لە سورداش، صالح ئیبراهیم رەزا دانرا بۆ هێزەکەی حەمەی فرج لە شارەزوور، منیش دانرام بۆ بەتالیۆنەکەی حەسەن سلێمان هەمەوەندی لە بازیان.

کۆنفرانسی لقی پێنج لە بەکرەجۆ

ئێمە لە ڕووی ڕێکخراوەییەوە پەیوەست بووین بە لقی پێنجەوە لە بەکرەجۆ و لەکاتی بانگهێشتن یا پێویستیدا لە ڕێگەی کارگێری لقەوە پەیوەندیمان هەبوو. پاش ماوەیەک ئاگادارکراین ئامادەبین بۆ کۆنفرانسی لق و بۆ ئەو مەبەستەش کۆنفرانسی ڕێکخراوو ناوچەکان بگیرێت تا نمایندەیان دیاری بکەن، ڕێکخستنەکانی لیژنەی ناوچەی سنوری هێزەکەی عەلی عەسکەری کۆبونەوەکانیان تەواوکرد وحەسەن سلێمان و من و سەرلق ئەحمەد رۆستەم و سەرلق عزیز ئاغاو.. بۆ بەشداری کۆنفرانسی لق دیاریکراین، لە هەمانکاتدا منیان وەک بەرپرسی لیژنەی ناوچە دیاریکردەوە. لە ڕۆژی دیاریکراودا لە بەکرەجۆ هەموو فەرماندەی بەتالیۆنەکان و هێزەکان و ڕابەرە سیاسیەکان ئامادەی کۆنفرانسەکەی لقی پێنج بوون لە بەکرەجۆ. لیژنەیەکی دووکەسی بۆبەریوەبردنی کۆنفرانس دیاریکراو پاشان بە پێی بەرنامەی کارەکان کۆنفرانسەکە بەرێوەچوو، دواجار قسە لەسەر ئەو گرفتە ڕێکخراوەییانەی

هەبوو كراو چارەســـەریان بۆ دەســـتنیشـــانكرا، لە كۆتاییدا ئەندامانی لقی پێنج بە هەڵبژاردن لە لایەن بەشـــداربوانەوە دیاریكران، ئەحمەدی دادی، جەمال خەفاف، یاســـین محمد حەســـەن، روءف ســـۆرانی(عادل) بوونە ئەندامانی لقی پینج. دواتر لەكۆبوونەوەی لقدا ، ئەحمەدی دادی بۆ كارگێری لق دیاریكرا و جەمال خەفافیش وەک نمایندەی لق لە ئیدارەی گشتی هێزەكان .

بە هۆی ئەو ســـەردانانەی دەمكرد بۆ لقەكانی هێزی جەلالیاكان لە گەرمیاندا زۆرشـــتی ســـەیرم بۆ دەركەوت، بە تایبەتی بۆ دابەشـــكردنی مووچەی مانگانە. بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە لیســـتی ناوەكانم لە ئیدارەی گشـــتی وەرگرتبوو. پێش من بەرپرســـە ســـەربازییەكان تێكرای ژمارەی چەكداریان دەداو، بەپێی ژمارەیان بۆ زگورتی حەوت دینارو بۆ خێزاندار نۆ دینار یان وەردەگرت. بێ ئەوەی بزانن ئەو ناوانەو ئەو ژمارە چەكدارە هەیە یا نەء. بۆ هەربەشـــێكی هێزەكە بچوومایە داوای ئامادەبونی چەكدارەكانم دەكرد، زانیم تێكرای بەرپرســـە چەكدارییەكان نارازین. چوونكە پێشـــتر وا فێربووبوون ژمارەیەكیان دەداو بە پێێ ئەو ژمارەیەی ئەوان دیاریاندەكرد پارەیان وەردەگرت. هەرهەموویان چەكداری بندیواریان نووســی بوو. من ئەوەم بڕی و پێم ڕاگەیاندن تەنها پارەی ئامادەبووان ســـەرف دەكەم. لە كۆتاییدا كە گەڕامەوە بەكرەجۆ ، كەریم جەوهەر كە بەرپرســـی ئیدارەی گشـــتی هێزە چەكدارەكان بوو لە بەكرەجۆ، نائب زابتێكی حكومەتیش بوو، پرســـیی پارەت كورتی نەهێنا ؟ منیش جانتا دەستیەكەم خستەبەردەستی و ووتم ئەوەندە ناو لە كۆی ناوەكان بوونی هەبووە ئەوەندە هەزار زیادە. ئەحمەدی دادی و جەمال خەفاف و كەریم جەوهەر ســـەرســـام بوون. بابەتەكەیان گەیاندە تاڵەبانی، دواتر بانگی كردم و سوپاسیكردم .

ئەوەی لەو ســەردانانەدا بۆم دەركەوت، خەڵكێكی زۆری گوندەكان و شـارەكان نەدەچوون بۆ ســـەربازی و لە گوندەكاندا خۆیان دەشـــاردەوە، لەبەر ئەوەی خەڵك ئامادەنەبوو بە ئارەزووی خۆیان چەک بۆ جەلالیەكان و حكومەت هەڵگرن و ببنە ســـووتەمەنی دۆزەخیک بە قازانجی بازرگانانی شـــەڕ. لە فەرماندەیی گشـــتی جەلالیەكانەوە بریارێک هەبوو كە لە باتی سەربازی، هەموو سەربازە هەڵاتووەكان دەبووایە (بە زۆرەملێ ببنە چەكداری جەلالیەكان)، بەمانەیان دەووت (موالید). بە هۆی ئەمـانەوە هێزەكە قەوارەیەكی گەورەی فشـــۆڵی وەرگرتبوو، كورد ووتەنی زۆروبۆر بوو. هەمیشـــە و لە هەموو بەرەوڕووبوونەوەیەكدا لەگەڵ مەلاییەكاندا یا خۆیان دەدزیەوە یا خۆیان نەخۆش دەخســـت یا هەڵدەهاتن، لەبەر ئەوە پشـــتیان پێ نەدەبەســـترا. من لەو مەفرەزەیەی لەگەڵم بوون ســـیانی خەلكی ســـولەیمانی بوون، یەكیكیـان نـاوی ئەكرەم بوو كوڕی ئەنوەربەگ بوو كە پیـاوێكی بـاڵابەرزبوو كەڕولاڵ بوو هەمیشـــە مشـــكی دەبەســـت، دوانەكەیتریش برابوون ناویان كەمال و جەمـالی ئەحمەد خورشـــەبوون كە بە داخەوە دوای هەرەســـی جەلالیەكـان و رێكەوتننامەی یازدەی ئازاری ۱۹۷۰ لە سولەیمانی جەمال تاوانێكیان بۆ هەڵبەست

(گوایە بە فەرمانی نەوشیروان ویستوویەتی نارنجۆكێک هەڵداتە سانەوی كچان) بەو تاوانە گیراو بریاری لە سێدارەدانیان بۆ دەركردو لە بەردەركی سەرا لە سێدارەدرا ، زۆری نەخایاند كەمالیش لە لایەن چەكدارێكی لای حەمەی فەرەجەوە بە هۆی ناحەزی شەخسیەوە تەقەی لیكراو ئەویش كوژرا. جەلال كۆچەری براشیان كە هونەرمەندیش بوو، وە لەمان بە تەمەنتربوو ئەویش بە كوشتن لەناوچوو.

ڕێكخستنەكانی جەلالیەكان لە شارەكاندا ئەركیان بڵاوكردنەوەی پرۆپاگەندەكانی حزب و كۆكردنەوەی دەنگ و باس بوو لەسەر مەلاییەكان. چەندەها مەفرەزەی چەكداریان درووستكردبوو شەوانە بۆ پاسەوانی بۆ چواردەوری شار دەردەچوون .

خەڵكی كوردستان بە هیچ جۆرێک باوەڕیان بە هیچ لایەنێک نەبووە لە پاڵ میریدابووایە و ناوی جاشیان دەبڕی بەسەر هەرلایەنێک لەگەڵ حكومەتدا بووایە. ئەو باوەرو هەڵوێستە لە فراوانبووندابوو، تا دەهات پێگەی جەلالیەكان لە ناو شارەكان لاوازتر و قێزەونتر دەبوو، گەلێكجار كار دەگەیشتە ئەوەی خەڵك بە دەنگی بەرز و بە ئاشكرا لە ڕووی چەكدارەكانی جەلالیەكاندا جنێویان دەدا..بارودۆخی هێزی چەكداری جەلالیش لەوە باشترنەبوو، ئەو چەند سەد كەسەی لێدەركەی كە لە ئێرانەوە گەڕابوونەوە، چەكدارەكانیتر (مەوالید) بە هۆی ئەوەی بەزۆرەملێ لە باتی سەربازی دەگیران و چەكیان دەدرایەو لە ناو پەل و لقەكان ڕێكدەخران، دژی شەڕی ناوخۆبوون، هەمیشە چاوەڕوانی فرسەتێک بوون خۆیانی تیا بدزنەوە. ژمارەی بەتالیۆنەكەی حەسەن سلێمان بە هۆی چەكداركردنی زۆرەملێ ی (مەوالیدەوە)گەیشتە زیاتر لە هەشت سەد كەس، بەڵام هەر ژمارەی چل كەسێكیان لەوانەبوون كە لە هەمەدان هاتبوونەوە. بەوجۆرە لە ڕواڵەت وەک هێزی گەورە و بەهێز دەهاتە بەرچاو بەڵام لە ناوەرۆكدا زۆرفشۆڵ و لاوازبوو. چوونكە بەو بە ئایدۆلۆژیكردنەش نەیتوانی ڕقی خەڵک لە شەڕی ناوخۆ و پاڵدان بە حكومەتەوە بەرامبەر جەلالیەكان كەمكاتەوە.

هەندێک لە كادیرانی ناونجی و ناوچەو لقەكان، تێزی ماوی، گەیشتبوونە ئەو باوەرەی درێژەدان بەو ڕێبازە هەڵەیەو خزمەت بە گەل ناكات، لەناو گەلدا بە جاشی شەست وشەش ناسرابوون، سەریان نابوو بە یەكەوەو لە هەوڵدابوون بۆ ئەڵتەرناتیفیک. سەرهەڵدانی ئەو گرووپە ماوی یە بەڵگەی شكستی سیاسی و بەرنامەیی جەلالیەكان بوو. وەک دەوترێت خودی تاڵەبانیش، گەیشتبووە هەمان باوەڕی قێزەون بوونی حزبەكەی و پێویستی سەرهەڵدانەوە لە بەرگ و لە ژێر ناوێكیتردا.هەرچەندە دڵنیام ئامانجی (هەندێ لە بەشداربووانی ئەو گرووپە) زۆرجیاوازتربووە و نیەتی پاكی تیابووە.

دەمی مفاوەزات و ڕێكەوتنی یازدەی ئازاری ١٩٧٠

لە كۆتـایی ســـــاڵ١٩٦٩/١٩٧٠حكومەتی بەعس ئومیـدێكی نەمـا بە پەیمـانی جەلالیەكان كە مەلاییەكانیان بۆ بكەنەوە بەودیو ســـنووردا، گەرچی بە پاڵپشـــتی ســـوپای عێراقی هەوڵێكی زۆر یاندا، بەڵام لەبەر ئەوەی نەک هەر گەلیان لەگەڵ نەبوو بەڵكو دژیشـــیان وەســـتابوونەوە. هێرشـــەكانیان لە زۆربەی نـاوچەكـان شكستیخوارد. ڕژێمی بەعس لە قەیرانێكی ئابووری بەرچاودابوو، دەیویست هەوڵی خۆگرتن و جێگیركردنی دەســـەڵاتەكەی بدات، لەولاشـــەوە تاڵەبـانی نەیتوانیبوو پەیمانەكەی خۆی بۆ دەرپەراندنی بارزانی بباتە ســـەر، هەربۆیە بەعس لە ژێرەوە كەوتە گفتووگۆ لەگەڵ سـەركردایەتی مەلامستەفا. عەزیز شـەریف یەكیک بوو لەو كەسایەتیانەی دووجارحكومەتی بەعس لە مانگی تشرینی یەكەم و تشرینی دووەمی ساڵی ١٩٦٩ ناردی بۆ ئاڵ وگۆركردنی بیروڕا سەبارەت دەستپیكردنی گفتوگۆ. لە هەشتی كانوونی دووەمی هەمانساڵدا (ﭬﮕینی پریماكۆف)ی سۆﭬیەتی بۆ خۆشكردنی هاتنی وەفدی رژێم , نامەیەكی لە سەركردایەتی سۆﭬیەتیەوە لەگەڵخۆی هینابوو ،كە هانیدەدان بۆ رێكەوتن. لە١٨/كانونییەكەمدا رژێمی بەعس ســـەمیرعەزیز نەجمی نارد كە ئەندامی ســـەركردایەتی بەعس بوولەگەڵ عەزیز شـــەریف و فوادعارفدا چوونە لای بارزانی، لە٢٠ی مانگ داراتۆفیق لەگەڵ وەفدی حكومەت چووە بەغدا. لە دوارۆژی ســـاڵی١٩٦٩وەفدێكی گەورەی حكومەت گەیشـــتنە ناوپردان. ڕۆژی ١٢/كانوونی دووەم١٩٧٠سەدام لە سەردانێكی كوت وپڕدا چووە سەردانی بارزانی و لەسـەر هێڵەگشـتیەكانی چەككردنی جاشـەكان وئۆتۆنۆمی دووقۆڵی لەگەل بارزانی ریكەوتبوون.١٣ /كانوونی دووەم سەدام گەرایەوە بەغدا. سەركردایەتی بارزانی كە زانی حكومەت دەســت بەرداری جەلالیەكان بووە شـەوی٢٣/٢٤/كانوونی دووەمی ١٩٧٠ وەک ســـەعاتی ســـفر دانـا بۆ لێدانی جەلالیەكـان لەنـاوچەی گەرمیـان، قەرەداغ،شوان،شێخ بزەینی و دۆڵی خەلەكان.گفتووگۆی نیوان بارزانی و حكومەت بە هۆی شـــاڵاوەكـانی هێزەكـانی بـارزانی بۆســـەرجەلالیەكـان وەک نـاڕەزایی دەربڕینێكی حكومەت تـا ئـاخروئۆخری شـــوبـاتی١٩٧٠وەســـتـابوو.لە ٢/ئازار/١٩٧٠وەفدیكی حكومەتی عێراق گەیشـــتە ســـەركردایەتی بارزانی، لە ٩/ئازار/١٩٧٠ســـەدام لەگەڵ وەفدێكی حكومی دەگاتە رەواندز و وەفدیكی پارتیش دەچێتە ڕەواندز بە پیریانەوە..لە سـەعات ١١ونیوی شـەوی١٠/١١/ئازاری ١٩٧٠ بارزانی و سەدام ئیمزای رێكەوتنەكەیانكرد.([1])

لە كۆتایی مانگی یەک و سـەرەتای شـوباتدا تا دەهات دەنگۆی مفاوەزات زیاتر دەبوو، لە چەند كۆبوونەوەیەكدا لەوبارەوە لەبەكرەجۆ لە تاڵەبانیمان پرســـی، ئەو دەیووت(میری، دەســـتبەردارمان نابێت و بێ ئێمە بریاری ڕیكەوتن نادات)، بەڵام

---

[1])بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگایخوازی كورد- بەرگی سییەم بەشی دووەم -مەسعود بارزانی- لاپەڕە- 22-24 .

ئاماژەكان پێچەوانەی قســـەكانی ئەوی دەســـەلماند، چونكە تا ئەودەم ووتووێژی بارزانی و حكومەت زۆر چووبووە پێشـەوەو، بەشداری جەلالیەكان نەكرا لەو باس و بابەتانەی قســـەی لە بارەوە دەكرا، لە كۆتایی كانونی دووەمی ١٩٧٠وە هێزەكانی مەلاییەكـان دابەزیبوون بۆ نـاوچەی بـازیـان، كـاتێك زانیمـان هێزەكـانی مەلایی بڵاوبوونەتەوە بە گوندەكانی بازیاندا و هەر لە ڕێی ئەوانیشەوە دەنگۆی مفاوەزات و رێكەوتنیان لەگەڵ حكومەت دەگەیەنرایەوە بە ئێمە، كە زیاتر بۆ ڕووخانی وورەی جەلالیەكان بوو. گەلێک لە لقەكان كێشـــرابوونەوە بۆ بازیان. پێشـــتر چونكە ماڵی بەڕیوەبەری ناحیەكەی تاسـلوجە چۆڵبوو وە بەســـەر بەرزاییەكەوە بوو، كرابوو بە بارەگای بەتالیۆنەكەی حەســـەن ســـلێمان، شـــوێنی هەڵكەوتی خانووەكە وابوو لە چیـاكەو تەپۆڵكەكـانی خواررووی چیـاكەوە دەتوانرا تەقەی كـاریگەری لێبكرێـت، حەســـەن ووتی بارەگاكە لەم ماڵە بەرنە خوارەوە بۆ قوتابخانەكەی ســـەرڕێگەكە لە تەنیشـت مەركەزی پۆلیسـەوە، سـەرلە بەیانی ئەوڕۆژە هەمووشـت گوازرایەوە. كە چوومە قوتابخانەكە تەماشـــامكرد فەردە ئاردەكانیان بردۆتە ژوورێک و لە بەردەم پەنجەرەكاندا هەڵیانچنیبوو، حەســـەن هات ووتی ئەوە بۆ ئەمشـــەوەو خۆشـــمان (مەبەستی سـەرلق سـەرپەلەكان و من و خۆی بوو)ئەمشـەو لەم قوتابخانەیە دەبین تا بەیانی، سبەینێ دەكەوێنە ڕێ بەرەو چەمچەماڵ بەلام نابێت كەسیتربزانێت. لە دوای دەی شـــەوەوە موالید دەســـتی بە ڕاكردن كرد، پێش ڕۆیشـــتنیان چەندی بیانویســـتایە گوشیان دەنا بەو شـــوینەی ئێمەی تیابووین، حەســـەن فەرمانیدابوو كەس وەڵامیان نەداتەوە، بەوجۆرە تا بەیانی ڕۆژبووەوە ئەوەی برۆیشـتایە لە پێشـدا چەند تەقەیەكی لەو جێگایە دەكرد كە ئێمەی لێبووین ئەوسا چەكەكەی دەبردو دەڕۆیشت، یان بەرەو مـاڵیخۆی یـان دەچووە نـاو مەلاییەكـان. فەردە ئـاردەكـان كەڵكی خۆیـانگرت. كە ڕۆژبووەوە سـی تا چل كەسـیک مابووەوە، حەسـەن پێنج ئۆتۆمبێلی پیكابی گرت و هەرچەند كەســێكی لە ئۆتۆموبێلێک دانا، تا لەبەرچاو زۆر بنوێنن، ســـەرەتا ڕووی ئۆتۆموبیلەكانی لە ســـولەیمانی كردبوو، پاش ئەوەی هەموو ســـواربوون، ڕووی ئۆتۆمبێلەكـانی وەرگێرا بەرەو چەمچەمـاڵ.. بینـایەک دیـاریـكرابوو لەوێ جێگیربووین.

دەوری هەشـــتی مـارت ١٩٧٠ ئـاگـاداریـانكردم لە بەكرەجۆ داواكراوم. هەرئەوڕۆژە چووم لە لق جەمال خەفاف ووتی مامجەلال داوای كردووی، پرســـیم ئەحمەدی دادی لە كوێیە ووتی لە بەغدایە، كە چووم بۆ لای جلال تاڵەبانی فوئادی مەلا مەحمودی لابوو، پێی ووتم كە بچم بۆ مەكتەبی سیاسـی لە بەغدا تا ئەو شـتانە بێنم كە داوایكردوە. ڕۆژی دوایی كەوتمەڕێ. لە ئێوارە گەیشـــتمە بەغدا، ئەودەم ئوتێل حافظ دیاریكرابوو بۆ جەلالیەكان، لە هەرشـــاریكەوە برۆیشـــتنایە لەو ئوتێلە دادەبەزین. منیش چووم بۆ ئەوێ، گەلێک ناسیاوی لێبوو، لەوانە سالح ئیبراهیم ڕەزا

و مەلانوری، ئەحمەدی دادی و گەلیک لە فەرماندەی بەتالیۆن و هێزەکان، باس باســـی مفاوەزاتی بارزانی و حکومەت بوو، بە پێی ئەو قســـانەی لەوێ دەکرا چـاوەروانـی بڵاوکردنەوەی رێکەوتنەکەبوون. ئەحمەدی دادی کە دیمی زۆر خۆشحاڵی دەربری، پرسی چۆنبوو هاتیت ووتم مامجەلال ناردوومی. بەیانی ڕۆژی دەی مارت چووم بۆ مەکتەب سیاسی لە شەقامی فەلەسطین بوو ، مامۆستا زەبیحی لەوێبوو ئاگادارمکرد کە بۆچی هاتووم ووتی تا ئێوارە ئامادەیان دەکەم، دەمەو ئێوارە چوومەوە شـــتەکان ئامادەبوون کە بریتی بوو لە چەند هەزار دینارێک و چەندین نامە بۆتاڵەبانی و لقی کەرکوک و لقی یەکی ســـولەیمانی. ڕاســـپاردەکانم وەرگرتوو گەرامەوە ئوتیلەکە، دیتم هەموو بە یەکدادین، ئەحمەدی دادی هەر جنێوی بە حکومەت دەداو ئەیووت فرۆشـــتینی ..بەمنی ووت خەریکم تێکدەچم دەڵێن ئەمشـــەو ١١/١٠ ڕێکەوتنەکە ئاشـــکرادەکرێ، هەریەکەلە ئامادەبووان لە ئاشـــێکی دەکرد. ئەحمەدی دادی ووتی ئەوەندە بیری لێبکەینەوە شـــێت دەبین با برۆین بۆ سینەما، فلیمیکی چینی بوو باسی لە قۆناغی شۆڕشی رزگاری نیشتیمانی دەکرد، کە فیلم تەواوبوو لەسەرجادە خەڵكمان دەدیت خەریکی هەڵپەرکێ و شایی و گۆرانی و دروشـــم لیدانبوون، دیاربوو پارتی لە بەرەوە هەواڵەکانی بڵاودەکردەوە. لە کاتژمێر هەشـــتی ئێوارەی رۆژی ١١/ئازار١٩٧٠ئەحمەد حەســـەن بەکر کە ســـەرۆک کۆماربوو دەقی ڕێکەوتن نامەکەی لە تەلەڤیزیۆن و ئێســـتگەی ڕادیۆی بەغداوە خوێندەوە.

بۆ ڕۆژی دوایی کە خەریکبوم بگەرێمەوە ســـاڵح ئیبراهیم و مەلانوری وتیان ئێمەش دەگەڕێینەوە بۆ ســـولەیمانی. ئۆتۆمبێلمان بەکرێگرت تا کەرکوک، لەوێ چووینە لقی کەرکوک نامەو شـــتەکانی ئەوانم دایە بەرپرســـی لقی کەرکوک کە پێموابێت مامۆستا عەباسی ناوبوو، وتی پێمباشە ئەمشەو لێرەبن بەیانی برۆن چونکە جەماعەتی مەلایی دابەزیونەتە سەر ڕێگای کەرکوک - سولەیمانی، ئەو شەوە لەوێ لە ئوتێل ماینەوە بۆ بەیانی ئۆتۆمبێلمانگرت بۆ سـولەیمانی، بەڵام لە چەمچەماڵ لای حەســـەن سـلێمان و علی عەســـکەری لامدا، دواجار دەمەدەمی ئێوارە گەیشـتمەوە ســـولەیمانی..بۆ بەیانی ڕۆژی دوایی نامەکانی لقی یەکم برد لە ماڵێک لە پشـــتی قەســـرەکەی تۆفیق قەزازەوە بوو، لەو کاتەدا نەوشـــیروان مســـتەفاو محمودی مەلاعزەت و رەفعەتی مەلا و مامۆســـتا حەمیدبابان لەوێ بوون. لەوێوە کەوتمەڕێ بۆ بەکرەجۆ، لە پێشـــدا چومە لق کەریم جەوهەرو جمال خەفاف ووتیان چۆن گەیشـــتوویتەوە ئێرە مەلایی هەمو شـــوێنێکیان گرتووە ووتم بەڵێ وایە هاتوونەتە ناوشـــاریش. ووتم مامجەلال لێرەیە ووتیان بەڵێ کە چووم بۆ ژوورەکەی لەو کاتەدا جمال دەرسیم برای پاکرەو قادر کابان خەریکی ســەرتاشـینی تاڵەبانی بوو. کە منی دی بە جەمالی ووت تاوێک بوەستێت ، سەرەتا ووردبۆوە لێم ودوواتر وتی شتەکانت هێنا، منیش هەموویم خســـتەبەردەســـتی . پارەکانی ژماردوو نامەکانی خوێندەوە، ووتی هیچت پێویســـت نییە ووتم نەء، ووتی تەنها کەســـی دەڵێی نەء. ووتی ئەحمەد

نەهاتۆتەوە بچۆ شـوێنەکەی تا ئەو دەگەڕێتەوە. کە هاتمە دەرەوە عمری سـام سـامم بینی ووتی لەگەڵ سـاڵح ئیبراهیم و مەلانوریدا دەچم بۆ سـەیدسـادق لە هێز لەوێ پەیمانیان داوە چەکێکم بدەنێ دەیفرۆشـم پیویسـتم بە پارەکەیەتی (لەو کاتەدا ترسـی ئەوەیان هەبوو ڕژێم چەکەکانیان لێبسێنێتەوە، لەبەر ئەوە گەر کەسێک بەرپرسێکی بناسـیایە چەکێک یا زیاتریان دەدایە بیفرۆشـێ بۆخۆی).ووتم ڕیگاپڕمەترسـییە گەر من چەکێکـت لێرە بۆ وەرگرم نـاڕۆی ووتی نەء. منیش گەڕامەوە بۆ ژوورەکەی تـاڵەبـانی، ووتم هـاتووم داوایەکم هەیە، ووتی هەرچیەک داوادەکەیـت بڵێ. ووتم چەکێکم پێویسـتە. پێکەنی و ووتی بۆخۆت نییە من دەتناسـم ڕاسـتیەکەم پی بڵێ، حکـایەتەکەم بۆ گێرایەوە گەر ئەو چەکە بدەینە عمرسـام ئیتر نـاڕوات بۆ سەیدسادق، ووتی برۆ بە بەرپرسی مەخزەن حەمید ڕەشاش بڵی چیت دەوێ بتداتێ، منیش چووم تفەنگێکم لێوەرگرت و لە دەرەوە دامەدەسـت عمری سـامسـام، ووتم تەواو ئیتر ناڕۆی ووتی نەء. سـەعاتێک لەلقبووم کە هاتمەدەرەوە ووتم عمرم بۆ بانگکەن ووتیان ڕۆیشتووە لە گەڵ ساڵح ئیبراهیم و مەلانوریدا بۆ سەید سادق، ئیتر ئەوم نەدیەوە. لە سـەید سـادقیش ئەوانیش چەکیان دابوویەو فرۆشـتبووی، لە گەڕانەوەیدا لە لایەن مەلاییەکانەوە لە نێوان سـەید سـادق و سـولەیمانی دا گیرا و بە دیلی برایە بەرزنجە و پاشـتر کوشـتیان. بارودۆخی بەکرەجۆ زۆرخراپ بوو، مقۆمقۆی ئەوەهەبوو سـوپا چواردەوری بەکرەجۆ بگرێ و دەسـت بکـات بە چەکداماڵینمان. هەندێ کەسیش چاوەڕوانی ئەوەبوون مەلاییەکان کە ناوشارەکانیشیان گرتبووە دەسـت پەلاماری بەکرەجۆ بدەن. هەرکەسـەو لە ئـاوازیکی دەخوێند. ئاگاداری هەموو چەکداری جەلالیەکانیش کرابۆوە بڵاوەی لێبکەن وهەرکەس ئازادە چی هەڵدەبژیرێت و بۆ کوێ دەچێت. (دوای خوێندنەوەی بەیانی ئازار بە ماوەیەک بەرپرسـە جەلالیەکان وهەروەها لقی سـولەیمانی و ژمارەیەک لە ئەندامانی ناوچە، بنکەو بارەگای خۆیان پێچایەوەو ڕوویانکردە بەغدا)(کۆمێتەی ناوەندی و ئەندامانی لق بەشـێک لە ئەندامانی ناوچە چوونە بەغدا، ئەندامان ولایەنگران و بە تایبەتی چەکدارەکانیان زۆر ناڕەحەت بوون چوونکە پێیان ووتبوون : بڕۆن کەیفی خۆتانە چیدەکەن بیکەن)([1])

هەڵوەشاندنەوەی پارتی شۆڕگێر (جەلالیەکان)

(٢) (لە لایەن مستەفا بارزانیەوە داراتۆفیق و فاخیر مێرگەسووری ڕاسپێردران پەیوەنـدی بە جەلال تـاڵەبـانی هەڤـالەکـانیەوە بکەن .لە ١٩٧٠/٨/٧ پەیوەنـدیەکـان گەیشـتـە دوواقۆنـاغ. تـالەبـانی هـات بۆ حـاجی هۆمەران و چـاوی بە بـارزانی کەوت.لە١٥/ئاب لەگەڵ فەرەنسۆ هەریری و فاخیر میرگەسووریدا گەڕایەوە بەغدا. لە گەل تاخمەکەیدا کۆنگرەیەکیان گرت، لەو کۆنگرەدا بریاریاندا ناوی حزبەکەیان لە پارتی دیموکراتی کوردسـتانەوە بکەن بە پارتی شـۆڕشـگێڕی کوردسـتان،

[1]) پوک-ڕابون-2008/6/18عارف کریم- لاپەڕە 11.

بەیانێكیشـیان بۆ هەڵوەشـاندنەوەی ئەم پارتە دەركرد. (مسـتەفا بارزانی لە وەڵامی هەندێک لە سـەركردایەتیەكەی كە داوای بە دادگاگەیاندنی جەلالیەكانیان دەكرد لەو كۆبونەوەیەی سـەركردایەتی حزبەكەیدا ووتی: كاتێ ئەوانە جاش بوون من ڕێم لەكەس نەگرت پەتپەتێیـان پێ بكـات. بەڵام ئێسـتە كە من بریـاری خۆمم بە لێخۆشبوونیان دەركردووە، بە یەكجاری ڕێ لەوە دەگرم كەسیک دەستێكی خراپیان بۆ ببات یا ئازاری یەكیكیان بدات. هیچ گومان لەوەدانییە كە خیانەتەكەیان زۆر گەورەبوو، بەڵام خوا شووكور شۆڕش سەركەوتووە و ئەوان زەبوون، لێبووردنیش لە كاتی دەسەڵاتدا دەبێت. ئادەی ئێستە بریاربدەن كە لێیان خۆش نابن و لێیان گەڕێن بۆ خۆیـان چیدەكەن بیكەن، بەڵام كە لێیـان خۆش بوون، پـاش گەڕانەوەیـان دەبێ ئەمین بن و ترسـی هیچیان نەبێت.)([1]) بەوجۆرە لە ١٩٧٠/١٠/١٥ پاش جەلال تاڵەبانی ، ئیبراهیم ئەحمەدو عومەر مسـتەفا دەبابە و عەلی عەسـكەری و ئەوانەی شـوێنیانكەوتبوون هـاتن بۆ لای بـارزانی([2])...مەسـعود بـارزانی لە كتێبەكەیدا نووسیویەتی:(عومەر مستەفا دەبابەو عەلی عەسكەری تەنیا خۆیان پێكەوە هاتن بۆ لام و ووتیان : ئیمە ئەم هەلە لەدەست نادەین لە كیسمان بچێت. هاتووین بێینەوە ناو پارتی شـۆڕش ولە ڕیزیاندا كاربكەین و هەقمان بەسـەر كەسـی ترەوە نییە و ئەمە بریاری ئێمەیە. ئێمە ڕازی نابین ناوی (جەلالی)مان لێ بنرێ و، خراپیان لە بارەی جەلال و ئیبراهیم ئەحمەدەوە وت و ناتۆرەی چڵێسـیان لێنان و، تاوانباریان كردن كەوا هەرچی پارە و دارایی جاشە شەست و شەشەكان هەبووە هەموویان بردووە بۆ خۆیـان و ئبراهیم و جەلالیـان بەوە تـاوانبـار كرد كەوا)ملیۆنێـك و ٤٠٠هەزار دینـاریـان)()[3] هەڵگرتووە بۆ خۆیـان كە دەكـاتە نیزیكەی ٤ ملیۆن و ٩٠٠هەزار دۆلار، جەلال چووە بۆ كوێت بە نـاوی خۆیەوە دایناوە لە یەكێـك لە بـانكەكـانی كوێت....بەو جۆرە كۆتایی بە فەسـڵێكی شـەڕی ناوخۆ هات و ماوەی چوار سـاڵ ئارامی باڵی كێشا بەسەر باشووری كوردستاندا.([4])

----

[1]) بارزانی وبزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد- بەرگی سـێیەم –بەشـی دووەم- مەسـعود بارزانی- لاپەڕە 58- 60.

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 59-60 .

[3]) ئەودەم یەک دینـاری عێراقی 3,5 سـێ دۆلارو نیو بوو، كە دەیكردە چوار ملیۆن ونۆسەدهازار دۆلار. 4,900,000 $.

[4]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 60 .

بەشی سێهەم
بریاری دووركەوتنەوەم لە سیاسەت

دوای بەیانی ١١ازاری ١٩٧٠ بریارم دا خۆم لە كاری سـیاسـەت نەگەیەنم. لە سەردەمی حكومەتە یەک لەدوای یەكەكانی پێشووتری عێراقدا، خزمەتی سەربازی مامۆسـتایانی نەدەگرتەوە، ڕژێمی بەعس بریارێكی دەركرد مامۆسـتایانیش دەبێت بچن بۆ سـەربازی، ئەو دەورەیەی ئێمەی خانەی مامۆسـتایان یەكەم دەورەبوو لە مێژووی عێراقدا ئەو بریارە گرتیەوە. سـەرەتا بۆ مەشـقی سـەربازی ناردیانین بۆسـەربازگەی مەشـقی سـەربازی كەركوک، قاعەكان پڕبوو لە دەرچوانی كولێژو پەیمانگاكان، ژمارەیەكی یەكجار زۆری خەڵكی سـولەیمانی لێبوو. سـێ مانگ مامەوە لە سەربازی، بەر كەتیبەی شازدەی تۆپخانەی مەیدان كەوتبووم كە بارەگای سـەرەكی لە كەركوک بوو، بەڵام دواتر بۆ مەشـقی تێكڕایی("التدریب الاجمالی--فەرەزیات)كەتیبەكە چوو بۆ سـەرای سـوبحان ئاغا لە سـولەیمانی، نائب زابتە تازە دامەزراوەكانی كەتیبەكە هەموویان بەعسـی بوون، زۆریش ڕقیان لە كوردبوو, گەلێک بیانوویان پێ دەگرتین تا سـزامان بدەن، پاش سـێ مانگ، سـەربازیم جێ هێشـت و گەرامەوە ماڵەوە لە سـولەیمانی. ئەوەندەی نەخایاند هەموو لە دایكبووانی سـاڵی ١٩٤٨بەر یاسـای(بدل نقدی) كەوتن. ئەو یاسـایە بریتی بوو لەوەی لە باتی خزمەتی سـەربازی سـەد دینار بدرایە بە میری. بەوجۆرە چووم و سـەد دینارەكەم داو لە سـەربازی بەخشـرام. پاش ماوەیەک دەرچووانی ١٩٦٨-١٩٦٩ بانگكران بچن بۆ ئەنجومەنی خزمەت (مجلس الخـدمـة) لە بەغـدا، دوواتر بریـاری دامەزراندنمان بۆ دەرچوو.

مامە تۆفیقم كە ساڵەهابوو دوورخرابۆوە بۆ ڕۆژئاواو خوارووی عێراق تازە بۆ شـارەكانی (رطبة) و (حلة) بریاری گەڕانەوەی بۆ دەرچوبوو بۆ سـولەیمانی، پێش ئەوەی هەناسەیەكی ئارام هەڵمژێ و پشوویەک بدات، تووشی نەخۆشی شیرپەنجەی جگەربوو, دوومـانگی نەبرد گیـانی بەخشـی. كۆچی دوایی مـامم غەمێكی قووڵ وئەرک و بۆشـاییەكی گەورەی لە ماڵەكەدا جێهێشـتبوو. لە دوای خۆی دوو كورو سێ كچی جێهێشت.

بارودۆخی كوردستان دوای بەیانی ١١ئازار

دوای شـەڕو كوشـتارێكی خوێناوی ماڵ وێرانكەری نۆسـاڵە لە نێوان شـۆڕشـی كوردو حكومەتەكـانی عێراقدا لە لایەک و لە لایەكیترەوە لە نێوان كوردو كوردا. ماوەی نزیكەی چوارســاڵێک لە دوای ڕێكەوتننامەی ئازارەوە بە هۆی وە ســتانی شــــەڕی كوردو حكومەتەوە وهە لۆەشـــاندنەوەی جەماعەتی جەلال تاڵەبانییەوە، ئارامی باڵیكێشا بەسەر باشووری كوردستاندا. دوای چوونی سەرانی جەلالیەكان بۆ لای مەلا مستەفا، گەلێک لەوانەی پێشتر لە ناو جەلالیەكاندابوون، بەرپرسیارێتیان لە لیژنە ناوچەو لقەكانی پارتیدا وەرگرت و لە مەلیک مەلەكیتربوون. گەرچی هەر لە ڕۆژانی یەكەمی ڕێكەوتنی یازدەی ئازارەوە ڕژێمی بەعس لە سازكردنی پیلانی كوشـــتن ودرووســـتكردنی تۆڕی پیلانگێری نەكەوتبوو. لە هەولێر ئەنجومەنی یاســادانان و جێبەجێكردن دامەزرا، پاریزگارەكان و كاربەدەسـتەكانی بەرێوەبردنی نـاوچەی ئۆتۆنۆمی جێی خۆیـانگرت. ئەدەب و هونەر گەشـــەیەكی بەرچاویـان بە خۆیــانەوە بینی، كۆڕی زانیــاری كورد(المجمع العلمی الكوردی) دامەزراو، بە نیازبوو كار لەســـەر زمانی یەكگرتووی نەتەوەیی كورد بكات، كە تا ئەمســـاتە وەختەش كورد نییەتی، ئەوانە یەكێک لەوهۆكارە سەرەكی یانە بوو ئەو سەردەمە بە ســەردەمی زێڕین بناسـرێت. ئەوەی ســەرنجی ڕادەكیشــا ئەوەبوو مەلا مسـتەفای بارزانی ڕێگەی نەدا كوڕو كەسەنزیكەكانی بنەماڵەكەی پۆستی حكومەت وەرگرن. لە كاتێكدا دەیتوانی بە پلەی جێگری ســـەرۆک كۆمارو وەزیر یان هەر پلەیەكی دەزگاكانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی دایان بمەزرێنێت. دانی پۆســـت بە هەندێک وبێ بەشــكردنی هەندێكیتر لە پۆســتە حكومیەكان لە ناو خودی ســەركردایەتی پارتیدا گەرای سەرهەڵدانی كێشەی خستبۆوە، گەرچی كەس باسی نەدەكرد. ڕژێمی بەعس توانی كار لەســـەر ئەو خاڵەلاوازانەی ناو ســـەركردایەتی پارتی بكات و پەیوەندی ســیخوڕی ژێرەكییان لەگەڵ ســازبكات، كە دوواتر هەندێكی ئاشــكرابوون. لە ناو بەرپرســـە باڵاكانی حزب وهێزی پێشـــمەرگەو ڕێكخراوە مەدەنیەكان وڕاگەیاندن، دەزگا ســیخوڕیەكانی بەعس تۆڕی جاســوســی خۆی چاند. لە هەفتەكانی یەكەمی ڕێكەوتنی ئازارەوە حزبی بەعس لە هەوڵی پیلانگێری بوو لە دژی ســەركردایەتی مستەفا بارزانی، سەرەتا ڕژێمی بەعس هەوڵی كوشتنی ئیدریس بارزانی لە كانونی یەكەمی ســاڵی ١٩٧٠دا. دوواترلە ڕێگەی چەند مەلایەكی دەزگا ســیخوڕیەكانیەوە لە٢٩ ئەیلولی ١٩٧١هەوڵی كوشــتنی مەلا مســتتەفا بارزانیدا، بەڵام لە هەوڵەكانیدا شـــكســـتیخوارد. مەســـعود بـارزانی دەڵێـت (جەلال تـاڵەبـانی بۆی گێڕامەوە ساڵی١٩٨٣كاتێ لە بەغدابوو گفتووگۆی لەگەڵ حكومەتدا دەكرد، لە سەدامی بیست كەوا هەوڵی كوشتنەكەی بارزانی كە لە ٢٩ی ئەیلولی ١٩٧١دا ڕووی دا ئەو ئاگای

لێ بووه)([1]) لە كاتێكدا پێشتر سەدام ئەو هەوڵی كوشتنانەی خستبووە ئەستۆی نازم گزاری بەڕێوەبەری دەزگای ئەمنی گشـــتی. بەعس ژێرەكی لە هەوڵێشـــدابوو بۆ پەیوەندیكردن بە ســـەرۆك خێڵەكانەوە، تێكرای جم وجووڵەكانی لەم ڕووەوە بۆ ئامادەكردنی تابورێكی پێنجەم دەچوو لە ناو كوردا(وەك دروستكردنی تاقمی شێخ ستارو مەلاماتۆر)و(عەزیز عەقراوی و هاشم عەقراوی).

حكومەتی بەعس بۆبەهێزكردنی پاڵپشـتی نێودەوڵەتی بۆ دەسـەڵاتەكەی پەیمانی دۆستایەتی عێراق – سۆڤیەتی مۆركرد. بە هۆی ئەوەی حزبە شیوعیەكانی سەربە كەمپی سـۆڤیەت هەمووی دەرویێشـی ئەو كەمپەبوون، بەوجۆرە بەعس پاڵپشـتی و لایەنگیری حزبی شیوعیشی بۆ ڕژێمەكەی مسۆگەركرد.

باری ئابوری دەوڵەتیشی بە (بە حكومەتكردنی نەوت)بەهێزتركرد. پەیدابوونی سـەرچاوەی دارایی زۆر، بووە هۆكاری ئەوەی ڕژێم خیراتر بتوانێت لە بواری خۆ پڕچەك كردنەوە و فراوانكردنی دەزگا سەركوتكەرەكانی بچێتە پێشەوە. حكومەتی بەعس لە بە عەرەبكردنی نـاوچە كوردنشـــینەكـان بەردەوام بوو.لە شـــــارە كوردنشینەكاندا توانیبوی لە كەسایەتیە لاوازو هەلپەرست وویژدان نزمەكان گەرای شانەی حزبی بەعس دروستبكات، بۆ ئەو ساتەی جەنگ دژی كورد دەستپێدەكاتەوە. بەڵام ڕژێمی بەعس لە ناوخۆیدا چەندین جۆرجەمســەری ململانێی تیدابوو لەســەر دەسەڵات و هەر لایە دەیویست پاكتاوی لایەنەكانیتر بكات .

تێوەگلان لە جەماعەتی(پارتی شۆڕشگێر!!)ەكەی شێخ ستارەوە

لەســـاڵی خوێندنی ١٩٧٢/١٩٧٣لە گوندی گەنـاو لە قەزای قەڵادزێ بووم، گوندیكی ســـنووریی ســـتراتیژی یە، لە نیوان پشـــدەرو شـــارباژێر لە لایەك ولەلایەكیترەوە باشـوری كوردسـتان دەبەسـتێتەوە بە ڕۆژ هەڵاتی كوردسـتانەوە. ڕووباری زێی بچووك، لەخوارگوندەكەوە دەڕوات و پاش چەندین كیلۆمەتر تێكەڵ بە ئـاوی دوكـان دەبێتەوە. ئەوبەری زێ دەچوەوە ســـەفرەو زەروون لە نـاوچەی شـارباژێر، لە سـەروشـیەوە گوندی باوەزێ و لەولاشـیەوە دەچوەوە بۆ گوندەكانی هێرۆ و هەڵشـۆو لە رۆژئاواشـیەوە گوندەكانی دەشـتێو و نورەددین بوون. گوندەكە زۆربەی جوتیـاربوون، گەلێـك مـاڵە ئـاغـای میراودەلی لە گونـدەكەدا هەبوون، چەندكەســـێكی گونـدەكەش لە مـاڵەكـانیـانـدا دوكـانداریـان دەكرد و لە قەڵادزەو لە ئێرانیشـــەوە كەل و پەلیـان دەهێنـا بۆ فرۆشـــتن. دانیشـــتوانەكەی زۆر بەڕێزو میواندۆسـت بوون. لە دەوروبەری كۆتایی ئۆكتۆبەردابوو هەسـتمكرد كەسـێك ناو جانتاو جلەكانی پشـكنیوم، هەرجاریک بچوومایەتە دەرەوەو بگەرامایەتەوە دەمزانی

---

[1])بزوتنەوەی رزگاریخوزی كورد-بەرگی ســـێهەم بەشـــی دووەم - مەســـعود بارزانی- لاپەڕە 65.

كە بە بەردەوامی ناو ژوورەكەم دەپشـــكنن . چەندە بیرم دەكردەوە لە هۆكارەكەی هیچم شـــک نەدەبرد، بەڵام دوواتر بۆم ڕوون بۆوە كە لە لایەن كادرەكانی پارتی و هەندێ كەســـی حزبی یەوە ئەو كارە دەكرا. هەســـتمدەكرد كاتیک برۆیشـــتمایە بۆ سـەردانی مامۆستایەكیتر لە گوندەكانیتر كەسێک دوورونزیک بە شـوێنمەوبوو، تا كار گەیشـتە ئەوەی وەكو سـێبەر بەدوامەوە بوون. لە ناخمدا زۆر پەسـت و توڕەو بێتاقەتی كردبووم. چەند جاریكیش كە لە كادرەكانی پارتیم دەپرسی بۆ وا دەكەن؟ لە ڕوواڵەت زۆر ڕێزیان دەنواندو پێدەكەنین و دەیانووت بە هەڵەداچوویت ئێمە كاری حزبی دەكەین نەک سیخوڕی. بەڵام دەمزانی درۆدەكەن. لە مەركەزی پۆلیسـەكەی گەناو پیاوێكی بەرزنجی بە ناوی شـــێخ عومەر لێبوو كە خزممان بوو، لەســـەر ئامێری بێتەل كاری دەكرد، ووتی ئیجازەم چەند ڕۆژێک دەچمەوە بۆ ســـولەیمانی كارێكت نییە؟ ووتم نامەیەكم بۆ بگەیەنە بە ماڵمان، برادەرێكم هەبوو ناوی (یاســین محمد حەسەن)(ناسراو بە یاسینە ڕەش) بوو تەنها كەس بوو كە هەمیشە بە كراوەیی و ڕێک و راست دڵی خۆمم بۆ دەكردەوە و هیچ شتێكی شاراوەم بۆی نەبوو، ئەویش هەروابوو، لە نامەكەدا كە بۆ ئەوم نووســـی وەزعی خۆمم بۆ باســـكردو پرســیم تۆ هیچ شک دەبەیت كەمن لە خۆمیدا نەبینم؟ دوواتر لە وەڵامدا نووسیبووی وەرەوە بۆ ســولەیمانی. لەبەر ئەوەی شــتێكی گرنگی نەنووســیبوو ببێتە هۆی گەڕانەوەم بۆیە بریارمدا تا نیوەی ساڵ نەڕۆمەوە.

لەودەمەدا بە هۆی نزیكی گونـدەكە لە ســـنووری ئێرانەوە، گەلێ لە كـادیرو ســـەركردایەتی حزبی دیموكراتی كوردســـتانی ئێران بە نهێنی دەهاتن و دەچوون، یەكێک لەوانە ناوی خۆی نابوو مەلاحەسەن چەند ساڵ دوواتر زانیم ناوە ئەسڵەكەی (هاشمی كەریمی) یە وئەندامی سەركردایەتی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێرانە. لە مـاڵی یەكێـک لە نـاســـیـاوەكـانی بوو، بە نـاوی "خوێنـدنی وانەی دینی"یەوە هاتبوو.لەگەڵ مەلا حەسەن ئاشنایەتیم پەیداكرد. لە ڕێگەی ئەوەوە هەواڵەكانی حزبی دیموكراتی ئێرانم پێدەگەیشـت. ودواتر لە ڕێگەی ئەوەوە لە سـولەیمانی ئاشـنایەتیم پەیداكرد لەگەڵ مامۆستا هێمن ی شـاعیرو د.قاسـملو و هەندێكیتری سـەركردایەتی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران.

تا پشووی نێوەی ساڵ، تا دەهات ئەڵقەی چاودێری وپشـكنین تەسكتر دەبۆوە لە ســەرم، ســەیر لەوەدابوو دەیانزانی دەمانچەم پێیە، داوایان نەدەكرد. لە هەمووی بە ئـازارتر ئەوەبوو هۆكـارەكەیم نەدەزانی. تەنـانەت هەموو ئەو مـاوە ســـەردانی سولەیمانیشم نەكردبۆوە. بۆ پشووی نیوەی ساڵ ویستم بچمەوە بۆ سولەیمانی، ئێوارە كە گەیشـــتمە قەڵادزە بە هۆی ئەوەی ئۆتۆمۆبێل نەمابوو، نـاچار دەبوو لە ئوتێل بمێنمەوە، حەســـەنی كارگوزاری قوتابخانەكەشـــم لەگەڵدابوو. ئوتێلەكە بەرامبەر لیژنەی ناوچەی قەڵادزێ بوو، ژوورێكیشــیان بۆدانابووین ڕێک دەیڕوانی بەســـەر دەرگاكەی لیژنەی ناوچەدا. شـــەوەكەی چەند چەكدارێک هاتن، زۆر بە ئەدەبەوە

ووتیان مامۆستا پێویستمان بە دەمانچەكەتە! بەیانی بۆت دێنینەوە! ووتم سەیرە ئێوە بە كلاشینكۆف و ڕەشاشەوە هاتوون، هێشتا پێویستتان بەو دەمانچەیەیە. دەمانچەكەم دانێ و ئەوان ڕۆیشتن. لە تارمەی پەنجەرەی ژوورەكەشەوە دووكەڵی جگەرە بەرزدەبۆوە كە حەسەن تەماشایكرد ووتی دوو چەكدار لەودیو پەنجەرەكە دانیشتوون، ئەوانە تا ڕۆژبوەوە لەوێدابوون. زانیم شتێک هەیە، ناشیانەوێت ئێستە بمگرن چونكە چاوەڕوانی سەعاتی سفر دەكەن. كە ڕۆژ هەڵهات لە دەرگایانداو هەمان ئەو چەكدارانەی شەوبون دەمانچەكەیان دامەوە. بریارم دابوو بە پەلە خۆم بگەیەنمە سولەیمانی . ئۆتۆمبێلێكم لەگەل حەسەندا گرت، تا خەلان ئۆتۆمبێلەكە نەوەستا، لەوێ پاش وەستانێكی كەم، ئۆتۆمبێلێک پەیدابوو مامۆستا حەسەن (ئەندام ناوچەی پارتیبوو) لەگەڵ چەند پێشمەرگەیەكی تێدابووبە چەكەوە، كە دابەزین هەر لە دوورەوە بێ ئەوەی سەیری من بكات بە حەسەنی لای منی ووت : ئێمە ژێر ئەرزتان بۆ دەگەڕێین ئێوە لەسەر ئەرزن. حەسەن وەک خۆم تێنەدەگەیشت مەسەلە چییە وایدەزانی گاڵتەی لەگەڵ دەكات. دڵنیابووم كە شتێكی گەورە لە ئارادایە ، بەڵام نەمدەزانی چی یە. كە بەڕێ كەوتین ڕووەو سولەیمانی ئەوانیش بە دواماندا هاتن تا سەركۆلانی ماڵی خۆمان بێ ئەوەی هیچمان پی بڵێن. كە گەیشتمە ماڵەوە یەكسەر شەهید حەمەڕەشیدی برام كە خوێندكاری كولیژی كوردی دانشگای بەغدا بوو، بۆ پشووی نیوەی ساڵ هاتبۆوە ، ناردم بە دوای تاكە برادەرەكەم (یاسین محمد حەسەن)، كە تاكە كەس بووباوەڕم پێی هەبوو. كە هات لێمپرسی تۆ هیچ لە مندا شک دەبەیت، كارێک ، قسەیەک كە خۆم هەستی پێنەكەم ووتی : نەء، پرسی بۆچی؟ ووتم چونكە شەش مانگە من لەژێرچاودێریەكی زۆر سەختدام بە بێ ئەوەی هۆكارەكەی بزانم یان هیچ شک بەرم. سەیرێكی كردم و پێكەنی و ووتی: ئێوارە سەرت دەدەمەوە. بۆ ئێوارە یاسین هات حەسەن سلێمان و عەلی ئیسماعیلیشی لەگەڵدابوو(عەلی ئیسماعیل لە بەشی خۆیی تەربیەی سولەیمانی) كاریدەكرد. زۆر بە لامەوە سەیربوو چونكە من هیچ پەیوەندیەكم لەگەل عەلی ئیسماعیل نەبوو. پرسیم چۆنە ئێوە ئەو سییانە یەككەوتوون؟عەلی ئیسماعیل كەوتە باسی بەیانی(لفیف من الحزب الثوری الكوردستانی)(بەیانێک بوو بەو ناوە بڵاوكرابۆوە لە لایەن شێخ ستارو مەلاماتۆرەوە بە فیتی ڕژێمی بەعس بە حساب بۆ درووستكردنەوەی پارتی شۆڕشگێڕ!). ووتم نازانم تۆ باسی چی دەكەیت. ئەوەی باسی دەكەیت جەلالیەكانی كۆنن كە هەڵوەشاونەتەوە. ئێستا كە ئێوە باسی ئەو حزبە هەڵوەشاوەیە دەكەن نازانم پەیوەندی بە منەوە چیە؟ عەلی ئیسماعیل ووتی دروستكراوەتەوەو تۆش یەكێكی لەئەندامانی سەركردایەتی؟! ووتم كام سەركردایەتی؟ ووتی شێخ ستار ، شێخ جەبار ، مەلا ماتۆر، شێخ لەتیف بەرزنجی هەولیری، تۆ... ووتم ئەوانە پیاوی ڕژێمن، خۆفرۆشن. دژایەتی شۆڕشی كورد دژایەتی نەتەوەی كوردە، ئەو كارەی ئێوەو

ئەوان دەیكەن خیانەتی نەتەوەییە. ووتی تۆ ناتوانیت لای خۆیان وەها بڵێیت، گەر ڕاستدەكەیت ئەو قسانە لەبەردەمی خۆیاندا بكە لە بەغدا. ئەوساتە بۆم ڕوون بووەوە كە من بێ ئەوەی بە خۆم بزانم ئـاڵاوم لە كێشـــەیەكی گەورەوەو پێش ئەوەی خۆم بزانم پاراستنی پارتی ئاگادارە. لەوباوەرەدابووم پاراستنی پارتی لە هەر ساتێكدابێت بمگرن و بە تۆمەتی خیانەت دەمكوژن و خەڵكی گەمژەش بێ ئەوەی بچنە بنج و بناوانی ڕاستـیەكان هەمان قسـان دەكەنەوە كە پارتی بڵاوی دەكاتەوە. هیچ ڕێگایەكم لەبەردەســـتدا نەمابۆوە دەبوو هەڵبژێرم لە نێوان ئەوەی پارتی بمكوژێت بە تۆمەتی خیانەت كە نەمكردووە و خەڵك ڕەجمم بكات بە تۆمەتی خیانەت و لە نێوان ئەوەی بە دەستی حكومەت بكوژرێم و خەڵك بڵێن شەهیدە. ڕیگای سێهەمم نەبوو . ناچار بەوانم ووت من ئامادەم. بریاربوو ئێوارە هەرچوارمان (علی ئیســـماعیل- حســـن سلێمان هەمەوەندی- یاسین محمد حسن- ومن)بكەوینە ڕێ بۆ بەغدا. كێشـەكەمم لە گەڵ شـەهید حەمەڕەشـیدی برام باسـكرد، (ئەوكاتە ئەو خویندكاری پۆلی سـێهەمی كولیژی ئاداب بەشی كوردی بو لە زانكۆی بەغدا)و پێمووت من كارم بە سیاسەتەوە نیە و بێ ئەوەی ئاگام لە هیچ بێت تێوەگلاوم، ئێستەش ئەوەم هەڵبژاردووە حكومەت بمكوژێ هیچ نەبێت كەس نـاڵێت خـائین بوو. دەســـتیكرد بە گریـان... بۆ ئێوارە كەوتینە ڕێ بەرەوبەغدا. لە ئوتێل ســولەیمانی لە شـــەقامی پێموابێت جمهوری بوو دابەزین. شـــەوەكەی یاســین زۆر هەوڵی لەگەڵمدا كە لە كۆبونەوەی ڕۆژی داهاتوو قسە نەكەم ، ووتی دەتكوژن یا تەسلیمت دەكەن بە ئەمن. پێمووت بریاری خۆمداوە .

بۆ بەیانی عبد الستار تاهیر شـەریف، شـێخ جبار تاهیر شـەریف(كە برای شـێخ ستاربوو)، مەلا ماتۆر، شـێخ لەتیف هەولێری، جەمال خەفاف، قادر شـەفیق، عەلی ئیسماعیل، حەسەن سلێمان، یاسین محمد حەسەن، من. ئامادەی كۆبوونەوەكە بووین. سـەرەتا بە گەرمی بەخێرهاتنی منیانكرد، شـێخ جبارطاهر شـریف كەوتە وەسـف و پیاهەڵدانی حكومەت و هێرش بۆســـەر بارزانی، زۆر بە ڕوونی و بێ پەردە ووتی كە ئەو لە كاتێكدا ئەندامی ســـەركردایەتی پارتی شـــۆڕشـــگێرە، نمایندەی دائیرەی ئەمنی عێراقیشـە!.. شـێخ ستاریش باسـی ئەوەیكرد كە بارزانی و حكومەت ڕێك ناكەون و شـــەردەبێتەوەو پارتی شـــۆڕشـــگێر دەســـەڵات لە ناوچەی حوكمی زاتی دەگرێتە دەســـت، ووتیشـــی لە دەرەوەی عێراق چاوم بە جەلال تاڵەبانی كەوتووەو ئەویشـــمان لەگەڵە!. ڕوویكردە منیش و ووتی ئێســـتە كە پارێزگاری دیالەم دەبمە وەزیرو تۆش دەبیتە پارێزگاری دیالە لەجێی من. جەمال خەفاف هەڵیدایەو ووتی قوربان كاكە شێخ هیچ نەبیت منیش بكەنە مدیر ناحیە. شێخ ستار وەڵامی نەدایەوە، باسی چەند شتێكیتریشی كرد. كە تەواوبوو پرسیم چۆنە بێ ئاگاداری و رەزامەندی خۆم ناوی منتان خستۆتە لیستەكەتانەوە. شێخ ستار ووتی: بیستمان تۆ ئەندامی لقی

پێنج و هەڵوەشاندنەوەی ئەوپارتە بوویت، ئێستەش لە دامەزراندنەوەیدا ئەو مافەمان پێداویت. منیش بە ڕوونی ووتم :جەلال تالەبانی وئیبراهیم ئەحمەد چوونەتەوە چۆمان، شەڕی ناوخۆ نەما. مەلا مستەفاش لە هەموو تاوانی تاوانبارەكان خۆشبووە. ئەوەی دەیكەن، خۆتان دەیلێین بە فەرمانی ڕژێمە و بەڕای من خیانەتێكی نەتەوەیی گەورەیە، ئەوەتا لەبەردەم خۆیشتانا شێخ جەباری برات دانی بە ڕاستیەكاندا نا كە نمایندەی حكومەتە لە سەركردایەتیەكەتان ..كۆبونەوەكە وەک كارەبا لێیبدات. شێخ ستار، شێخ جەبارو مەلاماتۆرو شێخ لەتیف و قادر شەفیق ساتێک بێدەنگی گرتنی و لەیەک ووردبوونەوە، هەڵسان ووتیان تۆزێكیتر دێینەوەو كۆبونەوە دەستپێكەینەوە، ئەوان چوونە ژورێكیتر بۆ قسەكردن، یاسین دەستیگرتم و بەدەنگی بەرز ووتی با بچین نانو چایەک بخۆین، بەدەم ڕێگاوە ووتی تۆ قسەی خۆتكرد، ئەوان چوون بریار لە چارەنووسی تۆ بدەن و ئەتكوژن، دەبێت گەر خۆت بە برای من بزانیت بە قسەم بكەیت، ئێمە دەبێت هەر ئێستە دەرچین بەرەو سولەیمانی. لەو قسانەدا گەیشتبووینە دەرگای دەرەوەی ئوتێلەكە و هەرچی من دەمووت ڕژیم بمكوژی پێم چاكترە وەک لە شۆڕش و پێم بڵێن خائینە. ئەو كە پەلی گرتبووم بەدوای خۆیدا ڕایدەكێشام دەیوتەوە "غەمت نەبێ و هەقت نەبێ. ئەوان ڕاستیەكان دەزانن" لە ڕێگای دەربەندیخانەوە گەیاندمیەوە سولەیمانی. بەسەر هاتەكەم بۆ شەهید حەمەڕەشیدی برام گێڕایەوە ، ووتم دەگەڕێمەوە ئەو قوتابخانەیەی لێیبووم، گەر گیرام یا كوژرام لە لایەن پارتیەوە بزانن و دڵنیابن كە من خیانەتم نەكردووەو بێ تاوانم.

دوای گەڕانەوەم بۆ قوتابخانەكە ئیتر هۆكاری چاودێریەكانم لاڕوون بوو، دەمزانی پاراستنی پارتی سەعاتی سفریان هەیە بۆ گرتنم، لە چاوەروانیدابووم. لە هەفتەی یەكەمی مانگی ئازاری ١٩٧٣سەرپەرشتیاری پەروەردە (شەوكەت نوری عەبەكە) كە ئەندامی ناوچەی پارتی ولە كتلەی عەلی عەبدوڵلای پاریزگاری سولەیمانی بوو، هات بۆ سەردانی قوتابخانەكە، دووقۆڵی هەموو شتێكم لەگەڵ باسكرد. پێمووت گەر من كەسێكی خراپ بوومایە لە بەغدا دەمامەوە نەدەهاتمەوە ئێرە بۆ بەردەستتان. هەمان ڕۆژ شەوكەت گەڕایەوە بۆ سولەیمانی. لە ئێوارەی ١٠لەسەر١١ ئازار١٩٧٣ مەفرەزەیەكی پاراستن بە بەرپرسیارێتی كەسێک بە ناوی (ئاغای غەفوری) هاتنە سەرم، من لە جێگەدا كەوتبوم. دوو ڕۆژبوو نەخۆشبووم، قوڕگم هاتبۆوە یەک، تەواو بێتاقەتی كردبوم، كە هاتە ژوورەوە ووتی ئەوە بۆ كەوتووی من بەتەمام تا قەڵادزە ڕاتكیشم، زۆری هەڕەشەو گوڕەشەیتركرد، جوابم نەدایەوە. شەو بە چواردەوری ژوورەكەمدا تا بەیانی پاسەوانییان دەكرد، بەیانی كە ڕۆژبووەوە بەرپرسەكە هات ووتی پێشمانكەوە، بەڵام بزانە ڕاكەی دەتكوژین، ووتم نەخۆشم ناتوانم بڕۆم بەڕێداو پێویستم بە وڵاخێكە، لە كۆتاییدا

ڕازیبوو وڵاخێکم بۆ بێنن ووتی دەبێت خۆت پـارەکەی بـدەی. لەبەر ئەوەی ئەو پیاوەی مەلا حەســـەن(هاشـــم کریمی) لە ماڵیان بوو، وڵاخداربوو ووتم بۆ بە فلانە وڵاخدار ناڵێن؟ چونکە پەلەی بوو یەکســـەر ووتی باشـــە. ئامانجی منیش ئەوەبوو لە نیوان ئەوێ و قەڵادزەدا چی ڕووبدا ئەو هەواڵەکە بداتەوە بە مەلاحەسـەن و ئەویش بە ماڵەوەمان. ووڵاخدارهات و منیان ســـەرخســـت، بە هێواشـــی پێمووت تا دەگەمە قەڵادزە ووریـابە هەرچی ڕوویـداهەواڵەکە بگەیەنەوە بە مەلاحەســـەن. ئـاغـای غەفوریش سـواری وڵاخێک بوو بەدەم ڕیگاوە چەندینجار دەیوت بۆ کوشـتن نەبێت نامنێرن بەدوای کەسدا. دەمی عەسر گەیشتینە گوندی نوورەددین لە نزیک قەڵادزێ . ئەو نامەیەکی دایە یەکیک لە چەکدارەکانی و ناردی بۆ قەڵادزە دیاربوو چاوروانی وەڵامی کۆتـایی ئەوێی دەکرد، دوای ئەوەی وڵاخـدارەکەیـان ئیزن دا، لە پشـــتی ئاواییشـەوە خاکەنازێکیان دایە دەستم وتیان گۆڕیکی باش بۆخۆت هەڵکەنە. هێشتا زەردەی ئێوارە مابوو چەکدارەکە گەڕایەوەو نامەیەکی دایە دەستی ئاغای غەفوری، پاش خوێندنەوەی، زۆر تووڕەبووبوو دیاربوو بابەتی نامەکەی بەدڵ نەبوو. بە منی ووت لە چاڵەکە وەرە دەرەوە. ئیتر ڕووەو شـــاری قەڵادزە کەوتنە ڕێ و منیش لە نێویاندا بەپێ. ئەو ئێوارەیە بە بۆنەی یادی یازدەی ئازارەوە لەناوشـــاری قەڵادزە ئاهەنگ سـازکرابوو، دەنگی دەهۆڵ و زورنا دەهات، لە چەند سـەد مەتری شـارەکە کیسەیەکی زەرفی کاغەزیان کرد بە سەرما کە لە پێشەوە دوو کونی تیابوو بۆ بینینی بەرپێ، مەفرەزەکە منیان کرد بە لیژنەی ناوچەدا، لەوێ زەرفەکەیان لەسەرم لابرد. بەرپرس و ئەندامانی لیژنەی ناوچە، قائمقام ســـەعید یەعقوبی، مامۆســـتا محمود کوردە بەرپرســـی پاراســـتن، حەســـۆمیرخان فەرماندەی هێزی کاوە، غەزالی فەرماندەی فەوجی حەرە س حدود لەوێ بوون. دیاربوو بریاری خۆیان دابوو من بەرەو سەرکردایەتی خۆیان بنێرن. پاش تاوێک هێشتنەوە حەسۆمیرخان منی هێنایە دەرەوەی ناوچە لە تەنیشـــت خۆیەوە ســـواری ئۆتۆمۆبێلێکی کردم، چەندجاریک لێیپرسـیمەوە تۆ بۆچی کارت لەگەڵ خائینان کردووە، منیش هەر ئەوەندەم دەوت کە من چەندین مانگە ئاگادارم چاودێریم دەکەن، گەر وابوایە من لێرە نەدەمام و بچومایە بەغدا خۆ ئێوە نەتان دەتوانی بمگرن. دەیووت خۆ قسـەکەت ڕاسـتە..ئیتر لەوبارەوە باســـی نەکردەوە. شـــەو لە بارەگاکەی خۆی خزمەتیکی زۆری کردم، چاوەڕوانی ئەوەم لێنەدەکرد. بۆ بەیانی کە زانی نەخۆشـم و توانای رۆیشـتنم کەمە وڵاخێکی بۆ پەیداکردم و لە گەڵ دوو حەرەسدا منی بەرەو(قەسرێ) بەڕێکرد. بۆ قەسرێ دەبوایە بەدۆڵی شـــەهیدانا بەڕێ بکەوین، نازانم هۆکاری نەخۆشـــیەکەم بوو یاچی ڕێگاکە زۆر ســـەخت و ناخۆش بوو هەر نەدەبڕایەوە. شـــەو لە گوندێک لاماندا پێموابێت کاولان یا کۆپتانی ناوبوو، بۆ بەیانی بەڕێ کەوتینەوە بەرەو قەسـرێ. بە گەیاندنم بۆ ئەوێ منیان دایە دەسـت کەسـیک کە ناسـراوە بە (محمدعزیز)یا حەمەی عەزە دۆم.

كە لەبەردەستی مەسعود بارزانیدا كاریدەكرد. كەوتە پرسیاركردن لێم. قسەكانی زۆرتر هەڕەشەبوون. پاشان بردمی بۆ ژوورێ كە قەنەفەیەكی تەختەو مێزێكی ئاسن ولە پشتی مێزەكەشەوە كورێكی گەنج دانیشتبوو بە دەم و چاویدا پێشتر لە تەلەفیزیۆن دیبووم زانیم مەسعود بارزانییە. حەمەعەزیز ووتی قوربان ئەوەتا، ئیتر خۆی ڕۆیشت. سەری هەڵبڕی و بەخێرهاتنی كردم و ووتی دانیشە، بانگیكرد چایەكیان بۆ هێنام . یەكسەر ووتی بۆچی چوویت بۆ بەغدا؟ ووتم هەروەک دەزانی كەچووم بۆ بەغدا ئاواش دەزانی بۆچی چووم و هەڵوێستیشم چیبووە. ووتی: بەڵێ، ئێمە هەموو زانیاریەكمان لایە و هەمو شتیک دەزانین، هەموو ئەو كەسانەی پەیوەندیان بەو جەماعەتەوە هەبووە هەمویانمان گرتوون كەسیان لێدەرنەچوون، ووتم گەر ئەو تۆمەتەی خراوەتە پاڵم ڕاستبوایە ئێستە من لیرە نەدەبووم و لە بەغدا دەبووم و ئێوە نەتان دەتوانی بمگرن، سەیرێكی كردم وپرسی ئەزانی تۆمان بۆ هێناوە بۆئێرە؟ ووتم نەخێر. ووتی دەمەوێت بزانم بۆچی لە بەغدا ئەو قسانەت كردووە؟ نەت دەزانی دەكوژرێیت؟ ووتم بەڵێ دەمزانی دەكوژرێم بەڵام لە بەر ئەوەی چەند مانگێک بوو دەمزانی ئێوە چاودێریم دەكەن و هیچم شک نەدەبرد لە خۆمدا، دوای ئەوەی هۆكارەكەیم زانی تێگەیشتم دەگیرێم و ئێوە باوەرم پێناكەن و دەمكوژن و تۆمەتی خیانەتیشم دەخەنە پاڵ وخەڵكیش بروا بە قسەكانی ئێوە دەكەن نەک من. بریارمدا بچمە بەغداو ئەو قسانە بكەم تا حكومەت بمكوژێ. پرسی بۆ؟ وتم لەم حاڵەتەدا هەركەس حكومەت بیكوژێ شەهیدە. چاوی تێبڕیم و بزەیەک گرتی ولە پشتی مێزەكەیەوە هەستاو تەوقەیەكی لەگەڵ كردم ...مەسعود بارزانی حمە عەزیزی بانگكردە ژوورەوە داوای لیكرد جێگای نوستنم لە میوانخانەكە بۆ دابنێن. كە هاتینە دەرەوە حەمە عەزیز ووتی من و كاک مەسعود پێمان باشە كارمان لەگەڵدابكەیت. ووتم بریارمداوە كاری سیاسی نەكەم لەبەر ئەوە كارتان لەگەڵ ناكەم. بۆ ڕۆژی دوایی منیان ئازادكرد. وڵاخێكم بەكرێ گرت و گەڕامەوە ئەمجارەیان بێ پاسەوان. لە سلێمانی دەنگۆی ئەوە بڵاوبوو كە گیراوم. هەرواش بوو ئەوڕۆژەی هاتبوون بۆ گرتنی من سەعاتی سفربووە، بۆیە لە هەمان رۆژدا لە هەمو شارو شارۆچكەكانی باشووری كوردستان هەرچی كەسێكی بەرپرسیاری ئەو تاقمەی شێخ ستاری لێبوو گیرابوون و ئەوانیش برابوون بۆبارەگای قەسرێ، تەنها ئەوانەی بەغدا بەرگرتن نەكەوتن .

پیلانەكانی بەعس دژی پارتی

لە ڕۆژانی یەكەمی دەرچوونی رێكەوتن نامەی ئازارەوە، ڕژێمی بەعس توانی كار لەسەر خاڵە لاوازەكانی ناو سەركردایەتی پارتی بكات و پەیوەندی موخابەراتی ژێرەكییان لەگەڵ سازبكات، كە دوواتر هەندێكی ئاشكرابوون. لە ناو بەرپرسەكانی

حزب وهێزی پێشمەرگەو رێكخراوه مەدەنیەكان وراگەیاندن، دەزگا سیخوڕیەكانی بەعس تۆڕی جاسوسی خۆی چاند. حزبی بەعس لە هەوڵی پیلانگیری بوو لە دژی سەركردایەتی مستەفا بارزانی، سەرەتا ڕژێمی بەعس هەوڵی كوشتنی ئیدریس بارزانی لە كانونی یەكەمی ساڵی ١٩٧٠دا. دوواترله ڕێگەی چەند مەلایەكی دەزگا سیخوڕیەكانیەوه لە29 ئەیلولی ١٩٧١هەوڵی كوشتنی مەلا مستەفا بارزانیدا، بەڵام لە هەوڵەكانیدا شكستیخوارد. مەسعود بارزانی دەڵێت (جەلال تاڵەبانی بۆی گێرامەوه ساڵی١٩٨٣كاتێ لە بەغدابوو گفتووگۆی لەگەڵ حكومەتدا دەكرد، لە سەدامی بیست كەوا هەوڵی كوشتنەكەی بارزانی كە لە ٢٩ی ئەیلولی ١٩٧١دا ڕووی دا ئەو ئاگای لێ بووه)([1]). بەعس ژێرەكی لە هەوڵیشدابوو بۆ پەیوەندیكردن بە سەرۆک خێڵەكانەوه، تێكرای جم وجووڵەكانی لەم ڕووەوه بۆ ئامادەكردنی تابورێكی پێنجەم دەچوو لە ناو كوردا(وەک دروستكردنی تاقمی شێخ ستارو مەلاماتۆر)و(عەزیز عەقراوی و هاشم عەقراوی و...). مكرم تاڵەبانیش لە كتێبی (مراحل تطور الحركة القومیة الكوردیة ل٣٧٤) دەڵێت : گەندەڵی كەوتە نێو كادیرەكان و سەركردەكانی پێشمەرگەی پارتی ، تەنانەت بارزانی بە خودی خۆی بە ئاشكرا باسی دەكرد ، بەلام لەو بارودۆخەدا نەیدەتوانی چارەسەری كێشەكان بكات.([2])

حكومەتی بەعس بۆبەهێزكردنی پاڵپشتی نێودەوڵەتی بۆ دەسەڵاتەكەی پەیمانی دۆستایەتی عێراق – سۆڤیەتی مۆركرد. بە هۆی ئەوەی حزبە شیوعیەكانی سەربە كەمپی سۆڤیەت هەمووی دەروێشی ئەو كەمپەبوون، بەوجۆره بەعس پاڵپشتی و لایەنگیری حزبی شیوعیشی بۆ ڕژێمەكەی مسۆگەركرد.

باری ئابوری دەوڵەتیشی بە (بە حكومەتكردنی نەوت)بەهێزتركرد. پەیدابوونی سەرچاوەی دارایی زۆر، بووه هۆكاری ئەوەی ڕژێم خیراتر بتوانێت لە بواری خۆ پڕچەک كردنەوه و فراوانكردنی دەزگا سیخوری و سەركوتكەرەكانی بچێتە پێشەوه. حكومەتی بەعس لە بە عەرەبكردنی ناوچە كوردنشینەكان بەردەوام بوو. لە شارە كوردنشینەكاندا توانیبوی لە كەسایەتیە لاوازو هەلپەرست وویژدان نزمەكان تۆڕی شانەكانی حزبی بەعس دروستبكات، تەنانەت لە ناو خودی سەركردایەتی پارتیدا گەرای دانابوو، بۆ ئەو ساتەی جەنگ دژ بە كورد دەستپێدەكاتەوه. بەڵام ڕژێمی بەعس لە ناوخۆیدا چەندین جۆرجەمسەری ململانێی تیدابوو لەسەر دەسەڵات و هەر لایە دەیویست پاكتاوی لایەنەكانیتر بكات .

---

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد –بەرگی سێیەم بەشی دووەم- مەسعود بارزانی –لاپەڕە 65

[2]) مراحل تطور الحركة القومية الكردية ، المجلد الاول د.مكرم طالبانى صحيفة 374 .

(لە نـاوەراسـتی تشـرینی یەكەمی سـاڵی١٩٧١بەعس(پەیمـانی كـاری نیشتمانی)جاڕدا بە ئامانجی ئەوەی پەیمانیک لەگەڵ حزبی شیوعی عێراقدا ببەستێ. لە سـەرەتای نیسـانی سـاڵی ١٩٧٢كۆسـیگین سـەرۆک وەزیرانی یەكێتی سـۆڤیەت گەیشتە بەغداو لەگەل ئەحمەد حەسەن بەكر پەیمانی دۆستایەتی عێراق و سۆڤیەتیان مۆركرد)([1]). لەسـەر داوای سـۆڤیەت حزبی شـیوعی عێراقی چووە بەرەوە لەگەڵ حزبی بەعسدا . حزبی شیوعی بەو چوونە بەرەیەوە لەگەل بەعس دۆستایەتی خۆی لەگەڵ پـارتـی تـێـكـدا و بـوونە بەشــێـك لە رژێـمـی عـێـراقـی . لە سـاڵەكان١٩٧٢/١٩٧٣دووجار شـەڕە ووتار لە نیوان ڕۆژنامەی (الثورة)ی بەعس سـەری هەڵدا لای بەعسـەوە لەژێرسـەردێری(التاخی و پێنووسـە چەپەڵەكان) بڵاوكرایەوەو (التاخی پارتیش لەژێر سـەردێری : لە پیناوی ئاشـتی و یەكەتیی نیشـتمـانی. لە پینـاوی جێبەجێكردنی ڕێكەوتننـامەی ئـازاردا) وەڵامی خۆی بلاوكردەوە. لە حەڤـدەی تەمووزی١٩٧٣چووە بەرەكەی بەعسـەوە كە دواتر پارتەكەی عەزیز عەقراوی كە بە ناوی پارتی دیموكراتی كوردسـتان و پارتەكەی عبدولستار تاهیر شـەریف كە لە لایەن دەزگا سیخوڕیەكانی بەعسـەوە سـەرپەرشتی دەكران لەگەڵ حزبی شیوعی عیراقیدا، خرانە ناو (بەرەكەی بەعس)ەوە.

پەیوەندیم
بە كۆمەڵەی ماركسی لینینیەكانی كوردستانەوە

لە سێپتەمبەری ١٩٧٣دا باوكم كە سـاڵانێک بوو ئازاری نەخۆشـی دڵی هەبوو، لە تەمەنی چل و هەشـت سـاڵیدا كۆچی دوایی كرد.پێشـتر مامیشـم كاتێک بە گەنجی كۆچی دوایی كرد، شـەش سـەرخیزانی لی بەچێمابوو كە پێنجیان منالٌ بوون، باوكیشـم شـەش كوڕو كچێكی لەپاش بەجێما كە گەورەكەیان من بوم، ئەو ڕووداوی كۆچكردنەی بووە هۆی ئەوەی بەرەوڕووی بارودۆخ و بەرپرسـیارێتیەكی خیزانی زۆرقورس ببمەوە. مانگی سـێپتەمبەری١٩٧٣ لە ڕێگەی یەكێتی مامۆسـتایانی كوردسـتانەوە گوێزرامەوە بۆقوتابخانەی ئەزمڕلە ناوشـاری سـولەیمانی. كۆمەڵێک مامۆسـتای زۆر بەرێزی لێبوون كە هەریەكەی سـەربە حزبێک و بیروبۆچوونیكی جیوازبوو. بەرێوەبەرەكەی لەتیف نامیق هەمەوەندی بوو، پیشتر یەكترمان دەناسی، هەرزوو ئاگاداریكردم كە هەموومامۆستاكان مرۆڤی باشن، تەنها یەكێكیان گومانی لەسەرە كە پەیوەندی بە حزبی بەعسەوە هەبێت.

ڕۆژیک كە لەبەر بازاری عەسریدا وەستابوم مامۆستا جەمال تایەر هات زۆر بە گەرمی هەواڵپرسـیكرد وابزانم لەو دەمەدا لە ناوچەی پارتی كاری دەكرد. ووتی دەتوانیت پیكەوە قسـە بكەین؟ ووتم بۆ نا. ماڵی خۆمانم دانا بۆ دیدارەكە، ئەودەم

[1]) بارزانی وبزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد-بەرگی سێیەم بەشی دووەم-لاپەڕە 92-93.

هێشـــتا لە گەرەکی گۆیژە بووین، لە دیداری یەکەمدا پرســـیاری گرتنەکەم لە لایەن پاراستنەوە و ئازادکردنمی کردو پرسی ئەشکەنجە یا سوکایەتیان پێکردووی، منیش بە دریژی چیرۆکەکەم بۆ گێرایەوە، زۆر پرســـیـاری لەبـارەی تێوەگلانەکە بە جەماعەتی شیخ ستارو شێوازی گرتن و لێپرسینەوەکەی پاراستنەوە لە قەسرێ کرد. ئەو زۆر بە وردی گویی بۆ قسەکان دەگرت، لە دواییدا پرسی ئەی داوایان لێنەکردی کاریان لەگەڵدا بکەیت؟ ووتم بەڵێ داوایانکرد، بەڵام من ئامادەنەبووم هیچ کاریکی ســیاســی قبوڵ بکەم. ووتی ئەی ئەگەر من ئەوداوایەت لیبکەم. ووتم هەمان وەڵامم دەبێت. پرســی بۆچی؟ ووتم چونکە کۆمەڵێک قەناعەت لام دروووستبووە: یەکەمیان ئەوەیە ئەو ئەزموونە تاڵەی سەردەمی جەلالی وای لێکردووم زۆر وریابم و لە باتی جارێـک دووجـار بیربکەمەوە. دووەم هەرکـارێـک ببێتە هۆکـاری لاوازکردنی ئەم راپەرینەی کورد من دژی دەوەستمەوە. سێهەمیش هەرباوەڕو ڕیبازێکیشم هەڵبژارد ئەو ڕێبازە دەبێت لە پلەی یەکەم دژی شــــەڕی ناوخۆ بێت و یەکگرتوویی کورد لەبەرچاوبگرێت. ووتی من مەبەســـتم کارکردن نیە لەگەڵ پارتی دەزانم وەڵامت چیبووە، ئەی ئەگەر ڕێکخســـتنیکی مارکســـی لێنینی هات و داوای کاری لێکردی؟ ووتم لە ناوەراســتی شــەســتەکاندا بەرگی ئایدۆلۆژی کرابوو بەبەری جاشــایەتیدا، ئەوســاش باس لە چەپ بوون و مارکســی بوون دەکرا. لەبەر ئەوە دەبێت باش و بە وردی بیری لێبکەمەوە ونامەوێت دووجار بکەومە هەمان چاڵەوە و. دەبیت کار بۆ یەکریزی گەل بکرێت و دژی شــۆڕش نەوەســـتێتەوە. چونکە لە ژێرپەردەی هیچ ئایدۆلۆژی و دروشمێکدا هەڵەکەی سەردەمی جەلالیەکان دووبارە ناکەمەوە. ووتی: هەڵەیەکی گەورەبوو کرا من ئەوە ناڵێم و منیش لەگەڵ ئەوەدا نیم. ووتم تۆ ئێســـتا ئەندامێکی پارتیت، بەڵام بە قســـەکانتا دیارە کار بۆ لایەنێکیتر دەکەیت، گەروایە باشترە ڕێک بچیتە ناو باسەکەوە. بەڵام ئەو ووتی دواتر لەو بارەوە قسە دەکەین. لە چاوپێکەوتنەکانی تردا دەیویســـت ڕای من بزانیت لەســـەر مارکســـیزم، کۆتایی قســـەکانی بەوەدەهێنا ئاخۆ من ئامادەییم هەیە لەڕێکخراوێکی مارکســـیدا کاربکەم؟ وابزانم چوارەم یا پێنجەم چاوپێکەوتن بوو ئاخری درکاندی و داوای لێکردم ببمە ئەندامی کۆمەڵەی مارکسییە لێنینیەکانی کوردستان. پاش ماوەی یەک دوو مانگیک هـات بۆ ئەو قوتـابخـانەیەی منی لێبووم (ئەزمر) دەوام لە تەواوبووندابوو، پیکەوە لەخـانوەقوڕەکـانەوە بە پێ بەرەو نـاوشـــــار کەوتینەڕێ. ووتی ڕات لەســـەر دواگفتوگۆمان چیبوو؟ ووتم ئەوکات وەڵامم دایتەوە. پێکەنی و ووتی زۆرباشــە ئێمە حەلەقاتی تەسقیفیمان هەیە لەوێوە دەست پێدەکەین، ناوە نهێنیەکەشت (دارا)یە، ووتی لە ماڵتان دیم کتیبی چاکت هەیە دەتوانین کەڵکی زۆری لێوەرگرین.

لە ســـەرەتای ســـاڵی ١٩٧٤ وە لەگەل چەند برادەرێک لە باری مارکســـیزم و ریڤیژینیستی لە قسەو باسدابوین . پاشـان بووینە ئەڵقەیەک ، لە چاوپێکەوتنەکانماندا

لەســەر مێژووی شــۆڕشــی ئۆكتۆبەر دەدواین. كێشــەی پەیداكردنی ســەرچاوەی دیراســی لەســەر ماركســیزم لینینیزم لە عێراقی ئەو دەمەدا تەنها لە ســەرچاوە ڕووسیەكان یا ماویەكانەوەبوو، ئەو وەرگێرراوانەش لە ژێر هەژموونی ستالینیزمی و ماویزمدا بوون شــێواندنی زۆریان تیدابوو. گەرچی لەو ئان و ســاتەدا، لەو بابەتانەی دادەبەزێنران، فیكری ماویزم بە بڵاوكراوەكانی كۆمەڵەوە دیاربوو.

هەڵگیرساندنەوەی جەنگی١٩٧٤

لە ســەرەتای ئەوســاڵەوە هەموو ئاماژەكان بۆ هەڵگیرســانەوەی شــەڕدەچوون. ڕۆژی ١١ ئـازاری ١٩٧٤زۆربەی هەرەزۆری دەزگـاكـانی حكومەت لە شـــاری سولەیمانی چوونە دەرەوە بۆ ناو پێشمەرگە، بەرێوەبەرایەتی پۆلیسی سولەیمانی لە تەوێڵە هەواری هەڵدا، زانكۆی ســولەیمانی بە مامۆســتاو خوێندكارانیەوە چوونە قەڵادزە و ئێســتگەكەش لە پەســا هاواریدەكرد لە خوێنكارەكان ڕووی تێبكەن بۆ خوێندن!؟. بە ســەدان هەزار خەلكی ســڤیل و فەرمانبەران و كارگوزارانیش بە خێزانەكانیانەوە وەک بۆ ســەیران بچن ڕوویان لە ناوچەكانی هەڵەبجە، تەوێڵە، پێنجوێن،شـــارباژێر،ڕانیەو قەڵادزی كردبوو، ژمارەیەكی یەكجار زۆریان ژن و مناڵ بوون، كەمی ئەو خەڵكە لەو شـوینانە مانەوە، بەشــیكی زۆریان چوونە دیوی ئێران و لەو كـامپی پەنـاهەنـدانەدا جێیـان بۆ كرایەوە كە ڕژێمی ئێرانی بۆی ســازكردبوون. حكومەت ڕێگاكانی چوونە دەرەوەی خەڵكی كردبۆوە و لە ڕۆژانی یەكەمدا هیچ ڕیگرییەكیان نەدەكرد. تا بەتەواوی بۆی ســاغبیتەوە كێ دەرواو كێش دەمینێتەوە. من تا ئەودەمە بە هۆی بارودۆخی خراپی ژیانی خێزانەكەمانەوە بریاری چوونەدەرەوەم نەدابوو. دەوامی قوتابخانەم دەكرد لە قوتابخانەی ئەزمر لە گەرەكی ئازادی ناوشـاری سـولەیمانی. ڕۆژیک یاسین محمد حسن ی برادەرم هات بۆ لام، ووتی كـاوەی شـــێخ لەتیف بـارەگـایەكی دانـاوە لای بەنزینخـانە كۆنەكەیە لە نـاو ســولەیمانی ئێمە لەوێین، هەركێشــەیەكت تووش بوو ئاگادارم بكە، ئەوان (یاســین محمد حەسەن ، اسماعیل قاسم ، محمد مام عەلی)ناوی ئەوانیترم بیرنەماوە، لە سەر بریاری بارەگای بارزانی مابوونەوە بۆ ئەنجامدانی چالاكی پێشمەرگانە.

شەهید بوونی حەمە رەشیدی برام

حەمە ڕەشــیدی برام، لە كولیژی ئاداب، بەشــی زمانی كوردی، زانكۆی بەغدا دەیخوێند. لەوساڵانەی خوێندنیدا گەلیک وتارو لێكۆڵینەوەی لە بارەی زمانی كوردی یەوە لە رۆژنامەكاندا بڵاودەكردەوە بە تایبەتی لە ڕۆژنامەی هاوكاری، گەلیک لە مامۆســتاكانی زانكۆی وەک دكتۆر مارف خەزنەدارو مامۆســتا عەلادین ســوجادی هانیاندەدا دوای تەواوكردنی زانكۆخوێندنی باڵا دەســـت پێبكات و ئەوان ئامادەییان

دەربڕیبوو بۆ هاوکاریکردنی. ئەو چەند ساڵ بو ئەندامێکی کارای پارتی دیموکراتی کوردستان و یەکێتی قوتابیانی کوردستان بوو.

حەمە ڕەشـــیدی برام کە خویندکاری زانکۆی بەغدا بوو، دوو تا ســێ مانگێکی مابوو خوێندنی زانکۆ تەواوبکات، شـەڕ لە دژی بەعس دەستی پێکردبووەوە، شـەوی ٢٠ لەســەر ٢١/ئازاری/١٩٧٤بە بۆنەی نەورۆزەوە هاتەوە بۆ سـولەیمانی، لەگەڵی دانیشـــتم تا لە وەزعەکە بدوێین. نەمزانی ئەوە دوا دیدارو دانیشـــتنمان دەبێت. پاش ئەوەی وەزعی کوردی بۆ باســـکردم لە بەغدا لە ژێر چ فشـــارێکدایە، داوام لێکرد بڕواتە دەرەوە. لە وەڵامـدا ووتی بـاوکمـان و مـاممـان مردوون، ئیســـتـا تۆ لەژێرباریگرانی سـەرپەرشـتی دووخێزاندای، کەسـێک نییە یارمەتیت بدات، منیش تەنها دوو سێ مانگم ماوە و ئیتر خوێندن تەواودەکەم، هەرچۆن بیت ئەم دوو مانگە دان بە خۆمدا دەگرم. وتیشـــی ڕژێم وەک بەڵگە هیچی لەســـەرمن نییە،(ئەو کە ئەندامی پارتی ویەکیتی قوتابیانی کوردســـتان بوو) وتی گەر ڕژێم بە گومانیش بمگرن هیچیان لێم دەســـت ناکەوێت خۆت دەمناســـی. ئەو شـــەوە تا درەنگانێک بە یەکەوە لەســـەر دۆزی کورد دواین. لە دواییدا ووتی ئەی تۆ بۆ ناڕۆیتە دەرەوە؟ لە وەڵامدا ووتم هێشـتا چاوەڕوانم. کردمە گاڵتە لەگەڵی و ووتم هەرکاتێک تۆ بریارتدا بڕۆیتە دەرەوە منیش لەگەڵت دێم. ڕۆژی دوایی و بۆ دواجـار دوای مـاڵئـاواییەکی گەرم لە براکانی و خوشـــکی و دایکی ومن گەڕایەوە بۆ بەغدا. ئەوە دوا بینین و چاوپێکەوتنی بوو.

لەو ماوانەدا لە بەغدا دەزگا ســـیخوڕیەکانی ڕژیم بە ئۆتۆمبێل چەندین نەیاری ڕژێمەکەیان کوشـتبوو، یەکیک لەوانە شـانســی دەرچوونی هەبوو، ئەحمەدی دادی بوو، کە بۆی باسکردم ئاگاداری ئەوجۆرە کوشتنە بم. لە ٤/نیسان/١٩٧٤واتە دوای دوو هەفتە بەسەر گەڕانەوەیدا بۆ بەغدا هەواڵی شەهیدبوونی گەیشتە سولەیمانی، کە دەزگا سیخوڕیەکانی بەعس بە شـوێنیەوە بوون و بە ئۆتۆمۆبێل شـەهیدیان کردووە. ڕۆژی ٥/نیســـان/١٩٧٤ تەرمەکەی جوانەمەرگ لە لایەن هەڤـالان و قوتـابیـانی کولیژی کوردی زانکۆی بەغـداوە هێنرایەوە بۆ ســـولەیمـانی. لەوانەی لەگەڵ تەرمەکەی بوون نەریمان فوءاد مەستی و لەیلا قاسم و چەندین خوێندکاری کولیژی کوردی بەغداو کولێژەکانیتریشـی لەگەڵ بوون، هەر ئەو ڕۆژە لە گردی سـەیوان لە تەنیشـــت باوکم ومامم و باپیرمەوە بە خاک ســـپێردرا. دوو ڕۆژ دوای تەعزیەکە ویستم بچم بۆ بەغدا، یاسین محمد حەسەن کە هاوڕێی باوەرپێکراوم بوو، لەوکاتانە بە فەرمانی بارەگای بارزانی لەگەڵ نزیکەی دە کەسێکیتردا نێردرابوونە لای کاوەی شـــێخ لەتیف کە بارەگای کردبۆوە لای حکومەت. ئەو ووتی دان بە خۆدابگرە با لە پێشەوە لێکۆڵینەوە بکەین، ئەوسا کاری خۆمان دەکەین. بە منی ووت سبەینێ لەگەڵ کاوەی شـــێخ لەتیف دەچین بۆ بەغدا و ئەنجامەکەیت بۆ دێنمەوە. پاش گەڕانەوەی

ووتی ئەو كارە لەلایەن ئەمنی عامەوە نەک هەر بەرامبەر بە براكەت بەڵكوبەرامبەر چەندكەسێک ئەنجامدراوە. تۆڵەی ئێمە لەوەدایە هەرچیمان پێ دەكرێت بیكەین لە دژی ئەم ڕژێمەو كار بۆ ڕووخانی بكەین. دوواتر لە گەڵ یاسین چووین بۆ لای ڕەوانشاد شازاد سائیب لە مەحكەمەی سولەیمانی ئەویش هەمان قسەیكرد.

لە ١٩٧٤/٤/٢٤ رژێمی فاشی عێراق بە فرۆكە نوێیە ڕووسیەكانی بە ناپاڵم كەوتە بۆردومانی شاری خۆراگری قەڵادزەو زانكۆكەی. زیانێكی گیانی یەكجار زۆری بە خوێندكارانی زانكۆ و دانیشتوانی شارەكە گەیاند و بووە هۆی شەهیدبوونی ١٣٠ خوێندكارو هاوڵاتی و بریندار بوونی سەدان و وێران بوونی دەیان خانوو.

سەرەتای مانگی مەی/١٩٧٤بوو بیستم لە بەغدا(لەیلا قاسم ونەریمان فواد مەستی و حەسەن حەمە رەشید و جەواد وبرای ئازاد میران گیراون).(بە هۆی ئەوەی بەرپرسیارەكانیان (مونذیر نەقشبەندی كە ئەندامی لقی پێنجی بەغدای پارتی و حەیدەر عەبد عەلی كە ئەندامی لیژنەی ناوچەی خانەقینی پارتی بوو)، ئەو دووآنە ئەڵقەی پەیوەندی شانەكەی لەیلا قاسم بوون، كە دواتر دەركەوت لە ساڵی ١٩٧١وە خۆیان فرۆشتبوو بە حكومەت. بەوجۆرە ئەو دوو جاسوسە لە ساڵی ١٩٧١وە راپۆرتیان بە دەزگا سیخوڕیەكانی ڕژیمی بەغدا دەدا تا ساڵی ١٩٧٤. رژیمی بەعس تۆمەتی درۆی بۆ شەهید لەیلاو هەڤاڵەكانی هەڵبەست و لە شەوی ١٣/١٢/مانگی ئایار/١٩٧٤ رژێمی بەعس لە سێدارەی دان. بۆ یەكەمینجار بوو لە مێژووی عێراقدا ژن لە سێدارە بدرێت.)([1]) "(مونذیر نەقشبندی) دوای ئاش بەتاڵ و دامەزراندنی یەكێتی نیشتمانی لە دیمەشقی پایتەختی سوریا پەیوەندی دەكات بە تاڵەبانی یەوە، باوەری تالەبانی بەدەست دێنێ، بە بریاری جلال تاڵەبانی بەشداری چەندین كۆبونەوەی دەستەی دامەزرێنەی یەكێتی نیشتمانی بووە، تا ئەو ڕادەیەی تاڵەبانی چەند جارێک دەینێریت بۆ لوبنان، بۆ هێنانی ئەو پارەیەی لیبیا بۆ یەكێتی دەناردە لوبنان، كەس گومانی لە منذیر نەئەكرد، لە كۆبونەوەكانی تاڵەبانیدا بەشداری دەكرد، وریاو چالاک و گەرم وگوڕبوو. سوریەكان پۆستەیەكی سەفارەتی عێراقیان لە فرۆكەخانەی بێروت گرت، لە ناو هەمانەی (دیپلۆماسی) دابۆ بەغدایان دەنارد. لە ناو هەمانەكەدا هەندێ ڕاپۆرتی تێدابوو لەسەر چالاكی یەكانی موعارە زە لە سوریا. وەكو لیكۆلینەوە دەریخست مونذیر نووسیبوونی، مونذیر بە نهێنی لەگەڵ موخابەراتی عێراقی پەیوەندی هەبوو، یارمەتی لیبیای بۆ موخابەراتی عیراقی ئاشكرا كردبوو."([2])

---

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد بەرگی سێیەم-بەشی دووەم- مەسعود بارزانێ-لاپەرە 87 .

[2]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ- نەوشیروان مستەفا –لاپەڕە 75 .

بە پێی ئەو لێكۆڵینەوانەی شەهید یاسین محمد حەسەن و خۆیشم كردم لە ساڵی ١٩٧٤هەر ئەو دەمە بۆمان دەركەوت كە ئەفسەری دەزگای سیخوری(موخابەرات) ی ڕژێم خالید خۆشناو،(خاوەنی شیعری زێڕە كە بەسەر سەدامیدا هەڵداوە)و، دواتر لە دەزگای ئیستخباراتی شیمالی عێراقیدا بە پلەی لیوا گەیشت ئەویش دەستی هەبووە لە شەهید بوونی حەمەڕەشیدی برام و ئەو پێنج شەهیدەشدا. دوای ئەوەی شەڕ سەری هەڵدایەوەو چوومە دەرەوە چەند جارێک لە بارەگای بارزانی وسەركردایەتی پارتی ویستم لەو بارەوە بدوێم بەڵام كەس نەبوو گوێم لێبگریت. دیاربوو ئەوان كاتیان بۆ گوێگرتن لە كەس و كاری شەهیدان نەبوو، ئەوەش یەكێک لەو هۆكارانەبوو كە لە دوای چوونە دەرەوەم توخنی كاركردن لەگەڵ پارتی نەكەوتم..

پێموابێت دەوروبەری مانگی حوزەیران بوو، تازە كاوەی شێخ لەتیف ژمارەیەكی زۆر چەكی لە ڕژێم وەرگرتبوو، لە ناویاندا تازە كلاشینكۆفی سیخۆی داهاتبوو، بۆ یەكەمجارحكومەت دابوویە سوپاكەی، یاسین و برادەرەكانی بارەگاكەی كاوەیان پێچایەوەو هەرچیەكی تێدابوو بردیان و چوون بۆ پێنجوێن. ڕۆژێک پێش ڕۆیشتنەكەی پێی ووتم كە دەڕۆن و دەبێت تۆ زۆر ئاگاداری خۆت بیت.

ساڵی١٩٧٤ لە قوتابخانەی ئەزمر دەوامم دەكرد، قوتابخانەكە دوو قات بوو، ڕۆژێک لە كاتێكدا لە پۆل بوم، بینیم چەند ئۆتۆمبێلیكی پۆلیس لەبەردەم قوتابخانەكە ڕاوەستان، پاشان هاتنە ژوورەوەو چوونە ژووری بەڕێوەبەری قوتابخانەكە كە ناوی(لەتیف نامیق هموندی) بوو، پیاوێكی نیشتمانپەروەرو كورد پەروەربوو، كە دیم چوونە ئیدارەكە زانیم بە دوای كەسێكدا هاتوون، یەكسەر گومانم لەخۆمكرد. چونكە لە قاتی سەرەوەی قوتابخانەكەبووم بواری دەرچوون و ڕاكردنم نەبوو. دەمانچەیەكی بچووكیشم پێبوو. خۆمدایە دەست قەدەر. بەڕێوەبەرەكە هاتوو ووتی تۆیان دەوێت و نەمتوانیوە بڵێم لێرە نییە. چوومە خوارەوە، لای دەرگای دەرەوە معاونێک وچەندین پۆلیس وەستابوون، معاونەكە بە كوردی ووتی مامۆستا هاتووین بە دوای تۆدا، چەند كاتژمێریک تۆیان دەوێت و پاشان دەگەڕێیتەوە. چوونكە لەو ساتەدا خەیاڵم لای دەمانچەكەبوو، چۆنی بشارمەوە، لە معاونەكەم پرسی دەتوانم پاكەتە جگەرەكەم بێنم؟ ووتی ئا فەرموو بەڵام خێراكە. چووم بۆ ژووری بەڕێوەبەرەكەو مامۆستا لەتیفی بەڕێوەبەریش بەدوامەوەبوو. خێرا دەمانچەكەم دەرهێناو خستمە چاوی مێزەكەی ئەو، پێمووت بیشارەوە و یەكسەر چوومەوە دەرەوە. سواری ئۆتۆمبێلیانكردم، پێیان نەوتم بۆ كوێم دەبەن. وامزانی دەچن بۆ ئەمن. ڕووەو بەردەركی سەرا ڕۆیشتن و لای محافظة ڕاوەستان. ووتیان دابەزە، معاونەكە لە پێشەوەو منیش لە نێوەندی پۆلیسەكاندا شوێنیانكەوتم ڕووەو دەرگای پارێزگاری سولەیمانی. پاش ساتێک چاوەڕوانی معاونەكە چووە ژوورەوەو پاشان

هاتە دەرەوە ووتی فەرموو بڕۆ ژوورەوە. کە چوومە ژوورەوە پارێزگارو شـــێخ ســـتار دانیشـــتبوون. زۆر ســـەرم ســـوورما، بۆ من چاوەروان نەکراو بوو، من پارێزگارم نەدیبوو نەشـمدەناسـی، بە پێوە ڕاوەسـتابوم فەرموی دانیشـتنیان لێکردم. شـێخ سـتاروو‌تی قسـەو پرسـیارم هەیە بابچین دوو قۆڵی دانیشـتنێک بکەین، پاش گلەییەکی زۆر، ووتی زۆر لە مێژە چاودێریت دەکەین، دەزانین پەیوەندیت بە هیچ لایەکەوە نییە، ئێستاش ئەو خەڵکەی سەربەولایە ڕۆیشتووەو تۆ هەر نەڕۆیشتوویت و لێرە ماویتەوە، داوایەکم لێت هەیە" گەرچی دەشـــزانم تۆ بۆچوونت لەســـەر ئێمە زۆر خراپ بوو" بەڵام دەزانم لەگەڵ کەســیتر کاری ســیاســی ناکەیت بۆیە داوات لێدەکەم کارمان لەگەڵ بکەیت یەک وەک بەرپرسی حزبمان لە سولەیمانی وئەندامی سەرکردایەتی ئێمە، دوو وەک معاون محافظی سولەیمانی یا محافظی دیالە. ئەوکات هێشـتا زیادی مجید میسـری یان نەکردبووە جێگری محافظ. لە شـێخ سـتارم پرسـی دەزانیت براکەم مانگیکی خویندنی دانیشـگای مابوو کوشـتیان؟ ووتی : کێ ؟ چۆن؟ واخۆی نیشاندا کە ئاگای لەو مەسەلەیە نەبێت. ووتم لە لایەن ئەمنی عامەوە و پێشم سەیرە تۆ ئاگادار نەبێت، لە بیرتە شێخ جەباری برات دەیوت ئێمە ئەوان درووستیان کردووین؟ دەسـتیکرد بە سـوێندخواردن گوایە ئاگادارنیە و کەوتە بەرگری لە ئەمنی عامەو ووتی ئەوان کاری وا ناکەن و ئەوە کاری ناحەزە سـیاسـی یەکانە دەیانەوێت میری نیشـتمانی لەکەداربکەن. تێگەیشـتم لە وەزعێکی ناسـک و سـەختدام، دەبوو خێرا بریاری خۆم بدەم. لە وەڵامی پرسیارەکەی ئەودا ووتم ئەی ئەگەر ڕازی نەبم؟ ووتی دەبێت ڕازی بێت. پێموت ئەتوانم تـا ســـبەینێ بیری لیبکەمەوە یـا ڕەوانەی ئەمنی عامەم دەکەیت؟ بە ڕاستی بەو قسەیەم ویستم ئیحراجی بکەم بۆ ئەوەی بڵێ نا ئیمە بە ئەمری ئەمنی عامە ناجوڵێینەوە یەکەمیان هەڵبژێری، واتە تا سـبەی ڕێگەی بیرکردنەوەم بدات. هەرواش دەرچوو، پاش سەیرکردنێکی ورد ووتی: باشە سبەینێ سەعات دووی پاش نێوەرۆ لێرەبە، ئەوساش قسە لەسەر تەعینکردنەکەشت دەکەین. کە هاتمە دەرەوە، بە تاکســـییەک یەکســـەر چوومەوە بۆ قوتابخانەی ئەزمر، لەتیف نامیق زۆر ســـەری ســـورما وا بە ئاســـانی گەڕامەوە، ووتیشـــی دڵم بەوە خۆشـــبوو ئەوانەی هاتبوون بە دواتدا پۆلیس بوون و کوردبوون. بەســـەرهاتەکەم بە کورتی بۆ گێڕایەوە، دەمانچەکەم لێوەرگرتەوەو ســـوپاســـمکرد. ووتی باشـــە دەبیتە محافظیش؟ ووتم نا. تۆ دەمناسی، من ناتوانم قبوڵی شتی وابکەم و ئەو دەستانە بگوشم بە خوێنی براکەم و میللەتەکەم سوورە. ووتی تێناگەم. ووتم ئەوەم پێ قبوڵ ناکرێت لەبەر ئەوە ناچارم برۆمە دەرەوە. بۆ ئەوەش تۆ تووشـی گیرۆدەیی نەبیت هەر لە سبەینێ وە بە غائب لە قەڵەمم بدە، هەڵسا باوەشی پیاکردم.

پەیوەندیم بە شۆڕشەوە

ئێوارەی هەمان ڕۆژ، لەگەڵ نوری حاجی باقی (بەنگینەی شاعیر) لە شاری سولەیمانی چووینە دەرەوە، لە پێشدا بەپێ بەرەو گوندی (جێشانە) کە دەکەوێتە قەدپاڵی چیای گڵەزەردە لەڕووی سلێمانیەوە، ئێوارەکەی لە ماڵی برادەرێکم لاماندا کە ناوی حەمەی باپیر جێشانەیی بوو، پاشان لەوێوە بە پێ بەرەو کانی پانکە بەڕێ کەوتین، پاش ماندووبوونیکی زۆر لە بەرەبەیاندا گەیشتینە مزگەوتەکەی کانی پانکەو پشوومان دا. ئەودەم ئەو ناوچەیە هێڵی نێوان هێزەکانی حکومەت و پێشمەرگەبوو، لەوێوە ئۆتۆمۆبێل دەچوو بۆ ناوچە ئازادەکانی سەیدساق، هەڵەبجە، خورماڵ تەوێلەو پێنجوێن، زۆرتربەوێدا بە شەو هاتووچۆ دەکرا، چونکە هێڵی نێوان حکومەت و پێشمەرگەبوو. دەمەو ئێوارە بە ئۆتۆمۆبیل بەرەو پێنجوین بەڕێکەوتین، لە ڕێگا لە چەندین جێدا بازگەی پێشمەرگە هەبوولە خەڵکیان دەپرسی، کە گەیشتینە پێنجوین یەکسەر پرسیاری یاسین محمد حەسەنی هاوڕێمکرد، وتیان لە لیژنەی ناوچەیە، چوومە ناوچەو یاسینی هاوڕێم بینی، هەواڵەکانم لەگەڵدا باسکرد، ووتم دەچین بۆ تەوێڵەو لەوێوە بۆ حاجی هۆمەران، دواتر بریاردەدەم چی بکەم. لەگەڵ نوری حاجی باقی بەنگینە ڕووەو تەوێڵە ڕۆیشتین، ئەوکات کەمالی شێخ غەریب بەڕێوەبەری پۆلیسی پێشووی سولەیمانی بارگەی لەوێ هەڵدابوو، عبدولوەهاب ئەتروشی فەرماندەی هێزی خەبات و کریم دەرویش بەرپرسی پاراستن بوو. وەرز گەرم بوو، لە باخەکانی نزیکە رێگەکەی تەوێڵە قەرەوێڵە دانرابوون بە پارە بەکرێ دەدران وەک جۆرە ئوتێلێک بوون. ڕۆژێک مفەوەزێکی بێ سیمی پۆلیس کە زوو برادەری مامم بوو لە ڕێکخستنەکانی پارتیداو ناوی مفەوەز علی بوو دیمی، زۆر خزمەتی کردم، قاتێک جلی خاکی پێ بەخشیم، هەر لەوێ داوایان لە نوری حاجی باقی کرد (ئەویش رئیس عرفای پۆلیسی بێ سیمی خانەنشین بوو) لە هێزی خەبات دابمەزرێت. بەڵام ووتی لە پێشدا لەگەڵ مامۆستا دەچم بۆ سەرکردایەتی، پاشان بریار دەدەم. لە مێژبوو کوڕێکی نوری کە ناوی دلێر بوو لە لایەن پاراستنەوە گیرابوو، دەیویست هەواڵی بزانێت و کار بۆ بەردانی بکات. ڕۆژێک وتیان بەرگەکەتان تەواوبووە، بچن لای کەمالی شێخ غەریب بەرگی پەڕینەوە بۆ ئێران وەرگرن. لە تەوێڵەوە لەگەڵ نوری حاجی باقی و بارزانیەکدا کە پسپۆری هەبوو لە کشتوکاڵدا بە یەکەوە بەرەو شارۆچکەی نەوسوی ئێران بەڕیکەوتین و لەوێوە بۆ شارۆچکەی پاوە. لە هاتنە ناوئێرانەوە تا لە پاوە دەرچووین ڕووەو کرمانشاه لە ژێر چاودیری ساواکی ئێرانیدابووین، ئەو کارەیان بەرامبەر هەموو کەسێک دەکرد. لەوێ ئوتێلیکی تایبەت بە مانەوەی پیشمەرگە هەبوو وابزانم ناوی ئوتێل حافظ بوولاماندا. ڕۆژی دوایی بەڕێکەوتین بەرەو مەهاباد، لەو ماوەدا ڕۆژێک لە کرمانشاه ماینەوە، کە بیستم تاقوستان لەو شارەیە چووین بۆ دیتنی شاخەکەو داتاشینەکانی ئەو عاشقەی ئەو کێوەی هەڵکۆڵیبوو. دوو شەویش لە مەهاباد

ماینەوە. بە گەیشـــتنمان بۆ مەهاباد چووم بۆ بینینی مەیدانی چوارچرا. ئێران بۆ پەناهندە كوردەكانی باشـووری كوردسـتان گەلێک كەمپی كردبۆوە، بە دەیان هەزار خیزانی تێچڕابوو، ئەوەی سـەرنجی ڕاكیشـام زۆری ژمارەی ئەو خەڵكەبووكە جگە لە ژن و منـاڵ و پەككەوتە، ڕێژەیەكی یەكجـار زۆری لاوان و پیـاوی لێبوو كە توانـای كـاركردنیـان تیابوو لە بوارەكـانی پێشـــمەرگەیی، ئیداری، ڕێكخراوەیی، كۆمەلایەتی، تەندروســـتی...هتد دەتوانرا كەڵكیان لێوەرگیرێت. كەســـێک نەبوو بیربكاتەوە لە كەڵک وەرگرتن لەو هێزە جەماوەرییە و ڕێكیان بخات و بیانخاتەگەڕ. دیـاربوو ژمـارەی ئەو خەڵكەی هـاتبووە دەرەوە زۆر زیـاتربوو لە پێویســـت. یـان نەیـانـدەزانی چۆن كەڵـک لە وزەی ئەو هەموو خەڵكە وەرگرن. ڕۆژی دوایی بە ئاســـانی و بێ ئەوەی پرســـیارمان لێبكریت لە مەهابادەوە گەیشـــتینە خانێ كە شارۆچكەیەكی سەرسنووری ئێرانە لەگەل حاجی هۆمەراندا، لەوێوە پەڕینەوە دیوی بـاشـــوری كوردســـتـان بۆ حـاجی هۆمەران. خەڵكیكی یەكجـار زۆری لێبوو، هەمووچەكـداربوون، تەنـانەت دوكـانـدارەكـانیش بێچەک نەبوون، كەل و پەل لە ئێرانەوە دەهێنرا. لەوێوە بە ئۆتۆمۆبێل بەرەو دەربەندڕایات چووین، چەند جارێک ویســتم چاوم بكەویت بە بەرپرســانی بارەگای بارزانی تا لەســەرشــەهیدبونی ئەو خویندكارانەی زانكۆی بەغدا قســـەیان لەگەڵ بكەم بەلام بی ســـوودبوو. لە كاتێكدا دەمدیت ســـەرۆک خێڵ بە مارســیدســـەوە دیت و ڕاناگیرێ و دواتر بە جانتای پڕەوە دەهاتە دەرەوەو ســواری ئۆتۆمبیلە مارســیدســـەكەی دەبوەوە و بەرەو ئێران دەڕۆی. بریارمدا كاری پێشمەرگەیی و سیاسی نەكەم .

چاوپێكەتنم لەگەڵ مامۆستا ئیبراهیم ئەحمەد

كە بیســتم مامۆســتا ئیبراهیم ئەحمەد لە دەربەندە بە باشـم زانی سـەردانی بكەم، نوری حاجی باقی بەنگینە ووتی منیش دێم. لە بنارێكدا خێمەیەكی بۆ هەڵدرابوو، لەوانەی خۆشـــی دیاری كردبوون پێشـمەرگەی بۆ دانرابوو بۆ پارێزگاری ژیانی و خزمەتكردنی. یەكێک لەو پێشـــمەرگانەی لای بوو خزمی خۆی بوو، ناوی كمال رشـــید كریم هەیەربوو. دیاربوو ئەم ســـەرپەرشـــتیاری پێشـمەرگەكانی تریش بوو چونكە هەر ئەمم دەدی بێتە خەیمەكەوە، لە ڕێگەی كەمالیشـــەوە پێویســـتیەكانی بۆ دابین دەكرا، من پێشتر كەمالم دەناسی، كوڕی گەڕەكی خۆمان بوو. لە بنەماڵەیەكی نیشـــتمـان پەروەر بوون، پـاش بەخێرهـاتنمـان و هەواڵپرســـینی گەرم، هەواڵی بارووددۆخی ناوشـاری سـولەیمانی پرسـی، منیش ئەوەی دەمزانی بۆم باسـكرد. لێی پرسیم چۆن لە وەزعەكە دەگەیت؟ لە وەڵامدا ووتم : شتیكی زۆر باشەكورد یەكریز

لەبەردەم دوژمندا وەستاوە، هەموو گەل پشتیوانی شۆڕشەکەیە، بەڵام نازانم تا چەند بیرلەهەندێ شت کراوەتەوە، یەکێک لەو شتانە ئەوەیە پەیوەندی سیاسی لەسەر بنچینەی پەرژەوەندی سیاسی دادەڕێژرێت و لەو نێوەندەدا دۆستایەتی تا سەرو دوژمنایەتی تاسەر بوونی نی یە، ناکۆکییە سەرەکیەکانی ئێران لەگەڵ عێراق لە بنەڕەتدا ناکۆکیە ئاوی و سنووریەکانی کەنداوە، گەر حکومەتی عێراق بزانێت کوردستانی لەدەست دەچێت و تنازول لە خلیج بکات بۆ ئێران ئەوا رێکدەکەون. ئەوان هەردووکیان لەبەرامبەرکورد هاوهەڵوێستن. ئایا سەرکردایەتی شۆڕش بۆ ئەو حاڵەتە هیچ نەخشەیەکی هەیە؟ لەم ساڵانەی دواییدا گەلێکجار ئەو پرسیارەم لە هەندی کادرو بەرپرس کردووە بە ناکرێ و نابێ و ڕوونادات! وەلامدراومەتەوە. مامۆستا ئیبراهیم زەردەخەنەیەک گرتی و ووتی ڕاستە لە دونیای سیاسەتدا دەبیت بۆ هەمو ئەگەرەکان وەڵام و پلانت هەبیت. بەڵام لە ئێستادا من مێشکم لای مناڵەکانمە، جەلال لە میسرەو منالەکانیش لە قوبروسن، لەوێش تادێت شەڕی نێوان قوبروسی یە یۆنانیەکان و تورکەکان گەورەتر دەبێت، باشتربوو جەلال مناڵەکانی بگواستایەتەوە ئەوروپاو منیش لەم دڵە ڕاوکە یە دەکەوتم...

هەریەک لە ئەمانەتەکان وفرۆشگاکان لە بن پالێکدا یا خێمەی هەڵدابوو یا خانوی دروستکردبوو، هەریەکەو کۆمەڵێکی زۆر خەڵکی لە دەوری خۆی کۆکردبۆوە، جێگای گەندەڵی و پارە دزینێکی زۆر گەورەبوو...لە بەر ئەوەی بە بریاری شۆڕش لەڕووی ئیداری یەوە قەڵادزە خرابووە سەر پارێزگای هەولێر، هەربۆیە قوتابخانەکانی قەڵادزێ خرابوونە سەر پەروەردەی هەولێر. ئەمانیش لە دەربەند ڕایات خانوویان بۆ خۆیان دروست کردبوو. فەرمانبەران و کارگوزاران هەریەکە ڕێژەیەکی دیاریکراوی مووچە ئەسڵیەکەی دەدرایە. کاری بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولێر سەرپەرشتیکردنی هەموو قوتابخانەکانی سنوورەکەی بوو لە ڕووی دابینکردنی مامۆستاو پێداویستیەکانی خوێندن و قوتابخانەو کارگوزارو چارەسەری کێشەکانیانی لە ئەستۆ بوو.. لە ماوەی ساڵێکی تەواودا بۆ یەکجاریش لە بەرێوەبەرێتی پەروەردەی هەولێرەوە کە قەڵادزە لە سنوری ئەودابووکەسێک نەهاتە ناوچەکە قوتابخانەیەک بەسەر بکاتەوە. سەری مانگان ئەو ژمێریارەی بۆ کاری مووچەدان دانرابوو لە بەرێوەبەرێتی پەروەردەی هەولێر، دەهاتە سەردەشت لەوێ لە ئوتێلێک دایدەکوتا و دەبوو مامۆستایانی ناوشۆڕش لە گوندەکانی ناوچەی قەڵادزە، ڕۆژە ڕێیەک یا زیاتر بەو چیاو دۆڵ هەردانەدا برۆشتایە بە گەرما، یا بەناو بەفری چەند مەتری زستانەدا تا دەگەیشتنە سەردەشت بۆ وەرگرتنی پارمەتیەکەیان، هەرکەسێکیش لەو هاتنە دوابکەوتایە مافی دەخورا..کاتێک بیرم دەکردەوە لە گەورەیی و قەبەیی ئەو هەموو ئەمانەتانەو ئەو هەموو کارمەندە بێکارانە، ئەو دەیان هەزار خێزان و کەسانەی بە حساب هاتبوونە ناو (شۆڕش!) و

لە ئۆردوگاكانی نێو ئێراندا دەژیان بەش بە حاڵی خۆم موچركەم پێدادەهات، گەندەڵی لە تەواوی ئیدارەكان و بەرپرسەكانی هێزی پێشمەرگەدا، هەر لە بارەگای بارزانیەوە تا خوارەوە ڕەگی داكوتابوو. ڕۆژێک لەگەڵ كادرانی ناوچەكەی پارتی لەو بارەوە قسەمكردو لێمپرسین: لە سیاسەتدا دۆست و دوژمنی تاسەر نی یە، سیاسەت لە سەربنچینەی پەرژەوەندی دەروات و سیاسەت دایک و باوكی نی یە. كەوابوو گەر ڕۆژێک پەرژەوەندیەكانی ئێران عێراق یەكی گرتەوە، ئایا پلانتان بۆ ئەو ڕۆژە هەیە؟ لێیان نەپرسیم باشە تۆ چ ئەڵتەرناتیفێكت هەیە. بەلكو یەكسەر دەیانوت ئەوە ڕوونادات. چونكە شا دەستمان لێ بەرنادات! كە دەمپرسی ئەوە ڕای خۆتانە یا حزب، دەیانووت ئەوە ڕای سەركردایەتی حزبە. دیاربوو نەیاندەزانی بەرپابوونی جەنگ، لە ناورۆكدا، بە بنبەست گەیشتنی كێشە سیاسییەكەیە، كاتێک كێشە سیاسییەكە لە ڕێگەی گفتوگۆوە ناگاتە ئەنجام و بە بنبەست دەگات جەنگی لێدەكەوێتەوە. فشاری جەنگی هەرلایەک بۆ سەر ئەویتر بۆ ئەوەیە كاتێک گفتوگۆ دەستپێدەكات لە بەرامبەرەكەی لە كێشە سیاسیەكەدا زۆرترین دەستكەوت بە دەست بهێنێت. كاتێكیش ئەوەڕوودەدات گفتوگۆ دەست پێدەكاتەوە، واتە كێشەكە سیاسی یەو ئەنجامیش جەنگ چەندیش بخایەنێت ، هەربە گفتوگۆی سیاسی كۆتایی دیت. جەنگ هەڵگیرسانەكە فشارە بۆ بە دەستهێنانی دەستكەوتی زیاتر كە لەڕێی گفتوگۆوە بەدەست نەهاتووە. كەوابوو گەر بزانرێت شەڕ بۆ شەڕ نیّ یە، ئەنجام دووربێت یا نزیک گفتوگۆی سیاسی یا ڕێكەوتنیكی سیاسی بە دوادادیت و دەبێت كورد خۆی بۆ ئەو ئەگەرانە ئامادەبكات لە هەموو كات و ساتێكدا. بە تایبەتی دەوڵەتانی داگیركەری كوردستان بە حوكمی تێروانینی شۆڤینیستیانەیان بۆ كێشەی كورد، نەک هەر لەگەڵ سەركەوتن و پێشكەوتن و هەڵكشانی هیچ بەشێكی كوردستاندانین ، بەڵكو بە مەترسی یەكی گەورەشی دەبینن بۆ مانەوەی دەسەڵاتی داگیركەرانەیان بەسەر كوردستانەوە.

گەرچی داوام لێكرابوو بگەڕێمەوە بۆ تەوێلەو لە ناو هێزی خەبات كاربكەم، بەڵام چوونكە دەمویست خۆم كەناربگرم، لەسەر داواكەم ڕازیبوون لە سەرمیلاكی پەروەردەی هەولێر بچمە یەكێک لە قوتابخانەكانی ناوچەی قەڵادزێ.

زستانی ساڵی ١٩٧٥ زۆر سەخت بوو، بە تایبەت لەگەڵ ساڵی نویّ دا سەرماو بەفرێكی زۆری هێنا، لە سەرەتای شوباتی ١٩٧٥بۆ سەردان چووم بۆ گوندی هەڵشۆ، چەند ئەندامێكی لیژنەی ناوچەی پارتی و چەند كەسێكی تریشی لێبوو كە یەكیكیان خەلكی سولەیمانی بوو مفەوەزی پۆلیس بوو، رەشید شیرینیان پێدەوت، دەیانویست بچن بۆ سەردەشت. منیش بریارمدا بچم لە گەڵیان و لەوێوە بڕۆم بۆ حاجی هۆمەران. كیسەیەک نوقڵ و خورمام لە كۆڵە پشتەكەم نا. برادەرەكان بە گاڵتەكردنەوە دەیانووت ئەڵێی بۆ جەنگ دەچێت ، هەندێكیشیان دەیووت، كوڕە شاری بۆ دووسەعات ڕێگا ئەو هەموو نوقڵەت بۆچییە؟ خۆ بەو دوو سەعاتە

برسێتی داناکەوێ. ڕۆژگاری سەختم زۆر دیبوو، هەمیشە بۆ ڕێگای دەشت و دەر ئیحتیاتم دەکرد لەبەرئەوە وەڵامم نەدانەوە. ڕێگاکە لە گوندەکەوە بۆ پاسگا سنوورییەکەی ئێران لە ڕۆژی ئاسایی دا دوو تا سێ سەعات بوو، گەرچی ناو گوند ڕەشایی بوو، بەڵام لەسەرشاخ زریانێکی بەفربارینی زۆر بەهیز بوو، گەرچی شۆڤڵی ئێرانی هەوڵی دابوو ڕێگاکە بکاتەوە، بەڵام ئەو زریانەی هەڵیکردبوو ڕێگاکەی پڕکردبۆوەو ڕۆیشتنی سەر بەفرەکەی زەحمەتتر کردبوو، بەڵام لەبەر ئەوەی چەندین مەتر بەفر باریبوو، دەبوو بە نۆبە لە پێشەوە بڕۆین و ڕچەی بەفرەکە بشکێنین، بەڵام هەرکەسەی تەنها چەند هەنگاوێک بڕی دەکرد. لەبەر ئەوەی بە هۆی پاکردنەوەی شۆڤڵەکانی ئێرانەوە ئەو بەفرەی بە دوایدا دەباری، هەرقاچێکمان دابنایە تا ناوقەدمان بە بەفرەکەدا دەچووە خوارەوە، بەوجۆرە هەرچەند هەنگاوێک دەبوو یەکێکیتر بچێتە پێشەوە ڕچەکە بشکێنێ، زریانەکەش بەو چیایەوە ئەوەندە بەهێزو ساردبوو برۆو سمێڵ دەیبەست، بە هۆی ئەو تەرزەوبەفرەی دەیدا لە دەم و چاو، بە زەحمەتیش چاومان بۆ دەکرایەوە. هەندێک لە برادەرەکان بە هۆی درێژەکیشانی ڕۆیشتنەکەو ماندووبوون و برسێتییەوە پەکی کەوتبوو، لە ناو بەفرەکەدا دادەنیشتن و ئەیانوت پەکمان کەوتووە و ناتوانین چیتر بڕۆین.لە کاتی وەها زریانێکیشدا هەرکەسێ ماوەیەک دانیشێ دەیبەستێ و لە پەل و پۆ دەکەوێت. کیسە نوقڵەکانم دەرهێناو بەخشیمەوە بە سەریاندا، پێمدەوتن بخۆن با گەرم ببنەوە، بزانن کوڕە شاری چۆن فریاتان کەوت. بەو جۆرە ئەو ڕێگایەی لە وشکانیدا سێ سەعات بوو، پاش هەشت سەعات گەیشتینە پادگا سنوورییەکەی ئێران و لەوێوە بە ئۆتۆمۆبیل بردیاین بۆ سەردەشت.

دوژمن بە کەم گرتن

هەموو هێلکەکان لەناو سەبەتەی ئێراندا

ئاماژەکانی ڕێکەوتن نامەکەی جەزائیری ساڵی ١٩٧٥ و ئاشبەتاڵ

(لە دوواگەڕی گفتوگۆدا، لە دوو ڕۆژی ١ و ١٦دێسەمبەری**١٩٧٣**محمد محمود عەبدولرەحمان (سامی) چاوی بە سەدام کەوت. سامی دوو ڕاپۆرت دەنێریت بۆ بارزانی چەند بابەتێکی ئێکجار گرنگیان تێدابوو، بە تایبەت ووتە هەڕەشە ئامێزەکانی سەدام لە بارەی دەست هەڵگرتن لە نیوەی شەتلعارەب و، لە بارەی پرۆژەی ئۆتۆنۆمی).([1])

پێش ئەوەی عێراق و ئێران لە جەزائیر ڕێکەون، سادات (سەرۆک کۆماری میسر) کە سامی سنجاری بە نوێنەرایەتی بارزانی لە قاهیرە دی، هەواڵی بۆ بارزانی نارد کە بەو نزیکانە هەردو دەوڵەت پێک دێن، چاکتروایە کورد بە زوویی مشووری خۆی بخوات. محمد حسنێن هەیکەلیش هەمان قسەی بە سامی ووتبوو لە

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی کورد- بەرگی سێیەم بەشی دووەم – مەسعود بارزانی لاپەڕە 109 .

قاهیرە، تەنانەت لێیپرســـی بوو :"ئەگەر ئێران و عێراق پێكهاتن، ئێوە چی دەكەن؟" سامی لە وەڵامدا ووتبوی : بەوپەڕی توانامانەوە درێژە بە شەڕئەدەین". سامی دوای ئاشبەتاڵ بە ساڵ و نیوێک لە ڕاپۆرتەكەی كە بە ناوی قیادەموەقەتەوە نوسیویەتی، هەندێ لەم ڕازەی دركـاندووە. بەڵام هەیكەل هەرزوو لەو گفتووگۆیەدا كە دوای ئـاشـــبەتـاڵ لە تـاران لەگەڵ بـارزانی كردی، ئەم وریـاكردنە پێش وەختەی بیرهێنایەوە.)([1])

"لە٧ مارت/١٩٧٤ لە نامەیەكدا كە ســـەدام بە داراتۆفیق و شـــەفیق ئاغادا ناردبووی بۆ مستەفا بارزانی داوایكردبوو بارزانی یەكێک لە كوڕەكانی بنێرێت بۆ بەغدا. ئیدریسـیش لەگەڵ وەفدێكی گەورەی سـەركردایەتی: سـالح یوسـفی، نوری شاوەیس، محمد مەحمود عەبدولڕەحمان(سامی)، داراتۆفیق ..چوون بۆ بەغداو شەو لەگەڵ سەدام كۆبوونەوە . سەدام ڕوویكردە ئیدریس و ووتی:

" لەگەڵ باوكت ڕێک كەوتبووین كەوا پاش تێپەربوونی چوارســـاڵ لە بەیانی ١١ی ئازاردا یاســـای ئۆتۆنۆمی دەربچێ و بخرێتە كار. ئەو پرۆژەی یاســـایەی دواجار بۆمان نارد دواڕای ئێمەیەو، ئێمە پێمان خۆشە پێی ڕازی بن .

ئەوەی دەمەوێت بە باوكتی بڵێیت ئەوەیە: ناچارمان مەكەن تەنازول بۆ شـای ئێران بكەین. ئەگەر مەترسـییەک بەسـەر قەوارەی عێراقدا بێت، ئەوا بۆ لادانی ئەو مەترسـییە تەنازول لە شـەتلعارەب دەكەین بۆ ئەوەی مەترسـییەكە لادەین، ئەمەش برینێكی قوول دەكاتە دڵمان و ئێوە ئەنجامەكانی ئەوە لە ئەسـتۆدەگرن و بەرپرسـیارێتی لەسـەر ئێوە دەبێت، ئەگەر ناچاركراین تەنازول بۆ شـا بكەین ئەو كاتە ئێوە نرخیكی گران دەدەن"([2])

ئەوە جاری دووهەم بوو كە ســـەدام لای ســـەركردایەتی بارزانی هەڕەشـــەی تنازول لە شـەتولعەرەب دەكات بۆ ئێران لە بەرامبەر دەستهەڵگرتنی رژێمی شـا لە كورد. ئەوەی دواتر دەركەوت ئەوەبوو **ســـەركردایەتی بـارزانی هیچ گرنگی و بایەخێكی بەو هوشیاریدانانەی سەدام نەدا، لە هەمان كاتیشدا هیچ بەرنامەو پلان وئەڵتەرناتیڤێكیان بۆ ئەو حاڵەتە نەبوو...**

ڕۆڵی نیودەوڵەتی لە ڕێكەوتن نامەكەدا

ب ئەمریكا – ســـەربارى بە كارهینانی چەكی كوشـــندەو قەدەغەكراویش دژی گەلی ڤێتنـام، بەڵام لە بەرەكـانی جەنگدا تـا دەهـات كوژراوی زیـاتری دەداو زیـانی زۆرتری لێدەكەوت. لە ئەنجامی بردنەوەی لاشـــەی ســـەدان هەزار ســـەربازی

---

[1]) لە كاناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا – لاپەڕە27

[2]) بارزانی و بزوتنەوەی رزگاریخوازی كورد –بەرگی سـێیەم بەشـی دووەم لاپەڕە 109وە 111 .

کوژراوو بە سەدان هەزاریتری پەک کەوتەو کەم ئەندامی جەنگەکە. گەلی ئەمریکا کەوتە دەربڕینی نـارەزایی لە دژی جەنگی ڤیتنـام. ڕۆژانە دەیـان هەزار کەس دەرژانە سەر شەقامەکان لە دژی جەنگ. بە سەدان ڕێکخراوی چەپ و دیموکرات و مرۆڤ دۆسـت کەوتبوونە چالاکی نواندن بۆ کۆتایی هێنان بەو جەنگە. لەسـەروو هەمووشـیەوە خودی پنتاگۆن و وەزارەتی دەرەوەی ئەمریکی (گەرچی ئاشـکرایان نەدەکرد). گەیشـتبوونە ئەوئەنجامەی کە دەبێت ڕێگەیەکیتر بدۆزنەوە بۆ کۆتایی هێنان بەو جەنگە. ئەمریکا بە هۆی جەنگی ڤیتنامەوە دووچاری وەزعیکی سیاسـی زۆر خراپ بوو بوو لە سەرئاستی جیهانی بە گشتی و ناوخۆی ئەمریکا بە تایبەتی. کەم ڕۆژ تێدەپەڕی بێ خۆپیشـاندانی خەڵک لە واشـنگتۆنی پایتەخت وشـارەکانیتردا ڕوونەدات، هەڵوێستی گەلی ئەمریکی لە دژی جەنگ تا دەهات زۆرتر دەبوو.

سۆڤیەت و پەرژەوەندیەکانی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراست

سـۆڤیەت بە هۆی تێروانین و شـیکاری هەڵەیەوە بۆسـروشـتی پێکهاتەی چینی بۆرژوا لە وڵاتەکانی وابەسـتەدا وبەهەڵە ناسـاندنی بۆرژوازی ئەم وڵاتـانە بە دیموکراسـیخوازو شـۆڕشـگێر! (باوەڕی وابوو، ئەو بۆژوایە دەتوانیت بە رێگای ناسـەرمایەدارییەوە بەرەو سۆسـیالیسـتی هەنگاو بنێت؟!). پاش مۆرکردنی پەیمانی دۆسـتایەتی لەگەڵ ڕژێمی فاشـسـتی عێراقدا، بۆ بردنە پێشـی پەرژەوەندییە نێودەوڵەتییەکانی خۆی هێشـتا حزبەکانی سـەر بەو کامپەی خۆی وا تێدەگەیاند کە عێراق بە ڕێگەی ناسـەرمایەداری بەرەو سۆسـیالیسـتی هەنگاو دەنێت. لە هەندێ وڵاتـدا (وەکو میسـرو عێراق)، داوای لە حزبە شـیوعیەکـان دەکرد خۆیـان هەڵوەشێننەوەو بچنە ناو حزبی فەرمانڕەوا!.

عێراق وەک بازاری سـاغکردنەوەی کەرە سـەی جەنگی و سـەرچاوەی نەوت ومەوقیعی جیۆپۆلەتیکی لە ڕۆژهەڵاتی ناوەراستدا بۆ سۆڤیەت بایەخی زۆرگرنگی هەبوو. بە تایبەت ئەودەم تورکیا وەک ئەندامی ناتۆ و ئێرانیش سەر بە ئەمریکابوو. هەربۆیە یەکسەر دوای مۆرکردنی هاوپەیمانی دۆستایەتی نێوان سۆڤیەت و عێراق، ئاگاداری حزبی شـیوعی عێراقی کرد لەگەڵ ڕژێمی فاشـی عێراقدا ڕێکەوێت. بەدوایدا بەرەی بەعس و شـیوعی و حزبە کارتۆنییەکان دامەزرا. لە سـاڵی ١٩٧٣ وە مستەفا بارزانی لە لایەن سۆڤیەتەوە ئاگادارکرایەوە تا بچێتە ئەو هاوپەیمانێتیەی بەعس و شـیوعیەکانەوە. لە چەند کاتێکی جیاوازدا بەعس لە ڕێگەی ڕۆژنامەی (الثورة)و حزبی شـیوعیش لە ڕیگەی ڕۆژنامەی (طریق الشـعب) لە بەرامبەر ڕۆژنامەی(برایەتی) هێرش و شاڵاوی ڕاگەیاندنیان ئاراستەی یەک کرد.

پاش هەڵگیرسـاندنەوەی جەنگ لە نێوان کوردو حکومەتی عێراقی و کۆمەکی شـای ئێران لە سـەرەتادا بە شـۆڕشـی کوردو دەسـتوەردانی ئەمریکاو ئێران لە

شــەڕەكە. تەرازووی جەنگەكە لە باشــووری كوردســـتان گۆڕابوو، لە جەنگێكی پارتیزانییەوە بووبوە جەنگێكی بەرەیی. سـۆڤیەت گەیشــتبووە ئەو باوەڕەی ڕژێمی عێراقی بەوجۆرە بۆی نــاچیتەســــەرو دوورنییە ببێتە هۆی ڕووخــانــدنــی هاوپەیمانەكەیان.([1]) هەربۆیە سـۆڤیەت كەوتەجووڵە. لە نۆڤەمبەری ١٩٧٤ شــایان دەعوەتكرد بۆ مۆســـكۆ. داوایـان لێكرد دەســـت لە كۆمەكی كورد هەڵگرێـت. بۆدگۆرنی كەوتە هەوڵی ئەوەی ئێران و عێراق لە یەك نزیـك بخـاتەوەو ڕێـك بخات. بۆدگۆرنی لە كۆبونەوەی ڕۆژی 4 نۆڤەمبەری ١٩٧٤لەسەر كێشەی ئێران-عێراق بەمجۆرە لەگەڵ شای ئێران دووابوو:

"**بۆدگۆرنی** هەمو گرژییەكی ئاسـایشــی جیهان لە هەر ناوچەیەكدابیت ، لەوانە نـاوچەی خلیجی فارس و ئۆقیانووســـی هیند ، جەوی پەیوەندی لە هەمو دونیـادا دەشێوێنی. گرژی لە پەیوەندییەكانی ئێران- عیراقدا بە قازانجی ئاشتی نی یە. پێمان خۆشبوو، ئێستاش حەزدەكەین، ناكۆكیەكانی ئێران-عێراق لە لایەن خۆیانەوە لەسەر مێزی گفتووگۆ لابەلابكرێ، لابەلاكردنێک لەســـەر بنچینەی ســـەرەتاكانی پێكەوە ژیان بە ئاشـتی و دامەزراندنی پەیوەندی باشــی دراوسـێیەتی. شـا" حەز ئەكەم بڵێم ئەگەر عێراقیش لە پەیوەندی یەكـانیدا لەگەڵ ئێمە هەمـان هەڵوێســـتی هەبوایە كە ئێوەی دراوســـێی گەورە هەتانە و ئەگەر عێراق نەنووســـایە بە میراتی ئیمپریالی بریتانییەوە، هیچ كێشـەیەكمان لەسـەر ئەم مەسـەلەیە لە بەین دا نەدەبوو. بە هەرحاڵ ئێران بەردەوام ئەبێ لە تەقەللاكانی دا بۆ چارەسـەركردنی ئەم ناكۆكی یە بە ڕێگای گفتووگۆ".([2])

لەولاوە ئەمریكا دەیویســـت لە دۆزەخی ڤیتنام رزگاری بیت و لەملاشـــەوە ســـۆڤیەت دەیویســـت هـاوپەیمـانەكەی و پەرژەوەنـدییەكـانی خۆی لە ڕووخـان دەربازبكات. ئەمریكاو سـۆڤیەت لە ڕووی دیبلۆماسـیەوە، كاریان بەوجۆرە دەكرد، سـۆڤیەت لە گفتوگۆی ڤیەتنامیەكان و ئەمریكاییەكاندا فشـار لەسـەر ڤیەتنامی یەكان بكات بۆ ڕێكەوتن. لەولاشـەوە ئەمریكاو كیسینجەر كار بۆ نزیک كردنەوەی ئێران و عێراق بكەن تا بە ڕێكەوتنیان دەگەیەنن.

لەسـەر پێشـنیاری ئەمریكا ئوردن و میسـر هەریەكەیان كەوتنە پەیوەندی گرتن بە شـــای ئێران لە لایەک و بە ڕژێمی عێراقەوە لە لایەكیترەوە تا لەیەكیان نزیـک بكەنەوە.

(وەرگێری فارسی كتیبە ئینگلیزیەكەی فەرەیدون هوەیدا: "سقوط شاه" بۆ ئەوەی بەرپەرچی قسـەكانی هوەیدا بداتەوە كە ڕیكەوتنی (ئێسـفەندی ٥٣) شـاو سـەدام لە جەزائیر بریاری خودســـەرانەی شـــا نەبووە ، بەڵكو ئەنجامی ڕێكەوتنی ئەمریكاو

---

[1]) دواتر سەدام پێی لێنا کە ژمارەیەکی کەمی گوللە تۆپیان مابوو..

[2]) لە کەناری دانووبەوە بۆ خڕیی ناو زەنگ- نەوشیروان مستەفا لاپەڕە 25.

ســـۆڤیەت بووە، بۆ خۆشـــكردنی زەمینەی ئەم ڕێكەوتنە لە لاپەڕە (١٥٥) دا كرۆنۆلۆجی یەكی ڕێكخستووە لێرەدا ووەكوخۆی دەینووسمەوە:

ســـەرەتای ئابانی ٥٣ ی ئێرانی وەزیری دەرەوەی ئەمریكا هێنری كیســـینجەر هاتە ئێران، دوای ئەوە یەكسـەر وەزیرانی كاروباری دەرەوەی ئێران و عێراق ، لە ناو كۆبونەوەكانی كۆمەڵەی گشـــتی ڕێكخراوی نەتەوە یەكگرتووەكان لە نیویۆرك گفتووگۆیان لەگەڵ یەك دەست پیكرد.

كۆتایی ئابانی ٥٣ (١٩٧٥) شـــا چوو بۆ ئوردن ، لەوێ لەگەڵ طارق عزیز وەزیری ڕاگەیاندنی عێراقی دانیشـــت. ســـەرەتای نۆڤەمبەری ١٩٧٤شـــاچوو بۆ مۆسـكۆ و لە ڕاگەیاندنی هاوبەشـی هەردوو وڵات دا باسـی پێویسـتی ئاشـتبونەوەی ئێران و عێراق كرابوو. هەربۆیە ســـۆڤیەت كەوتەجووڵە. لە نۆڤەمبەری ١٩٧٤ شـایان دەعوەتكرد بۆ مۆسـكۆ. داوایان لێكرد دەسـت لە كۆمەكی كورد هەڵگرێت.) ([1])

ناوەراستی دەی ٥٣ ی ئیرانی شا دووبارە چووەوە بۆ ئوردون و لەوێوە چوو بۆ میسـر. ئاژانســەكانی هەواڵنێری دەربارەی هەردوو ســەفەر بڵاویانكردەوە كە شـا حسێن و ئەنوەر سادات ئەیانەوێت ناوبژی لە نێوان شاو سەدام دا بكەن.

ســـەرەتـای بەهەمەنی گفتووگۆی خەلعەتبەری (وەزیری دەرەوەی شـــای ئێران)لەگەڵ ســـەعدون حەممادی (وەزیری دەرەوەی عێراق)لە بەهەمەنی ٥٣، (كە ئەیانگوت لە هەمو عیراقیەكانیتر زیاتر لە زمانی شا تێدەگات) لە شاری ئەستەنبوڵی توركیا دەستی پیكرد. یەكسەر دوای ئەوەش سەدام چوو بۆ ئوردون.

سیاسەت دایک و باوکی نییە

"سـەرەتای ئێسفەندی ٥٣ شـا لە سـەفەری رابواردنی خۆیدا بۆ وڵاتی سـویسـرا، گـفـتـووگـۆیەكـی دریـژی لەگەل هـێـنـری كـیســـیـنـجەر (وەزیـری دەرەوەی ئەمریكـا)وجۆزێف ســیســـكۆ(جێگری وەزیری دەرەوەی ئەمریكـا)كرد. دوای گەڕانەوەی بۆ ئێران یەكســەر چوو بۆ جەزائیر تا لە كۆنفرانســی ســەرانی ئۆپێكدا بەشــداربێت. لەم ســەفەرەدابوو لە نێوان شـــای ئێران و ســەدام دا ڕێكەوتن نامەی نـاســـراوی مـارتی١٩٧٥ ی جەزائیر ئیمزاكرا. نووســـەری بە نـاوبـانگی ئێرانی فەرەیدون هوەیدا لە لاپەرە(١٥٤-١٥٥)كتێبەكەیدا بە ناوی (سقوط شـاە) بە (پەیمان شــكێنی) ناوی بردووە. نەوچەهری پارســادۆســتیش لە كتێبی (ریشــهای تاءریخی اختلافات عیراق-ئیران) ڕێكەوتن نامەی جەزائری بە " شكستی سەنگینی ئەخلاقی ئێرانی) دائەنێت."([2])

---

[1]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە 26 .

[2]) لە كەناری دانوبەوەبۆ خری ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 33

بەوجۆرە لە ئەنجامی پیلانێكی نێودەوڵەتی نێوان زلهێزەكانی جیهان (ئەمریكا وسـوڤیەت) و لە ڕێگەی هاندانی دەوڵەتانی هاوپەیمانیان لە ناوچەكەدا بە تایبەت ئوردون – میسر – جەزائیر.
ئەوانە كە لایەنە دەرەكیەكەی هۆكاری داڕوخانەكە بون).

لایەنە ناوخۆییەكە بە بۆچوونی من:

١-بە كەمگرتنی دوژمن و هەڕەشـەكانی بوو. سـەرباری ئەوەی سـەدام دووجارسەركردایەتی بارزانی ئاگادارکردبۆوە لە ١٩٧٣ و ١٩٧٤ دووجار بارزانی ئاگاداركردبۆوە و بی پەردە هەڕەشـەی تەنازولی بۆ شـای ئێران كردبوو لە شەتولعەرەب. دەبوو سەركردایەتی بارزانی نەخشەو پلان و بەرنامەی ئاڵتەرناتیفیان هەبوایە بۆ ئەو ساتەی سەدام هەڕەشەكانی جێبەجێ دەكات.

٢- نەبوونی سەنتەری لیكۆڵینەوەی ستراتیژی بوو، تا لە پیشهاتەكان زانستیانە بكۆڵێتەوەو ئامۆژگارییەكانی بخاتە بەردەم سـەركردایەتی. وەک پسـپۆڕێكی سـەربازی دەڵێت : گۆڕانكاریەكی گەورەی سـەربازی لە نێوان ساڵەكانی١٩٧٠-١٩٧٣ لە پێكهاتەی سوپای عێراقیدا ڕوویدابوو(34).

٣- نەبونی بەرنامەی دیراسەكراوبوو بۆ پێشهاتەكان وەک (دە ستپێكردنەوەی شـەڕ) لەگەڵ حكومەت و كۆكردنەوەی ئەو هەموو خەڵكە و دروستكردنی بارگرانی ژیاندنیان و نیشـتەجێكردنیان و پاشـان بە كارهێنانیان وەک وەرەقەیەكی فشار بۆ سەر سەركردایەتی شۆڕشەكە.

٤- باوەڕبوونی ڕەها بە ڕژێمی شا.

٥- نەبوونی پلان و نەخشەی ئاڵتەرناتیف بۆ ڕووداوە نەخوازراوەكان.

٦- بە كەمگرتنی گۆڕانكاری و نوێبوونەوەكانی سوپای عێراقی.

٧- زاڵبوونی فیكرو تێڕوانین و پراكتیكی خێڵەكی .

جێی داخە پاش ئەوكارەسـاتە نەتەوەییە ، تا ئەمسـاتە وەختە ١٠شـوباتی ٢٠١٧ دوای ٣٦ ساڵ لەو كارەساتەی نەزانی و كەمتەرخەمی سیاسەتمەدارانی خۆ سـەپینەر، بارووذۆخەكە لەوسـا خراپترە. لەوسـا خراپتر وابەسـتەی داگیركەرانن. لەوسا بێ بەرنامەترن. لەوسا بێ پلانترن، بە پێی ڕۆژ قسە دەكەن و بریاردەدەن، پاشـكۆی ڕووداوەكانی ڕۆژن. تا ئێسـتاش ئەنجومەنێكی زانستی بۆ لێكۆڵینەوەی سیاسی و سەربازی بوونی نییە. بەرنامەی ستراتیژی نەتەوەیی بوونی نییە. تا ئێسـتاش لێكۆڵینەوەو پلان و نەخشـەو ئاڵتەرناتیفی زانسـتیانەی پێشهاتەكان لە لایەن كەسانی پسپۆڕو شارەزا بوونی نییە.

گەلەكۆمەكێی سۆڤیەت-ئەمریكا بە هاوكاری ولاتانی وابەستە پێیانەوە (میسر-ئوردون-جەزائیر)بەو ڕێكەوتنە كۆتایی پێهات لە نێوان سـەدام و شـای ئێراندا، كە

سـەدام وەک لە هەڕەشـەكانیدا بۆ سـەرۆكایەتی بارزانی كردبووی بۆ رزگاركردنی ڕژێمەكەی لە ڕووخاندن و شـكسـپێهێنانی بزوتنەوەی ئازادیخوازی كورد، بە پێی ئەو ڕێكەوتن نـامەیەی جەزائیر لە بەشـیكی زۆری خـاكی عێراق لە نـاوچە سنوورییەكان و كەنداوی فارس وازی هینا بۆ ئێران.
گەرچی گەلە كۆمەكێی وڵاتە ئیمپریالیسـتیەكانی ئەمریكاو سـۆڤیەت ڕۆلی بەرچاویان گێڕا لەڕێكەوتنی جەزائیردا وەک لایەنی دەرەكی، بەڵام كەمتەرخەمی و بێ باكی ولەبەرچاونەگرتنی پێشـوەختی هەڕەشـەكان و خۆ ئامادەنەكردن بۆ دووای شـەربوونەوە، نیشـانەو بەڵگەی حاشـاهەڵنەگری نەبوونی بەرنامەو سـتراتیژو ئەڵتەرناتیفی زانستیانەی سیاسی و سەربازی سەركردایەتی پارتی و بارزانی بوو. **شـكسـتی سیاسـەتی پشـت بەسـتن بە دوژمنە نەتەوەییەكانی كورد بوو. ئەوەش بەرپرسیارێتی شكستی سیاسی و سەربازی ئەو سەركردایەتییە دەردەخات .**

ئاشبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥
دەربەندڕایات ١٩٧٥/٣/٦

لەو دەمەدا لە دەربەند ڕایات بووم، بە بیسـتنی هەواڵەكانی ڕێكەوتنی ئێران و عێراق، خەڵكەكە شـپرزەییەكی زۆریـان پێوە دیـاربوو، هەر بەیەكدا دەهـاتن و دەچوون، تا ئەو ڕۆژەش فرۆكە جەنگیەكانی عێراق لە بەرزاییەكی زۆرەوە بەسـەر ناوچەكەدا دەهاتن. لە بەرەكانی پێشـەوەی شـەڕدا سـەنگەرەكانی پێشمەرگەو سوپای عێراقی زۆر لە یەكەوە نزیک بوون، ڕۆژانە هەڵیاندەكوتایە سـەر سـەنگەرەكانی یەكتری. هیزەكانی پێشـمەرگە خۆڕاگرییەكی بێ وێنەیان نیشـان ئەداو لە شـەڕێكی بەرەییدا ڕێگەیان لە هاتنە پێشـەوەی سـوپای عێراق گرتبوو، هەموو هێرشـەكانیان بەرەودواوە دەشكانەوە.
بە هۆی نەبوونی بەرنامەو پلان و سـتراتیژی كاركردن لەو باروودۆخانەدا، لە سەركردایەتی پارتی و بارزانییەوە تا بە خەڵكە ئاساییەكە دەگەیشت، كەسێک نەبوو بریارێكی درووست بدات. هەموو چاوو گوێیان بڕیبوە مستەفا بارزانی، ئەویش بە هۆی ئەوەی چواردەوری بە خەڵكانی هەڵپەرسـت و نەزان تەنرابوو وە بەهۆی بە كەمگرتنی دوژمن و گوێ نەدان بە هەڕەشەكانی دوژمنەكەی و خۆشباوەڕی بە شا و خۆئامادەنەكردن بۆ وەها بارودۆخێک و نەبوونی بەرنامەو پلان و سـتراتیژێک بۆ وەها حالەتێک و باریگرانی نەخۆشـیەكەیەوە و ئەو سـەركردایەتی یە خێلەكی و كاڵفام و پەرژەوەند پەرستەی دەوریان دابوو..نەیتوانی بریاری دروست و پێویست بدات.
كۆكردنەوەی سـەدان هەزاركەس لە ئۆردوگاكانی ئێران و ئەو خەڵكە زۆرەی لەو ئیدارە زل و فشـۆڵەی ئەمانەتەكاندا كۆكرابونەوە بێ ئەوەی ئامادەگی ئەوەیان

تێدابیت لە ڕۆژگاریكی وەهادا سەنگەری بەرگری بگرن، ئەو هەموو گەندەڵی دزی و پارەخواردنەی ئیدارەكان و فرۆشـــگاكان هەر چاوەروانی ئەو ئەنجامەی لێدەكرا كە ڕوویدا. بە بڵاوبوونەوەی هەواڵی ڕێكەوتنی ئێران و عێراق هەر خەڵك بوو بێ پرسـیار چەكەكانیان جێ دەهێشـت و ڕوویان دەكردە ئێران. بە تایبەتی لە سـیازدەی مارتەوە زۆربەی بەڕیوەبەرایەتیەكان بە كەل و پەلەكانیشـــیانەوە جێهێڵرابوون، بۆ نموونە بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولیر كەســـی تێدانەمـابوو، لە نـاو بینـاكە چەندەها دۆشـــەكی نوســـتن، جانتای بەتاڵ، كاغەزوگۆڤاری...قوتوی هەڵنەپچراوی گۆشتی تیا بڵاوبووبوەوە، دیاربوو لە پەلەی هەڵاتن دوو چەكیشیان بەجی هێشتبوو، یەكیكیـان كلاشـــینكۆف و ئەویتریـان برنەوێـك بوو بە ســـێ ڕیز فیشـــەكەوە، دۆشەكەكانم لە سەریەک لە دووبەرەوە هەڵچنی و چەكەكانم لە نێو دۆشەكەكان دانا. دەمویست كەسانێک ببینم و هەواڵێک بزانم. نزیكترین شوێن لێم ئەمیندارێتی دارایی بوو، زانیم هێشـتا چەند كەسـیک لەوێن. كە چووم علی عەبدوڵلا لەوێ مابوو. علی عبداللە كە منی دی بە تەنیـا ڕوومكردۆتە ئەوێ بە لایەوە ســـەیربوو،(یەكترمـان نەدەناســـی) پرســـی چی دەكەی لیرە؟ ووتم خەڵكی ســـولەیمانیم و هاتووم بزانم سـەركردایەتی شـۆڕش چی دەكات، ووتی جارێ هیچ هەواڵێک نییە جگە لەوەی لە رادیۆكانەوە دەبیســـترێت. ســـەردانەكەم تەنها بۆ بەدەســـتهێنانی هەواڵ بوو تا بزانم مقاومە دەكرێت تا لەگەڵییم.

گەڕامەوە بۆ بینـاكەی پەروەردەی هەولێر كە كردبوومە شـــوینی حەوانەوەم، غەمی خواردنیشم نەبوو، چونكە خواردنێكی قوتوی زۆریش بەجی هێڵرابوو. بەڵام دڵم گیرابوو، حەزم لە خواردن نەبوو.

٩ مارت ١٩٧٥ مەلامستەفا چوو بۆ تاران، هێشتا شا نەگەڕابۆوە.

١٢ مارت مستەفا بارزانی و دكتۆر مەحمودو موحسین دزەیی چوونە لای شا.

شا پێی ووتن :

" دەوڵەتانی عەرەبی لەم ســـەردەمەدا بوونەتە هێزێكی گەورەی ئەوتۆ لە دونیادا كە ناكرێ پشـــتگوێ بخرێن ، قازانجی ئێران لەوەدایە كە ناكۆكیەكانی خۆی لەگەڵ ئەوان بە لادابخـات و لە گەڵیـان ڕێـک بكەوێ. بەم ڕێكەوتنە ئێمە توانیمـان ناكۆكیەكانی خۆمان لەگەڵ عێراق كە 42 ســـاڵە نەمانتوانیوە لا بەلای بكەین، بە جۆری بەلادابخرین كە ئێمە ئەمانویست. ئێوەش خۆتان ئازادن لەوەدا چی دەكەن:

- دێنە ئێران ، وڵاتی خۆتانە، وەكو هاوڵاتی ئێرانی ڕەفتارتان لەگەڵ دەكەین.
- ئەگەڕینەوە عێراق ، بەڵێنم لە سەدام وەرگرتووە كەستان نەكوژێت.
- درێژە بە شەڕ دەدەن ئارەزووی خۆتانە بەڵام من ئیتر سنوور لە یارمەتیدانی جەنگی دادەخەم.

"نیو ستەیتمان" لە ژمارەی ١١ی ئەپریلی ١٩٧٥ هەواڵی ئەم دیدەنیەی بە كورتی گێڕابۆوە و نووسی بووی: شای ئێران بارزانی خستە بەردەم هەڵبژاردنی یەكێك لەم سێ ڕێگایە. خۆبەدەستەوەدانی عێراق ، دریژەپێدانی بەرەنگاری بی پشتیوانی، هینانی خەڵكەكەی بۆ ئێران.

١٣مارت ١٩٧٥ بارزانی گەرایەوە كوردستان ، خەڵك بە پەرۆشەوە چاوەڕوانی هەواڵبوون. كۆبوونەوەكانی بارەگای بارزانی ، مەكتەبی سیاسی، كۆمێتەی ناوەندی، سەركردەكانی شۆڕشەكە سەبارەت بەو هەل و مەرجە نوێ یە دەستی پێكرد. ڕۆژەكانی ١٤، ١٥ ١٦ مارت ١٩٧٥ درێژە بە كۆبوونەوەكاندرا.

ڕۆژی ١٦ مارت مەكتەبی سیاسی بروسكەیەكی بۆ سەركردایەتی بەعس لێدا، ئامادەیی خۆی دەربڕی بۆ چارەسەركردنی كێشەی كورد، بە گفتووگۆ؟**!** و ناردنی نوێنەر بۆ ئەو مەبەستە.

١٧ **مارت** حزبی بەعس داواكەی مەكتەبی سیاسی بۆ گفتوگۆ ڕەتكردەوە، لە بەیانێكدا كە (وكالة الانباء العراقية) بڵاوی كردبۆوە **داوای** خۆبەدەستەوەدانی بێ قەیدوشەرتی لێكردن.

لە دوانیوەڕۆی ١٧ /مارت دا زیاتر لە ٣٠ پیشمەرگەی بارزانی هاتنە دەربەند، دەیانویست بچن بۆ كێوەكەی بەرامبەر گەرووی حەسەن بەگ، لە منیان پرسی وتم ئامادەم، لەمنوابوو بۆ شەڕ دەچن، لەولاترەوە پیاوێک هاواریکرد، ئەمرۆ ڕۆژی پێشمەرگایەتی ڕاستەقینەیە منیش ئامادەم. كە ئاوڕمدایەوە ناسیمەوە، خەڵكی سولەیمانی بوو، ناوی ئەحمەد بوو، كاتی خۆی لە چێشتخانەكەی عەلی سووركە بەرامبەر سینەمای ڕشید بوو لەسەر گەزەكە بوو. هەموو سواری ئۆتۆمۆبێل بووین، لە شوێنیک وەستان، ژمارەیەكی زۆریش پاچ و خاكەنازیان پێبوو، هەریەكە شتێكی هەڵگرت و بە چیاكەدا هەڵگەڕاین تا گەیشتینە سەرشاخ. لەوێ یەكێک لە پێشمەرگەكان كە دیاربوو بەرپرس بو ئاماژەی كرد بۆ پێشەوەی شاخەكە لەو ئاستانەی دەیڕوانی بەسەر گەرووی حەسەن بەگدا. پاش ئەوەی شێوازی سەنگەر دروستكردنەكانی ڕوونكردەوە ووتی دەستبكەن بە سەنگەر لێدان. من و ئەحمەد تەنها سورانی بووین لە ناویانداو بە گورج و گۆڵی كاركردنمان سەرنجی بەرپرسە بارزانیەكەمان ڕاكێشابوو. هاتە لامانەوەو وتی ئەم شوێنە تا بریار وەردەگرین نابێت چۆڵبكرێت.

ڕۆژی ١٨/مارت/١٩٧٥ كۆبونەوەكانی سەركردایەتی پارتی و بارزانی درێژەی پێدرا. ئەو ڕۆژە لەسەر چیاكە زۆربەی هەرەزۆری ئەو ناوەمان كردبوو بە سەنگەر. بۆ یەكەمینجاربوو لەوەتەی هاتبوومە دەرەوە هەستم بە ئارامی دەروونی دەكرد و لە جێبەجێكردنی ئەو كارانەی پێمان سپێردرابوو هەستم بە ماندووبون نەدەكرد.

١٩ /مارت/١٩٧٥ و بریاری ڕاگرتنی شۆڕش

بە درێژایی ئەو كۆبونەوانە لە ناو سەركردایەتی شۆڕشەكەدا، دوو رەئی جیاواز هەبوون، لایەكیان لای وابوو سەرەڕای هەموو كەموكووڕی و ناتەواویەك دەتوانرێت بەرگری بكرێت و ئەبێت درێژە بە بەرگری بدرێ، یەكێك لەوانە عەلی عەسكەری بوو ڕای لەسەر درێژەدان بە خەباتی چەكداری بوو، هەمو ئەوانیترلایان وابوو مادام عێراق و ئێران ڕێكەوتوون ، كورد بە تەنها بەرگری پێناكرێت. بۆ ئەوەی خەڵك نەوروژێت و كارەكانیان بێ دەردیسەر ئەنجام بدەن، بارزانی ڕەئی خۆی دەربارەی ئاشبەتاڵ بە ئاشكرا دەرنەئەبڕی، لەم ماوەیەدا خەریكی گوێزانەوەی سامان ودارایی و بەڵگەنامەو ڕانەمەڕو ڕەوە ئەسپەكانی بوو. بێ گیروگرفت هەموویان گواستەوە دیوی ئێران. كە ئەوەی تەواوكرد ئینجا ڕەئی خۆی بە ئاشكرا دەربری:

مەلا مستەفا دواتر ڕای خۆی دەربڕی و ووتی :

موئامەرەیەكی دەولی لە كایەدایە بۆ لەناوبردنی كورد، بۆیە ئەبێت كورد مقاومەت نەكا ئەگینا ئیبادە ئەبێ، ئەبێ بكشێتەوە ئێران و چاوەڕوانی هەل و مەرجێكی دەولی باشتر بكا.

لە چاوپێكەوتنێكی دواتری محمد حسنێن هەیكەل سەرنووسەری ڕۆژنامەی ئەهرامی میسری لە گەڵ بارزانیدا، لە بارزانی دەپرسێت ئێوە چەند مانگێك لەوەوبەر زانیبووتان ئەو كارە ڕوودەدات بۆ خۆتان بۆ ئامادەنەكردبوو؟ لە وەڵامدا بارزانی دەڵێت : ئەوە ویستی خوابووە!"([1])

هەرئەوڕۆژە هەواڵیان هێنایە سەرشاخ، لە ٢٠ مارت/١٩٧٥ بەرپرسە بارزانیەكە بە پەشۆكاویەوە وتی ئێرە چۆڵدەكەین و دەچینە خوارەوە، بەدەم ڕێگاوە بۆ خوارەوە لە خەفەتی ئەو وەزعە فرمێسك بە چاوما دەهاتەخوارەوە. ئەحمەدی هاوڕێم هەستی پێكردم بەڵام ئەو وەزعی لە من باشترنەبوو. ئێمەیان هێنایەوە دەربەند، ئەحمەد پرسی بەتەمای چیت؟ ووتم جارێ لێرە دەبم با بزانم دوا هەواڵ چی دەبێت. ووتی بڕواناكەم كەس هەبیت مقاوەمە بكات. ئەو لەگەڵ پێشمەرگەكان بەرەو حاجی هۆمەران ڕۆیشت. لەسەر ڕێگاكە پیاوێك وەستابوو كە لێی نزیك بوومەوە ناسیمەوە خەڵكی سولەیمانی كوڕی گەڕەكی گۆیژە بوو ناوی جەمال ڕەشید كەریم هەیەر بوو. لێمپرسی ئەوە چیدەكەیت لێرە؟ ووتی تازە بریاری گرتنم لە لایەن ڕژێمەوە دەرچووەو هەڵاتووم، هەرچیشم پێبووە سەرفم كردووە تا گەیشتوومەتە ئێرە. نامەی ڕێكخستنی ناوشاری پارتی پێبوو. پرسی عەلی عەبدوڵڵا

[1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ. نووسینی نەوشیروان مستەفا . لاپەڕە .

لە کوێیە؟ ووتم سێ ڕۆژ پێشتر لێرەبوو ئێستە نازانم با بچین شوێنەکەیان لەم نزیکەیە. کە گەیشتینە ئەمانەتی دارایی پێوەی دیاربوو ئەوەی گرنگ بووە گواستراوەتەوە. علی عبدالله مان بینی، پرسی ئەوە هێشتا نەڕۆیشتووی؟ بۆمگێڕایەوە ئەو چەند ڕۆژە بەچیەوە خەریک بووم و پێمووت ئەم برادەرە کوڕی گەرەکی خۆمانەو تازە بریاری گرتنی لە لایەن رژێمەوە دەرچووەو نامەشی پێیە بۆتان، ووتی گەر شتێک بەمن بکرێت، جەمال وەزعی خۆی و سولەیمانی گێڕایەوە. شتێکی کەم پارەیان بۆ سەرفکردو وەزعەکەیان تێگەیاند، کە بریار لە دەست خۆیدایە چی بکات. بچێتە ئێران یا بچێتەوە عێراق.

ئەو شەوە بۆ نووستن چووینە خانوەکەی بەرێوەبەرایەتی پەروەردەی هەولێر، لە ئێمە زیاتر کەسیتری تیا نەبوو، هەمووی هەڵاتبوو بۆ ئێران. سەرلە بەیانی زوو هەڵساین چووینە سەرجادە بۆ چاوەڕوانی ئۆتۆمۆبێلێک تا پێی بگەینە حاجی هۆمەران. زۆر وەستاین هاتووچۆکەر زۆر کەمبوو، لە پرێکدا جێبیکی بچووک دەرکەوت دەستمان لێراگرت، لە پێشدا نەوەستا، پاش ئەوەی چەند مەترێک تێپەڕی, وەستاو پشتاوپشت گەڕایەوە بۆ دوواوە، لە شۆفێرەکەمان پرسی دەتوانین لە گەڵت سواربین و بمانگەیەنێتە حاجی هۆمەران؟ پیاویک لە تەنیشتی شۆفێرەکەوە بوو ووتی فەرموون. پرسی ئەوە چی دەکەن لەمناوە و خەڵکی کوێن؟ وتمان سولەیمانی و هەریەکە باسی خۆیکرد. لە حاجی هۆمەران دابەزین. لەوێوە چووینە شارۆچکەی خانێ. جەمال لێیپرسیم بە تەمای چیت؟ ووتم نامەوێ بگەڕێمەوە عێراق، بە تەمام بمێنمەوە دواتر ڕوو لە هەندەران بکەم. ئەو بەرەو سنە بەڕێکەوت و منیش بەرەو مەریوان.

لە مەریوان خەڵکی باشورم دەدی بە یەکدا دەهاتن و دەچوون، هەندێک بە ئۆتۆمۆبێل دەگەڕانەوە بۆ عێراق و هەندیکیش لەوێوە دەهاتن. بۆ ئەو بەرنامەیەی بۆ ژیانی خۆم دامنابوو پێویستم بە پارەبوو. دەمویست کەسێک بدۆزمەوە، هەواڵ بۆ دایکم بنێرم پارەم بۆ بنێرن. لە مەریوان چوومە ئوتێلیکی هەرزان، ئەوەندەم پارە پێ نەبوو بەشەم بکات، لەبەر ئەوە یەکەم دووڕۆژ ڕۆژی ژەمێک نانم دەخوارد. هەموو ڕۆژێک لەبەردەرگای ئوتێلەکە چاوم دەگێرا بۆ ناسیاوێک نامەیەکم بۆ بگەیەنیت بە کەس و کارم تا پارەم فریاخەن. ڕۆژی سێهەم بوو پارەی نانخواردنم پێ نەما، لە ئێوارەی ڕۆژی پێشوتریشەوە نانم نەخواردبوو، دەمەو نیوەڕۆ لە پڕ چاومکەوت بە کوڕێکی موهەندیسی گەڕەکی خۆمان ناوی غەریب کاکەڕەش بوو. زۆر بەگەرمی هەواڵپرسینی کردو ووتی با بچین لەو رستورانتە نان بخۆین. لەبەر ئەوەی گیرفانم بەتاڵ بوو نەمدەویست بچم، زۆر سووربوو لەسەر ئەوەی بچین دانیشین و قسە بکەین. ئەو نانخواردنی داواکرد، ووتم نان ناخۆم، دووبارە سوێندی خوارد کە دەبێت منیش نانبخۆم ئەگینا ئەویش نان ناخوات. ناچاربووم ڕاستیەکەی

پێ بڵێم. كە من بە تەمام بمێنمەوەو نایەمەوە عێراق، بەڵام پارەم لێبڕاوە. ئەو ووتی من دەرۆمەوە بۆ سولەیمانی، چەندت پارە دەوێت من دەتدەمێ و لەوێ وەریدەگرمەوە. دە یا پانزە دینارێكم لێ قەرزكرد، نامەم نووسی بۆخزمێكمان بە ناوی ئیسماعیل حەمە ساڵح كە دوكانی هەبوو لە گەرەكی گاوران پارەكەی بداتەوە، نامەشم نووسی بۆ كەس و كارم تا بە پەلە پارەم فریا بخەن. ووتی خەمت نەبێت ئەمرۆ دەگەمەوە سولەیمانی و نامەكان دەگەیەنم. ئەو ڕۆیشت بەرەو عیراق و منیش بەرەو ئوتێلەكە.

بزووتنەوەی سۆسیالیستی دیموكراتی كوردستان

" لە دوای ئاش بەتاڵی شۆڕشەكە، لە شاری نەغەدەی ئێران، تاقمێ لە كادرەكانی پارتی، لە هەردوباڵی مەلایی و جەلالی، لەوانە عەلی عەسكەری، عومەرمستەفا، تایەرعلی والی، رسوڵ مامەند، عەلی هەژار، كاردۆگەڵاڵی...چەندجارێ لەناو خۆیاندا كۆبونەوە، بۆ لێكدانەوەی هەل و مەرجی سیاسی كوردستان و دانانی نەخشەی داهاتوو. ئەمانە لایان وابوو سەركردایەتی بارزانی بەو ڕێبازە سیاسییە چەوتەی لە چەند ساڵی رابردودا گرتبووی، جوڵانەوەی كوردی تووشی هەڵدێران كردووە. ڕیكخستنەوەی پارتی لەسەر بنچینەیەكی پێشكەوتوو، بە دۆستایەتی لەگەڵ بەعس و، بەشداری لە داوودەزگای حوكمی زاتی دا ئەكرێ هەندی لە دەستكەوتەكانی كورد بپارێزرێ.

كاربەدەستانی بەعس لە سەرەتادا، بەڵێنیان پێدان. بەو هیوایەوە بە كۆمەڵ گەڕانەوە عێراق. لە عێراق بە گەرمی پێشوازییان لێكردن. بەڵام بەعس هیچكام لە بەڵێنەكانی بەجێ نەهێنا. پاش ماوەیەكی كورت چالاكی سیاسی لێ قەدەغەكردن و لە كوردستان دووریخستنەوە، هەریەكەیانی بە وەزیفەیەكی حكومەتی نارد بۆ جێگایەكی خوارووی عێراق.

بەڵام ئەمان كە لە ئێران قسەیان كردبوو بە یەك، لە عێراقیش لە ناوخۆیاندا ئەو پەیوەندیەیان پاراست و ڕێكخستنێكیان پێكهێنا، سەرەتا بە چاولێكەری" الحركة التصحیحیة "كەی بەعس لە سوریا، ئەمانیش ناویان لە خۆیان نا " بزوتنەوەی ڕاستكردنەوە"، گوایە چەوتی و لادانە سیاسی یەكانی پارتی ڕاست ئەكەنەوە. چەندین كەسیتریش، لەوانە : سالح یوسفی بووبو بە هاوبیرو هاودەنگیان. سەرنجام ناوی خۆیان كرد بە " بزوتنەوەی سۆسیالیستی دیموكراتی كوردستان".([1])

تەسلیمبوونەوە

[1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ – نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 44 .

ڕۆژی دوایی لەبەردەم ئوتیلەكە ڕاوەســـتابووم، بە هیوای ئەوەی كەســـێكم لە سولەیمانیەوە پەیدابیت و پارەم بۆ بهێنێت، لەوبەری جادەكە حەمە ڕەحیمی پاراستن ڕاوەستابوو دەستی خستبووە كەڵەكەی و سەیری خەڵكەكەی دەكرد، بانگی لێكردم، پاش هەواڵپرسین ووتی بە تەمای چیت، دەنگ و باس چییە؟ ووتم دەنگ و باس لای ئێوەیە، وتی دەنگۆی ئەوە هەیە ئەوانەی دەڕۆنەوە عێراق، رژێم دەرزی زەهرییان لێدەدات. پرســیم ئەی خەڵك چی بكات؟ ووتی ئێمە جەماعەتی ســەركردایەتی شــا ئەمری فەرمووە شوێن و جێمان بۆ جێبەجێ بكەن، عامەش كەیفی خۆیەتی لە ئێران دەمێنێتەوە یا تەســـلیم بە عێراق دەبنەوە. یەكســـەر ڕۆیشـــتم، بانگی كردم چییە بۆ ڕۆیشتی؟ منیش ووتم : شا كاری بۆ سەركردایەتیتان و جەنابتان جێ بەجێكردووە و عـامەش كەیفی خۆیەتی، ئەوا منیش بریـارمـدا بڕۆمەوە ئەو دەرزی یە ژەهراویەم لێبدەن پێم خۆشترە لەوەی چاوم لە ئێوەبێت. چونكە من نە شا دەناسم و نە دەنگیشم بە سەرۆكەكانتان دەگات.

بۆ بەیانی، لە مەریوانەوە هاتمە پێنجوێن. هەندێ كەسی خەڵكی سولەیمانی تاك و تەرا ئەهاتن و ئەچوون. لە یەكێكیانم هەواڵی (یاسین محمد حسن) م پرسی ووتی لەنـاوچەن تەنهـا ئەوانی تیـا مـاون. چووم بۆ لایـان، قســـەكـانی حەمەڕەحیمم بۆ گێڕانەوە، ووتم بریارمداوە برۆمەوە بۆ سولەیمانی. یاسین ووتی ئێمەش بریارمانداوە بڕۆینەوە بەڵام یەك دوو ڕۆژیتر. ووتی گەر ڕۆیشـتیت دەبێت زۆر ئاگات لە لوغم بێـت، لەو رێگـایەی نێوان پێنجوێن و نـاڵپـاریز لوغمێكی زۆر چێنراون، پـاش مـاڵئـاوایی لەوان ســـواری جیبێكی بچوك بووم، بە منەوە هەشـــت نەفەربووین، هەندێكیان خۆی بەدواكەیدا هەڵپەســـاردبوو. جێبەكە زۆر لەســـەرخۆ دەڕۆی و شۆفیرەكە چاوی لە جادەكە بڕیبوو، لە هەندێ شوین گومانی بكردایە دەیوت دابەزن بە پێ بڕۆن، تا لەو شوێنە تێدەپەڕی ئەوسا سواردەبووینەوە، ئەوندە دەزانم بە هۆی ئەو هێواش لێخوڕینەوە سـەعات و نیوێكمان پێ چووبوو، هێشـتا تازە گەیشـتبووینە پێچەكـانی نزیـك پردەكەی نـاڵپـاریز. لە پڕیكـدا لەو دیوی لۆفەیەكەوە كە ئێمە بەرەوڕووی دەچووین ناڵەیەكی یەكجار گەورە هات و تەپ و تۆزێكی زۆر چوو بە ئاســـماندا. دەم و دەســـت شـــۆفێرەكە ئۆتۆمبێلەكەی ڕاگرت و ووتی لوغم تەقیەوە دابەزن بە پێ بڕۆن خوابكات كەس نەمردبێت. ئێمەش دابەزین و بە پێ بەرەوڕووی تەقینەوەكە چووین. هەر لە پێچەكە چووین بە دیوی تەقینەوەكەدا، دیم وا لە دوورەوە كەســـیك بە جل و بەرگی كوردی یەوە جامانەكەی ئاڵاندووە لە ملیەوەو دەســـتی گرتووە بە ســـەریەوەو ڕووەو لای ئێمەوە دێت. كە نزیك كەوتەوە دیم یەكیك لە خاڵەكانم بوو كە مەحمودی ناوبوو. دەســـت و دەم و چاوو جلەكانی خوێناوی بوون، باوەشم پیاكرد و پاش ئەوەی زانیم برینەكانی مەترسیدار نی یە، لێمپرسی چی بوو؟ ووتی ویســـتم لە ســـەیدســـادقەوە بەو پیكابە بێم بۆ لای تۆ پارە بۆ تۆ بێنم، ئەی تۆ

جوابت نەناردبوو پارەم فریاخەن؟ منیش هاتم. شۆفێری پیکابەکە خەڵکی سەید سادق بوو ناسیاوبوو، نەیهێشت لە دوای پیکابەکەوە سواربم لە تەنیشت خۆیەوە داینام، ئەوەتا وەک دەبینیت بە هۆی تەقینەوەی ئەو لوغمەوە لەمن زیاتر کەسیتر لەو پیکابەدا بە ساغی دەرنەچووە. کوژراوەکانمان لە قەراغ جادەکە کۆکردەو هەواڵمان نارد بۆ ناڵپارێز کە نزیکترین شوین بوو لە ڕووداوەکە تا خەڵک بێن بۆ یارمەتی. برینەکانی خاڵم گەرچی سەخت نەبوو بەڵام کاس بوو. چوومە ژێر باڵی و بە پێ ڕووەو ناڵپاریز کەوتینەڕێ. لەوێوە بە سواری تراکتۆربەرەو سەید سادق ڕۆیشتین.لەوێشەوە ئۆتۆمبێلمان بەکرێ گرت بەرەو سولەیمانی. لە نیوان سەید سادق و سولەیمانی دا چەند بازگەیەکی ڕژێم هەبوو، بەڵام لە سەیرکردن بەولاوە هیچیان نەدەپرسی. کاتێک گەیشتینە ماڵەوەو خاڵمیان بەو جلە خوێناویانەوە دی بووە شین و شەپۆر. سەعاتێکی نەخایاند تا دەرگای دەرەوەی ماڵەکە پڕبوو لە خزمان. سەلاحی برام کە لە ١٩٧٤ وە دوای چوونە دەرەوەی من بۆ ژیان و سەرپەرشتی خێزانەکە بووبووە پۆلیس وبە شەویش لە ئامادەیی دەیخوێند، لەو ساتەی گەڕانەوەی مندا لە ماڵەوەبوو، لە پڕێکدا لە ژوورەوە دەنگی تەقە هات. کە ڕامکردە ژوورەوە، تەماشامکرد گوللە لە دەمانچەکەی سەلاحی برام دەرچووەو قاچی لە نەرمایییەکەیدا ئەمدیواو ئەودیو کون کردووە، دەستی پێوەگرتبوو خوێنەکەی بوەستێنی، من زۆر شپرزەبووم، بەلام ئەو لەسەرخۆ ووتی مەترسی نی یە تەنها قاچی کوناودەرکردووم، پاش بەستنی برینەکە هەستایە سەرپێ. رازی نەبو کەس لەگەڵی بچێت خۆی تاکسی گرتوو ڕۆیشت بۆ خەستەخانە، پاشان بە هۆی ئەوەوە لە موسل درا بە دادگاو ماوەیەک زیندانی کراو پارەی گوللەکەشیان پێ ژمارد.

لە ڕێگەی خزمانەوە زانیم، هەرکەس دێتەوە، دەبێت بچێت لە ئەمن فۆرمێکی هاتنەوە بۆ ریزی نیشتمانی پربکاتەوە. کە تیایدا ناوو ناونیشانی تەواوەتی دەنووسراو پەیمانی ئەوەت دەدا کە جارێکیتر توخنی سیاسەت نەکەویت، گەرکردت سزات کوشتنە. ئەوە گرنگترین خاڵێک بوو لەو فۆرمەدا. پاش پرکردنەوەی ئەو فۆرمە، پسوڵەیەکیان دەدا بەو کەسە کە تیایدا نووسرابوو گەڕاوەتەوە بۆ ریزی نیشتمانی. لەو ساتەدا بە هۆی زۆری ژمارەی ئەو خەڵکەی گەڕابوونەوە، ڕژێم چەند شوێنێکیان دیاریکردبوو کە یەکێکیان خانوەکەی سانەوی وەتەن بو کە کرابووە بەشێک لە دائیرەی ئەمن. ڕۆژی دوایی چووم بۆ خۆ تەسلیمکردنەوە، تەماشامکرد خەڵک تا سەر شەقامەکە سەرەی گرتووە، منیش چوومە ریزەوە تا گەیشتمە حەوشەی ژوورەوە، دیم دوو ئەمنی عەرەب لە پشتی کورسی و مێزێکەوە لە حەوشەکە دانیشتوون، پاش ئەوەی فۆرمەکان دەدەنە خەڵکەکە و بە پرکراوەیی دەدرایەوە دەستیان. ئەوانیش لە بری پسوڵەیەکی (عاد الی الصف الوطنی) یان دەدایە بۆ شوێنی کارەکەی تا وەری بگرنەوە. لەنۆبەی خۆمدا پسوڵەی (عاد الی

الصف الوطنی)م وەرگرت و ڕوومكردە بەڕێوەبەرایەتی پەروەردەی سولەیمانی، كە ئەودەم لە بەرامبەر مزگەوتی گەورەبوو. لە زاتیەی پەروەردە پسوڵەكەیان لێوەرگرتم و ووتیان بڕۆرەوە بۆ ماڵەوە تا بڕیاری گەڕانەوەت بۆ دەردەكەین.

ئەودەمە، گەرچی سێ ساڵێک بەسەر مۆركردنی هاوپەیمانێتی عێراق و سۆڤیەتدا تێپەڕیبوو، لە شارەكاندا وەک لە مامۆستا جەبار داودم بیست كە كادرێكی حزبی شیوعی بوو، كە حزبی بەعس بە زۆرەملێ سەردانی گەلێک لە كادرانی حزبی شیوعی فەرزكردووە بۆ بنكەكانی دەزگای ئەمنی. لەولاشەوە بەعس بە ئاشكرا كاری سیاسی قەدەغەكردبوو لە ناوسوپادا لە هەموو حزبێک تەنها بەعس نەبێت. ڕژێم گومانی لە هەركەسێک هەبوایە شیوعیە دەیگرت و دەیخستە ژێر ئەشكەنجەوەو گەر لەسەریشی بسەلمایە شیوعیە دەیانكوشت. حزبی بەعس گەلیک ئەفسەری گواستبۆوە بۆ كاری مەدەنی و گەلێكیشی بەو تاوانە كوشتبوو. كەچی هێشتا حزبی شیوعی بە شان و باڵی ڕژێمیدا هەڵدەدا. حزبی شیوعی لە گەلێک شارو شارۆچكەدا بارەگایان هەبوو، خەڵک بۆ گاڵتە دەیانووت، خەڵكیان پێ بەگرت دەدرێت بەڵام كەسیان پێ بەرنادرێت.

لە كۆتایی مانگی ئابدا بڕیاری گەڕانەوەم بۆ سەركارەكەم دەرچوو. من گەرچی پێش دەستپێكردنەوەی شەڕ لە قوتابخانەی ئەزمر بووم لە ناو شاری سولەیمانی، بەڵام بڕیاریاندابوو بمگوێزنەوە بۆ دەرەوەی شاری سولەیمانی، پێیان ووتم پێش ئەوەی شوێنەكەت بۆ دیاری بكەین، دەچیت بۆ گوندی تازەدێ بۆ تاقیكردنەوەی ئیكمالەكان.

لەدوای گەڕانەوەم، تا مانگی ئەیلولی ئەو ساڵە چەندجاریک چاوم بە مامۆستا سەركەوت (جەمال تایەر) كەوت. قسەو باسەكان هەر لەسەر هەرە سی شۆڕشی ئەیلول و هۆكارەكانی و خۆكەوتن بوو بۆ سازدانی ڕێكخستن و شێوەی كاركردن. ئەو زۆر پێی دادەگرت لەسەر شێوازی هێشوویی پەیوەندییەكانی ڕێكخستن. ئاگادارم كردوەوە كە پەیوەندیم بە هاوڕێیانی ئەڵقەكانەوە كردۆتەوە و هەندێ كەسیتریش ئامادەیی دەربڕیوە بۆ كاركردن. مامۆستا سەركەوت پێی لەسەر ئەوە داگرت كە پێویستە ڕە چاوی وەزعەكە بكرێت چونكە زۆر مەترسیدارە و دەبێت ووردبین لە هەڵبژاردن و دیاریكردنی ئەو كەسانەی پەیوەندیان پێوە دەكرێت.

لە هەفتەی یەكەمی سێپتەمبەری ١٩٧٥ چووم بۆ گوندی تازەدێ، گوندێكی بچكۆلانەی خۆش و دڵگیربوو لە دۆڵێكدا، بینای قوتابخانەكە نوێ بوو، لەوێ چاومكەوت بە كوێخاو كارگوزاری قوتابخانەكە، فەرمانی بەڕیوەبەرێتی پەروەردەم پیشاندان، كە مندیان دیاریكردووە بۆ تاقیكردنەوەی قوتابییە ئیكمالەكانی ئەوێ. ویستیان ئەو چەند شەوەی لەوێ دەمێنم لە ماڵێک میوانیانبم تا تاقیكردنەوەكان كۆتایی دیت. بەڵام پێمووتن گەر ئێوە بە پەسەندی بزانن من ئەمەوێت ئەو یەک یا

دوو شـــەوە لە ناو قوتابخانەكە بمێنمەوە. نوێنیان بۆ هێنام بۆ ئیدارەی قوتابخانەكە. ســجلی تۆماری ناوی قوتابیان و ناوی ئیكمالەكانم لە كارگوزارەكە وەرگرت، هەر ئەو ڕۆژە قوتـابیەكـانم تـاقیكردەوە. بۆ نـانخواردن لە مـاڵی كـارگوزارەكە بووم بۆ خەوتن هاتمەوە بۆ قوتابخانەكە. هیچ شـتێكی نائاســایی لە ناو گوندەكە ســەرنجی ڕانەكیشام. درەنگانێكی شەو كەسێک لە پەنجەرەی ژوورەكەی دا، لە پەنجەرەكەوە ســەیری دەرەوەمكرد دیم پیاوێـک بە جلی كوردی و جـامـانەوقەمســەڵەیەكەوە لەبەردەرگای قوتابخانەكە وەســتاوە. وامزانی كارگوزارەكەیە، دەرەوە زۆر تاریک بوو، دەرگام لێكردەوەو فەرمووم لێكردو پرسیم خێرە بەم درەنگ وەختە؟ لە وەڵامدا پیاوەكە ووتی خێردەبێت، ئەڵێێ نامناسـیتەوە؟ منیش تیشـكی لایتەكەی دەسـتم كردە دەم و چاوی. كە دیم، زۆر سەرسام بووم، لە دڵی خۆمدا دەمووت تۆ بڵێیت ئەوبێت. لەو ســاتەدا ئەو بە پیكەنینەوە هاتە ژوورەوەو بە گەرمی باوەشـــی پیاكردم، پاش ساتێک لە پێشوازی گەرم لێی، زۆر دڵخۆش بووم بە بینینی. كە لەو ساتە بێ هیوایی و شــەوە زەنگە تاریكەی كوردسـتاندا چاوم بەو مرۆڤە قارەمانە كەوت. ئەو مرۆڤە تێكۆشـــەرو كۆڵنەدەرە بە(عەلی شــیعە) ناســـرابوو، ئەو گەرچی خاوەنی دبلۆمی خوێندن نەبوو، بەڵام ووتەكانی ئەو زەحمەتكێشە مژدەپێدەری پاشەڕۆژێكی ڕوناک بوو. مرۆڤێكی شۆڕشگێرو لە خێزانێكی زەحمەتكێش و هەژاری ئەو نەتەوەیەبوو، هەربۆیە لەو ڕۆژگارە بێهیواییەی كوردســـتاندا، خەونی بە هەڵســـانەوە دەدی و لە یەكریزی تێكۆشـــەرانی نەتەوەكەیدا ڕزگاری دەدی. لە كۆتایی شـــەســـتەكانەوە دەمناسی، ئەودەم لە ناو جەلالیەكاندا سەرلق بوو. ووتی منیش بەسەردان هاتووم بۆ ئەم گوندە، دوای ئەوەی ناوی تۆم لە گوندەكە بیسـت زانیم تۆی بۆیە هاتم، كەسـیش بە هـاتنەكەمی نەزانیوە بۆ لای تۆ. بە ڕوویەكی زۆرخۆش و ورەیەكی بەرزەوە كەوتە باســـی گرنگی كۆڵنەدان و چۆكدانەدان لە دوای ئەو هەرەســـە، بێ ترس و یەكسەریش كەوتە شیكردنەوەی ڕۆڵی كۆمەڵە و بیرو باوەری ماركسی لێنینی، ئەو وەكو كادرێكی هوشـــیار كەوتە ڕوونكردنەوەی ئامانجەكانی كۆمەڵەو شـــێوازی تێكۆشــان و گرنگی هوشـیاركردنەوەی جەماوەرو دەسـتپێكردنەوەی خەبات. ووتم كاک عەلی من كاری سیاسەت ناكەم، بەڵام پێم بڵی تۆ چۆن دەزانی من بەعسی نیم، وا یەكســەر خۆت ئاشــكرا دەكەی لە لام، برا پێش هەرەســەكە ڕژێم بە هەزارانی كڕیوە هەر لە ســـەركردایەتی بارزانییەوە تا خوارەوە، دەبێت ئێســـتە چەندیتری زیادكردبێت؟ بە پێكەنینەوە ووتی من و تۆ هاوڕێی كۆنین، یەكتر دەناســـین..ئەوە دوادیـداری من و ئەو مرۆڤە بەرزو تێكۆشـــەرەبوو. ئەو دواتر بووە كــادری پێشمەرگەی كۆمەڵە و درێژەی بە خەباتداو تا شەهیدبوو كۆڵنەدانی نەزانی.

بۆ بەیـانی ڕۆژی دواترو دوای كۆتـایی تـاقیكردنەوەكـان، مـاڵئـاواییم لە تـازەدێ كردو بە ســەردان چووم بۆ گوندی كانی مانگا بۆ ســەردانی مامۆســتا عوســمان،

رۆژی دواتر گەڕامەوە ســـولەیمانی. ئەنجامی تاقیكردنەوەكانم دا بە بەرێوەبەرێتی پەروەردە. فەرمـانە ئیدارییەكەیـان دامێ و پێیـان ڕاگەیـاندم كە گوێزراوەمەتەوە بۆ قوتابخانەی پێنجوین لە قەزای پێنجوین. چووم بۆ لای مامۆسـتا سـەركەوت (جەمال تـایەر) بە درێژی چـاوپێكەوتنەكەی عەلی شـــیعەم بۆ گێڕایەوەو ئـاگادارمكرد كە گوێزراوەمەتەوە بۆ پێنجوێن. وتی دان بە خۆدا بگرە، خەڵكێكی زۆر نێردراون بۆ پـارێزگـاكـانی بـاشـــووری عێراق، جـارێ ســـــاغ نەبۆتەوە چەنـدیتریش دەنێرن. واڕێكەوتین ئەو ئەڵقانەی رێكخســـتن كە دروســـتم كردبوون هەر پەیوەندیان بە خۆمەوە بمێنێتەوە. ووتی لە ئێســـتەدا وابمێنێتەوە باشـــترە. ووتم ڕای ئەوانیش هەر وایە.

بـــەشـــی چـــــــوارەم
كـــاركردنم لە كۆمەڵەدا

پێش ئەوەی بچم بۆ پێنجوین، هاوسەری ژیانم نیشانەكردبوو، بۆ دەستبەكاربوون چووم بۆ پێنجوین. قوتـابخـانەی پێنجوین بەرامبەر ســـەراكەی پێنجوێن بوو كە قائمقامییەت و مالیەو مەركەزی پۆلیســی لەخۆ گرتبوو. بەرێوەبەرەكەی ناوی رجب عەقراوی بوو. قوتـابخـانەی بلكیـان كە محمد حـاجی عەزیز بەڕیوەبەری بوو لە نزیكیەوە بوو. بەســـەر ئەو بەرزاییەی پشـــتی مەركەزەكە كە دەیڕوانی بەســـەر پێنجویندا چەند ماڵێكی لێ بوو، خانوویەكیانم بەكرێ گرت، خانوی مینە چل گەزیان پێدەوت. ئیجازەم خواست كە دەچم هاوسـەرم دەگوێزمەوەو ماڵەكەم دێنم، هەفتەیەك مۆڵەتیان بۆ كردم.

پێنجوین، قەزایەكە لەسەر سنوری ڕۆژهەڵاتی كوردستان. نزیكی شارۆچكەی مەریوانە، هاوینە هەوارێ بلكیان یەكێكە لە سەیرانگا خۆش و دڵگیرەكانی. شارەكە درێژبووەتەوە لە نێوان زنجیرە بەرزاییەكـانی ڕۆژهەڵات و ڕۆژ ئـاواو بـاكوریەوە بەرەو دەشـــتاییەكەی باشـــووری پێنجوین. هەربۆیە بەرەو باشـــووری شـــارەكە لە فراوانبوو ندابوو. ڕاســـتە جادەیەک لە هاوینە هەواری بلكیانەوە بە ناوەراســـتی

شارەكەدا بەرەو باشوور درێژدەبوەوە، زستانی زۆر ساردو بەفراوی و هاوینیشی گەرم و ووشـــك. ئێواران كە لەبەردەركی ئەو ماڵەی بەســـەر گردەكەوە بەكرێم گرتبوو، لەگەڵ هاوســـەرەكەم دادەنیشـــتین و ســـەیری پێنجوینمان دەكرد، بە تایبەتی كاتێک گڵۆپەكانی شــــارەكە هەڵدەبوون، پێنجوینم وەک هێشـــوە ترێیەكی ڕەنگینم دەهاتە بەرچاو، سەرەكەی لای بلكیانەوە دەستی پێدەكردو ڕووەو باشووری شارەكە درێژ دەبوەوە. چەند قوتابخانەیەكی كوڕان و كچان و ســانەوی یەكی لێبوو. گەلێكی مامۆســـتاكان خەڵكی پێنجوین بوون. پێنجوین زایەگای موفتی پێنجوێنی شـــاعیرو لانەی پەروەردەی كەڵەپیاوو گەنج و ژنی شـــۆڕشـــگێربوو. لانەی بەرخۆدان و كۆڵنەدان و قوربانیدان بوو. ئا لەو ســـات و كاتەی بە هۆی پیلانی نێودەوڵەتی و كاڵفامی ســـیاســـی ســـیاســـەتمەدارەكانی پارتیەوە كوردی تێكەوتبوو، ژمارەیەكی بەرچاوی مرۆڤی تێكۆشـــەرمێژووی بەرەوڕوو بوونەوەو كۆڵنەدان و تێكۆشـــانیان دەنەخشان.

سیاسەتی بە بەعسیكردن

لە ســـاڵەكانی نێوان ١٩٧٠-١٩٧٥ ڕژێمی فاشـــســـتی عێراق چونكە مەرامی جێبەجێكردنی داخوازییەكـانی كوردی نەبوو، لەپـاڵ هەوڵی تیرۆری ســـەرانی شـۆڕشـی ئەیلول، كەوتبووە دروستكردنی هەزاران تۆڕی جاسـوسـی. بە نهێنی و ئـاشـــكرا لە هەوڵی دروســـتكردنی جـاش و فراوانكردنی بە عەرەبكردن و بە بەعسیكردن بوو. لە پاش هەرەسەكەی ساڵی ١٩٧٥ڕژێم بە ئاشكراو شێلگیرانەتر درێژەیدا بە سـیاسـەتی بە عەرە بكردن و بەعسـیكردنی ناوچە كوردنشـینەكان. بە تایبەتی لە ناو خوێندكاران و مامۆســـتایان و كولیژەكانی پەروەردەو ســـەربازی. ڕژێمی فاشی عێراقی لە خانەو پەیمانگای مامۆستایان و كولیژی پەروەردە كەسیان وەرنەدەگرت نەبوایەتە بەعســـی و نامەی پاڵاوتنی بەعســـی بوونی پێنەبوایە یا لە ڕیكخستنەكانی (اتحاد طلبة) نەبوایە. ڕژێمی عێراق بەوەوە نەوەستا، لە هەوڵدابوو گشـت مامۆسـتایانی هەموو ئاسـتەكانی خویندن بە بەعسـی بكات، لە سـەرەتادا بە تەماعی پارەو پلەو پایە دەســـتیپێدەكرد، گەر بیزانیایە ســـەركەوتوو نابیت، ئەوســـا دەستیان دەكرد بە فشاری تۆقاندن و هەڕەشەی دەركردن و دوورخستنەوەو گرتن.

هەر لە ڕۆژانـی یەكەمەوە، لە پێـنـجـوین زانـیـم هەنـدێ كەس بە خۆی و كوڕەكانیەوە بونەتە بەعســی. لەوانە مدیر مالی پێنجوین و كوڕەكانی و بەڕێوەبەری قوتـابخـانەی پێنجوین رجب عقراوی و كوڕەكـانی. گەلێـک مـامۆســـتـای تریش لە خەڵكی پێنجوین و لەو مامۆستایانەش كە خەڵكی سـولەیمانی و شـوێنەكانیتربوون ، ســـەریان بە بەعســـیبوونەوە نابوو. لە هەمان كاتیشـــدا لە ناو مامۆســـتایانی ژن و پیاویشـــدا مرۆڤی زۆر خۆڕاگرو نەبەزو كۆڵنەدەریان تیابوو، كە بریاری خۆیان دابوو لەژێر هیچ فشارێكدا نەبنە بەعسی ، هەشبوو نەبووە بەعسی بەڵام دەیوت دان

بە خۆمدا دەگرم، بەلام دەرمکەن لە وەزیفە ناچارم ببمە بەعسـی چوونکە ماڵ و مناڵم هەیە!.

لە پێشـەوەی ئەو مامۆسـتایانەی ئەوێ ڕۆژێ ی پێنجوین، وەک ڕێزلێنان بۆ خۆڕاگریان لەو ڕۆژگارە سـەختەدا، مامۆسـتا کمال حسـن، مامۆسـتا عزیزمحمد، مامۆسـتامحمد حاجی عەزیز، مامۆسـتا ئەحمەد عزیز، مامۆسـتا عومەر مسـتەفا، مامۆسـتا محمد عبدول(ناسـراو بە دکتۆر محمد محوی)، مامۆسـتا حەمەسـالح عەبە پشـی، مامۆسـتا لەتیف حاجی محمد قوربانی، مامۆسـتا بەکرو مامۆسـتا پەخشـانی هاوسەری (زاوای مامۆستا لەتیف)، مامۆستا رفیق قارەمانی، و خۆیشم. ژمارەیەکی بەرچاوی مامۆستا ژنەکانیش زۆر قارەمانانە لە ڕووی بەعسیکردندا وەستانەوە، لە پێشیانەوە مامۆستا ڕەحمە بەرێوەبەری قوتابخانەی پێنجوینی کچان.

ڕۆژێک لە پۆلدابووم، بەڕیوەبەری قوتابخانەکە ڕەجەب عقراوی هات و بانگی کردمە دەرەوەی پۆلەکە، پێی ووتم کە لە لایەن منظمەی بەعسـەوە ئاگادارکراوە کە داوا لە مامۆسـتایان بکات ببنە بەعسـی، وتی ئەوەی دەبێتە بەعسـی واو وای بۆ دەکەن، ئەوەشـی نەبیتە بەعسـی ئەبێت هەمو حسـابێک بۆ خۆی بکات. بە لانی کەمەوە لە وەزیفەکەی دەردەکرێت یا دووردەخرێتەوە بۆ باشـووری عێراق. ووتم " ڕەجەب من بریارمداوە خەریکی کاری سـیاسـی نەبم، لە دوای هەرەسـیشـەوە کە گەراومەتەوە حکومەت خۆی تعهدی لێوەرگرتووم دووربم لە سـیاسـەت. خۆیشـت دەزانی ئەوەندە نییە برایەکیان شـەهیدکردووم، لەبەر ئەوە بریاری من ئەوەیە نەک هەر دەرکردن، بەڵکو گەر سەرپشکم بکەن لە نێوان ئیعدام و بوونە بەعسیدا، ئیعدام هەڵدەبژیرم، جـارێکیتریش نەیەیتەوە بەلای منـداو ئەو داوایەت دووبـارە نەکەیتەوە لای من". هەرواش بوو ئەوە یەکەمجارو دوواجاری بوو ئەو باسە لای من بکاتەوە. لە کاتی پشوودا زانیم هەمان داوای لە یەک بە یەکی هەموو مامۆستاکان کردبوو کە ببنە بەعسـی. مامۆسـتا حەمە سـاڵحی عەبە پشـی نەک هەر بە نەخێر بەڵکو بە جنێویش وەڵامی دابۆوە، ووتبووی پیری ئاخرشـەڕ بۆ دانانیشـی بەدەردی خۆتەوە چیت داوە لەم گەوادییە.

هەر لە سـەرەتاوە هەندێک مامۆستا یەکسـەر بوونە بەعسی. هەندێکیش کە لەو سـاتەدا وەڵامەکـانیـان یەکلایی کەرەوە نەبوو ڕاڕایی پێوەدیـاربوو، دواتر بانگیاندەکردن بۆ قائمقامییەت و لەوێ لە لایەن معاونی ئەمن و بەرپرسـی منظمەی بەعسەوە دووبارە فشاریان بۆ هێنابوون و هەندێکیان بوونە بەعسی .

وورده وورده دواتر ئاشـکرابوو، ئەوانەی نەبوونە بەعسـی وخۆڕاگربوون ژمارەیان کەم نەبوو. ئەوانەی لە قوتابخانەکانی پێنجوینی کوڕان و کچان و بلکیان لەو کاتەدا، کە بوو بوونە بەعسـی کەمایەتی بوون. ئەوە لایەنێکی پۆزەتیفی هەبوو بۆ مامۆسـتا خۆڕاگرەکان، کە بێ بریاری ڕێکخراوەیی و سـیاسـی هیچ لایەک ،

هەركەسە سەربەخۆو ئازادانە بریاری نەبوونە بەعسی دابوو بێ پرس و گەڕانەوە بۆ ڕای هیچ ڕێكخراوێكی سیاسی، لەولاشەوە بووە هۆكاری ئەوەی ڕژێم فشارەكانی گەورەتر نەكات بۆ سەر مامۆستا خۆڕاگرەكان. یەكهەڵوێستی كورد پەروەرانە دژ بە بەعسیكردن، هەموو ئەو كەسانەی كۆدەكردەوە بەدەر لە هەموو بۆچوونێكی جیاوازی، ئایدۆلۆژی، فیكری، سیاسی، حزبی.

ئەو شالاوی بەعسیكردنە هەموو ناوچەكانی باشووری كوردستانی گرتبۆوە. ئەو هەڵوێستەی مامۆستایانی كۆڵنەدەر لە دژی بە بەعسیكردنی زۆرەملێ و وتنی نا بۆ بەعسی بوون لەو ساتەی دوای هەرەس و بێ ئومێدیەدا، تین و گوڕو تەوژمێكی ورە بەرزی لە سەرتاسەری كوردستاندا لە ناو چین و توێژەكانی جەماوەری خۆڕاگری كوردستان هێنایە كایەوە. مۆمێك بوو بۆ ئەو شەوەزەنگە تاریك و نائومێدیەی بە هۆی هەرە سەوە باڵی كێشابوو بەسەر باشووری كوردستاندا.

مانگی جارێك دەگەڕامەوە بۆ سولەیمانی، هەموو جارێك هاوڕێیانی ئەو چەند ئەڵقەیەم بەسەردەكردنەوەو زۆر جاریش چاوم بە مامۆستا سەركەوت(مامۆستا جەمال تایەر) دەكەوت، هەواڵی ئەڵقەكانی سولەیمانیم پێڕادەگەیاند. لە پێنجوێنیش گەرچی ڕێكخستنی كۆمەڵەی تێدابوو، بە قسەو هەڵوێستەكانیاندا گەلێكیانم دەناسی زانیم گەلێك مامۆستای خۆڕاگر و نیشتمانپەروەر هەبوون لە ڕێكخستنی كۆمەڵەدا نەبوون، ژمارەشیان كەم نەبوو، لە باسی هەواڵە سیاسی یەكانی پێنجویندا لەگەڵ مامۆستا سەركەوت ئەو باسەمانكرد. پێمووت دڵنیام ئەوانە بڕوایان پێم هەیەو دەتوانم ڕێكیان بخەم و بۆ ئەو كارەش بە باشی دەزانم پەیوەندی بە ڕێكخستنی كۆمەڵەوە لە پێنجوین بكەم. ووتی جارێ چاوەروانبە.

لە یەكێك لە هاتنەوەكانی ترمدا بۆ سولەیمانی، ئەو بابەتەم لەگەڵ مامۆستا سەركەوتدا كردەوە، پێم ووتەوە كە ژمارەیەكی بەرچاو مامۆستای خۆڕاگر هەیە لە دەرەوەی ڕێكخستنی كۆمەڵە لە پێنجوین ، گەربەپەسەندی بزانیت پێم باشە لە گەل بەشی ڕیكخستنی كۆمەلە لە پێنجوین كاربكەم. ئەو بە پێكەنینەوە پرسی من ناوت نەدەمێ چۆنیان دەدۆزیتەوە؟ ووتم مامۆستا شێخ عەزیز داوای لێكردووم كاری ڕیكخستنیان لەگەل بكەم، بەڵام هێشتا وەڵامم نەداوەتەوە. پاش باسێكی تێروتەسەل پەسەندیكرد، بەو مەرجەی ڕێكخستنی كۆمەڵە لە پێنجوین نابێت بە هیچ جۆرێك بزانێت كە تۆ پەیوەندیشت هەیە بە ڕێكخستنی كۆمەڵە لە سولەیمانی و بە هیچ جۆرێكیش باسی ئەو ئەڵقانە نەكەیت كە لاتن. پەیوەندیەكان بەو شێوەیە بمێنێتەوە تا بە یەكجاری دەگوێزرێیتەوە بۆسولەیمانی.

هەر كە گەڕامەوە پێنجوێن ئاگاداری مامۆستا عەزیزم كرد كە ئامادەم پێكەوە كار بكەین و ناوی نهێنی (وەرگێر)یان بۆ دانام. لە ماوەی چەند مانگێكدا پەیوەندیمكرد بە چەندین مامۆستاوە، لەوانەی بیرم مابن مامۆستا لەتیف حاجی محمد

قوربانی. مامۆســـتا رفیق قارەمانی، مامۆســـتا بەکر (دواتر بووە زاوای مامۆســـتا لەتیف)، دواتریش پەیوەندیمکرد بە مامۆســـتا فائق مجیدەوە، دوای ئەوەی وازی لە حزبی شـیوعی هێنا..ســەبارەت بە مامۆسـتا فایەق وەک وەفایەک بۆ خۆڕاگری و تێکۆشـــانی بە پێویســـتی دەزانم هەندێ ڕوونکردنەوەی لە بارەوە بدەم. ئەودەم من گواسـترامەوە بۆ پێنجوین (مامۆسـتا فایەق مجید) پێموابێت ئەندامی لیژنەی ناوچەی حزبی شـــیوعی و ئەندامی لیژنەی بەرەکەی بەعس و شـــیوعی بوو لە پێنجوین. هەردووکمـان لە یەک قوتـابخـانەبووین، هەر بەو بۆنەوە ســـەردان و هـاتووچۆی خێزانیمان لە نێواندا هەبوو، هەر لە یەکەم ســـەردانم بۆ ماڵیان، دیم کتێبخانەیەکی خنجیلانەی باشـی هەبوو زۆربەی هەڵبژێردراوەکانی لینین(مختارات لینین) تێدابوو، پێمووت منیش لە ماڵمان لە ســـولەیمانی کتێبخانەیەکی گەورەم هەیە، هەموو جۆرە کتێبێکی لە خۆگرتووە، سەرەتا ئەو دەیویست لە سیاسەت بدوێت. ووتم گەر حەزت لە مناقەشەیە ئەوا با بە شێوەیەکی زانستیانە و دوور لە باسی حزبی بێت وەک دوو خوێندەوار زانســتیانە لەســەر شـیکردنەوەو هەڵســەنگاندنی بۆچوونەکانی مارکس، ئینگڵز، لێنین، شۆڕشی ئۆکتۆبەر لە نێوان تیوری و پراکتیکدا دەدوێین. پاش چەندین مانگ ئاڵ وگۆڕی بیروڕاو شـــیکردنەوەو هەڵســـەنگاندن هاتینە ســـەرباســـەکانی ســەرهەڵدانی ڕیڤیژینیزم (التحریفیة) لە سـۆڤیەت و هەڵویسـتە جیاوازو ناکۆکەکانی تیوری و پراکتیکی نێوان بۆچوونە ئینتەرناسیۆنالیستی و پەرژەوەندییە دەوڵەتیەکانی ئەو ڕژێمە، ڕیشـــەی کێشـــەی نەتەوەیی لە ولاتی سـۆڤیەت و نەتەوەکانی دەرەوەی بازنەی سۆڤیەتی، پەیوەندی ئەحزابە شیوعیەکان بە سەنتەری سۆڤیەتیەوە، تێروانینی هەڵەی گشتگیری سۆڤیەتی بۆ سەرهەڵدان وپێکهاتەی چینی بۆرژوا لە وڵاتانی تازە گەشەکردوو. بە تایبەت لەسەر شۆڕشی ئۆکتوبەرو ڕۆڵی لینین و هێنانی ستالین بۆ سـەر دەسـەلات، شۆڕشـی بۆرژوازی یا سۆسـیالیسـتی، زۆریان لەسـەر دواین. ئەو ماوە دوورودرێژە من نەک وەک سیاسەتمەدار بەڵکو وەک خوێندەوارێک کە حەزی بە خوێندنەوەیە گفتوگۆمان دەکرد، کە پێموابێت زیاتر لە دووســاڵی خایاند. ڕۆژێک بە خێزانیی هـاتن بۆ ســـەردان بۆ مـاڵمـان، هەموو بەرگەکـانی نووســـینەکـانی هەڵبژاردەکانی لینینی بۆ هێنام، ووتی ئەوە دیاری منە بۆتۆ باشـــە. ئاگاداریکردم وازی لە ئەندامێتی حزبی شـــیوعی و بەرە هێنـاوە، دوای ئەو وازهێنـانەی، ڕژێم سـەرەتا داوایان لێکرد بیکەنە قائمقامی پێنجوین قبوڵی نەکرد. ڕژێم کە زانی بە هیچ جۆرێک ملیان بۆ نادات ئەوســا کەوتنە هەڕەشـــەو گوڕەشـــە، کە زانییان ئەوەش کەڵکی نییە، دواتر لە مامۆســـتایی لایانبردو دووریانخســـتەوە بۆ خواروی عێراق. هەر لەودەمەدابوو کە ئەو هەڵوێســـت و خۆڕاگری و قوربانیەم لێدی، وەک کۆمەڵە خۆم پێناســـاند و ئەویش بەســـنگێکی فراوانەوە قبوڵی کارکردنیکرد لە کۆمەڵەدا و بووە ئەندامیکی چالاکی کۆمەڵە. لە ڕێگای منەوە ســـەرەتای پەیوەندی بە کۆمەڵەوە

دەســـــتی پێکرد. هەرجارێک لە باشـــــووری عێراقەوە بهاتایەتەوە بۆ کوردســـــتان سەردانی ئەکردم ولەسەر هەموو مەسەلەکان دەدواین.

هەواڵی دروستبوونی یەکێتی نیشتمانی کوردستان

لە ســـەردانێکمدا بۆ ســـولەیمانی مامۆســـتا ســـەرکەوت دروســـتبوونی یەکێتی نیشـــتمانی کوردســـتانی لە دەرەوەی وڵات پێراگەیاندم، پرســـیم بەرنامەیان، فیکرو سیاسەتیان چی یە؟ ئایا بەیانی دروستبونیان ڕاگەیاندووە؟ کێن؟ پەیوەندی کۆمەڵە بە یەکێتی نیشـــتمانییەوە چی یە؟ وتی پرســـیارەکانت لە جێی خۆیدان، باشـــترە پەلە وەڵام نەکەین تا بەیانی دروستبوونەکەمان دەگاتەدەست. ووتم زۆر بە پەرۆشم بزانم ئەمانە کێن و چین و چۆن بیردەکەنەوە ؟ ئاخۆ تێروانینیان لەسەر مەسەلەی چینایەتی لەســـەر ئـاســـتی کوردســـتـان ،عێراق، نـاوچەکەو جیهـان چی یە؟ چۆن لە ئینتەرناسیۆنالیزم گەیشتوون؟ چۆن دەڕواننە ستراتیژی ئەمنی قەومی کوردی؟ زۆر گرنگە پۆزەتیف بیربکەنەوە. کۆتـایی چـاوپێکەوتنەکەمـان بەوە هـات چـاوەڕوانی بینینی بەیانی دامەزراندنەکە بین ئەوسا قسەی لەسەر بکەینەوە.

کـاتێـک بەیـانی دامەزرانـدنی یەکێتی نیشـــتمـانی ونـامێلکەی(الاتحـاد الوطنی لماذا؟)م بینی (کە هەردووکیان جەلال تاڵەبانی نووســـی بوونی)، لە بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکیتی نیشـــتمانی دا، بێ ئەملاو ئەولا نووســـرابوو(الرجعیة الكردیة العمیلة **تعتبر العدوة الرئیسیة الاولی** لحركة شعبنا التحرریة)([1]) بە پێی ئەو بڕگەیە ناکۆکی ســـەرەکی کورد لەگەڵ ڕژێم نەبوو! بەڵکو لەگەڵ (الرجعیة الكردیة العمیلة) بوو، کە بێ پەردە مەبەستی لە (القیادة الموءقتة) بوو. ئەو بۆچوونە هەمان بۆچوونی

---

(1) (بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکێتی نیشتمانی کوردستان)، لە کتێبی یەکێتی ی نیشتمانی ی کوردستان، نووسەر سەروەر عەبدولرەحمان عومەر، سلێمانی ،٢٠٠٢پاشکۆی ژمارە پێنج لاپەڕە ٢٣٢ . بەڵام نەوشـــیروان مســـتەفا لە کتێبی (لە کەناری دانوبەوە بۆ خڕەی نـاوزەنـگ)لاپەڕە ٧١ دەڵێ دەقی ئەو بـابەتە لە)نـامێلکەی الاتحـاد الوطنی لمـاذا؟)نی یەو دەنووســـێ: بە دوای ئەمەدا، نامێلکەیەک بە ســـەرناوی "الاتحاد الوطنی الكردســـتانی لماذا؟"بڵاوكرایەوە.ئەم نامیلکەیەش مامجەلال بە عەرەبی نوســـی بوی. شـــەهید ئارام لە کوردســـتان کردی بە کوردی.پارتی تا ئێســـتاش وا ئیدعا ئەکا کە یەکێتی بۆ لە ناوبردنی پارتی دامەزراوەو،ئەم نامێلکەیە ئەکات بە بەڵگە.گوایە لەم نامیلکەیەدا نوسراوە:" ناکۆکی سەرەکی یەکێتی لەگەڵ پارتیەو، پارتی دوژمنی سەرەکی یەکێتی و کوردە؟".نەوشیروان دەنووسێت: ڕاستیەکەی ئەوە واهیمەی سەرانی پارتیە ئەگینا شتی وا لەم نامێلکەیەدا نیە. گەر خوێنەر بە وردی ســـەیری نووســـینەکە zبکات، ئەو دەقی ئەو نووســـینەی نەوشـــیروان کە باس لە دوژمنی ســـەرەکی دەکات، لە بەیانی یەکەمی دامەزراندنی یەکێتی دا هاتووە، بەڵام ئەو دەڵێت لە (نامێلکەی الاتحاد الوطنی لماذا؟)دا نی یە!

سەردەمی جەلالی بوولە شەستەكانی سەدەی بیستەمدا. ئەو بۆچوونەش زۆر ناكۆك بوو بەو نامەیەی جلال تاڵەبانی نووســـیبووی بۆ بارزانی (دەربارەی دامەزراندنی ئەم ڕێكخســـتنە نوێ یەو، دڵنیایكردبوو لەوەی كە نەك دژی بارزانی نابێ بەڵكو بەچاوی ســەركردەی جوڵانەوەی كورد ســەیری ئەكاو، بۆ پشــتیوانی لەو ئەبی هەر هەنگاوێ بنی.)([1])

لە ١٩٧٥/٩/١١ بە بۆنەی بیرەوەری چوارده ســـاڵەی شـــۆڕشـــی ئەیلولەوە دیســـانەوە یەكێتی بەیانێكی دەركرد، پڕبوو لە بۆچوونی هەڵەو چەواشـــەكاری و دژبەیەك، گەر لەســەری بنوسـرێت بە كتێبێك تەواو نابیت. لێرەدا بە كورتی چەند خاڵێكی دەخەمە بەرچاوی خوێنەر:

+ . لە باتی بانگەوازی یەكریزی هیزە سـیاسـی یە كوردیەكان، لە چوارچێوەی (ململانێ و یەكگرتن) دا، بە هێرشـێكی توند بۆ سـەر (القیادة العشـائریە البرجوازیة العمیلة) كە مەبەســتی (القیادة الموءقتة - ســەركردایەتی كاتی پارتی) بوو دەســتی پێكردبوو. دیارە ململانێ و كێبركێی ســیاســی، فیكری، ئایدۆلۆژی، نێوان هێزە سیاسیەكانی گۆڕەپانی خەبات ڕەوایە، بەڵام لەو هەل و مەرجەدا كە كورد پێویستی بە یەكریزی هەبوو، دانانی هێزێكی ســیاســی كوردی ئۆپۆزیســیۆن بە (ناكۆكی سـەرەكی)(دوژمنی سـەرەكی) هەڵەیەكی سیاسـی گەورەبوو، كە تا ئەمسـاتە وەختە كورد پێوەی دەناڵێنیت و بووە مایەی لە دەســـتدانی گیانی هەزاران لاوی كورد لە سەر دەسەڵات.

+ . یەكیتی لە بەیانی دامەزراندنەكەیدا نووسی بووی (دبرت الاوساط الامپریالیة الامریكیة عن طریق وزیر خارجیتها هینری كیســنجر الاتفاقیة العراقیة الایرانیة)بە هیچ جۆریك خۆی نەدابوو لە ڕۆڵی یەكیتی ســۆڤیەت لەهێنانەدی ئەو ڕیكەوتنەدا، لە بانگكردنی شا بۆ مۆسكۆو داواكاری سەرانی سۆڤیەت لە شا بۆ ڕیكەوتن لەگەڵ سەدام، لایەنی دەرەكی ئەو ڕێكەوتنە لە ئەنجامی پلانی هاوبەشی ئەمریكاو سۆڤیەت بوو، لێكتیگەیشتنەكانیشیان لە لاوس و فیتنام و كەمبۆدیاوە دەیگرتەوە تا ڕۆژهەڵاتی ناوەراست، هەریەكەیان ڕۆڵی خۆی گێرابوو بۆ ئەنجامدانی ڕێكەوتنەكە.

+ . آلامپریالیة دفعتا القیادە الیمینیە الی (قطع علاقاتها مع القوی التقدمیة العربیة و الدول الصــــدیقة للشــــعب الكردی)، بەڵام یەكیتی ڕوونی نەكردبۆوە ئەو هێزە (پێشـــكەوتووخوازانە ؟ لە كوێ بوون كاتێك ڕژێمی عیراق شـــاڵاوی ســـەربازی بۆسـەر كوردسـتان دەهێنا، یا كاتێك هەرەس ڕوویدا؟ مەبەسـتی تاڵەبانیش لەو هیزە پێشـكەوتنخوازانە بەعسـی سـوری بوو، مەبەسـتیشـی لە وڵاتانی دۆسـت یەكێتی سۆڤیەت بوو كە ڕۆڵی لە ڕۆڵی ئەمریكا كەمتر نەبوو بۆ ڕازیكردنی شا لە مۆسكۆ، لە كــاتێكــدا ئەمریكــاش لە ڕێگەی ئوردن و ئەو دەوڵەتــانەی تــاڵەبــانی بە

[1] لە كەناری دانوبەوە بۆ خری ناوزەنگ- نوسینی نەوشیروان مستەفا -لاپەرە -43.

(پێشـــكەوتنخواز) نـاوی بردبوون وەک میســـر و جەزائیرلە هەوڵی ڕازیكردنی عێراقدا بوون بۆ ڕیكەوتن لەگەڵ شا.

+ . لە بەیانەكەدا مەرجی تەواو ســـەیر هاتووە (لایجوز التحالف الا مع القوی الصـدیقة) مەبەسـتی تاڵەبانیش دیسـانەوە لە عەرەب و دەوڵەتی سـوریاو حزبەكەی بوو، مەسـەلەكە تەنها زەمكردن بوو بەسـەر قیادە موەقەتەدا سـەبارەت بە خۆبردنە پێشـەوە لە حزبی بەعسـی سـوری، چونكە خودی قیادە موەقەتە لەو دەمەدا ئەویش وەک یەكێتی پەیوەندیشی بە بەعسی سوری و حافظ ئەسەدەوە هەبوو. نەوشیروان مستەفا دەڵێت: " مەسعودو وەفدەكەیان لە هەوڵی ئەوەدابوون پەیوەندی قیادەموەقەتە **نوێ** بكەنەوە لەگەڵ هەمو لایەک. خەریكی گفتوگۆبوون لەگەڵ حكومەتی ســوری و،حزبی بەعس و، "التجمع الوطنی العراقی" وحزبە كوردی یەكـانی ســوریـاو، ڕێكخراوە فەلەســتینیەكان"([1]). ئەو شــێوازی دەربڕینە داســەپێنەرانەیە ڕوونە هەركەسـێک لە دەرەوەی ئەو بۆچوونە (لایجوز) هبیت دەچێتە خانەی دوژمنانەوە، ئەوەش دیسانەوە ڕەتكردنەوەی هەر ڕاو بۆچوونێكی پێچەوانەی ڕاكانی ئەوان بوو. بانگەوازێكی ئاشكرای شەڕی ناوخۆبوو.

+ .لە نامەكەی تاڵەبانیشـدا بۆ ئیدریس و مەسـعود لە ١٩٧٦/٨/١٤ دوو مەرج دادەنێت بۆیان كە ئەویش یەكەم : قیادەموەقەتە **دەبێت** دەسـتبەرداری (ئیمپریالیزمی ئەمریكی وئیسرائیل و سەنتۆ بێت) دووەمیش **دەبێت** قبوڵی بەرنامەو سەركردایەتی (التجمع الوطنی العراقی)([2])بكەن، كە بەعسـیەكانی سـەربەسـوریا ڕێبەرایەتیان دەكرد.([3]) لە كاتێكدا هەندێ لە ئەندامانی دەسـتەی دامەزرینەر (وەک نەوشـیروان مسـتەفاو عادل موراد) لەگەڵ ئەم بۆچوونەدا نەبوون([4]) ، بەڵام تاڵەبانی سـەپاندی. هەر ئەو هۆكارەش بوو یەكیتی لە ڕۆژانی یەكەمەوە بانگەوازی بۆ بە عێراقیكردنی شـــۆڕشـــی كوردی دەكرد لە ژێر دروشـــمی(الثوره العراقیة المندلعة من جبال كوردستان) وە لە بەعسی یەكانیش عێراقیتر بوو.

+ . یەكێتی نیشـــتمـانی لەدروســتبوونیەوە هـاوخەبـاتیی خۆی لەگەڵ هێزە عەرەبییەكانی وەک بەعســی ســوری وئیشــتراكی عەرەب و ناســرییەكان و

---

[1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ-نووسینی نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 131.

[2]) **التجمع الوطنی العراقی**: پیكهـاتبوو لەم حزب و ڕێكخراوانە " حزب البعـث العربی الاشــتراكی – قیادە قطر العراق.احمد العزاوی و باقر یاســین **-** الحركة العربیة الاشــتراكیة- عبدالاله النصـراوی، جواد الدوش،عونی قلمجی -الحزب الشـیوعی العراقی (القیادة المركزیة) ابراهیم علاوی**-** الحزب الاشتراكی رشید محسن ، مبدر الویس **-** موءتمر القومیین العرب ایاد سعید ثابت.

([3]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خری ناوزەنگ، نووسینی نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 97-102.

6) هەمان سەرچاوەلاپەڕە-66.

فەلەستینیەكان كردبووە خاڵی ستراتیژی ناوەندی كاری خۆی، لە كاتێكدا ئەو هێزە عەرەبیانە، لە پێشیانەوە حزبی بەعسی سوری نەک هەر مافی كوردیان نەدەسەلماند بەڵكو بەئاگرو ئاسن بەرەوڕووی كورد دەبوونەوە لە سوریا، تەعریبی ناوچە كورد نشینەكان بەردەوام بوو، هەموو ناوە كوردیەكانی ئەو شوینانەشیان بە عەرەبی كردبووە ئامانجیان. بەعسی سوری وەک شای ئێران تەنها مەبەستی بەكارهێنانی كوردبوو لەو ململانێیەی بۆ دەسەڵات هەیبوو لەگەڵ بەعسی عێراقیدا. ڕوونبوو بەعسی سوری و عێراقی خاوەنی هەمان ئایدۆلۆژی شۆڤێنست و فاشستین، ئەوە لە كاتێكدا یەكیتی نیشتمانی لایەنێكی ئۆپۆزیسیۆنی وەک قیادەی موەقەتەو دواتریش كە حزبی سۆسیالیستی دژی سیاسەتەكانی شەڕی ناوخۆو خۆسەپاندنی جەلال تاڵەبانی وەستانەوە خستنیە خانەی {(دوژمنی سەرەكی)ناكۆكی سەرەكی}یەوە. موخابەراتی سوری كاتێک لە سەرەتادا بڵاوكراوەكانی یەكێتی بە چاپ دەگەیاند و چەک و پارەی پێدەدا لە خۆشەویستی یەكێتی و كورد نەبووە. ئەویش وەک ئێران بەو كۆمەكانە دەیویست كورد بۆ پەرژەوندی یەكانی خۆی بەكاربهێنیت.

+ . ڕاستە ، پارتی بە كوشتنی ئیبراهیم عەزۆو هاوڕیكانی تاوانێكی گەورەی ئەنجامدا. بەڵام ئەو سیاسەتە پاوەنخوازیانەی تاڵەبانی لە سەرەتای دامەزراندنی یەكێتی دا، بووە مایەی لە دەستدانی گیانی ئیبراهیم عەزۆ و هاوڕێكانی لە لایەک و لە لایەكی تریشەوە بووە هۆی ئەوەی یەكیتی نەتوانێت لە ناوچەكانی بادینانەوە پەیوەندی بە ناوەوەی باشوور بكات، تا ١٩٧٧/٣/١كە حكومەتی بەعسی سوریا مەسعود بارزانی بانگهێشتی سوریا كردوو ڕێكەوتننامە سێ قۆڵیەكەی حزبی بەعس بە ئیمزای باقر یاسین و یەكێتی نیشتمانی بە ئیمزای جەلال تاڵەبانی و پارتی دیموكراتی كوردستان سەركردایەتی كاتیی بە ئیمزای مەسعود بارزانی مۆركرا.

جلال تاڵەبانی لە سەرەتای دروستكردنی یەكێتی نیشتمانی دا "رەئی وابوو كە هەموو تێكۆشەرانی كورد لە چەپەوە بۆ ڕاست لە)یەک ڕێكخراوی فراواندا یەک بخرین ")([1])بۆ ئەم مەبەستە پەیوەندی لەگەڵ زۆركەس كردبوو، بە تایبەتی ئەو ئەندامانەی كۆمیتەی ناوەندی پارتی كە هاتبوونە دەرەوەو، لەگەل ئەوانەی نوێنەری بارزانی بوون. ئەم بیرە سەری نەگرت". مەلا بەختیاریش دەڵێت" سەرەتا مام ویستویەتی حزبێكی وەكو (ڕزگاری) چلەكان دابمەزرێنێ بەڵام سەركردایەتی كۆمەڵە ڕازی نەبووە، سەرنجام لە یەكێتیدا ساغ بۆتەوە(دەڵێت ئەوەشم لە كاك فەرەیدون بیستووە).([2]) بە هەرحاڵ ئەو ئاواتەی تاڵەبانی بۆ دروستكردنی حزبێك كە خۆی سەركردەو ڕابەری بیت بەهۆی هەڵوێستی كۆمەڵەوە گەرچی لەو دەمەدا سەری نەگرت. بەڵام هەمیشە خاڵێكی ناوەندی بیر و كاری تاڵەبانی بوو. خەونی

[1]) لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ-نوسینی نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە-42 .
[2])چۆن چەپكێک و كام مێژووی كۆمەڵە- نوسینی مەلا بەختیار- لاپەڕە - 267-268 .

ئەو، دروستكردنی حزبیكی تاقانەی باڵادەست بوو كە خۆی سەركردەی بێت. سەر نەگرتنی ئەو بیرەی تاڵەبانی، بووە هۆی ئەوەی بە ناچاری قبوڵی (شێوە بەرەیییەكەی یەكێتی) بكات. پاش ئەوەی یەكێتی وەك نیمچە بەرە ناســـێنرا، تاڵەبانی لە هەوڵی تواندنەوەی باڵەكانی ناو پێكهاتەكانی یەكێتی (كۆمەڵەو بزوتنەوە) نەكەوت، ئەوەش دواتر بووە مایەی شـــەڕێكی خوێناوی گەورە لە ناو خودی باڵەكانی یەكێتی دا. ئەو حزبەی ئەو خەونی پێوەدەدی هەمان حزبە كلاســـیكیە ســـتالینیســـتیەكەبوو، كە بە سواری كۆڵی كۆمەڵەو بزوتنەوە، دواجار بە دەرپەراندنی خوێناوی بزوتنەوەو دواتر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە هێنایەدی.

"یەكێتی پاش مانگی شـــوباتی/١٩٧٦ لە كوردســـتاندا دۆســـت و لایەنگری بۆ پەیدابوو"([1])" مەلابەختیاریش بە مانگی مایســـی/١٩٧٦ناودەبات و دەڵێت "ســـەرەتا مام ویستویەتی حزبێكی وەكو (ڕزگاری) چلەكان دابمەزرێنێ، بەڵام سەركردایەتی كۆمەڵە ڕازی نەبووە، ســـەرنجام لە یەكێتیدا ســـاغبۆتەوە، دەشـــڵێت ئەمەم لە كاك فەرەیدون بیستووە." هەروەها دەڵێت " پەسەندكردن و چوونە ناو ڕیزەكانی یەكێتی، ســـەرەڕای ئەوەی جیاوازی لە نێوان مامجەلال و ســـەركردایەتی كۆمەڵەدا لەســـەر ناكۆكی ســـەرەكی وبنچینەیی و ڕیبازی كۆمەڵە، هەروەها لە نێوان ســـەركردایەتی كۆمەڵەو مام جەلالیشـــدا هەبووە، بەڵام لە دوائاكامدا، ســـەركردایەتی كۆمەڵە پێش گـرتـن و ڕاوەدوونـانـی لە لایەن ڕژێـمەوە، بە بـاوەڕی تەواوەوە، یەكـێـتـی پەسەندكردووە"([2])

. لە شـــوێنێكیتردا دەڵێت" لەوماوەیەدا، دوای دەوروبەری شـــەش مـانـگ لە دامەزرانـدنی یەكێتی، كۆمێتەی هەرێمەكـان پێكهێنراوەو دوای ســـاڵێكیش. ئینجـا پەیوەنـدی بە مـامجەلالەوە كردووەو، هەتـا كۆمێتەی هەرێمەكـان پەیوەنـدیمـان بە مامجەلالەوە نەكردو نەمانزانی كوت و مت ئەوان چی دەكەن و بە تەمای چین لە كوردستاندا، لە خۆمانەوە یەك شـانەی یەكێتیشـمان دروستنەكرد "([3]). بەوجۆرە ی مەلابەختیار دەیڵێت شەش مانگ دوای دامەزراندنی یەكیتی لە١٩٧٥/٦/١، كۆمێتەی هەرێمەكان دروستكراوە و دوای ساڵێكیش ئینجا پەیوەندیان بە تاڵەبانی یەوە كردووە و تا ئەو دەمە وەك ئەو دەڵێت یەك شـــانەی یەكێتی یان دروســـت نەكردووە، واتە ساڵ و نیوێك دوای دروستكردنی یەكێتی لە سوریا كە دەكاتە **شوباتی** ١٩٧٦ئینجا دەستكراوە بە دروستكردنی شانەی ڕێكخستن بۆ یەكێتی.هەروەها دەڵێت "یەكەمین

---

[1]) چەپكێك لە مێژووی كۆمەلە-نوسینی ئیبراهیم جەلال-لاپەڕە- 233.

[2]) چۆن چەپكێك و كام مێژووی كۆمەڵە – نوســـینی مەلابەختیار- لاپەڕە 268 وە 278.

[3]) هەمان ســـەرچاوە لاپەڕە – لاپەرە 278 .لەم لاپەڕەدا نووســـیویەتی: كە دوای مانگی (5/ی/1976)پەیوەندیمان بە مام جەلالەوە كردو بەرنامەكەمان زانی....

شـانەی ڕەسـمی، بەندە وەكو سـەرپەرشـتیاری پێكهێنانی ڕێكخسـتنەكانی یەكێتی، پێكمهێنا،شانەی ژنان بوو.."([1])

لە بـارەی پەیوەنـدی نێوان كۆمەڵەو یەكێتی یەوە ئیبراهیم جەلال لە كتێبی چەپكێک لە مێژووی كۆمەڵەدا دەڵێت(كۆمەڵە بۆ یەكیتی بوو بەو دایكە میهرەبانە بە بەزەیی و بە ویژدانەی، كە هەر لە ڕۆژی لەدایكبوونی یەكێتیەوە، بە خوینی ڕۆڵەكانی، یەكێتی پەروەردەكردو گۆشـیكردن و بەردەوام بوو، لە خوێن و گیان و بیری پاك پی بەخشـینی، یەكێتیش وەک ئەو ڕۆڵە بێ ئەمەكە، بێ وەفایە، سـپڵە بێ ویژدانە، وابوو، كە لە ئاهەنگی یەكەم كۆنگرەی خۆیدا لە باتی شـەربەتی شـادی پەرداخیک زەهری دەروونی خۆی، بۆ كۆمەڵە كرد بە دیاری پاداشـت و پاش بە دەسـتهینانی تاجی سـەركەوتنی خەبات و رزگاربوونی و وولات بەدەركردنی دوژمن، كاری بە كۆمەڵە نەماو بگرە بە ئەڵتەرناتیفی خۆشـی زانی و لەوەش ترسا، كە كۆمەڵە ببێتە ئەو حزبەی كە بتوانێ ڕۆڵی پێشـرەوی و هاوكاری و هاوخەباتی بگێڕێ) ([2]).

دوای هەرە سـی شـۆڕشـی ئەیلول، پێویسـت بوولە سـەر بنچینەی (یەكگرتنی دژەكـان)و (یەكیتی كـارو ململانێی) ریزی مـاڵی كورد پێش هەرشـتێكیترلە بەرچاوبگیرایە، بە تـایبەتی ژێرخـانی چینـایەتی هەردو لایەنەكە جیـاوازی نەبوو، هەردولا نمایندەی بۆرژوا كۆنەپەرسـتی نا ئازادیخوازو نا دیموكراسـی خوازی وابەسـتە بوون، بەڵام بە ڕوونی دیـاربوو ئەوەی بـایەخی پێنەدراوە دیـاریكردنی دروستی ناكۆكیەكان بووە. دیاریكردنی قیادەی موءقەتە و دواتر حزبی سۆسیالیستی كوردستان و دوای ئەویش پاسۆک ودوای ئەوانەش لایەنە نەیارەكانی یەكێتی لە ناو خودی یەكێتی و كۆمەڵەدا بە(ناكۆكی سـەرەكی) (دوژمنی سـەرەكی) یەكیتی. نەک هەر هەمان خوێندنەوە جەلالیەكانی شـەسـتەكان بوو، كە ئەودەمەش جەلال تاڵەبانی هێزە فاشست و شۆڤێنستە عەرەبەكانی بە بەرەی (نیشتمانپەروەر)و(پێشكەوتنخواز) و نەیارانی سـیاسـیان بە بەرەی كۆنەپەرسـت و بەكرێگیراوی ئێران، ئیمپریالیزم و سـەهیۆنیزم دادەنا. (لە بەشـەكانی پێشـتر ڕوونم كردەوە كە سـەرانی جەلالی خۆیان دەستپێشخەری یەكەم بوون لەشەستەكاندا لە پەیوەندی بە ڕژێمی شا و ئیمپریالیزم و سـەهیۆنیزمیشـەوە) (١-بڕوانە بەشـی دووەمی ئەم نووسینە. ٢- بڕوانە كتێبی نهێنی یەكانی بەسـتنی پەیمانی ١٩٧٥- ی ئەلجەزایر- نووسـینی عەقیدی سـاواكی ئێرانی عیسـی پژمان). لێدانەوەی ئەو قەوانە زەنگێكی مەترسـیداربوو بۆ دیسـانەوە بانگەوازی هەڵگیرسـانەوەی شـەڕی ناوخۆ، ئەمجارەیان بە ناوی یەكێتی نیشـتمانی یەوەو لە لایەن یەكێتی نیشتمانی یەوە.

---

[1]) چۆن جەپكێک و كام مێژووی كۆمەڵە- نوسینی مەلا بەختیار- لاپەڕە 279.

[2])كتێبی چەپكێک لە مێژووی كۆمەڵە- نووسینی ئیبراهیم جلال- لاپەڕە – 101-102.

ئەوهێرشـــانەی یەکیتی بۆ ســـەر پارتی و ئێران، وایکرد **ئێران** جم وجوڵی ســـەرکردایەتی کاتیی پارتی چاولێبپۆشـــێت، لە بەرامبەر جموجوڵە ســـیاســـی و ڕاگەیـاندنیەکـانی یەکێتی دا. دوای ئەوەی ســـەرکردایەتی قیادە موەقەتەی پـارتی دروســـت بوو، کەوتنەوە پەیوەندی بە ڕێکخراوەی خوێندکارانی ئەوروپاو دەوڵەتی سوریا، لەولاشەوە " قیادەی موەقەتە لە ئێرانەوە جەوهەر نامیق و کەریم سنجارییان بۆ ناوچە ســـنوورییەکانی تورکیا و، محمد قادر(ناســـراو بە کەمال کەرکوکی)، شـێرکۆی شـێخ عەلی سـەرگەڵو، فازڵ جلال(عادل)یان نـاردە ناوچەکانی سـۆران. کەمال و شێرکۆو فازل، چەندین کەسی وەکو فەقێ سمایلی یاخیان، ستاری سەعید خەڵەف، عەبـدولمەلیکیـان هەڵگێرایەوە...جەوهەرنـامیق و کەریم ســـنجـاریش، مەفرەزەکانی بادینانیان تەفروتوونـاکرد".([1]) مەفرەزەکانی بادینان لە ٣٧ پێشـمەرگە پێکهاتبوون کرابوون بە چوارمەفرەزەوە شەهید ئیبراهیم عەزۆ فەرماندەیی دەکردن. **نەوشیروان** دەڵێت"ڕاستیەکەشی قیادەی موەقەتە گیروگرفتیکی ڕاستەقینەو گەورەی بۆ یەکێتی دروســـتکردبوو لە هی عێراق و ئێران و تورکیا گەورەتربوو. ئەمان بە ناوی پارتی پێشرەو وهەڵگیرسانەوەی شۆڕشەوە کاریاندەکردو ناوبانگی بارزانی و پارتی وشـۆڕشـی کوردیان بەکار دەهێنا بۆ دوژمنایەتی یەکێتی"یەکێتی نیشـتمانی لە ســـوریـاو قیـادەموەقەتە لە ئێران کەوتبوونە جموجوڵ. ئەم دوو ڕێکخراوە بە ئەندازەیەک لەگەڵ یەکدا ناکۆک بوون، هەریەکەیان ئەیویست ئەویتریان لەناوببات. ئەم ناکۆکییە ڕەنگی دابۆوە هەم لە ناو ڕیزەکانی مەفرەزە چەکدارەکان و، هەم لە جم و جوڵی سیاسـی ئەم دوو لایەنەدا لە ناوەوەو لە دەرەوە" ینک سـەرەڕای ئەوەی لەگەڵ قیادە موەقەتە نـاکۆک بوو، لە نـاوخۆشـــیدا نـاتەبـابوو، چەنـد بیروبۆچونی جیـاواز، بەڵکو لە چەنـد ڕێکخســـتنی جیـاواز پێـک هـاتبوو. جۆری بیرکردنەوە، کارکردنیان لەگەڵ یەک جیاوازبوو"([2])

نەوشـــیروان دەڵێـت: "قیـادە موەقەتە پەیوەنـدی لەگەڵ حکومەتی ســـوریـا دامەزراندبوو، ئەوانیش وەکو ئێمە ئازادی هاتوچۆو کاریان هەبوو. " ([3])هەروەها دەڵێت"جم و جوڵی بنەماڵەی بارزانی لە مانگەکانی شوبات و مارتی ٧٧دا نمونەیەکە لە جۆری رەفتاری سیاسی ئەم بنەماڵەیە لەگەڵ ڕووداوەکاندا لەوەتەی سەرکردایەتی جوڵانەوەی کوردیان گرتۆتەدەست:

- مەلامســـتەفـا لە واشـــنتۆن خەریکی تـازەکردنەوەی پێوەنـدی بوو لەگەڵ بەرێوەبەرایەتی ئەمریکی.
- ئیدریس لە کەرەج خەڕێکی سـەرپەرشـتی چالاکییەکانی قیادە موەقەتە بوو، کادرو مەفرەزەی ئەناردەوە بۆ کوردستانی عیراق.([4])

---

[1]) لەکەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ- لاپەڕە 93.
[2]) لە کەناری دانوبەوە بۆ خری ناوزەنگ- نەوشیروان مستەفا-لاپەڕە 97 .
[3]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە- 12.
[4]) هەمان سەرچاوە –لاپەڕە – 129-130 .

هەر لە ســـەرەتای دروســـتبوونی یەكێتیەوە، ئەوەی ترســـی لێدەكرا ڕوویداو، دیسـانەوە سـەنگەری شـەڕی ناوخۆ لەیەک گیراو شـەڕی دەسـەڵات و پەرژەوەندی حزبی و تاكە كەسی باڵی ڕەشی خۆی كێشایەوە بەسەر باشووری كوردستاندا. تا ١ ی مارتی سـاڵی ١٩٧٧ یەكیتی نەک هەر نەخشـەی بۆ كردنەوەی بنكەی پێشمەرگە لە بادینان شكستیخوارد، بەڵكو نەشیتوانی هێزی خۆی بە توركیاو بادیناندا ڕەوانەی باشووری كوردستان بكاتەوە.

سوریا، لە دژایەتیدا بەرامبەر بە ڕژێمی بەعسی عیراقی كە دەیویست یەكیتی و پارتی وەک ســەرەڕم بەكاربهێنێت، ناكۆكی یەكێتی و قیادەموەقەتەی پارتی پێ باش نەبوو. ئەیانزانی پارتی لە توركیا نفوزو دەسەڵاتیان هەیەو، بە بێ كرانەوەی ڕێگای توركیاش یەكێتی نەیدەتوانی هێزبەرێتەوە بۆ باشـــوور، ســـوریەكان مەســـعودیان بانگهێشـــت بۆ ســـوریا. لە ئوتێلی "میریدیان " میوانداریانكرد. لە ژێر چاودێری و هاوكاری بەعسـی سـوریا و سـەرپەرشـتی باقر یاسـین ی حزبی بەعسـدا یەكێتی و پارتی ڕێكەوتننامەی دیمەشـــقیان مۆركرد كە هێرش و شـــاڵاوی ســـەربازی و ڕاگەیـانـدن بۆ ســـەریەكتری ڕاگرن و، پـارتی ڕێگە نەگرێـت لە هـاتووچۆی پێشمەرگەكانی یەكێتی و ناردنی چەک. لە یەكێتی جەلال تاڵەبانی و لە سەركردایەتی كاتیی پارتیش مەسعود بارزانی و لە حزبی بەعسی عەرەبیش باقر یاسین ڕێكەوتن نامەكەیان مۆركرد. نەوشـــیروان دەڵێت: **"مەســـعود داوای لە مام جەلال كرد** بوو: بادینیەكان بگەڕێنەوە بادینان و، سۆرانیەكان بگەڕێنەوە ناوچەی سۆران. مام جەلال ڕەزامەندی پیشاندابوو، بەڵام بە ئێمەی نەووت.!([1])

شەهید یاسین محمد حەسەن (یاسینە ڕەش)
(كەم ژیان و كەڵ ژیان)

هەرجارێک بهاتمایەوە بۆ ســـولەیمانی گەر بۆ جارێكیش بووبیت، چاویشـــم دەكەوت بە هاوڕێی خۆشەویستم یاسین محمد حسن. لە سەرو جادەی ئۆرزدی یەوە محمد مام عەلی چایخانەیەكی كردبۆوە، لەو هاوڕێیانەی سـەردانی ئەو چایخانەیەیان دەكرد، یاسین محمد حسن، ئیسماعیل قاسم، سەڵاحی موهەندیس، هەر لەوێ حەمەی مام عەلیشـــم ناســـی. باوەڕێكی یەكجار زۆرم بەو هاوڕێیانەم هەبوو، دڵنیابوم كەســـانێكن هەرگیز ڕۆژێک لە ڕۆژان چۆک بۆ ڕژێم دانادەن. بیرمە لە پشـــووی هاویندابوو وەک گەلێكجاریتر پیاســـەماندەكرد، ئیســـماعیل قاســـم ڕوویتێكردم و پرسـیاری لێكردم: گەررۆژێک پێویسـتم بە ماڵی تۆبێت بۆ خۆ حەشـاردان تا چەند

[1]) نەوشیروان مستەفا كتێبی لە كەناری دانوبەوە بۆ خرەی ناوزەنگ. لاپەرە133 .

ئـامـادەییت تیـایە؟ ووتم تێنـاگەم، چونكە تۆ دەزانیـت من بە هۆی كـارەكەمەوە لە سولەیمانی نیم، ووتی منیش بۆیە دەپرسم، گەر ڕۆژێک نەمەویت لە سـولەیمانی بم و بمەوێت بێمە پێنجوین تا چەند ئامادەی هاوكاریت؟ ووتم بە ســـەروماڵ. لەولاوە یاسین دەستیكرد بە پێكەنین و ڕوویكردە ئیسماعیل قاسم و ووتی: حەزدەكەی هەر لە ئێستەوە بچۆ من دڵنیام هەر معاشەكەی هەیە لەگەڵت بەشدەكات. ڕوویكردە منیش و ووتی: هیوادارم خۆت لە سیاسـەت هەڵنەقورتێنی، تۆ لە خێزانیكی زەحمەتكێشـی و خێزانی تریشـت بەسـەردا كەوتووە، تۆ شـتێكت لێبیت ژیانیان سـەختتر دەبێت، تۆ ئەوەندە نییە حەمەڕەشـیدی برات شـەهیدبووە. ووتم ڕاسـتەمن حەمەڕەشـیدی برام شـەهیدبووە، تۆش طە ی برات شـەهیدبووە، من لە خێزانێكی زەحمەتكیشـم تۆش هەروەهـا. بە هەرحـاڵ من نەمـدەزانی ئەوان لە كۆمەڵەدا كـاردەكەن، ئەوانیش نەیاندەزانی من پەیوەندیم بە كۆمەڵەوە هەیە.

ئەودەم لە پێنجوین بووم كە بیستم دەست لە پارێزگاری سولەیمانی وەشێنراوە. ئەو ڕۆژگارە سەرباری ئەوەی بە هۆی ئاشبەتاڵەوە خەڵک بە گشتی زۆر لە ڕژێمی بەعس دەترسان و دەسڵەمینەوە، زۆركەسیش ورە یان بەردابوو، دەیانویست دەست بە كلاوەكەیانەوە بگرن با نەیبات، كەمیش نەبوون ئەوانەی بووبوونە بەعســـی و بەكرێـگیـراوو ســـیـخوڕو جـاش. ڕژێـمیـش لە هەوڵـی فـراوانـكـردنـی تـۆڕە جاسـوسـیەكانیدابوو لە ناوخەڵكدا و تا دەهات فشـاری بە بەعسـی كردنی فراوانتر دەكرد. ئەو چـالاكیە پێشـــمەرگانەیەی نـاوشـــاری ســـولەیمـانی دوای تێپەڕینی ڕۆژگارێكی كەم بوو بەسـەر لە سێدارەدانی شـەهیدان شـەهاب و ئەنوەرو جەعفەر. ئەو دەستوەشاندنە بۆ(مرۆڤە كوردپەروەرەكان) ڕووخاندنی دیواری ترس و تۆقاندن و زەنگی ســـەرهەڵدانەوەی خەبات بوو لە دژی فاشـــیزم، بە تایبەت بۆ ئەوانەی لە ڕیزەكانی كۆمەڵەدا كاریاندەكرد لەو ڕۆژگارە ترســـناكە تاریک و بێ هیوایەدا، هەڵكردنی چرای ئومێدو هیوای نوێ بوو. شـەهید یاسین محمد حەسـەن، بەرپرسـی یەكەم دەسـتەی پێشـمەرگەی ناوشـار بوو لەو ڕۆژگارە تۆقێنەرەی دوای ئاشـبەتاڵی ساڵی ١٩٧٥.

دەوروبەری مانگی نۆڤەمبەری ١٩٧٦بوولە پێنجوین بووم، بیستمان هاوسـەری پوری خێزانەكەم كە ناوی ئیســـماعیل حەمە ســـالح بوو، هەفتەیەک زیاتربوو، بە وەســـتـانی كوتوپڕی دڵ كۆچی دوایی كردبوو، هەواڵمـان نەزانیبوو. كۆچكردوو خۆشـەویسـتی هەموو بنەماڵەكەبوو، بە خەمی هەموانەوە بوو، بە بیسـتنی هەواڵەكە هەر ئەو ڕۆژە لەگەڵ هاوسەرەكەم و لەنجەی كچم كە هێشتا تەمەن دوو مانگان بوو گەڕاینەوە بۆ سـولەیمانی. یەكسـەر بۆ سـەرخۆشـی چووین بۆ ماڵیان كە لە گەڕەكی گاوران بوو. هەستمكرد هەندێک دەرگاو پەنجەرەیان شـكاوە، بەلامەوە سـەیربوو، باســـی چۆنیەتی مردنە كوتوپڕیەكەیان كرد و ووتیان لەو یەک دوو شـــەوەدا ئەمن

داویانە بەسـەر ماڵەكەیانداو دەرگاو پەنجەرەیان شـكاندوون و هەواڵی ئیسـماعیلیان پرسیووە. ووتیان ئێمەش وتومانە ئیسماعیل بە وەستانی دڵ كۆچی دوایی كردووەو لە سەرقەبران نێژراوە، ئەمنەكان دوای پشكنینی ماڵەكە ووتویانە بە هەڵە هاتووین. بیستنی ئەو هەواڵە كوتوپڕە خستمیە بیركردنەوەیەكی قوڵەوە، لەخۆم دەپرسی ئەم پیاوە گەرچی مرۆڤێكی زۆر كوردپەروەربوو، بەلام لە ژیانیدا، خۆی لە توخنی حزبایەتی نەداوە. ئەی گەر بە هەڵە بۆ ئەم هاتبن، ئاخۆ ئەو ئیسماعیلە كێ بێت ئەمن بەدوایدا دەگەڕێت؟ لە پڕێكدا مووچركە بە هەموو گیانمدا هات كاتێک ناوی ئیسـماعیل قاسـمی هاوڕێم بە مێشـكمدا هات. قەناعەتم بە خۆمكرد ئەوەی ئەمن بە دوایدا دەگەڕێت ئیسماعیل قاسمە. بە خۆمم دەگوت بۆ نا چ ئیسماعیلێكیتر هەیە لەو دەمەدا ئەوەندە كوردپەروەربێت.

دوژمن بە كەم گرتن

بەدەم ئەو بیركردنەوانەوە، ئیزنم لە ماڵە تەعزیەكەو هاوسـەرەكەم خواست كە من دەڕۆم و پاشان دێمەوە، بڕیارمدا بچم یاسین محمد حەسەنی هاوڕێم بدۆزمەوەو لەو هەواڵەی ئاگاداربكەمەوە، تا ئەویش بەدەوری خۆی ئاگاداری ئیسـماعیل قاسـم بكاتەوە. بە دەم ئەو بیركردنەوانەوە ڕووەو بازاری عەسـری لە بەردەركی سـەرا ڕۆیشـتم. بەرامبەر دەرمانخانەی شـەوكەت دوكانێكمان هەبوو كاتی خۆی باوكم سـەعاتچێتی تێدادەكرد. لەبەردوكانەكە ڕاوەسـتابووم لە بیری ئەوەدابووم بچم بۆ بەشی ناوخۆیی زانكۆ، ئەوەی بەرامبەر سینەمای دڵشادبوو. چونكە لە سەردانێكمدا بۆ سولەیمانی یاسین پێی وتبووم كە وازی لە زەرەنگەرییەكەی هێناوەو دامەزراوە بە سەرپەرشتیاری ئەو بەشە ناوخۆیێ یەی زانكۆ. لەو بیركردنەوانەدابووم، پیاوێک كە نـاوی ئەحمەد بوو فەرمـانبەربوو لەو دائیرەی پۆسـتەی لەسـەر بـازاری عەسـریەوەبوو، بە خزمایەتیش دەگەیشـت بە یاسـینی هاوڕێم، ئەحمەد هاتە بەردوكانەكە كە منی دی بە گەرمی كەوتە هەواڵپرسین، پرسی چۆنە لە سولەیمانیت؟ ووتم بۆ تەعزیە هاتوومەتەوە. لە منی پرسی یاسینت نەدیووە؟ ووتم نەء. باڵی گرتم بردمیە ناو ژووری دوكانەكەوە، یەكسـەر ووتی: پێموایە ئەمن بە دوای یاسـیندا دەگەڕێن(ئەو هەواڵەش ئەوندەیتر دایچڵەكاندم)، پرسـیم چۆن دەزانیت؟ ووتی دوێنێ شەو ئەمن چوون لە كارگەی چیمەنتۆی سەرچنار شۆفێرێكیان گرتووە ناوی یاسین بووە، تا بەرەبەیان لە ژێر ئەشـكەنجەدابووە، لە بەرەبەیاندا پیاوێكیان هێناوە، دەم و چاویان بە كلێتەیەک داپۆشـیوە تا نەناسـرێتەوە، هێناویانەتە بەرەوڕووی، ئەویش ووتویەتی ئەمە نی یە، ئیتر بەریانداوە. ووتی ئەو شـۆفێرەی ناوی یاسینەو گیرابوو ناسیاوی منە، خۆی باسەكەی بۆ گێراومەتەوە، ووتی پێیان ووتووم بە هەڵە گیراوی

بڕۆ. ئەحمەد ووتی : من یاسینیکیتر شک نابەم لە یاسینی خۆمان زیاتر ئەمن بە دوایدا بگەڕیت. داوای لێکردم هەرچۆنێک بێت بیدۆزمەوەو ئاگاداری بکەم.

یەکسەر ئەوم بە جێهێشتوو ڕووەو بەشی ناوخۆییەکەی زانگۆ کە بەرامبەر سینەمای دڵشادبوو کەوتمەڕێ. کە چوومە ژوورەوە دیم لەگەڵ سێ یا چوار برادەری تریا لە دەوری مێزیک دانیشتبوون خەریکی شفتە خواردن بوون. یاسین هەر کە منی دی یەکسەر هەستاو باوەشی پیاکردم و پرسی ئەوە کەی هاتوویتەوە، ووتم یەک یا دوو سەعات دەبێت، بە هۆی تەعزیەوە هاتومەوە. لەو کەسانەی لەوێبوون و بیرم مابێت، عومەرناوێک دواتر بە ئاوات قارەمانی ناوی دەرکرد، عوسمان قزلول و، پێموابێت حەمەی مام عەلیش لەو ساتەدا بۆ سەردانیان هاتبوو. داوام لە یاسین کرد کە دەمەوێت دووقۆڵی قسەی لەگەڵ بکەم، پرسی شپرزە دەتبینم و ڕەنگت پێوە نەماوە. ووتم بەڵێ تێت دەگەیەنم. چووینە ژوورێکەوە، بە درێژی باسی ماڵە تەعزیەکەو گەڕانی ئەمن بە دوای ئیسماعیل ناوێکدام بۆ کرد. خۆی ماڵە تەعزیەکەو کۆچکردووی دەناسی. پێمووت من وای بۆ دەچم ئەمن بە دوای ئیسماعیل قاسم و تۆیشدا دەگەڕێن. بەو قسەیە ڕاچڵەکی و پرسی من؟ ووتم بەڵێ تۆش. پرسیم تۆ ئەحمەدی بەرید دەناسی؟ ووتی بەڵێ خزممە. ووتم تۆزێک لەمەوپێش کە دەمویست بۆ لای تۆ بێم و هەواڵی گەڕانی ئەمن بەدوای ئیسماعیل قاسمت پێڕابگەیەنم، لەبەر دوکان بینیم، بە ووردی گرتن و بەردانی ئەو یاسینە شۆڤێرەی کارگەی چیمەنتۆکە ڕێک چۆن ئەحمەدی بەرید بۆی باسکردبووم گێڕامەوە، پێم ووت بە ڕای من و ئەحمەد ، ئەمن بە دوای ئیسماعیل قاسم و تۆدا دەگەڕێن. ساتێک بیریکردەوەو پاشان ووتی با بچین بۆ ماڵە تەعزیەکە. نەچوەوە سەر مێزی نانخواردنەکە، بە برادەرەکانی ووت: تا دەرەوە دەچم ، دوای تۆزێکیتر دێمەوە. لە کۆڵانەکەی تەنیشتی دوکانەکەی ئەمین شەوکەتەوە، کە بەرامبەر بەشە ناوخۆیی یەکە بوو، کۆڵانەو کۆڵان تا گەڕەکی گاوران ڕۆیشتین، بە دەم ڕێگاوە پێم وت : برام بە ڕای من نابێت لە ماڵی خۆتدا بنوویت، دەبیت لە شوێنی کارەکەیشت نەبیت، هەرئەمڕۆ دەبێت بڕۆیتە دەرەوە. سەیرێکی کردم ووتی: دەزانی هاوسەرەکەم سکی هەیە و لە دەقیقەو سەعاتی خۆیدایە مناڵی بێت. ووتم برا ئەوە کێشە نیّ یە، خۆت دەزانیت لە سولەیمانی بە کەس و کارم زۆر هەیە، دەتوانین سەناریای کچت و هاوسەرەکەشت لەو ماڵانە بشارینەوە تا مناڵەکەی دەبێت و پاشان بۆت دەنێرینە دەرەوە، یان دەتوانین بیانبەینە پێنجوین و لە ماڵی ئێمەبن تا ئەو دەمەی خۆت وەڵام دەنێری، لەوێوە بۆت ڕەوانە دەکەم. بوونی ئەوانیش لەوێ سەرنج ڕاناکێشێت چونکە من هەمیشە لە سولەیمانی یەوە خزم و برادەر دێن سەردانم دەکەن بە خێزانی و چەندەها ڕۆژ دەمێننەوە. وتی بریارەکە هەروا ئاسان نی یە. بەدەم ئەو قسانەوە گەیشتینە بەردەم ماڵە تەعزیەکە، چوینە ژورەوەو سەرخۆشی

لێكردن، پاشـــان لە هاوســـەری كۆچكردووەكەی پرســـی ئەمن چۆن هاتوون و پرســـیاریـان چی بووە؟ ئەویش بە دریژی گێرایەوە و وتی پاش ئەوەی زانییـان ئیســـماعیلی هاوســـەرم مردووە ووتیان بە هەڵە هاتووین و ئیتر ڕۆیشـــتوون. پاش ئەوەی لە ماڵەكە هاتینە دەرەوە، لە یاسـینم پرسـی گەر دەتەویت ئەحمەدی بەریدیش ببینی ئەوا دەچم بە دوایداو دەیهێنم بۆ لات، ووتی پێویســـت ناكات تێگەیشـــتم. لە هەمـان كۆڵانەو كۆڵانەوە ڕووەو بەشـــە نـاوخۆییەكە گەڕاینەوە. پرســـی كەی دەگەڕێیتەوە بۆ پێنجوین ووتم دوێنێ هەواڵی تەعزیەكەمـان بیســـتووەو ئەمڕۆ هـاتینەوە، بەیـانی دەبێـت بگەڕێمەوە چونكە ئیجـازەم نی یەو بەڕێوەبەری قوتابخانەكەش بەعســـی یەو پیاوی ڕژێمە. هەمان داواكاریم لێكردەوە بۆ چوونە دەرەوەی یـا هیچ نەبێت بۆ خۆشـــاردنەوەی، ووتم لە ئیحتیـات وەرگرتن زەرەر نـاكەیت، هەرچیش بە من بكرێت وەك برایەكت ئـامادەم، لە مـاڵئـاوایی لێكردنـدا ووتی تۆ بڕۆرەوە بۆ پێنجوین پاشـان ئاگادارت دەكەمەوە، پێمووت هەركات ویستت لە شـــار بچیتە دەرەوەو و لە بازگەی حكومەتەوە نەڕۆی، ئەوا شـــۆڤێرێک خەڵكی ســـەید ســـادقە و زاهیری ناوە، جیبێكی پێ یە هاتوچۆی پێنجوین دەكات، مرۆڤێكی نیشـتمانپەروەرو ئەمین و پاكە لە گەراجەكەی پێنجوین ڕادەوەسـتێ، بە ناوی منەوە قســـەی لەگەڵ بكە، ئەو بە ئۆتۆمۆبێلەكەی خۆت و مناڵەكانت لە پشـت بازگەكانەوە دەردەكات. بە گەرمی باوەشـــی پیا كردمەوەو ماڵئاوایی لێكردم و ووتی تۆ بڕۆرەوە بۆ پێنجوین من پاشان ئاگادارت دەكەمەوە.

ئەوە دواچاوپێكەوتنی من بوو بۆ ئەو مرۆڤە قارەمانە، ڕۆژی دوایی گەڕامەوە پێنجوین. هەموو ڕۆژێک چاوەڕوانی هەواڵی هاتنی یاســـین بووم بۆ پێنجوین، جار جارەش لە زاهیری سایەقم دەپرسی ئەو برایەم نەهاتووە بۆ لات هەموو جار دەیوت نەء، هەركـات هـات بەســـەرچـاو دەیهێنم بۆلات خەمت نەبێت، پـاش یەک دوو هەفتەیەک، هەوالی گرتنەكەیانم بیســت. باوەڕم نەدەكردو لە خۆم دەپرســی چۆن وا بە ئاســـانی ڕیگەیان دا ڕژێم فرســـەتیان لێبهێنێت؟.یا بۆ نەچونە دەرەوە پاش ئەوەی ئـاگـادرمكردنەوە؟. لە خەبـاتی ژێر زەمینی دا هەمیشـــە بە كەمگرتنی دوژمن كارەساتی جەرگبڕی بەدواوەبووە.

ئەو برایـانە ئەوەنـدە بروایـان بە خۆیـان بوو كە ڕژێم نـاتوانیـت لە ژێر هیچ فشارێكدا قسەیان لی وەرگریت. تەنانەت دوای گرتنی یاسین وەكو بیستم ئیسماعیل قاســـم و محمد قاســـمی برای بە پێی خۆیان چووبوون و خۆیان تەســـلیم كردبووبە ئەمن. ئەوەی ئەوان چـاوەڕوانی نەبون ڕوویـدا. ئەویش ئەوەبوو جگە لە وەی فەرهادی مەلاڕەزا زمانی لێدابوون، دەنگی ئەوانی لەســـەر شـریت تۆماركردبوو و بردبووی بۆ ئەمن. یاســـین و هاوڕێكانی لە زیندانابون، لە ئەمنی ســـولەیمانی یەوە برابوونە هەیئەی كەركوک، كە هاوسەرەكەی یاسین كوڕێكی بوو ناویان نا سەفین. ڕژێم دەیویســـت فشـــاری دەروونی بخەنە ســـەر، تا ناوی هاوەڵەكانی بڵێت، بۆ ئەو

مەبەســـتە هاوســـەرەكەیان و ســـەفینی كۆرپەیان گرت. لە زیندانداا هەردوو قاچی سەفینی كۆرپەیان سەرەوخوار گرتبوو پیشانیان دابوو، هەڕەشەیان لی كردبوو گەر ئیعتراف نەكات، ئەوا كۆرپەكەی و هاوســەرەكەی لەبەرچاوی دەكوژن. هیچكام لە یاسـین محمد حەسـەن و ئیسـماعیل قاسـم و محمد قاسـم و هاوڕێكانیان چۆكیان بۆ ڕژێم دانەداو لاپەڕەیەكی پر سەروەریان بۆ خۆیان و گەلەكەیان تۆماركرد و چوونە ڕیزی شەهیدانی نەمری كوردو كوردستانەوە. بە شەهیدبونی یاسین محمد حەسەن و ئیسماعیل قاسم دووبارە برینی شەهید حەمەڕەشیدی برام تازەبۆوەو تا ئێستاش ئەو برینانە ساڕێژ نەبوون. ئەوەی شایانی باسیشە گەلێک لەو پێشمەرگانەی ناوشار نەكەوتنە دەســت ڕژێم و توانیبوویان دەربازبن و چوونە ڕیزەكانی پێشـــمەرگەوە، لەوانە (ئاوات قارەمانی)، عوســمان قژلول، حەمەی مام عەلی. دەركەوت، كە مرۆڤێكی بەكرێگیراوو سـیخوڕی ڕژێم بە ناوی فەرهادی مەلا ڕەزاوە نەک هەر زمانی لێداون، بەڵكو هەندی قســـەشـــیانی تۆمار كردووەو داویەتی بە ئەمن. ئەو خۆفرۆشـە گەرچی لە لایەن پێشـمەرگەوە بە سـزای گەل گەیەندرا، بەڵام نەیتوانی تروسكای خۆشی ژیان بۆ ئەو خێزانانە بگێڕێتەوە.

بەوجۆرە پۆلێک هەڵۆی قارەمان، یەكەم دەستەی پێشمەرگەی شارەكان لە دوای ئاشـــبەتاڵ، بە گیانی خۆیان، بە باوەڕی پۆڵایینیان بە نەتەوەی كوردو بۆ هێنانەدی دوارۆژێكی ئازادو پرشنگدار بۆ نەتەوەكەیان، دروشمەكەی كۆمەڵەو خالە شەهابیان بە خوێنی خۆیان تۆماركرد و كەم ژیان و كەڵ ژیان.

ڕاگـــواستن

پاش ســـەرهەڵدانەوەی شـــۆڕشـــی كورد دژی بەعس، ڕژێمی بەعس كەوتە جێبەجێكردنی ئەو بەندەی ڕێكەوتننامەیەی جەزائیر سـەبارەت بە چۆڵكردنی ناوچە گوندنشـینەكان بە قوڵایی بیســت كیلۆمەتر. بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە دەســتیكرد بە ناونووسینی هەموو ئەو گوندو شارو شارۆچكانەی بەر ڕاگواستن دەكەوتن. بۆ ئەو مەبەســـتەش ســـوپای بەكاردەهێنا، بۆ ناونوســـینەكەش كەڵكی لە مامۆســـتایان وفەرمانبەرانی ناوچەكان وەردەگرت و بەزۆر دەینـاردن لەگەڵ ســـوپاكەیدا بۆ ئەنجامدانی ئەو ناونووســە. لە زۆر ناوچە پێشـمەرگە سـوپای دوژمنی خسـتبووە ژێرچاودێری یەوەو دەستی نەدەوەشان بە هۆی ئەو هەموو مامۆستاو فەرمانبەرانەی بەزۆر برابوون. لە هەندێ ناوچەش ســـوپا بەرەوڕووی بەرەنگاری پێشـــمەرگە بوونەوە.

مامۆســـتایانی پێنجوین بەر ناوچەی پێنجوین كەوتین، بەكری حاجی ســـەفەرو هێزەكەی لەو ناوچەبوون. دێبەدێ دەیانبردین بۆ ناونووسـی خەڵكەكە لە گوندێک بە ناوی (وێنە) كە بە بناری شاخێكەوەبوو، لە پڕێكدا كۆپتەر هەڵساو كەوتە تەقەكردن، لە سـەرشـاخەكە، هەرچەند خەڵكەكە هاواریانكرد ئەوانەی سـەرشـاخ خەڵكی ئەم گوندەن، فەرماندە سەربازیەكە نەیدەبیست، كۆپتەرەكەش بەردەوام بوو لە تەقەكردن

لەسـەر شـاخەكەی پشـتی گوندەكە. كاتێک تەقە تەواوبوو، خەڵكی گوندەكە چوون بەرەو شـاخەكەو لەوێوە لاشـەیەكیان بە بریندراری هێنایە خوارەوە، كە خەڵكی ئاواییەكەبوو. ناونووسـی گوندەكان چەند ڕۆژێكی خایاند، دووجار بە كەسـی ئاواییەكاندا پێشـمەرگەكان بە دزی یەوە هەواڵیان دەنارد بۆمان كە لەبەر سـەلامەتی ئەو مامۆسـتاو فەرمانبەرانە دەسـت لە سـوپا ناوەشـێنن. ئامانجی نزیكی ڕژێم لە چۆڵكردنی ئەو ناوچانە، دابڕاندنی هێزی پێشـمەرگەبوو لە بنكە جەماوەری یەكەی و فشاری لۆجستی بوو، كۆكردنەوەشیانبوو لە چەند ئۆردوگایەكدا تا زیاتر بتوانێت كۆنترۆڵی خەڵكەكە بكات.

لەو ماوەیەی لە پێنجوێن بووم، كتێبی(النجم الاحمر فوق الصـین) (ئەسـتێرەی سـوور بەسـەر چینەوە) لە نوسـینی ڕۆژنامەنووس و نوسـەری ئەمریكی (ئەدغار سنو)م لە عەرەبی یەوە وەرگێڕابووە سەر زمانی كوردی، پوختەم كردبوو، لە پێنج دەفتەری سـەد لاپەڕەییداو ئامادەم كردبوو بۆ چاپ.(تا ئێسـتاش بەشـی زۆری مسـوەدەی وەرگێڕانەكانی ئەو كتێبەم ماوە). ئەو نوسـەرە لە كتێبەكەیدا باسـی لە قۆناغێكی دیاریكراوی سەرهەڵدانی شۆڕشی ڕزگاریخوازی نیشتمانی چین دەكات، كە خۆی چەندسـاڵێک تیایدا ژیاوە. بە وەرگێرانی ئەو كتێبە هیوادار بووم، شـۆڕشـوانانی باشـوور، لە جێی كۆكردنەوەی خێڵەكی هێزی چەكدارو رەفتاری خێڵەكی و بیری خێڵەكی، بتوانن لە هەڵس و كەوت وڕێكخسـتن و بیرو پرنسـیپ وبـاوەڕو كرداری شـۆڕشـگێرانەدا كەڵكی لێوەرگرن، ..پێموابێـت كۆتـایی سـاڵی١٩٧٨بوو، پاش ئەوەی چەند هاوڕێ یەک خوێندیانەوەو پەسـەندیانكرد، پێشـنیاریانكرد بیدەم بە ڕێكخسـتن تا بە چاپی بگەیەنن. كتێبە وەرگێڕراوەكەم لە ڕێگەی مامۆسـتا عەزیز محمدەوە دا بەڕێكخسـتنی كۆمەڵە لە پێنجوین بەو هیوایەی بینێرنە سـەرەوە بۆ بە چاپ گەیاندنی. بەڵام نەک هەر بە چاپیان نەگەیاند، بەڵكو وەرگێڕراوە پوختەكراوەكەشـیان بۆ نەگێڕامەوەو، چەندیشـم پرسـیوە پێیان نەوتووم چیان لێكردووە.

گواستنەوەم

مامۆستا سەركەوت ئاگاداری كردبوومەوە داوای گواستنەوە بكەم بۆ ناوشاری سولەیمانی یا نزیكی، وەک خۆی وتەنی پێویستمان بە كادر هەیە. پاش گواستنەوەم پیوەندیم بەو كەرتی ڕێكخستنەی كە بە كەرتی شەهید ئارام ناسرابوو، بووە ڕۆژانە. سـەرەتا بۆ چەند هەفتەیەک دەبوو لە (ڕێكخراوی شـۆڕش) لەگەڵ قادر مەنمی كـاربكەم كە مرۆڤێكی وریـاو زیرەک و چـاونەترس و خۆ ڕاگربوو، لەو كـاتەی لەگەڵ قادر مەنمی كارم دەكرد، لە چالاكیەكی دیوار نوسـینی فراواندا ئەوو من و هاوڕێیەكیتر بوو فەرمانبەری دائرەی كشـتوكاڵ بوو، ئێستا ناوەكەیم بیرچۆتەوە، بە هەرسـێكمان كارەكەمان سـەركەوتوانە ئەنجامدا، جارێكی تریش لە چالاكییەكیتردا

تەنها من و ئەو هاوڕێ فەرمانبەرەی كشتوكاڵ بووین.... ئەمین شەوكەت بەرپرسیاری ڕێكخراوی شۆڕش بوو، ڕێكخراوەكە لە سنوری كۆمێتەی شەشدابوو.
لە دووهەمین هەفتەی ئەم پەیوەندیەدا، سەلیم(دلێری ئەحمەد شوكری) ئاگاداری كردم بچم بۆ هەڵەبجە وەک بەرپرسی ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر دەست بەكاربم، كە ئەویش لە سنووری كۆمێتەی شەشدابوو. هاوڕێ محمد غەفوریان پێناساندم كە نهێنی یەكەی (چیا) بوو، تا لەوێوە پەیوەندی بەوانیتری ڕێكخراوەكەوە بكەم. چووم بۆ هەڵەبجە و كۆبوونەوەیەكم سازكرد بۆ ئەندامانی ڕێكخراوەكە كە پێكهاتبوون لە محمد غەفور(چیا)، ئەحمەد كوڵكنی(تەیمور)، فەرەیدونی صەیدەلی كە نهێنی (ئاوات) بوو، لەو كۆبوونەوەدا، شێوازی كاركردن، پەیوەندی، گرنگی دیسپلین، كاری جەماوەری، پەیوەندیەكانیان بە مەفرەزەكانی پێشمەرگەوە قسەوباسی لێوەكرا. كۆبونەوەكان هەرجارەی لە ماڵێک دەكرا، بەڵام بە زۆری لە ماڵی فەرەیدونی صەیدەڵی دەبەسترا. دوای ماوەیەک لە بەرئەوەی زۆرێكی پەیوەندی و چالاكی پەیوەندییەكان بە پێشمەرگەوە لە ڕێگەی ڕاستەوخۆی هاوڕی زمناكۆوە ئەنجام دەدرا، لە كۆمێتەی شەش پێشنیاری دانانی هاوڕی زمناكۆ (محمد حاجی حەمە شریف) لە كۆمێتەی شەش پەسەندكراو بووە ئەندامی ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر، كە سنوری چالاكی یەكانی ئەم ڕێكخراوە قەزای هەڵەبجەبوو، وە یەكێک بوو لە باشترین و چالاكترین ڕێكخراوەكانی ناوەوەی شارەكانی كۆمەڵەبوو.
ڕێكخراوی شەهید وەستا ئەنوەر هەروەک ڕێكخراوەكەی سەید سادق كە هاوڕی عەبدوللا كە نهێنی یەكەی(عەونی) بوو سەرپەرشتی دەكرد، لە ڕووی چالاكی ڕێكخراوەیی یەكانی ڕێكخستن، كاری جەماوەری، چالاكیەكانی ڕاگەیاندن لە بڵاوكردنەوەی بڵاوكراوەكانی كۆمەڵەو، خستنە ژێرچاودیری جم و جوڵی ڕژێم و كەسایەتی یە خۆفرۆشەكان، ڕۆڵی بەرچاویان هەبوو لە كۆمەكی مەفرەزەكانی پێشمە رگەشدا، لە بە هاناوە چوونی ئەو پێشمە رگانەی بریندار دەبوون و پێویستیان بە چارەسەر هەبوو. لە یارمەتی لۆجستی ودابینكردنی شوینی خۆشاردنەوەو مانەوە.
ماڵی عەبدوڵای موهەندیس لە هەڵەبجە، ناسراو بە عەبدوڵا نەورۆڵی، كە زاوای هاوڕێ یان دكتۆر قادرو (محمد حاجی حەمە شەریف)كە بەناوی نهێنی(زمناكۆ، دواتر هەورامان) ناسرا بوو. یەكێک بوو لەو شوێنە دەگمەنانەی مەفرەزەكانی پێشمەرگە كە دەهاتنە ناوشاری هەڵەبجەوە خۆیان تیا دەشاردەوە.
لەو دەمەدا بە هۆی ترس و تۆقاندنی ڕژێمەوە، بە هۆی زمان لێدانی پیاوە سیخورەكانەوە، بە هۆی ئەو هەموو كەسانەی بووبوونە بەعسی وجاش و سیخوڕ، كەم كەس هەبوو بوێریت ماڵی خۆی بكاتەوە بۆ پێشمەرگە، دەگمەن بوون ئەو كەسانەی خۆبەخش گیانی خۆیان دەخستە مەترسی یەوە بۆ كاركردن لە ڕێكخستنەكاندا، زمانلێدانی كەسێک، دەبووە هۆی لەناوچوونی خۆی و ماڵ و منداڵیشی..

ئەم هاوڕێیانەی كۆمەڵە لەو ڕۆژگاری ترس و تۆقاندنەداو، لەناو كۆمەڵگایەكدا كە بەشێكی زۆری ئەو كۆمەڵگایە بە شیوازی جۆراوجۆر كاری سیخوڕی بۆ ڕژێم دەكرد، زۆر قارەمانانە ئەركە ڕێكخراوەییەكانی خۆیان ئەنجام ئەداو سـەرباریشـی پەیوەندی توندوتۆل و هاوكاری پێشمەرگەیشیان لە ئەستۆگرتبوو، چەندەها داستانی قارەمانانەیان تۆماركرد..

لە كۆبونەوەیەكی كۆمێتەی شـەشـدا كە لە مـاڵی بەرپرسـی ڕێكخراوی شۆڕش(ئەمین شەوكەت) بەسترا وهاوڕێ عەونی بەرپرسی ڕێكخراوی سەیدسادق و سەلیم كە ئەودەم بەرپرسی كۆمێتەی شەش بوو، ئامادەی بوو، ئاگادارمكردن، لە سـنووری ڕێكخراوی شـەهید وەسـتا ئەنوەر، هەوڵ دەدەین كاری سـەرەكی ببێتە كاری گەشـەپیدانی ئاسـتی هوشـیاری فكری ئایدۆلۆژی و ڕێكخراوەیی. بۆم ڕوونكردنەوە ئەو ڕێكخراوە سـەرباری كارە ڕێكخراوەییەكانی، بەشـێكی زۆری كاتی خۆی بۆ یارمەتی مەفرەزەكانی پێشمەرگە بە كاردەهێنی.

كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە

كۆمێتەی سـەركردایەتی نـاوخۆی كۆمەڵە لە دوو بەش پێكهـاتبوو، لە ڕووی ئاسـتی هوشـیاری، فكری، ئایدۆلۆژی، بە هۆی نەبوونی بەرنامەیەكی دیراسـی فكری و ئایدۆلۆژی یەوە، وەک زۆربەی ڕێكخسـتنەكانی كۆمەڵە زۆر لاواز بوو. لێدوانی كۆبونەوەكـان گشـتی بوو، شـێوەی باسـەكـانی كۆبونەكـان ڕێـک لە كۆبونەوەكانی پارتی شـەسـتەكان دەچوو. زۆرتر لەسـەر بارودۆخی گشتی ڕژیم و كۆمەڵە بوو، بەڵام زۆر دڵسۆزانە، بوێرانە، جوامێرانە، سەركەوتوانە، ئەو كارانەی پێیان دەسـپێردرا ڕادەپەڕاند. دوای گرتنی هاوڕێ سـەركەوت (مامۆسـتا جمال تاهیر)كە بەرپرسی كۆمێتەكەو پێشمەرگەكانی ناوشاری سولەیمانی بوو، سەلیم(دلێر ئەحمەد شوكری) جێگەی گرتەوە، كۆمێتەی شەش كە سەلیم پێشتر بەرپرسی بوو بە من سـپێردرا. كۆبونەوەكانی كۆمێتەی شـەش پێشـتر لە ماڵی ئەمین شـەوكەت كە بەرپرسـیاری ڕێكخراوی شـۆڕش بوو ئەنجام دەدرا، بە هۆی سـەفەری ئەوەوە بۆ ولاتی بولغاریاو پەیدابوونی مەترسـی گرتنی..، ئیتر كۆبونەوەكانی كۆمێتەی شـەش ماوەیەک لە سـەیدسـادق و ماوەیەكیش لە سـولەیمانی لە ماڵی ئێمە ئەنجام ئەدرا. چالاكیەكان چڕتركرایەوە، بە تایبەتی لە كاری ڕێكخراوەیی وڕاگەیاندن(نووسـینی دروشـم و بڵاوكردنەوەی بڵاوكراوەكـانی كۆمەڵە)دا. ئەم بەشـەی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆ لە هاوڕێ فەرهاد ناسـراوبە (عەریف تالیب مۆریاسـی) بەرپرسی كۆمێتەی چوار، هاوڕێ طە، هیرش(شیخ جەمالی شێخ نوری) بەرپرسی كۆمێتەی یەک، من بەرپرسـی كۆمێتەی شـەش و دواتر بەرپرسـیاری كۆمێتەی پێنجیشـم پێ سـپێردرا. لەبەر ئەوەی ئەو ئەركە زۆرەم كەوتبووە ئەسـتۆ ناچاربووم

بۆكەمكردنەوەی مەترسـیەكانی شـاڵاوی ڕژێم و زانینی سـەرچاوەكانی دزەكردنی زانیاری، لە گەڵێک ڕووەوە شـێوازی كاری ڕێكخراوەییم بگۆرم، بۆ نموونە كە چووم بۆ پەیوەندی بە كۆمێتەی پێنجەوە خۆم وەک بەرپرسیاری كۆمێتەكە نەناساند. كۆمێتەكە پێكهاتبوو لە دوو ڕێكخراو و هەریەكە لە هاوڕێیان خەسـرەو هادی و ئیبراهیم حەمەعەلی بەرپرسـی یەكێک لە ڕێكخراوەكان بوون، نەمووت من وەک بەرپرسـیاری كۆمێتەی پێنج هاتووم، پێموتن من ئەڵقەی پەیوەندی نێوان كۆمێتەی سـەركردایەتی و ئێوەم. هەر لەو یەكەمین كۆبەنەوەیەدا كە لە ماڵی خەسـرەو هادی بەسـترا كە بەرامبەر مـاڵی بـاوكی بوو، ئـاگـادارم كردن كە دەبێت بەرپرسـی ڕێكخراوەكان و بەشـەكان، نەخشـەی كاركردنیان هەبێت و، خۆیشـیان بەشـداری چالاكی یەكان ڕاستەوخۆ بكەن، پێم ووتن ووشەی بۆ پێشەوە بەسەرچووە، پێویستە لەمەولا خۆشتان دەرچن، دەبێت سەركردە لە پێشەوەبیت و بڵێت شوێنمكەون.

لەو ڕۆژانەدا (پێش كۆنفرانسـی دووەمی كۆمەڵەی سـاڵی ١٩٨٢) بوو، چالاكی یەک دیاری كرابوو بۆ نووسینی دروشمە نیشتمانییەكان، لەسەر دیوارەكانی شار، سـنووری كاری ئەم كۆمێتەیە ناوشـاری سـولەیمانی بوو، پاش ئەوەی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆ بڕیاری چالاكیەكەی داو كاتەكەی دیاریكرد. لە كۆبونەوەی كۆمێتەی پێنجدا، كارەكان دابەشـكران و شـوینەكان و سـەعاتی سفر دیاریكران، بە هاوڕێ ئیبراهیم حەمە عەلیم ووت، تۆ یەكێک ئەمشـەو دێت لە گەڵت دەردەچێت، ئەمجارە لەگەڵ ئەو دەردەچیت، پرسی كێ یە؟ وتم شەو كە هات دەزانی. ماڵەكەیان لەو كۆڵانە باریكەی پشـتی كتێبخانەی سـولەیمانی یەوە بوو، شـەو چەند سـەعاتێک پێش كاتی چالاكیەكان چووم، كە دەرگای كردەوە و منی دی سـەری سـورما، ووتی تۆی ووتم بەڵێ من لەگەڵ تۆ دەردەچم، دەمانچەم بردبوو لەگەڵ خۆم، لە بەرەبەیان و لە سـەعاتی سفردا دەرچووین بۆ دەرەوە، هاوڕێ ئیبراهیم پرسـی بۆكوێ، بۆ لەم كۆڵانانەوە دەست پێنەكەین؟ ووتم دەچینە بەردەركی سەراو سەرجادەكان دەنووسین ، تۆ بنووسـەو منیش پـارێزگـاریـت لێدەكەم . لە بەرامبەر دەرگـاكەی ئەمـانەوە كۆڵانێكی بەرامبەربوو، دەچووەوە لای كتێبخانەی سـولەیمانی و بەردەركی سـەرا. بەرەو خواریش كۆڵانكیتربوو دەچووەوە سـەر جادەی مەولەوی، ڕێگایەكیش بەرەو ژوور دەبوەوە لایەكی دەچوەوە سـەر شـەقامی سـابونكەران ئەویتریش بەلای قـادرئـاغـای عەتـاردا دەچووەو سـەر كۆڵانی قەزازەكـان. لە كۆڵانە بـاریكەكەی بەرامبەر ماڵی خۆیان ڕۆیشـتین، لە سـوچی كتێبخانەی سـولەیمانی یەوە، سـەیری بەردەركی سـەرامكرد، تەنها یەک ئۆتۆمۆبێل لای سـەروی بانقەكە ڕاوەسـتابوو پەڕیمەوە بەرەو بازاری عەسـری و هاوڕێ ئیبراهیم بە دوامدا هات. شـوێنەكەم بۆ دیاریكرد، ئیبراهیم پەڕیەوە و دەسـتی بە نووسـینی درووشـمكرد لەسـەر دیواری پشـتی بەریدەكەی بەردەركی سـەرا، تەنیشـت حاجی عەلی سـەعاتچی. منیش لە بەردەم دوكانی جەلالی بەڵێن دەمانچەكەم گرتبوو بە دەستەوەو چاودێری جادەكان و

پاسەوانیم لێدەكرد، كە تەواوبوو، ووتم دەڕۆین بەرەو شەقامی كاوە، لەوێش دروشمیكی لە دیواری ئەوەی كاتی خۆی خەستەخانەی خوارەوە بوو نووسی، لەوێشەوە بەرەو ئەسحابەسپی، سەركارێز، سەرشەقام، ئەودیوی سانەوی كچان دوواشوێن بوو. كە تەواومانكرد هەستمكرد ئەو هاوڕێ یە یەكەمجارە بە كارێكی وەها هەڵدەسێت و پێشی سەیر بوو ئەندامیكی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵە لەو كارانەدا بەشداری بكات.

بۆ جاری دووەم هاوڕێ (جەمال تاهیر-سەركەوت)ی بەرپرسی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكان گیرابوو. گەرچی پێشتر هەواڵی زانیبوو ئەمن بە دوایدا دەگەڕێن و دەیگرن بەڵام نەڕۆیشتە دەرەوە(وەك كۆمێتەی سەركردایەتی دەمانزانی كێشەكەی چی یە). لەگەڵ ئەوەشدا بە پێی خۆی چوو خۆیی دا بەدەستەوە. ئەو پیاوێكی خۆڕاگرو قارەمان بوو لە زینداندا، سەرباری هەڕەشەی لە ناوبردن و سزاو ئەشكەنجەی بەردەوامی جوامێرانە بەرگەی گرت و هیچی نەدركاند، بە راستی قارەمانی زیندان بوو.

دروستكردنی كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵە
و
كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە.
كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایانی كوردستان

دروستكردنی كەرتی مامۆستایانی كۆمەڵە و كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵە

لە ئەنجامی نەبوونی چالاكی هەریەك لە ڕێكخراوەكانی (یەكێتی مامۆستایان) و (یەكێتی خوێندكاران) بە هۆی ئەو ترس و تۆقاندنەی ڕژێم خستبوویە دڵی خەڵكەوە. لە دوای چەندینجار قسەكردن بۆپڕكردنەوەی ئەو بۆشایی یە، كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ ڕازی بوو بەوەی دوو كەرت پێكبهێنریت، كەرتێكی مامۆستایان و كەرتێكی خوێندكاران، بە مەبەستی بوژاندنەوەو فراوانكردنی چالاكیەكانی ئەو ڕێكخراوانە ئەگەر كەوتنەوە جووڵە، خۆ گەر لەو حالەی خۆیشیاندا مانەوە، ئەوا ئەم كەرتانە جێیان بگرنەوە لە چالاكیەكاندا تا كۆنفرانسیان بۆ دەگێرێ. ئەركی دروستكردنی ئەو دوو كەرتەشیان بە من سپارد.

سەرەتا كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەم دروستكرد لە چالاكترین، ئەوكەسانەی دەمناسین لە ناو ریزەكانی خوێندكارانی كۆمەڵەدا و كارگێرێكم بۆ دانان و خۆیشم ڕاستەوخۆ لەگەڵیان بەشداری كۆبونەوەكانیان دەبووم، كارگێری ئەم كەرتە (هاوڕێ ئیبراهیم كە نهێنیەكەی سالار) بوو كە خوشكەزای شەهید حەسەن خاوێ بوو. مرۆڤێكی زەحمەتكێشی خاوەن باوەڕ، تا بڵێیت نەترس، بە دیسپلین، هوشیار، وریاو

جوامێربوو، هاوسەری هەبوو، مناڵێکیشیان هەبوو. کاری دەکردو دەشیخوێند، ئەم کەرتەو کەرتەکەیتری خوێندکاران کە بە کەرتی شەهید ئارام ناسرابوو (خۆم کۆبونەوەکانم پێدەکردن)کردن ، لە ڕاپەڕینەکانی ساڵی ١٩٨٢ وە ساڵی ١٩٨٤دا دژی بە جەیشی شەعبی بوون و بەعسی بوون، ڕۆڵی بەرچاوی زۆر مەزنیان گێڕاو سەرەڕمی ڕاپەڕینەکان بوون،و لە لایەن کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆو، دواتر بۆ ڕێبەرایەتی ڕاپەرینەکانی ١٩٨٤ لە ڕێکخراوی سولەیمانیشەوە کە جێگەی کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆی گرتبۆوە، نامەی تایبەتی سوپاس و ستایشیان ئاراستە کرا.

کەرتی مامۆستایانی کۆمەڵەشم دروستکرد، ئەندامانی لیژنەی کەرتەکە مامۆستاو هونەرمەند فەرەیدون دارتاش ومامۆستا فەوزی مەلا مەحمود بوون. هاوڕێ فەرەیدونم دیاریکرد بە کارگێری کەرتەکە (لە هەمان کاتیشدا هاوڕێ فەرەیدون دارتاش بەرپرسی یەکێتی هونەرمەندانی کوردستانیش بوو)، خۆیشم ڕاستەوخۆ وەک بەرپرسیاری کەرتەکە لە کۆبونەوەکانیاندا بەشداریم دەکرد، ئەم کەرتەش لە ڕێگەی مامۆستا هونەرمەندەکانیەوە هەوڵێکی باشیدا بۆ ئەوەی شەڕی ناوخۆی یەکێتی نیشتمانی و لایەنەکانی بەرەی جود بوەستێنێ. بۆ ئەو مەبەستە مامۆستا فەرەیدون دارتاش و مامۆستا خالید سەرکار، مامۆستاو شاعیر محەمەدی حەمە باقی دوای چوونە دەرەوەی بۆ ناو پێشمەرگە پاش ئەوەی تاڵەبانی ڕازیدەکەن، بە ئاگاداری جەلال تاڵەبانی پەیوەندیان بە جودەوە کردو لەگەڵیان دانیشتن. هەوڵەکان گەرچی بە هۆی پەرژەوەندپەرستی و توندڕەوی هەردوو لایەکانەوە(یەکێتی و پارتی) سەرکەوتوو نەبوو، بەڵام بە لای منەوە کە لە پشتی داڕشتنی ئەو هەوڵەوە وەستابووم، ئاماژەیەکی بەهێزبوو بخرێتە بەرچاوی تاڵەبانی و سەرانی کۆمەڵەو یەکێتی کە ڕێکخستنەکان دژی شەڕی ناوخۆن و کۆتایی هینان بە شەڕی ناوخۆ خواستیکی جەماوەری و ڕێکخراوەییە.

هەرلەوماوەدابوو، سەلیم هات، ووتی گەر بتوانی ڕێکخراوی شەهید لەیلاش بچێتە پاڵ کەرتەکانی مامۆستایان و خوێندکاران. ووتم دەزانی کۆمێتەی شەش، کۆمێتەی پێنج، کەرتەکانی مامۆستایان و خوێندکاران وا ئێستاش ئەم رێکخراوە لە ئەستۆی یەک کەسدا زۆرنیە؟. ووتی دەزانی هاوڕێ سەرکەوت گیراوەو ئەرکەکان قورستربووە.

پەیوەندیمکرد بە ڕێکخراوی شەهید لەیلاوە، کە لیژنەی ڕێکخراوەکەیان پێکهاتبوو لە سێ هاوڕێی زۆر چالاک و هوشیار و بە توانا. کارگێری ڕێکخراوەکە هاوڕێ وەزیرە جەلال(خوشکی شەهید ئارام)بوو، هاوڕێی دووەمیش هاوڕێ وەسفیە بەنی وەیس(کە نهێنیەکەی کوێستان)بوو، هاوڕێی سێهەمیش هاوڕی شەوبۆ شێخ محمد غریب بوو.

بۆ ســـــەلامەتی ڕێکخســـــتن، بۆ ئەوە ش لە کاتی ڕوودانێکدا بزانریت لە چ بەشـــێکەوە ســـەری هەڵداوە. لەگەڵ هەربەشـــێکدا ناوێکی نهێنیم بەکاردەهێنا، لای ئەمان بە عەلی خۆمناساند. ڕێکخراوی شەهید لەیلا کە تایبەتبوو بە ژنانی کۆمەڵە، لە ڕاپەڕینەکانی ســـــاڵی ١٩٨٢، ڕۆڵی مەزنیان بینی. بە تایبەت لە کارگەی جگەرەکە. ئەندامانی لیژنەی ڕێکخراوەکەش، کەســـانی هوشـــیار،ژیر، چاونەترس بون. لە بەر زۆری و قورســـی ئەو پەیوەندییە فراوانانەی هەمبوو بە گەلێک بەشـــی ڕێکخســـــتنەوە ناچاربووم شـــوێنی نیشـــتجێ بوونی خۆم تەنها بە کارگێری ڕێکخراوەکان بڵێم، هاوڕییانیتر بۆ کاری پەلە دەبوو لەڕێگەی کارگێرەکەوە ئاگادارم بکەنەوە. ئەمەش بووبووە جێی ڕەخنەی هاوڕێ کوێستان.

ئەو شـــێوەکارەم لەگەڵ بەشـــەکانیتریش بەوجۆرە ڕێکخســـتبوو لە کەرتەکانی مامۆستایان هاوڕێ فەرەیدون دارتاش و لە کەرتی خوێندکاران هاوڕی سالارو لە کۆمێتەی پێنج هاوڕی ئیبراهیم حەمە عەلی. بەڵام کۆمێتەی شەش تا ئەو کاتەی لای من بوو لە بەر ئەوەی کۆبونەوەکان یا لە ســـەید ســـادق یا لە ماڵی ئێمە دەکرا، هاوڕێیانی کۆمێتە هەموو ماڵی منیان دەزانی.

مەحاکمی تەفتیشی یەکێتی و هاوڕێ فەرهاد

هاوڕی فەرهاد(تالیب مۆریاسی) کە هاوڕێیەکی چالاکی کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆو بەرپرســـی کۆمیتەی چواربوو، هەندێ کێشـــەی تایبەتی هەبوو، کە داوای دەکرد مەڵبەندی یەک بۆی ســـاغ بکەنەوە، مەڵبەند گەرچی هەندێ هەنگاوی نابوو، بەڵام بە پێی داخوازی هاوڕێ فەرهاد نەبوو. کار گەیشـــتبووە ئەوەی گەلێکجار دەیووت کۆمێتەی ســـەکردایەتی ناوەوە کە تا ئەوکاتە خۆی ئەندامێکی ئەو کۆمێتەی سەرکردایەتییە بوو، داواکاریەکەم بۆ ناگەیەنن بە ناوەندی. منیش چەندینجار هاوڕێ ســـەلیمم هەڵپێچا تا ناوەند ناچار بکات وەڵام بدەنەوە. دواجار ئاگادارکراینەوە کە ناوەند دوو هاوڕێی دیاریکردووە بۆ گوێگرتن لەو کێشـــەیە، کات و شـــوێنەکەی دیاریان کردبوو بۆ بینینەکە گەر بە باشی بیرم مابیت باراو یا پارەزان بوو. هاوڕێ فەرهاد ئاگادارکرایەوە، ئەو داوایکرد منیش لەگەڵی بچم، دیاربوو گومانی لە مەڵبەند هەبوو. منیش بریارمدا و لەگەڵی چووم. لەوێ هاوڕێ ئاوات عبدالغفور و هاوڕێ قادری حاجی عەلی دیاریکرابوون بۆ سەیری ئەو کێشەیەی نێوان مەڵبەندی یەک و هاوڕێ فەرهاد. سەیر لەوە دابوو لە باتی گوێگرتن لە کێشەکەو چارەسەر دۆزینەوە، یەکســـەر وەکو مەحاکمی تەفتیشـــی ســـەدەکانی ناوەڕاســـت کەوتنە پرسـیار لە باری فیکری ئێمەوە تا بزانن خۆیان ووتەنی عێراقین یا کوردســـتانی! یەکەم پرســـیاریان ئەوەبوو، ئێوە بڕواتان بە (قانونی لە عامەوە بۆ خاص یا لە خاصەوە بۆ عام هەیە؟). ڕوونبوو بە تێروانینی ئەوان هەرکەس بڵێ لە عامەوە بۆخاص (کە بە ڕای من لە

ناوەرۆكدا بۆچوونێكی سـتالینیسـتیانەیە) چونكە قوربانیدانە بە هەموو نەتەوەكان لە پێناوی سـۆڤیەتدا، ئەوان بە پێی تیوری قوربانیدان بە بەشـێک لە پێناوی گشـتدا تاوانبارت دەكەن بە عێراقی، خۆ گەر ووتیشـت لە خاصـەوە بۆ عام ئەوا تۆ بە كوردستانی دەزانن! بە بێ ئەوەی ئەوانە بزانن كە ئەو قانوونانەی ئەوان لە بارەیەوە دەیانپرسـی ڕێژەیین و بە پێی كات، شوێن، سـەردەم، نەتەوەی ژێردەستەیە؟ خاوەن دەوڵەتە؟ ئەو باس و بابەتەی پەیوەندی پێوە هەیە وەڵامەكەش دەگۆڕێت. لە وەڵامی پرسیارەكەیاندا ئەو بۆچوونەی سـەرەوەم بۆ شیكردنەوەو. پیكەنینم دەهات و لەخۆم دەپرسـی بەراسـتی یەكێتی هیچ پەیوەندییەكی بە كوردەوە هەیە؟ ئایا سـتراتیژی عێراقیبوونی یەكیتی و بە عێراقیكردنی شۆڕشەكەی و دانانی بەشێكی ئۆپۆزیسیۆنی كوردی بە دوژمنی سـەرەكی یەكیتی، لە چ خانەیەكدا دادەنین. ئەی بۆ ناپرسن ڕات لەسـەر بە براگەورە زانینی عەرەب لە لایەن یەكێتی یەوە چی یە؟ ئایا ئەو قانونە خاصـەی یەكێتی كە خۆی دەسـەپێنێ بەسـەر هەموو لایەنە سیاسیەكاندا و هەموویان ڕەتدەكاتەوە لە چ خانەیەكدا دادەنێن؟ ئەی ئەو لیپرسـینەوەیە لە كوێ بوو كاتێک لە سەرەتای درووستبوونیەوە، یەكێتی لە عەرەبەكانیش عێراقیتر بوو، یەكێتی نیشتمانی قبوڵی مەرجەكانی سـوریاو حزبە فاشـستەكانی عەرەبی دەكردو، دروشـمی(ئەو شۆڕشـە عێراقی یەی لە شاخەكانی كوردستانەوەی بەرزكردبۆوە). هەر بەوەشـەوە نەوەسـتاو، دەیویست بۆ داپۆشینی ئەو كارە هەڵەیەی كە خودی نەوشـیروانیش لێی نیگەران بوو، بكاتە مەرجی قبوڵكردنی بەرنامەو قیادەی (التجمع الوطنی العراقی)و بیسەپێنێ بەسەر قیادە موەقەتەداو كردیە هۆكاریک بۆ سەرلە نوێ هەڵگیرسانەوەی شەڕی جەلالی و مەلایی.

ڕاپەڕینە جەماوەری یەكانی ساڵی ١٩٨٢

تا دەهات ناڕەزایی جەماوەر بەرامبەربە بەعسی كردن و بە عەربكردنی ناوچە كوردنشـینەكان زۆرتر دەبوو. دوای ڕاگواسـتنی دیهاتەكانیش بۆ ئۆردوگا زۆرە ملێكان، گەرچی ڕژێمی بەعس هەندێ قەرەبووی پارەی گوند نشـینەكانی كردەوە، بەڵام كۆكردنەوەیان لەو ئۆردوگا زۆرەملێیانەدا ئاكامیكی زۆر خراپی ئابووری، كۆمەڵایەتی، سیاسی لێكەوتەوە. ئەو جەماوەرە دێهاتیە لە كەسانێكی وەبەرهێنەرەوە كرانە بێكارە. سـەرباری ئەوەی شـیرازەی كۆمەڵایەتیانی تێكدا، ڕژێم دەیویسـت ئاسانتر لە جاران لە ڕێگەی كۆكردنەوەی زۆرەملێیان لەو ئۆردوگایانەدا، كۆنترۆڵی بەسـەر خەلكەكەدا هەبیت. لە ئۆردوگاكاندا بەشیكی زۆری ڕاگواستراوەكان بوونە جاش و سیخوڕو بەعسی و وەک چاوو گوێی ڕژێم كاریان دەكرد.

ڕژێم نەیدەشـاردەوە كە نیازی ڕاگواسـتنی تەنانەت قەزاو ناحیەو شـارەكانیشـی هەیە بۆ خوارووی عێراق، باسی هینانی عەرەب و فەلەستینیەكان و نیشتەجیكردنیان

لە ناوچە کورد نشینەکاندا کە لەناو دەزگا حزبیەکانی بەعسدا پێشتر دەکرا، ئیتر بە نهێنی نەیانهێشتەوەو باسیان لێوەدەکرد، ئەمەش بووبووە هۆیەکیتری دڵەڕاوکێی خەڵک بەرامبەر ڕژێم.

ڕژێم شاڵاوێکی بەرفراوانی لە زانگۆکاندا بۆ بەعسی کردن و بە جەیشی شەعبیکردن دەستپیکردبوو، بووە مایەی ناڕەزاییەکی فراوان لەناو خوێندکارانی زانگۆکاندا. لە بەهاری ساڵی ١٩٨٢دا و لە بیرەوەری بۆردومانکردنی شاری قەڵادزەدا لە ٢٤/نیسان/١٩٧٤دا کە بووە مایەی بریندار بوون وشەهیدبوونی نزیکەی دووسەدکەس، هەندێکیان خویندکاربوون و لەناوخوێندکارەکاندا 3 ئەندامی کۆمەڵە کوژران، ژمارەیەکی زۆر لە دانیشتوانی قەڵادزە لەسەرقەبران کۆبونەوە، چەند لافیتەیەکیان بەرزکردەوە و کەوتنە ڕێپیوان بەرەو ناوشار، خۆپیشاندانەکە گەورەبوو، هێزەکانی بەعس تەقەیان لێکردن، دوو ئافرەت کوژران: سنەوبەر محمود، مامۆستای سەرەتایی. ئامینە سوور,کەیبانو.٧٤ کورو ١١ کچ گیران. دانیشتوانی شار دوکان و بازاریان داخست و دائیرەکان مانیان گرت. پشێوی و نا ئارامی تا ٣٠ نیسانی خایاند. لە سولەیمانیش هاودەنگ لە گەڵ قەڵادزەی ڕاپەڕیو، کۆمەڵێک خوێندکاری چەپ لە شاری سولەیمانی ، لە گردی سەیوان و گردی شەهیدانەوە دەستیان بە خۆپیشاندان کرد بەرەو ناوشاری سولەیمانی، دەزگا سیخوڕی و داپڵۆسێنەرەکانی ڕژێمی فاشستی بەعس بە توندی بەرەوڕووی خۆپیشاندەران بووەوە، تا دەهات خۆپیشاندان فراوانتردەبوو. سەرکردایەتی ناوخۆی شارەکانی کۆمەڵە، هەڵسا بە قۆزتنەوەی ئەو ڕاپەڕینە، داوا لە ڕیزەکانی ڕێکخستنەکان کرا بۆ بەشداری لە خۆپیشاندانەکاندا، لە هەمانکاتدا کەوتە بڵاوکردنەوەی بەیان بۆ هاندانی جەماوەر بۆ بەشداری لەو ڕاپەڕینەدا، پاشتریش دوای تەنینەوەی خۆپیشاندانەکە بۆشارو شارۆچکەکانیتر لە ڕێگەی ئێستگەشەوە بانگەواز بۆ بەشداری لە خۆپیشاندانەکاندا دەکرا. ڕاپەڕیوان لە تەواوی شارو شارۆچکەکاندا هەوڵیان ئەدا لە ڕێگەی ئەو بڵندگۆیانەی مزگەوتەکانەوە بانگەواز بۆ خۆپیشاندان بڵاوبکەنەوە وداخوازی یەکانیان بە گەڵ ڕادەگەیاند.

ڕاپەڕینی سەیدسادق و شەهید بوونی خوشکە عەینە

بە هۆی ئەو قوربانی یە گەورەیەی کۆمێتەی شەشەوە دای (بە شەهید بوونی هاوڕێ عەینە) لە کاتی سەرکردایەتیکردنی ڕاپەرینی خەڵکی سەیدسادقدا لە ڕاپەڕینەکانی بەهاری ١٩٨٢دا، بە ئەرکی خۆمم زانی شێوازی شەهیدبوونەکەی ڕوونکەمەوە.

کۆمێتەی شەش لە ماڵی ئێمە کۆبوونەوەیەکی تایبەت بەو ڕاپەڕینەی ئەنجام دا، هاوڕێ عەونی کە ناوە ئەسڵیەکەی عەبدوڵلابوو بەرپرسیاری ڕێکخراوی سەید سادق بوو، هاوڕێ عەینەی هاوسەریشی لەگەڵ هاتبوو، بەڵام بەشداری کۆبونەوەکە

نەبوو، هاوڕێی بەرپرسیاری ڕێکخراوی شەهید وەستا ئەنوەریش ئامادەی کۆبونەوەکەبوو. لەو کۆبونەوەدا بڕیارەکانی کۆمیتەی سەرکردایەتی ناوخۆی کۆمەڵە بۆ بەشداری وسەرکردایەتی ڕاستەوخۆی خۆیان لە ڕاپەرینەکان، زەرورەتی درێژەدان بە ڕاپەڕین لە ژێر هەموو فشارێکدا تا بەدەستهێنانی داواکاریەکانی جەماوەر، بە فراوانی بڵاوکردنەوەی داواکاریە جەماوەریەکان لە ناو خەڵکدا بۆ ئازادکردنی زیندانە سیاسی یەکان، دژی تەعریب و بە بەعسیکردن، دژی بە زۆرە ملێی و بە جەیشی شەعبیکردن، گێرانەوەی ئەو خوێندکارانەی بە هۆی نەبوونە بەعسی یا جەیش شەعبی نەکردنیانەوە لە زانکۆ دەرکرابوون هەمووی باسکرا.

لەو ماوەدا چەندینجار چوومە سەید سادق و هەڵەبجەو چەند کۆبوونەوەش ئەنجامدرا، بە تایبەت لەسەر شێوەی تاکتیکەکانی بەرەوڕووبوونەوەی هێزەکانی ڕژێمدا (بۆ نموونە لەو کاتەی هێزەکانی ڕژێم شاڵاو دێنن ئەمان بکشێنەوە بۆ کۆڵانەکان ولە شوینێکی ترەوە بچنەوە سەرشەقامەکانیتر)، لە کاتی کشانەوەی پیاوەکانی ڕژیم لە شەقامیک جەماوەر ڕووی تێبکاتەوە، یەکێکیتر لە تاکتیکەکانی بەرەوڕووبوونەوەی هێزی سەربازی دروشمی (الجنود اخواننا و الفاشیة اعدائنا) دەنوسراو دەوترایەوە، بۆ جیاوازی خستنە نێوان سەربازەکان و دەزگا سەرکوتکەرەکانی ئەمنیەوەو، وەک فشاریکی تاکتیکی دەروونی بۆ سەر سەربازەکان تا ببێتە هۆکاری دەستگرتنەوەیان لە تەقەکردن لە خەڵک.

لە شاری هەڵەبجە و سەیدسادق هاوڕێیانی کۆمەڵە سەرەرمی ڕاپەڕینەکان بوون. ڕاپەڕین گەیشتبووە ئاستێک جڵەوی راپەرین بە تەواوی لە دەستی جەماوەردابوو. جێی داخێکی گران بوو لە سەید سادق و لە گەرمەی سەرکردایەتی ڕاپەڕینەکەداو لە کاتێکدا لە ڕیزی پێشەوەی خۆپیشاندەراندا دەبێت، هاوڕێ و خوشکی تێکۆشەرمان هاوڕی عەینە کە هاوسەری هاوڕێ عەونی بەرپرسی ڕێکخراوی کۆمەڵەی سەیدسادق بوو بە گوللەی هێزەکانی ڕژێمی فاشستی عێراق شەهید کرا. شەهیدبوونی هاوڕێ عەینە ئەوەندەیتر تووڕەیی جەماوەری کۆڵنەدەرو تێکۆشەری سەیدسادقی بەهێزترکرد.هاوڕێ عەینە چەندین منالی لەدوای خۆی بەجێهێشت، لە کاتی شەهیدبوونیشیدا منالەکەی سکیشی شەهیدبوو. لە گەڵ سەلیم کە لەو دەمەدا لە دوای گرتنی هاوڕێ جەمال تایەر بەرپرسی ڕێکخستنەکان بوو چووین بۆ سەیدسادق بۆ بەشداری تەعزیەکەو سەرخۆشی سەرکردایەتی ناوخۆمان پێ ڕاگەیاندن.

لە گەرمەی ئەو ڕاپەڕینانەی ١٩٨٢دا مەلا بەختیارو قادری حاجی عەلی بە نهێنی هاتبوونە ناوشار، ڕۆژیک لە ماڵی ئێمە بوون، ئەوە یەکەمجار بوو مەلا بەختیارو قادری حاجی عەلی ببینم، لە باسی ڕاپەڕیندا قادری حاجی عەلی ووتی: یەکێتی دەتوانێت ئاوا ڕاپەڕین بەرپا بکات، لە وەڵامدا ووتم سەرەتای دەستپێکردنی ئەم ڕاپەرینە لە (سولەیمانی)، یەکێتی و کۆمەڵە نەبووە، بەڵکو کۆمەڵە خوێندکاریکی

چەپ بوون. بەڵام سەركردایەتی ناوخۆی شارەكان توانیویەتی تا ئێستا بە سەركەتوویی ڕاپەڕینەكە بە لای كۆمەڵەدا بقۆزێتەوە. دیاربوو قسەكانی منی بەدڵ نەبوو، مەلا بەختیار لەو بارەوە شتیكی نەوت، بەڵام لە ڕوكاریا دیاربووكە ڕوونكردنەوەكەی منی پێ باش بوو. بە هەرحاڵ ئەوە ڕاستی ڕووداوەكان بوو. داوامان لێكردن هەوڵ بدەن پێشمەرگە دەست نەخاتە ڕاپەڕینەكەوە تا ڕژێم نەیكاتە بەهانەی توندوتیژكردنی زیاتر بەرامبەر خەڵكی ڕاپەڕیوو، ڕێگە بدەن كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ كاری خۆی بكات.

لە گەرمەی ئەو ڕاپەڕینانەدابوو ڕژێم دابوویان بەسەر ماڵی باوكمدا و كەریمی برامیان گرتبوو وتبوویان كوڕێكیشتان هەیە عوسمانی ناوە لە كوێ یە؟ دایكیشم وتبووی كورمان نیە ناوی عوسمان بیت.

تا دەهات لە هەمو شارو شارۆچكەكانی كوردستان بڵێسەی ڕاپەرین فراوانتر دەبوو، لە ناو شاری سولەیمانیشدا، ڕژێم خەڵكێكی زۆری گرتبوو. ڕاپەڕینەكە لە خۆپیشاندانی خوێندكاران دەرچووبوو، بووبووە ڕاپەڕینێكی جەماوەری فراوان، بازارییان بەشداریان تیاداكرد، دوكان و بازاڕەكانیان داخست وەك مانگرتنێك لە دژی گرتن و سەركوتكردنی جەماوەر. ڕژێم لە ناو سولەیمانیدا كەوتە شكاندنی قوفڵی دوكانەكان تا ناچاری بازاڕییان بكات دوكانەكانیان بكەنەوە، بەڵام خەڵكەكە لە دوورەوە چاودێری ڕژێمیان دەكرد كە دەیانبینی دووركەوتوونەوە خێرا قوفڵێتریان دەدایەوە لە دوكانەكانیان.هەموو چین و توێژەكانی گەل بە یەكدەنگ داوای ئازادی زیندانە سیاسیەكانیان و دەستهەلگرتنی ڕژیم لە تیرۆر دەكرد. ڕژێم لەوەگەیشت كە جڵەوی لە دەستداوە، لە ڕێگەی گەڵێک پیاوماقوڵی شارەكانەوە ڕژێم ئاگاداركرابۆوە تا زیندانە سیاسیەكان ئازاد نەكات و وەڵامی داخوازییەكانی خەڵك نەداتەوە ڕاپەڕین بەردەوام دەبیت.([1])

ژمارەی گیراوەكان تا دەهات لە زیاتربووندابوو، بڵێسەی ڕاپەڕینیش لە گەشەدارتربووندابوو، خۆپیشاندانی جەماوەری پارێزگاكانی كەركوک و هەولێریشی گرتبۆوە، لەو پارێزگانەشدا گیراوو كوژراوو بریندارهەبوون. لە سولەیمانی لەو ڕۆژانەدا گەلێ كەسیتریش گیران لەوانە مامۆستا رحیم ، حەمەی فەرەج ، ئەحمەد كوردە، قادر مەنمی، كریم رفیق. ئەمنی سولەیمانی پڕبووبو لە هاوڵاتیان.

لە لایەن سەركردایەتی یەكێتیەوە لە ناوزەنگ ئاگاداركراینەوە لەبەر ئەوەی ژمارەیەكی یەكجار زۆری هاولاتیان لە لایەن ڕژێمەوە گیراون ڕاپەرینەكان ڕابگیرێت و درێژەی پێنەدرێت!

ئەودەم هێشتا كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكان بریاردەربوو لە ڕێبەرایەتی ڕاپەڕینەكان. لە كۆبوونەوەیەكدا بایەخ و گرنگی چۆک دانەدان لە

---

[1]) بۆوەرگرتنی زانیاری زیاتر سەبارەت بە ڕاپەڕینەكانی سالّی 1982سەیری ڕاپۆرتی (مدیریە الامن آلعامة) بكە لە كتێبی پەنجەكان یەكتر دەشكێنن – لاپەڕە 357-371 ، نوسینی نەوشیروان مستەفا.

ناوەراستی ڕاپەریناو زەرورەتی درێژەدان بە ڕاپەڕین تا بەدیهاتنی داواكاریەكان و لە سەرویانەوە ئازادكردنی زیندانە سیاسیەكان بووە بریاری ڕێكخستنی سەركردایەتی ناوخۆ. هەندێ كەسیش هەبوون دەیانویست بریارە هەڵەكەی سەركردایەتی ینك جێ بەجێ بكەن، لە ژێر پەردەی جێبەجێكردنی بریاری سەركردایەتی ینك.

لە ئەنجامدا فشاری راپەڕینی جەماوەری كوردستان، ڕژێمی فاشستی بەعسی ناچاركرد هەندێ لە داواكاریە جەماوەریەكان جێبەجی بكات، لە سەرو هەمووشیەوە ئازادكردنی هەموو زیندانە سیاسیەكان بوو. ئەو زیندانە سیاسیانەی لە ژیاندا مابوون بەردران، سەرباری ئازارو ئەشكەنجە، خۆڕاگربوون و سەربەرزانە ئازادكران.

پاش ئازادكردنی مامۆستا سەركەوت ڕۆژێك لە گەڵ هاوڕێ فەرهاد چووین بۆ لای لە ماڵەكەیان، گەلێك شتی سەیری گێرایەوە، لەو دەمەی لە ژێرزەمینی دائرەی ئەمندا زیندانی بووە، ناوی هەندێ كەسی هێنا كە لەو پەنجەرەی ژێرزەمینەوە كە دەیڕوانی بەسەر دەرگای پشتەوەی ئەمندا دیبوونی هاتووچۆی ئەمنیان كردووە..

سەبارەت بەو ڕاپەڕینە مەزنەی كوردستان،(فازل بەڕراك كە ئەوسا بەرێوەبەری "ئەمن"بوو ڕاپۆرتیكی درێژی لەسەر ڕووداوەكان بۆ صەدام نوسیووە، صەدامیش بە خەتی خۆی هەندێ پەراوێزی لێ نووسیووە. بە پێی ئەو ڕاپۆرتە ژمارەی كوژراوو گیراوەكانی خۆپیشاندانەكان بەمجۆرەبووە:

سولەیمانی ١١ كوژراو ٢٣ بریندار ١٣١ گیراو
كەركوك ٦ كوژراو ٩٥ بریندار ٢١٠ گیراو
هەولێر ٧ كوژراو ٢٠بریندار ٤١٠ گیراو
دهۆك خۆپیشاندانی تیا نەبوو لەبەر ئەوە قوربانی یان نەبوو) ([1])

سەرانی یەكیتی، كە خۆیان لە دامەزراندنی یەكێتیەوە كاریان دەكرد بۆ تواندنەوەی باڵەكانی ناو یەكیتی لە حزبیكدا، كە زانیان دەسەڵاتی مەركەزییان بەسەر سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵەدا لاوازە بریاریاندا بە ناوی ناوندی كۆمەڵەوە وەك هەنگاوی یەكەم بۆ هەڵوەشاندنەوەی ناوی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە بگۆڕن بە(كۆمیتەی ڕێبەرایەتی شارەكان) تا كۆنفرانس دەبەستریت.

---

[1])كتێبی پەنجەكان یەكتری ئە شكینن ، نووسینی نەوشیروان مستەفا ئەمین لاپەڕە - - 258سەرچاوەی ئەو ژمارانەی ئاماژەی بۆ كراوە لە راپۆرتی (مديرية الامن العامة)دا هاتووە كە نێردراوە بۆ بەرێوەبەرێتی ئەمنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی. ئەوڕاپۆرتە لە لاپەڕە 357- 371هەمان سەرچاوەدا هاتووە.

پاش ئەو سەركەوتنە جەماوەریە و ئازادبوونی زیندانیە سیاسیەكان ، سەركردایەتی یەكیتی كردیە ڕۆژی خۆی و زۆربەی كاتی ئێستگەكەی خۆی بۆ ئەو سەركەوتنە تەرخان كردبوو(خۆیان ووتەنی) كە بەدەستیان هێناوە.

ڕێكەوتنی یەكیتی و پارتی

یەكێتی نوسەران هەروەک یەكێتی هنەرمەندان و مامۆستایان لە هەوڵدابوون بۆ ڕاگرتنی شەڕی ناوخۆ."هەر لە مانگەكانی مارت و نیسانی سالی ١٩٨٢دا حەمەی حەمە باقی بە هۆی حزبی شیوعیەوە دووجار چوو بۆ سەردانی پارتی لە ئێران بۆ ئەوەی پەیام و نامەی یەكیتییان پی بگەیەنێ سەبارەت بە ئاشتبوونەوە. مەسعودی نەدی بوو، لە ڕاژان فەلەكەدینی دی بوو، ڕاسپاردەكانی پێ گەیاندبوو، وەڵامێكی دیاریكراویان نەدابوەوە، پێیان وتبوو وەلامی نامەكە بە هۆی حشعەوە ئەنێرینەوە. لە مانگی تەممووزدا لە بارەگای حزبی شیوعی عێراقی لە پشت ئاشان نوینەرانی یەكێتی و پارتی كۆبونەوە.

نوێنەرانی یەكێتی: فەرەیدون عبدالقادرو، د.خدر مەعصوم و نوێنەرانی پارتی: محەممەدی مەلاقادر، مەغدید ئەحمەد ڕۆژی ٢٨ی تەممووزی ١٩٨٢لە بارەگای حشع لە پشت ئاشان دانیشتن. لەم دانیشتنەدا ڕێكەوتنێكیان ئیمزاكرد، نوقتە گرنگەكانی ئەوەبوو:

+گیروگرفت و ناكۆكی نێوان هێزە سیاسی یەكان بە گفتوگۆی سیاسی، بێ ئەوەی پەنابەرنە بەرچەک، چارەسەربكری.

+كوردستان لە خانەقینەوە تا زاخۆ مەیدانێكی ئازادبێ بۆ چالاكی سیاسی و پێشمەرگەیی هەمو لایەنەكان.

+هێزەكانی پارتی و یەكیتی بە ئاگاداری و هاو ئاهەنگی یەكتری ئەچنە ناوچەكانی ژێردەسەڵاتی یەكتری و، تا شێوەیەكی تر ئەدۆزرێتەوە جارێ حوكمڕانی ناوچەكان وەكو خۆی ئەمینیتەوە."

پارتی هێزەكانی ناردەوە بۆ هەموو ناوچەكانی ژێردەسەڵاتی یەكیتی. مەلامحمد بارەگای لە وەرتێ داناو، نادر هەورامی و قادرقادر هێزەكانیان هێنایەوە ناوچەكانی سولەیمانی"([1])

"لاک(ئیسلامیەكان) لە ٣جیگا بارەگایان دانابوو.هیزیان تیاكۆكردبۆوە: بەری مەرگە، سەرگەڵوی دۆڵی جافایەتی، حاجی مامەندی شارباژێر. (یەكیتی بۆ چاودیری جم و جوڵیان گەلێک كەسی خۆیان ناردبووە ناویان،نووسەر). هەر لە تەممووزی ١٩٨٢دابوو لە ماوەیەكی كورتدا هەموو چەک كران، بەرگریەكی كەمیانكرد، لە بەرگەڵوو كورو برازاكانی حاجی شێخ قادر هەندێ بەرگریانكرد،

[1])پەنجەكان یەكتری دەشكێنن-نەوشیروان مستەفا- لاپەرە- 262

چەند كەسـیک لەوان كوژراو، لە یەكێتیش سـەلاحی حاجی رفیق، فەرماندەی تیپی ٤٧پیرەمەگرون كوژرا"سـەڵاحی موهەنـدیس، هاوڕیی كۆمەڵەو، لە بنەماڵەیەكی دەوڵەمەندبوو. پیاوێكی ئازاو چاونەترس و، سـەركردایەتی دەیان شـەڕو بۆسـەی كردبوو، یەكێک بو لە باشترین فەرماندەكانی پێشمەرگە"([1]).

كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵە لە ناوزەنگ ١٩٨٢

لە لایەن نـاوەنـدی كۆمەڵەوە ئـامـادەكـاری كرابوو بۆ كۆنفرانسـی دووەم لە ناوزەنگ، لە مانگی ئابی ساڵی ١٩٨٢ دا, لە ڕۆژی دیاریكراودا، لەو ئۆتۆمۆبیلەی دەیبردین بەرەو قەڵادزە، دلێری ئەحمەد شـوكری (سـەلیم) ، شـێخ جەمال شـیخ نوری(هێرش)، ئەحمەد عەلی(وریا)، من, چووین لە نزیک جادەكەی ماڵی خۆیانەوە جەمال تایەر(سەركەوت)یش سواربوو.

چووینە قەڵادزە لە ڕێگەی هاوڕێیانی ئەوێوە وولاخمان بەكرێ گرت و كەوتینە ڕێ بەرەو چیای مامەندە. لە كاتی سـەركەوتنمان بە چیاكەدا، لە لای دەسـتی ڕاستمانەوە بە ئاسانی سەربازگەكەی سوپای عێراقمان دەدی. پێم سەیر بوو تەقەیان لێ نەدەكردین، مامۆسـتا سـەركەوت بەسـەر وڵاخیكەوە بوو لە پێشـی منەوە، ووتم مامۆستا سـەیری ئەو سـەربازگەیەی لای ڕاستت بكە، ئەم هەمووە بەڵایاندا دەرواو تەقەناكەن، مامۆستا سـەركەوت كە ئاوری دایەوە بە لای ڕاستدا، هاواریكرد هەتیو سـەلیم بۆ كوێت هێناوین. پاشـتر كە بە چیای مامەندەدا چووینە سـەرەوەو بەودیودا داگەڕاین، زانیم ناوزەنگەو شـوێنی سـەركردایەتی لەوێدایە زۆرتر سـەرسـام بوم، چونكە ئەو سەربازگە عێراقیەی قەڵادزە دەیتوانی بە تۆپ بواری حەسانەوەو مانەوە لە ناوزەنگدا نەهێڵێ، ئەتوت ڕێكەوتنێكی ناڕاسـتەوخۆ لە نێوان ڕژێم و یەكیتی دا هەیە، یەكیتی سـنورەكانیان لە ئۆپۆزیسـیۆن بۆ بپارێزی و ڕژێمیش هیرش و فشـار لەسەر یەكیتی لە ناوزەنگ فراوان نەكات.

لە دیوی ئەودیوی چیای مامەندە بە دیوی ناوزەنگدا، بە دریژایی ڕێگاكە تەنها یەک پێشـمەرگەمان نەدیت لەم كاروانەی ئێمە بپرسیت، ئەرێ ئێوە چین و لە كوێوە هاتون و بۆ كوێ دەچن. بەدەم ڕێگاوە ئەو سـەرنجانەی خۆم بە جەمال تایەر ووت، ڕوویكردە سەلیم و ووتی ئەرێ ڕاستەكات خۆ كەسیک نەبوو بپرسێ ئێوە پیاوچاكن یا پیاو خراپ. لە ناوزەنگ لەسـەر وڵاخەكان دابەزین وخۆمانكرد بە چەند خێمەو كەپرێكدا هەر شـوێنەی بەشـیک بوو لە دەزگایەكی ناوندی. سـڵاومان دەكردو دەرۆیشـتین كەس نەبوو لێمان بپرسێت، دۆڵەكە بەو شـەوە تاریكە جمەی دەهات لە هاتووچۆكەری قاچاخچیان. لە شـوێنێكدا چەند كەسـێک وەسـتابوون لە ماڵی

---

[1]) هەمان سەرچاوە - لاپەڕە- 263

نەوشیروان مستەفامان پرسی، ووتیان ئەوەتا لەسەر ئەو بەرزاییە، ئەوانە عەرەب بوون لە جەماعەتی بەعسیەکانی سەر بە سوریا. بە بەرزاییەکەدا سەرکەوتین، لە دەرگای ماڵی نەوشیروانمان دا، دەرگایان لیکردینەوە، بەخێرهاتنیان کردین، تاوەیەکی گەورە گۆشتی قیمەی قوتویان بۆ سوورکردینەوە، پاش نانخواردن، قسەوباس لەسەر وەزعی شارەکان، ڕاپەڕین، کاریگەری سەرکەوتن لەسەر ورەی جەماوەر، بارودۆخی کارکردن و رێکخستن، قسە لەسەر ئەو تێبینیانەمان کە لە ڕێگادا بینیمان سەبارە ت بە سەلامەتی بنکەکانی سەرکردایەتی...

پرسیارێک لە نەوشیروان مستەفا بەرپرسی ناوەندی کۆمەڵە کرا بەمجۆرە: ئایا کاریگەری ئەم بزوتنەوە چەکداریەی یەکێتی لەسەر ڕژێمی عێراقی چەندە؟ ئەو ژوورەی لێی دانیشتبووین بنمیچەکەی بە نایلۆن گیرابوو، تا تۆزوخۆڵ نەیەتەخوارەوە، لەسەر نایلۆنەکە، مشکێک ڕایدەکرد لەمسەر بۆ ئەوسەر. بۆ وەڵامی پرسیارەکە نەوشیروان بە پەنجەی ئیشارەتی بۆ بنمیچی ژورەکە درێژکرد و پرسی : کاریگەری ئەو مشکە لەسەر ئێمە چی یە؟ یەکێک ووتی لە ئیزعاجکردن زیاتر شتێکیتر نییە. نەوشیروان ووتی: کاریگەری ئێمەش وەک بزوتنەوەی چەکدارلەسەر ڕژێم لە ئیزعاجکردن تێناپەڕیت. ئەو ڕاستی وەڵام دایەوە، بەڵام ئەو وەڵامە لە ناخمدا هەژاندمی، کە بەراوردم دەکرد بەو هەموو قسەوباس و ڕاگەیاندنەی ئەوان دەیانکرد لە بارەی (ڕامالینی ڕژێمەوە). ئەوە دوورنیە یەکەمینجارێک بووبیت لە دەمی بەرپرسی یەکەمی کۆمەڵەو دووەم کەسی بەرپرسی یەکێتیەوە وەها وەڵامێک لەو بارەیەوە ڕاستگۆیانە درابیتەوە.

ئەو وەڵامە دەکرا لە زۆر لایەنەوە لێکۆڵینەوەو ئەنجامگیری لەسەر بکرێت، بە تایبەت لەسەر ڕاست و چەوتی (ستراتیژی ماوی) خەباتی چەکداری لە شاخەوە بۆ شار، کە یەکێتی بە ڕێبازی خەباتی خۆی دەزانی...ئەو وەڵامە بەڵگەیەکی حاشاهەڵنەگری دان نانبوو بەوەی ستراتیژی خەباتی چەکداری لە شاخەوە بۆ شار، هەڵەیە. کێشەکە لە وتنی ئەو ڕاستی یە نەبوو، بەڵکو کێشەکە لەوەدابوو بە ئاشکرا دانیان بەو ڕاستیەدا نەدەنا کە ئەڵتەرناتیفەکەی ستراتیژی خەباتی سەرەکی دەبێت شارەکان بێت و ڕاپەڕینی شارەکان بێت.خەباتی شاخ دەبێت لە خزمەتی خەباتی شارو تەواوکەری بێت نەک بە پێچەوانەوە.

دیارە من قسەم لەسەر ئەوەنی یە، کە ژمارەیەکی بەرچاو لە کادرانی هوشیاری ناو کۆمەڵە لە مێژبوو گەیشتبوونە ئەو ڕاستی یەی کە ستراتیژی خەباتی لە شاخەوە بۆ شاری ماویی یەکیتی هەڵەیە و پێویستە بە ئاشکرا ستراتیژی خەبات لە شارەکانەوە بگیرێتە بەر، ئەوەش یەکێک بوو لە خاڵە ناکۆکیەکانی نیوان بەشیک لە کادرانی ناو کۆمەڵەو سەرکردایەتی یەکیتی...لێرەدا دەمەوێت ئەوە ڕوون بکەمەوە، گرتنەبەری ستراتیژی خەباتی شارەکان، ناکاتە ڕەتکردنەوەی خەباتی چەکداری، وەک هەندێ چەواشەکار و پەرژەوەندپەرست و هەلپەرست وتاکپەرست دەیانوت

(كە لە بنەڕەتدا كاریان بۆ ئەو لایەنەی جەلالیەكان دەكرد كە دەیانویست كۆمەڵە هەڵوەشێننەوە)و دەیانخستە پاڵ هەڵگرانی بیری كرێكاری كۆمەڵە.
ڕۆژی دوایی كۆنفرانس بەسترا، لە هۆڵی شەهید شەهاب لە ناوزەنگ و بە ئامادەبوونی(٢٢٢) نوینەر، ژمارەیەكی زۆری شارەكان بەشداربوون، كۆمێتەی ناوەندی هەڵوەشایەوەو دەستەی بەڕێوەبەری كۆنفرانس دیاری كرا، لیژنەكان دروستكران. ئێمە، ئەوانەی لە شارەكانەوە هاتبووین بە هاوڕێ سەركەوتیشەوە(جەمال تایەر) ڕووپۆشمان لەسەردابوو تەنها چاومان بە دەرەوە بوو، تا كەس نەمان ناسێتەوە، پێشمەرگەكان پێیان دەوتین جنۆكەكانی شار.

وێنەی ژمارە (١) كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان 1982لە ناوزەنگ

جەمال تایەر منی پێشنیاركرد لە كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆ بۆكاركردن لەگەڵ لیژنەی دارشتنەوەی بەرنامەی كۆمەڵە كە لە چەند كەسێك پێكهاتبوون و،هاوڕێ ئازاد هەورامیش دیاریكرابوو بە بەرپرسی لیژنەكە.

عێراقی و كوردستانی؟!

لە ناوبەشداربووانی كۆنفرانسەكەدا گرژی و نا ئارامیەك دەبینرا، لە یەكێك لە برادەرەكانی كۆمێتەم پرسی، مەسەلە چی یە؟ ووتی بۆ نازانی مەسەلە سالار عەزیزە، ڕەوتی نەوشیروان و تاڵەبانی كار بۆ ئەوەدەكەن سالار دەرنەچێتەوە بۆ

ســـەرکردایەتی کۆمەڵە. جەلالیەکانی ناوکۆمەڵەو یەکیتی بۆ چەواشـــەکاری ولادانی ســەرنجی هاوڕییانی کۆمەڵە لە ئەسڵی کێشـەکە کە هەڵوەشـاندنەوەی کۆمەڵە بوو لە ناو یەکێتی دا، لایەنگرانی شـەهید ئارامیان بە ڕەوتی عێراقچی ناودەبرد، بێ ئەوەی نوســـینەکانی ئارامیان خوێندبیتەوە. **کاک ئارام دەیگوت** "من لایەنگری ئەوەنیم بە شـیوەیەکی دۆگما سـەیری مەسـەلەی چارەســەرکردنی کێشــەی نەتەوەیی بکەین. هەڵگرتنی ئـاڵای ســـەربەخۆیی ویەککگرتنەوەی هەموو پـارچەکـانی تر، یـان هەڵگیرســـاندنی شـــۆڕش لە شـــاخەکانی کوردســـتانەوەو پەرەپێدانی بۆ ئەوەی سەرانسەری عێراق بگرێتەوە. **جەختکردن لە سەر تاقە یەک ڕێگا، ڕەنگە تووشی هەڵدێرو کارەســـاتمان بکات**، بۆیە دەبێ بە وریاییەوە، ســـەیری گەشـــەکردنی ڕووداوەکان بکەین: ئەگەر بینیمان جوڵانەوەی جەماوەری و شـــۆڕشـــگێرانە لە ناوەڕاســـت و خواروی عێراق تەقییەوە، ئەوە ئێمە وەکو بەشـێک لەو جوڵانەوەیە خەباتی خۆمان دەکەین. ئەگەر لەناوەڕاست و خوارووی عێراق کش و مات بوو، لە پارچەکانی تری کوردستان خەباتی جەماوەری و شۆڕشگێرانە تەقییەوە، ئەوە دەبێ لەگەڵ ئەو هـێـزانەدا، هـاو ئـاهەنـگـی بـکەیـن و بـبـیـنە بەشـــێـک لەو جوڵانەوەفراوانە..هتد"([1]). "ساڵی ١٩٧٧کاک ئارام، لەگەڵ دەستەیەک لە نوێنەرانی (قیادەی مەرکەزی)حزبی کۆمۆنیســتی عیراق توندترین دانوســـتاندیان کرد. ئەوان دەیانویست یەک حزبی کۆمۆنیست بۆ هەموو عێراق دروست بکریت، کاک ئارام لەســـەر ئەوە ســـوور بوو، کە کورد دەبێ حزبیکی ســـەربەخۆی تایبەتی خۆی هەبێ"([2]).بۆ تێگەیشـــتن لە پیکهاتەو ڕوداوەکانی ناو کۆمەلە بە پێویســـتی دەزانم لیرەدا ئەم ڕوونکردنەوەیەی مـامۆســـتـا جەعفەر بگوازمەوە بەرچـاوی خوینەرو دەڵێت:" من لە ســالی ١٩٧٨ تا کۆتایی ١٩٨١ دەتوانم ئاماژە بۆ ســێ گروپ بکەم، کە هەریەکە، لە ســـەرێکەوە دەیویســـت ڕێبازو بۆچوون و هێڵی ســـیاســـی و ڕێکخراوەیی خۆی بسـەپێنیت. ١٩٧٨/١/٣١ کاک ئارام لە تەنگیســـەر شـەهیدبوو، ســەرکردایەتی کۆمەڵە (کۆمیتەی هەرێمەکان) کە بریتیبوون لە چوار ئەندام، کە ئەو ڕێبەرو خاوەن بریارو تیۆرســـیۆنیان بوو، کە لە ماوەیەکی ڕێژەیی زۆر کورتدا، توانی وەک خـاوەن کـاریزمـایەک دەربکەوێت. رونـاکبیرو کـادری ســـیـاســـی و عەسـکەری و جووتیار، فروسماوی قسـەو هەڵس و کەوت و شێوەی لیدوان و قسـە خۆشــەکانی بوون. ئەو نە چەک و نە پارەی لەبەردەسـتدابوو، نە سـوپاو دەسـەڵاتی دەوڵەتی: قەڵەم و زمان، ئامرازی ئەو بوون بۆ دروسـتکردنی دەسـەڵاتی ئەدەبی و سیاسی خۆی.

[1])هەورێکی نەزۆک و مێژوویەکی ناکۆک. نووسینی مامۆستا جەعفەر. لاپەڕە 58-59.
[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 59.

بە شەهیدبوونی كاك ئارام بۆشاییەک دروستبوو. ئەو بۆشاییە، نە بە كاك سالار پڕدەكرایەوەو نە بە كاك مەلابەختیارو نە بە كاك ئازاد هەورامی. ئەم سێ سەركردەیە، سێ سەركردەی لاوی خوێن گەرم بوون و خۆیان خۆیان پێگەیاندبوو. كێشەی كۆمیتەی هەرێمەكان ئەوەبوو، لە شوباتی (١٩٧٦)ەوە، بە دەستپێشخەری خۆیان ، كەرت و هێڵە لە یەک دابڕاوەكانی ڕێكخستنیان گرتەوە. كەسیان، لە بواری ڕێكخستن و كاری تیوری و ڕاگەیاندن و بەڕێوەبەرایەتی خاوەن ئەزموون و شارەزایی ئەوتۆ نەبوون. ماوەی سەركردایەتییەكەیان هەر یەكجار كورت و كەم خایەن بوو. كاك ئارام لە هەموویان بە تەمەنتربوو(٣٠)ساڵ و كاك ئازاد(٢١ساڵ)بوو. لە ڕووی تیوری و خویندن و روناكبیری و ئەزمونی ژیانەوە، ئەو ، لەچاو ئەوانی تر، بەرچاوڕوونتروخاوەن ویست و هەڵوێست بوو.

كەمی ژمارە(٣)كەس و نەبوونی ئۆرگانی تر (سەركردایەتی) ئەوانی لاوازتركرد. لە كاتی شەهیدبوونی كاك ئارام، تەنیا دووان لە سەركردەكان، لە كوردستاندا بوون. ئەم دوو كەسایەتییە، (لەگەڵ كاك سالاردا)، خۆیان وەكو تاقە سێ كەسی خاوەن شەرعییەت تێدەگەیشتن. ئەوان سەرجەم بەرپرسیارێتی خۆیان، هەر زۆر بە پەلە ڕادەستی(كۆبونەوەی فراوانی كادرانی كۆمەڵە-نۆكان-نەورۆزی ١٩٧٨)كرد. هەریەكەیان بە پلەی ناو (ی.ن.ک) ڕازیبون. كاك سالار عەزیز لە بەیرووتەوە ئاڵای پەسەندنەكردن و ناڕازیبوونی دژ بە دابەشكردنی(پۆستەكان) بەرزكردەوە. هەر لەو ڕۆژەوە دانووی لەگەل كاك نەوشیرواندا نەدەكولا.

لە كاتێكدا كاك ئارام ڕای وابوو (ی.ن.ک)بە نیمچە بەرە تێدەگەیشت، پێی وابوو، دەبێ یەكیتی نەكرێتە حزب، بەڵكو بۆ بەرەیەكی نیشتمانی گەشەی پێبدرێت. كاك ئارام پێنج مانگ پێش شەهیدبوونی دەنووسێت:(ڕاهینانی جەماوەری بە دروستی بەرەی یەكگرتوو وە هەوڵدان بۆ گەشەپیدانی (ی.ن.ک)بەرەو بەرەی ڕاستەقینەی شۆڕشگێر). **لە نووسین و بەقسەو بە هەڵوێست لایەنگری ئەوە نەبووە(ی.ن.ک) لە نیمچە بەرەوە، بەرەو حزبیک گەشەی پێبدرێت** . كاك نەوشیروان لایەنگری ئەوەبوو، ئەندامە پاک و خاوێن و دڵسۆزەكانی ناو هەرسێ باڵەكەی (ی.ن.ک)لە نزیک ناوچەی سێسنوور كۆنگرەیەک لە ساڵی ١٩٧٨ ببەستن و دامەزراندنی ئەو **حزبە** ڕابگەیەنرێت."

پاش ڕووداوەكانی هەكاری لە حوزەیرانی ١٩٧٨(بزوتنەوەی سۆسیالیستی كوردستان) كەوتە خۆی بۆ جیابوونەوە، ئیدی مەسەلەی تواندنەوەی كۆمەڵە لە ئەجیندای بە پەلەوە، بەرەو كاڵبوونەوە ماڵئاوایی لێكرا.. بێگومان كاك نەوشیروان، تێگەیشتن و بۆچوونی خۆی نەدەشاردەوەو لە كۆنفرانسی مالیموس:(كۆنفرانسی یەكەمی كۆمەڵە ئەیاری(١٩٨١) ئەو بە ڕاشكاوانە سەرجەم تێزەكانی سەربەخۆیی ڕێكخراوەیی و سیاسی كۆمەڵەی ڕەتكردەوەو دەیگوت:(ئێمە (ی.ن.ک)مان

دامەزرانـدووەو بەهێزبوونی یەكێتی بەهێزبوونی ئێمەیەو بەرەوپێشـــەوە چوونی یەكیتی بەرەو پێشـــەوە چوونی ئێمەیە. هەرچی پێشـــمەرگەی(ی.ن.ك) هەیە پێشمەرگەی ئێمەن. بە پێچەوانەشەوە تێكشكانی ی.ن.ك دەبێتە هۆی تێكشكان و لە ناوچوونی ئێمە. ئیتر بۆچی باسی سەربەخۆیی كۆمەلە بكەین؟"([1]).

"پاش شەهیدبوونی كاک ئارام، هەلێكی گونجاو بۆ كاک نەوشیروان هاتە پێشەوە بۆ ئەوەی ســـەرنجی زۆربەی كادرو ئەندامانی كۆمەڵە بە لای خۆیدا رابكێشـــێت، بەرێز مامجەلالیش بە شێوەیەكی بێسنوور پشتیوانی لێدەكرد و ڕەنگە بەشی زۆری دەســـەڵاتی خۆی بەو ســـۆاردبیت، بۆ ئەوەی لە كارەكانیدا ســـەركەوتووبێت"كاك نەوشـیروان، لەڕووی دەروونیەوە، لە نێوان پارادۆكسـیparadox دوو بەرداشـی گەورەدا ڕامـابوو: لە لایەكەوە دەبوایە وەكو كەســـایەتی یەكەمی ڕێكخراویكی (م.ل)بدوێت و بنووسیت و هەڵس و كەوت بكات، لە لایەكی ترەوە، هەروەكو پاشان لە بیرەوەرییەكانیدا دانی پێداناوە، نە بڕوای بە (م.ل) و نە بڕوای بە كۆمەڵە هەبووە. كەســـێک تا ئەم چركەیە ئەو پرســـیارەی ئاراســـتەی ئەو نەكردووە،كە بڕوای بە پرنسیپ و ئایدیاكانی نەبوە؟...ئەو لە لایەكەوە، لەسەر لووتكەی هەرەمی ڕێكخستندا شـانی داداوە، لەولاشـەوە خاچی خوێناوی لەسـەرشـان داناوەو شـەوو ڕۆژ لە هەوڵی هەڵوەشاندنەوەو تێكدانی كۆمەڵەبوو."ئەو بە پێچەوانەی هەڵوێست و بیروبۆچوون و جیهـانبینی و كۆنســـێپتی ئێمە، بە بیوران(تەور)، لەو لقەدارەی دەدا، كە خۆی لەسـەری وەستابوو"ئێستا، پاش تێپەربونی نزیكەی (٣٠)سـاڵ بەسـەر ڕووداوەكانی ئەو سەردەمەداو ئێمە هەر هەموو سەرو ردێنمان بو بە خوری تازە بە تازە، ئەو لە گفتوگۆیەكدا بۆ هەفتەنامەی گوڵان سەبارەت هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەڵێت:(گوڵان: بابێینە سـەر هەڵوەشـاندنەوەی كۆمەڵە..خەڵكی زۆر چ ئەوانەی ئێستاش هەر خۆیان بە كۆمەڵە دەزانن یان لە ڕیگای كۆمەڵەوە توانییان ببن بە كادرێكی كوردســـتانی و نیشـتمانی، قسـە ئەوەیە خەڵكی دەرەوەی كۆمەڵەش دەڵێن گورزێكی گورچک بڕ بو كە درا لە كۆمەڵەو تەنانەت لە بزاڤی نیشتمانیش، باشە كاک نەوشیروان چۆن توانی ئەو بریارە بدات كە كۆمەڵە لە ساڵی ١٩٨٨ هەڵبوەشێنێتەوە؟([2])

نەوشـــیروان: من بە تەنیـا ئەو بریـارەم نـەدا.ئەوە ژمـارەیەكی زۆر پێش من لە كادیرەكانی كۆمەڵە گفتوگۆیان دەسـت پێكردبوو، لەگەل یەكێتی شـۆڕشـگێراندا، لە قاســـمەڕەشـــەوە ئەو گفتوگۆیانەیان دەســـتپێكردبوو. كە بریاری هەڵوەشـــاندنەوەی كۆمەڵەشمان دا لە كۆبونەوەیەكی زۆر فراواندا چەند سەد كەسێک تێیدا بەشداربون

---

[1]) هەورێكی نەزۆک و مێژوویەكی ناكۆک. نوسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەڕە 61-64.

[2]) ٠ هەورێكی نەزۆک و میژوویەكی ناكۆک. نووسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەرە 65-66.

كە ئەو بڕیارەماندا، بەڵام بیرت نەچێت وەختیک كۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوە تەسلیمی دەست سەركردایەتیم كرد كە جگە لە دوو كەسیان ئەوانیتر هەموویان كۆمەڵەبوون.

گوڵان: واتا خۆت قەناعەتت بە هەڵوەشاندنەوەكە هەبوو؟

نەوشیروان: بەڵێ ئەو زەمانە قەناعەتم پێی هەبوو. بەڵام ئەزمون دەریخست كە شتێكی هەڵەمان كردووە.

گوڵان : هەستت كرد غەدریكت كردووە؟

نەوشیروان : ئێستا واتا ئەو دوو سێ ساڵە هەست دەكەم كە كارێكی هەڵەمان كردووە. لەوەپێش پێم وابوو وەک بۆم باسكردی كە كۆمەڵەمان هەڵوەشاندەوەو تەسلیمی یەكێتیمان كرد، ئەو كاتە لە ناو سەركردایەتی یەكێتیدا تەنها فواد مەعسوم و د.كەمال فواد كۆمەڵە نەبوون ئەوانیتر هەمویان كۆمەڵە بوون و دەیانتوانی هەمو یەكێتی بكەن بە كۆمەڵە".([1])

لە پێش كۆنفرانسدا فەرەیدون عەبدولقادر نامێلكەیەكی بەناوی كوردستانی بوونی كۆمەڵەوە نووسی بوو، تیایدا باسی لەوەكردبوو كە كێشەی كورد لە هەرچوارپارچەكە یەک كێشەیە. بەو بانگەوازە چەواشەكاریەی ئەوانە گرتبوویانەبەرو خۆیشیان دەیانزانی كە كاریگەریان تەنانەت لەسەر ڕژێمی عێراق (لە ئیزعاج كردن) تێناپەڕێت. بێ ئەوەش كە شێوازو ستراتیژی هێنانەدی ئازادكردنی هەرچوار پارچەكە دیاری بكەن كە چۆن ئەنجامی دەدەن. پرسیارەكە ئەوەبوو، چۆن تۆ دروشمت دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی كوردستان بێت لە (هەرچوارپارچەكە) و لە بەرامبەر چوار دەوڵەتەكە دەجەنگیت، لە كاتێكدا خۆت بزانیت توانات لە ئیزعاجكردنی (ڕژێمێک) تێناپەڕیت. گەر ئەمە فریودانی خەڵک نەبێت چی یە؟ ئەمانە تەنها لە پارچەی باشووردا كە نەیانتوانیووە یەكگرتنی كاری هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكان ئەنجام بدەن بۆ ئازادكردنی بەشێک لە كوردستان، چۆن دەتوانن بەرەوڕووی چوار دەوڵەتی بە هێزی ناوچەكە ببنەوە وبچن بە گژ چوار دەوڵەتی داگیركەری كۆردستانداو بیان ڕووخێنن و چوار دەوڵەتی دیموكراسی بهێننە سەركار كە مافی بوونە دەوڵەتی كورد بسەلمێنن، ئەی گەر چەواشەكاری نییە دروشمی (الثورة العراقیة المندلعة من جبال كوردستان) یەكیتی كردبوویە دروشمی سەرەكی كاری خۆی، چی ناودەنێن؟ ئەی بۆ یەكێتی مەرجی قبوڵكردنی (التجمع الوطنی العراقی) عەرەبەكان دەكاتە مەرجێكی سەرەكی ڕێكەوتن لەگەڵ پارتیدا؟ دیاربوو بانگەشەكەیان تەنها بۆ موزایەدەی سیاسی بوو. ئاشكرابوو ئەو جۆرە بانگەوازە چەواشەكاریە تەنها یەكێكە لە هەنگاوەكانی ئەو پیلانەی بۆ هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە گیرابووەبەر. گەرچی لەمەسەلەی (التجمع الوطنی

هەورێكی نەزۆک و مێژوویەكی ناكۆک. نووسینی مامۆستا جەحفەر. لاپەرە 65-66.

[1])هەمان سەرچاوە لاپەڕە67-68.

العراقی) دا نەوشیروان و عادل موراد نارازی بوون بە سەپاندنی ئەو مەرجە، بەڵام هیچ قسەیەک لە سەرووی قسەو بریاری تاڵەبانی یەوە نەبوو. لەودەمەدا تاڵەبانی و لایەنگرانی و لە ناو كۆمەڵەشـدا وەک نەوشـیروان و ئەو برادەرانەی لە زیندان بەربووبون، هەندێ كاڵفامیش، هێشتا وەک دەروێشێک باوەڕی بەهێزیان بە تێزی ماوی هەبوو، هێشتا تێنەگەیشتبون كە ماویزم لە چ حاڵەتێكدایە، لە دەمی ئەوەی بە شۆڕشی ڕۆشنبیری ناونراو دواتردا. هێشتا دروشمی ماوی لە شاخەوە بۆ شار ناوەندی كاری ئەوان بوو. هێشتا هەستیان بە گۆڕانی كات و شوێن و پێكهاتەی كۆمەڵایەتی جیاواز لە نێو كۆمەڵگای كوردی و چینیدا نەكردبوو، هێشتا لە سروشتی چینایەتی پێكهاتەی بورژوازی لە كوردستان، عێراق، ولاتانی ژێردەسەڵاتی ئیمپریالیزم تێنەگەیشتبوون و چەقبەستوویەكی فیكری و نا ڕۆشنیەكی ئایدۆلۆژیان هەبوو. ماركسیزمیان بە عەقڵیەتی بیستەكانی سەدەی رابردوو لێكدەدایەوە، هێشتا ئەركی شۆڕشی دیموكراتی یان بە ئەركی بۆرژووا! دەزانی كە نیشانەیەكی زەقی نە ناسینی پیكهاتەی سەردەمیی (طبقات)چینەكان بوو، هێشتا لەوە نەگەیشتبوون كە بۆرژوایەک سروشتی پێكهاتە چینایەتیەكەی وابەستەی ئیمپریالیزم بوو‌بێت و نانیشتمانی و نا ئازادیخوازو نا دیموكراسیخواز بێت، ناتوانێت نەتەوەیەک بە ئازادی بگەیەنێت و ناشتوانیت دیموكراسیخواز بیت(**سەیری ئێستای 35ساڵ دوای ئەو مێژووە بكە**)، كەچی دژە ڕەوتە كرێكاریەكە، ڕۆڵی چینی كرێكارو زەحمەتكێشانی ڕەتدەكردەوەو لەژێر وەنەوزی شۆڕشی دیموكراتیدا دژی دەوەستانەوە. چونكە لە سروشتی گەشەی چینایەتی ئەم وڵاتانە نەگەیشتبوون، چینی بۆرژاوازیان لا دیموكراسیخوازو ئازادیخوازو شۆڕشگێر بوو، پێیان وابوو ئەم شۆڕشە دیموكراسیەی ئەمان بە ڕێبەرایەتی ئەوچینە بۆرژوایەو حزبە بۆرژواكانی، نەتەوەی كورد بە ئازادی و دیموكراسی دەگەیەنێت. هێشتا سۆڤیەتیان بە قەلای سۆشیالیزم دەزانی، هێشتا لە سروشتی سەردەمی ئیمپریالیزم لە قۆناغی كۆمپانیا فرەناسنامەكان نەگەیشتبوون، تا بتوانن لە سەر ڕۆشنایی هەموو ئەوانە سروشتی پارت و چینی شۆرشگێر بناسن و دۆست و دوژمنەكانیان دیاری بكەن. لە بواری پێشمەرگایەتیشدا پیكهێنانی و ڕێكخستنی وئیدارەی، هەمان شێوازە عەشائیریەكەی سەردەمی زوو(بێ دیسپلین، نارێک و پێک، گەندەڵ..) بوو یەک گۆڕڕانی بەسەردا نەهاتبوو، هەروەكو سەردەمی خێڵ هەربەرپرسێكی سەربازی ئەو پێشمەرگانەی لایبوون بە موڵكی خۆی دەزانین. لە پراكتیكیشیاندا ئەوەی كاریان پێنەكردبێت پراكتیكی پرۆلیتاریانەبوو، ئەوانەبوون ئەو تاقمانەی كاریان بۆ هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكردو لافی كوردستانییەتیان لێ دەدا.

جەلالیەكانی ناو كۆمەڵەو یەكێتی، لە كاتێكدا لەژێر پەردەی (كوردستانیەتدا)، لە هەوڵی تواندنەوەی كۆمەڵەدابوون، لەولاشەوە لە پراكتیكدا بە عێراقیبوونی

شـۆڕشـــەكەیان كارپێدەكرد، لەژێر كاریگەری سـوریاو حزبە عەرەبی یەكانی ناو (التجمع الوطنی العراقی)، لە پێش هەمویانەوە بەعسـی سـوری، دروشـمەكانی لە عەرەبەكان و خودی بەعس عێراقیتربوو، شۆڕشەكەشیان هەر بە عێراقی دەزانی و دروشـمی سـەرەكیشـیان(ئەو شـۆڕشـە عێراقیەی لە شـاخەكانی كوردسـتانەوە هەڵگیرسـاوە)(الثورة العراقیة المندلعة من جبال كوردسـتان) بوو. یەكێتی لە دروسـتبوونیەوە هەموو سـنووریكی نەتەوەیی بەزانـدبوو، لە بـاتی ئەو حزبە عەرەبیانەی ناو (التجمع الوطنی العراقی) دەیویسـت ئەو دروشـم و بۆچوون و سەركردایەتی و سیاسەتانەی عەرەبە شۆڤینیستەكانی التجمع بەزۆر بەسەر قیادەی موەقەتەشـدا بسـەپێنێ، بەڵام ئەوان بەو(پێكهاتە خێڵەكی یەی خۆیشـیانەوە) نەچوونە ژێر باری و باشـتر لە یەكێتیش پەیوەندیان بە حكومەتی سـوری و حزبەكانی ناو التجمع هەبوو، بە بێ ئەوەی مەرجەكانی تجمع قبول بكەن.

یەكێتی هەر لە سەرەتاوە بۆ خۆبردنە پێشەوەو ڕازیكردنی بەعسی سوری، لە (التجمع الوطنی العراقی) دا خۆی بینیەوە، بە توندڕەویەكی زۆرەوە دەیویسـت مەرجی ئەو عەرەبانەی ناو تجمع بسەپێنێتە سەر قیادەی موەقەتە، كە دەبێت ئەوانیش قبوڵی توع و ڕێبەرایەتی بەعسی سوری بكەن، كە لە ڕاستیدا دەیویست شەریكێك بۆ ڕێگە هەڵەكەی خۆی پەیدا بكات. **سـەیربوو ئەوانەی خۆیان بە كوردسـتانی ناسـاندبوو خۆیان لە شیتەڵكردنی ئەم پرسیارانە نەدەدا،** تەنها ئامانجیان ئەوەبوو لە ناوبنكەكانی ڕێكخستن و پێشمەرگەدا بەرامبەرەكەیان وا بناسێنن كە دژی ئەو دەوڵەتە كوردیەن كە ئەوان لە هەوڵی دروستكردنیدان. لە پراكتیكیشدا نەوشیروان ڕاستی پێكاوە كە لە لاپەرە258(پەنجەكان یەكتر دەشكینن)دەڵێت :"ئێمە هەموومان لامان وابوو، ئەگەر بەعس **لایەنی كەمی** مافەكانی كورد بسـەلمێنێ، بۆچی لەگەڵی ڕێك نەكەوین، بە تایبەتی لەو هەل و مەرجە ئاڵۆزەدا كە ئەوسا جوڵانەوەی كوردی تێ كەوت بو".

ئەو نزیكبوونەوانەی یەكێتیش لەگەڵ حزبی دیموكراتی كوردسـتانی ئێران و بەشداری لە هەندێ شەردا، چەند لایەنیكی هەبوو :

یەكەمیان :بۆ گەمارۆدان و دابڕانی قیادە موەقەتەبوو كە بە دوژمنی سـەرەكی خۆیان دەزانی.

دووەمیان: لە ڕێگەی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێرانەوە كە پارەو چەك و تەقەمەنی و كۆمەكی لە ڕژێمی عێراقی وەردەگرت یەكیتی ژێر بە ژێر كەڵـك وەرگرێت.

سـێهەمیش: یەكیتی توانی لە ڕێی دیموكراتەوە داواكارییە هەشـت مادەییەكە لە دژی پارتی بڵاوبكاتەوەو داوای كردنە دەرەوەی قیادەموەقەتە لە ئێران بكات.

چوارەم: سیاسەتی یەكیتی بۆ پاوەنكردنی ناوچەكانی سولەیمانی و هەولیرو لێدانی لایەنەكانیتری ئۆپۆزیسیۆن لە لایەک و لەولاشەوە بۆ گەمارۆدانی پارتی، لە گەڵ حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران چووە بەرەیەكەوە، بەوجۆرە ناراستەوخۆ چووبووە بەرەی ڕژێمی عێراقەوە، كە لە ڕاستیدا سەرەداوی پەیوەندییە ژێرەكێیەكانی دەركەوتبوون.

سالارعەزیز بە نامێلكەیەک وەڵامی فەرەیدونی دابۆوەو پێی لەسەر پارتی ڕەنجدەرانی كوردستان-عێراق دادەگرت. دەیووت ئێمە دەبێت جارێ كێشەكانی باشووری كوردستان لە ناو عیراقدا لەگەڵ رژێمی فاشی عێراقدا بە لایەكدا بخەین و باشوور ببێتە پشت و پەنا بۆ بەشەكانیتری كوردستان و هەر بەشێكی كوردستان دەبیت ئازادبیت لە هەلبژاردنی شێوازی خەباتیدا بۆ گەیشتن بە مافەكانی كورد.

كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵە گۆڕانی زۆری تیابوو. لە كۆنفرانسی یەكەمدا كۆمەڵەیان لە فیكرو ئایدۆلۆژی ماركسی لینینیەكەی كردەوەو دایانماڵی. لە كۆنفرانسی دووشدا چەكوش و داسەكەشیان داگرت و پێچایەوە. بۆ ئەوانەی باوەڕیان بە كۆمەڵە هەبوو، زۆر بە زەقی دیاربوو كۆمەڵە بەرەو پارتی ڕەنجدەرانی كوردستان ناچێت و بەكاری دەهێنن بۆ بەهێزكردنی پایەگاكانی دەسەڵاتی سكرتێری گشتی و هێنانەدی دروستكردنی ئەو حزبەی تاڵەبانی لە سەرەتاوە دەیویست دروستی بكات.

لە دانیشتنی كۆنفرانسەكە بۆ هەڵبژاردنەوەی ناوەندی كۆمەڵە، نەوشیروان هەستاو ڕووپۆشەكەی لەسەری هاورێ سەركەوت لابردوو وەک پاڵەوانی زیندان ناساندی و لە لایەن ئەوەوە پالێورا بۆ ناوەندی كۆمەڵەو زۆربەی دەنگەكانی كۆنفرانسی بەدەستهێنا.

لە پێش كۆنفرانسی دووهەم بە دوو مانگێک ناوی كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكانیان گۆڕی بە كۆمێتەی ڕێبەرایەتی ناوخۆ، لەم كۆنفرانسەشدا كۆمێتەی ڕێبەرایەتیشیان هەڵوەشاندەوە، هەرپاریزگایەک كرایە ڕێكخراوێک، هەر ڕێكخراوێكیش ڕاستەوخۆ بەسترایەوە بە دەزگای ڕێكخستنی ناوندی كۆمەڵەوە، بەوجۆرە كۆمێتە بووە كەرت و ڕێكخراوی پێشوو بووە پۆل...ئەمیش هەنگاوێكیتربوو بۆ ئەوەی هەموو بریارەكان بچێتەوە دەست سەرانی یەكیتی و پوازێک بوو لە ناوجەرگەی رێكخستنەكانی شارەكانیان چەقاندو هەنگاوێكیتربوو لە پلانی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە.

لە كاتی پشووی كۆبوونەوكاندا، ناردیان بە دوامدا كە چووم هاوڕێیانی نمایندەی ڕێكخراوی شەهید لەیلا لە ماڵی یا لە مەقەری مەلابەختیاربوون، چاوم پییان كەوت.زانیم بۆ ئەوەیە بزانن دەنگ بە كێ دەدەین بۆ سەركردایەتی كۆمەڵە! بەڵام من بە ڕوونی ووتم ئێمە تكتل نین و دەنگ بە كەسانی شایستە دەدەین. هاوڕێ جەمال تایەر ئاگاداری كردمەوە بە تەمایە سەردانی سولەیمانی بكاتەوە و لای منیش

دادەبەزێ. دوای تەواوبوونی كۆبونەوەكان ، ســەرو دەمانچەیان دا بە ئەندامانی رێكخراوی ســولەیمانی. دەمانچەی تازە لە قوتودا جۆری مەكاریۆف، كە دیم بە هاورێیانم ووت دەزانن ئەم دەمانچەیە رژێمی بەعس دەیدات بە نائب زابتەكانی. هاورێیانی كەرتی شــەهید وەســتا ئەنوەر (هەڵەبجە)كە هاتبوون بۆ كۆنفرانس پێیان ووتم بە پێ دەگەرێنەوەو یەكێكیان هاورێ زمناكۆ (محمد حاجی حەمەشەریف)بوو، بەواندا دەمانچەكەم ناردەوە. خۆیشــم گەرامەوە قەڵادزی و لەوێوە بە ئۆتۆمۆبێل چوومەوە سولەیمانی.

مـاوەی چەند مـانگێـك بوو هـاورێ (كۆســـرەت - عەبدوڵڵا رســـوڵ) كە بەرپرســیاری رێكخســتنەكانی هەولێربوو بە هۆی كێشــەی ئەمنیەوە لە هەولێرەوە هاتبووە ســـولەیمانی و لە كارگەی شـــەكری كەللەی ســـەرچنار لای مزگەوتی دوودەرگای ئەســـحابە ســـپی كە خاوەنەكەی حاجی محمد نوری حاجی عەبدوللایە خۆی شاردبۆوە.

پاش نزیكەی هەفتەیەك دوای كۆنفرانســـی دووەمی كۆمەڵە، هاورێ جەمال تـایەر بە نهێنی هاتەوە ســـولەیمانی، ئەو كە هەڵبژێردرابوو بە ئەندامی نـاوەندی كۆمەڵەو بەرپرسی دەزگای رێكخستن. هێشتا دەنگۆی دەرچوونی بۆ سەركردایەتی بڵاونەبووبوەوە بە ناو خەڵكدا، بە نهێنی یەكی زۆرەوە هاتە ماڵی ئێمە، ســـەلیم و حاجی حەمەنوری هاورێ كۆســـرەتیان هێنا بۆ ماڵی ئێمەو لەگەڵ جەمال تایەردا یەكتریان بینی و قسەوباسی خۆیانكرد.

ئەو رۆژەی جەمـال تـایەر هێنرایە مـاڵی ئێمە حـاجی حەمەنوری پێش ئەوەی رژێم بە هەواڵی جەمـال تـایەر بزانێت، لە دائرەی عەقار معامەلەی بۆ خـانوەكەی جەمال تایەركردبوو بیخاتە سەرخۆی تا حكومەت دواتر دەستی بەسەردا نەگرێت. بەراســتی ئەو كارە لەو رۆژگارەدا زۆر پر مەترســی بوو، ئاشــكرابوونی دەبووە هۆی لەنــاوچوونی حـاجی حەمەنوری و هەموو خێزانەكەی. لە دائیرەی تـاپۆ ووتبووی كە خاوەن ماڵە فرۆشیارەكە قاچی شكاوە بۆیە ناتوانێت بێتە دائیرەی تاپۆ، لە بەرامبەردا كریـار مقـداریـك پـارەی دەداو دائیرەی تـاپۆش یەكێـك لە فەرمـانبەرەكـانی دەنـارد تـا ئیقراری خـانوەكە لە مـاڵەوە بكرێـت. ئەو كـاتەی دیاریكرابوو بۆ ئیقرار، پەرۆو خاولی زۆرمـان ئـاڵاند لە قاچی جەمـال تـایەرەوە، ســەردار ناوێك فەرمانبەربوو لە نوســینگەی عەقارەوە هات و ئیقراری فرۆشــتنی خانووەكەی لە جەمال تایەرەوە بۆ ســـەر حاجی حەمەنوری تەواوكردو رۆیشـــت. یەكسـەر حاجی حەمەنوری حاجی عەبدوللا لەبەر سـەلامەتی مامۆستا جەمال تایەر و وەك ئیحتیاتێكیش نەبا هاتنە ناوەوەی ئەو بەرگوێی رژێم بكەوێتەوە، مامۆســـتا جەمال تایەری گواستەوە بۆ شوێنێكیتر.

دوای كۆنفرانسی دووەم

یەكەم كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی

چاوەڕوانكراوبوو، دوای ئەو هەنگاوانەی جەلالیەكانی ناو كۆمەڵە دەیاننا بەرەو تواندنەوەی كۆمەڵە لەناو یەكێتی دا، هەنگاوی داهاتوویان زۆركردنی ژمارەی جەلالیەكان دەبێت لەناو ڕێكخراوو كەرتەكانی ڕێكخستنی كۆمەڵەدا چ لە شارەكاندا یا لە كەرت و ڕێكخراوەكانی ناو هێزی پێشـــمەرگەدا. بۆ ئەنجامدانی ئەوكارەش هەر زوو دەست بە كاربوون، هەندێ كەسیان داناو هەندێكیشیان لابرد.

هەیكەلی ڕێكخراوەیی ڕێكخستنەكان بەمجۆرەگۆڕا: ناوەندی كۆمەڵە – ڕێكخراو لە چەندین كەرت پێكهاتبوو(هەرپارێزگایەک كرابووە یەک ڕێكخراوو ڕاستەوخۆ لە ڕێگەی بەرپرسی ڕێكخراوەوە پەیوەندی ڕاستەوخۆی هەبوو بە دەزگای ڕێكخستنی ناوەندیەوە بەرپرسی كەرتەكان ئەندامی ڕێكخراوبوون لە كاتی زۆریی كەرتەكاندا لەبەر سەلامەتی ڕێكخستن نەدەبوو هەموو بە یەكەوە دانیشن، بەڵكو بەرپرس بە جیا هەرجارەی لەگەڵ بەشێكیان دادەنیشت. دەبوو لە كاتی زۆری بەشەكاندا لە هەموو ڕیزەكانی ڕێكخستندا ڕەچاوی ئەو شێوازی كاركردنە بكرێت.- كەرت، هەر كەرتێكی ڕێكخستن لە دوو یا سێ پۆل پێكهاتبوو، بەرپرسی پۆلەكان ئەندامی كەرت بوون. – پۆل لە دوو یا سێ شانەی سەرەكی پێكهاتبوو، بەرپرسی شانە سەرەكی یەكان ئەندامی پۆل بوون- شانە سەرەكی- لە دوو تا سێ شانە پێكهاتبوو ، بەرپرسی شانەكان ئەندامی شانە سەرەكی بوون.

ڕێكخراوی ســـولەیمانی، لە دوو بەش پێكهاتبوو، بە دوو بەش كۆبوونەوەیان دەكرد، لە دوای كۆنفرانســـی دووەمەوە، ئەم بەشـــەی ئێمە، لە لایەن ســـەلیمەوە ئاگاداركراینەوە كەســـێكی نوێ بە ناوی نهێنی زۆراب بە بڕیاری ناوەندی كۆمەڵە كراوە بە ئەندامی ڕێكخراوی سـولەیمانی. ئەوە لە سـێپتەمبەری ١٩٨٢بوو. سـەلیم (دلێری ئەحمەد شوكری) كە بە بڕیاری ناوەند كرابوو بە بەرپرسیاری ڕێكخراوی سولەیمانی، لەگەڵ هەردوو بەشەكە بە جیا دادەنیشت. ئەو بەشەی ئێمە پێكهاتبوو لە [هاوڕێ هێرش، طە(شێخ جمال شیخ نوری). هاوڕێ زۆراب(دكتۆر خەسرەوخاڵ). دارا،وەرگێر، عادل(ڕەوف رەفیق). هەندێ لەو هاوڕێیانە بە چەند ناوێكی نهێنیەوە كاریان كردووە، بە چاكم زانی هەندێ لە ناوە نهێنیەكانیان لە تەنیشـــتیانەوە دابنێم. هاوڕێ هێرش كەرتێكی لابوو كە پێشـــتر بە كۆمێتەی یەک ناســـرابوو، هاوڕێ زۆرابیش بەشـــێكی لابووكە زۆربەی كۆنە جەلالیەكان بوون و (بەشـــداری چالاكی جەماەرییان نەدەكرد، پاكانەیان ئەوەبوو گوایا لەبەر ئەوەی كۆنە جەلالی بوون ڕژێم چاوی لە ســـەریانە). منیش ســـێ كەرتم لابوو، یەكەمیان ئەو كەرتەی پێشـــتر بە كۆمێتەی پێنج نـاســـرابوو، كەرتەكە لە دوو پۆل پێكهاتبوو، هەریەک لە ئیبراهیم حەمە عەلی و خەســـرەو هادی بەرپرســـی یەكێک لە پۆلەكان بوون، دواترلە جێی هاوڕێ خەســـرەو هادی، شـــەهید خالید ســـورداشـــی بووە بەرپرســـی پۆلەكە، دوای

ئەوەی ئەم هاوڕێیە لە چالاكیەكدا دەكەوێتە كەمینی ئیستخباراتەوەو شەهید دەبێت، لەگەڵ سەلیم بۆ سەرخۆشی چووینە ماڵەكەیان ، تەنها دایكیكی پیری هەبوو. لە كۆتاییەكانی ساڵی ١٩٨٣ محمود ڕەزا كرا بە بەرپرسیاری پۆلەكە لە جێگەی شەهید خالید سورداشی. دووەم كەرت كە لامبوو كەرتی ماموستایان و هونەرمەندانی كۆمەڵە بووكە پێكهاتبوو لە هاوڕێ فەرەیدون دارتاش و هاوڕێ فەوزی مەلامەحمود. سێهەم كەرتیش كە لامبوو كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵەبووكە كارگێڕەكەیان خوشكەزاكەی شەهید حەسەن خاوێ، هاوڕێ سالاربوو. پەیوەندی هاوڕێ فەرهاد(تالیب مۆریاسی) خرایە ئەستۆی من، پێش ناردنی نامەی وازهێنانم لە كۆمەڵە لە دوای كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە ، ئیبراهیم حەمەعەلیم راسپارد پەیوەندی بە هاوڕێ فەرهادەوە بكات.

یەكەمین كۆبوونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی

یەكەمین كۆبونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانی، لە دوای كۆنفرانسی دووەم لە ماڵی دكتۆر خەسرەوخاڵ(زۆراب)بەسترا، لەسەر گردەكەی سەرچنار، هاوڕێ جەبار بە ئۆتۆمبێلەكەی([1])، من و سەلیم و هێرشی گەیاند، لە دوورەوە دابەزین و بە پێ ڕۆیشتین بەرەو ماڵەكە.

سەرەتای كۆبونەوەكە لەسەر نامەیەكی ناوەندی كۆمەڵە بوو كە تیایدا داواكرابوو لە بەشەكەیتری ڕێكخراو ئاڵ وگۆڕ بكرێت، سەلیم ووتی لە نامەكەدا هاتووە ئەو هاوڕێیەی بەشەكەیتر(ترۆ)بكەن لەبەر ئەوەی بێ توانایە. دیارە لە سەلیم بەولاوە كەسمان نەمان ئەزانی ئەو كەسە كێیە (گەرچی دواتر پیی ووتم كێیە). بەڵام من زۆر تووڕەبووم، ووتم هەركەس ئەونامەیەی نووسیوە و ناردووە و ئەو ووشانەی بەكارهێناوە، دەبێت سەرزەنشت بكرێت، دەكرێت هاوڕێ یەک بە هەرهۆیەک و بەهانەیەک بێت لایبەرن، بەڵام كەس بۆی نیّ یە سووكایەتی بە هاوڕێیەكی كۆمەڵە بكات كە خۆبەخش گیانی خۆی لەسەردەست داناوە بیبەخشی بە نەتەوەكەی. ئەوە بوو بە خاڵێک بۆ ناوندی بنووسرێت و ڕەخنە یان لێبگیرێت.

یەكێک لە خالەكانیتری كۆبونەوەكە، باسی ڕێكخستنی كرێكاری بوو لەناو كارگەكانی جگەرەو چیمەنتۆ، كە بەپێی ڕاپۆرتێک هاوڕێ هاشم بۆی ناردبووین و بە درێژی باسی كرێكارانی ئەو كارگانە بە گشتی وبە تایبەتی جگەرەی كردبوو، كە ڕێكخستن تیایاندا لاوازە، داوایكردبوو كاری زیاتری لەسەربكرێت. هاوڕێ

---

[1])هاورێ جەبار، یەكیک لە دڵسۆزترین و جوامێرترین هاورێكانی كۆمەڵە بوو لە سولەیمانی،ماڵیان لە گەرەكی خەبات بوو، كەمئەندام بوو، كرۆنایەكی كەمئەندامی هەبوو. زۆربەی جار بۆ گواستنەوەی ئەو بەرپرسانەی سەركردایەتی كە دەهاتنە شار ئەو بەو كارە هەڵدەسا.

هێرش هەڵیدایە كە ئەوە ئەركی ســـەرەكی ئێمەیە وەک کۆمەڵە كە ڕێكخراوێكی كرێكاری و ماركســـیســـتین، ڕۆڵی خۆمان چڕتر بكەینەوە لە ناوكرێكاراندا بۆ هوشیاركردنەوەو ڕێكخستنیان. ئەو لە قسەكانی نەبووەوە هاوڕێ زۆراب هەڵیدایە : و ووتی كۆمەڵە نە كرێكاری یەو نە ماركسیستە و نە بڕواشـم بەوە هەیە! بە هۆی ئەو وەڵامەی هاوڕێ زۆرابەوە، ســاتێک خامۆشــی هاتە ئاراوە. من پێشــتر هاوڕێ زۆرابم نەدیبوو نە ناســـیبوو نە كارم لەگەڵ كردبوو. ئەو پێش كۆنفرانســـی دووەم خەتێكی ڕێكخستنی لابوو، پەیوەندی ڕاستەوخۆی بە نەوشیروان مستەفاوە هەبوو، هەر بە فەرمانی ئەمیش زۆراب كرا بە ئەندامی ڕێكخراوی سولەیمانی كۆمەڵە و لە ڕێكخراو دانرا. ئەوانەی لەو بەشەدا بوون لای ئەو كۆنە جەلالیەكان بوون.

دوای ئەو قسە سەیرانەی زۆراب، من لە سەرەتادا وامدەزانی گاڵتە دەكا. چونكە نەدەچوو بە عەقڵمدا كەســێک بخرێتە ڕێكخراوێكی كۆمەڵە و بڕواشـــی نەبێت بە كرێكاری بوونی ڕێكخراوەكە و ئایدۆلۆژی یە كرێكاریەكەی ڕێكخراوەكە. گەر ئەوەم بزانیایە كە بەرپرسی ناوەندی كۆمەڵەش هەمان ڕاوبۆچوونی هەبووە بەلامەوە ســـەیرنەدەبوو، ئـاســـــانتریش بوو بۆ مرۆڤ لەوە تێبگـات كە بۆچی ئەمی لە ڕێكخراوەكەدا داناوە. لەبەر ئەوەی وامدەزانی گاڵتە دەكات، لەســەرخۆ پێمووت: بە ڕاستی كاتی گاڵتە نیە یەو كارمان زۆرە، گاڵتەكانت هەڵگرە بۆ كات و شووێنێكیتر. كەچی ئەو چەند بارەیكردەوە كە گاڵتە ناكات و ئەوە بیرو باوەڕی ئەوە. داواملێكرد پەیرەوی ناوخۆی كۆمەڵەی هێنا ووتم ســـەیركە نوســـراوە كۆمەڵە ڕێكخراوەیەكی كرێكاری ماركسـیسـتە، ووتی با ئەوەش وابڵی من باوەڕم پێی نی یە. (دیارە ئەو لە دەرەوەی رێكخراوی كۆمەڵەدا بووایە ســـەیر نەبوو، ئـازادیش بوو هەر فكرێكی هەبێت). هاورێ هێرش حەپەسابوو، ناهەقیشی نەبوو. هەستمكرد هاوڕێ سەلیمیش نارەحەت بووە، نەی دەزانی چ وەڵامێكی من بداتەوەو، نەشیدەویست شتێک بڵێت و ڕونكردنەوەیەک بدات، بێدەنگیەكەی نیشـــانەیەكی خراپی فرســـەتخوازی بوو، بۆم ڕوونبووەوە لەبەرەی جەلالیەكاندایە. هاوڕێ هێرش كە خۆی كرێكاربوو، زۆرتر ســەرســام و نارەحەت بوو، زۆر بە هێمنی و لەســەرخۆیی ووتی : باشــە دكتۆر تۆ نەتدەزانی كۆمەڵە ڕێكخراوەیەكی كرێكارییە؟ نەت دەزانی ئێمە ماركســـین؟ ئەی چۆن لە ڕێكخراوێكدا بریاری كاركردن دەدەی بێ ئەوەی بزانی فكرو ئایدۆلۆژی ئەو ڕێكخراوە چی یە؟ ئەی چۆن لە ڕێكخراوێكدا كـار دەكەیت بڕوات بە بنەمـا چینایەتی و ئایدۆلۆژیەكەی نەبێت؟

ئەوە یەكەم هەنگــاوی دوای كۆنفرانس بوو، لە كۆنفرانســـی یەک و دووی كۆمەڵەدا ئارم و ئایدۆلۆژی كۆمەڵەیان تووڕدا. وا ئێســـتەش ڕێكخســـتنەكان بەو كەســـانە پڕدەكەنەوە كە بۆ ئەو ڕەوتە كاردەكەن كە هەنگاو بە هەنگاو كۆمەڵە لە یەكێتی دا بتوێننەوە. كەم نەبوون ئەو هـاوڕییـانەی لە نـاو كـادرەكـانی دەرەوەو

ڕیزەکانی ناوەوە هەســــتیان بەو مەترســــی یانە کردبوو، بەڵام جگە لە ناڕەزایی دەربڕین و مـانگرتن و خۆ هەڵپەســــاردن، یـا هەنـدێجـار لێرەو لەوێ لە نـامە یـا بڵاوکراوەیەکدا پرتەو بۆڵەکردن تێپەڕی نەدەکرد.لە کاتێکدا نەیارەکانی کۆمەڵە بە پلان و نەخشە کاریان لەسەر تواندنەوەی کۆمەڵە دەکرد.

بە هۆی کۆچی دوایی دکتۆر خەســــرەوەوە پێمخۆش نەبوو، ئەم باســــە بهێنمە پێشــــەوە، لەگەڵ ئەودا گەرچی لە بـاوەڕدا جیـاوازبووین، بەڵام لەو ڕۆژگـارەدا مرۆڤێکی خۆشـەویست و ئازاو چاونەترس بوو. گەرچی ئەو هاوڕییانەیتر لە ژیاندا ماون، بەڵام ناچاربووم باسـی ئەو یەکەم کۆبونەوەیە بنووسـم، تا خوێنەر شـتێک تێ بگـات لە بیرکردنەوەو پراکتیکی ســـەرانی یەکێتی و لە شــــیوازی بیرکردنەوەو هەڵبژاردنی ئەو کەسـانەی ناوەند دیاری دەکردن. ئامانجیان و مەبەسـتیان کارکردن بوو، کۆمەڵە و بزوتنەوە لە یەکیتی داو، یەکیتیش لە خودی تـالەبـانی دا بتوێننەوە. **دیاربوو ئەم هەنگاوەیان، بۆ لابردنی هەموو ئەوانەی بروایان بە بنەما چینایەتی و فیکرییەکەی کۆمەلە هەبوو چ لە ناو کادرەکانی دەرەوە یا ریزەکانی ناوەوەی شــــارەکـانـدا، دواهەنگـاویـان بوو کە کـاریـان بۆ دەکرد، تـا دواتر بتوانن دوا بزمارەکانیان بە دارەمەیتی کۆمەڵەدا داکوتن و بینیژن. جەلالیەکانی ناو کۆمەڵەش بە تەور بەربووبوونە ئەو دارەی لەسەری وەستابوون.**

یەکێتی، تا دەهات، لە ناوچەکانی ســـولەیمانی و هەولیردا لە بەرامبەر حزبی ســـۆشـــیالیســـتی کوردســـتان و لایەنەکانی جودا(بەرەکەی پارتی) لە ڕێگەی مۆنۆپۆڵکردنی ناوچەکانی ژێر دەســـەڵاتیەوە، ئەگەری شـــەڕی ناوخۆی لەگەڵ ئەو لایەنانەدا زیاتردەکرد. پارتیش وەک حزبێکی خێڵەکی ناوچەی بادینانی بە موڵکی شــــەخســــی دەزانی و ڕێگەی نەدەدا هێزێکیتر لە خۆی زیاتر بچێتە ئەوێ و لەوێ بمێنێتەوە. لەگەڵ هەموو هەوڵێکی پەیوەنـدی و نزیکبوونەوەیەکیش کە دەکرا لە لایەن سەرانی یەکیتی و حکومەتی بەعسدا، بلێسەی شەڕی کورد کوشتنی ناوخۆی زیاتر دەکرد. لە کۆتایی ساڵی ١٩٨٢ و سەرەتای ساڵی ١٩٨٣دا دەنگۆی مفاوەزات لە نێوان حـکومەتـی بەعس و یەکیتـی بڵاوبـوەوە. " لە بەهـاری ١٩٨٢ لەو کۆبونەوانەدا کە د.قاسـملو لەگەل سـەرکردایەتی یەکیتی ئەیکرد، چەند جارێ باسـی گفتوگۆی لەگەڵ بەعس ئەهێنایە پێشــــەوە، هەمان باســــی لەگەل ســــەرانی حشــــع کردبوو"،نەوشیروان دەڵێت" لامانوابوو: ئەگەر بەعس لایەنی کەمی مافەکانی کورد بســــەلمێنێ، بۆچی لەگەڵی ڕێک نەکەوین، بە تایبەتی لەو هەلومەرجە ئالۆزەدا کە ئەوسا جوڵانەوەی کوردی تێ کەوت بوو".([1])

([1])پەنجەكان یەكتری دەشكێنن. نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 258-259.

ڕۆژ بە ڕۆژ تا دەهات باوەڕم نەدەما بەوەی لە ڕێکخســـتنێکدا کار بکەم درێژە پێدەری خەتی جەلالی بێت بۆ شـەڕی ناوخۆ و لەگەڵ پەرژەوەندی نەتەوەیی ناكۆك و دژ بێت، بە بەرچاویشمەوە کار بۆ لە ناوبردنی ئەو ڕێکخستنەی كۆمەڵە بکات کە باوڕم پێی هەبوو. دەمویست نامەی دەست لەکارکێشانەوە بنووسم و بینێرم بۆ ناوەند بەڵام هەندێ لە هـاوڕێیـان پێیـان لەســـەر ئەوە دادەگرت پەلە نەكەم و چـاوەڕێی گۆڕانکاری بم. گەرچی لە ناو پێشـــمەرگەدا بە ئاشـــكرا بەرەی جەلالی و بەرەی كۆمەلە لەیەک جیابوو. بەرەی جەلالی لە ژێر پەردەی فریودەرانەی کوردســـتانی بوونـدا بەرنـامەی کـاری توانـدنەوەی كۆمەلەی لە نـاو هێزی پێشـــمەرگەو ڕێکخستنەكانی ناوخۆدا هەنگاو بە هەنگاو جێ بەجێدەکرد، بەلام هاوڕێیانی كۆمەڵە لە بەرامبەریاندا بێ بەرنامەبوون و، خۆیان بە کەم ئەزمونترو کەم تەمەنتر دەزانی . هەموو کارەکانیان لە ســـەرزەنشـــت و گلەیی وبۆڵەبۆڵ و بڵاوکردنەوەی نامەو هەندی بەیان و نامێلكە تێنەدەپەڕی. من تا ئەو کاتە لە هەردوو بەرەکە ناڕازیبووم، بەرەی جەلالیەکان بە تەواوی لای من رەتکرابووەوە، بەرەی ئەوانەش کە خۆیان بە داکۆکیکەر دەزانی لە كۆمەڵە بەهۆی نەبوونی بەرنـامەوهێڵی فیکری و تێڕوانینی ڕێکخراوەیی ڕوونیان لەگەڵ ئەمانیش نەبووم. بەڵام لە لایەن نەوشیروان و ئەوانەوە منیان لەسەر بەرامبەرەکەیان (سالارو مەلابەختیار)حساب کردبوو، مەلابەختیاریش تا ئەو کاتە منی سـەر بە جەلالیەتەکە حسـابکردبوو، هەتا دواتر جارێکیان بە خۆمی ووت کە واماندەزانی جەلالیت. بە لای هەردوو لایانەوە بە ڕەش و ســـپی حوکمیان دەدا بەســـەر چواردەوریـانـدا، ئەوەی لە گەڵیـان نەبێت لەگەڵ لاکەیترە، بەڵام من بیروبـاوەرەکەم، کە بیرو بـاوەڕی کرێکـاران و زەحمەتکیشـــان بوو ڕێبـازم بوو، سەربە هیچ لایەکیشیان نەبووم.

كۆنفرانسی یەكێتی مامۆستایان لە بالیسان

هـاورێ جەمـال تـایەر، کە ئەنـدامی نـاوەنـدی كۆمەلەو بەرپرســـی دەزگـای ڕێكخستن بوو ئاگاداربوو، لە نەبوونی جم و جوڵی سکرتاریەتی مامۆستایان و، ئەو ئەڵتەرنـاتیفەی ئێمە گرتبوومـانەبەر بۆ پڕکردنەوەی ئەو بۆشـــایی یە لە ڕێگەی دروســـتکردنی کەرتی مـامۆســـتـایـانی كۆمەڵەوە. ڕاســـت بوو وەزعەکە زۆر مەترسـیداربوو، بەڵام ئەوان بەرپرس بوون لە چالاکی یە سـەندیکاییەکانی خۆیان و هوشیارکردنەوەو ڕێکخستن و یەکخستنی ڕیزەکانی مامۆستایان..

لە هەوڵێکدا بۆ زیندووکردنەوەو بەگەڕخســـتنەوەی یەکیتی مامۆســـتایان، پاش وەرگرتنی رەزامەندی ناوەند لە کەرتی مامۆســـتایان و ڕێکخراوی ســـولەیمانیشـــدا قســـەی لەســـەرکراو لەگەڵ بەرپرســـی دەزگای ڕێکخســـتنی كۆمەڵە هاوڕێ جەمال تایەر رێکەوتین لەسـەر بەسـتنی كۆنفرانسـێک بۆ مامۆسـتایان لە بالیسـان. ئەو ڕای

وابوو من خۆم بپاڵێوم بۆ سكرتاریەتی مامۆستایان، بەڵام توانیم قەناعەتی پێبکەم کە ئەوسـێ کەرتەی لامە زیاد لە تواناى خۆم کاتی گرتووم. من پێشـنیاری هاورێ فەرەیدون دارتاش وفەوزی مەلا مەحمودمکرد، ئەویش رازی بوو.

لە سـولەیمانی یەوە من بە ناوی نهێنی دارا و فەرەیدون دارتاش ، فەوزی مەلامەحمود ، هاورێ سـوعاد(کە پاشـتر بووە هاوسـەری شـەهید مولازم سـەید کەریم)، ئەم چوارە لە کات و شـوینی دیاریکراودا چوینە بالیسـان. لەوێش نمایندەی هەولێرو، سکرتاریەتی کۆن و ژمارەیەکی زۆری مامۆستایانی ناو هێزی پێشمەرگە ئامادەبوون، پیش چوونە کۆنفرانسەکەوە نمایندەکانی سولەیمانی کۆبونەوەیەکمانکرد، نەخشـەی کاری خۆمان بۆ ناو کۆنفرانس دارشـت، پێموتن کاری من هەڵسـەنگاندی کارەکانی سـکرتاریەتی پێشوو دەبیت، ئێوەش کار لەسـەر دارشتنەوە یەکی باشتری بەرنامەیی بکەن، پاش هەڵسەنگاندنێکی چڕ و ڕەخنە لە بی هەڵوێستی سکرتارییەتی پێشـوو، کۆنفرانس بە باشـی لە هەموو ئەو ڕوانەی بۆی دیاریکرابوو بەرنامەی کاری خۆی دارشـتەوە، لە دانیشـتنی کۆتایی دا دەسـتەی سـکرتارییەتی نوێ هەڵبژێردرا.

مفاوەزات-گفتوگۆ

" د.قاسـملوپێشـنیارەکانی ئێمەی گەیاند بە کاربەدەسـتانی عێراق. تا چەند مانگێ هیچ هەواڵێک نەبوو. شـەڕەکانی کوردستانی ئێرانی بەسـەردا هات. د.قاسـملو لەو ماوەیەدا بەرزان تکریتی و صەدام حسێنی بینی بووو. وەڵامی پێشنیارەکەی ئێمەیان دابۆوە:

پێشـنیاری یەکەم- خرابووە لاوە بە بیانوی ئەوەی هێشـتا هەل و مەرجی ڕێکەوتنێکی ستراتیژی لەو بابەتە لە نێوان عەرەب و کوردا نەگەیشتووە.

پێشـنیاری دووەم- کە بریتی بوو لە ئۆتۆنۆمی، موافیق بوون بۆ ئەوەی بکرێ بە بنچینەی دەستپیکردنی گفتوگۆ.

پێشـنیاری سـێهەم- کە بریتی بوو لە ڕاگرتنی شـەڕ، ئامادەبوون بۆ جێ بە جێکردنی دەسبەجێ.

رۆژی ١٣تشـرینی یەکەمی ١٩٨٢.د.قاسـملو لە گۆڕەشـێر کۆبونەوەیەکی ڕێک خسـت بۆ یەکتربینین. لە باتی یەکێتی: مامجەلال و نەوشـیروان، لە باتی حکومەتی عێراق: ئەبو ئەحمەد، ئەبو عودەی(عقید ئیحسـان)،ئەبو محمـد، ئـامـادەبون. د.قاسملویش وەکو (وسیط)و میواندار بەشداربوو.

ئەبو ئەحمەد(عقید روکن خلیل محمد شـاکر)ئەفسـەریکی موسـڵاوی بو ، یـاریـدەدەری سـەرۆکـی "جیـهـازی مـوخـابەرات"و ئەبـو عـودەی (عـقـیـد ئیحسـان)لێپرسـراوی نـاوچەی سـەرووی موخـابەرات لە کەرکوک و، ئەبو

محەمەدلێپرســـراوی موخـابەراتی هەولیربوو....دوای ئەم دانیشـــتنە هیچ جۆرە پەیوەندیەک لە نێوان یەکێتی و بەعس نەما"([1])

لە پێش ئەو مفـاوەزاتەدا بە مـاوەیەک، ڕژێمی جمهوری ئیسـلامی ئێران، هێرشێکی سەربازی گەورەو فراوانی بۆ سەر بنکەو بارەگاکانی حزبی دیموکرات دەســـتپیکردبوو، لە بەرامبەریدا هێزەکانی دیموکرات ناچار بە چۆلکردنی بنکەو بارەگاکانیان بووبوون و لە پاشـەکشـەدابوون، لە ١٥ئەیلولی ١٩٨٢لەســەرداوای دکتۆر قاسملو، بۆ بەرگریکردن لەو هێرشەی ئێران و کۆمەکی دیموکرات، قاسملو داوای هـاوکـاری و بەدەنگەوە چوونی یەکێتی و حزبی شـیوعی دەکرد، عەزیز محمدی سـکرتێری حزبی شـیوعی، جلال تالەبانی و نەوشـیروان، لە کۆبونەوەکەدا ئامادەبوون، عەزیزمحمد وتبووی ئەبێت دراســـەی داواکەتان بکەین ئینجا دەتوانم جوابتان بدەمەوە. قاسـملوش دەڵێت تا ئێوە دراسـەی دەکەن و جوابمان دەدەنەوە کار لەکار دەترازێت. جەلال تالەبانی یەکسەر بریاری هاوکاریان دەدات.

"نەوشیروان دەڵێت: زۆری هێزەکانی دیموکرات هەلوەشابوون و، ورەی شەڕیان نەمابو. دواتر دەڵێت: د.قاســـملو ئومێدی بەوەنەمابوو کە توانایان مابێت ناوچەی ئازادکراو بپارێزن، هەوڵەکەی بۆ ئەوەبوو بە شێنەیی کەل و پەلی دەفتەری سیاسی و، بارەگاکانی تریان و، دەزگای ڕادیۆو، دیلەکانیان، بە ســـەلامەتی بگوێزنەوە بۆ ناوچەی بێتووش لەسـەر سنوور، لە ماوەی هەفتەیەکدا ئەم کارەیان ئەنجامدا. پارتی بە ئـاشـــکرا شــــەڕی دژی حزبی دیموکراتی ئێرانی ڕاگەیـانـدبوو، وە لە لەشکرکێشیەکانی ئێراندا دژی دیموکرات بەشداری دەکرد.

نەوشـــیراون مســـتەفا: لە کتێبی پەنجەکان یەکتری ئەشـــکێنن لەلاپەڕە ٢٦٤-٢٦٧لە هەڵسەنگاندنی ئەو بریارەی تاڵەبانیدا دەڵێت" ئەم بریارەی یەکێتی، کە منیش تیابەشداربووم، زۆرتر شتێکی "عاتفی" بو تا لیکدانەوەی سیاسـی و هەڵسەنگاندنی ڕووداوەکان. هێزەکانی حدکا تێک شکابوون، هەرناوچەیەکیان لێدەگیرا بە یەکجاری چۆلیـان دەکرد، پێشـــمەرگەیـان تێـدا نەدەهێشـــتەوە بۆ درێژەدان بە شـــەڕی پـارتیزانی.یەکێتی بەم کـارە نەیتوانی حدکـا هەڵســـێنێتەوە، بەڵام ئێرانی لە خۆی وروژاندو، ئەو" ئاشـتی یە لەرزۆک" ەی لە نێوان پارتی و یەکێتی دابو سـەرلەنوێ تێک چووەوە. یەکێتی کەوتە ناو مەترسیەکی گەورەترەوە لەو مەترسیەی هەڕەشەی لە حدکا دەکرد. **مەترســی شــەڕ لە ٣ مەیدانی جیاوازدا:** عێراق کە شــەڕی لەگەڵ ڕانەگیرابوو، ئێران کە لەبەر خاتری حدکا شـەری لەگەڵ دەست پێکرابوو، جود بە ســـەرکردایەتی پارتی کە لەژێر گوشـــاری ئێران دا خەریکی خۆ ســـازدان بوو بۆ پەلاماردانی یەکێتی.

---

[1])پەنجەکان یەکتر دەشکینن. نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 258-259.

لە مانگی نیسانی ساڵی ١٩٨٣ و دوای کوشتنی جەزای عەلی کاتب بە هەڵە، لە لایەن تیپی ٣٧ کە ئاوات قارەمانی سەرتیپی بوو، نەتوانرا بەر بە شەڕی ناوخۆ بگرنەوە، تا دەهات ئاگری شەڕەکەی نێوان یەکیتی و پارتی بڵێسەی دەسەندو هەموو مەڵبەندەکانی تریشی گرتەوە. لە ناو ئەو شتانەی سەیدکەریم کە دەست پارتی کەوتبوون نامەیەکی نەوشیروان مستەفا بوو بۆ سەید کەریم نووسی بووی تیایدا " بە هۆی سوریاو لیبیاوە زەغتێکی زۆرمان بۆ ق م و ئێران بردووە بۆ ئەوەی شەڕمان پێ نەفرۆشن و پەلاماری مەقەرەکانی ئێرە نەدەن. دواکەوتنی هێرشەکەیان بە رەئی من ئەگەریتەوە بۆ زۆری ئەو زەغتە، [چونکە هەڕەشەی ئەوەمان لێکردن کە ئەگەر وازمان لێ نەهێنن ئەوا مەجبورین شەڕی ئەملا ڕابگرین (مەبەستی شەڕی عێراق بووە. نوسەر)و خۆمان بۆ ئەوان تەرخان بکەین و ئۆبالی ئەو مەسەلەیەش ئەکەوێتە ئەستۆی ئەوان.]([1])

لە ناوەوەی شارەکان، لە ناوجەماوەری خەڵک و لەلای زۆربەی هەرەزۆری ئەوانەی بە تەنگ چارەنووسی نەتەوەوە بوون، ئەو شەری ناوخۆیە ڕسوادەکرا. دەزانرا، هەمو ئەو شەڕانەی ئەو حزبانە لە سەردەسەڵاتەو، بە خۆڕایی خوێنی لاوی کوردی تیادەڕژی، لە پێناوی پەرژەوەندی دەسەڵاتخوازی چەند بنەماڵەیەک. خەڵکێکی کەم نەبوون ئەوانەی لە ناو هێزی پێشمەرگەو ڕێکخستنەکانی کۆمەڵەدا دژی ئەو جەنگە نامرۆڤانەی شەڕی ناو کورد دەوە ستانەوە. **ئەوان(یەکێتی) ئامادەبوون شەڕی بەعس ڕاگرن بۆ ئەوەی دەستیان بەتاڵ بێت بۆ شەڕی جود، بەڵام ئامادە نەبوون شەڕی جود ڕابگرن بۆ دەست بەتاڵ بوون بۆ شەڕی بەعس.** یەکێتی و جود دوولای شەڕەنگێزی پەرژەوەندخوازبوون، ئەوەی لەبەرچاویان بوو و کاریان بۆ دەکرد پاوەنخوازی حزبی بنەماڵەو پەرژەوەندی بنەماڵەی حزب بوو، هەر یەکەو لە سای دەوڵەتێکی داگیرکەری کوردستاندا خەریکی بارزگانی سیاسی خۆیان بوون، ئەوی لەبەرچاویان نەدەگرت بەهاکانی نەتەوەیەکی ژێردەست و پارچە پارچەکراوبوو، بۆ فریودان وبە لاڕیدابردنی خەڵکیش لافی کوردستانییەتیشیان لێدەدا. من هەروەک ساڵێک پێشتر ویستم نامەی وازهێنان بنووسم، لە مێژبوو هیچ بروایەکم بەوە نەمابوو نە سەرانی یەکیتی نە پارتی، بایی ئەوە بەرپرسیاری نەتەوەیی و نیشتمانیان تیا مابێت بتوانن بچوکترین دەستکەوت بۆ کورد بەدەست بهێنن. بەڵام دیسانەوە هەندێ هاوڕێ یەکیک لەوانە مەلا بەختیار ڕازیانکردم تا کۆنفرانسی داهاتوو دان بە خۆمدا بگرم، گەر تا ئەودەم گۆڕانێکی ڕیشەیی نەتوانرا بکرێ ئەوا ئەوانیش دەست لە کار دەکیشنەوە. پێموتن من و هەموو ئەوانەی بۆ ئەو نەتەوەیە، نەک بۆ حزب و بنەماڵە، ژیانیان خستۆتە مەترسی لەناوچوون، دڵخۆشکەرەیەک شکی بەرین گەیشتنی کوردە بە مافەکانی. بە ڕوونی ووتم، مێژووی دروستبوونەکەی یەکێتی و بنەما چینایەتی و پراکتیکەکەی وامان پێدەڵێت لە سای ئەم سەرانەی ئێستای یەکێتی یەوە هیچ جۆرە گۆڕانکارییەک ڕێگە پێدراو

---

[1])پەنجەکان یەکتر دەشکینن . نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە. 289

نابێت و، خوێناوی تیدا دەڕژێت و، بە تاوانیشـــی دەزانم كورد بە كورد بە كوشـــت بدرێت بۆ بارزگانانی ســـیاســـی. ســـەیری نێوانی هەموو ئەم حزبانە بكەن لە دروســـتبوون و كاركردنیانەوە وا هاتوون و جیاوزیشـــیان نی یە هەمویان نمایندەی بۆرژوا كۆنەپەرســـت و نادیموكراســـی خوازو نا ئازادی خوازن، خاوەنی هەمان ژێرخانی چینایەتی و پەرژەوەندی چینایەتین و بازرگانی سیاسین.

دیسانەوە شەڕی ناوخۆ

یەكیتی لە شـەڕیكی ناوخۆوە دەچوو بۆ شـەڕێكیتر. گەر لە گەڵ خودی باڵەكانی یەكێتی دا نەبوایە ئەوا لایەكی ناو جودی دەدۆزیەوە تا پەلاماری بدات. ئەو شـەڕانە بە حوكمی ئەوەی پرزەی لە هێزو توانـای خودی یەكێتی وكورد دەبڕی، لە دوائەنجامدا بە قازانجی داگیركەران دەشكایەوە. شەڕی پارتی و جود لەگەڵ یەكێتی و شـــەڕی یەكێتی لەگەڵ جودو باڵەكانی ناو یەكێتی، شـــەڕی جیاوازی فیكری و ئایدۆلۆژی و پەرژەوەندی نەتەوەیی نەبوو، شـــەڕی دەســـەڵات و، شـــەڕی كێبڕكێی پارە وەرگرتن بوو لە داگیركەرانی كوردستان لە ژێر پەردەی شۆڕش و كوردایەتی دا. تاڵەبانی لە دوای هەرە سـی جەلالیەكان سـاڵی ١٩٧٠(وەك عومەر دەبابەو علی عەســـكەری لای مســـعود بـارزانی دانیـان پێـدا نـاوە([1]))"نزیكەی ٤ ملیۆن و ٢٠٠ هەزار دۆلاری بە نـاوی خۆیەوە لە بـانكی كوێـت دانـابوو". بـارزانیش دوای هەرەســـی ١٩٧٥زیاتر لە چل ملیۆن دۆلاریان لادابوو. ئەوانە جگە لەو پارانەی بە درێژایی بزوتنەوەی چەكداری شاخ لە لیبیا و سوریاو ئێران و عێراق وەریاندەگرت. جگە لەو پـارانەی لە شـــــارەكـانـدا لە دەوڵەمەنـدەكـان، و بە نـاوی گۆمرگەوە لە سنورەكاندا لە خەڵكیان دەسەند.

لە ڕووداوە دڵتەزێنەكانی سـاڵی ١٩٨٣ شـەڕی قرناقاو پشـت ئاشـان بوو. پاش ئەوەی هێزەكانی پارتی بە فەرماندەیی حەسۆمیرخان ژاژۆكی، چووبونە سەرچیای جاسوسان، بەرامبەر ناوزەنگ، و لە ولاشەوە پەلاماری بالیسانیان دابوو گرتبوویان. مەڵبەندی چواریان خستبووە گەمارۆی جودەوە، سەرانی یەكیتی بریاردەدەن دەست بەكاربن بۆ لێدانی ســـەركردایەتی هەموو لایەنەكانی جود لە قەندیل. لە زەڵێ جلال تاڵەبانی دەچێت لە بەڕێكردنی هێزەكەدا وتارێكی بەســـۆزیان بۆ دەدا و داوایان لێدەكات (بە چاكی ئەركەكانیان ڕاپەڕێنن)، و فەرماندەیی ئەم هێزە دەداتە دەســـت نەوشـــیروان مســـتەفا، ئازاد هەورامیش، فەرماندەیی هێزەكانی وەرتێ، دۆڵەرەقەو دۆلی خـانەقـای دەكرد لە مەڵبەنـد٣ تـا لە قۆڵی كۆمتـانەوە هێرش بكـات. لە ڕۆژی

[1]) بارزانی و بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی كورد- بەرگی سێیەم بەشی دووەم-لاپەڕە 60

١٩٨٣/٥/١و ١٩٨٣/٥/٢ لەژێر دروشـــمی "تۆڵە بە ســـەبرە ئەمما بە زەبرە" دا بنكەكانی حزبی شیوعی و پارتی و حسك و پاسۆكیان لە قڕناقەو پشت ئاشاندا تێك و پێكداو گرت و گەمارۆی ســـەر مەڵبەندی چواریشـــیان شـــكاند. لەو شـــەڕانەدا ئەندامیكی نـاوەنـدی پكـك كە بۆ نـاوبژی نێوان یەكیتی و جود هـاتبوون لە لایەن یەكێتی یەوە كوژرا، كەریم ئەحمەد ئەندامی مەكتەبی ســـیاســـی حزبی شـــیوعی و مەلائەحمەدی بانیخێڵانی، ئەندامی كۆمێتە ناوەندی و قادر ڕشـــید ناســـك لە لایەن هێزەكانی یەكێتی یەوە بەدیل گیران و نەوشـــیروان ڕەوانەی لای جلال تـاڵەبـانی كردبوون لە ناوزەنگ. ســـەرانی یەكیتی لە ئێســـتگەو جیهازەكانیانەوە بانگەوازیان دەكرد بۆ مەڵبەندی یەك (وا ئێمە سەرەكانمان پانكردنەوە ئێوەش پەڕوباڵیان بكەن)، لە مەڵبەندی یەك لە ئەنجامی ڕێكەوتنێكی نێوان مەلابەختیار و بەهادین نوری دا هیچ لایەكیان بە قسەی سەركردایەتیەكانیان ناكەن و شەڕی یەكتر ناكەن. مەڵبەندی یەك ڕێگە بۆ ئەو هێزەی حزبی شـــیوعی دەكەنەوە كە لەگەڵ بەهادین نوری دەبێت بپەڕنەوە بۆ ناوچەی قەرەداغ. لە ناوشـــارەكان، ئەو هەڵوێســـتەی بەهادین نوری و مەلابەختیار لە لایەن هەموو خەڵك و ئەو هاوڕێیانەی ڕێكخستنەوە كە دژی شەڕی ناوخۆبوون بە گەرمی پێشـوازی لێكراو ئافەرین كرا. لە لایەن جەلالیەكانیشـەوە بە پیلانگێری و دەرچوون لە بریاری سەركردایەتی! ناوزەد دەكرا.

مفاوەزاتی یەكێتی لەگەڵ بەعس

شەڕ لەگەل بزوتنەوە، حزبی شیوعی، پارتی، حسك، پاسۆك، ئیسلامی، ئێران ، عێراق. ناكۆكیەكانی ناوخۆی یەكێتی لەگەڵ باڵەكانیدا، ناكۆكیەكانی ناو خودی هەریەكە لەو باڵانەی كۆمەڵەو بزوتنەوە، لە ناوخۆیاندا، ئەمانە هەمووی پرزەی لە یەكێتی بڕیبوو. " چەندمانگ پێش دەســـتپێكردنی گفتوگۆ، ئاگاداری نوێنەرەكانی خۆمان كرد بوو كە بە كاربەدەســـتانی ســـوری بڵین: ئێمە گوشـــارێكی زۆرمان لەســـەرە، لە لایەكەوە لە شـــەڕداین لەگەڵ عێراق و ، لە لایەكی ترەوە لە شـــەڕداین لەگەڵ جودو ئێران. ئەگەر ئەوان ئەتوانن وا لە جود بكەن شـەڕمان لەگەڵ ڕابگرێ و ئێران گوشارمان لەسەر لاببات ، ئەوا درێژە بە شەڕی عێراق ئەدەین، ئەگینا بۆ پـاراســـتنی یەكیتی و گەلەكەمـان لە مەترســـی نـاچـارین شـــەڕ لەگەڵ عێراق ڕابگرین([1])".

لە بارەی بارودۆخی ســـەركردایەتی یەكێتی پێش مفاوەزات " دوای چۆڵكردنی ناوزەنگ بارەگاكانی ســـەركردایەتی بڵاوەیان لێ كرد. كاتێ گفتوگۆ دەســـتی پێكرد مەكتەبی سیاسـی و سـەركردایەتی یەكێتی بارەگای یەكگرتووی نەبوو. مامجەلال لە

[1]) خولانەوە لەناو بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا . لاپەڕە 15.

بۆتێ بوو لە دۆڵە ڕەقە. نەوشـیروان لە ئاوەژێ لە بەری مەرگە. دەزگای ڕاگەیاندن لە بەرگەڵو بوو.هەندێ لە ئەندامەكانی تر لە خۆشناوەتی بوون"([1]).

مانگی تشرینی دووەمی ١٩٨٣ سەركردایەتی یەكێتی بڕیاردەدات گفتوگۆ لە گەڵ بەعسدا دەست پێبكات لە ڕێگەی دكتۆر عەبدولڕەحمانی قاسملوی سكرتێری حزبی دیموكراتی كوردســتانی ئێرانەوە. " ســەرە تا قاســملو ڕاســپاردە و قســەكانی سـەركردایەتی عێراق و یەكیتی ئەهێناو ئەبرد، ئینجا عێراق دووجار نوێنەری خۆی نارد: جاری یەكەم كۆبونەوە لە گوڕەشــیر لە لای حدكا بە ئامادەبوونی حدكا كراو، جـاری دووەم كۆبونەوە لە نـاوزەنـگ لە بـارەگـای ســەركردایەتی یەكێتی، بێ ئـامـادەبوونی حـدكـا كرا. دوای ئەمە بە مـاوەیەک چەند نـامەیەک ئـاڵ و گۆڕكرا، نـامەكـان بـاســی گشــتی دیـاریكراو نەبوون. ئینجـا فەرەیـدون عەبـدولقـادر بۆ تاقیكردنەوەی دەمودانی ســەركردایەتی بەعس چووە بەغداد. بەرزان تكریتی ، كە ئەوســا ســەرۆكیی جیهازی موخابەرات و ، طاریق عزیز، كە ئەوســا وەزیری دەرەوەی عێراق بوو بینی" تـاریق عەزیز لە مەیـانەی قســەكـانیـدا بە فەرەیـدون عەبدولقادر دەڵێت:' ئێمە ناڕوخێین چونكە دنیا لە بەرامبەر ئێران دا پشـتیوانیمان لی ئەكا. ڕۆژێكیش دێ ئەم شــەڕە تەواو ببێ. ئەگەر ئێسـتا بێن و لە گەڵمان پێک بێن چاكەیەكی گەورەمان لەگەڵ ئەكەن هەرگیز بیرمان ناچێتەوە، خۆ ئەگەر شەڕ درێژە پێ بدەن، دوای تەواو بونی شــەڕی ئێران ئەو جەیشــە زەبەللاحەی بۆ شــەڕی ئەوانمان دروســت كردووە ئەیهێنینە ســەر ئێوە، ســاڵێک وەخت و ســەد هەزار كوژراوتـان بۆ تەرخـان ئەكەین، بەڵام خـاكتـان بە تورەكە ئەبێژین و تەفروتونـاتـان ئەكەین"نەوشـیروان دەڵیت : ئەبوو ئێمە هەڕەشــەكانی طاریق عەزیز كە بە زمانی حكومەت و حزبی بەعســەوە كردبووی بە جیددی وەربگرین. لەو كـاتەدا عێراق خاوەنی گەورەترین عەماری چەک و هێزی چەكداربون **([2]).**

ڕێكخراوی سولەیمانی و مفاوەزات

تـا ئەو دەمەی مفاوەزات ، كە فەرەیـدون عەبـدولقـادر چوو بۆ بەغدا، نـاوەندی كۆمەڵە هیچ هەواڵیكی لە ڕێكخراوی ســولەیمــانی نەگێڕابووەوە كە بڕیــاری مفاوەزەیان داوە و نوێنەریان ناردووە بۆ بەغدا. ڕۆژیک لە كۆبونەوەی ڕێكخراوی سولەیمانیدا سەلیم نامەیەكی هێنا لە جەلال تاڵەبانی یەوە ئاراستەی هەندێ كەسایەتی ناوشــار كرابوو، كە تیایاندابوو خۆی و كەس و كاریشــی نەک هەر بەعســی بوو

[1])خولانەوە لە ناو بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەرە 8.

[2])خولانەوە لە بازنەدا. نوسینی نەوشیروان مستەفا.لاپەڕە 7-8.

بەڵكو بەرپرسیارێتیشیان هەبوو لە ڕێكخراوەكانی بەعسدا، ئاگاداریانكردبوون كە لە بەر ئەوەی خەریكی گفتوگۆن لەگەڵ حكومەت، (داوایان لێكردبوون ڕاو بیروبۆچونی خۆیانیان بۆ بنوسن سەبارەت بە داخوازی یەكانی كورد!) ئەو نوسراوە بۆ ئێمە وەك بۆمبێك وابوو، لە لایەک ڕێكخستنیان لە مفاوەزات ئاگادار نەكردبۆوە وپرسیان پێنەكردبوو، كەچی نامەیان ئاراستەی كەسانی دەرەوەی ڕێكخستن كردبوو داوای ڕاو ئامۆژگارییان لێكردبوون! هەموو ئەندامانی ڕێكخراو حەپەسابوون. بە تایبەت زۆراب دەیووت ئەوە درۆیەو هەرگیز ڕاست نییەو... بەڵگەیەكی حاشاهەڵنەگری باوەڕنەبوون بوو بە ڕێكخستن. هەر زووبەزوو لە ماوەی چەند ڕۆژێكدا سەرانی یەكێتی هاتنە گوندی زیخان لە سەرجادەی گشتی لای بالیسان، لە سەرەتای كانوونی دوومی ساڵی ١٩٨٣ بە بروسكە مەڵبەندەكان و ڕێكخراوەكانی كۆمەڵە لە ڕاگرتنی شەڕئاگاداركران. وەفدی یەكێتی دیاریكرابوون لە جلال تاڵەبانی ، فەرەیدون عبدالقادر، ملازم عومەر، دكتۆر خدر مەعصوم، دواتر مەلا بەختیارو عومەر عەزیزیشی بۆ زیادكرا.

بەرەڵایی و نەبوونی دیسپلین

"سەرەتای كانونی یەكەمی ١٩٨٣دو هەلیكۆپتەر لە زیخان نیشتەوە. جگە لەقاسملو ، نوێنەریكی حكومەتیشیان لە گەڵ هاتبوو ناوی (ئەبو سەرحان)بوو، لە گەورە كاربەدەستانی (موخابەرات)بوو.

ئەو ڕۆژە دیمەنیكی سەیری هەبوو. هەموو ئەو پێشمەرگانەی لە بەرزایی شاخەكان بۆ پارێزگاری ناوچەكە لە ڕووداوی چاوەڕێ نەكراو دامان نابوون. بە پێچەوانەی ئەو فەرمانەی پێیان درابوو، دابەزی بوون. بە قەمسەڵەی بەڵەكی، كە لە عەسكەرو جاش گیرابوون، وەكو نەدی و بدی لە دەوری كۆپتەرەكان وروكابوون. نموونەیەكی خراپی بێ دیسپلینی و، نیشانەیەكی ئاشكرای ماندوویەتی پێشمەرگەبوو. ([1])

"لەم دەورەیەی مفاوازات، لیژنەی تنسیق دامەزێنرا، بارەگای لیژنە سەرەكی یەكە لە كەركوك بوو، لە هەر مەڵبەندێكیش لیژنەی فەرعی دامەزرا، ئەو لیژنانە تێكەڵاوبون لە نوینەری یەكێتی، نوینەرانی حزبی بەعس، ئیستیخبارات، ئەمن، موخابەرات.([2])".

هەڵوێستی لایەنەكان

---

[1]) خولانەوە لە بازنەدا . نووسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 10.
[2]) هەمان سەرچاوە . لاپەڕە 14.

هەڵوێستی لایەنەكان لە مفاوەزات بە پێی تێڕوانین و هەڵوێست و پەرژەوەندی یان جیاوازبوو. هەرچی پەیوەندی بە ڕێكخستنەكانی كۆمەڵەوە هەبوو لە ناوخۆی شاری سولەیمانی دا، (زۆربەی) هاوڕێیانی كۆمەڵە، لە بەر ئەوەی باوەڕیان وابوو ڕژێمێک بچوكترین ئازادی و دیموكراسی بە گەلەكەی خۆی ڕەوا نەبینێت، هەرگیز مافی ڕەوای نەتەوەیی كورد ناسەلمێنێت، لەبەرئەوە زۆرێک لە ڕێكخستنەكان باوەڕیان بەوە نەبوو سەدام مافەكانی كورد بسەلمێنی، دەیانوت ڕژێم دەیقۆزێتەوە بۆ بڵاوكردنەوەی زیاتری تۆڕە حزبی و جاسوسیەكانی و فراوانكردنی ڕیزی جاشەكانی، لەبەر ئەوە دژی مفاوەزات وەستانەوە. هێزی چەكدارو سەرانی یەكیتی كە لە مێژبوو ژێر بەژێرخەریكی سازكردنی مفاوەزاتەكە بوون، مەبەستیان بوو، بۆ پشووش بێت (وەک خۆیان دەیانووت) لە وەڵامی دژە مفاوەزاتەكان ئەو مفاوەزاتە بكەن.

"جوقد، كە یەكیتی لایەنێكی سەرەكی بوو، یەكیتی تاوانباركرد بە خیانەت و، لە جوقد دەری كرد لە بەیانێكدا ڕۆژی ١٩٨٣/١٢/٢٥ لە ژێر ناوی : حول المفاوضات المذلة التی اقدم علیها الاتحاد الوطنی الكردستانی مع النظام الفاشی العمیل فی العراق.

لایەنەكانی جود زۆر بە توندی چون بە گژی دا، یەكێتی یان تاوانباركرد بە خیانەت و جاشایەتی بەعس. لە بەیانێک دا رۆژی ١٩٨٤/١/٤ لەژیر ناوی : لتقبر اتفاقیة صدام- الطالبانی المذلة. ئێران دژی وەستایەوە و رەفسەنجانی لە وتاری نوێژی جومعەدا هیرشی كردە سەری.

سوریا بە ئاشكرا لە دژی نەدوا بەلام زۆری پی نارەحەت بون، بە تایبەتی وایان دا ئەنا كە غافلگیر كراون، چونكە پێشتر ئاگادار نەكراون و،ئەوانیش لە دەزگاكانی ڕاگەیاندنەوە بیستویانە. ئەمەش سوچی نوینەرەكانی یەكیتی بولە سوریا. چەند مانگ پێش دە س پێكردنی گفتوگۆ، ئاگاداری نوینەرەكانی خۆمان كرد بو كە بە كاربەدەستانی سوری بڵێن: ئێمە گوشارێكی زۆرمان لە سەرە، لە لایەكەوە لە شەرداین لەگەڵ عێراق و، لە لایەكی ترەوە لە شەرداین لەگەڵ جودو ئێران. ئەگەر ئەوان ئەتوانن وا لە جود بكەن شەڕمان لەگەڵ ڕابگرێ و ئێران گوشارمان لەسەر لا ببات، ئەوا درێژە بە شەڕی عێراق ئەدەین، ئەگینا بۆ پاراستنی یەكێتی و گەلەكەمان لە مەترسی ناچارین شەڕ لەگەڵ عێراق ڕابگرین...

لە ناو یەكێتییشدا زۆربەی ئەوانەی لە دەرەوە بوون لە سوریا، ئەورووپا و ئەمریكا، دژی گفتوگۆ ڕاوەستان . هەندێكیان بە یەكجاری لە یەكێتی تەكینەوە و، كەوتنە پەلاماردانی. بەیان و بڵاوكراوەیان دەرئەكرد تاوانباریان ئەكردین بە خۆ بە دەستەوەدان"([1])

---

[1]) خولانەوە لە ناو بازنەدا –نووسینی – نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 15 .

گەر لەو پەرەگرافە وردبیتەوە كە یەكێتی كردوویەتی بە بەهانەی مفاوەزات، بۆت دەردەكەویت كە یەكێتی بە هۆی شـــەڕی هەموو لایەنەكانەوە(ناچار) بووە بۆ (مانەوەی خۆی مفاوەزات) قبوڵ بكات. بۆیە نەوشیروان بە ڕوونی نووسیویەتی : بۆ پاراستنی یەكیتی لە مەترسی ناچارین شەڕ لەگەل عێراق ڕابگرین. " لە ڕۆژی دەســـتپێكردنی مفاوەزەوە تا ڕۆژی ١٦/كانونی دووەمی ١٩٨٤كە بەعس داوای لە یەكێتی كردبوو بۆ درێژەپێدانی مفاوەزات یەكیتی وەفدێـك بنێرێت یەكێتی هیچ پرۆژەیەكی نووسراوی داخوازی نەبووە. "تا ئەو كاتە هیچ پرۆژەیەكی نوسراومان ئـامـادە نەكردبو بیكەین بە بنچینەی گفتوگۆ.من هەنـدێ شـــتی پجر پچڕم ئامادەكردبو.."([1])

مفاوەزاتی ١٩٨٣-١٩٨٤ گەرچی یەكێتی بۆ پاكانەی مفاوەزاتەكەیان دەیانوت، بە هۆی ئەو هەموو شـــەڕانەی دژی لایەنە كوردی یەكانی تر كردبوونی، وە ئەو نـارەزایەتیە جەمـاوەری یە فراوانەی بە هۆی شـــەڕی نـاوخۆوە لە نـاو خەڵكدا بەرزبووبوەوە و ئەو ئاسـت تەنگیەی بە هۆی شـەڕی هەموو لایەنەكانەوە خۆی تێ خســتبوو. ســەرانی یەكیتی لە وەڵامی ناڕازییەكانی ناو ڕێكخســتنەكانی كۆمەڵە دا دەیانووت پێشـمەرگە پێویستی بە پشـوودان هەیە!.بەڵام ڕاستی یەكی حاشـاهەڵنەگر هەبوو، ئەویش ئەوەبوو، ڕژیمی بەعس دەیزانی یەكێتی نیشـتمانی بە چ بنبەسـتێك گەیشـــتووە و یەكێتیش بە تەنها نمایندەی هەموو كورد نی یە، واتە بە ڕێكەوتن لە گەڵ یەكیتی بە تەنها كیشـەی كورد لە باشـوور چارەسـەر نابیت. لەولاشـەوە وەك ڕێكخســـتنەكانی نارازی لە مفاوەزات دەیانووت، ڕژیمێـك بچوكترین مافی مرۆڤ بە عەرەبەكە نەدات و بڕوای بە دەسـتاودەسـتی دەسـەڵات نەبیت، چۆن بە كوردی ڕەوادەبینی؟ ڕژێمیش بە هۆی ئەو شـــەڕەی هەڵیگیرســـاندبوو لە دژی ئێران، دەیویست كەڵك لە دەرفەتی مفاوەزات وەرگرێت تا بتوانیت زۆرترینی هێزەكانی لە كوردستاندا بكێشـێتەوە بۆ بەرەكانی تری جەنگ. لە سـەرەتای مفاوەزاتەوە ڕژیم لە سـیاســەتی بە بەعسـیكردن و بە زۆرەملێ بردنی خوێندكارانی زانكۆ بۆ جەیشـــی شەعبی نەكەوتبوو و تا دەهاتیش پەرەی پێدەدا، پێش مفاوەزات كە ژمارەی جاشەكان لە سەدان تێنەپەڕیبوو، لە دوای مفاوەزات لە چوارسەد هەزارجاش تێپەڕی. ڕژێمی بەعس توانی لە ناو هێزە چەكدارەكان و ســـەركردایەتی یەكێتیشـــدا چەندەها تۆڕی جاسوسی دروست بكات. بە هۆی كاڵفامی سەرانی یەكێتی یەوە چەندین پێشمەرگە و بەرپرســی پێشــمەرگە گیانیان لەدەســت دا، لەوانە شــەهید مامە ڕیشــە و ملازم سەیدكەریم و..فشاری كردنە بەعسی و جەیشی شەعبی بوون لەسەر خوێندكارانی دانشـــگاكان بە جۆرێک زیادیكرد، خوێندكاران هانایان بۆ ســـەرانی یەكێتی برد لە سورداش.سـەرانی یەكێتی بە خوێندكارەكانیان وتبوو بەرگری لە نیشـتمان واجبە بە

[1]) خولانەوە لە ناوبازنەدا- نوسینی- نەوشیروان مستەفا- لاپەڕە 20-21.

خۆیشمان بڵێن دەبینە جەیشی شەعبی. لەولاشەوە تاڵەبانی قسەی بۆ گۆڤارێكی كوە یتی كردبوو ووتبووی (صـدام الحكم ولیس الخصـم)سـەدام دادوەرە نەک دوژمن، یەكێتی بێ ئەوەی ڕژێمی بەعس كـارێكی چـاكی كردبێـت ، كەوتە بڵاوكردنەوەی دروشـــمی (بەعس بەدیهێنەری مـافەكـانی كوردە!)، دیـارە ئەوە لە كۆبونـەوەكـانی ڕێكخراودا گەلیک كێشـەی نایەوە، دوانمان ووتمان ئەو دروشـمانە ڕەت دەكەینەوە. لە بەرەوڕووبوونەوەی سیاسـەتەكانی بەعسدا كار گەیشتە شـەهیدبوونی هەندێک لە خوێندكارە خۆپیشـاندەرەكان، لەولاشـەوە بەعس بۆ شـكاندنی زیاتری یەكیتی هەڵسا بە گوللە بارانكردنی ســەربازی هەڵاتوو لە شـــەقامەكاندا. كەرتی خوێندكارانی كۆمەڵە لە بڵاوكراوەیەكـدا كە بە نـاوی یەكیتی خوینـدكـاران نووســیبووی و بڵاوكرایەوە، پشــتگیریی خۆی بۆ خوێندكاران دژی جەیشـــی شـــەعبی كردن و بە بەعسیكردن دەربڕی، خۆپیشـاندانی خوێندكاران دەستی پێكرد دژی سیاسـەتەكانی بەعس، ڕۆژانە لە شـارەكاندا تا دەهات خۆپیشـاندانەكان فراوانتر دەبوون، شـەوانە بڵندگۆی مزگەوتەكانیان بە كار دەهێنا بۆ گەیاندنی داواكاری یەكانیان وهەر لەو بڵندگۆیانەوە داوایان لە خەڵک دەكرد هاوبەشی خۆپیشاندانەكانیان بن. لە بەرامبەردا ســەرانی یەكێتی ســەرانی خۆپیشـــاندانەكانیان بە ئاژاوەگێرو تێكدەری (ڕیزی نیشتمانی!)دادەناو هەوڵیاندەدا خۆپیشاندانەكانی خوێندكاران بوەستێنن، خۆیان وتەنی چونكە لە پەرژەوەنـدی مفـاوەزاتەكەیـان نییە! لە بەرامبەردا ڕێكخســتنەكـانی خوێندكـاران لە كۆبونەكـانیـانـدا (بە تـایبەت كەرتەكـانی خوێندكـارانی كۆمەڵە كە لە هەموو كۆبونەوەكانیاندا بەشــداربووم) پێیان لەســەر پشــتگیری داواكاری یەكانی خوێندكارانی زانكۆكان دادەگرت وسووربوون لەسـەر درێژەدان بە خۆپیشـاندان، تا ڕژێم دەست لە سیاسـەتە فاشـستیەكانی هەڵدەگرێت وئەو خوێندكارانە بگێرێتەوە بۆ كولیژەكانیان كە بە هۆی هەڵوێســتی جەیشـــی شـــەعبی نەكردنەوە لە دانشـــگاكان دەركرابوون. لە ڕێكخراوی ســولەیمانیش گەڵێک مشـــتومر لەســـەر ڕاپەڕینی خوێندكاران وكاریگەری لەســـەر مفاوەزات وبەریەک كەوتنی لەگەڵ بڕیارەكانی سەرانی یەكیتی كرا. ئەم بەشەی ڕێكخراو بووبوو بە دوو بەشەوە، سەلیم و زۆراب لەگەڵ ڕای ســەرانی یەكێتیدابوون بۆ ڕاگرتنی خۆپیشـــاندانەكان، من و هێرشـــیش لایەنگری خۆپیشـــاندانەكـان و لەگەڵ فراوانكردنی خۆپیشـــاندانەكـاندابووین تـا بەدەســتهێنـانی داواكـاری یەكـانی خوێنـدكـاران. ئەو حـاڵەتە بـارگرژییەكی لە نـاو كۆبونەوەكـانی ڕێكخراوی ســولەیمـانی دا دروســتكردبوو، ئەوانەی ســەر بە جەلالیەكان بوون وەڵامیكیان بۆ وەزعە شێواوەكە پێنەبوو، ئەوان لە بڵاوكراوەیەكدا كە زۆراب نووسیبووی پەنایان بردە بەر بەراوردكردنی مفاوەزاتە نەزۆكەكەیان بە پەیمانی (بریست لیتۆفسک)ی روسیای سەردەمی لینین لەگەڵ قەیسەری ئەڵمانیادا، كە لەو پەیمانەدا بە ناچاری روسـیا وازی لە بەشـێكی خاكەكەی هێنا بۆ ئەڵمانیا بۆ

ئەوەی روسیا لە ڕوخان بپارێزیت ، هەرلەبەر ئەوەش بوو لینین ئەو پەیمانەی ناونا (پەیمانی شوورەیی- معاهدة العار).كە لە لایەن وەزیری دەرەوەی ڕوسی تروتسكی بەرێوە چوو بە ڕەزامەندی لینین خۆی. لێنین نەهاتبوو داگیركارێكی وەك قەیسەری ئەلمانیا بە ڕزگاركەر و (دادوەر!)بناســێنێ وەك ئەمان دەیانكرد، هەر لێنین خۆی پەیمان نامەكەی بە (پەیمانی شـووره یی –معاهدة العار) ناوبرد. سـەرانی یەكیتی لە باتی ڕاپەرینی خەڵك بكەن بە فشـارێكی سیاسی بەهێز لە ووتووێژەكانیاندا لە گەڵ رژێم، تا ڕووە شـــەرەنگێزو لاوازەكانی ڕژێمی بۆرژوا فاشــــت پەردە لەســـەر هەڵمالن. چونكە بێ بەرنامەبوون ، دەهاتن بە پێی ڕۆژ دروشمیان دادەبەزاند، كە نە جووت دەهـاتەوە لەگەڵ ئەو بـارودۆخەی گەلی تیـا دەژیـا ، نە جووتیش دەهـاتەوە لەگەڵ ئەو كردارە تیرۆریستیانەی ڕژیم ڕۆژانە بەرامبەر خەڵك دەیكرد. سـەرانی یەكیتی بۆ لە خشـتە بردنی خوێندكاران و خەڵك و ڕێكخسـتنەكان دەیووت كێشـەی خوێنـدكـاران بەشـــێكە لە كێشـــەی كوردو مفـاوەزات و لایەنگرانی راپەرینی خویندكارانیان بە كۆنەپەرست ناودەبرد." هەندێك لایەنی كۆنەپەرستی كوردیش كە بە مەســـەلەكەوەهەل و مەرجە ئاڵۆزەكەی زانی كەوتە هەوڵ و تەقەلای نائومیدانە و قۆســـتنەوەی كیشـــەی خوێندكاران بۆ قازانج و دەســـتكەوتی تایبەتی حزبایەتی خۆیان."([1])، بەو جۆرە و بەو ناوەوە ســـەرانی یەكێتی دیانویســـت مافی نارەزایی دەربرین و مانگرتن و خۆپیشـاندان لە خوێندكاران بسـەننەوەو تا ئارامیەكی سـاختە لەگەڵ ڕژێمدا درێژە پی بدەن، لە كاتێكدا ڕژێم لە كوشـــتن و ئیعدامكردنی لاوان و بە زۆر كردنە بەعســـی و جەیشـــی شـــەعبی و بە جاسـوس كردن وبە جاشـــكردن نەكەوتبوو بەڵكو زیادیشـــی كردبوو. ڕژیمی بۆرژوا فاشـــستی عەرەبی بەعس لە كوێ دەستی بڕۆشتایەو فرسـەتی بهێنایە لە ڕێگەی جاشـەكانیەوە زەبری جگەربڕی لە پێشـــمەرگە دەدا. دەزگا ســـیخوڕییەكانی بەعس لە هەرشـــوێنێك توانی تۆری جاسوسی خۆی گەیاندە ناو ڕیزەكانی یەكێتی نیشتمانی بە سـەركردایەتی ومەكتەبی سـیاسـی و دەزگای ڕێكخسـتنیشـیانەوە! لە دەرەوەی وڵاتیش تۆڕێكی جاسـوسـی لە كادرانی دەرەوەی وڵاتی یەكێتی دروسـت كردبوو. دروشـمی (بژی سـەدام حوسێن بەدیهێنەری مافی كورد) كە لە لایەن سـەرانی یەكێتی نیشـتمانی یەوە دابەزێندرابوو تا ڕێكخســـتنەكان بڵاوی بكەنەوە بە ناو خەڵكدا بە جارێك لە ڕیزەكانی كۆمەڵەدا دژی وەسـتانەوەو ناڕەزایەتیان لە دژی دەربڕی. پشـتكردنە داخوازی ڕاپەڕینەكانی خوێندكاران دژی بە بەعســـی كردن و بە جەیشـــی شـــەعبی كردن، كە كەرتەكانی خوێنـدكـارانی كۆمەڵە كە خۆم بەرپرســـیـان بووم لەگەڵ (هەنـدێ) لە ئەنـدامـانی سكرتاریەتی یەكێتی خوێندكاران ڕۆڵی مەزنیان تیادەبینی تەواو نائومیدی كردبووم.

---

[1]) خولانەوە لە ناو بازنەدا – نوسینی نەوشیروان مستەفا –لاپەڕە 68- 69.

ڕۆژێــک وەک بەرپـرســـــی یەكێــک لە كەرتەكــان چــووم بـۆ كـۆبـونەوە پێكردنی(كەرتی شـــەهید مەلا عەلی) كە ئەودەم محمود ڕەزا بەرپرســـی پۆلێک و ئیبراهیم حەمە عەلی بەرپرســـی پۆلەكەیتر بوو، پێش چوونم بۆ كۆبونەوەكە، نامەی واز هێنانم لە كۆمەڵە نووســی بوو، وام دانابوو باســی كۆبونەوەكە لە بارەی (ناكۆكی ســەرەكی یەكێتی)یەوەبێت و ئەوەش دوا كۆبونەوەم بێت و و ماڵئاواییان لێ بكەم. لە ڕێگا چاوم بە مەلا بەختیار كەوت. باســـــی خۆ ئامادەكردن بۆ كۆنفرانس كرا. وتم پازدە كەســیان لە ناوەندەوە دیاریكردووە بۆ ڕێكخراوی ســولەیمانی تا بەشـــداری كۆنفرانس بن. وتم بڕوام نی یە چارەنوســی ئەم كۆنفرانســەش لە كۆنفرانســەكانیتر باشـتربێت، بەڵكو بە پێچەوانەوە بە پێی نامەی خۆیان (نامەكەی فریدون عبدالقادر) كە بۆ یەكیک لە ڕەوتەكەی خۆیانی لە ســولەیمانی نووســـی وە بە ناوی ســـەردار، دەیانەوێت خۆیان وتەنی بە لای جەلالیەكاندا ســـاغی بكەنەوە. مەلا بەختیار پێكەنی و وتی خۆتۆش كـاتی خۆی جەلالی بوی! ئەو قســـــەیەی ئەو قســـــەو بۆچوونی جەماعەتی جەلالیەكانی وەبیر هێنامەوە كە منیان سەر بە ڕەوتی سالارو مەلابەختیار دەزانی. لە كاتێكدا نەک سەر بە هیچیان نەبووم ڕقیشم لە ڕەوت ڕەوتكاری دەبوەوە.

مەلا بەختیار بڵاوكراوەیەكی بە دەســـــتەوە بوو دایە دەســــتم ووتی بیخوێنەوە، ناوەرۆكی نووسینەكان بریتی بوو لە ڕەخنەگرتن لە سەرانی یەكیتی زۆر بە فراوانی وچڕوپڕ، پاش خوێندنەوەی پرســـی ڕات چیە؟ ووتم ئەوەی لەو بڵاوكراوەدا هاتووە هەمووی ڕاســـتە، بەڵام چارەســـەر دیاری نەكراوە، من لەگەڵ ئەمەدا نیم، بەمجۆرە پرتەوبۆڵانە چارەســـەری ڕیشـــەیی بۆ كێشـــەكان نادۆزرێتەوە و كێشـــەكە زۆر لەوە گەورەترە، ئەو بڵاوكراوە یە لە نـاڕەزایی دەربرین بەرامبەر واقعێكی تـاڵ كە لە ڕۆژی دروستبوونی یەكێتی یەوە دروست بووە تیناپەڕێت، كۆمەڵە بە بەرچاومانەوە بەرەو توانەوە دەچێـت، ئەوان بە بەرنــامە كــاری بۆ دەكەن و زۆریش چوونەتە پێشەوە، لە بەرامبەردا ئەوانەی خۆیان بە كۆمەڵە دەزانن، خۆیان داوە بەدەم تەوژمی پاكســــازی ئەوانەوەو بێ بەرنامەن. ووتم كۆمەڵە لە ســــەرە مەرگدایە ، باوەڕم بە ڕێكخســـــتنێكی ترە، یەكێتی نــاتوانێـت پەرژەوەنــدیە نەتەوەیی ونیشــــتمــانی و چینـایەتیەكـانی بپـارێزێت. من چیتر خۆم نـاخەڵەتێنم ، پیویســــتە بەرنـامە ڕێژیەک هەبێت، تیایدا تەواوی فیكرو فەلسەفەو بۆچوونە سیاسیەكان یەكلا كرابێتەوە. جیا لە یەكێتی. لە دەرەوەی یەكێتی..هەربۆیە من وازهێنانی خۆم نووســـیووە و دەینێرم بۆ نەوشیروان مستەفا. جارێكیتریش لە نامەكەی فەرە یدونیش بۆ ڕەوتەكەیان ئاگادارم كردەوە، كە ئەوان بە تەمای زۆر شـــــتن و بەرەو شــــەســــتەكان ڕۆیشـــتوون و ساغبوونەتەوە.. دیاربوو قسەكانی منی بەدڵ نەبوو، بەڵام زۆر لەگەڵما خەریک بوو نامەی وازهێنانەكە نەنێرم و جارێ چاوەڕێ بكەم. زۆر بە پەرۆشــەوە پێی لەســـەر ئەوە دادەگرت كە خۆم و ئەو هـاوڕێ یـانەی دیـاری كراون بچین بۆ كۆنفرانس..

ووتم گەر مەبەســـت لە هاتنمان دەنگدان بێت بۆ كەســـێک بۆ ســـەركردایەتی ئەوا دڵنیابە كۆمەڵە لێبۆتەوە. تەنها ناوەكەی ماوە. ووتی ئێوە وەرن گەر لەم كۆنفرانسـەدا نەتوانرا گۆڕانكاری بكرێت ئیتر تۆ ئازادی چ بریارێک دەدەی.... پێمووت نە ئەم كۆنفرانسەو نە دەیان كۆنفرانسی تر چارەسەری كێشە قوڵەكانی فكری، ئایدۆلۆژی، سیاسی، ڕێكخراوەیی، پەروەردەیی ، شەڕی ناوخۆ ناكەن، چونكە یەكێتی لە یەكەم ڕۆژی دامەزراندنیەوە لە سەر بنچینەی پەرژەوەندی حزبی و دەسەڵات دامەزراوە. مەلا بەختیار پەیمانی چوونە كۆنفرانسی لێوەرگرتم ئەوسا ڕۆیشت.

مەلا بەختیار ڕۆیشـــت وبڵاوكراوەكەی لای من جێ هێشـــت. من دەبوو بچم بۆ كۆبونەوەی كەرتی شـــەهید مەلا عەلی، محمود ڕەزای ئـامۆزای نەوشـــیروان بەرپرسی پۆلێكی ڕێكخستن و ئیبراهیم حەمە عەلی بەرپرسی پۆلەكەیتر بوو لەوێ ئامادەبوون. لە ســـەر ناكۆكی ســـەرەكی و ناكۆكی لاوەكی لە بزوتنەوەی ســـیاسی كوردی دا دوام، بە تـایبەتی ئەو ململانێ یەی یەكیتی نیشـــتمانی لەگەڵ پارتی و لایەنەكانی جود دەیكات، سەرەكی یە نەک لاوەكی، پرسیارمكرد گەر وانیە دەبێ چ هۆكارێک هەبیت لە ماوەی هەشت ساڵ شـەڕی ناوخۆ، خوێن ڕشتن بەردەوام بێت و بۆ ســـاتێک و تۆزقاڵێكیش ئومێدی نزیكبوونەوە نەبیت؟ ئاخر بۆ بە شـــانازی یەوەباس لە ڕێبەرایەتی حزبە عروبیەكانی ناو (توع) و حەكەمەكەی بەغدا بكرێت. بەڵام باس لە ئاشـتی یەوانی ماڵی كورد بڤە بێت. ووتم یەكێتی لە دروسـتبوونیەوە تا ئەمرۆ بە هەڵاوگەڕاوەیی كار بە ناكۆكی یەكان دەكات، لە كاتێكدا ناكۆكی لەگەڵ حزبەكانی دەرەوەیدا لاوەكین و ناكۆكی ســـەرەكی دەبێت لەگەڵ ڕژێمدا بێت. بەڵام یەكێتی ناكۆكی لاوەكی لەگەڵ لایەنە نەیارەكای دا وەک ناكۆكی ســـەرەكی كارپێ دەكات، ئەوەش هەڵەیەكی فكری خراپ تێگەیشـتن و خراپ كارپێكردنە كە یەكێتی دەیكات و بە هۆیەوە گیانی هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلە لە دەســـت دراوە لە شـــەڕی ناوخۆدا. ئیبراهیم حەمە عەلی لە كتێبدا خوێندبویەوە كە ململانێی نێوان ئۆپۆزیسیۆن سانەوی یە. هەڵیدایە ووتی ناكۆكی لەگەڵ پارتی لاوەكی یە. لێمپرسی : گەر پێتوایە سـانەوی یەو ناكۆكی سـەرەكی دەبێت لەگەڵ داگیركەرانی كوردستاندابێت، ئەی ئەو ڕووباری خوێناوەی شـەڕی ناوخۆ كە لە گیانی كورد دەروا لە درووستبونی یەكێتی نیشتمانی یەوە تا ئێستا بۆ؟ ووتم دەزانم تۆ باس لە تیوریەكە دەكەیت بەڵام یەكێتی لە پراكتیكدا بە پێچەوانەوە كاردەكات، ووتم تیرۆری ئازادی ڕادەربڕین و لغاوكردنی دەمی خەڵک كە یەكێتی گرتوویەتیە بەر گەیشـــتووە بەوەی خەڵک لە پەناوە ڕاكانی خۆیـــان بە بڵاوكراوە دەربڕن، بڵاوكراوەكەی كە دژی ســـیـاســـەتی چەوتی سـەركردایەتی یەكێتی نوسرابوو لە گیرفانم دەرهێناو دامە دەستیان، وتم : بۆچوونی من جیاوازە لەم بڵاوكراوەیە (گەرچی شتەكانی نووسراون ڕاستن) بەڵام من بڕوام بە تەرحێكی بەرنامەیی هەیە و بڕواشـــم بە ئەڵتەرناتیڤێک هەیە. ئەم بڵاوكراوەیە

شـــتی زۆر ڕاســـتی تێدایە. وتم ئەمە ئەنجامی ئیحتكاری دەســـەڵاتە كە ئەمانە بڵاودەبنەوە. بەڵام دیاربوو ئەوان هۆشـیان لای قسـەكانی من نەبون بە قەدەر ئەوەی لای بڵاوكراوەكەبوو. تەنـانەت هیچ پرســـیـارێكیشـــیـان نەكرد لە بـارەی بـابەت وســـەرچاوەی بڵاوكراوەكەوە، دیارە دەمزانی محمود ڕەزا ئامۆزای نەوشـــیروانە و ئەو بۆچوونـانە دەگەیەنێت، بەڵام بڵاوكراوەكە شـــتێكی تـازەی تیـادا نەبووكەس نەیزانیت، چەند پاتكردنەوەی هەموو ئەو كەم و كوڕیانەبوو ڕێكخسـتنەكان و كورد پێوەیان دەناڵاند بە دەست سیاسەت و پراكتیكە هەڵەكانی سەرانی یەكێتی یەوە.

كاتی بەسـتنی كۆنفرانسـی سێهەم دیاریكرا لە لایەن ناوەندی كۆمەڵەوە، ناوەندی كۆمەڵە لە سێ گروپی گەورەكی ئاشكرا جیا پێكهاتبوو.

گروپی یەكەم و بەهێزو كــاریگەر (گروپی جەلالیەكــان) بوو كە بە گروپی نەوشــیروان-تاڵەبانی ناســرابوون، ئەمانە كاریان لەســەر ئەو نەخشــەیەی تاڵەبانی دەكرد كە لە یەكەم ڕۆژی دروستبوونی یەكێتی یەوە دەیویست كۆمەڵەو بزوتنەوە لە یەكێتی دا بتوێنێتەوە و یەكێتی بكاتە حزبە تاقانە ســەرتاســەریەكە و تاڵەبانیش بكاتە سەرۆكی هەمیشەیی، ئەم گروپە نە دەپرنگینەوە لە هەموو شەڕو كوشتارێكی ناوخۆ لە پێناوی سەپاندنی دەسەڵاتیاندا.

گروپی دووەم (كۆمێتەی هەرێمەكان)بوو كە شـــەهید ئارام و ســـالار عەزیزو مەلابەختیار و شەهید ئازاد هەورامی و ملازم عومەر زۆرترین دەركەوتنیان هەبوو لە ململانیكانی ناو كۆمەڵەدا، شـــەهید ئارام كە بەرپرســـی یەكەمی كۆمەڵەو ئەندامی مەكتەبی سـیاسـی كۆمەڵە بوو تا لە ژیاندا مابوو بەشـداری كۆبوونەوەكانی مەكتەبی سـیاســی یەكێتی نەكرد. بە هۆی ئەوەی (دوای دامەزراندنی یەكیتی تێگەیشــت) كە یەكێتی وەک نیمچە بەرە بۆ ئەوە كـار نـاكـات كۆمەڵە ببێتە پـارتی كرێكـاران و زەحمەتكێشــانی كوردســتان، وەک لە نووسـینەكانی یەكێتی دا پەیمانی دابوو، بەڵكو ســەرانی یەكێتی بە گرتنەبەری سیاسـەتی تاكڕەوانەو گوشـەگیرخستنی باڵەكانی ناو یەكیتی هەوڵی تواندنەوەی ئەو باڵانەی دەدا لەناو یەكێتی دا. تا شـــەهید ئارام مابوو باڵی جەلالیەكان نەیانتوانی لە بریارەكانی ناوخۆی كۆمەڵەدا باڵا دەســـت بن، بەڵام دوای شـــەهید بوونی هاوڕێ ئارام، و لە كاتێكدا نەوشــیروان مســتەفا بە ڕوونی و ئاشـكراش ووتی بڕوام بە ماركسیزم نی یە، كەچی هەر بە تۆپزی و دژی خواستی خۆی كۆمێتەی هەرێمەكان كردیانە بەرپرســـی یەكەمی ناوەندی كۆمەڵە. ئەم گروپە لە ڕووی فكری و جیهانبینیەوە لە ناو خۆیاندا جیاواز و بێ بەرنامەبوون، بەڵام لە بەرامبەر سیاسەتە هەڵەكانی سەرانی یەكێتی وەستابوون، بە قسەو بەرەوڕوو لە ناو ناوەندی كۆمەڵەو مەكتەبی سـیاسـی یەكێتی و لە پەناو پاسـاردا و هەندێ جاریش بە بڵاوكراوەی نهێنی سیاســەتە هەڵەكانی یەكێتی یان ڕووندەكردەوە، بەڵام كەم و زۆر بەدووریش نەبوون لە ململانێ لەســەر دەســەڵات لە ناو خۆشـیان و لەگەڵ دەرەوەی

خۆیشیان، كەم ئەزموونیان (لە مامەلە لەگەڵ گروپی زیندان) بووە مایەی تەكینەوەی گروپی زیندان لێیان و پاڵدانیان بە نەیارەكانی كۆمەڵەوە، كێشـــەی ئەم گرووپە كەم بـاوەڕبەخۆبوون بوو، حەز بە بەرپرســـیاری بوو، خۆیـان بە كەم تەمەنتر و كەم ئەزموونتر دەزانی لە بەرامبەر تـاڵەبـانی و هـاوەڵەكـانی دا، هەر ئەوەش وایكرد لە ڕۆژانی یەكەمی گەڕانەوەی تاڵەبانی و نەوشـــیروانەوە لە كۆتایی ســـاڵی ١٩٧٧ و سـەرەتای سـاڵی١٩٧٨، لە یەكەمین كۆبونەوەكانی برادۆسـتەوە دەسـەڵات تەسـلیم بە گروپی تاڵەبانی بكەن، بە تایبەت دوای شەهیدبوونـی هاوڕێ ئارام.

گروپی ســـێیەم بە (گروپی زیندان) ناســـرابوون، دەركەوتووترینیان فەرەیدون عبدالقادر و عومەری ســـەید عەلی و ئاوات عبدالغفور بوون، ئەمانە گەرچی لە سەركردایەتی كۆمەڵەدابوون، بەڵام هەڵەی مەزنیان ئەوەبوو لە دوای شاڵاوی گرتنی ڕژێم بۆ ســـەریان لە باتی ڕوو لە چیاكانی كوردســـتان بكەن ڕوویانكردە ئێران؟ دوای ئەوە ش ئێران لە ســنوری مەریوانەوە تەســلیمی كردنەوە ، ئەمانیش شـــەش كەس بوون بیریان لە هەڵاتن نەكردەوە و دواتر شـــەهیدبوونی شـــەهید شـــەهاب و ئەنوەرو جەعفەری لێكەوتەوە. دوای ئازادكردنیشـیان لە زیندان لە لێبووردنە گشـتی یەكەی هاتنە سـەر دەسـەڵاتی سـەدامدا لە سـاڵی١٩٧٩ . سـەرباری ئەو گۆڕاندنانەی بەسـەر كۆمەڵەدا هاتبوو، ئەم گروپەی زیندان هێشـتا خۆی بە سـەركردایەتی كۆمەڵە دەزانی.

لە بەرامبەردا گروپی ســـالارو مەلابەختیار لە بەر گەلێک هۆ كە گرنگترینی ئەوەبوو وایاندەزانی كۆمێتەی هەرێمەكان دەســـەڵاتی شـــەرعین و گەر ڕێگە بە هاتنەوە پێشـــەوەی ئەو گروپەی زیندان بدرێت لە دەســـەڵاتی ئەوان كەم دەبێتەوە ، لەولاشەوە بە هۆی كەم تەمەنی و كەم ئەزموونیانەوە نەیانتوانی ئەنجامی گرتنەبەری دژایەتی گروپی زیندان ببینن، ئەو هەڵویســتەیان بوو بەهۆی ئەوەی دواجار گروپی زیندان پاڵیان دا بە گروپەكەی تاڵەبانی یەوە.

ئەم گروپـانە و هەر بەرپرســـیكی نـاوەنـدی لە لایەكیترەوە، پیش هەموو كۆنفرانســـێـک هەریەكەو تـاقمێكی لایەنگری بۆ خۆی پێكهێنـابوو، زۆرو بۆر، تەنانەت لە ناو هێزی پێشـمەرگەو شـارەكانیشـدا. لە پشـتی ڕێكخسـتنی شـارەكان و دەرەوەی ڕێكخستن، هێڵی ڕێكخستنیان لەو كەسانە دروست دەكرد كە سەر بەوان و گروپەكانیانن، هەر دەســـتەو تاقمە هەوڵی دەدا زۆرترین لایەنگری بهێنێتە ناو كۆنفرانســـەوە، هەر گروپە پاڵێوراوی خۆی هەبوو، ئەوەی كاری لەســـەر دەكرا كۆكردنەوەی زۆرو بۆربوو چ لەناو شارەكان بە هۆی ئەو پەیوەندی یە لابەلاییانەوە كە دەیانكرد چ لە ناو هێزی پێشـــمەرگەو دیاریكردنی بەرپرســـدا. مەســـەلەی (چۆنایەتی) بە تەواوی خرابووە لاوە. بڕیارەكانی سـەركردایەتیش بە كۆمەڵ نەبوو،

لە زۆربەی حاڵەتەكاندا لە ژێر هەژموونی بریارە پەلەو هەڵەكانی تاڵەبانی دا دەدراو یەكێتی و باڵەكانی نوقمی شەڕی كورد كوشتن كردبوو و بە ئاست تەنگی گەیاندبوو.

كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە
دوواهەمین كۆنفرانسی كۆمەڵە
هەل و مەرجی پێش كۆنفرانس

كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە، لە هەل و مەرجێكی زۆر دژواردا بەسترا. لەسەر ئاستی باشووری كوردستان، یەكیتی نیشتمانی هەرچی حزبی كوردی هەبوو كردبوویە دوژمنی خۆی. بە هۆی سیاسەتی چەوتی سەرانی ینک وە تا دەهات لە ناو ڕێكخستنەكاندا، لە ناو بەشێكی زۆری كادیرە ڕێكخراوەیی و پێشمەرگەییەكاندا، بێ ئەنجامی ئەو شێوازی كاركردنەی یەكیتی نیشتمانی دەبووە هۆكاری دووركەوتنەوەو گۆشەگیری بە سەدان كەسی تێكۆشەر. لە ناو جەماوەری خەڵكی كوردستاندا بێزاری و ڕقێكی پیرۆز پەیدا بوو دژی شەڕی كورد كوشتن و تیرۆری دەستە جەمعی حزبە ئۆپۆزیسیۆنەكان لە شارەكاندا. خەڵك بە ئاشكرا بەرامبەر بەو سیاسەتی شەڕی ناوخۆیە دەدوا. كەسانی هوشیاری ناو خەڵك و ڕێكخستن بێ ئومێدبوون لە مفاوەزات. بە تایبەتی بەبەرچاویانەوە دەیانبینی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەعس ڕۆڵەكانیان لەسەر شەقامەكان ئیعدام دەكات، بە زۆر دەیانكاتە جەیش شەعبی، بە زۆرەملێ دەكرێنە بەعسی، بە ئاشكراش سەدان هەزار جاشی چەكداركردووە. هەموو كەسێكی هوشیار ئەوەی دەزانی كە ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەعس بچوكترین مافی مرۆڤ بە گەلە عەرەبەكەی خۆی ڕەوا نەبینێ، چۆن بە كوردی ڕەوا دەبینێ؟...بە هۆی مفاوەزاتەوە خەڵكێكی سادەی زۆر ئاشكرا بوون. لە بەرامبەر نارەزایەتی ڕێكخستنەكان و خەڵك سەرانی یەكیتی دەیانووت ماندوو بووین و پێویستمان بە پشووە! لە دەرەوەی یەكێتیش، پارتی.حزبی شیوعی. حزبی سۆسیالیت. ئێران. سوریا. جوقد دژی مفاوەزاتەكە وەستابوونەوە.

پێش كۆنفرانسی سێهەم، داواكرا بۆ ئاڵ و گۆڕی بیروڕا، ئەندامانی ڕێكخراوی سولەیمانی بچن بۆ ئاوەژێ بۆ بینینی نەوشیروان مستەفا، وا ڕێكخرابوو هەر دووكەسی ڕێكخراو پێكەوە بچن، من ئێستا پاش ئەوەندە ساڵ باش بیرم نەماوە لەگەڵ چ هاوڕێیەك چووم، هاوڕێ فرهاد بوو یا هاوڕێ هێرش. بەڵام قسەو

ڕووداوەکانی کۆبونەوەکەم باش لە یادە. بە گەیشتنمان چووینە ژوورێک نەوشیروانمان بینی، بیرمە من ڕاکانی خۆم زۆر بە ڕوونی و کراوەیی دەربڕی، نەوشیروان ووتی گەر دەتەوێت کاک سالار ببینیت ئەوە تا لە ژوورەکەی تەنیشت! ئاماژەیەکی ڕاستەوخۆبوو کردی کە منی لەسەر گروپەکەی سالار حسابکردووە. منیش تا ئەو دەمە دەربارەی ڕۆڵی سالار عەزیزم لە کۆمەڵەدا بیستبوو، بەڵام نە لە نزیک نە لە دوور چاوم پێی نەکەوتبوو، تێگەیشتم من لای ئەمان لەسەر ئەو گروپە حسابکراوم، سەیر لەودابوو سالارو مەلا بەختیاریش خۆیان وتەنی منیان لەسەر (جەلالیەکان)حساب کردبوو دواتر جارێک مەلا بەختیار خۆی باسیکرد. لە کاتێکدا من سەر بە هیچ لایەکیان نەبووم.

لە گەرمەی مفاوەزاتدابوو، جەلال تاڵەبانی لە بەغداوە کار ئاسانی بۆ چوونە دەرەوەی سالار عزیز کرد، بەو جۆرە تاڵەبانی بە تیرێک دوو نیشانەی پێکا. لە لایەک بۆ یەکجاری سالار عزیزی لە کۆمەڵە دابڕی، لە لایەکی تریشەوە دووری خستەوە لە بریاری سیاسی. پێش کۆنفرانسی سێهەمیش ناوەندی کۆمەڵە سەرو دەمانچەی چواردەخۆری کردە دیاری بۆ ئەندامانی ڕێکخراو، کە سەلیم هێنای ووتم سەیریکەن لە کۆنفرانسی (دووەم)ی ساڵی ١٩٨٢سەرو دەمانچەی مەکاریۆفیان داینی کە ڕژێم دەیدا بە نائب زابتەکان. دیارە تەرفیعمان کردوە ، ئەم چواردەخۆرانە دە مانچەی زابتەکانی حکومەتە.

لە تەمموزی ساڵی ١٩٨٤دا لە مێرگەپانی لای پیرەمەگرون، سێهەمین کۆنفرانس و دواهەمین کۆنفرانسی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان بەسترا. لەم کۆنفرانسەدا ٢٨٧ نوێنەر و ١١چاودێر بەشداربون و سێ ڕۆژی خایاند. منیش لەگەڵ هەندێ لە هاوڕی یانی سولەیمانی چووم. دەمزانی لەوە زیاتر کە هەنگاوێکیتر بەرەو بە جەلالیکردنی کۆمەڵە دەچنە پێشەوە ئاکامێکیتری نابێت. بەڵام پەیمانم دابوو بە مەلا بەختیار تا دوای کۆنفرانس دان بە خۆمدا بگرم. لە کردنەوەی کۆنفرانسەکەدا هەریەک لە جلال تاڵەبانی، نوێنەری یەکێتی شۆڕشگێران، عەبدولرەحمانی قاسملو سکرتێری حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ئیبراهیمی عەلیزادە نوێنەری سازمانی کوردستانی حزبی کۆمۆنیستی ئێران ئامادەبوون و هەریەکە دوای ئەوەی وتاری خۆیان خوێندەوە ڕۆیشتن. تاڵەبانی لە وتارەکەیدا گشتگیر دوا، پێی لەسەر مفاوەزات دادەگرت تا دوا چۆڕی، بەشێکیتری قسەکانی تاڵەبانی لەسەر بەرنامەی دووری کۆمەڵەو دژایەتی دیموکراتی شۆڕشگیر بوو، کە هێڵی فیکری نەیارەکانی جەلالیەکان بوو، تاڵەبانی دوای وتارەکەیشی لە کۆبونەوەکاندا مایەوەو دەهاتەسەرخەت بۆ پشتگیری لایەنگرانی لە ناو کۆنفرانسەکەدا. ڕاو بۆچوونەکانی خۆی لە تێروانینە ماویەکەوە دژی تەییاری مارکسیزمی شۆڕشگێر دەردەبڕی. " مامجەلال لە هەڵسەنگاندنی هێزی پێشمەرگەی یەکێتیدا، بێ هیوایی خۆی بۆ ئەو

هێزە خستەڕو. بە شەڕە خۆر و تاڵانچی ناودێری كردن. ئەو نموونەی شەڕی **"بێتواتە"** ی هێنایەوەو هەموو لێپرسراوەكانی بە دز لە قەڵەم دان. ئەو بە شیعرە ناودارەكەی شاعیری عەرەب ، موزەفەر نەواب ئاماژەی بەو لێپرسراوانە كرد و گوتی : **هیچ كامێكتان لێ نابوێرم..، ئەمە لەشكری هۆلاكۆیە نەک لەشكری رزگاری كوردستان!** من بە چاوانی خۆم ، "سەلاجەو موجەمیدە"م بە كۆڵی مەسئولەوە بینیوە! من، **ئەم لەشكرەم هەیە، بۆیە ناچارم درێژە بە مفاوەزات بدەم!"**([1]). تاڵەبانی كات و شوێنێكی گونجاوی هەڵبژاردبوو بۆ ئەوەی ئەو گەندەڵیەی هێزی پێشمەرگە بكاتە پاساوی مفاوەزات. **بەڵام تاڵەبانی بە هیچ شێوەیەک ڕۆڵی خۆی وهۆكارەكان و بەرپرسیارێتی خۆی لە دروستبوونی ئەو هێزە گەندەڵەدا وەک بەرپرسی یەكەم نەخستەڕوو.** جەلالیەكانی ناو كۆمەڵە بۆ مسۆگەركردنی زۆربەی دەنگەكان، ئەو كەسانەیان هینابوو كە خۆیان دەیانویست. هەر وەک كۆنفرانسەكانی پێشتر بەڵام لەم كۆنفرانسەدا زەقتر پێوەی دیاربوو. لە ڕیكخستنەكانی ناوەوەو دەرەوەو ناو پێشمەرگەدا، ئەوانەیان هێنابوو نەخوێندەواری سیاسی بوون. لە مەسەلەی كوردستانی و عێراقی تەقەی سەریان دەهات.

لە ڕۆژی دووەمی كۆبونەوەكانی كۆنفرانسەكەدا، شوێنی كۆبونەوەكە بۆنی خوێنی گرتبوو، پێشتر نەوشیروان مستەفاو گروپی زیندان بریاری خۆیان دابوو كە لەو كۆنفرانسەدا سیاسەت و بەرنامەیان بچەسپێنن و بسەپێنن، و لە پێشەوە كاریان كردبوو بۆ هێنانی ئەو كەسانە بۆ كۆنفرانسەكە كە شوینكەوتەی ئەوانن بۆ لەناوبردنی كۆمەڵە. باسەكان لەسەر بەرنامەی كۆمەڵە، خاڵ بە خاڵ وتووێژی لەسەر دەكرا و بە باشی دەچووە پێشەوە، سەرباری ئەو گرژیەی باڵی بەسەر كۆبونەوەكاندا كێشابوو. لە قسەكردن لەسەر بەرنامە، كۆمەڵێ كادری هوشیار زۆر ژیرانە كەوتنە وەڵامدانەوەی ئەو بۆچوونانەی لەگەڵ ڕیبازی كۆمەڵەدا جووت نەدەهاتنەوە. ئەوەندە باش ڕوونیان دەكردەوە تەنانەت لە دەنگدان لە سەر هەندێ لە خاڵە بەرنامەییەكان، ئەوانەی جەلالیش بوون دەنگیان پێدەدا. بێ ئەوەی بزانن بەو كارەیان ئیدانەی سیاسەتی سەرانیان دەكەن. دیاربوو ئەنجامی دەنگدان لەسەر موناقەشەی خاڵەكانی بەرنامە بە قازانج و ویست خواستی باڵی جەلالیەكان نەدەرۆیشت هەربۆیە لە ناوەراستی موناقەشە بەرنامەییەكاندا كێشەی بڵاوكراوەی "هەڵوێست" كە چەند مانگێک پێشترلە لایەن مەلابەختیارەوە بە نهێنی نوسرابوو وە چاپكرابوو، بە نهێنیش بڵاوكرابۆوە بە ناو كادرەكانی كۆمەڵەی هێزی پێشمەرگەو ڕێكخستنەكاندا. "هەلویست " لیكۆڵینەوەیەكی ڕەخنەگرانەی فیكری و سیاسی بوو لەسەر بەرنامەی كۆمەڵە. گەرچی من ئەو دەمەی كە بڵاوكراوەی هەڵویستم لە

[1]) ئەزموون و یاد بەرگی دووەم – پشكۆ نەجمەدین- لاپەڕە- 198.

مەلابەختیار وەرگرت لە سولەیمانی نەمدەزانی كە نوسەری ئەو لێكۆڵینەوە ڕەخنەگرانەیە كێ یە و نەشم پرسی، چونكە بەلای منەوە لیكۆڵینەوەكە گرنگ بوو، بەڵام ناوەڕۆكی لێكۆڵینەوە ڕەخنەگرانەییەكەم پێ باش بوو، لە (هەمان كاتیشدا بە چارەسەرم نەدەزانی بۆ كێشەكانی ناو كۆمەڵە، لەبەرئەوەی طرحێكی بەرنامەیی نەبوو بۆ چارەسەری ئەو كێشانەی باسی تێداكرابوو). چونكە لە بنەڕەتدا باڵی جەلالی ناوكۆمەڵە كە خۆیان لە نەوشیروان مستەفاو گروپی زیندان دەدیەوە كاریان بۆ هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكرد، كێشەكە تەنها جیاوازی فیكرو ستراتیژ نەبوو لە یەك رێكخراودا. كێشەكە لە بنەرەتدا و لە ناوەرۆكدا لەسەر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵەبوو، كە باڵی جەلالیەكانی كۆمەڵە بە بەرنامە لە مێژبوو كاریان بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا دەكرد. بەڵام دیاربوو، ئەو گروپەی خۆی بە بەرگریكار لە مانەوەی كۆمەڵە دەزانی، گەرچی بە قسەو بە نوسین و ڕەخنە بۆچونەكانیان دەردەبڕی، بەڵام هێشتا بە ئومێدبوون بتوانن كۆمەڵە لە هەڵوەشاندنەوە و تواندنەوە لە یەكێتی دا بپارێزن! هێشتا نەگەیشتبوونە قەناعەتی یەكلایی كەرەوە، لەسەر ئەوەی یەكێتی كار بۆ هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكات و لە بەرامبەردا پێویستە بەرنامەو ستراتیژو ڕێكخراوە یی جیاوازی هەبێت. پشكۆ نەجمەدین دەڵێت :(زۆربەی ئێمە، بە هاوكاری و ڕێنمایی و هەوڵی ئەو برادەرانەی پێشتر باسم كردن و پەرۆشی پاراستنی یەكیتی ریزەكانی كۆمەڵە بوون. ئەودالی دۆزینەوەی ڕێگە چارەی پێكگەیشتنەوە و پێكەوەهەڵكردن بووین. ئێمەو هەمو ئەو هاوڕییانەی هەڵویستمان وەرگرتبوو، وێرای چەندین كادری دیكەش لە ئاستی سەركردایەتی ولە خوارەوەی ڕێكخستنیشدا. **جگە لە رەوتێكی ناڕازی بە كۆمەڵێك سەرخەتی فیكری و سیاسی جیاواز لە دوو باڵەكەی دیكەی نێو كۆمەڵە، شتێكی تر نەبووین. واتە ئێمە هیچ نامادەكارییەكمان بۆ دابران و جێهێشتنی كۆمەڵەو یەكێتی نەكردبوو و پلانێكی وەهاش لە بەرنامەی ئێمەدا نەبوو)!([1])**

هەرچی جەلالیەكانی ناو كۆمەڵە(نەوشیروان مستەفاو گروپی زیندان)بوون، بڵاوكردنەوەی ئەو نامێلكەی هەڵوێستەیان گەیاند بە ڕادەیەك داوای كوشتنی حەوت كادری كۆمەڵە بكەن لەسەر بڵاوكردنەوەی ئەو بڵاوكراوەیە. زۆربەی هەرەزۆری بەشداربووانی ناوكۆنفرانسیش ئەو بڵاوكراوەیان نەدی بوو، نەیاندەزانی چی لەو بڵاوكراوەیەدا نووسراوە. دەبوو بۆ خەڵكەكە بخوێندرایەوتەوە، وتووێژی لەسەربكرایە، هەڵسەنگاندنی بۆ بكرایە، ئەوسا ئەنجامگیری بكرایەو بخرایەتە دەنگەوە و حوكمی باش و خراپی لەسەر بدرایە.

[1]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - 203.

جەلالیەکانی ناوکۆمەڵە کە لە موناقەشە بەرنامەییەکاندا بەو ئەنجامە گەیشتبوون دەیدۆڕێنن، بە هێرش بۆ سەر نووسەری بڵاوکراوەکە و ئەو حەوت کادیرەو تۆمەتی خیانەت خستنە پاڵیان دەیانویست خەڵکەکەی خۆیان چەواشەبکەن. ئامادەی ئەوەنەبوون بڵاوکراوەکە بخرێتە بەرباس و لێکۆڵینەوە، ئەو نماینداکانەی ئەوانیش داوایان نەدەکرد بڵاوکراوەکە بهێنرێت تا بزانن چی تیایە! ئاخر تۆ کە نوسینەکەی بڵاوکراوەکەت نەدیبێ بە چی؟ تۆ حوکمی نوسین و نوسەرەکەی دەدەیت؟ وەک ئەوەی خستنەڕووی بۆچوونە فکری و سیاسی یەکان خیانەت بێت.

پێش وادەی دانیشتن بۆ هەڵبژاردنەوەی سەرکردایەتی، فەرەیدون عبالقادر هەستاو باسی بلاوکراوەیەکی کرد دژی سەرکردایەتی یەکیتی دەرچووەو یەکسەر سەرەتا ناوی شەش کادریان لە ناو هێزی پێشمەرگە هێنا ، (حاجی مەمۆ، خەلیل دهۆکی، هێدی، سدیق ڕەنجبەر، و مەهدی کاوانی)، ئەم هاوڕی یانە کادری ڕێکخراوەیی و پێشمەرگەیی بوون. لە پرێکدا مەحمود رەزای ئامۆزای نەوشیروانیش هەستاو ووتی هاوڕێ وەرگێریش ئەو بڵاوکراوەیەی بە ئێمە داوە(من لە دەمامکدارەکان)بووم. بە منەوە بوون بە حەوت کەس. نەوشیروان هەڵی دایە، ئەوە دکتۆر قادر داویەتێ! بیانبەنە دەرەوە ڕەمیان بکەن، مام ڕۆستەم کە لە ڕیزی پشتەوەی من دانیشتبوو بە دەنگی بەرز ووتی بیاندەنە دەست من ڕەمیان دەکەم. ئاوڕێکم لێدایەوەو پێموت ئەوا من دەچمە دەرەوە وەرە گوللە بارانم بکە. لەو کاتەی بەڕیوەبووم بۆ دەرەوەی کەپرەکە مەلا بەختیارم بینی بەرەو سەکۆی کۆنفرانسەکە چوو بە میکرەفۆنەکە بە نەوشیروانی دەوت تۆ کۆمەڵە کوژی و...

مامۆستا پشکۆ لە ئەزمون و یادا دەڵێت: "باشترین و ماندووترین کادرانی ئێمە، تەنها لە سونگەی خویندنەوەو بڵاوکردنەوەی نامێلکەیەکدا، سەرکردەو دەسەڵاتی دەسەلاتداری کۆمەڵەکەیان، بە نیازن ئیعدامی شۆڕشگێڕانەیان بکەن! پەخشکردنی نامیلکەیەک کە بینینیکی دیکەو تیگەیشتنیکی جیاوازی بۆ فیکرو سیاسەتی کۆمەڵە لە خۆ گرتووە. خۆئەمە بانگەشەی ئاشبەتاڵ خۆبەدەستەوەدانی نەکردووە، بە باڵای مفاوەزاتدا هەڵینەداوە، داوای کودەتاو هەڵگەڕانەوەی نەکردووە، ئاڵای جیابوونەوەی هەڵنەکردووە، سووکایەتی بە هیچ سەرکردەو کادریکی کۆمەڵە و یەکێتی نەکردووە! ئەمە چ میتۆدو میکانیزمێکە بۆ پشتشکاندنی بۆچوونە لێکنەچووەکان و خوێناویکردنی ململانیکان؟!

کێشەکان تا دین ئاڵۆزتر دەبن ، بارۆمەتری زەبر هەڵدەکشێت، ورووژاندنی ئیعدامکردنی وریای وەهاب، بە فەرمانی سکرتێری کۆمەڵە و بە نهێنی جێبەجێکردنی بە دەستی جەبار فەرمان، فەزای کۆبونەوەکانی زیاتر لێڵ دەکات.

دکتۆر هەژارو ئاواتی شێخ جەناب و چەند کادری تر ڕەخنەیان ئاراستەی نەوشیروان کردو داوای ڕوونکردنەوەی هۆکار و چۆنیەتی ئیعدامکردنی "وریا"یان

لێ کردو بە شـــەهید وریا ناویان برد. ئەوان، جەختیان لەســـەر ئەوە کردەوە کە بۆ ڕێکخراوێکی مارکسیست لینینیستی وەک کۆمەڵە کاری نەکردە و تاوانێکی گەورەیە بێ دادگـاییکردن ، بە نهێنی کـادریکی خۆی ئیعـدام بکـات. نەوشـــیروان وەکو سکرتیری کۆمەڵەو بەرپرسی یەکەم دەچێتە سەر سەکۆی قسەکردن وەرام دەداتەوە:

- بەڵی کوشتومانە ئەو شەهید نی یە، بەڵکە خایینە! ئەو، نامەو نهێنی کۆمەڵەو شۆڕشی بە نەیارانی ئێمە داوە. وریا ئەگەر زیندووبێتەوە، جاریکی دیکەش ئیعدامی دەکەینەوە! "([1])

"نەوشـیروان مستەفا زشیەک لە کادرێکی بەشـداربووی کۆنفرانسـەکە بە ناوی گۆڕان"دەدات ولە کۆنفرانســـەکە دەری دەکـات، مەلا بەختیـار بە توڕەیی و حەماســـەتەوە، بە نەوشـــیروان دەڵی: تۆ مافی ئەوەت نییە زشە لە کادر بدەیت و لە کۆنفرانســـی وەدەرنێیـت!حەمە تۆفیق (کـادری دەرکەوتووی کۆمەلە و زاوای نەوشـیروان)لەگەڵ مەلابەختیاردا لێیان دەبیتە هەرا و پەلاماری مەلابەختیار دەدات! دەســـتیان ناگاتە یەکدی و لێک جودا دەکرێنەوە..لەم حاڵەتە ناجۆرەدا ،کۆبونەوە دەست پێدەکاتەوە.

مەلابەختیـار دەچیتە ســـەر ســـەکۆی قســـەکردن، دەڵیـت: هەق نییە فەزای کۆنفرانســـەکە بەم ئاڵۆزی و توندوتیژییە بەرێوە بچێت، هەڕەشـــەکردن و کادر دەرکردن لە کۆنفرانس، لەکەس قبوڵ نـاکەین..چـاوســـوورکردنەوەو تۆقـانـدن نامانترسێنێت، ئێمە کە شۆڕشمان دەست پی کردەوە و لەڕووی بەعسدا وەستاینەوە، بەعسـمان لە پێڵاوەکانمان نزمتر دەبینی..ئێستاش هەڕەشـەو گوڕەشـە، نە لە تۆ و نە لە هیچ کەسێک قەبووڵدەکەین!

نەوشـــیروان: لەبەرخۆیەوە ، هەقە ئەوانەی 'هەڵوێســـت' یان بڵاوکردۆتەوە لە تەنیشت وێنەی ئەو شەهیدانەوە هەڵبواسرێن!

مەلا بەختیار: بۆچی کۆنفرانس، مەســـەلەی ئیعدامکردنی شـــەهید شـــەهاب یەکلا ناکاتەوە، هەموو نهێنییەکان لای ئەم کاک 'فەرەیدون' ەن!"([2])

لەو سـاتەی مەلابەختیار لە قسـەكانی بووەوەو ویسـتی سـاباتەکە جێ بهێڵێت، من چووبوومە دەرەوەی سـاباتی کۆنفرانسـەکە، بارودۆخەکە بەڕادەیەک گرژبوو، بۆنی

---

[1]) ئەزموون و یاد بەشی دووەم- نوسینی پشکۆ نەجمەدین- لاپەڕە 200.

*بەڕای من ئەو کرداری تیرۆرەی لە ســولەیمانی ڕوویدا لە لایەن یەکێتی یەوەو بوە هۆی کوشـــتنی چەندین کەســـی بی تاوان، بێ رەزامەندی ســـکرتیری گشـــتی یەکێتی جەلال تاڵەبانی نەوشـــیروان نەیدەتوانی ئەو بریارە بدات. محاکەمە نەکردن و بە نهێنی بە تەور ســـەر پانکردنەوەی وریاش لە لایەن جەبار فەرمانەوە و بە فەرمانی نەوشـــیروان هەر بۆ شاردنەوەو ئاشکرا نەبونی بریاردەرە ڕاستەقینەكان بوو.

[2]) ئەزموون و یان بەرگی دووەم – نوسینی پشکۆ نەجمەدین- لاپەڕە 201-202.

خوێنی لێدەهات و كەس نەیدەزانی چی ڕوودەدات. ئەو هاوڕێیانەی تریش كە داوای ئیعدامكردنیان كرا ســـاباتەكەیان بەجێ هێشـــت. چەند مەترێک لە ســـاباتەكە دووركەوتبوومەوە، چاوەڕوانی ئەوەم دەكرد لە پشـــتەوە بماندەنە بەر گوللە. بەڵام گوێم لە دەنگێک بوو هاواریكرد هاوڕێ وەرگیر، هاوڕێ وەرگێر نەڵێی هەر ئێمە خاوەن هەڵوێســـت بووین، وا ئێمەش هاتینە دەرەوە و خاوەن هەڵویســـتین. كە ئاوڕم دایەوە بۆ دواوە بینیم، حامید حاجی خالید بوو لەگەڵ ئاسـۆ علی دا هاتبوونە دەرەوە. ژمارەی ئەو هاوڕییانەی پرۆتێستی تیرۆریانكرد و ساباتی كۆنفرانسیان جێهێشت ١٢٧هاوڕێ بوو، لە كۆی ٢٨٧ كەسی بەشداربووی كۆنفرانس.

مەلابەختیار لەگەڵ شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ، چووبونە ناو خێمەیەک، لەگەڵ چەند هـاورێیەكی دەمـامكداری تردا گەر بـاش بیرم مـابن هـاوڕێ هێرش و چەند هاوڕێیەكی كەرتەكانی ڕێكخستن بوون، چووین بۆ خێمەكە. حەسیریان ڕاخستبوو دانیشـــتبوون لەســـەری، مەلا بەختیـار وەک هیچ ڕووی نەدابێت، لە كـاتێكدا بە دەستێكی سـوچێكی حەسیرەكەی هەڵئەدایەوە بە پێكەنینەوە ووتی: سـەیركەن، ئەوە دەیان نوسخەیتری 'هەڵوێست'؟ بە مەلابەختیارم ووت: ئەم دۆخە ئێمە لە بەرچاومان بووەو چاوەڕوانی ئەنجامی باش ناكەین. ئەوان كار لەسەر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكەن، باشترین هەلە ئێستا جیابینەوە، شتێک نەماوە ئومێدی باشی لێبكریت. پشكۆ نەجمەدینیش دەڵیت " ئێمە چەند كادریک لەگەڵ مەلابەختیاردا، لە خێمەیەكدا كۆوە بووین و لە هەوڵی دۆزینەوەی دەریچەیەكدا بووین بۆ دەربـازبوون لە تەنگژەكە. ملازم عەمەر، ئازاد هەورامی، بەكری حاجی ســـەفەر، مســـتەفا چاوڕەش، قادری حاجی عەلی، دلێری سـەید مەجید، و بەشـێک لە نوێنەرە دەمامكدارەكانی شـار، لە نیگەرانیی دۆخەكەدا، لە هاتووچۆیەكی بێپساندا بوون.

كـادرەكـان پەیـتـا پەیـتـا دەهـاتـنە خـێـمەكەو ڕاو بـۆچـوونـی خـۆیـان دەخستەڕوو.هەندێكیان پێیان وابوو، ئەمە فرسـەتە و هەڵوێست وەرگرتنی كاربڕ و یەكجاری بۆ جێهێشـــتنی كۆنفرانس، كۆنفرانســـەكە شـــكســـت پێدەهێنێت و ئەوجا دۆخیكی دیكە دیتە پێشـــەوە كە دەشـــێ بە قازانجی ڕەوتەكەی ئێمە بكەوێتەوە"([1]). بەڵام مەلا بەختیار، كە تا ئەودەمەو دواتریش، لە ئەنجامی كەم ئەزموونی، باوەڕێكی پتەوی بە تاڵەبانی هەبوو، كێشـــەكانی لە نەوشـــیرواندا دەبینی و پێی وابوو ئەو سەرچاوەی كێشەكانە، گەرچی پێشترو دواتریش چەندین جار هوشیاریم پێدابوو كە نەوشـــیروان بێ پرس و بریارو ڕەزامەندی جەلال تاڵەبانی ناتوانێت بریارێكی گرنگ بدات. بەڵام نەیدەتوانی لەوە بگات كە (تاڵەبانی بریاردەرە)، نەوشـــیروان قوتابیەكی تاڵەبانییە و جێ بەجێكەری سیاسـەتەكانی تاڵەبانی یە. چونكە سـروشـتی

[1]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە – 202-203.

تاڵەبانی وایە ئەوەندەی بۆی بچیتە سەر نایەوێت كەس لە سەروخۆیەوە هەبێت.هەمیشەش كوتەكێكی هەبووە بە كاری هێناوە بۆ سەرپانكردنەوەی نەیارەكانی. مەلا بەختیار تا ئەو ڕۆژەش گرتیان و زیندانی سیاسییان كرد، وەك لە نامەكانی ئەو سەردەمەیدا بۆ من ناردوونی بە ڕوونی دەردەكەوێت، بە هۆی كەم ئەزموونی و خۆشباوەڕی بە تاڵەبانی نەیدەتوانی باوەڕبكات كە تاڵەبانی لە پشت هەموو بڕیارو هەنگاوەكانەوەیە و ڕۆژێک دەیگرێت و زیندانی دەكات. چونكە هێشتا ئەوەی لا ڕوون نەبووبوەوە كە لە دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی یەوە ئەوە خواست و ویست و ئامانجی تاڵەبانی بووە حزبێكی تایبەت بە خۆی هەبێت، حزبێكی وەك پارتی دروست بكات و ئەویش سەرۆک بێت. ئەم بۆچوونانەی پشكۆ نەجمەدین ڕاستی ئەو بۆچونانەم دەردەخات كاتێک دەڵێت (زۆربەی ئێمە، بە هاوكاری و ڕێنمایی و هەوڵی ئەو برادەرانەی پێشتر باسم كردن و پەرۆشی پاراستنی یەكێتی ڕیزەكانی كۆمەڵەبوون، **ئەودالّی دۆزینەوەی ڕێگە چارەی پێكگەیشتنەوە و پێكەوە هەڵكردن بووین. ئێمە و هەموو ئەو هاوڕێیانەی هەڵوێستمان وەرگرتبو، وێرای چەندین كادری دیكەش لە ئاستی سەركردایەتی و لە خوارەوەی ڕێكخستنیشدا، جگە لە ڕەوتێكی نارازی بە كۆمەڵێک سەرخەتی فیكری و سیاسی جیاواز لە دوو باڵەكەی دیكەی ناو كۆمەڵە. شتێكیتر نەبووین. واتە ئێمە هیچ ئامادەكارییەكمان بۆ دابڕان و جێهێشتنی كۆمەڵە و یەكیتی نەكردبوو و پلانێكی وەهاش لە بەرنامەی ئێمەدا نەبوو)([1]).** ئەوە هەڵوێست و تێڕوانینی ئەو گروپەبوو كە خۆی بە (ڕەوتی ئۆپۆزیسیۆن)ی ناو كۆمەڵە دەزانی. لە كاتێكدا نەوشیروان مستەفا وەک جێبەجێكەری سیاسەتەكانی تاڵەبانی و خودی تاڵەبانی، نەک لە ڕۆژی دروستبوونی یەكێتی یەوە، بەڵكو پێش ئەوەی (بە ناچاری) قبوڵی ئەوە بكات یەكێتی نیمچە بەرە بێت ویستی یەكێتی وەک حزبێک دروست بكات. كاتێک بە هۆی هەڵویستی سەركردایەتی كۆمەڵەوە بە تایبەت شەهید ئارام كە دژی تواندنەوەی كۆمەڵەبوون لە یەكێتی دا، ئەوسا ناچار بوو بە ڕواڵەت یەكێتی وەک نیمچە بەرە قبوڵ بكات، بەڵام لە كرداردا لە ڕۆژی گەڕانەوەیانەوە بۆ برادۆست و دیاریكردنی یەكەم سەركردایەتی یەكێتی، نەوشیروان و تاڵەبانی لە كاردا بوون بۆ هەڵلووشینی بزوتنەوەو كۆمەڵەش. دواتریش لە بەرامبەر خۆ بەكەمزانین و كەم ئەزموونی ئەندامانی كۆمێتەی هەرێمەكان، سەركردایەتی كۆمەڵەیان تەسلیمی نەوشیروان كرد لە كاتێكدا ئەو بە ئاشكراو بێ پەردە دژایەتی خۆی بۆ فكری كۆمەڵە دەربڕی.

---

[1]) ئەزموون و یاد – بەرگی دووەم- نوسینی پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە 203.

ســـەركردایەتی بزوتنەوە كە خاوەنی ئەزمونێک بوون لەگەڵ تاڵەبانی، هەرزوو هەستیان بە ئامانجەكانی تاڵەبانی و بریارە تاكڕەویەكانی كرد و دژی وەستانەوە، بە تایبەت هەڵگیرســاندنی شــەڕی ناوخۆ لەگەڵ قیادەی موەقەتە. بزوتنەوە ڕازی نەبوو درێژە پێدەری ســیاســەتە شــكســتخواردووەكەی شــەری ناوخۆی جەلالی و مەلایی شەستەكان بێت. كاتێكیش ویستیان لە ژێر هەیمەنەی بریارو سیاسەتەكانی تاڵەبانی بچنە دەرەوە، یەكێتی بەو خوێنڕشـــتنە گەورەیەی شـــەڕی ناوخۆی گەیاند لەگەڵ بزوتنەوەدا. بۆ پڕكردنەوەی بۆشـــایی جیابوونەوەی بزوتنەوە لە یەكێتی، تاڵەبانی هەوڵی دروستكردنی ڕێكخراێكی كارتۆنی هەر بەو ناوەوە دا وهەندێ كۆنەجەلالی شـەسـتەكانی لە شـارەكانەوە هێناو وەک سـەركردایەتی نوێی بزوتنەوەی ناسـاندن، بەلام ئەوانە ڕۆژێک لە ڕۆژان نەیانتوانی جێگەی بزوتنەوە بگرنەوە.

كۆنفرانسەكە بەو شێوە نەچووە سەر كە باڵی تاڵەبانی دەیویست، جەلال تاڵەبانی لە سورداشەوە چاودێری هەوڵەكان و ڕوداوەكانی دەكرد. هەڵوێستی وەستانەوە دژی تیرۆری ئەندامانی كۆمەڵە بووە هۆی وەســـتانی كۆبونەوەكانی كۆنفرانس. پاشـــان تاڵەبانی هاتەوە میرگەپان و كەوتە كۆبوونەوە لەگەڵ مەلا بەختیارو نەوشـــیروان و هەندێ لە ئەندامانی ســـەركردایەتی تری وەک ئازاد هەورامی و ملازم عومەرو بەكری حاجی ســـفەر. تاڵەبانی ئامادەیی دەربڕی بۆ قبوڵكردنی ئەوانەی خۆیان بە بەرگریكار دەزانی لە مانەوەی كۆمەڵە وەكو(**باڵی سێهەم**) ی یەكیتی قبوڵیان بكات**!** ئەو داوایكرد بە ئاشـــكرا بائەوانە خۆیان بناســـێنن**!** دیاربوو ئەو دەیویســـت بە هەرنـرخێــک بێــت، ئەوانە لە یەكێتیـدا بـهێڵێتەوە، تــا ئەوكــاتەی زەمینـەی هەڵوەشـــاندنەوەیان دەرەخســـێ. بەڵام (ڕەوتەكەی كۆمەڵە) وەک پێشـــتریش ڕوونم كردەوە، نەک بیریان لە جیابوونەوە نەدەكردەوە، هێشـتا هەربە خەیاڵی مانەوە لە ناو یەكێتی دابوون. دوایی مەلابەختیارو ئەوان قبوڵیانكرد لێكۆڵینەوە لەگەڵ ئەو حەوت هاوڕێ یەی كە لە ســـەر بڵاوكراوەی "هەڵوێســـت" خەریک بوو تیرۆربكرێن لە دوای كۆنفرانس بكرێـت**!** بە مەلابەختیـارم ووت من ئێرە بەجێ دێلم و دەچمەوە ســولەیمانی و نامەكەی كە دەمێكە نووســیومە بۆ وازهێنان دەینێرم بۆ نەوشـیروان، پێموت دوورنیە هەندێ لە هاوڕێیانی تری كۆنفرانسیش ئێرە جێ بێڵن، چونكە وەک لێم بیســتوون ئەوانیش بە تەمای هاتن و بەشـداری كۆنفرانس نەبوون ودەمێک بووە بریاری وازهێنانیان دابوو، بەڵام من بریارەكەیانم پی دواخســـتبوون، ئێســـتا پێیان ووتوم ئیتر تەواو، ئەمە خـاڵی كۆتـایی یە. مەلابەختیـار داوایكرد بمێنێنەوە تـا دوای دانیشـتنی كۆنفرانس بۆ هەڵبژاردنی ناوەندی**!** بەراسـتی سـەیربوو، بە بەرچاویانەوە جەلالیەكان كۆمەڵەیان ئاوەڕووت كردبوو، هەر ئەوەی مابوو لە گۆڕی بنێن، كەچی ئەو هیشـتا دەیویسـت ئەندامی سـەركردایەتی ئەو یەكیتی یە بێت كەوا خەریكی گۆڕ هەڵكەنینە بۆ كۆمەڵە**!** . ئەوێک كە دەیویســـت هەڵبژێردرێتەوە بۆ ناوەندی دەیزانی گەر ئێمە كۆنفرانسەكە جێ بهێڵین دەنگەكانی زیاتر كەم دەكات. دوای ئەوەی لەگەڵ ئەو هاوڕێیانە قســـەم كرد، ڕازی بوون تا دوای دەنگدان بمێننەوە، بەڵام لەوە دوا

بریار بریاری خۆیان دەبێت، من بە مەرجەكەیان ڕازی بووم و ووتم منیش هەمان ڕاو هەڵوێستی ئێوەم هەیە.

لە ڕۆژی سێیەم و كۆتایی كۆنفرانسەكەدا، لە موناقەشەی بەرنامەی كۆمەڵەدا، هەندێک هاوڕێی كۆمەڵە بە ئاشكرا ووتیان لە بەرگەوە بۆ بەرگ ئەو بەرنامەیەمان قبوڵ نییە، لە خاڵی پرۆژەی مفاوەزاتیشدا، تێكستێک هەبوونوسرابوو: كوردستانی عێراق بەشـیكی لە جیابونەوە نەهاتووی خاكی عێراقەو گەلەكەشـی بەشـیكی لە جیابونەوە نەهاتووی گەلی عێراقە! ئەوانەی خۆیان بە كوردسـتانی دەزانی دەنگیان بەم تێكسـتە داو! و ئەوانەش كە بە عێراقچیەكان ناودەبران دژی ئەم تێكسـتە وەستانەوە!. ئەوە بە ڕوونی دەری خسـت كە ئەوانەی لەسـەر لیسـتی جەلالیەكان هێنرابوونە كۆنفرانس و بۆ چەواشەكاری ئەوانیان بە كوردستانی دەناساند، تەنها بە پێی ویسـت و خواسـتی بەرپرسـەكانیان دەسـت بەرزدەكەنەوە. ئەگینا چۆن خۆ بە كوردستانی زانێک گەر زەڕەیەک تێگەیشتن و باوەڕی نەتەوەیی و نیشتمانی هەبێت دەنگ بە وەها تێكسـتێک دەدات. بەلام هەموو كۆنفرانس و كۆنگرەكانی یەكێتی هەمیشە پڕ دەكرا لەو جۆرە كەسانە، ئەوساو تا ئێستەش هەر بەوجۆرە دەڕوا.

دوابەشـی كۆبونەوەكان هەڵبژاردنی ناوەندی بوو؟ جەلالیەكان بۆ ئەوەی مەلا بەختیار دەرنەچیت و وەدەری نێن. ڕێژەی ٥١% ی كۆی دەنگەكانیان دیاریكرد بۆ هەر پاڵیوراویكی ناوەندی، مەلا بەختیار ئەو ڕێژە دیاریكراوەی نەهینا. دیسـانەوە كیشـە دروسـتبۆوە " ملازم عومەرو ئـازاد هەورامی گوتیـان : ئەم دەنگـانە بێویژدانییەكی گەورەیە و نوێنەرانی كۆنفرانس، نـاتوانن چـارەنووسـی كۆمەڵە ببینن..ملازم عومەر وەک پرۆتێست ساباتەكەی جێهێشت. هەوڵەكان بۆ دەربازبوون لە تەنگژەكە چڕ كرانەوە ، دەنگە تووڕەكـان. داوای هەڵبژەردنەوەیـان دەكرد و فشـاریان بۆ كۆنفرانس هێنا!"([1]) بە لابردنی ڕێژەی ٥١% هەڵبژاردنەوە دەسـتی پێكردەوەو ئەم نـاوانە بوونە ئەنـدامی نـاوەنـدی بە پێی ریزبەنـدی ئەو دەنگـانەی هێنایان:

نەوشیروان مستەفا
ملازم عومەر عەبدوڵڵا
فەرەیدون عەبدولقادر
ئازاد هەورامی
كۆسرەت ڕەسول (دەمامكدار)
جەبار فەرمان
مەلا بەختیار

نەوشـیروان مسـتەفا خۆی ئەندامە یەدەكەكانی كاندید كردو هەر خۆیشـی هەڵیسەنگاندن:

---

[1]) ئەزموون و یاد بەرگی دووەم – پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە – 205.

حەسەن كوێستانی
عومەر فەتاح(دەمامكدار)
خەسرەوخاڵ(دەمامكدار)
دلێر ئەحمەد شوكری (دەمامكدار)
قادری حاجی عەلی
حەمە تۆفیق

نەوشـــیروان لە هەڵســـەنگاندنی گەڵێک لە دەمامكدارەكاندا بە ســـەركردەی ڕاپەڕینەكانی ١٩٨٢ وە ١٩٨٤ ناوی بردن لە كاتێكدا پەیوەندیان بە نەوشـــیروان خۆیەوە هەبووە نەک بە ڕێكخستنەكانی سـەركردایەتی ناوخۆوە و لە ڕاپەڕینەكاندا ئەو خەتە بەشـداریان نەكرد، بە بەهانەی ئەوەی كۆنە جەلالین و ڕژێم دەیانناسـێت! لە ڕاپەڕینەكانی١٩٨٤ یشـدا، كە سـەركردایەتی یەكێتی هاتبووە سـورداش ، ئەمان لەگەڵ ڕای ســەركردایەتی یەكێتی بوون دژی ڕاپەڕینی خوێندكاران كە لە دژی بە جەیشـــی شـــەعبی بوون و بە بەعســـی كردن دەســـتی پێكردبوو. لە كاتی پاڵاوتنی ئەوانەدا لە لایەن نەوشـیروانەوە چوومە سـەر سـەكۆی قسـەكردن و ئەو ڕاستیانەم ڕوونكردەوە.. **مێژوو دەریخست** نەوشـیروان مسـتەفا لە هەڵبژاردنی كاندیدەكانیدا هەڵەیكرد و دوایی بوونە چقـڵ و چوونە ژێر پێی خۆیشـــــی. هەروەک لە هەڵوەشـــــاندنەوە وتێكدانی كۆمەڵەدا بە قـازانجی تـاڵەبـانی وەک خۆی لە چاوپێكەوتنەكەی گوڵانی پارتی لەگەڵیكرد دانی پیادانا كە هەڵەبووە.

لەبەردەم كۆنفراسدا مەلا بەختیار لە حاڵەتێكی هەڵچوونی دەروونیدا سوێندیخوارد بە گۆڕی كاک ئارام كە چیدی ئەو ناچێتەوە كۆمێتەی سەركردایەتی كۆمەڵە.

كۆنفرانســی سـێهەم كە دواكۆنفرانســی كۆمەڵە بوو كۆتایی پێهات. مەلا بەختیار داوایكرد پێش ئەوەی بگەڕێمەوە ســولەیمانی بچم لە دوكان ســەردانی بكەم. منیش چووم، بیرم نەماوە چ هاوڕێیەكم لەگەڵ بوو لە هاوڕێیانی ناوەوە، بەڵام دەزانم بە تەنیـا نەچووم. پرســـیـاری كرد، كە ئێمە بە تەمـای چین؟ وتم یەكەم دەچم بۆ لێكۆڵینەوەكە، تا نەڵێن ترساوە، بەڵام دوای گەرانەوەم (ئەگەر گەڕامەوە سولەیمانی!) نامەی وازهێنانەكە دەنێرم بۆ نەوشیروان مستەفا. دووەم ، من باوەڕم بە ماركسیزمی شـۆڕشـگێرە و كار بۆ دامەزراندنی ڕێكخستنیكی تر دەكەم ئامادەشـم لەگەڵ هەموو ئەو كەســــانە كـار بكەم كە بڕوایـان بەو ڕێبـازو بیرو ئـایـدۆلۆژی یە هەیە. مەلابەختیاریش وتی هەوڵ بدە شـێوازی داڕشـتنی نامەی وازهێنانەكەت نەرم بێت! من بۆچوونی مانەوەی مەلابەختیاروئەوانم ڕەتكردەوە لە یەكیتی دا. بیرمە ووتم ئێوە ئاســـنی ســـارد دەكوتن، پاش ئەو هەموو هەنگاوانەی جەلالی یەكان ناویانە بۆ زینـدەبەچـاڵكردنی كۆمەڵە، نی یە بتوانیـت گۆڕانكـاری لە یەكێتی دا بكـات و ئەنجـامەكەش بە قـازانجی ئەوان تەواو دەبێـت. ئەوان كۆمەڵەیـان نـاوێـت، ئەوە

كۆمەڵەیە ئەوانی كردۆتە كۆڵ، ئەوان تاقمە جەلالی یەكەی شـــەســـتەكانیان دەوێت زیندوو بكەنەوە. (تا ئەو ســـاتە من) و مەلا بەختیار لە ڕووە (ڕێكخراوەییەكەوە) بیرمان جیاواز بوو، لە ماوەی نێوان سـێ كۆنفرانسـدا تا دەهات فكر و ڕێكخسـتنی كۆمەلە كاڵتردەبووەوە، تا لە كۆنفرانســـی ســـێهەمدا ئەوەی مابوو دوا بزماریان بە تابووتەكەی كۆمەڵەدا داكوتن. مەلا بەختیار هێشتا نەگەیشتبووە ڕادەی بریار لەسەر پێویستی دروستكردنی ڕێكخراوێكی سەربەخۆ و جیابوونەوە لە یەكێتی. لە كاتێكدا من گەیشـــتبوومە ئەو باوەڕەی هەنگاوەكانی جەلالییەكان بەرەو زیندە بەچاڵكردنی كۆمەڵە دەروات، لە بارودۆخێكی وادا باوەربوون بە چاكســـازی كاریكی مەحاڵ و خۆخەڵەتاندن بوو. دروستكردنی ڕێكخراوێكی كرێكاری سەربەخۆو، خاوەن باوەر بە ماركســـیزمی شـــۆڕشـــگێرم بە زەرورەت دەزانی. بەڵام لە ڕووی فكری و ئایدۆلۆژی یەوە (ئەودەم) بیرمان یەک بوو، ئەویش ماركســـیزمی شـــۆڕشـــگێری دەسەلماند.

لیژنەی لێكۆڵینەوەو
وازهێنانم لە كۆمەڵەو یەكێتی

تا ئەودەم ســـەر بە هیچ رەوتێک نەبووم لەناو كۆمەڵەدا،گەرچی هەریەک لەو رەوتانەی ناوكۆمەڵە لەســەر ئەویتری حســاب دەكردم. دوای كۆنفرانســی ســێهەمی كۆمەڵە، لە ١٩٨٤/١٠/٤ نـامەیەكم لە دەزگـای نـاوەنـدی كۆمەڵەوە پێگەیشـــت بۆ ئامادەبوون لای ئەو لیژنەی لیكۆڵینەوەیەی دروســتكرابوو بۆ بابەتی (هەڵوێســت). بەمجۆرەی خوارەوە:

ئەی كرێكاران و گەلانی زۆرلێكراوی دنیا یەكگرن
بەرەو بەهێزكردنی كۆمەڵە لە كۆڕی خەباتی چینایەتی و نیشتمانی دا
بەرەو چەسپاندنی پرنسیپەكانی ڕیكخستن لە كۆمەلەویەكێتی دا!

كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان — ژمارە : ف
دەزگای ناوەندی ڕێكخستن — ڕۆژ: ١٩٨/١٠/٤

هاورێ دارای تێكۆشەر
سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە
داخوازین ڕۆژی هەینی ڕێكەوتی ٩٨٤/١٠/٥ لە بارەگای دەزگا ئامادەبی، بە بێ دواكەوتن

هەربژین

مۆری دەزگای ناوەندی
ڕیكخستن

١٩٨٤/١٠/٤
ئیمزای سلیم

بەی کرێکاران وگەلانی زۆرلێکراوی دنیا یەکگرن !

بەرەو بەهێزکردنی کۆمەڵە لەکۆڕی خەباتی چینایەتی و نیشتمانی دا !
بەرەو چەسپاندنی پرنسیپەکانی ڕێکخستن لە کۆمەڵەو یەکێتی دا !

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان
دەزگای ناوەندی ڕێکخستن

ژمارە : ف
رۆژ : ١٩٨٦/١٠/١٤

هاوڕێ دارای ئیلۆش ـ
سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە.

داخوازین ڕۆژی هەینی ڕێکەوتی ١٩٨٦/١٠/٥
لەبارەگای دەزگا ئامادە بێ ، بەبێ دواکەوتن

هەژێن

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان
دەزگای ناوەندی ڕێکخستن
١٩٨٦

کاتێک چوومە گوندی (سێروانە)، لەژێر خیمەیەکدا سێ کەس(سلیم-دلێری ئەحمەد شوکری، دکتۆر خەسرەوخاڵ، کەسێک بە ناوی شۆڕش) دانیشتبوون. سەرەتا سلیم زۆر بە (تێکۆشـان و خەباتی ڕابوردومیدا هەڵدا)!، دواتر لە لایەن شـۆڕش ناوەکەوە پرســـیار دەســـتی پێکرد، ئەو بڵاوکراوەیە کێ نوســـیویەتی؟ کێ داویتێ؟ لە کێت وەرگرت؟ کێن ئەوانەی کاریان لەگەڵدا دەکەیت؟ پێویســـتە دان بە هەموو شـــتێکدا بنێیت ئەگینا دەتنێرین بۆ سەرەوە(مەبەستی زیندانی یاخسەمەربوو- نوسەر). هەرکە تەواوبوو، ووتم وامزانی لە بارەی ناوەرۆکی بڵاوکراوەکەوە دەپرسـن! یا دەتانەوێت ڕای من بزانن سـەبارەت بەو بڵاوکراوەیە؟ بەڵام ئێوە پرسـیاری ڕێکخسـتن دەکەن، منیش پەیوەندیم بە هیچ ڕێکخســتنێکەوە نەبووەو نیە جگە لە کۆمەڵە.(لە راســتیدا تا ئەو ساتە وەختە، ڕێکخستنیترم شک نەدەبرد لە ناو کۆمەڵەدا)، دکتۆر خەسرەو هەر بە بێدەنگی مـایەوەو،دیـاربوو زۆر تەنگەتـاوی ئەو لێکۆڵینەوەیە بوو لەگەڵ من، شۆڕش ناوەکە سووربوو لەسەر ئەوەی من دەبێت ناویان پێ بڵێم! زۆری خایاند، کە زانیان سورم لەسەر قسەکانم ، وتیان کاتێکیتر دادەنێین بۆ دووبارە لیکۆڵینەوە....وتم ئەوە دواجارە. کە تەواوبوو و هاتمە درەوە، گەڕامەوە سولەیمانی، بریارمدا پرس بە کەس نەکەم و یەکســەر نامەی وازهێنانەکەی چەند مانگێک لەوەوبەر نوسـیبووم بە بەرواری ١٩٨٤/١٠/٦ ناردم بۆ نەوشـــیروان مســـتەفا و دەزگای ڕێکخســـتنیش. بەوجۆرە بە فەرمی وازم لە کۆمەڵەو یەکێتی هێنا.
لەوبارەشەوە نامەیەکم نارد بۆ مەلا بەختیار، بەڵام چاوەڕوانی وەڵامی ئەوم نەکرد.
لە بەرواری ١٩٨٤/١٠/١٣ واتە حەوت ڕۆژ دوای ناردنی نامەی وازهێنانەکەم ، بە ناوی لیژنەی لێکۆڵینەوەوە نامەیەکی بەمجۆرەم پێگەیشت:

سێروان
٩٨٤/١٠/١٣

بۆ هاوڕێ ی تێکۆشەر کاک ــوەرگێر-

سڵاوێکی گەرم

خۆت دەزانی ئەبوایە ڕۆژی ڕابردوو واتە دوازدەی مــانــگ لێرەبــاین گەرچی دیارنەبووی، لە کاتی دیاریکراو، بۆیە بە گەیشــتنی نامە بە پەلەوبێ دواکەوتن وەرە لای(بنکەی دەزگای ناوەندی ڕیکخســـتن) بۆ دوواهینان بە کارەکان، کە ئەرکی سەرشانی هەموو لایەکمانە. چاوەڕوانی هاتن و هەڵمەتی تۆین.

ڕووەو سەرکەوتن

لیژنەی لێکۆڵینەوە

من كە پێشــتر بە فەرمی وازم لە كۆمەڵەو یەكێتی هێنا، ئیتر بە پێویســتم نەزانی نە بچم و نە وەڵامی ئەو نامەیە بدەمەوە.

بەلام مانگێک دواتر لە **ڕۆژی ١٩٨٤/١١/٦** ســـلیم بە خەت و ئیمزای خۆی ئەم نامەیەی بۆ ناردم :

هاوڕێ وەرگێڕی تێكۆشەر

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە

هیوادارم هەر شادو سەركەوتووبی

نوســراوەكەی كە بۆ كاك نەوشــیروان ت ناردبوو لەگەل ئەوەی دەزگاش چاوم پێ كەوت،لەم ڕووە قســـەشـــمان لەگەڵ كاك نەوشـــیروان كرد. ڕامان وابوو كە ڕاستەوخۆ(ئیستقال)ەكەت قبوڵ نەكرێ، چونكە بەڕاستی ئێمە خەباتی چەند ساڵەی تۆو ماندووبونیشت لەم ڕێگایەدا هەردەم لەبەرچاو گرتووە.

بۆیە پێم باشە لە فرسەتێكی نزیكدا بهاتیتایەو چاوێكت بە كاك نەوشیروان بكەوتایە ولەم ڕووەوە قسەت لەگەڵ بكردایە.

دیارە من لەم ڕووەوە قسەم لەگەڵ كاك نەوشیروان كردوو ئەویش أقتراحی ئەوەی كرد بێیت و پێ ی وتم نوسراوێكت بۆ بنوسم.

هەربژیت

هاوڕێت

سلیم

١٩٨٤/١١/٦

لەبەرئەوەی بریاری كۆتایی خۆمم دابوو ، وەڵامی ئەم نامەیەشم نەدایەوە.

بەشی پێنجەم
ئـــــــــاڵای شـــــــــۆڕش
دامەزراندن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش
هەوڵەكانی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش

ســـەرباری ئەو هۆكارە فكری و ئایدۆلۆژی و ســـیاســـی و ڕێكخراوەیی یانەی پێشتر لە بەشی چوارەمدا باسم كردوون، گەیشتمە باوەڕی تەواو كە یەكێتی نیشتمانی لە دروســـتبوونیەوە لە هەوڵی بوونە حزب و دەســـەڵات و پاوەنخوازی دا بووە نەک كاركردن بۆ بنیاتنانی كۆمەڵگایەكی ئازادو دیموكرات. وەک مەلابەختیار لە لاپەڕە ٢٧٨ی كتێبی (چۆن چەپكێـک و كـام مێژووی كۆمەڵەدا) نووســـیویەتی " یەكێتی نیشتمانی تا دوای مانگی مایسی ساڵی (١٩٧٦) لە ناوەوەی وڵات ڕێكخستنی نەبووە ".... بۆ ئەنجامدانی ئەو كارەی دەیویســـت ڕێكخســـتنەكان و هێزی پێشـــمەرگەی بزوتنەوە و كۆمەڵە لە یەكێتی نیشـــتمانی دا بتوێنێتەوە و بە كار بهێنێت. ســـتراتیژی كاری یەكێتی نیشتمانی (لە شاخەوە بۆ شار) و دروشمی(راماڵینی ڕژێم) بە تایبەت بەو شـــێوازە خێڵەكی یەی لە ســـاڵانی شـــەســـتەكانەوە هێزی پێشـــمەرگەی پی دروســـتكرابوو جووت نەدە هاتەوە و لە فریودانی خەڵک زیاتر تێپەڕی نەدەكرد! یەكێتی نیشـــتمانی بە پێچەوانەی ئەو بەڵێنانەی لە دامەزراندنیا دابووی بە كۆمەڵە وەک نیمچە بەرەیەک كار بكات نەدەجوڵایەوە.([1]ســـەرانی یەكێتی بە ئاشـــكراو بێ پەردە باوەڕنەبوونی خۆیان بە بیرو ڕێكخراوەی كرێكاری نەدەشـــاردەوە و دژی بیرو ڕیكخراوەی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان و ئەو پەیمانانەی لە ســـەرەتای دروستبوونی یەكێتی یەوە دابوویان بە كۆمەڵە، كاریان دەكرد بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە نـاو یەكێتی دا. لە كۆنفراســـی یەكەمی كۆمەڵەدا فكرو ئـایـدۆلۆژیـای كۆمەڵە

---

[1])كتێبی چۆن چەپكێک و كام مێژووی كۆمەڵە – نوســـینی مەلابەختیار ل ٢٨٩-٢٩٠ لە هەڵبژاردەیەک لە نوســـینەكانی شـــەهید ئارام لاپەڕە ٤٢ وەریگرتووە ، ســـەبارەت بەیانی ١٩٧٦/٩/١ شـــەهید ئارام لە بارەی یەكێتیەوە دەڵیت : "یەكێتی نیشـــتمانی كوردســـتان تێئەكۆشـــێ بۆ كۆكردنەوەو ڕێكخســـتنی هێزە شـــۆڕشـــگێڕە نیشـــتمان پەروەرە دیموكرات خوازەكان لە چوارچێوەی شێوە بەرەیەكی نیشتمانی دیموكراتیكدا بە جۆرێک كە هەموو هیزو تەیارە نیشـــتمان پەروەرە كان خەباتیان بە توندوتۆڵی یەكخەن، واتە یەكێتی نیشـــتمانی كوردســـتان حیزبێک نیەو جێی حزبی پێشـــڕەو ناگرێتەوە . بەلكو لە پێناوی یەكگرتنی هێزە نیشـــتمان پەروەرەكان و لە ناوبردنی دەســـتەگەری و دووبەرەكیدا دروســـتبوە، ئەو هێزانەی تا ئێســـتا لە چوارچێوەكە یدا كۆبونەتەوە لەســـەر ئەم بنچینەیە یەكیانگرتوە بۆ خە باتكردن بە ڕیبازێكی پێشـــكەوتنخوازانەی دژ بە ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و كۆنەپەرســـتیدا و شـــان بە شـــانی هێزە شۆڕ شگێڕەكانی سەرانسەری عێراق لە پێناوی عێراقێكی دیموكراتیكدا كە كورد ستان لە چوارچێوەیـدا بە ئۆتۆنۆمی شـــادبێ.ئەمە ئەو تەنیـا ڕێبـازەیە كە لەگەڵ جەوهەری پێشـــكەوتنخوازانەی بزوتنەوەی گەلەكە ما ندا ئەگونجێ و هەر هێز ێک لەم ڕێ بازە لا بدات و یەكێتی ڕیزەكانی گەل بشـــكێنێ زیان لە بزوتنەوەكە ئەدات تاوانبار ئەبیت بەرامبەر بە گەل و بێگومان حوكمی گەلیش زۆر توندوتیژە بەرامبەر بەوانە" .

وەلاوەنرا و لە كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵەشدا ئارمەكانی كۆمەڵەیان پێچایەوە، قۆناغی كۆتاییهێنانیش بە كۆمەڵە دەستی پێكرد و كەوتنە دوورخستنەوەی هەموو ئەوانەی باوەڕیان بە كۆمەڵە و دامەزراندنی حزبی كریكاری و بوونە (پارتی پێشرەوی كرێكاران)ی كۆمەڵە هەبوو، تا ڕێگە بۆ ئەوانە خۆش بكەن كە دەیانویست یەكێتی بەرەو حزب بوون بەرن.

یەكێتی نیشتمانی لە ڕۆژانی یەكەمی دامەزراندنیەوە لە هەوڵیدا بۆ كردنی ناوچەی برادۆست بە بنكەی سەركردایەتی یەكێتی نیشتمانی، لە كاتێكیشدا دەیزانی مەفرەزەكانی قیادە موەقەتە لەو ناوچانە بوونیان هەیە! لە بادینانەوە شەڕی ناوخۆی ساڵانی شەستەكانی لە پیناوی دەسەڵاتی ڕەهادا دریژە پێدایەوە و یەكەم سوتەمەنیەكەشی بە كوشتدان و شەهیدبونی ئیبراهیم عەزۆو هاوڕێكانی بوو بەدەستی قیادەی موەقەتە. هیچ كاتێک یەكێتی نیشتمانی ئازادی بیرو ڕێكخراوبوون لە چوارچێوەی ئەودا نەبوایە قبوڵی نەكردووە. ستراتیژی خەباتی (لە شاخەوە بۆ شار) ی ماویزمی بەسەرچوو بوو، ئەم كردبوویە ستراتیژی كاری خۆی و پیادەی دەكرد، دروشمی ڕاماڵینی ڕژێمیش لە فریودانی خەڵك تێپەڕی نەدەكرد. دیموكراسی كە دەستاودەستی دەسەڵاتە بوونی نەبوو، دەسەڵاتی ڕەهای وەک سەرۆكی فەرماندەی بۆ سكرتێری گشتی بۆ هەتا هەتایە لە ناو یەكێتی نیشتمانی دا دەچەسپاند... لە ڕووی ڕێكخراوەییشەوە ڕێكخستنەكان لە ژێرپەردەی سنترال دیموكراسی ستالینیستی دا لە شێوەی كۆمۆنەیەكی كۆیلەدا لە قاڵبدرابوو. بڕبڕاگەپشتی هەموو ڕێكخستنێكی شۆڕشگێر كادرەكانێتی، كە دەبێت كار لەسەر پەروەردەی بكرێت. لەو حزبە پۆپۆلیستیانەی وەک یەكێتی و پارتی كەسانێک وەک كادر دەستنیشان دەكران بێ ئەوەی لانی كەمی پەروەردەی فكری و ئایدۆلۆژی و سەربازی فێركرابیت، ئەو كادرەشی شتێک فێربوایە لە ئەنجامی وردبوونەوەو هەوڵی خۆیەوە فێردەبوو. لەو حزبانەدا گرنگ بە لایانەوە كۆكردنەوەی ڕەشۆكی خەڵک بووە، ملكەچی و كۆیلایەتی تەواو بوو بۆ جێ بەجێكردنی بڕیارەكانی حزب و سەرۆک. دانان و لابردنی كادرەكانیش پشتی دەبەست بە هەڵسەنگاندن و بۆچوونی بەرپرسانێک كە ئاستیان لە ئاستی كادرەكان بەرزتر نەبووە.

پەیوەندیم بە گەلێک هاوڕێ ی كۆنی خۆم كردەوە. گەلێكیان پێشتر لە كۆمەڵەدابوون و وازیان هێنابوو، هەندێكیشیان هەر لە سەرەتاوە لەبەر ئەوەی یەكێتی نیشتمانی یان بە جەلالی یە كۆنەكە دەزانی، لە دەرەوەی مابوونەوە. گلەییان زۆربوو، لەسەر ئەوەی كەمن دەبوو زۆر زووتر وازم لە یەكێتی نیشتمانی بهێنایەو هەڵوێستم وەرگرتایە. گلەییەكانیان لە شوێنی خۆیدابوو. دواتر، لەو لاشەوە لەگەڵ مەلا بەختیاردا وەک جەمسەرێكی سەرەكی ئەو **(ڕەوتە ناڕازی یەی ناو كۆمەڵە)** ماوەیەک بوو لە ئاڵ و گۆڕكردنی بیروڕاكانماندا بووین. لە ئەنجامی چەندەها

كۆبونەوە گەیشـــتینە ئەو بڕوایەی (هەموو لایەنە بابەتی یەكانی) دروســـتبوونی (ڕێكخراوێكی كرێكاری ماركســیزمی شــۆڕشــگێر) بوونی هەیە، (لایەنە خۆیی یەكە) چڕتر قســەی لەســـەر بكرێت و بەرنامەی بۆ دابڕێژێت، چونكە (*بەو كەرە سەیەی لە ساحەكەدا هەبوو*) نەدەتوانرا وەها ڕێكخراوێک بێتە پێشەوە.

ئاشـــكرایە لە هەرشـــوێنیک ســـەرمایەداری بوونی هەبێت، كرێكاران و زەحمەتكێشــان هەیە، چەوســانەوە ی چینایەتی وململانێی چینایەتیش بوونی هەیە و پێویســتی بوونی رێكخراوەی كرێكاران و زەحمەتكێشــان دروســت دەبێت. لایەنە بابەتیەكە گرێدراوی گۆڕانكاری یەكانی ســـەردەمەكەیە. كەوابوو باری بابەتی ناوخۆییش بۆ ڕێكخراوەی كرێكاری لە ئارادایە.

دەســـەڵاتی چینی كرێكاران لە ڕێگەی شـــورا كرێكاریەكانیانەوە لەو ولاتانەی خۆیان بە ســوســیالیســت ناو دەبرد بوونی نەبوو. لە جێگەیدا دەســەڵاتی تۆتالیتاری حزب ولە ناو حزبیشـــدا دەســـەڵاتی دكتاتۆری ڕەها باڵادەســـت بوو. ئەو حزبە شـیوعیانەی لە تەوەری سـۆڤیەت و چینیشـدا دەسـورانەوە، بە هۆی وابەسـتەییان بە سـیاسـەتی هەریەكێ لەو دەوڵەتانەوە، بوبونە جێبەجێ كەری سـیاسـەتەكانی ئەوان. كرێكـارانیـان فریودەدا و ڕەنج و مـانـدووبوون و قوربـانی یەكـانی كرێكـاران و زەحمەتكێشـانیان بە پێی پەرژەوەندی و پەیوەندییە سـیاسـی و ئابوری یەكانی ئەو دەوڵەتە زلهێزانە لە قاڵب دابوو.

لەودەمەدا بیری مـاركســـیزمی شـــۆڕشـــگێر، لە ژێر كـاریگەری كۆمەڵەی شـــۆڕشـــگێڕی زەحمەتكێشـــانی ڕۆژهەڵاتی كوردســـتاندا وەک وەڵامدەرەوەی ڕیڤیژینیزمی چینی و سـۆڤیەتی و ئەحزابەكانی سـەربەو دوو كامپە، لە ناو كەسـانی هوشیاری چەپی باشووری كوردستان كەوتبووە بەر باس و لێكۆڵینەوە و شیكردنەوە و هەڵســـەنگاندن. پێكهاتەی چینایەتی بۆرژوا لە وڵاتانی وابەســـتەی ئیمپریالیزم و ڕۆڵی نێگەتیفی نا ئازادیخوازی و نادیموكراســیخوازیان لە بزوتنەوەی رزگاری نیشـــتمانی كوردا خاڵێكیتری گرنگی ڕاســـتكردنەوەو دیاریكردنی ڕێبازی خەباتی نوێ بوو..

لە ئەنجامی ئەو شـیكاری و هەڵسـەنگاندنانەی بارودۆخی كۆمەڵەو یەكیتی پێش كۆنفرانســـی ســـێیەمی كۆمەڵە و ناو كۆنفرانس و دواتریش، پاش هەڵســـەنگاندنی گۆڕانكاریەكانی سـەردەم و هەنگاوەكانی یەكێتی نیشـتمانی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە و قبوڵنەكردنی ڕێكخراوەیەكی كرێكاری (لە چوارچێوەی یەكێتی دا نەبوایە)، بوونە هۆی بە بنبەست و قەیران گەیشتنی چارەسەر. لە گەڵ ئەو هاوڕێ یانە بەو ئەنجامە گەیشـــتین كە چیتر مـانەوە لەنـاو یەكێتی دا بە قـازانجی بزوتنەوەی كرێكـاران و چارەنوســـی گەلەكەمان نی یە. هەر بۆیە بریاری بەســـتنی كۆبوونەوەیەكمان دا بۆ داڕشتنی هێڵە گشتیەكانی بەرنامەی كاركردنی داهاتومان.

بێجگە لە (هاوڕێ یانی شەهید ئارام) كە هاوڕی جوتیار بەرپرسیان بوو. لەگەڵ مەلا بەختیارو هاوڕێ هێرش، لە پێش كۆنفرانسی سێهەمەوە لە گفتوگۆدا بووین و سەرنج و بۆچوونی خۆمان ئاڵ و گۆڕ دەكرد. ڕەخنەكانی هاوڕێیانی شەهید ئارام لە شـــوێنی خۆ یدابوو، كە دەبوو زۆر زووتر هەڵوێســـت وەربگیرایەو دەســـت بە كاربووینایە.

چەند جارێک لەو ماوەدا مەلابەختیارم بینی بوو، گەرچی لەو كاتە لە ڕووی فكری یەوە لە گەڵ مەلابەختیاردا هەمان ڕامان لەسـەر ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر، هەوڵەكانی یەكێتی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە هەبوو. بەڵام لەســـەر (كاتی) ڕاگەیاندنی ڕێكخراوە سـەربەخۆكە ڕامان جیاوازبوو. مەلا بەختیار تا ئەو كاتە (هێشـتا لەسـەر لایەنە ڕیكخراوەیی یە سەربەخۆكە ساغ نەبووبووەوە)، پێم ووت پێكەوە كار بكەین یا نەء، من بڕیاری خۆم داوە كە لە ڕێكخستنێكی سـەربەخۆی تردا خۆم دەبینمەوە، گەرچی تۆو هەنـدێكیتر لاتـان وایە ئومێدی (ڕیفۆرم) مـابێت، بەڵام لای من بەو عەقڵیەتەی یەكێتی بەرێوەدەبات، ئەو ڕیفۆرمە لە ناو یەكێتی نیشـــتمانی دا مەحاڵە. پێموت بەو شـیوەیەی ئێوە لە نارەزایی دەربڕین، تەنها كات و هەڵوێسـت لە دەسـت دەدەن و كۆمەڵە لە هەڵوەشـــاندنەوە لە ناو یەكێتی نیشـــتمانی دا نزیكتر دەخاتەوە و هەموو دواكەوتن و ڕاڕاییەكیش بە قازانجی كۆمەڵە كوژەكانە. دوای كۆنفرانســـی ســـێهەم، مەلا بەختیـار تێگەیشـــت و گەیشـــتە ئەو ئەنجـامەی ڕێـک بكەوین لەســـەردروســـتكردنی ڕێكخراوەكە و لە كۆتایی مانگی نۆڤەمبەری ســـاڵی ١٩٨٤ گەیشتینە بڕیاری بەستنی كۆبونەوەیەک بۆ ئەو مەبەستە.

یەكەم كۆبونەوەی دەستەی دامەزرینەر

یەكەمین كۆبونەوەی دەسـتەی دامەزرێنەری ئاڵای شـۆڕش لە (٢١ نۆڤەمبەری ســاڵی ١٩٨٤) لە شــاری ســولەیمانی لە ماڵی شــەهید حەمەســەعیدی موهەندیس بەسـترا. لەو كۆبونەوە یەدا هەریەک لە (حیكمەت محمد كریم)مەلابەختیار بە ناوی نهێنی تازە(گەرمیان)، (ڕە وف رفیق)مامۆســـتا عادل بە ناوی نهێنی تازە(ســـامی عبد)، (شـێخ جەمال شـێخ نوری)هاوڕێ هێرش بە ناوی نهێنی تازەی (علاء كریم). مامۆستا ئەحمەد عەلی (وریا) بە ناوی نهێنی تازەی (جەلیل خەلیل) وەک ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر ئامادەی كۆبونەوەكە بووین. ئەم سێ هاوڕێیەی دوایی(عادل ، هێرش ، وریا) پێشـتر لە ناو كۆمەڵەی ڕەنجدەراندا ئەندامی كۆمێتەی سـەركردایەتی شـــارەكان و دواتر ڕێكخراوی ســـولەیمانی كۆمەڵە بوون. زۆر دواتر زانیم مەلا بەختیار بە جیا پەیوەندی بە مامۆسـتا پشـكۆوە كردبوو وەک (ئەندامێكی دەسـتەی دامەزرێنەر) قسـەو بیرو ڕایان ئاڵ و گۆڕكردبوو. بەڵام لە سـەرەتادا ئێمە لە ناوەوە ئاگاداری ئاستی پەیوەندییەكە نەبووین.

وەک لە یەکێک لە نامە درێژو چەندین لاپەڕەیی یەکەی مەلا بەختیاریشدا کە لە سـەقزەوە بۆ منی ناردبوو بۆ هۆڵەندا (دوای ئازادبونی لە زیندانی یەكێتی) لە بەرواری ١٩٨٩/١٠/٧ نوسراوە : (تۆو ئەو دوو هاوڕێ كەی دیكەو م.پشكۆ و من ، سـەرەتا پێنج كەس بووین نووسـینی دامەزراندنی ئاڵامان هەڵسـەنگاندووە، پاش نووسـینی لە لایەن منەوە، ئیدی كەسـی دیكە وەكو دامەزراندن، ئاگای لێ نەبووە، پاش چاپ كردنی بەیان و نووسـینەكانی ئاڵا ، هاوڕێ یانی دیكەی ناو تەیارە فكریەكە، زانیویانە. هیچ كەسێكیش بە شێوەیەكی گشتی تێبینی، یان ڕەخنەی توندی لەسەر نووسینەكان نەبووە. بیرمە كاك حاجی مەمۆ تەنها ڕەخنەی لەوە هەبوو كەوا هەندێ هەڵەی چاپ لە چاپ كراوەكاندا هەبووەو هیچی كە. پێشـنیازیش وابوو كە (حشـع)بخرێتە بازنەی مونازەرەوە...) ئەوە بەشـێكە لە نامە دووردرێژەكەی مەلابەختیار بۆ من لەو بەروارەدا كە بە ڕوونی دەڵێت ئەو پێنج كەسە دامەزرێنەری ئەو ڕێكخراوەیە بوون كە بە ئاڵای شـۆڕش ناسـرا. ئیتر هەر كەسـێک تەندەرێكی فرێ دابێت بۆ هەر مەرامێک بووبێت لە بێ ئاگایی یا بۆ چەواشـەكاری بووە و ڕاستی نەپێكاوە.

ئـاڵای شـۆڕش لە یەكەمین دانیشـتنی دەسـتەی دامەزرێنەری یەوە وەک ڕێكخراوەیەكی ماركسـیستی شـۆڕشـگێر دامەزرا، جیاوازبوو لە كۆمەڵەو یەكیتی نیشتمانی لەم بابەتانەی خوارەوە:.

- . لە باوەڕبوونی بە ماركسیزمی شۆڕشگێر.
- . جیاواز لە جیهانبینی
- . جیاواز لە فیكر
- . جیاواز لە ئایدۆلۆژی
- . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ سەرمایەداری جیهانی لە سەردەمی جیهانگیریدا
- . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ پێكهاتن و سروشتی چینایەتی نا ئازادیخوازی و نا دیموكراسیخوازی بۆرژوا لە وڵاتانی وابەستەو ژێردەسەڵاتی ئیمپریالیزم .
- . جیاواز لە تێڕوانینی بۆ پێكهاتەی چینەكانی كۆمەڵ و چینی پێشـڕەوی شۆڕشگێر.
- . جیـاواز لە تێروانینی بۆكۆمـاری دیموكراتیكی شـۆڕشـگێرانە وەک ئەڵتەرناتیفی ڕژێمی عێراق.
- . تێڕوانینی بۆ (یەكێتی كاروتیكۆشـان) و خەباتی نیشـتمانی لایەنە سـیاسـی یەكان لە جێگەی (بەرە).
- . جیاواز لە تێروانینی سـتراتیژی خەبات ("سـتراتیژی ڕاپەڕینی شـارەكان" لە جێگەی بزوتنەوەی چەكداری " لە شاخەوە بۆ شار").
- . جیاواز لە تێروانینی بۆ شیوازی دروستكردنی ڕێكخراوەی كرێكاران.

❖ ئینتەرناسیۆنالیزم و كەمپەكانی ریڤیژێنیزمی جیهانی وهەرێمی و ناوچەیی و ناوخۆ، بەرە. بە لای ئێمەوە بە هۆی پێكهاتە وابەستەییە نا ئازادیخوازی نا دیموكراسیخوازی یەكەی چینی بۆرژواوە، باوەڕمان وابوو، ئەركی رزگاری نیشتمانی كە ئەركێكی دیموكراسیانەیە كەوتۆتە ئەستۆی كرێكاران و زەحمەتكێشان و ڕێكخراوە سیاسی یەكەی.

هەندێ لە بریارە گرنگەكانی دەستەی دامەزرێنەر

ئەوەندەی بیرم مابن پوختەی بیروڕا ئاڵ و گۆڕ پێكراوەكانی ڕۆژانی پێشترمان لەو كۆبونەوەیەدا لەم خاڵانەدا دارشتەوە:

١-دیاریكردنی ڕۆڵی سەرمایەداری جیهانی لە سەردەمی كۆمپانیا فرە ناسنامە جیهانییەكان و یەكبوونی بازاری جیهانی سەرمایەداری. دیاریكردنی ئینتەرناسیۆنالیستی كرێكاری لە بەرامبەر كامپەكانی بە ناو سۆسیالیستی دا.

٢- كاریگەری ڕڤیژینیزم لە كوردستان، عێراق، ناوچەكە، جیهان لەسەر تیكۆشانی چینی كرێكاران و زەحمەتكیشان و بە فیرۆ دانی ڕەنج و قوربانیدانەكانیان. دیاریكردنی فەلسەفەی (ماركسیزمی شۆڕشگێر) وەک ڕێبازی فیكری ئاڵای شۆڕش لە بەرامبەر حزب و كامپەكانی ڕیڤیژینیزمی جیهانی دا. شایانی ڕونكردنەوەیە كە ئەو هاوڕێیانەی لەو كۆبونەوەدا ئامادەبوون یەک بیرو یەک دەنگ بوون.

٣- شیكردنەوەو دیاریكردنی سروشتی پێكهاتەی چینایەتی كۆمەڵگای كوردستان، عێراق و دیاریكردنی سروشتی پێكهاتەی نا ئازادیخوازی و نا دیموكراسیخوازی چینی بۆرژوا وناساندنی چینی كریكاران و زەحمەتكیشان وەک چینی شۆڕشگێرو ڕێبەری تێكۆشان بۆ بەدەستهینانی ئامانجەكانی ئاڵای شۆڕش لە ئازادی و دیموكراسی و یەكسانی و مافی چارەنووسدا.

٤- شیكردنەوەو هەڵسەنگاندنی كێشە، فیكری، ئایدۆلۆژی، سیاسی، ڕێكخراوەییەكانی ناو كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان و دەرخستنی ڕۆڵی یەكێتی نیشتمانی بۆ زاڵكردنی دەسەڵاتی تاكڕەوی تاڵەبانی و دواجار تواندنەوەی باڵەكانی بزوتنەوەو كۆمەڵە لە یەكێتی نیشتمانی دا.

ئێمە خاڵە لاوازەكانی ناو خودی كۆمەڵەمان دەزانی، دەشمانزانی لاوازی كۆمیتەی هەرێمەكان و كەم باوەڕییان بە خۆیان لە بەرامبەر تاڵەبانی و قوتابی یەكانیدا. كشانەوەیان و تەسلیمكردنی ناوەندی كۆمەڵە بەو كەسانەی بە ئاشكرا دەیانووت دژی بیروباوەری كرێكارین، یەكێک لە هەنگاوە سەرەتایی یەكانی هەڵەكان بوو. هەرزەكارانە مامەلەكردن و بەكەمگرتنی ئەوانەی بە (هاوڕێ یانی زیندان) ناسرابوون، كە بە هۆی خراپ مامەلەكردنی ئەمانەوە، لە لایەن گروپەكەی تاڵەبانییەوە قۆزترانەوەو خرانەكار بۆ ڕێشەكێشكردنی كۆمەڵە وبوونە بەشێک لە

ئەڵقەی دەسـەڵاتی جلال تاڵەبانی. لەو بوارەدا سـەرانی یەكیتی لە شـاخ و شـارەكاندا چەنـد قۆنـاغێـك هەنگـاویـان نـابوو و چووبوونە پێشـــەوە. ڕێكخراوەكـان و ڕێكخسـتنەكانی كۆمەڵەیان بە جەلالی یە كۆنەكانی شـەسـتەكان و كەسـانی دژ بە بیروبـاوەڕی كرێكـاری پردەكردەوە. لە نـاو هێزی پێشـمەرگەشـــدا هەموو ئەو كەسانەیان كەنارگیردەكرد دژی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا وەستابوونەوەو لە جێگەیـان گەلێـك كۆمەڵە كوژیـان دادەنـا. هەموو ئەو كەســـانەی بەرگریـان لە مانەوەی كۆمەڵە دەكرد و باوەڕیان بە (ئازادای و دیموكراســـی و مافی چارەنوس) هەبوو دووردەخســـتەوە و بۆ فریودانی خەڵكی ســـادە بە عێراقی ناویان دەبردن و خۆیان بە كوردستانی دادەنا. لە كاتێكدا یەكێتی نیشتمانی لە دروستبوونیەوە شـەڕی ناوخۆی لەســـەر دەســـەڵات و بە عێراقیكردنی شـۆڕشـــەكە هەڵگیرســـان لەگەڵ قیادەموەقەتە، و لە بە عێراقی ناســـاندنی شـــۆڕشـــەكە، پێشـــی حزب و گروپە عەرەبییەكانی ناو (جەوقدی) دابۆوە، شـــۆڕشـــەكەشـــیان! ناونابوو(الثورة العراقية المندلعة من جبال كردستان- واتە ئەو شۆڕشـە عێراقیەی لە چیاكانی كوردستانەوە هەڵگیرساوە) لەوبارەوە نەوشیروان مستەفا لە باسی نووسینەكانی ئەودەمی یەكێتی دا لە(كتێبی لە بناری دانوبەوە بۆ خڕی ی ناوزەنگ) دەڵێت : (بۆ مانەوەی یەكیتی لە ســـوریاو ڕاپەراندنی كارەكانی، وەكو مامجەلال دەیوت: بەندبو لەســـەر ئەوەی یەكیتی ببێتە ئەندامی "توع" بەڵام ئەندامێتی یەكێتی لە" توع "دا یەكێتی ئەخســـتە ژێرباری ئیلتیزامی سیاسی گرانەوە لەوانە:

1 - ئەبو! شـۆڕشـی كورد بەشـیك بێت لە شـۆڕشـی عێراق ودروشـمەكانی شۆڕشێكی عێراقی بەرزبكاتەوە، یەكێتی لەژێر ئاڵای توع دا شۆڕش بكات.

2 - ئەبو یەكێتی ڕوخاندنی ڕژێم بكاتە ئامانج و دروشمی سەرەكی خۆی.

3 - ئەبو یەكێتی تا ڕوخاندنی ڕژێمی عێراقی درێژە بە خەبات بداوهیچ جۆرە سازین وچارەیەكی مامناونجی قبوڵ نەكات).([1])

ئەوە ئەو پۆزشـــانەیە تاڵەبانی بۆ چوونە توع و قبوڵكردنی بۆچوونە عێراقی یە فاشستیەكانی بەعسی سوری هێناویەتیەوە. كە بە ڕای من ئەو پاساوانە هیچی ڕاست نین ویەكێتی وەك خۆی بەوجۆرە ڕەهـایە قبوڵی توعی كردبوو. نەیدەكردە ئەوەی یەكێتی مەرجی ئەنـدامبوونی قیـادە موەقەتە لە توع بكـاتە یەكێـك لە بەهـانەكـانی تێكدانی ریزی نیشتمانی كورد و هەڵگیرسانی شەڕی ناوخۆ لەگەڵ قیادە موەقەتەدا. لەو دەمەدا قیادە موەقەتە وەك یەكێتی پەیوەندی بە سوریاشەوە هەبوو، بە بێ ئەوەی قبوڵی ئەندامبوونی (جوقد- توع) بكات. نەوشیروان مستەفا خۆی لە لاپەرە (٦٥) ی كتێبی لە بناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ دەڵێت(هیچ ڕێكخراوەیەكی كوردی لە

[1]- لە كەناری دانوبەوە بۆ خڕی ناوزەنگ –نوسینی نەوشیروان مستەفا. لاپەڕە 65-66.

توع دا نەبوو. لە پێش ئاشبەتاڵ دا، توع لەگەڵ بارزانی و سەركردایەتی بارزانی نیوانی باش بو، بەڵام پارتی تێكەڵاوی نەبوبو، ڕەنگە هۆی یەكەمی ئەوە بوبێ كە توع چەپ و عەرەب پەرست و دوژمنی ئیسرائیل و ئەمریكا بو..).لە لاپەرە (٦٦)هەمان سەرچاوەدا نەوشیروان مستەفا نوسیویەتی: (لە كۆبونەوەیەكی دەستەی دامەزرینەردا ئەم باسە خرایە بەر لێكۆڵینەوە و هەڵسەنگادن و دەنگدان. عادل موراد و من دەنگمان نەدا بۆ ئەندامێتی توع.)...لە لاپەرە (١٢٤)ی هەمان سەرچاوەدا ئاوا دەنوسێت: (قم پەیوەندی لەگەڵ حكومەتی سوریا دامەزراندبو. ئەوانیش وەكو ئێمە ئازادی هاتوچۆو كاریان هەبو. لەگەل دەزگا موخابەراتیەكان پەیوەندی بەهیزیان دروستكرد بو).

زمانی نووسین و دەربڕینەكانیش لە هی بەعسی یەكان دوور نەبوو. بگرە لەوانیشی تێپەڕاندبوو. ئەوە لە سەرەتای دروستبوونی یەكێتی نیشتمانی دا. دواتریش، دوای ڕووخانی سەدام، (مێژوو دەریخست) ئەم لافلێدەرە فریودەرە خۆ بە كوردستانی زانانە لە پیش عەرەبەكانەوە كاریانكرد بۆ دروستكردنەوەی عێراقی داڕووخاو و هێنانەوە سەركاری دەسەڵاتیكی بۆرژوا فاشستی عەرەبی دژە كوردی كۆنەپەرست. هەروەكو (مێژووش سروشتی نا ئازادیخوازی نا دیموكراسیخوازی بۆرژواكانی دەرخست، بە بۆرژوای كوردیشەوە).

٥- بارودۆخی ناو كوردستان ومەترسییەكانی شەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆ لە سەر چارەنووسی كورد. كە ئەنجامی ڕەنگدانەوەی سروشتی پێكهاتەی چینایەتی نا ئازادیخوازی نا دیموكراسیخوازی حزبە بۆرژواكان بوو. دەستەی دامەزرێنەر بریاریدا ئاڵای شۆڕش لەژێر هیچ پۆزشێكدا نەئاڵێتە شەڕی ناوخۆوە و بە هەموو توانایەک دژی شەڕی ناوخۆ بوەستێتەوە. ئاڵای شۆڕش كار بۆ هوشیاركردنەوەی گەل بكات بۆ وەستانەوە دژی ئەو شەرە ناڕەوا كۆنەپەرست و پەرژەوەند پەرستانەیەی حزبە بۆرژواكانی كورد كە بە خاتری (مۆنۆپۆلی دەسەڵات) هەڵیان گیرساندبوو.

٦- جەنگی كۆنەپەرستانەی عێراق-ئێران. زەرورەتی وەستانەوە دژی ئەوجەنگە نا دادپەروەرو نا مرۆڤانەیە. نەبوونە كەواڕەشی بەر لەشكری ڕژێمە بۆرژوا كۆنە پارێزە نا ئازادیخوازو نا دیموكراسیخوازو فاشستەكانی داگیركەرانی كوردستان. قۆستنەوەی هەل و مەرجی جەنگە ناڕەواكە بۆ ڕوخاندنی ڕژێمی سەدام.

٧- دیاریكردنی سروشتی پێكهاتەی ڕژێمی عێراقی وەک دەسەڵاتێكی بۆرژوا فاشستیانەی دوژمن بە كورد و بزوتنەوەی دیموكراسی لە عێراق و دیاریكردنی ئەڵتەرناتیڤی (كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕانە) وەک جێگرەوەی ئەو دەسەڵاتە فاشستە.

٨- مەسەلەی كورد و مافی چارەنوس و ئاسۆكانی بەدیهێنانی لە سای بەرقەراربونی كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕدا.

٩- هەڵوێستمان بەرامبەر بەو بەرانەی (جبهة) پێک هاتبوو، (جودوجوقد). بریاردرا لە دەرەوەی ئەو بەرانە بمێنینەوەو لە بەرامبەردا (یەكێتی كاركردن) لەگەڵ هەموو ئۆپۆزیسیۆندا دژ بە فاشیزم بگرینەبەر.

١٠ - لە باری ڕێكخراوەیی یەوە: پاش ئەوەی لە ڕووی ڕێكخراوەیی یەوە چەند ناوێک پێشنیاركرا، لەسەر ناوی ئاڵای شۆڕش ساغبووینەوە. ئێمە دەمانزانی ئەركەكانمان، مەزن وقورسن، بەو كەرەسەیەی بەردەستیش نەدەتوانرا ئەو ئەركانە ئەنجام بدرێت. لەسەر ڕۆشنایی ئەوە، بریاردرا شێوازی ڕێكخستنەكانی ئاڵای شۆڕش وەک(ئەڵقەكانی ڕۆشنبیری)دەست بەكاربن بۆ (پەروەردەو پێگەیاندنی كادری هوشیاری پێویست). لە سەرەتادا و تا كۆبونەوە فراوانەكەی ئاڵای شۆڕش لە گوندی سێوسێنان لە قەرەداخ، ناوە ند بە فەرمی نەناسێنرابوو، هەمووی ئەڵقەی ڕۆشنبیری ژمارەدار بوون. ئەوە خاڵێک بوو كە دەویسترا وەک كارێكی بنچینەیی ئیشی بۆ بكرێت. بریاریش بوو تا ئەنجامدانی ئەم ئەركی پەروەردەی كادیرە، بەرنامەیەكی دیراسی بە پێی بنەماكانی (فەلسەفەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ)بۆ دیاری بكرێت. شێوازی ڕێكخستنەكانیش هەر لە شێوەی (ئەڵقەكانی ڕۆشنبیری) دا بمێننەوە، هەر ئەڵقەیەكی ڕۆشنبیری ژمارەیەكی بۆ دانرا كە لە سێ هاوڕێ تێنەپەڕێت. ژمارەی (ئەڵقە رؤشنبیرییەكەی) من كارم تێدا دەكرد (٢١)بوو، پێكهاتبوو لە هاوڕێ هێرش، هاوڕێ وریا و عادل . بەو جۆرە ئێمە كۆمێتەو ڕێكخراوو كەرت و پۆل و شانەمان نەبوو بە مانا ڕێكخراوەییەكەی باوبوو لە كۆمەڵەدا. هەر لەم خاڵەدا بریاردرا دەستەی دامەزرێنەر ئەوانەی نامەی وازهینانیان هێشتا نەناردووە بۆ كۆمەڵەو یەكێتی لە ماوەی (مانگێكدا) ئەو نامەی وازهێنانانە ئاراستەی سەركردایەتی یەكێتی بكەن، هەركەسێكی ناو كۆمەڵە ویستی لە ڕیزی ئەڵقەكانی ئاڵای شۆڕشدا كار بكات پێویستە پێشەكی بە فەرمی واز لە كۆمەڵەو یەكێتی بهێنێت، شایانی باسە لەو چوار كەسەی دەستەی دامەزرێنەر(تا ئەو ساتە) تەنها من نامەی فەرمی وازهێنانم نوسی بوو.

١١- **دیاریكردنی ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش.** (خەباتی سەرەكی) شارەكانە نەک شاخ، هێزی ڕێكخراوی جەماوەری شارەكان و(ڕاپەڕینی شارەكانە) نەک هێزی چەكداری شاخ. ئاڵای شۆڕش وەک یەكێک لە بڕیارەكانی دەستەی دامەزرێنەری هەر لەسەر ڕۆشنایی ئەم خاڵە بە (هیچ شێوەیەک) بریاری جیاكردنەوەی هێزی چەكداری نەبوو. لە كاتێكیشدا كە ئاڵای شۆڕش خەباتی چەكداری گەریلایی ڕەتنەدەكردەوە. لە هەمان كاتدا ئێمە بە مافی خۆمان دەزانی لە هەرشوینێكی ئەو نیشتمانە (ئەڵقەكانی ڕۆشنبیری) وەک ڕێكخستن بۆ پەروەردەو

پێگەیاندنی کادیر دروست بکەین. بەڵام (بە پیچەوانەی ئەو هەموو درۆو دەلەسانەی خرانە پاڵ ئاڵای شـۆڕش گوایا هیزی چەكدار جیادەكاتەوە!) بە هیچ شـێوەیەک لەو دەمەدا **نەمان دەویســـت (هێزی چەكدار) نە دروســـت بكەین و نە جیا بكەینەوە.** چونكە بنچینەو ڕیشـــەی خەباتی ئێمە شـــارەكان بوو نەک شـــاخ... ســـتراتیژی وئەڵتەرناتیڤی ئێمە بۆ ئەو شـێوازە چەكداریە باوەی شـاخ (راپەڕینی سـەرتاسـەری شارەكان) بوو. مێژووش دواتر ڕاستی ئەم بۆچونانەی ئێمەی سەلماند. بە تایبەت لە ساڵی ١٩٩١.

١٢- هەر لەو كۆبونەوەیەدا بڕیـاردرا، نمـانـامەی كـاركردن بنوســـرێـت و بڵاوبكریتەوە. مەلا بەختیـار بە نووســـینی نمـا نـامەكە هەڵســـا و دوای چاپكردنیشی..ئەڵقەكان هەڵسان بە بڵاوكردنەوەی.

دوای تەواوبوونی ئەو كۆبونەوەیە، چووینە مـاڵی (جەلیل خەلیل)هـاوڕێ وریا (مامۆستا ئەحمەد عەلی، ناسراو بە ئەحمەد زیندانی)، مەلا بەختیار یەكەم تەلەفۆنی لەگەڵ (هـاوڕێ خەجۆ) لە فەرەنســـا كرد، دووەم تەلەفۆنیشـــی لەگەڵ (ســـالار عەزیز)([1]) كرد لە سوید و پێی ڕاگەیاندن كە ئاڵای شـۆڕش دروستكرا. دوا وتەی هاوڕێ خەجۆ ئەوەبوو ووتی : بزانن مقەستەكە كەی بەكاردێنن تا خۆتان نەبڕێت...

[1]) ســـالار عەزیز:ئەندامی كۆمێتەی هەرێمەكان و دواتر ناوەندی كۆمەڵەی ڕەنجدەران و مەكتەبی سیاسی یەكێتی نیشتمانی بوو، تا كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵە. ئیتر دەستی لە بەرپرسیارێتی كێشایەوە. وەكو كەسێكی ئۆپۆزیسیۆن دەردەكەوت بەرامبەر (سیاسەتەكانی) یەكێتی نیشـــتمانی. لە ســـاڵی ١٩٨٤ لە كاتی وتووێژی یەكێتی و ڕژێمی بەعس لە ڕێگەی تاڵەبانیەوە لە بەغداوە چووە وڵاتی سوێد. دواتر لەوێوە دەستەیەكی بە ناوی(لفیف من عصبة شـغیلة كردسـتان-العراق) دامەزراند وكەوتە دەركردنی نامێلكە دژی(سـەرانی یەكێتی) هەر بەو ناوەشەوە پەیوەندی كردبوو بە لیبیاو سوریاو ئێران و بەرەی جودیشەوە. لەو بڵاوكراوانەی دەریكردن (لم یعد الصـــمت ممكنا)(چیتر بێدەنگی لە توانادا نییە).... پرواى وابوو دەوڵەتی سۆڤیەت قەڵای سۆسیالیزمە وحزبی شیوعی عێراقیش حزبێكی ڕیڤیژێنیزم نییە. تیروانینی ســـالار عەزیز لە ســـەر مەســـەلەی بەرە (جبهة) وســـروشـــتی پێكهاتەی چینی بۆرژوازی و ماركســـیزمی شـــۆڕشـــگیرو ســـۆڤیەت دژ بە بۆچوونەكانی ئاڵای شـــۆڕش بوو. هەربۆیە لە ســـەرەتاوە ئایدۆلۆژی و فیكری ئاڵای شـــۆڕشـــی پەســـەند نەدەكرد..ســـالار عەزیز كە بە ناوی (**كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتان –عیراق**) بێ ئەوەی ڕێكخســـتنی لە ناوەوەی باشـووری كوردسـتان هەبێت، كاری دەكرد بۆ (جیاكردنەوەی هێزی چەكدار) لە یەكێتی و لەو بارەشـەوە قسـەی لەگەڵ دەوڵەتەكان سـوریاو لیبیاو ئێران و جود كردبوو. لە بەر ئەوەی خۆی (ژێرخانێكی ڕێكخراوەیی) نەبوو، دەیویســـت ئاڵای شـــۆڕش ڕازی بكات بە بۆچونەكانی وبەرەو جیابوونەوەی چەكداری بەرێت. بەڵام لە چاوپێكەوتنەكەی تاران دا مەلابەختیار بە ڕوونی ڕای ئاڵای شـــۆڕشـــی بەرامبەر جیاكردنەوەی هێزی چەكداری و لایەنە فكریەكان و بەرەی بۆ ڕوون كردبونەوە، كاتێک مامۆســـتا جەعفەر دەبینێت و دەبیســـتێت دوو بۆچوونی جیاوازی چەند لەیەک دوورن بڕیاری ڕۆیشـــتن لە ئێران دەداو دەگەڕێتەوە ئەڵمانیا. بەڵام جلال تاڵەبانی و ســـەرانی یەكێتی تا ئێســـتەش ســـالار عزیزی بە یەكێک لە ســـەركردەكان و دامەزرێنەرانی ئاڵای شـــۆڕش دەزانن! تاڵەبانی هەڵوێســـت و بۆچوونەكانی سالاری بە ئاڵای شۆڕش دەزانی و لەوێوە حوكمە هەڵەكانی دەدا بەسەر ئاڵای شۆڕشدا.

سالار عەزیز هیچ پەیوەندیەكی بە دروستبوونی ئاڵای شۆڕشەوە نەبوو، ئەو و مەلابەختیارو ئەو هاوڕێیانەیتری ناڕازی ناو كۆمەڵە پێش دروســـتبوونی ئاڵای شـــۆڕش (ڕەوتێكی ناڕازی) لە (ســـیاســـەت و بیرو رەفتاری ســـەرانی یەكێتی و نەوشـــیروان) بوون. لە ناوخۆیاندا بیروباوەڕیان لەســـەر بزوتنەوەی كرێكاری و ئینتەرناســـیۆنالیزم و ســـتراتیژی خەبات و بەرە، ســـروشـــتی پێكهاتەی چینایەتی بۆرژواو...جیاوازبوو. **ئەوان تا ئەودەم و دواتریش نەوشـــیروانیان بە هۆكاری كێشـــەكان ناودەبرد و دەردەخســـت! نەک ســـیاســـەتی پاوەنخوازی تاڵەبانی و كاركردنی بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكیتی دا.** لە كاتێكدا نەوشیروان مستەفا خۆی بە قوتابیەكی جلال تاڵەبانی دادەنا. دواتر سالار عەزیز لە ئەوروپا بە ناوی(كۆمەڵێک لە لایەنگرانی كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان-عێراقەوە)(لفیف من عصبة شغیلة كوردستان –العراق) لەگەڵ مامۆستا جەعفەردا پەیوەندی گرت وبڵاوكراوەی پەخش دەكرد، یەكێک لەو بڵاوكراوانە بە ناوی (لم یعد الصـــمت ممكنا- چیتر بێدەنگی لە توانادا نەماوە) گەیشـــتەوە باشـــووری كوردســـتان. مەلا بەختیار لە كاتی قســـەكانیدا تەلەفۆنەكەی وا ڕادەگرت كە ئێمەش گوێمان لە قســـەكانیان بێت. ئەوەی لە بیرم مـابێـت قســـەیەكی هـاوڕێ خەجۆ بوو كە كردی ووتی: بزانن مقەســـتەكە كەی بەكاردێنن تا خۆتان نەبڕێت...

پاش چەند ڕۆژێک دوای ئەو كۆبوونەوەیە نما نامەكە بە چاپكراوی گەیەنرایە ماڵی ئێمەو لەوێوە بەسـەر بەشـەكان و ئەڵقەكاندا دابەشـكران. بەشـێكی باشـیشـی بە چڕی لە ناو خەڵكدا بڵاوكرایەوە.

دوابە دوای نمـانـامەكە، چەند نوســـین و بڵاوكراوەیتریش بڵاوكرانەوە بە نـاو ئەڵقەكان و خەڵكیشدا. سەبارەت شەڕی كۆنەپەرستانەی ناوخۆی كورد و مفاوەزات و شـــیكردنەوەی ســـروشـــتی چینـایەتی بۆرژوازیـانەی نـا ئـازادیخوازی و نـا دیموكرسیخوازی یەكێتی نیشتمانی و هەڵە زۆر لەسەركەوتووەكانی.

گەلی كورد بە تەواوی بێزاربووبوو لە شـــەڕی ناوخۆ لە پێناوی دەســـەڵاتدا، لە كاتێكدا شـــەڕی نەگریســـی ماڵوێرانكەری عێراق و ئێران لە گەرمەیدابوو، لە بری ئەوەی ڕێزەكانی ئۆپۆزیســـیۆنی كوردی و هێزە ئۆپۆزیســـیۆن و دیموكراســـەكانی كوردو عێراق یەكخرایەو نەخشـــەو پلانی ڕوخـانی رژێمی عێراق دابنرایە، ســـكرتێری یەكێتی جلال تاڵەبانی لە ڕاگەیاندنەكانەوە دەیوت (ئێمە لە پشـــتەوە خەنجەر لە ســـوپـای عێراق نـادەین). لە دەمی مفـاوەزاتەكەیشـــدا لەگەڵ بەعس دەیووت(صـــدام الحكم و لیس الخصـــم!)(ســـەدام حەكەمە، دوژمن نییە) و (میری نیشـــتمانی بەدیهێنەری مافی كوردە!) بەبێ ئەوەی ڕژێم هیچی ســـەلماندبێ! ئەو

(*)ســـامی عبد ناوی نهینی تازەی مامۆســـتا عادل بوو. گەرمیان ناوی نهێنی تازەی مەلابەختیاربوو.

دروشـــمانە بووبووە مایەی بێزاری ڕێكخســـتنەكانی كۆمەڵەو یەكێتیش و خەڵكیش. لەو دەمەدا ڕژێمەكەی ســـەدام زیاتر لە هەموو كاتێک درێژەی دەدا بە عەرەبكردن ودابڕاندنی گوندو شـــارو شـــارۆچكە كورد نشـــینەكان ولكاندنیان بە پارێزگا عەرەبییەكانەوە. بە زۆر بە بەعســـیكردنی خوێندكارانی زانگۆكان و بە زۆرە ملی بردنیان بۆ جەیشی شەعبی زیاتر پەرەی سەند. لە گەرمەی ئەو مفاوەزاتەدا كاتێک ڕژێم بە زۆرەملێ ویستی خوێندكاران بكاتە جەیش شەعبی، خوێندكاران راپەرین، لە ســـورداش بە خوێندكارانیان ووتبوو ناتوانین هیچتان بۆ بكەین! و لە ناویشـــەوە هەڕەشەیان لە بەرپرسانی ڕێكخستنەكانی (كەرتەكانی خوێندكارانی كۆمەڵە) دەكرد كە پێشـــەنگی خۆپیشـــاندانەكانیان دەكرد، كە من بەرپرســـیاریان بووم و تەنانەت لە ئێستگەكەشیانەوە ئێمەیان (ئەو ڕێكخستنانەی كەرتەكانی خوێندكاران كە پێشـەنگی ڕاپەڕینەكانیان دەكرد) بە (تێكدەری ڕیزی نیشتمانی !) ناودەبرد.

لە ماوەی مفاوەزاتەكەدا ژمارەی جاشـی كورد كە بە (افواج خفیفە) ناسـرابوون چوارســـەد و چل هەزاری تێپەڕاندبوو، بە ئاشـــكرا كەمینیان دەنایەوە بۆ كوشـــتنی پێشـمەرگە، ژمارەی ئەوانەی بەعسـی بوون و سـیخوڕیشـیان بۆ بەعس دەكرد زۆر لەوە زیاتر بوون. دەزگا سـیخوڕی یەكانی ڕژێمی بەعس بە سـەدان كەسـایەتی ناو پێشـمەرگە، تا بە مەكتەب سـیاسـیان و دەزگای ڕێكخسـتنیشـیان دەگات لە دەزگا سـیخوڕی یەكانیدا ڕێک خسـتبوو. كە (دوای ڕوخانی ڕژێمی بەعس مەلەفەكانیان ئاشكرابوون). ڕژێم بۆ سووكایەتی پێكردنی یەكیتی بێجگە لەوەی پشتی جاشەكانی دەگرت، لە ناوشـارەكانیشـدا، لە چەندین گەڕەكدا، بۆ چاوترسـاندنی خەڵک، چەندین لاوی گوڵە بارانكرد.. دەرخســـتنی ڕاســـتیەكان بۆگەل ســـەرانی یەكیتی تووشـــی هیسـتیریا كردبوو، بە تایبەت وەلامێكی دروسـتیان نەبوو بۆ شـەڕی ناوخۆ لە گەڵ بزوتنەوەو جودا. هیچ ڕێكخسـتن و هێزێكیتریان قبوڵ نەدەكرد. خۆیشـیان كوردیان لە قەیرانێكەوە دەبرد بۆ قەیرانێكی تر. (خۆیـان وتەنی : ڕوبـارێـک خوێنیـان ڕشـتبوو!) بەڵام بێ ئەوەی توانیبێتیان لانی كەمی ئامانجە نەتەوەییەكان لە ئازادی و دیموكراســـی و مافی چارەنووس بەدەســـت بهێنن! ســـەرانی یەكێتی نیشـــتمانی، ئامادەبوون لەگەڵ فاشستترین ڕژێمی بۆرژوازی ناوچەكە دابنیشن و گفتوگۆ بكەن، بەڵام لەو بارودۆخە ترسـناكەی پەرتەوازەیی كوردا ئامادەی دانیشـتن و ڕێكەوتن و گفتوگۆ نەبوون لەگەڵ لایەنە كوردییە سیاسی یەكانیتری گۆرەپانەكە.

دوای ئەو كۆبونەوەیەی دەستەی دامەزرێنەر، نامێلكەیەک بە ناوی (نمانامە) لە ســەر ڕۆشــنایی بڕیارەكانی كۆبونەوەكە لە لایەن مەلا بەختیارەوە نوســراو، دوای چاپكردنی و گەیشـــتنەوەی بە من لە ناو ئەڵقەكان و بڕیكی زۆریشـــی لە شـــارو شـــارۆچكەكاندا بڵاوكرایەوە. ئەو نما نامەیە لە دوای یەكەم كۆبونەوەی دەســـتەی دامەزرێنەر، یەكەمین بڵاوكراوەیەک بوو لە لایەن ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوكرایەوە..

لە بــارەی بڵاوکردنەوەی ئەو بڵاوکراوانەوە، نــامەیەکم لە مەلا بەختیــارەوە پێگەیشت بەمجۆرە:

هاوڕێ سامی عبدی تێکۆشەر

سڵاوێکی گەرم و ڕێزم بۆ هاوڕێیان هەیە

وا نامەیەکم بۆ خزمەکانم نووســـیوە لەگەڵ ئەم دەفتەرە ســـوورەدا تکایە بۆیان ڕەوانە بکە بە زووترین کات.

هەرکاتێ وەڵامەکەیان هێنا دیارە بۆم ئەنێرن بۆ تەکیە. ئەم دەفتەرەش بۆ یادی شـــەهید ئارام نووســـراوەو ڕەنگە بە چاپ کراوی بیهێننەوە. کە چاپ کراو هێنایان. ئەو کاتە دووسەد ژمارە بۆ من بهێنن و باقیەکەی بۆ کەرکوک و هەولێر و شارەکانی تر بەرن.

خۆشیتان
هاوڕێتان
گەرمیان

ناردنەوەی نوســـینەکەی یادی شـــەهید ئارام بڕێک لە چاپکردن دواکەوت، لە نامەیەکی تری مەلا بەختیار کە نووســـی بووی بۆ من و پەرۆشـــی پێوە دیاربوو ســـەبارەت بە نوســـینەکەی شـــەهید ئارام، کە من گەیاندبوومە هاوڕێیانی کۆمەڵەی زەحمەتکێشـــــانی ئێران بۆ چـاپکردنی و گێڕانەوەی بۆ من دواکەوتبوو. ئـاوا نووسرابوو:

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێکی هاوڕێ یانەی گەرم

ئەم باوبارانە حەشـرئەکات و سـەیارەو هاتوچۆ نیە، گرنگ ئەوەیە نوسـینەکەی شـــەهید ئارام گەیشــتبێتە دەســتتان و ئێوەش گەیاندبێتانە هەندێ شــوێن. تکایە گەر نەشـــیان گەیاندووە وا بکە لە ڕێ ی برادەرانەوە بزانە هۆکەی چیە و زوو بکەوە سۆراغی چونکە نرخی بڵاوکردنەوەکەی کەم ئەبیتەوە.

نازانم هاوڕێ کانی شاری ئاگر بۆ دیار نەبوون، خۆیان نەهاتوون یان ڕێ وبان ڕێ ی نەداوە، زۆرگرنگە هەواڵێکی ئەو هــاوڕێ یــانە بــاش بزانم، چونکە مەســئولەکانیان فیرارن و دەمێکە هەواڵیان نیە، دو نامەم بۆ ناردوون وەڵامیان نیە، تکایە هەر دەستت گەیشتە یەکێکیان و هاتن وابکە سەرم بدەن.

تکایە ئەڵقەکەشـتان کۆبونـەوەی ڕەسـمی بکەن و ڕاپۆرتی تێروتەســەل لەســەر تەواوی کارو ئەرکەکانتان بنووسن.

ئەگەر بتوانن بیست تا سی بەند كاغەزی ڕۆنیۆ و شەش بەند ستێنسڵمان بۆ ڕەوانە بكەن زۆر باشە. ئەگەر ئەتوانن بۆ ئەم كارە سەیارەی تایبەتی بگرن و ڕەوانەی بكەن. دوو ڕۆژ هەتاو بێ سەیارە دەرئەچێ، ئەگەر كاری واتان كردو بە ڕێكەوتیش پێشمەرگە ڕێ ی پێ گرتن و هەواڵیان پرسی بڵێن ئەو كاغەزو ستێنسلانە بۆ بەهادین نوری یە، خۆ ئەگەر جەمالی سایەق هات وەجبە وەجبەش ئەتوانن ڕەوانەی بكەن.

تكایە زوو وەڵامم لێ بگێرنەوەو چی هەیە بۆمان بنووسن.

رایەخەكەشت بیرنەچێ. هاوڕێتان

خۆشیتان

گەرمیان

لەو دەمەدا ڕژێم لە ڕێگەی جاشەكانیەوە چەندەها تاوانی كوشتنی پێشمەرگەی ئەنجام دا كە لە ڕۆژگارەكانی تردا بۆی نەدەكرا، لەوانە شەهیدكردنی ملازم سەید كریم و مامە ڕیشە و..لە هەمان كاتدا پرۆسەی بە بەعسیكردن و بە جەیشی شەعبیكردنی زۆرەملێ ی لە زانكۆكاندا چڕتركردبۆوە..لەو دەمانەدابوو بڵاوكراوەكان گەیشتن، مەلا بەختیارم لە گەیشتنیان ئاگاداركردەوەو ئەویش ئەم نامەیەی نارد:

بردنی بڵاوكراوەكان بۆ كەركوك

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاوێكی گەرم

وا ڕوناكم* نارد و تكایە دەست بەجێ سەیارە تەرتیب بكەن و (٣٥٠) لە وانێكەكە بەرن بۆ كەركوك.

وابكە خۆت بڕۆیت مناڵ و شتی وا زۆر بەرن و لەوێ ماڵەكە باش دەست نیشان بكە تا بتوانی لەمەودوا شت بگەیەنیت و ئەگەر هاوڕێ كەش لەوێ بوو، شوێنی خۆتی پێ بناسێنە تا ئەویش بتوانی بێتە لاتان.

هیوادارم هەر ئەمشەو بشگەڕێنەوە سلیمانی چونكە باران باری ڕوناك ناتوانی بگەڕێتەوە.

خۆشیتان

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/١/٨

تەنها بۆ ڕونكردنەوەی بەرچاوی خوێنەر لەو سـەردەمەی نامەكەی تیا هاتبوو ساڵی ١٩٨٥ بوو. ڕژێمی بەعس لە ماوەی مفاوەزاتەكە كەڵكی زۆری وەرگرتبوو، بۆ دروستكردنی تۆڕی جاسـوسـی لە ناو ڕیزەكانی یەكێتی و پێشـمەرگەو سـەركردایەتیاندا ، (بە دەزگای ڕێكخسـتنی كۆمەڵەشـیانەوە، وەک دواتر لە مەلەفەكاندا دەركەوتن). ڕژێم توانی بە سـەدان هەزار جاش وجەیش شـەعبی كۆبكاتەوە(بە بەرچاوی سـەرانی یەكێتی یەوە، ژمارەی جاش چوارسـەد هەزاری تێپەڕاند) و بە سەدان هەزاریشی كردبووە بەعسی. ڕەبایەی جاش و سوپای نێوانی شارەكان و بازگەكان زۆرتربووبوون. لە زۆر لاوە بە هاندان و فیتی ڕژێمی بەعس شەڕ لە نێوان یەكێتی نیشتمانی و جآشدا هەڵدەگیرسا و گەلێک پێشمەرگەو كادری پیشـمەرگەیی تیا بوونە قوربانی. ترس و تۆقاندنێک لە نیو خەڵكدا بڵاوكرابۆوە، بە هۆیەوە خەڵک وا چاوترسـێن كرابوو **زۆر كەم بوون** ئەوانەی دەیانوێرا باسـی كوردایەتی بكەن و كاری ڕێكخراوەیی دژ بە ڕژێم بكەن.

لە كاتێكدا لە كۆمەڵەدا كارم دەكرد، چەند هاورێیەكی شاری كەركوک پەیوەندی ڕێكخراوەییـان بە (كەرتی خوێنـدكـارانی شـەهیـد ئـارامەوە) هەبوو كە من بەرپرسیاریان بووم. ئەمان زووتر گەیشتبونە ئەو باوەڕەی ڕێكخستنی سەربەخۆی كرێكاران لە ناو یەكێتیەوە دروست ناكریت و وازیان لە كۆمەڵە و یەكێتی هێنابوو. بەڵام پەیوەندی هاوڕێیانەیان لەگەڵ من نەپچڕی بوو. دوای دروسـتبوونی ئاڵای شـۆڕش، پەیوەندیمان بە یەكەوە كردەوەو ئەمانە بوونە ئەڵقەیەک، هاوڕێ جوتیار سەرپەرشتی دەكردن. هەربۆیە پێشترلە سەردەمی كۆمەڵەوە، لەسەر داوای من لە ڕێگەی ئەم هاوڕێیانەوە، بە مەبەسـتی دیاریكردنی باشـترین كاتێک بۆ شـت گواستنەوە لە نێوان بازگەكانی سولەیمانی- كەركوک. كەركوک – هەولیر، بە باشی چاودێری و زانیاریان لەسەر سەعاتەكانی ئاڵ و گۆڕی سەربازو ئەمنەكان لەو دوو بازگەیە كۆكردبۆوە و سێ كاتیان دەستنیشان كردبوو...

كاتێک ئەو نامە بە پەلەیەی مەلابەختیار گەیشـت، بێ ئەوەی پرسـیارو باس لە (چۆنیەتی گەیاندن)ی بڵاوكراوەكان بكات، بێ ئەوەی مافی بریارو جیبەجێكردنی بە ئێمە بدات، نووسی بووی (دەست بەجێ ٣٥٠ لە وانێكەكە بەرن بۆ كەركوک**!**)و (هەر ئەمشـەو بگەرێنەوە**!**)هەر ئەودەم زانیم (تاكرەوی لە بریار)و حسـاب نەكردن لە ئەنجامدانی كارو نەبوونی نەخشـەی كار كە یەكێک بو لە نەخۆشـیەكانی ناو یەكیتی لێرەش درێژەی هەیە.

من بە كەڵک وەرگرتن لە چاودێری و زانیاری و ئامۆژگارییەكانی ئەڵقەكەی هاوڕێ جوتیار لە كەركوک، لەو سـێ كاتەی ئەوان دیاریان كردبوو، سـەعات حەوتی بەیـانیم هەڵبژارد بۆ دەرچوون لە بـازگەكەی كەركوک، كە لەو دەقیقەیەدا پاسـەوانەكانی بازگەكەیان دەگۆڕی . هاوڕێ جەبارم* ئاگاداركردەوە، كە ماڵیان لە

گەڕەكی خەبات بوو، تیۆتایەكی كەم ئەندامی كرۆنای هەبوو، مرۆڤێكی كەم ئەندامی زەحمەتكێش، دڵسۆز، ئازا، چاونەترس و بە دیسپلین. لە سەردەمی كۆمەڵەدا ڕۆڵی زۆر جوامێرانەی نواند بۆ ئاسانكردنی كارەكانی (كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی كۆمەڵە) دواتریش (ڕێكخراوی سولەیمانی كۆمەڵە). لە دامەزراندنی ئاڵای شۆڕشیشەوە بووە یەكێك لە هاوڕێ هەرە دڵسۆزو تێكۆشەرەكانی ئاڵای شۆڕش. كارەكەم لەگەڵ هاوڕێ جەبار باسكردو سەرپشكمكرد لەبریاری كردنی یا نەكردنی. ئەو ووتی خۆت دەزانی ئەوە یەكەم كاری ترسناكم نییە، بۆ دۆزەخیش بێت لەگەڵ تۆ دێم و ژیانی من لە ژیانی تۆ زیاتر نی یە. لە كاتی دیاریكراودا خۆی و ئۆتۆمبێلەكەی ئامادەبوو، (٣٥٠) دانەم لە بڵاوكراوەكە جیاكردەوە و لە پشتی كورسیەكەی دواوە شاردمانەوە، ڕوناكی شێخ جەناب و لاڤەی كچی كە وابزانم پێنج ساڵان دەبوو، ڕوناكی حاجی حەمەنوری هاوسەرم و ئاڵای كچمان كە هەمان تەمەنی لاڤەی هەبوو، لە دواوە سواربوون. هاوڕێ جەبار ئۆتۆمۆبیلەكەی لێدەخوڕی و خۆیشم لە تەنیشتیەوە سواربووم و كەوتینە ڕێ. (ئەمزانی ئەم شێوازی كاركردنە هەڵەیە،" ساڵێك دواتر هەر ئەم شێوازە كاركردنە هەڵەیە تووشی گەورەترین زیان و پەلاماری ڕژێمی كردین") (چونكە شێوازی كاركردنی نوێمان دۆزیبۆوە، بۆ گەیاندنی بڵاوكراوە بە شارەكان). بەڵام جێبەجێمكرد تا ڕۆژێك نەكرێتە بەهانەی جێبەجێ نەكردنی بریارێك. بە هاوڕێ جەبارم ووت هەوڵ بدە لە سەعات حەوتی ئەم بەیانییە بگەیتە بازگەكەی كەركوك. ڕێك لە سەعات حەوتی بەیانی گەیشتینە بازگەی كەركوك، لەو كاتەدا پاسەوانەكانیان دەگۆڕی، یەكێك لە پاسەوانەكان كە سەربازبوو هاتە پێشەوەو سەیرێكی ناو ئۆتۆمبێلەكەیكرد، كە بینیی ژن و مناڵی تێدایە، وتی بڕۆن. تا بڵاوكراوەكانمان گەیاندە شوێنی خۆی لە ناو شاری كەركوك، وەك ئەوەی دیاریكرابوو و گەڕاینەوە و گەیشتینەوە بازگەكەی كەركوك ڕووەو سولەیمانی، بووبوو بە سەعات نۆی بەیانی. بازگەكە زۆر قەڵەباڵغ بوو، ڕیزێكی زۆر ئۆتۆمۆبێل بۆ سەرەی پشكنین وەستابوون، بێجگە لە سەرباز، ئەمنیش لە بازگەكە ناو ئۆتۆمبێلەكانیان دەپشكنی و داوای پێناسەیان دەكرد، كە نۆبەی ئێمە هات و چوینە بەردەمیان، ئەمنەكان پشكنینێكی ووردیان بۆ ئۆتۆمبێلەكە كرد، دوای ئەوەی هیچیان نەدۆزیەوە ڕێگەیاندان بڕۆین. (هاوڕێ لیدیا-ڕوناكی شێخ جەناب) هەڵیدایە ووتی بەخوا ئەم حكومەتە كەرە كە شتمان پێبێت نامانگەڕێن كەچی كە هیچمان پێنییە ئاوا بە ووردی دەگەڕێن.

حكومەتی بۆرژوا فاشستەكانی عەرەب لە بەغدا. فرسەتیان لە مفاوەزاتەكەی یەكێتی هێنابوو، گەڵێك بریاری لە سێدارەدانیان جێ بەجێكرد. لە شارەكانیشدا تۆڕی جاسوسی و بە جاشكردنیان فراوانتركردبوو. ئەو حاڵەتە خەڵكی نا ئومێدو بێ هیواكردبوو، سەرانی یەكیتی لەو ئاهەنگانەی لە سورداش سازی كردبوو بە

بەرچاوی دەزگا سیخوڕی یەكانەوە، بە مەبەستی ئەوەی پیشانی بدات كە خەڵكێک لایەنگری ئەو مفاوەزات و سیاسەتەی ئەون، بیری لەوە نەكردبۆوە كە ئەو كارەیان تا چەند زیان بە خەڵک و ڕێكخستنەكان دەگەیەنێ و لای ڕژێم ئاشكرایان دەكات..

لەو دەمەدا تا دەهات شاڵاوی ڕاگەیاندنی یەكێتی نیشتمانی دژی ئاڵای شۆڕش زیادی دەكرد، ئێمە لە ناوەوە گەیشـــتبووینە ئەو باوەڕەی كە ڕوودانی ئەو شـــاڵاوە ننزیک بۆتەوە. لە ئەڵقەكەمانەوە نامەیەكمان ئاراستەی مەلابەختیار كرد، سەبارەت ســـەرجەم چالاكی ئەڵقەكانمان، گەرچی ،مەلا بەختیار چەند جارێک داوای ژمارەی ئەڵقەكان و ناوە نهێنی یەكانی كردبوو، بەڵام ئێمە لە ئەڵقەكەمانەوە بریارمان دابوو ژمـارەی ئەڵقەكـان و نـاوە نهێنیەكـانی بۆ نەنێرین بۆ گونـدی تەكیە ،تـا لە ژێر دەسەڵاتی مەڵبەندی یەک دوور دەكەوێتەوە، كە تا ئەودەمەو دواتریش لەناوجەرگەی مەڵبەندی یەكدا مابۆوە و ئەویش بەمجۆرە وەڵامی دایەوە :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی (٢١) بەڕێز

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم و ڕێزی هاوڕێ یانەم هەیە

نامەی ٢/٧ تان گەیشت و سوپاستان ئەكەم و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-سەبارەت بە بڵاوكردنەوەی نامێلكەكەمان، تكایە سەرنج و تێبینی دڵسۆزان و هـاوڕێ یـان بە ووردی و بـابەتی كۆكەنەوەو بۆمـان بنێرن و زۆر گرنگە بزانین خەڵك ڕای چیە بەرامبەر كاری گەورەی وا كە چارەنووســـەكەی بۆ جیابوونەوە ئەروات.

٢-تكایە كارێكی وا بكەن لە ڕێی ســـەیارەكانی كە هاتو چۆی ســـنوری تیپەكان ئەكەن، لە نوســـینەكان بپێچنەوەو بۆ ئامر تیپ و ئامر كەرت و ئامر مەفرەزەكان بنێرن. ئەمە باشـــترین ڕێگەیە بگاتە دەســـــت ئەو كەســـانەی نەزانن لە كێ وە بڵاوكراوەتەوە. ئەو هاوڕێ یەی ئەیبات بۆ ســـائیقەكان نەناســـراو بێ و تەعقیبی گەراجەكان بكەن لە هەموو شوێنێكەوە سایق هاتوچۆ ئەكات.

٣- نووسینەكەتان دیسـان ژمارەی ئەڵقەكان و ناوە نهێنیەكانی تیا نەبو. تكایە لەم بارەوە وێنەیەكی ڕۆشن بنێرن.

٤-تكـایە بە هۆی ئەو بڵاوكراوانەوە، ڕەنگە قســـە زۆربێ لەنـاو خەڵكا. بەڵام هاوڕێ یانی خۆمان خۆیان نەكەن بە خاوەنی كارەكەو بەڵگە نەدەن بە دەســـتەوە كە ســـەرچاوەكەی ئەزانن. نووســـینەكەی شـــەهید ئارامیش ئەگەر زۆرە وا بكەن بگاتە ماڵان و فرێ ی بدەنە ماڵی كەسـانی دڵسـۆز، مەرج نیە تەنزیمەكان بن. وێنەیەكیش بگەیەننە ماڵی شەهید ئارام.

٥- تكایە تەئكید هەمیشـە بكەنە سـەر دراسـەو قوڵ بونەوە لە بۆتەی تیئوری. با هاوڕێ یان زۆرتر بە دراسەوە خەریک بن و مەشغوڵی قسەو شەڕو كێشەی یەكێتی

نەبن. ئەم ڕوداوانەی ڕووش ئەدەن تێركردنی قینی خەڵكە و سـاردكردنەوەی ئەو هەموو نـارەزایی یە كە دژی یەكیتی تەقیبووەوە. بە دووری مەزانن مفـاوەزات و هدنە سـەر هەڵبداتەوە. لەم چەند شـەڕەدا لە گەرمیان و قەراج و كەركوك. شـەڕە عەرەب كراوەو دەست لە ژن و پیرو منداڵ و گەنج نەپارێزراوە. لە گوندی(گورزێ) ی تەنیشـت كەركوك.(٦٧) كەسـیان كوشـتووە زۆربەیان بێ چەک و ژن و مناڵ بوون. لەم لاو لەولاش ئەڵێن شـەڕی كوردو عەرەبە. بە ڕاسـتی ئەمە كارێكی خەتەرناكە و ڕەنگە چەندین سەبراو شاتێلا بكەوێتە كوردستان و سەدان كەسی بێ تاوان لە كوردو عەرەب تیا بچن و سـەرئەنجامیش ڕقێكی شـۆڤێنیسـتانەی مێژوویی دروسـت ئەكات. كوشـتنی چەكدار قەیناكات و حەقیشـە. بەڵام ژن و منداڵ، تەنانەت منداڵی سـەربێشـكە. ئەمە كارێكی فاشـستیانەیە. وە تەبریری نیە. موبەرریش ئەداتە دەسـت دوژمن قەتڵ و عام بكات. لەسـەر ئەمەش دێهات هەموو تۆقیون. ئێوە دژی شـەڕی كوردو عەرەب قسـە بكەن. دژی كوشـتنی منداڵ و ژنان قسـە بكەن، دژی جۆری عەقلیەت و بیركردنەوەی كـارەكە قسـە بكەن، بەڵام زۆریش بە تونـدی سـیاسـەتی تەعریب و تەهجیری حكومەتیش بكوتن. یەكەمین خەتاباری كارەكە بخەنە ئەستۆی حكومەت. دژە كرداری یەكیتیش بە شێوەی خراپ و نەتەوە پەرستی تەسـك لە قەڵەم بدەن. كوشـتنی منداڵانیش بە كـاری درنـدانەی بڵاوبكەنەوە. شۆڤینیەتی حكومەت و دژی قەومیانەی یەكیتی مەحكومە.

٦- تكایە هەفتەیەكی تر ئەگەر زانیتان جەمالی سـایەق نایەت وا بكەن خۆتان سەیارەیەكی باوەڕ پێكراو بدۆزنەوە چونكە نووسینێكی تازە لێرە دەست ئەكەوی بە ناوی (كۆشـشـی تیئۆری ئەركی گرنگی سـەرشـانمانە). ناردنی كاغەزی ڕۆنیۆو ئستێنلیش گرنگە. هەروەها تكایە لە بڵاوكردنەوەی نووسینەكاندا تەركیز بكەنە سەر كارگەو دانیشگا، مەعهەد، ئامادەیی.

٧-زۆریش گرنگە پرۆپاگەندە دژی شـەڕی ناوخۆ بكەن لە ناو خەڵكدا ، بێ هودەیی شەڕی ناوخۆ دەرببڕن و موناقەشەیەكی زۆر بكەوێتە ناو خەڵك زۆر باشە لەم بارەیەوە. ئەمەش پاشـە ڕۆژ خۆمان قازانجی زۆری لێئەكەین. جگە لە قازانجە گشتیەكەی میللەت و شۆڕش.

ئومێدەوارین بەردەوام لە دراسـەو خەباتی شـۆڕشـگێرانەو دامەزرانـدنی ڕێكخسـتنی پۆلاییانەدا بین و بەرەو ئامانجی كرێكاران و زەحمەتكێشـان خەبات بكەین.

خۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥ /٢/١٢

مەلا بەختیار نامێلكەیەكی بۆ ناردم تا بیگەیەنمە هاورێیانی كۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتكێشان، بۆ چاپكردن، هێشتا تا ئەوساتە وەختەش ئامیرەكانی چاپكردنمان نەبوو. لە نامەكەیدا بەمجۆرەی نوسی بوو:

هاورێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێكی گەرم

وا ئەم نامێلكەیەم بۆ خزمەكانم[1] ناردو تكایە دەســـت بەجێ بیان دەرێ و چاوەڕێی وەڵامەكەشی بكە، ئەگەر چاپخانەكەشیان ناردووە هەر بۆیان بنێرە.

لەم ڕۆژانەدا نامەتان بۆ ئەڵقەكە بۆ ئەنووسم

ئەم نامەیە پەلەیە

گەرمیان

١٩٨٥/٣/١٩

.

. چەند ڕۆژێک دواتر ئاگاداركرامەوە كە ئامێرەكانی چاپكردن ئامادەكراوە بگەیەنرێتە لای من ، دەبوو جێگای بۆ سازبكەم، بریاربوو بە ئۆتۆمۆبێلێكی خۆیان لە بەیانیەكی زوودا بیگەیەننە ماڵی ئێمە.

هاورێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێكی گەرم و ڕێزم بۆ برادەران هەیە

وەڵامی نامەكەم دایەوەو تكایە زوو بیگەیەنە، چونكە شتەكان تەواوبووەو لەسەر ئێمە وەستاوون. جا ئیتر خۆت تەرتیبی بكە كە چۆن لێیان وەرئەگریت و لە كوێ ی دائەنێیت.

هەرزووش تەرتیبی ســـەیارەیەک بكەن كە بتوانن بیگەیەننە هەولێرو كەركوک، عینوانی ئەو دوو شـوێنەش من ئەتان دەمێ. كە شـتەكان هات بەیانیەكی زوو خۆت وەرە بۆ ئێرە.

من خۆشـــم ناردوومە بە دوای برادەرەكە كە ناونیشـــانم دایتێ و ڕەنگە بێت و بیبینم.

بۆ ئەو نامەیەی دەزگای ڕێكخســـتنیش (مەبەســـتی كۆمەڵەیە-نوســـەر)تەعمیمی مەكەن و ئەو شتانە با نهێنی بێ تا بتوانین لەو قەناتانەوە شتمان دەست كەوێ.

---

[1]) مەبەسـتی مەلابەختیار لە وشـەی (خزمەكانم) هاورێ یانی كۆمەڵەی شـۆرشـگێری زەحمەتكیشانی ئێران بوو.

زۆریشم پێخۆشە كە ووردە ووردە خەڵک باوەڕ بە ڕێكخراوی نوێ پەیدا ئەكەن. بەڵام ئێوە خۆتان زەق مەكەن وباسی مەكەن. با لە خوارەوە بچێتە ناو خەڵک.
دووبارەخۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان

رونكردنە وە لە بارەی ئامێری چاپەوە

من بە تەما نەبووم ڕوونكردنەوە بنوســـم لەســـەر ســـەرچاوەی ڕۆنیۆو فۆتۆ ستێنسڵەكە. دیارە من نەمدەویست باسی سەرچاوەی ئامێرەكانی چاپ كردن بكەم، گەر م.پشكۆ، لە كتێبی ئەزمون و یادا باسی نەكردایە. دڵنیام م.پشكۆ هەرئەودەمە لە هاوڕێ شێخ عەلی بیستبوو، ئەمیش نەیدەزانی، بەڵام بەهۆی (هەڵەی خۆشباوەڕی) منەوە زانی، چونكە من پێم ووت، شێخ عەلیش بە مامۆستا پشكۆی وتبوو لە هەمان كاتیشدا گلەیی لە مەلابەختیار كردبوو بۆ ئەوان نەیانزانیووە؟ و لێی شاردوونەتەوە. مەلابەختیاریش نامەیەكی پڕ ڕەخنەی لەو ڕووەوە بۆ ناردبووم. تەئكید دەكاتەوە كە لە خۆی و من كەسیتر نەیزانیوەو نەدەبوو باسی بكەیت.

تـوانـرا لەمــاوەیەكـی كـورتـدا هەنـدێ ئـامـێـری چـاپـكـردن (ڕۆنـیـۆیەك وفۆتۆستێنسڵێک) لە كۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتكیشانی ئێران بەدەست بهێنین. فۆتۆسـتێنسـڵەكە گەیەندرایە ماڵی ئێمە، ڕۆنیۆكە لە بەرئەوەی هەر لە سـەرەتاوە بە باشـی كاری نەدەكرد ، زوو زوو تێک دەچوو، پێویسـتی بە چاككردن بوو، لە ماڵی هاوڕێیەكی تر مابۆوە.

لەو دەمەدا لە لایەن مەلابەختیارەوە، كارەكان وەک ناو یەكێتی، تەنها لە شێوەی (فەرمان دەركردندا)ئەڕۆیشت. ڕاوێژو نەخشـەو پلاندانان سـەبارەت بە ئەنجامدانی هەر هەنگاوێک نەدەكرا، بریارو ئەنجامدانی كارەكان هەروەک ناو پارتی و یەكێتی دەڕۆی بەڕێوە، دەبوو بەرنـامەو پلانی نوێمـان بەرامبەر ســیــاســەتە ئەمنی و ســـەربازیەكانی ڕژێم هەبێت، تا ئەودەم مەلا بەختیار لەو ڕوانەوە نەدوابوو، (من خۆم لە ناوەوە بەرنامەو نەخشـەیەكم لا گەڵاڵە بووبووو، سـەرەتا پێویسـتی بەوەبوو ڕۆنیۆ بۆ شارەكان ئامادە بكرێت، لە باتی فەردەیەک بڵاوكراوە بەو هەموو بازگانەدا بنێرین، دەتوانرا بڵاوكراوەكە فۆتۆسـتێنسـل بكرێت بە دوو نوسـخەو ببرێت بۆ ئەو پارێزگایە، دیارە دوو سـتێنسـل ئاسـانتر دەشـارێتەوە و لەو شـارەش بە ئارەزووی خۆیان دەیانتوانی چەندیان بوێت چاپی بكەن). بە هۆی نەبوونی ڕۆنیۆ لە شارەكانیتر لەودەمەدا ئەو پلانە جێبەجێ نەكرا، گەرچی پاشـــتر.. پاش ڕوونكردنەوەی (چاپی سـەرەتایی- پنەو تیرۆک) بۆ هەولێرو كەركوک، بریارماندا لە سـەردەمی كۆمێتەی شارەكاندا بەوجۆرە كاربكەین.. تا دواتر لە لایەن هاوڕێ یانەوە شێوازی میكانیكی داهێنەرانە دۆزرایەوە و خرایەكار. تـا دەهـات ســـەربـاری ئەركی ڕێكخراوەیی،

ئەركەكانی من خەستتر دەبووەوە. گەورەترین كێشەیەک كە بەرەو ڕووم بووەوە كێشەی كارپێكردنی، تایپ و ئامێری فۆتۆستێنسڵ و ڕۆنیۆكە بوو، پێشتر كارم لەسەر ئەوانە نەكردبوو، نەمدەزانی چۆن ئیشیان پێ دەكرێت، ناچار دەبوو خۆم فێربكەم. دیارە لە باری هونەرییەوە بەرهەم وەک كاری پرۆفیشنالێک دەرناچێت و پڕ هەڵەو كاڵ وكرچ دەبێت. هەرئەوەش بوو كە باش دەرنەئەچوو دەبوو دوبارە نووسینەكان فۆتۆستێنسڵ بكەمەوە، ئەوەش دەبووە مایەی بێزاری و رەخنەی هاوڕێیان. لەو ڕۆژگارە ترسناكەشدا لە ریكخستنێكدا كە لەبەردەم هەڕەشەی بەعس و یەكێتی نیشتمانی دابوو ، نەدەكرا كەسێک زۆر جێی متمانە نەبێت ئەو شتانەی لا ئاشكرا بكەیت و بیخەیتە ئەو كارەوە.

بڵاوبوونەوەی نووسینەكانی ئاڵای شۆڕش، جێگەی رەزامەندی هەموو ئەو خەڵكانە بوو كە دژی شەڕی ناوخۆ بوون و لەگەڵ یەكڕیزی هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكانی كوردا بوون، دژی خۆبەدەستەوەدان بوون بە بەعس، لەگەڵ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی دا بوون.

لە كاتێكدا كە دەبوو سەرانی یەكیتی بیر لە داخوازیەكانی خەڵک بكەنەوەو لە هەوڵی پتەوكردنی ڕیزەكانی ماڵی كوردا بن. كەچی وەک نەریتی هەمیشەییان هێرشێكی ڕاگەیاندنی بەربڵاویان دەست پێ كردبوو دژی ئاڵای شۆڕش. تا دەهات هێرشەكانیان لە ئێستگەكەیان و بڵاوكراوەكانیانەوە فراوانتر دەكرد. هەمیشە سەرانی یەكێتی پێش هەر هێرش و پەلامارێک بۆ سەر هەر لایەک بیانویستایە بیكەن، هێرشی ڕاگەیاندنیان دەست پێدەكرد، لەو بارەوە مەلا بەختیارم ئاگاداركردبۆوە. یەكێتی داوایان كردبوو مەلا بەختیار بچێت لەگەڵیان دابنیشێت، مەبەستیشیان ڕێكەوتن نەبوو لەگەڵ ئاڵای شۆڕش بەڵكو مەبەستی سەرەكی یان سەرەتا دڵنیابن كە ئەوی تیایە ئەوسا هێرش بكەنە سەر ئاڵا.

لەم بارەیەوە بە ناوی ئەڵقەكەوە نامەیەكمان ئاراستەی مەلابەختیار كردو ڕاو سەرنج و بۆچوونی خۆمان پێ ڕاگەیاند كەبەش بەحاڵی خۆم بە (نامەیەكی مێژوویی) دەزانم كە بە ڕوونی ڕای ئێمەی نیشان دەدا و گەر كاری پێبكرایە ئەو هاوڕێ یانەمان نەدەگیران و تووشی ئەو شاڵاوە نامرۆڤانەیەی یەكێتی نیشتمانیش نەدەبوون و ئاڵای شۆڕشیش لە سەرەتای دەستپێكردنیدا نە ئەپێكرا و لەبار نەدەبرا ئەمەش نامەكەیە:

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بۆ هاوڕێ گەرمیانی بەڕێز
سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

لەسەر ڕۆشنایی ئەو هەواڵانەی دایکی زیلان (*روناک شێخ جەناب) پێی ڕاگەیاندین و پاش ڕاوێژی وورد لەو کۆبونەوەی بۆ ئەم مەبەستە گرتمان، ئەمە ڕاو بۆچوون و بریاری ئێمەیە:

بە پێی ئەو هەواڵانەی لە ڕیزەکانمانەوە پێمان گەیشتووە و سەرچاوەی باوەڕپێکراویشن و ئەو هەواڵانەی دەماودەمیش کەوتوونەتە ناو خەڵکیشەوە، ماوەیەکە(ی.ن.ک) لە ناو ڕیزەکانی دا وا بڵاودەکاتەوە کە (مەلابەختیار) ئەو بڵاوکراوانەی نوسیووە و خەریکی جیابوونەوەیە، هەروەها لە ناو هێزی پێشمەرگەش جەبار فەرمان و دانای ئەحمەد مەجید هەمان قسەو قسەڵۆکیان باسکردووەو وتووە. دیارە ئەو ئیعلامە هەروا هەوانتە نیە و مەرکەزی یە و پێشەکی یە بۆ هەنگاوی دووەمیان کە بریتي یە لەو قسانەی جلال تالەبانی و نەوشیروان کردوویانە، ئەویش پەلاماردانی ئاڵای شۆڕشە....

قسە زبرەکانیان لە ناو پێشمەرگەو بەدوایدا ئەو قسانەی سەرانی یەکێتی، ئەوە دەردەخەن کە بە نەخشەوە هاتوونە پێش و کاردەکەن. دوور نیە بریاری تری هێشتا ئاشکرا نەکراویان هەبێت سەبارەت بەو گومانانەی ئەوان هەیانە، دیارە ئەوەی نەوشیروان وتوویەتی کە (بەڵگەم هەیەو دەست نووسەکانمان لایە! کەس نەزانێ خۆت دەزانی تا چ ڕادەیەک درۆیەکی بە باڵ فریووە. مەسەلەی خط مائلیش([1]) وەک جلال تالەبانی ووتوویەتی ئەمیش هەر بۆ خۆ فش کردنەوەیەو هیچیتر. بۆرژوا هیچ کات درۆی پێ عەیب نی یە چونکە تەنها لەو ڕێگەوە خەڵکی پێ فریو دەدرێت.

---

[1]) دوای ئەوەندە ساڵ و بینینی نووسینێک لە ئەزمون و یادی مامۆستا پشکۆدا. بە دووری نازانم لە ڕێگەی دلیری سەید مەجید کە کەسی نزیک و باوەڕپێکراوی تاڵەبانی بوو، وە خۆیان وتەنی مەلا بەختیار هیچی لی نەدەشاردەوە! زانیاری بە تاڵەبانی گەیشتبێت. ئەگینا بۆ تاڵەبانی هەر(دوای کۆبونەوەی سیوسێنان!) بە پێشنیارو ئامادەبوونی دلێری سەید مجید دوو (ئەندامی ناوەندی نووسەرانی ئاڵای شۆڕشی دیاریکرد، مامۆستا موحسن و مامۆستا پشکۆ!) کۆبونەوەیەکی لە گەڵ جلال تاڵەبانی دا بۆ قسەکردن لەگەڵیان ڕێکخست، گوایا بۆ (ڕێگرتن لە جیابوونەوە!)؟. خوێندنەوەی ئەزموون و یادی مامۆستا پشکۆلاپەڕە 232وە233 ... لەو بارەوە پرسیار زۆر دەوروژێنیت. کە تاڵە بانی توانی لەوکۆبونەوەدا کار ێک بکات دواتر م.موحسن لە ئاڵا بکشێتەوەو نیگەرانیەکانی مامۆستا پشکۆش زیاد بکات وەک مامۆستا پشکۆ خۆی نووسیویەتی لە **لاپەڕە 236ئەزمون و یادا دەڵێت(ئێمە لە دڵەڕاوکێ یەکی زۆردا دەژ یاین و م.موحسن ز یاتر ڕەش بین بوو. د یارە. منیش کەمتر نیگەران و ڕەش بین نەبووم. بەڵام کە سێک بووم زیاتر لە سەر(هە ست و سۆز کارم دەکرد)، (پا شگەزبوونەوەو دە ستبەرداربوونی برادەرەکانم پێ قووت نەدەچوو).**.لیرەدا ئەوە دەردەکەویت کە کیشەکە لای ئەوان تواندنەوەی کۆمەڵە نەبووە. ئەگینا چۆن کەسانێکی(ناوەندی نوسەران) هەردوای چەند هەفتەیەک لە کۆبونەوەکەی سێوسێنان! نیگەران و ڕەش بین دەبن، گەر گەیشتبنە ئاستی تێگەیشتن وهەڵویست و بریار بەرامبەر زیندە بەچاڵکردنی کۆمەڵە؟ یان ئەوەیە کە ئەوان نەگەیشتبوونە ئەو باوەڕەی یەکیتی کۆمەڵە زیندەبەچاڵ دەکات، یان تواندنەوەی کۆمەڵەیان لە ناویەکێتی دا پێ گرنگ نەبووە؟ و بە سۆز شوێن مەلابەختیار کەوتوون؟ وەک خۆی نوسیویەتی.

بە بۆچوونی ئێمە ئەو هاوڕێ یانەی ئەوروپا دوور نییە پەلەیان كردبێت لە بە ئاشـــكرا طرح كردنی مەســـەلەكە*و دەســـت پێشـــكەریان كردبیت لە دەركردنی بڵاوكراوەو لە هەمان كاتیشــدا لە ڕێگەی قســەو موناقەشــەوە لەگەڵ عنصــرەكانی (ینک) قســـە دركابیت. ئەوان لە وێنەی عمر شـــێخ مووس بە تەلەفۆن ئاگاداری جەمــاعەتی (ینــک)ی كردبێــت لیرە. بە حوكمی پەیوەنــدی كۆنی برادەرانی ئەوروپآشـمان بە تۆوە، ئەمان لەو بۆچونەوە مەسـەلەكەیان بەسـتبێتەوە بە یەكەوە و گومانیان لەوێوە هێناوە.

هاتووچۆی هاوڕی یانیش(ســـالار و جەعفەر) لەوێ بۆ هەندێ دەوڵەتی وەک سـوریا، بە دووری نازانین (بە نهێنی ئەو كارەیان ئەنجام نەدابێت) و دەم عناصـری ئەمان كەوتبێتەوە و هەواڵیان بەمان گەیاندبێت([1]). بەڵام سـەدی سـەد (تا ئەم ساتە)، لە (ناو ئێمەدا لە شـــارەوە كەس نییە هەواڵیان بداتێ) بەڵام بە دوری نازانین لەو چەكدارانەی دەوری ئێوەوە ڕوو بدات. مەگەر لە ناوەرۆكی بڵاوكراوەكانەوە شـتیان هەڵهێنجابێ كە ئەوەیش بەڵگەی تەواو نییە.

بە هەرحاڵ ئێستا ئەوان وەک لە پێشـەوە ڕوونمان كردەوە بە نەخشـەوە هاتوونە پێش. بە دەلیلی ئەو ئیعلامە مەركەزیەیان لە ڕیزەكانی ڕێكخســتنی ناوەوەیان و ناو پێشـــمەرگەش وەک هەنگاوی یەكەم دژی ئاڵای شـــۆڕش دەســـتیان پێ كردووە. هەنگاوی دووەمیشیان ئەوەیە كە بەرپرسەكانی (ینک) داوایان كردووە كە تۆ بچیت بۆ لایان بە مەبەســـتی نەبز وەرگرتن، تا بە پێی ئەو هەڵوێســـتەی دێتە پێش ئەوان بڕیاری كۆتایی بدەن. هەربۆیە بچووكترین خۆلاواز پیشاندان لەم حاڵەتەدا هەڵەیەكی كوشـــندەیەو كارەســـات كێش دەكات بە دوای خۆی دا. (بۆیە دەبێت دەرس لەو هەڵانەی كۆنفرانسی سێهەمی كۆمەڵە وەربگرین و دووجار نەكەوینە چاڵێكەوە).

بەرای ئێمە لە بەرامبەر حاڵێكی وادا چوونی تۆ بۆ ئەوێ و خســتنە ڕووی ئەو قسەو قسەلۆكانەیان سەبارەت بە بڵاوكراوەكان(دیارە زۆر دڵنیانین كە تۆ نووسیوتە) بە دەلیلی ئەوەی وتوویانە (گەر مەلابەختیاریش نەی نووسیبێت! كەسێكیتر لە پشتی ئەوەوە نووســـیویەتی).لە كاتی باســـی ئەو بلاوكراوانەدا لەگەڵ ئەوان یان حاشـــا لێكردن دەبێ بكەیت كە دوور نییە لەســـەرت بكەن بە خاڵ ، بگرە بە دووریشـــی

---

[1]) هەرواش دەرچوو ســالارعەزیز كە بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردســتان-عێراق)وە كاری دەكرد، لە باری جیاكردنەوەی هێزی چەكدارەوە لەگەڵ جود، ئێران، سـوریا، لیبیا قسـەی كردبوو. بەتایبەت دوای كۆبونەوەكەی تارانی نێوان مەلابەختیار و سالارو مامۆستا جەعفەر كە زانی ئاڵای شۆرش كار لەسەر جیاكردنەوەی هێزی چەكدار ناكات. لە نامەكانی دووایشـی دا بۆ مەلا بەختیار هەر باســـی لە جیابوونەوەی هێزی چەكدار كردبوو. بە هەمووجۆرێک وای دەكرد دەنگۆی جیــابوونەوەی هێزی چەكــداری یەكێتی بڵاوبێتەوە و بەرگوێی تــاڵەبــانی بكەوێتەوەو نێوانی ئاڵای شۆرش و یەكێتی نیشتمانی بەرەو تەقینەوەی چەكداری بەرێت..(لە كاتێكدا ســـتراتیژی كاری ئاڵای شـــۆرش خەباتی شـــارەكان بوو نەک شـــاخ و هێزی چەكدار كۆكردنەوە)..

نازانین كە داوای لەســــەرنووســــینی ئەو بلاوكراوانەشـــت لی بكەن. یا بە چەند دێرێكیش بێت داوای ئەوەت لێبكەن كە بێ ئاگایی خۆت لەو ڕووەوە بنووســیت، لەو حالەتەدا بادرە بە دەســـت ئەوانەوە دەبێت كە چی یان مەرام بووە بریاری بدەن. (دیارە ئەمەش بەوجۆرە هەڵەیەكی گەورەیەو لە لایەن ئێمەوە ڕەفزە). یـان ئەوەتـا دەچیتە ژێر باری بڵاوكراوەكان، لەم حاڵەتەشـیان دا مەســەلەی طرح بوونی تەنزیم دێتە پێشــەوە، (لەمەشـیاندا ئێمە پێش وەخت وەک بەرنامەمان دانابوو بۆ پەروەردەی كادیر شكست دەخۆین).

لە مەسەلەی طرح كردنی تەنزیمدا:

یەكەم: ســەرانی یەكێتی یان هەوڵی ڕازی بوون بە وەعدی هەندی اصـلاحات و پلەو پایە دەدەن(كە مێژووی پێشووی یەكێتی دەریخست هەمووی درۆیە.)

دووەم: یـان لەوپەڕی حـاڵ دا كە نەتوانن لەم خـاڵەدا بگەنە نەتیجە لەگەڵـت، مەســەلەی خۆطرح كردنت وەک (گروپی ســێ یەم) لە ناو (ینک) دەخەنە بەردەم، (وەک لەو بابەتەی تاڵەبانی و نەوشـــیروان لە كۆنفرانســـی ســێ هەمی كۆمەڵەدا ووتیـان). دیارە ئەم جۆرە طەرحەش بە پێی بڕیـارەكـانی دەســـتەی دامەزرێنەر و هەڵسەنگاندنی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ و تاقیكردنەوەی زیندووی كۆمەڵە لەناو ینک هیچی لێ ســـەوز نابێت و هەر بە قازانجی بۆرژواكان تەواو دەبێت. هەربۆیە لای ئێمەوە ڕەفزە. چونكە مەســـەلەی ســــەربەخۆیی بیرو ڕێكخراوەیی ڕێكخســـتنی پرۆلیتـاریـا مەســـــەلەی یەكەم و هەرە گرنگە كە لەو ڕێگەوە دەســـتی بۆرژوای نانیشـتمانی و نا شـۆڕشـگێرو ناپێشــكەتنخواز بخرێتە ڕوو و هەنگاوهەڵگیرێت بۆ دروستبونی پارتی كریكاران و زەحمەتكیشـان وسـتراتیژێكی نەتەوەیی و نیشتمانی دروست دابڕێژرێت و كرێكاران هەنگاو هەڵگرن بەرەو بەدیهێنانی ئامانجە دوورو نزیكە چینایەتی و نەتەوەیی یەكان.

ســێهەم: گەر لەو ڕیگایانەشــەوە نەگەیشــتنە ئەنجام لەگەڵت(مەســەلەی دەســت بەسەراگرتنت و لەوێ هێشتنەوەت بە دوور نازانین و بگرە كاری خراپتریش).

سەرنجامی سەرنجی ئێمە ئەوەیە:

یەكەم : تۆ نەچیت بۆ ئەوێ بۆ لایان، بەڵكو بە نامەیەک وەڵامیان بدەیتەوە كە لەبەر هەنـدێ هۆی تەنـدروســـتی نەمتوانی بێم ، دەتوانن برادەرانتـان بنێرن تـا هەرشـتێک شـایانی باس بیت قسـەی لی بكرێت، (هەرئەوندە بەسـە تا نامەكە نەكەنە بەڵگە لە سبەینێ دا).

دووەم: **لە (هەمـان كـاتـدا) هـاوكـات لەگەڵ نـاردنی ئەو نـامەیە بۆ ئەوان خۆ ســـازبدرێت بۆ خۆ طرح كردن و گردكردنەوەی پێشـــمەرگەكانی ئاڵا (لە چەند شوێنێكی ستراتیژی دوورەدەستی ئەوان).**

سەرانی یەكیتی بەو هەڵویستەیان تۆ دەخەنە بەر دووڕیانێک كە ئەویش :

١-یا پاكانەیە لەو بڵاوكراوەو و ئەو شتانە، كە دیارە پێشەكی ڕای ئێمەت زانیوەو بە هیچ جۆرێک لەگەل پاكانەدا نین.
٢-یاخۆ طرح كردن، كە ئەمیش ئەگەرلە چوارچیوەی (یەكێتی نیشتمانی)بێت(كۆمەڵە) ئاسا ئەوا لەم لایەنەشەوە ڕای پێشەكیمان ڕەفزكردنی ئەو جۆرە طرحەیە.
٣- ئێمە لەگەڵ طرحی سەربەخۆیی بیرو كاری ڕێكخراوەیی كرێكارانەی ریزەكانی ڕێكخستن و پێشمەرگەداین لە دەرەوەی (ینک). لەگەڵ دارشتنی شێوازی (یەكێتی كار) ی هاوبەشین لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی و (بەرەی جودیشدا) كە هەردولایان نوێنەری بۆرژوای سەرساحەكەن. دارشتنی یەكێتی كاریش لە قۆناغی ئەمرۆدا لەسەر بنچینەی هەڵسەنگاندنی چینایەتی و قازانجی باڵای نەتەوەیی و نیشتمانی بزوتنەوەكە دادەڕێژرێت.
لە هەمو حاڵەت دا دەبێت توقعی ئەسوەء احتمال بكەین و خۆمانی بۆ ئامادە بكەین. با ئیتر هاوڕێ یانمان لە ناو هێزی پێشمەرگەدا لە مەسەلەی بیری بۆژوایانەو كرێكارانە تێ بگەیەنرێن. دەبێت لیبڕاوانە هەڵوێست و كارو نەخشەی شۆڕشگێڕانەی خۆمان دیاری بكەین و بریاری لەسەر بدەین وكاری بۆ بكەین. **هەرلاوازی نواندنیک و كەمتەرخەمی یەک لەم بوارەدا زۆر دەكەوێت لەسەرمان چ لە ئیستاو چ لە داهاتوودا. چونكە بۆرژواكانی جەماعەتی (یەكیتی) بە نەخشەوە لەو بارەوە كاریان دەست پێكردووەو بە خەستیش هەنگاودەنێن.**([1])

سەركەوتووبن

تێبینی:
چاپخانەكە گەیشت ئەڵقەی 21

١٩٨٥/٣/٢٨

لە وەڵامی ئەو نامەی وریاكردنەوانەدا بە ڕوونی سەرنجی مەلابەختیارمان ڕاكێشابوو بۆ زەرورەتی دووركەوتنەوە لەژێر دەسەڵاتی یەكێتی و بە ڕوونی ئاگادارمانكردبۆوە كە مەسەلەی پەلاماردانیان لە لایەن یەكێتی یەوە چاوەروانی سەعاتی سفر دەكەن . لە وەڵامی ئەو نامەیەی ئێمەدا، مەلا بەختیار ئەم وەڵامەی نارد كە لە بەرواری 3/29 نووسیبووی بەمجۆرەی خوارەوە:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١ تێكۆشەر

---

[1] بۆ مێژوو دەینووسم گەر مەلابەختیار كاری بە بۆچونەكانی ئێمە بكردایە كە لە 3/28/ 1985دا بۆم نووسی بوو هەرگیز تووشی كارەساتی گرتن لە لایەن یەكیتی یەوە، نەدەبوون كە هەشت مانگ دواتر لە 1985/11/2ڕوویدا.

سڵاوێکی گەرم

نامەکەتان گەیشـــتە دەســـتم و ناوەرۆکەکەیم بە دڵ بوو، جوان بۆ مەســـەلەکان ڕۆیشتوون و خۆشم هەر کەمێ ڕۆشنتر لە ئێوە بۆ مەسەلەکان چووم. ئەوەندە هەیە من وام کردووە کە کاتی زۆرترمان دەســـت کەوێ و مەســـەلەکان ئســـوڵی و بێ هەڵەشـــەیی و بێ غرور بەرینە ســـەر. واتە لە مەســـەلە مەبدەئیەکان و پاراســـتنی ڕاستیەکان نابێ درێغی بکەین، لە هەمان کاتدا کەلە ڕەقانە بۆ شتەکان نەچین.

من ڕەفزی کۆبونەوەی ســـەرکردایەتیم کردووە و بۆم نووســـیون کە ئەو کۆبونەوانە تەجروبە کراون و هیچ چارەسەر ناکەن و ڕەنگە خراپتری بئاڵۆزێنن.

داوای پلنیۆمێکم کردووە تا دوو مانگی تر ببەســـترێ کە تیایدا بە موافەقەتی هەموومان نوێنەرەکانی دیاری بکرێ، کاک ســـاالاریشـــی تیا بێ. ئەو پلنیۆمە لە مەسەلەکان بکۆڵێتەوە. ئەو کاتەش گەرکرا حتما هەموو مەسەلەیەک لەسەر ئەساسی کۆمۆنیستانە، لە سەر ئەساسی پەرژەوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشان مەسەلەکان تەرح دەکرێن و سەرئەنجامیش دیارە دەگاتە کوێ.

چاوەڕێ بن تا دایکی زیلان دەچێت و دەگەڕێتەوە، ئەوکاتە بە تەفسیل ئاگادارتان دەکەمەوە.

لە هەموو حاڵەتێکدا ڕای ئێوە زۆر گرنگە و هەرگیز بۆ اصـــلاح و پینەوپەڕۆ ناگەڕێین.

تکایە گەر چاپەمەنیە تازەکە گەیشـــتە دەســـت هاوڕێ ســـامی چونکە دژایەتی ئێرانی تیایە و انشـــقاقیش لە پێشـــە. بۆیە وابکەن هەنگاوی یەکەم بە چڕی بەناو هـاوڕێ یـانـا بڵاوی بکەنەوە، دوای ئەوە بیر لەوە ئەکەینەوە بە نـاو خەڵکدا بڵاو بکرێتەوە.

بەشی من دووسەد دانە بنێرن

خۆشیتان هیوامە.

گەرمیان

١٩٨٥/٣/٢٩

1-هەرچی نامەم نووسیوە بۆ سەرەوە نوسخەی دووهەمم لایە.

2- کڕینی سەیارەکەم زۆر پێپەسەندە.

لە وەڵامی ئەو نامەیەی ٣/٢٩ مەلا بەختیاردا نامەیەکمان سەبارەت بە بۆچوونی ئەلقەکەمان نووســی بە هۆی ئەوەی ڕامان لەســەر چەند خاڵێکی گرنــگ و ســەرەکی جیاوازبوو، گرنگترینی بەســـتنی پلنیۆمێک بووە لە ســـێیەری یەکێتی دا! ئەبێ کێ بووبن ئەوەنـدە خۆش بـاوەڕبن بچنە نـاو پلنیۆمێکی واوە؟ لە بن بـاڵی یەکێتی و بە بەرچـاوی یەکێتی و چەکـداری یەکێتی و پیـاو کوژەکـانی یەکێتی یەوە؟ هەموو ئاماژەکان بۆ گرتنیان دەچوو. لەگەڵ ئەوەشدا هێشتا ئەو نەیدەویست لە یەکێتی دوور بکەویتەوە. ئەو پلنیۆمە، تەنها کاتێک دەتوانرا بگیرێت، ئەوان لە ژێر دەســـەڵاتی

یەكێتی دووركەوتنایەوە بۆ شـــوێنێكی دووره دەســـتی ئەوان. وەک پێشـــتر لە گەڵ خۆیدا قسەمان لەسەر كردبوو، **ئەوان بنكەی ناوەندی نووسەران و چالاكی فكری و ڕێكخراوەیی ئاڵای شـــۆڕشـــیان ببردایەتە چیای ســـورێن وەک پێشـــتر بریاری لەسەردرابوو.**

ئەمەش نامەكەی ئەڵقەی بیست و یەک بۆ مەلا بەختیار

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێ گەرمیان بەڕێز

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

نامەی٣/٢٩ ت گەیشت ئەمەش سەرنج و بۆچوونی ئێمەیە:

دەزانین كە مەسەلەی چەند كۆنفرانسێک هیچ كام لەو كێشە فیكریانەی هەبوون، چارە نەكرد. باوەڕیشـــمان وایە كە چەند كۆنفرانســـێكی تریش ئەو توانایەی نی یە. هەر ئەو هۆكارەش بووە كە ئێمە **(وەک ڕێكخســـتنێكی ســـەربەخۆ)** خۆمان طرح كرد.

چونكە بـاوەڕی تەواومـان بەوە پەیـداكرد كە ئەو بیروبۆچوون و كردارانەی سەرانی كۆمەڵە بە تایبەت و ینک بە گشتی نوێنەرەوەی پەرژەوەندییەكانی بۆرژوای نا نیشـتمان پەروەرو كۆنەپەرسـتی سـەرسـاحەكەیە(شـەڕی بۆرژواكان لە پێناوی سـەپاندنی دەسـەڵاتی سـیاسـی یاندا هەریەكە بەسـەر ئەوی تریاندا، بێ گوێ دانە پەرژەوەندی و چارەنووسی نیشتمان و گەل، باشترین بەڵگەی نا نیشتمان پەروەری ئەو گروپانەیە).

دیارە هەموومان لەو حەقیقەتانە گەیشـــتین ئەوســـا خۆمان لەم ڕێكخســـتنەدا بینیەوە.....

پلنیۆم كە بە بەشـداربوونی یا نوێنەری هەموو ڕێكخراوەكان و سـەركردایەتی، یا ٣/٢ ئەوانە دەگیرێ بۆ چارەسەركردنی (كێشەیەک**!**) وە بەشداربوونی نوێنەرانی ئێمە، ئێمە لەو باوەڕەدانین كە چارەسـەری هیچ كێشـەیەک بكات. یان ئەوەتا دەبێت چـاوەڕوانی هەنـدێ ڕیفۆرمی لێ بكرێ كە نـاش بێـت بە مقدارێكی كەمی دابەش بوونەوەی مسـوءلیات نەبیت. ئەگینا لە سـەر مسـتەوای فیكری كرێكاری، گەشـە پیـدانی ئەو بۆچوون و كردارە كرێكـارانەیەی كە دەبوو بكرایە نـاكرێـت، و گەر بكرایە، ڕۆژگاری شـۆڕش ئیسـتا لە باریكیتر دا دەبوو، وە چارەنووسـی وا نادیار چـاوەڕوانی گەلی كوردو هەموو عێراقی نەدەكرد. ئێمە لەو تێڕوانینەوە بە هیچ جۆرێک باوەڕمان بەوە نی یە كە پلنیۆمێک بتوانرێ بگیرێ لە سـای یەكێتی داو بتوانیت چارەسەری كێشە چارەنووس سازەكان بكات.

هەربۆیە بە پێی تێروانینی ئێمە گەر مەسەلەی پلنیۆم بۆ (كسب الوقت) بیت ، تا ئەو كاتە خۆ ئامادە بكرێت بۆ خۆ طرح كردن، یا گەر هەر چووشـن ئەوا لەوێ بۆ

دیفاع لە مەسائیلە فیکری یەکان بێت بە ئاشکرا و بێ هیچ شاردنەوەیەک و ئەوسا هەرلەوێ خۆطرح بکرێت و زەمینەی علاقە(یەکێتی کارکردن)لە گەڵیان وەک لەگەڵ جوودیشدا دابڕێژرێت پەسەندە. ئەوا گەر دوو مانگ زیاتریش بیت گرنگ نییە.

ئەگینا گەر بۆ ئەوەبێت بڕوامان بەوە مابیت لە ڕێگەی ریفۆرم و پلنیۆمەوە چارەسەری ڕیشەیی فیکری مەسەلەکە بکرێت **یا لە ژێر دەسەڵاتی یەکێتی دا ئاڵای شۆڕش پلنیۆم بگرێت. ئەوا دیارە بە هەڵەیەکی کوشندەدا دەچین.**

هیوادارین بە تێروتەسەلی لە سەرنج و بۆچوونەکانت بە زوویی ئاگادارمان بکەیت

شەکاوە بێت ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکێشان

سەرکەوتووبێت بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

ئەڵقەی ٢١
١٩٨٥/٣/٣١

لە وەڵامی ئەو نامەیەی سەرەوەدا مەلابەختیار ئەم نامەیەی نارد کە ترسی ئەوەی هەیە یەکیتی (بەیانی دەرکردنیان) لەسەر دەرکەن! ئەوەش ئەوە دەردەخات کە تا ئەو ساتەش نامەی وازهێنانیان نەداوە بە سەرکردایەتی یەکێتی!

هاوڕی یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

نامەکەتان گەیشت و سوپاستان دەکەم و ئەمەش وەڵامەکەیەتی

آ- لە کاتێکدا زۆرم پێخۆشە وا سوورن لەسەر مەسەلە پرنسیپیەکان و سازش و پینەو پەڕۆکردنی دۆخەکەتان پی خراپە، لە هەمان کاتدا ڕەخنەم لە نامەکەتان هەیە کە مەسەلەکان وادەبینن گوایە من نەرم بم بەرامبەر ئەوان و خراپ نامەی پێشووتان لێک داومەتەوە.

هاورێ یان..

گەر تەواوی نوسینەکان بیربخەنەوە، **لام وایە بواری ئەوەمان نەهیشتۆتەوە کە جارێکی تر لەگەڵ ئەواندا لەحیم بینەوەو بە لێبڕاوانە مەسەلەکانمان تەرح کردووەو هەموشمان لەسەری ڕازی بووین.** نامەکەشم کە لە وەڵامی نامەی خۆتاندا و لەسەر ئەو خاڵانەی بۆتان نووسیوم، زۆر بە ڕوونی نوسیوە کە ناوەرۆکی نامەکەتانم بە دڵە، بۆشم نووسیون کە هەرچی نامەیەکم نووسیبێ وێنەیەکم هەڵگرتووە.

ئیتر بۆچی واتان زانیوە كە بە ئومیدی پلنیۆم بین بۆ اصــلاح ی دۆخەكە. پلنیۆم تەنها بۆ ئەوەیە كە هەر بریارێ بدەین ئێمە تیایا دەســـتپێشـــكەربین، **رێگە نەدەین ئەوان بە ئارەزوو بریار بدەن، بەیانمان لەسەر دەركەن، بە حساب لە كۆمەڵەمان دەركەن،** جگە لەوە كەسب كردنی ماوەیەكە كە زۆرمان پێویست پێ یەتی.

لەبەر ئەو هۆیانە تكام وایە بە دیقەت نامە بنووســـن و بە ووردی مەســـەلەكان هەڵسەنگێنن.

ب- ئەوان هاوڕێ یان ئازاد هەورامی، مامۆســـتا پشـــكۆ، كاك دلێر، كاك ڕۆستەم و وەهاب دەنێرن بۆ ئاخافتن لە گەڵما. چوار یا پێنجی مانگ یەكدی دەبینین و قسە دەكەین. **ڕەنگە سووربین لەسەر پلنیۆم و كەسب كردنی وەقت. تا دەتوانین كاك ســـالار بگاتەوە و ووردە ئیمكانیەتێ بگەیەنین،** خۆمان ڕێكترخەین. دوای بینینیان بە تەواوەتی سەرئەنجامتان بۆ دەنووسم.

ج- جارێ ئێوە مەیكەن بە مەسەلەیەكی مەركەزی و ئەم قسانە بڵاومەكەنەوە لە نــاو هــاوڕێ یــان دا، بەڵام گەر پێتــان دەكری چەنــدتــان پێ دەنێردرێ كە پێش مەرگایەتی بكەن بیان نێرن لەم هەفتەیەدا تا جێیان بكەینەوە.

د- تكایە هاوڕێ جەلیل خۆی بچێ بۆ هەولێرو ئەم وەزعە لە هاوڕێ یانی ئەوێ بگەیەنێ و با هاوڕێ "حاجی"جارێ هەر لە شارا بمێنێ بەڵام ئاگاداری هاوڕی یانی پێش مەرگە بكات كە بڵاونەبن و هاوڕێ باشـەكان هەمیشـە لەو كەرتانەدا پێكەوەبن، ئەمە ئەوە ناگەیەنی هەموو لە شوێنێكدا خڕ بن.نەء. تەنها ئەو هاوڕێ یانە ووریا بن لە شـــوێنی خۆیـانـدا، واتە لە نـاو كەرت و مەفرەزەكـانی خۆیـانـدا، تەنـهـا هـاوڕێ شارەزاكان ووریابن و بەس.

ە- تكایە ئەو نووسـینانە ، واتە بڵاوكراوەكان ، زوو بۆم ڕەوانە بكەن بە هەمان سایەقدا. ئەگەر بە دوو وەجبەش بەشی ئێمە رەوانە بكەن هەر ئەشێ.

و- تكایە دەســـت نیشـــانی ســـایەقەكانی دێهات بكەن و بە زەرف و پێچراوە بۆ ئامركەرت و ســـەرتیپ و ئامر مەفرەزەو كادر بە ناوی خۆیانەوە بۆیان بنووســـن. پێیان دەگەیەنن. ئەمە ئسـلوبیكی باشـە كە بگاتە دەسـت پێش مەرگە و مەسـئولینیان. ووریای ئەوەبن كە سایەقەكانیان نەتان ناسن.

س- تكایە وابكەن هەمو ئەڵقەكان، شاران، شوینان، بڵاوكراوەكەیان بگاتێ.

خۆشیتان هیوامە و هاوڕێتان

بۆ پێشەوە

گەرمیان

١٩٨٥/٤/٣-٢

لەو نامەی ســـەرەوەدا، بەڕوونی دەردەكەوێت. مەلا بەختیار ئەوەندەی لە ژێر كاریگەری (ئامۆژگاری یەكانی)دەرەوەی ئاڵادایە (بڕوانە خاڵی ب،ج نامەكەی) بۆ پینەو پەڕۆی وەزعەكە، روبعی ئەوە بایەخ بە بۆچوونەكانی سێ ئەندامی دەستەی دامەزرێنەر لە ئەڵقەی ٢١ نادات و وریاكردنەوەكانی ئێمە بە هەند وەرناگرێت. لە نامەیەكی تردا داوای ژمارەو ناوی ئەڵقەكانی كردبوو پاش ڕاوێژ لەگەڵ هاوڕێ یانی ئەڵقە، بریارمان دا:

١-پێشمەرگە نەنێرین تا وەك پێشتر رێك كەوتبووین ئەوان نەگوێزنەوە سورێن.

٢- بە هۆی ئەوەی پێشبینی شاڵاوی یەكێتیمان بۆ سەریان و گرتنیانمان دەكرد بریارماندا : تا لە ژێر دەســـەڵاتی یەكێتی دابن، ژمارەو ناوی ئەڵقەكان نانێرین تا جێبەجێكردنی خاڵی یەكەم.

دوای چوونی مەلابەختیار بۆ ســـەركردایەتی یەكیتی، جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان مستەفای دیبوو، ئەم نامەیەی نارد:

هاورێ یانی ئەڵقەی (٢١) تیكۆشەر

سڵاوێكی گەرم و هیوام سەركەوتنتانە لە ئەركەكانتاندا. چەند ڕۆژێكە من هاتوم بۆ سەركردایەتی یەكیتی و لەگەڵ هەمویان دا قسەی زۆرم كردووە.

ئەوان وا دیارە زۆریان لا مەبەست بوو بە زۆری زۆرداری پێمان بتەقێننەوە و پلان و نەخشـەشـیان بۆ كیشـاوە، دوای دڵنیا بون لە هەموو ڕوویەكەوە لەگەڵ ئەو برادەرانەی هاتبون بۆ لام گەیشـتمە ئێرەو دوای زانینی تەواوی مەسـەلەكان، زۆر مەسەلەی گرنگمان باسكردو چەندین هەنگاوی بە كەڵكیشمان مەیسەر كردو وامان كرد كە كاتێكی باش كەســب بكەین كە خۆتان دەزانن زۆرمان پێویســت پێیەتی بۆ ئەرك و كارەكانی ئاینده.

ئێوە لەم سـەفەرەی من بێدەنگ بن و قسـەو گفتارتان وابێ كە بێ ئاگان لە من و لە سەفەرەكەم.

كە نزیك كەوتمەوە لەو ناوە لە گوندێكی نزیكەوە دەنێرم بە دواتانا بۆ كۆبونەوە وقســەكردن. دڵنیابن لە هەمو كارەكان كە ســەركەوتنی دواڕۆژی تیایە. چەندین مەرجی باشیشمان بە سەرا سەپاندن. دەركەوت ئەوان هیچ بەڵگەیەكیان لەسەر من نیە و نەیان توانی هیچ بسەلمێنن.

ئەم نامەیەم بە پەلەیەو لەوە زیاترم پێ نانوسرێ

خۆشیتان

گەرمیان

٤/١٥

سەرنج لەسەر نامەكەی مەلا بەختیار

ئەڵقەکەمان کۆبوونەوەیەکی سازکرد، لە سەر ڕۆشنایی ئەو نامەیەی مەلا بەختیارو توندتربوونی هێرشی ڕاگەیاندنەکانی یەکیتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، ئەم سەرنجانەمان هەبوو:
لەو نامەیەدا بە ئاشکرا دیارە :
١-سەرنج و بۆچوونەکانی ئەڵقەی ئێمە بە هەند وەرنەگیراوە کە لە مانگی مارتدا بۆمان نوسیبوو. کە ڕای سێ هاوڕێی دەستەی دامەزرێنەر بووە.
٢-ئێمە لە کۆتایی نۆڤەمبەری سالی ١٩٨٤ وە، وەک ڕێکخراوەیەکی جیاواز بە ناوی ئاڵای شۆڕش خۆمان بە خەڵک ناساندبوو.
٣-خەڵک و یەکێتیش ئەو بڵاوکراوانەیان لەبەردەستدابوو کە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوکرابوونەوە، یەکیتی پیویستی بە بەڵگەی بوون و نەبوونی ئاڵای شۆڕش نەبوو. ڕاو بۆچوون و هەڵوێستەکانی لەبەردەستدابوو.
٤ -ئێمە لە مانەوەی بارەگای ناوەندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش لە ناوچەرگەی مەڵبەندی یەکدا، لە سەرەڕۆیی و بە کەمگرتنی دوژمنی چینایەتی و خۆشباوەڕی (کە دەبێ دووربێ لە کۆمۆنیستەکانەوە)، هۆکارێکمان بۆ مانەوەی ئەوان لە وێ نەدەبینیەوە.
٥-لە کاتێکدا شاڵاوی ڕاگەیەندنەکانی یەکێتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش لە هەڵکشاندا بوو، چ بە نووسین، چ لە ڕێگەی ئێستگەکەیانەوە، (خۆیشی نووسیویەتی: ئەوان وا دیارە زۆریان لا مەبەست بوو بە زۆری زۆرداری پێمان بتەقێننەوە و پلان و نەخشەشیان بۆ کێشاوە)! ئاماژەیەکی ڕوون و ئاشکرای دەستپێکردنی قۆناغی دووەمیان بوو، ئەویش دەستپێکردنی هێرش و پەلامارە بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. ئیتر بە لە دەستدانی کات بۆ دوورکەوتنەوە لە ناوچەکانی ژێردەسەڵاتی یەکێتی کارەسات دەخولقا. (لە مانگی مارتیشدا) هەمان بۆچوونمان نووسیبوو. کەچی مەلا بەختیار تازە نووسیبووی (کاتێکی باش کەسب بکەین**!**).
بەش بە حاڵی خۆم، من زۆر نیگەران بووم لە هەنگاوەکانی کارکردن، هەستم دەکرد دوودڵیەک لە جێبەجێکردنی بریارەکان و پشتگوێ خستنی ڕاکانی ئێمەدا هەیە و **بە دوو ئاقاری جیاوازدا کار دەکەین و دەمانبات.**
دوای گەڕانەوەی مەلا بەختیار لە سەرکردایەتی یەکێتی، بە نامەیەک ئاگاداری کردین بچین لە نزیک گوندی (وڵیان) یەکتر ببینین، بەم جۆرە نووسرابوو:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ٢١ ی بەڕێز

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای سەرکەوتنتان بو دەخوازین.
من گەیشتوومەتەوە ماڵی خۆمان و گەلێکم قسەوباس پێ یە کە هەمویان باشن و سوودی زۆریان لیوەردەگرین، بە ڕاستی هەر بە چاوپێکەوتن ئەو هەمو قسانە ئەکرین و سەرئەنجامیان لێوەرئەگیرێ.

ڕۆژی ئەم یەک شەممەیە سەعات یەک تا دوو نیوەڕۆ لە سەر جادەی وولْیان، پێش ئەوەی بگەنە وولْیان لەسەر ڕێ چاوەڕێتآن ئەکەین بۆ قسەوباسێکی زۆرو هیوادارین ئێوەش دوای کۆبونەوەو تویژینەوەی وەزعەکە ڕای خۆتان بهێنن تا بتوانین نەخشەی لایەنی کەمی ئایندەی ئەرکەکانمان جوان دیاری بکەین.

بە هیواشم نامێلکە تازەکە گەیشتبیتە هەموو ئەڵقەکان لە هەمو شارەکان دا. هەروەها بۆ یەکی ئایاریش ئەو پۆستەرە سازبدەن. بەڵام زۆر بە وریایی بلاوی بکەنەوە، من هەر ئەوەم پێباشە بخرێتە مالان نەک لەسەر دیواران هەڵواسرێن. چونکە ماڵان ئەمینترەو ئەشمینێ و باشیش لە ناوەرۆکەکەی تێ ئەگەن. تەجروبەی تازەی جەماعەتەکەی بەهادین نوری زۆر تاڵ بوو. تکایە ئێوە بە هەمان هەڵەدا مەچن.

هاوڕێ یان

وەزعی یەکێتی هێشتا لە قوڕە چەقیوەکەیان دەرنەهاتوون، هەر پەل کوتانیانە بۆ هەموو دیوەکان تا لایەک مسۆگەر بکەن، بەڵام دڵخواز هیچ لایەکیان پێ مسۆگەر نەکراوە، لەم بارەشەوە هەر لە دیداردا ئەدوێن.

دووبارە سڵاو

وا وێنەکەی هەولێرم نارد بە حەیدەردا بۆ هەویە کە

تەوابوو بۆی بنێرن.

وێنەی خۆشم نارد بۆ دەفتەر خدمە تکایە ناوی لەسەر مەنووسن

هاوڕێ ی دڵسۆزتان

گەرمیان

پێنج شەممە

١٩٨٥/٤/٢٥

ئەلقەکەی ئێمە کە پێکهاتبوو لە (عادل-سامی عبد، علاء کریم، جەلیل خلیل) ژمارە ٢١ ی درابوویە، هەر لە ڕۆژانی یەکەمەوە بریارماندابوو لەسەر هەردوو ئاستەکە (تیوری و مێژوویی) لە باری شۆڕشی ئۆکتۆبەرەوە دیراسەیەکی ڕەخنەگرانە بکەین، هەر جارەی بۆ کۆبونەوەی داهاتوو یەکێک لە بابەتە دیاریکراوەکان دیاری دەکرا بۆ هاوڕێ یەک تا کۆبونەوەی داهاتوو باس و شیکاری لەسەر بکات و دواتر وتووێژێکی ڕەخنەگرانەی لەسەر دەکرا. تا ئەو دەمە ئەو هاوڕییانە، لە هیچ کۆبونەوەو بینینێکدا باوەڕێکی جیاواز لە مارکسیزمی شۆڕشگێڕیان دەرنەبڕیبوو وە لەگەل تەواوی بریارەکانی ئاڵای شۆڕشدا هاوڕابوون.

کێشەی ڕۆنیۆو گیرانی هاوڕێ جەلیل

ئێوارەیەک هاوڕێ علاء هات ووتی ڕۆنیۆکە چاک کراوەتەوەو لە ماڵی هاوڕێ جەلیلە. یەکسەر وتم ئامادەبە دەچین ڕۆنیۆکە تاقیدەکەینەوە گەر باش بوو، سبەینێ دەیگوێزینەوە. من بە بۆنەی ڕۆژی کرێکارانی جیهانەوە بەیانێکم نووسیبۆوە لەسەر ستێنسڵ ئامادەم کردبوو بۆ (تاقیکردنەوەی ڕۆنیۆکە). پێکەوە لەگەڵ هاوڕێ علاء چووین بۆ ماڵی هاوڕێ جەلیل، کە لە دەرگاماندا و چووینە ژوورەوە تەماشامکرد ڕۆنیۆکە لە پشت دەرگای ژوورە بچوکەکەیان دۆشەکڵەیەکی پیادرابوو، چەندوچوونم نەکرد، بە هاوکاری هاوڕێ جەلیل ستێنسڵەکەم لێبەست و خستمە کار. چەند سەد دانەیەکمان لە بەیانەکە ڕاکێشا، باش ئیشی کرد. تا ئەمانەمان ئەنجامدا بووە سەعات نزیکی یازدەی شەو، هاوڕێ علاء کە لەناو دەرگاکەدا وەستابوو لە پەسا دەیووت هاوڕێ شەو زۆر درەنگە پێویستە بڕۆین زۆر دواکەوتووین. منیش ووتم وەرە ستێنسڵ و کاغەزەکانمان لەگەڵ کۆکەرەوەو بیکە بە توونی حەمامەکەدا. بە هەرسێکمان ژوورەکەمان پاککردەوەو ئاگرمان لە توونی حەمامەکە بەردا. ڕۆنیۆکەمان لە پشتی دەرگاکەوە داناو دۆشەکڵەیەکمان دا بە سەریدا. بە هاوڕێ جەلیلم ووت بەیانی من دێم ڕۆنیۆکە دەگوێزمەوە. ئیتر لەگەڵ هاوڕێ علاء بەیانەکانمان هەڵگرت و هاتینە دەرەوەو ڕۆیشتینەوە بۆ ماڵ. کات لە سەعات یازدەی شەو تێپەڕی بوو.

بەیانی زوو هاوڕێ علاء هات بۆ ماڵمان بە شپرزەیی، ووتی ئەمشەوی ڕابوردوو هێزەکانی ڕژێم بۆ گرتنی کەس و کاری پێشمەرگە لە ناوشاردا داویانە بەسەر زۆر ماڵدا و گەڵێک کەس گیراون، یەکێک لەوانە ماڵی هاوڕی جەلیلە. بە ڕاستی لە ناخمدا داچڵەکیم، پرسیم بۆ هاوڕێ جەلیل کێی پێشمەرگەیە؟ ووتی ئەی حەیدەری لای مەلا بەختیار ژن برایەتی. پرسیم ڕۆنیۆکە یا هیچیتریان لە ماڵەکەدا گرتووە؟ ووتی خۆشبەختانە نەء. چونکە چوون و ئەویان گرتووەو بردووەو ڕۆیشتوون. بە بیستنی ئەوەی کە هیچ لە ماڵەکەدا نەگیراوە تا ببێتە بەڵگە بەسەر هاوڕێ جەلیلەوە بڕێک ئارام بوومەوە. چونکە دەمزانی هاوڕێ جەلیل قارەمانی زیندانە و دوژمن بەزێنە، هیچ نادرکێنی، بە هاوڕێ علائم ووت ئاگاداری ناجیەخانی هاوسەری هاوڕێ جەلیل بکە دەچم ڕۆنیۆکە دەگوێزمەوە. ووتی ووتویەتی مەگەر بەسەر دیواری نێوانی ماڵە دراوسێکەیانەوە. ووتم باشە من دەچم. تەکسیەکی خزمێکمانم بردبوو خۆم لێم دەخوڕی، ئاڵای کچیشم سوارکردبوو کە تەمەنی پێنج سالان بوو، لە کاتی خۆیدا لای ماڵە دراوسێکەیانەوە، ئۆتۆمۆبێلەکەم ڕاگرت و بە ئاڵای کچم ووت لە ناو ئۆتۆمۆبێلەکە بمێنەوە، بە هاوکاری ناجیەخان ڕۆنیۆکە کە خرابووە گوێنیەکەوە بەسەر دیواری نێوانی ئەوان و دراوسێکەیاندا گەیاندمانە حەوشەی ماڵە دراوسێکەو لەوێوە هێنامە دەرەوە و خستمە پشتی ئۆتۆمۆبێلەکەو سەرەتا گەیاندمە ماڵی خۆمان. ئێستا کە ئاوڕێک لەو ڕۆژگارە

تۆقێنەرانە دەدە مەوە کە شـــاری ســـولەیمانی بە ســـەدان مەفرەزەی تایبەتی ئەمن و ئیستخبارات و موخابەرات و جاش و جاسوسی کوردی تیا بڵاوبووبوەوە و بەو شێوە کارمان دەکرد سەرسامم کە بە زیندوویی ماوم.

قســـە قسـه بەدوای خۆیدا دێنێ. لە ســـەردەمی کۆمێتەی ســـەرکردایەتی ناوخۆی کۆمەڵەدا، ڕۆژێک ســـەلیم (دلێری ئەحمەد شـــوکری) هات، (ئەودەم ئەو جێگەی هاوڕێ ســـەرکەوتی (جمال تاهیر) گرتبۆوە) ووتی بیرێکت هەیە بۆ گواســـتنەوەی فەردەیەک لە بڵاوکراوەکـان، وتم گەر چـاری ترت نەبێـت بەڵێ. وتی بـابڕۆین بیانگوێزینەوە. چووم پیکابەکەی کارگەی شـــەکری کەلەی ســـەرچناری خەزورم (حاجی حەمە نوری حاجی عبداللە)م برد (بێ ئەوەی پرســـی پێبکەم و ئاگاداربێ) ئۆتۆمۆبێلەکەم هێناو ســـەلیم ســـواربوو، بەرەو ماڵەکانی ســـەرگردەکەی لای عەلی ناجی ڕۆیشـــتین. ســـەلیم فەردەیەک بڵاوکراوەی خســـتە پشـــتی ئۆتۆمۆبێلەکە، لە گەرانەوەمانـدا بە کۆڵانەکـاندا پێش ئەوەی بگەمە جادە ســـەرەکیەکە، لە دوورەوە مەفرەزەی قوە خاصەم بینی لەسەر شەقامەکە وەستابوون و بڵاو بووبوونەوە، منیش لە ئاخر کۆڵاندا لامدا، ســـەلیم ووتی چاکت کرد. بەڵام کۆڵانەکە دەرنەدەچوو، لە ناوەراســـتی کۆڵانەکەدا کارتۆنێک دانرابوو، بێ هیچ مەبەســـتێک وا رۆیشـــتم کارتۆنەکە کەوتە ناوەڕاستی نێوان تایەکانەوە و لێمنەدا، لە پرێکدا لە دواوە تەقەیەک لە بنی ئۆتۆمۆبێلەکەوە بەرزبۆوە و مناڵێک لە ژێر کارتۆنەکە دەرپەڕی و ڕایکرد، ســـەلیم هاواریکرد ئەوەچی بوو، ســـەلیم دابەزی و رایکرد بە دوای مناڵەکەدا و بۆی نەئەگیرا، ژنێکیش کە لەبەردەرگا دانیشـــتبوو تەشـــی دەڕســـت و دایکی مناڵەکەبوو دەســـتیکرد بە هـاوارکردن، ئەی هـاوار منـاڵەکەمیـان کرد بە ژێرەوە، ســـەلیم خیراچووەوە لای ژنەکەو ووتی خوشـــکم کوڕەکەت نەبووە بە ژێرەوە و مەقیژێنە بەخوا کورەکەت دەڵێی ئاســـکە کێوییە رادەکات. من و ســـەلیم لە خەمی ئەوەدابووین مەفرەزەی قوە خاصـەکە گوێیان لەو هەرایەبێت بە دەم قیژەی ژنەکەوە بێن. باشبوو سەلیم توانی قەناعەت بە ژنەکە بکات و بێدەنگی بکات. سەلیم ووتی قیژەی ئەو ژنە خەریک بوو ســـەرمان بخوات. وتم گەر ســـەری خۆمان بخوات کێشـــە نییە ئێمە خۆمان مل لە چەقۆ دەسووین، بەڵام من خەمی خاوەنی ئۆتۆمۆبێلەکەمە کە ئاگای لە هیچ نییە و تووش بێت(ئۆتۆموبێلی کارگەی شـەکری سـەرچناربوو کە خاوەنەکەی-حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵلا بوو). ووتی بەخوا راســـت دەکەیت، تا ئێمە گەڕاینەوە مەفرەزەکە ڕۆیشتبوو..

دوای گیرانی هاوڕێ (جەلیل خلیل) مەلا بەختیار نامەیەکی نارد، لە خاڵی ئەو کامەران ناوەدا ؟ من کامەران ناوم هەر نەدە ناســـی و ئاگادارنیم کێ یە ؟ بەش بەحاڵی خۆم لەو خاڵەدا نازانم مەلا بەختیار باسی چی دەکات و بە ئاگاداری من ئەو کارە نەکراوە :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١

سلاوێكی گەرم و ڕێزی هاوڕێ یانە

زۆر پێویستە چاووم پێتان بكەوێ یان بە یەكێكتان فرسەتێكی باشە ماڵی دكتۆر قادرلە سێوسێنانە و (ئەودەم بارەگای مەڵبەندی یەک لە سێوسێنان بوو-نووسەر) بە ناوی خزمایەتیەوە ئەتوانن مامۆستا و خێزانەكەی سەری بدەن.

زۆرم بیر لای هاوڕێ (جەلیل خەلیلە)ە و بە دڵنیایی نازانم بۆ بردوویانە بۆ ئەمن. هەرچەندە ئەو لەم بارەوە ئەزموونی باشی هەیە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشا ئەبێ ئێوە حەزەری خۆتان بكەن و من پێم باشە ئەگەر ئێوەش بی ئاگان لە هۆی بردنی بۆ ئەمن، شەوان خۆتان لە ماڵ نەخەوون.

خەبەرێكی سەیرم بیست لەسەر ڕۆنیۆكە كە لە ماڵی ئەواندا بووە، بە ڕاستی هەرچەندە ئەكەم ناتوانم ئەم كارە بە كاریكی هەڵە نەزانم . جگە لەوەش كامەران ناوێكتان هێناوەتە سەری، ووتویەتی ئەم ڕۆنیۆیە هی جەماعەتی (مەلا بەختیارە)و برادەرێ هەڕەشەی لێكردووە كە وانییە و قسەیش بكەیت ئەتكوژن ئیتر زۆر ترساوە.

سەفەرەكەم بۆ ئەولا بەرهەمی نەبوو، چونكە نەیان هێشت تەلەفۆن بكەم و كە بینیمن قسە ئەكەین.

ئێستا خەریكی نووسینی وتارەكانین وڕەنگە لە ١٠ ڕۆژی ئایندە تەواو ببێت. بە ئومێدم ئەو كەسەی ناردبووم ئیشەكەتان لەگەڵ ڕێک خستبێ بۆ شارەزایی لە چاپكردن.

تكایە بەم تەلەفۆنە(...) قسە لەگەڵ ماڵی خوشكم بكەن كە ناوی (دایكی ئەیاد) ئەصلا(.....) ناوەو لە هەولێرە. ماڵەكە كە تەلەفۆنیان هەیە ناوی كاك محمدە. داوای دایكی ئەیاد بكەن دێت و قسەتان لەگەڵ ئەكات.پێی بڵێن بە زووترین كات بیتە لام بۆ ئەوەی نامەو هەواڵی پیا بنێرم بۆ هەولێر.*

بە دایكی ئەیاد بلێن بەو ناونیشانە كە ماوەیەک لەمەوبەر لەگەڵ ژن و پیاوێكی ترا هاتۆتە تەكیەو من لەوی نەبووم تا باوەڕ بكات. تكایە بیرتان نەچی و گرنگە.

دووبارە ڕێزو چاوەڕێ ی

بە زوویی وەڵام

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/ ٥/١٥

بڵاوبوونەوەی نووسینەكانی ئاڵای شۆڕش، جێگەی ڕەزامەندی هەموو ئەو خەڵكانە بوو كە دژی شەڕی ناوخۆ بوون و لەگەڵ یەكڕیزی هێزە ئۆپۆزیسیۆنەكانی

كوردا بوون، دژی خۆبەدەستەوەدان بوون بە بەعس، لەگەڵ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی دا بوون. لە كاتێكدا كە دەبوو سەرانی یەكێتی بیر لە داخوازیەكانی خەڵك بكەنەوەو لە هەوڵی پتەوكردنی ڕیزەكانی ماڵی كوردا بن. كەچی وەك نەریتی هەمیشەییان هێرشێكی ڕاگەیاندنی بەربڵاویان دەست پێ كردبوو دژی ئاڵای شۆڕش. تا دەهات هێرشەكانیان فراوانتر و شەڕەنگێزانەتر دەكرد. ئەوەش نەریتێكی یەكێتی نیشتمانی بوو لە پێش دەستپێكردن بە شاڵاوی چەكداری بۆ سەر ئەو لایە.

لە گەرمەی هیرشی ڕاگەیاندنەكانی یەكیتی دا هەندێ لە بەرپرسە باڵاكانیان سوێندی قورسیان خواردبوو كە ئەو بڵاوكراوانەی ئاڵای شۆڕش بەعس بۆیان چاپ دەكات. یەكێتی كە فێرە درۆ هەڵبەستن بوو. وای دەزانی چونكە بەیانی دامەزراندنی یەكێتی نیشتمانی لە دیمەشق لە چاپخانەكانی موخابەراتی بەعسی سوری چاپ كرابوو بە عەرەبی، ئیتر لایەنیتریش وەك ئەوانن.

كۆبونەوەی فراوانی ئاڵای شۆڕش لە سێوسێنان- قەرەداخ

نامەیەكی مەلابەختیار بۆ مەبەستی بەشداری ئەو كۆبونەوەیە گەیشت بەم جۆرە نووسراوبوو :

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ٢١

سڵاوێكی گەرم

بە داخەوە كە هاتوون نەتان توانیوە من ئاگادار بكەن، ئەبوو یەكێ بنێرن بە دوای منا و من تا ئێوارەی ئەو ڕۆژە لە ماڵەوە بووم. بە هەرحاڵ ئەوەی گرنگە ئەوەیە ئێمە بریاری بەستنی كۆبونەوەیەكمان داوە كە كادیرە ئەساسیەكانمان ئامادەبن. ئەو كۆبوونەوەیە لە شەوی پێنج شەممە لەسەر جومعەی هاتوو ئەیكەین، بۆیە تكایە هەردووكتان ئەبێ ئامادەبن و بۆ ئەو ڕۆژەش بە یەكەوەبن لە ماڵی هاوڕێ علاء تا خەڵك بێت بە دواتاندا و بتان هێنێ بۆ شوێنی دیاریكراو. وەكو كۆنفرانسەكان سەرو قناعیش ئامادە بكەن.

ئەم كۆبونەوەیە بۆ باسكردنی چارەنووسی عەسكەری سیاسی و فیكری و ئایندەمانە كە زەرورەتێكی گرنگ خولقاندویەتی.

دەنگ و باسیش

یەكێتی لەگەڵ ئێران تا ئێستا هیچی نەكردووە و لەسەر بچوكترین خاڵ ڕێك نەكەوتوون. تا ئێستاش بە پێی بۆچوونی ئێمە هەوڵ لەگەڵ عێراق ئەدەن و لەم ڕۆژانەدا د. قاسملو چوەتە بەغاو دێتەوە بۆ لای سەركردایەتی یەكێتی تەنها بە مەبەستی هدنەش ڕۆیشتووە. ئەمەش ئەوە ئەسەلمێنێ كە مەسەلەی یەكێتی چی بەسەردێت و كارەكانی ئێمەش زۆر ئاسان ئەكات. هیواداریین ئێوە حازربن و ئیتر لەوی هەموو شتێ باس ئەكەین.

خۆشیتان

هاوڕیتان
گەرمیان

تێبینی :
پێمان باشە هاوڕێ یەكی ئەمین و ووشیاری هەورامانیش بێت و ١٩٨٥/٥/٢٥بۆ كاتی دیاریكراو حازری بكەن.

هەڵسەنگاندنی نامەكەی مەلا بەختیار

لەگەڵ هاوڕی علاء زۆر لایەنی ئەو بریارەمان شـــیكردەوە، من تا دەهات لە بریارو هەڵوێســـتەكانی مەلابەختیار رەشـــبینتر دەبووم تا رادەی وازهێنان، ئەوان هێشتا وەكو ڕەوتێكی ناڕازی ناوكۆمەڵە ڕەفتاریان دەكرد و خۆیان بە رێكخراوێكی ســـەربەخۆ نەدەزانی! بە تایبەتی دوای ئەو ڕونكردەوەو ســـەرنجە درێژانەی بۆمان نووسی بوو، **وامان چاوەڕوان دەكرد بپەڕنەوە بۆ بەری سـووریێن و ئەوێ بكەنە بنكەی ســـــەرەكی بڵاوكردنەوە و كار، كەچی تازە بە تازە كۆبونەوەی فراوان لە ناوجەرگەی مەلبەندی یەكدا ســازدەكات!**. بریاری بەســتنی كۆبونەوەیەكی فراوانی بەو جۆرە گرنگ و مێژوویی لە سێوسێنان لە قەرەداخ و لە ناوجەرگەی (مەڵبەندی یەكدا) بە ســەرەڕۆییەكی مناڵانە دەهاتە پێش چاوم. دزەكردنی هەواڵی كۆبونەوەكە، یا بچوكترین گومان لای جەبارفەرمان و دارودەستەكەی مەڵبەندی یەک كارەســاتی لێدەقەوما.

لەسەر پێشنیاری من هاوڕی علاء و هاوڕێیانی (هەورامان –هەلەبجە) نەهاتن، بریارماندا تەنها من بچم، وتم لە ڕوودانی هەركارەساتیكدا با كەمترین كەسی ناوەوە تیابچێت.

من لە كاتی خۆیدا ئامادەبوم، بە ئۆتۆمۆبێلەكەی جەمال كە هاتووچۆی تەكیەی دەكرد كەوتمە ڕێ. پێش گەیشـتن بە ئاوایی سـێوسـێنان لە ناوچەی قەرەداخ لەسـەر ڕێگەكەدا دكتۆر قادر چاوەڕوانی دەكردم. لەوێدا دابەزیم و بە پێ لە گەڵیدا كەوتمە ڕێ بەرەو ئاوایی ســێوســینان. لە ناو ئاوایی بەچەند كۆلانێكا ڕۆییشـــتین و دواتر خۆمانكرد بە ماڵیكدا، (دواتر زانیم ماڵی عیماد ئەحمەد) بووە. بۆ كاتی دەســـتپێكی كۆبونەوەكە من دەمامكم (ڕووپۆش) لەســەر نا. دڵنیام هاوڕێ یەكی تری ئەڵقەیەكی تری ســـولەیمانی لێبوو، ئەویش لە ســـولەیمانیەوە هاتبوو، دڵنیانیم بەڵام پێموابێت (هاوڕێ ســەردار- شـێخ فاتح) بوو. بێجگە لەو دوو هاوڕێیەی شــار، مەلابەختیار، ئاسـۆ عەلی ، ڕوناک شـێخ جەناب، مامۆسـتا پشــكۆ، شـێخ عەلی، عیماد ئەحمەد، مامۆســـتا موحســـن(خاڵی عیماد ئەحمەد). ئەوی بە بیری مندا بێت هەر ئەوەندە بەشـــداری ئەو كۆبونەوەیە بووین.هــاوڕێیــانی هەولێرنەیــانتوانی بەشـــداری كۆبونەوەكەبن!

لەو كۆبوونەوەدا تەواوی ئەو خاڵانەی لە كۆبوونەوەی دامەزراندنا بریارمان لەسەردابوو، لێرەدا بە تێروتەسەلی قسەیان لە بارەوە كرایەوە و(لە بەرنامەیەكدا) داڕێژرانەوە، لەوانەی لەوێدا ئامادەبوون كەسێك ڕایەكی پێچەوانەی لەسەر ڕێكخراوی سەربەخۆی كرێكاران و ڕێبازی دیموكراسی شۆڕشگێڕی نەبوو، تەنانەت لەسەر ئینتەرناسیۆناڵ وسۆڤیەتیش. بەڵام مەلابەختیار دوو پێشنیاریكرد گوایا بۆ ئەوەی بواری مونازەرە (بیروڕا ئاڵ وگۆڕكردن) لە گەڵ هەمو لایەنە چەپەكان فراوانتربێت و نەكرێتە بەهانەو بەربەست، ئەوا یەكەم : مەسەلەی بە سۆسیالیست نەناسینی سۆڤیەت، هەڵبگیرێت بۆ لێدوانی زیاتر و دواترلە كۆنفرانس دا یەكلا بكرێتەوە! دووەم : ئەو (بەرنامەیەی) لەسەری ڕێكەوتین لەو كۆبونەوەدا وەك (**پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش**) بناسرێت. تا بوار بۆ زۆرترینی چەپەكان فراوانتربێت بۆ لێدوان و (مناظرة- بیروڕا ئاڵ وگۆركردن) لەسەری. كە بە لای منەوە (پرۆژەی بەرنامەكەی) لەسەری ڕێكەوتین گرنگترین خاڵی كۆبونەوەكە بوو. لە باری ئۆرگانی ئاڵای شۆڕش چەند ناوێك پێشنیاركرا (ئاڵای كۆمۆنیزم- ئاڵای زەحمەتكێشان- ئاڵای شۆڕش). من خۆم لەگەڵ ناوی ئاڵای شۆڕش بووم، دواتریش (ژمارە یەكی) ئۆرگانی ئاڵا بە ناوی ئاڵای شۆڕش دەرچوو. لەباری ڕێكخراوەییەوە بریارماندا ڕیزەكانی ڕێكخستنەكانمان لە شێوەی ئەڵقەكاندا بمێننەوە وبەو شێوەیە درێژەی پێبدرێت. تا ئەودەم ، ئەڵقە ڕۆشنبیرییەكانی شارەكان ڕاستەوخۆ پەیوەندیان بەو هاوڕێیانەوە دەمایەوە كە ڕێكیان خستبوون. واتە كۆمێتەو ڕێكخراو كەرت و شانە سەرەكی و هتد هێشتا بوونی نەبوو. ئەڵقەكان تازە دەستیان بە دیراسەكردبوو. سەرەتای قۆناغی پەروەردەی كادری هوشیاربوو. كاری سەرەكی پەروەردەی فكری و دیراسەت بۆ پێگەیاندنی كادری پێویست بوو. هەربۆیە دەستەیەك هەڵبژێردرا بە ناوی (ناوەندی نووسەران) بۆ سەرپەرشتی كاری فكری و لێكۆڵینەوە. نەك ناوەند بە مانا ڕێكخراوەییەكەی وەكو كۆمەڵە. ئەندامانی (ناوەندی نووسەران) بریتی بوون لە پێنج كەس كە دەستەبژێری مەلابەختیار خۆی بوون : مەلا بەختیار، مامۆستا موحسن، شێخ عەلی، مامۆستا پشكۆ، (حاجی مەمۆ بە نهێنی ڕێناس)، كە خۆی ئامادەی كۆبونەوەكە نەبوو، لە لایەن مەلا بەختیارەوە پاڵێورا. لە وەڵامی پرسیارێكیشدا كە لە مەلابەختیاركرا، ئایا (هاوڕێ ڕێناس - حاجی مەمۆ) كە خۆی ئامادە نییە، كێ دەڵێت قبوڵی ئەم ڕێبازە فكرییە دەكات ؟ مەلا بەختیار ووتی ئەو تا ئێستا لەسەر مەسەلە فیكری و ڕێكخراوەییەكانی ئاڵا ڕەخنەو نارەزایەتی نەبووە. تەنها لە سەر هەڵەی چاپ سەرنجی هەبووە. لە ساڵەكانی دواییدا (١٩٨٩)لە نامەیەكدا كە مەلا بەختیار دوای ئازادبوونی لە زیندانی یەكێتی نیشتمانی لە سەقزەوە بۆ منی نووسی بوو بۆ هۆڵەندا ئەوەی سەلماندە وە. بەوجۆرە كۆتایی بە كۆبوونەوەكە هێنرا.

كاری پۆپۆلیستی

پێویستە ئەوەبڵێم (*تا ئەو ساتە*) و لەو كەسانەی بەشداری ئەو كۆبونەوەیە بوون كەسـی جاسـوسـی تـاڵەبـانی تیـا نەبوو. ئەگینـا بچووكترین هەواڵ لە بـاری كۆبوونەوەكەوە كە لە ناوجەرگەی مەڵبەندی یەكدا لە گوندی (سێوسێنانی ــقەرەداخ) گیرا كە بەرپرسـەكەی جەبارفەرمان بوو بە كارەسـات تەواو دەبوو. بەسـتنی ئەو كۆبوونەوەیە لەوێدا هەڵەو بریارێكی هەرزەكارانەی حسـاب بۆ نەكراو بوو. نە ناسینی بەرامبەر(یەكێتی)بوو. ئەوەی دەرخست كە هێشتا خۆشباوەڕی یەكی زۆر هەیە بە یەكێتی.

ڕۆژی دوای تەواوبوونی كۆبونەوەكەی (گوندی سـیوسـینان- قەرەداخ) لەگەڵ هاوڕێكەیتری بەشـداربووی كۆبونەوەكەدا لە ڕێگەی دەربەندیخانەوە گەڕاینەوە بۆ سـولەیمانی و هەموو باسـەكانم بۆ هاوڕێ علاء گێڕایەوە، هاوڕێ جەلیل هێشـتا لە زیندانی بەعسدابوو.

لە باربردنی ڕێكخستنە(ماركسی یە شۆڕشگێری) یەكە

كۆبونەوەكەی سـێوسـینان لای خۆم و هاوڕێیانی ناویشـەوە ڕەخنەو سـەرنجی زۆری لەسەربوو. بەڵام (دواتر دەركەوت) لە ناو ئەندامانی ئەو ناوەندی نوسەرانەدا كەسـانێک هەبوون كە هێشـتا لە سـەر لایەنە فكری و ڕێكخراوەیی یەكە دوو دڵ و ڕاران وساغ نەبوونەتەوە. گەرایەكی ترسناك بوو لە سەرەتای دەستپێكی كارەكەدا و نیشـانەی باش دیارینەكردن و باش هەڵنەسـەنگاندنی كادرەكانی ناوەندی نوسـەران بوو، لە لایەن مەلابەختیارەوە، كە یەكێک لە هۆكانی ڕودانی گرتنی بەشـێ زۆری ناوەندی نووسەران بوو..

گەورەترین هەڵەی ڕێكخراوەیی

گەورەترین هەڵەی ڕێكخراوەیی ئەو سـاتەی ئەو كۆبۆنەوەیەی نـاوجـەرگـەی مەڵبەندی یەك لە سـێوسـێنان، كە دواتر بە كارەسـاتی پەلاماری یەكیتی نیشـتمانی بۆسـەر ئالای شـۆڕش و (لە باربردنی) دروسـتبوونی ڕێكخراوە ماركسـی یە شۆڕشگێڕەكە تەواوبوو:

١-دیاریکردنی ناوەندی نوسـەران بەو جۆرە و لەو کۆبونەوەدا لە کەسانێک کە سـاغ نەبووبوونەوە لەسـەر لایەنە فکری و ڕێکخراوەیی یەکە. (ئەگینا چۆن کەسانێکی "ناوەندی نوسـەران"! هەر چەند هەفتەیەک دواتر! دوای ئەوەی (دلێری سـەید مجید) دەیانبات بۆ بینینی تاڵەبانی! خۆیان وتەنی تووشـی نائومێدی و بێ هیوایی دەبن!) بروانئه لاپەڕە 236 ئەزمون و یـاد، م.پشـکۆ دەڵێت : (ئێمە لە دڵەڕاوکێ یەکی زۆردا دەژیاین و م.موحسـن زیاتر ڕەش بین بوو. دیارە. منیش کەمتر نیگەران و ڕەش بین نەبووم. بەڵام کەسێک بووم زیاتر لەسەر(هەست وسۆز کـارم دەکرد)، (پـاشـگەزبوونەوەو دەسـتبەرداربوونی برادەرەکـانم پێ قووت نەدەچوو.)..(ئێمە لە ناوەوە، بە خۆشمەوە کە بەشداری ئەو کۆبونەوەیەی سێوسێنان بووم، واماندەزانی، کەسـانێک دیاریکراون لە ڕووی بیرو کردارەوە هاوڕان! بەو شتانەمان نەدەزانی کە لە نێوان ناوەندی نوسەران دا هەبووە).

٢-دانانی کەسـی دیکەش لە ناوەندی نوسـەران، بێ ئەوەی لە ڕووی فکریەوە هـاوبیرت بێـت! بە پێی ئەو نـامەیەی هەر چـەنـد هەفتەیەک(لە دوای چوونەکەی هاوڕێ شێخ عەلی بۆ هەولێر) کادرێکی بەشێکی ڕێکخستنی هەولێر (بە نهێنی...) بۆ حاجی مەمۆی نووسی بوو، دەردەکەوێت، نەک لە ڕووی فکری بەڵکو لە ڕووی ڕێکخراوەییشـەوە چەنـد جیـاوازن، لەو بیرو ڕێبـازو ڕێکخراوە مـارکسـی یە شۆڕشگێڕەی ئێمە دەمانویست دایمەزرێنین.

٣-ئەو هەنگاو و هەڵانەی سەرەتا، بۆ ڕێکخراوەیەکی پۆپۆلیستی دەشیا نەک بۆ ڕێکخراوەیەکی مارکسـیسـتی شـۆڕشـگێر. کە لانیکەم دەبوو ڕێبەرانی لە ڕووی فکری و ڕێکخراوەییەوە ساغ بووبنەوە و یەک دڵ و یەک دەست کار بکەن.

٤-دوودڵی و ڕاڕایی ئەندامانی ناوەندی نووسـەران لەسـەر جێبەجێکردنی بڕیارەکانی دەستەی دامەزرێنەرو کۆبونەوەکەی سێوسێنان هۆیەکی سەرەکی تری کەوتنە تەپکەی کۆمەڵە کوژەکانەوەبوو، کە بە گرتنی سـێ لە ئەندامانی ناوەندی نووسـەران تەواو بوو. وە بووە مایەی هەر بە کۆرپەیی **لە باربردنی** ڕێکخراوە کرێکاری یەکە.

٥- پشتگوێخستنی وریاکردنەوەکان و ڕاکانی ئەندامانی دەستەی دامەزرینەری ئەڵقەی ٢١ و شـوێنکەوتنی ئامۆژگاری ڕاوێژکارانی تاڵەبانی، وەک لە نامەکەی مەلا بەختیاردا دەردەکەێت کە بۆ ئەڵقەکەی نووسـی بوو پیشـتر، بە تایبەت دوای دەسـت لە کارکیشـانەوەی مامۆسـتا موحسـن، یەکێکیتری هۆکارەکانی لە باربردنی ئاڵای شۆڕش بوو هەر لەسەرەتاوە.

٦-لە باتی گرنگیدان بە ئەرکە سـەرەکی یەکە (کە لایەنی پەروەردەی کادری هوشـیارە)، ڕێک وەکو دەمی ڕەوتەکەی پێشـووی ناو کۆمەڵە کاریان دەکرد و

هەمووكارەكە لەسەر لایەنە سیاسی یەكە چڕكرابوەوە..لەوە شدا ئامادەی دەست بەردان نەبوون لە یەكیتی.

٧- **شكستی ڕێكخراوەیی ئەنجامی بریاری سیاسی هەڵەیە**. نیشانەی خراپ تێگەیشتن و خراپ خوێندنەوەی دوژمنە چینایەتیەكەیە، كەڵك وەرنەگرتن و فێرنەبوونە لە مێژووی نزیكی شالاوو پەلاماری ینک بۆ سەر بزوتنەوە. خۆشباوەڕی بوو بە یەكێتی كە لە دروستبوونیەوە كاری بۆ تواندنەوەی بزوتنەوەو كۆمەڵە دەكرد لە ناو یەكێتی دا، نیشانەیەكیتری نە ناسینی تەواوی نەیارە سیاسیەكەیەو، هۆكارێكیتری لە باربردنی ئاڵای شۆڕش بوو لە ڕۆژانی یەكەمیەوە.

٨-ناوەندی نوسەران بە جۆرێک قسەو رەفتاریان دەكرد وەک هێشتا ڕەوتێک بن لەناو كۆمەڵەو یەكێتی دا، نەک وەک ڕێكخراوەیەكی سەربەخۆو خاوەن فكرو ئایدۆلۆژی وسیاسی و ڕێكخراوەیی جیاواز. ئەو خاڵە بە ئاسانی دەتوانرێت لە نامەكانی مەلابەختیارو نوسینەكانی مامۆستا پشكۆدا ببینرێت، كاتێک باس لە (خۆطرح كردن)! دەكەن.

لەو دەمانەدا نامەیەكی مەلابەختیارم پێگەیشت بە مجۆرە نوسرابوو:

هاوڕێ ی تێكۆشەر سامی عبد

سڵاوێكی گەرم و ڕێزمان بۆ هاوڕێ یان هەیە، وا نوسینەكان تەواو بون و تكایە بە جوانترین شێوە لە كوراسێكی تایبەتدا بەو شێوەیەی بەرگ و ناوەرۆک و كۆتایی یەكەیمان دیاری كردووە لە چاپ بدەن.

هەوڵبدەن لە چاپ كردندا، لە ڕاكیشاندا كەمترین هەڵە بكەن. بەرگی كوراسەكە بە پیتی گەورە لە بازارا پیتی گەورەی خەتاتی لە مەكتەبەكان هەیە پێم وایە پێ ی ئەڵێن (لیدراسۆن). ئەگەر ئەوە نەبوو، خۆش نووسێكی زۆر باش بدۆزنەوە كە عنوانی مقالەكان و بەرگی نامێلكەكە بنوسێ بە حەرفیكی تا ڕادەیەک گەورەو جوان. ئەگەر تایپێستان لا نیە. زوو وەڵامم لێ بگێڕە تا بۆتان بنێرم . جا تكایە هیمەت بكەن و زوو بیهێننە بەرهەم.

دەنگ و باسیش . د.قاسملو كەوتۆتە نیوان و سەركردایەتی یەكێتی ئامادەیە بۆ (هدنە) هەنگاوی باشیان ناوەو ڕەنگە بگەنە ئەنجام. خۆشیتان هیوامە. هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٦/١١

دەزگای ناوەندی ڕۆشنبیری كۆمەلە، دەستی كردبوو بە بڵاوكردنەوەی زنجیرەیەک وتار دژی ئاڵای شۆڕش و بزوتنەوەی كۆمۆنیستی لە گوڤاری كۆمەڵەیاندا لە ژێر ناوی (بان چەپ). مەلا بەختیار لە ژێر سەردێری (دژایەتی

بانچەپ یا بزوتنەوەی كۆمۆنیستی؟) وەڵامی دانەوە. وەڵامەكەی مەلا بەختیار دیارە كە زۆر مەنتقی و بەهێزتربوو، بووە مایەی زیاتر تووڕەكردنی سەرانی یەكیتی. سەیر بوو سەرانی یەكێتی و سكرتیری كۆمەڵە لە لایەک باوەرنەبوونیان بە ماركسیزم چەند پات دەكردەوە "نەک لە پەنادا" بەڵكو بە ئاشكرا، كەچی لەولاشەوە بۆ فریودان و هەڵخەڵەتاندنی مرۆڤی سادەو ساوێلكە باسی چەپ بوونیان دەكرد! ئەوە ئەو ڕێگایە بوو سكرتێری كۆمەڵەو تاڵەبانی گرتبوویانە بەر بۆ لە گۆڕنانی كۆمەڵە. بۆ چەواشەكاری خەڵكی سادە باسی چەپ و ڕیكخراوی چەپیان دەكرد و بە كردەوەش ڕۆژانە كۆمەڵەیان بەرەو لەگۆڕنان دەبرد. بەڵام ئەوانەی چاوێلكەی ئەوانی لەچاوكردبوو، تەنانەت لە ناو دەستەی نوسەرانی ئاڵای شۆڕشدا، ڕاستی كارەساتەكەی كە بەرێوەبوو نەدەدی.

بە ئاگاداری و ڕەزامەندی جلال تالەبانی! مەلا بەختیار چوو بۆ تاران ی پایتەختی ئێران بۆ بینینی سالار عزیزو مامۆستا جەعفەر كە تا ئەو كاتە هەر بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردستان-عیراق) دژی یەكێتی نیشتمانی بڵاوكراوەیان دەنووسی و پەیوەندیان بە دەوڵەتانی لیبیا، سوریا، ئێران، كردبوو. ڕێكخستنی ئەو دیدارە بە حسابی تاڵەبانی بۆ هێنانەوەی ئەوانەبوو...بە حسابی مەلابەختیاریش كە بە ئێمەی وتبوو، بۆ ئاڵ وگۆڕكردنی بیروڕاو دارشتنی بەرنامەیەكی (كاری هاوبەش) بوو لە گەڵیان. ئەو دیدارە هیچی لێ سەوز نەبوو. چونكە لە دوو جیهانبینی و فكری و سیاسی و ڕێكخراوەیی جیاوازەوە بۆ كارەكە دەڕوانرا. هەرچی سالار عەزیز بو بڕوای بەبیرو ڕێكخراوەی ماركسیزمی شۆڕشگێر نەبوو، ئەو تەنها لایەنە سیاسیەكەی دەبینی، ڕای وابوو دەم و دەست هێزی چەكدار جیابكرێتەوە لە یەكێتی، چونكە وای لە ئەحزابەكانی جودو ئێران و سوریاو لیبیا گەیاندبوو كە ئەو ڕێكخستنانەی ناوەوە سەر بەون و جیابوونەوەی چەكداری نزیكە و لە ئان و ساتدایە، هەركاتێک ئەو بریار بدات!. لە كاتێكدا سالارعزیز ڕێكخستنی لە ناوەوەی كوردستان نەبوو. بە مەلا بەختیاریشی وتبوو كە پەیمانی وەرگرتنی (چەک و پارەی!)لەو لایەنانە وەرگرتووە و چاوەڕوانی جیابونەوە چەكداریەكەیە..

مەلابەختیار وەک خۆی بۆی گێرامەوە و بە نوسینیش بۆی نوسیم، پابەندی بریارەكانی دەستەی دامەزرینەر بووەو لەسەر ڕۆشنایی ئەوە لەگەڵیان دواوەو بە ڕوونی پێی ووتوون كە ئێمە لە گەڵ جیابونەوەی هێزی چەكداردا نین..كۆبونەوەكە بە هۆی بۆچوونی جیاوازی فكری، ئایدۆلۆژی، ڕێكخراوەیی، پێشمەرگەیی ،لەگەڵ سالاعزیز بە ڕێكەوتن ناگات. كاتێک مامۆستا جەعفەر دەبینێت ئەودووانە چەند لەیەک دوورن(كە دیارە پێشتر سالار عەزیز شتیكیتری پێ وتووە)، دواتر ئێران جی دەهیلێ و دەگەڕێتەوە ئەڵمانیا.

كۆبونەوەكەی تاران

دوای گەڕانەوەی مەلا بەختیار لە تاران ئەم نامەیەی نارد:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە (٢١)تێكۆشەر

ســـڵاوێكی گەرم و ڕێزی هاورێ یانەمان هەیە و هیوای ســـەركەوتنتان بۆ ئەخوازین.

چەند ڕۆژێكە گەڕاومەتەوە و داخەكەم وەزعی شار خراپ بوو، بۆیە نەم توانی لە ڕێ ی شارەوە بگەڕێمەوە و بتان بینم . سەفەرەكەم سەرجەم سودمەندبوو، توانیم ئەو هاوڕی یانە لە تاران ببینم و بە دوورو درێژی قسەمان كردو مەسەلە دەرەكی و ناوەكیەكانمان باسكردو پێكەوەمان سازاندن.

ئەوان سێ مەسەلەیان لا مەبەست بوو.

A-چوونە ناو بەرەی جود.

B- دەست بەجێ جیابونەووەی هێزی پێشمەرگە.

C- دامەزراندنی بنكە لەگەڵ جودا.

دیارە هەرسێ ئەم مەسـەلانە پێچەوانەی بریارەكانی یەكەمین كۆبونەوەی خۆمان بوو. بۆیە دوای مشت ومڕێكی دوورو درێژ گەیشتینە ئەو سەرئەنجامەی ئەو سێ مەســـەلەیە ناكرێ و ئەوانیش ئەبێ كارەكانیان لە تەك كارەكانی ئێمەدا جووت كەن و بگرە لە خزمەتی هینەكانی ئیمەدا بیانخەنەگەڕ. جارێ ئەوان لە شـارەكانی ئێراندا ئەمێننەوەو جم و جوڵی سیاسی خۆیان دریژە ئەدەنێ تا بە لایەكا كەوتنی وەزعی ناو وولات.

لە دەرەوەدا ئەوان هەنگاوی گەورەو پەیوەندی باشـیان ناوەو دروسـت كردووە. لە تەك ســـوریـا- لیبیا- ئیران- و تەواوی حزبە عیراقیەكـان، فەلەســـتینیەكـان و زەمانەتی یارمەتی و پشـــتگیریان لێوەرگرتوون. كورتیەكەی ئێمە كاروبارەكانمان تەنســـیق كردووەو بە هیواین بتوانین لە ناو وڵاتیشـــدا ســـەركەوتووبین و ئامانجی پاشەڕۆژمان بەدی بهینین.

- وا هەنـدێ پێویســـتی چاپەمەنیمـان كڕیوە بۆ پیـت و مەقەســـتی بڕین ئەو مەسـەلانە، تكایە بە ووردی بەكاریان بهێنن و عنوانی ووتارەكان بە پێ ی پێویسـت پێیان بنووسن.

-لە هەمو لایەكەوە نـامەو داخوازی ئەوە هـاتووە كە نـاوی گوڤـارەكە لە ئـاڵای كۆمۆنیزمەوە بگۆڕین بە ئاڵای زەحمەتكێشـان. دەسـتەی نووسـەران(جگە لە هاوڕێ یەك) وە چەنـد كـادریكی كۆبونەوەكە ئەوانەیـان دیومـانن ڕازی بوین، تكـایە ئەمە لەبەر جیابونەوەو هەندی هۆی ســـیاســـی تایبەتە كە ڕەنگە تا كۆنفرانســـی یەكەم

بخایەنی و ئەوکاتە ئیتر خۆ ئەگرین و ســـەربەخۆ ئەبین و ســــەربەســـتانە بریاری هەموو مەســــەلەکـان ئەدەین. تکـایە فریـای چـاپەکە بکەون و نـاوەکە بە ئـاڵای زەحمەتکێشان بنووسن.

هدنە/ ســـەرکردایەتی یەکیتی بە هدنە ڕازی بون و مەرجەکانی ڕژێمیان قبوڵ کرد. بەڵام ڕژێم وەڵامی نەداونەتەوەو ئەوانیش بایان داوەتەوە لای ئێران و وەفدیان ناردوە بۆ ئەوێ.

بە ڕاســـتی مەســــەلەی چاپکردنی بریارەکان زۆر دواکەوت، ئەگەر تەواوتان نەکردووە، فریاکەون و لەم چەند ڕۆژەدا تەواویان کەن و هەوڵئەدەین لەمەو دوا لای خۆمانەوە شت تایپ کەین و بۆتان بنێرین و ڕایکێشن.

هیوادارین ئیتر ئێوەش پتر هەڵســــوڕێن و بجوڵین. هاوڕێیان هاندەن کە ئەڵقە دراسیەکان چڕتر دراسەبکەن، زیادی بکەن.

بریـاربوو تەلەفزیۆن بنێرن نەگەیشـــــت. تکـایە وا بڵاوە کە دوژمن ئـابلۆقەی ئابووری بەســـەر ناوچەکەمان فەرز ئەکات و پێویســتیمان بە هەندێ ئازوقە هەیە و وابکەن لەم بارەوە هەمو هاوڕێ یەک ئازوقەی هەمە چەشنە بکڕێ و بۆمان بنێرن، ئەمەیان دوا نەخەن چونکە لە برسا ئەمرین! دوایی هیچمان فریا ناکەوێ.

خۆشیتان هیوامانە

تکایە ٧/١٧ سی شەممە پاش نیوەڕۆ

لە نزیک دێ ی وولێیان چاوەڕێتان ئەکەم بۆ

زیاتر قسەکردن و لێک تێگەیشتن

هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٧/١٣

ئەوەی سەرنجی ڕادەکێشام باسی فراوانی ئەو هەموو پەیوەندیانەیە لە نامەکەی مەلا بەختیاردا کە سالار عزیز کردوویەتی بە جودو دەوڵەتانەوە ! بێ ئەوەی هێشتا ئەو لە لایەنی خۆیەوە توانیبێتی هەڵســـێت بە پەیداکردنی ڕۆنیۆیەک یا تایپێک بۆ ڕێکخستنەکانی شـارەکان؟ ئەو (سـێ) مەرجەی سـالاریش(١-چوونە ناو جودا! ٢- جیاکردنەوەی هێزی چەکدار.٣- دامەزراندنی بنکە لەگەڵ جود) وەک مەرجەکەی تـاڵەبـانی وایە کە داینـابوو بۆ قیـادەی موەقەتە بۆ چوونە (جوقد)، ئەوانەو گەلێـک پرسیاریتر بێ وەڵام بوون..

لەو مـاوانەدا بۆ مـاوەی نزیکەی مـانگێـک هـاوڕێ ڕێنـاس(حـاجی مەمۆ) لە هەولێرەوە بە نهێنی هاتبووە ماڵی ئێمە لە ســـولەیمانی ، ئێمە پەیوەندیەکانیمان بۆ ســــازدەکرد لەگەڵ مەلابەختیاردا. باش بیرم نیە جارێک یا زیاتر بردمان بۆ بینینی مەلا بەختیار لە بەری قەرەداخ و چاویان بەیەک کەوت. لەو ماوەیەی لە ماڵی ئێمەدا

مایەوە و لەو قسەو باسە سیاسی و فكریانەی دەهاتنە پێش، هەستم بە بوونی ڕای جیاواز نەكرد پێچەوانەی فكری ماركسیزمی شۆڕشگێر، دواتر كە ئەو نامەو شتانەم بینی سەرسام بووم.

ئەم نامەیەشم لە ٢٩/٧/ ١٩٨٥ بەدەست گەیشت:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە ٢١ ی تیكۆشەر

سڵاوێكی گەرم و خۆشیتان هیوامانە

بڵاوكراوەكە گەیشت و زۆر شتێكی ناشیرینە و هەرچەندە ئێوە هەر هێندەی لێ ئەزانن بەڵام بە ڕاستی ڕووی بڵاوكردنەوەی نیە. بۆیە تكایە تەنها دایان بەشێننە سەر ئەڵقەكان و لێشیان وەرگرنەوە. دەستنوسەكەش بنێرنەوە تا بتوانین بە زووترین كات لە ڕێ یەكی ترەوە چاپی بكەن.

دەنگ و باسیش..وەفدی یەكیتی لە ئیران فەشەلی هێناو هەر وەڵامیشیان نەداونەتەوە و پێش بینی خۆمان لە مەشا ڕاست دەرچوو كە حكومەتی ئێرانیش وەكو عێراق ئەیەوێ یەكێتی بگوشی و دەستەمۆی بكات.

ئێستا هدنەی گەرم كەوتۆتەوە ئاراو خەریكن و لەم چەند ڕۆژەدا ڕەنگە ئەنجام دەركەوێ(ئەگەر تا نووسینی نامەكە نەبڕابێتەوە) بە هدنە كردن و ئەنجام دەركەوتنی بە ڕاستی قازانجیكی زۆر ئەكەین و ئایندەمان لا ڕۆشن ئەبێ. هیوادارین ئێوە بە نەخشەوە ئەوە بڵاو بكەنەوە كە هدنە چەند خراپە و دژی شۆڕش و میللەتەو لە قازانجی حكومەتە، ئەمە مەسەلەیەكی گرنگەو چارەنووسی سیاسی مەسەلەكانی خۆمانی پێوە بەندن.

خۆشتان ئەبێ ئیتر زیاتر هانی ئەڵقەكان بدەن كە پتر بجوڵێین و كەسانی ووشیار كۆ بكەنەوە، نابێ سستی بنوێنن بە ڕاستی هەلەكە زۆر لە بارەو لە دەست نەدرێ باشە.

وا هەڵگری نامە ئەتوانێ ئەدرەسی هاوڕێ (ئاریتان) پیشان بدات و شوێنەكەشی ئەزانێ. تكایە بیكەنە ئەندامی ئەڵقە سەرەكێكەتان و كۆبونەوەی لە گەڵا سازبدەن وهانی بدەن بە ئیش كردن. ناوبراو دوای گرتنی مامۆستا تا ئێستا پەیوەندی ڕەسمی پساوە. هاوڕێ یەكی دڵسۆزو باش و ئەمین و ئیش كەرە.

تكایە هاوڕێ (سامی) ئیتر پەیوەندی بە هاوڕێ یانی (شەهاب) وە بپسێنێ و بە ڕەسمی ئەوەمان نەماو هەرگیز هاتووچۆیان نەكات.

سێ ژمارە لەو نووسینە بدەن بە هەڵگری نامە تا بیگەیەنێتە ئەڵقەیەكی دیكە.

دووبارە ڕیزو خۆشیتان هاوڕێتان

گەرمیان

١٩٨٥/٧/٢٩

بەو جۆرە من پەیوەندیم پچڕی لە كۆمەڵەی شۆڕشگێڕی زەحمەتكێشان.
دلیری ســـەید مەجید كە ســـەرچاوەی هەواڵ و چاوو گوێ ی تاڵەبانی بوو وە كۆبونەوەكانی بۆ تاڵەبانی ڕێک دەخست؟ مامۆستا موحسین و مامۆستا پشكۆی بۆ كۆبونەوەیەک لەگەڵ تاڵەبانی سـازكردبوو (بڕواننە كتێبی ئەزمون و یادی مامۆستا پشكۆ. لاپەڕە 232)نووسیویەتی : دلێر گوتی: مامجەلال دەیەوێت م.موحسین و تۆ ببینێت و لە مەڕ ئەم دۆخەی ئێستا و كێشەكانی نێو كۆمەڵە و یەكێتی قسەتان لەگەڵ بكات....)! دوای دانیشتن لەگەڵ مامۆستا موحسین و مامۆستا پشكۆ، تاڵەبانی توانی بووی بچێتە بنكێشـــەی هەندێ لە ئەندامانی ناوەندی نووســـەران، تا دواتر بە وازهێنانی مامۆسـتا موحسـن لە ئاڵای شـۆڕش تەواوبوو. ئەو برادەرانە لە باوەڕی كوێرانەیان بە دلێری ســـەید مجید لە خۆیان نەپرســـی بوو، ئایا تاڵەبانی لەناو ئەو هەموو ئەندامانەی سەركردایەتیەی خۆیدا (بۆ ئەو دوو ئەندامەی ناوەندی نووسەرانی ئاڵای شـــۆڕشـــی دەســـت نیشـــان كردووە؟ بۆ ڕاوێژكردن پێیان، كە هیچیان نە سەركردایەتی كۆمەڵەو نە یەكێتی نیشتمانی بوون!.)

هاتنی شێخ علی بۆ سلیمانی و هەولێر

شـــێخ عەلی(شـــاخەوان) وەک ئەندامی دەســـتەی نووســـەران ماوەیەک دوای كۆبونەوە فراوانەكە هاتە سولەیمانی و چەند ڕۆژێک لەماڵی ئێمە بە نهێنی مایەوە، زۆر لەســـەر لایەنە فكریەكـان و ڕێكخـراوەیـی و زەرورەتـی پەلەكـردن لە گواسـتنەوەیان بۆ چیای سـورێن لە سـەر سـنوری ئێران دواین. من زۆر ڕێزم بۆ هاوڕی شێخ عەلی هەبوو، زۆر ڕێزی خەبات و قوربانی دانی خۆی و خانەوادەكەیم دەگرت، بەڵام ئەوە یەكەمجار بوو لە نزیكەوە قسـەی لەگەڵ بكەم وكاری سـیاسـی لەگەڵ بكەم. لە باســـی چاپخانەكە بۆی من هەڵەیەكی زۆر گەورەم كرد، ئەویش ئەوەبوو، گەرچی شـێخ عەلی ئەندامی ناوەندی نوسـەرانی ئاڵای شـۆڕشـیش بوو نەدەبوو باسـی سـەرچاوەی پەیداكردنی چاپخانەو كیشـەی ڕۆنیۆم بۆ باس بكردایە. شـێخ عەلی ئەندامی دەسـتەی نوسـەران بوو، هەربۆیە لە وەڵامی پرسـیاری ئەودا سـەبارەت سـەرچاوەی ئامێری چاپەكان لای شـێخ عەلی دركاندم كە ئێمە ئامێری چاپمان لە كۆمەڵەی شـۆڕشـگێڕی زەحمەتكێشـان دەستكەوتووەو كیشـەمان لەگەڵ ڕۆنیۆكە هەیە. دواتر كاتێک شـــێخ عەلی گەڕابوەوە تەكیە بە مامۆســـتا پشـــكۆی وتبوو، گلەییشی لە مەلا بەختیار كردبوو كە بۆ لەوانی شاردۆتەوە، مەلا بەختیاریش بە نامەیەک ڕەخنەی توندی خۆی لێگرتم، كە لە شوێنی خۆیدا بوو..

شـێخ عەلی دەیویسـت بچێت بۆ سـەردانی ئەڵقەكانی هەولێر، بارودۆخەكە زۆر مەترسیداربوو، لەبەر ئەوە بڕیارمدا خۆم بیبەم بۆ هەولێر، ئەو پێناسـەیەكی عێراقی پێبوو، ئۆتۆمۆبێلكم لە ناســـیاویكم وەرگرت و لە ڕێگەی دوكانەوە كەوتینە ڕێ. بۆ

خۆم ئەوە یەكەمجارم بوو لەو ڕێگەوە بچم بۆ هەولێر، لەبەر ئەوە نەمدەزانی چەند بازگە لەسەر ڕێگەن، بەڵام بەهۆی پرسیاركردنی پێشترەوە دەمزانی زۆربەی ئەو بازگانە سەربازین. هەرواش بوو. لە گەلێک لە بازگەكاندا زۆر وورد پشكنینیان دەكرد، شێخ عەلی پرسی: ناترسی ژیانی خۆتت خستۆتە مەترسی یەوە؟ وتم ژیانی من لە ژیانی تۆ زیاتر نییەو بێجگە لەوەی ئەوە یەكێكە لە ئەركەكانم و بۆ زیاتر دڵنیا بوونیشم لە سەلامەتیت خۆم هاتووم لەگەڵت. شێخ بزەیەک گرتی و هیچی نەوت. لەو كاتەی دیاریكرابوو گەیاندمە لای هاوڕێ یانی هەولێر. من ئەوم جێهێشت و خۆم گەڕامەوە بۆ سولەیمانی. دوای ئەوەی دڵنیابووم لەوەی هاوڕێ یانی هەولێر ئەركی گەیاندنەوەیان بۆ سولەیمانی گرتە ئەستۆ.

بە هۆی گەلێک كارەوە كە هاتبووە پێش و ڕوویدابوو. بە تایبەتی لە مەسەلەی دواخستنی كردنەوەی بنكەی ڕۆشنبیری (ناوەندی نووسەران) لە سورێن و كۆبونەوەكەی سێوسێنان !تا دەهات دەگەیشتمە ئەو قەناعەتەی ئەو هاوڕێ یانەی دەستەی نووسەران، وەک سەردەمی ناو یەكێتی لێدەخوڕن و گوێ بە ڕاو بۆچوونەكانی ناوەوە نادەن و مەترسی یەكانی هێرش و پەلاماری یەكێتی لەبەرچاو ناگرن، كە ڕۆژانە لە ڕاگەیاندنەكانی یەكێتی یەوە توندتر دەبوو، لەگەڵ هاوڕێ یاندا گەلێكجار ئەو باسەمان لە ناوخۆماندا وروژاند. گەرچی مەلا بەختیار داوای لێكردبووین چەند كەسێكی بۆ ئامادەبكەین بۆ دانانیان لە بنكەی سورین. منیش هەندێ هاوڕێم ئامادەكردبوو لە ئەڵقەكەی خوێندكاران كە هاوڕێ یەک بە نهێنی سالار سەرپەرشتی دەكردن.([1]) ناوە ئەسڵەكەی ئیبراهیم بوو، خوشكەزای شەهید حەسەن خاوێ بوو.بەڵام ڕامانگرت و نەمان ناردن.

لە هەمان كاتیشدا شاڵاوی ڕاگەیاندن و هەڕەشەی شەڕخوازانەی سەرانی یەكێتی بە نووسین و لە ئێستگەكەیانەوە تا دەهات توندتر دەبوو، كە نیشانەیەكی ئاشكرابوو كە ئەو جۆرە ڕاگەیاندنە پێشەكی زەمینە خۆشكردنە بۆ شاڵاوی چەكداری. هەمیشە یەكێتی ویستبیتی پەلاماری لایەنێک بدات پێشەكی شاڵاوی ڕاگەیاندنی لە دژی دەست پێكردووە. ڕاستە من لە ڕووی فیكری یەوە هاوفكربووم لەگەڵ مەلا بەختیار، گەرچی لە نامەكانیدا مەلا بەختیار هەمان هەڵوێستی ئاڵای

---

[1]) هاوڕێ سالار: ناوە ئەسڵەكەی ئیبراهیم بوو، خوشكەزای شەهید حەسەن خاوێ بوو، پێشتر لە كۆمەڵەشدا بەرپرسی یەكێک لە كەرتەكانی خوێندكارانی كۆمەڵە بوو، كە ڕۆڵێكی مەزنیان لە ڕاپەڕینەسالی 1982وپشتگیری هونەرمەندان و دواتریش لە ڕاپەڕینەكانی دا سالی 1984بۆ پشتگیری خۆپیشاندانی خوێندكارانی زانكۆ لە دژی بەزۆر بە جەیشی شەعبی كردن و بە بەعسی كردن بینی.

*) دیسان بە هۆی كێشەی هونەری ڕۆنیۆوە گیرمخواردبوو، هەر جارەی تووشی كێشەیەک دەبووین بە دەستیەوە و دەبوە دواخستنی چاپ.نووسەر.

دووبارە دەكردەوە، بەڵام لە ڕووی پراكتیكەوە دەیان پرسیاری لا دروست كردبووم و وادەردەكەوت (هێشتا باوەریان بە یەكێتی مابێت).

بە نامەیەک وازهێنانی خۆم لە ئاڵای شۆڕش ئاراستە کرد:

لە وەڵامی ئەو نامەیەی مەلا بەختیار سەبارەت خراپ چاپكردنی بڵاوكراوەكەو كەڵەكەبوونی كۆمەڵێک بۆچوون لەســـەر ڕەوتی (ڕێكخراوەیی) کـارەکـان و پشتگوێخستنی ڕاكانی ناوەوە ئەم نامەیەم بۆ نارد:

بەرێز هاوڕێ گەرمیان

سڵاوێكی گەرم

پێشەكی ڕێزو سڵاوتان ئاراستە دەكەین هیوامان سەركەوتنتانە.

نامەكەت گەیشـــت لە ٧/٢٩ ئەمەش وەڵامەكەیەتی: لە بارەی بڵاوكراوەكەوە لە ٦/٢٧/ ١٩٨٥ تایپ و مونتاژی تەواو بوو، لە ٦/٢٩ دەســـت بە ڕاكێشـــانی كرا بۆ ئەوەی لە مەوعدی خۆی 7/1 ئـامـادەبێـت. ئەوەبوو (ڕۆنیۆكە) ئەو گیروگرفتەی هەبوو كە ئێســـتە لەبەرچاوتانەو دەیبینن. هەربۆیە ئەو كاتە ئیشـــەكەمان وەســـتان. ئەوەبوو لایەنی نەشـارەزایی من و هاوڕێ سـیروان كرایە سـەبەبی دواكەوتنەكە و وەک ئەوەی هیچ کـارمـان لی نەكردبیت! بەڵام هەر ئەو كـاتەش من هۆیەكەیم بە هونەری دەزانی.

بە هەرحـاڵ بە هۆی بـاش چـاپ نەكردنەوەكە، قبولی ڕەخنەكەم كرد(وەک نەشـارەزا)بە ئومێدی ئەوەی هاوڕێ یەكی شـارەزا بەو كارە هەڵسـێت. ئەو هاوڕێ یەش كە هاتبوو بۆ چاككردنی ڕۆنیۆكە پاش ماندووبونیكی زۆر كە خۆم زۆر كاتی بە دیاریەوە بووم و لەگەڵ هاوڕێ سیروان یارمەتیمان دا.لە سـەرەتاوە ئەو ڕۆنیۆیە كێشـەی هەبوو، بەڵام ئەو هاوڕێیەی ڕاتان سـپاردبوو بۆ چاكردنی ڕای وابوو هەر ڕابكێشـرێ. كێشـەی ڕۆنیۆكە فنی نیە، ئەوە تا ئێسـتا ئەنجامی كارەكە لەبەردەسـتی خۆتاندایە. لە ســـەر بریاری خۆت هەموو كەرەســـەكانمان پێچاوەتەوە و ئامادەی گواستنەوەیە بۆ هەر شوینێک خۆتان دەتانەویت.

١٤٠ دانە لەو بڵاوكراوەیە دەرچوو، ٦٢ نێردرا بۆ هەولیر، ٥٠ دانەی بۆ ســـولەیمانی ، ٣٠ دانەی بۆ ئێوە. هەڵگری نامە چواری لی بردووە ماوەتەوە ٢٦ دانە.

سـەبارەت مەوزوعی هاتوچۆی هاوڕێ یانی (شـەهاب)(مەبەسـتی مەلا بەختیار لە هاوڕی یانی شــــەهاب- هاوڕی یانی كۆمەڵەی زەحمەتكیشـــــانی ئێران بوو-نوســـەر)هیچ هاتوچۆیەكم نی یە، دوا جارێک كە چووم و بۆشـــم باســـكردیت بۆ گەیاندنی نامەكەی خۆت بووە. بە یەكجاری لێیان دەپچڕێم.

سەبارەت ڕەخنەكانیشت لە كاتی یەكتربینینەكەی ٧/١٧ دەربارەی دركاندنی سەرچاوەی چاپەمەنیەكە لای شێخ عەلی ، بە سنگێكی فراوانەوە وەردەگرم، گەرچی لە دڵپاكی خۆمەوەبوو، بەڵام هەڵەبوو.

بە هەرحال ڕۆژانی خەبات درێژە لە مەودوا زیاتر لە هەمو كات موقفی حذر وەردەگرم لە هەموو كارێكدا. وە بۆ ئەوەی نەبمە زیاتر هۆی دواكەوتنی كارەكانی بلاوكراوەكان بریارم دا استقالە بكەم و وەك دۆستێك بمێنمەوە. بۆ ئاگاداریشتان لە لایەن هاوڕێ ڕێناس و علاء نارەزاییی دەربڕدرا سەبارەت بەو بریارەم. بەڵام دیارە دڵسۆزی و دلپاكی خۆم هاوشان لەگەل ماندوبوونی ٢٤ ساڵ كاری سیاسیدا كاری تی كردبم هەربۆیە هیوادارم ئەم نامەیەم بە نامەی استقالە لێ قبوڵ بكەن.

تێبینی: هاوڕی علاء پەیوەندی كرد بە هاوڕێ ئاری یەوە بۆ ئاگاداریت.

هەرسەركەوتووبن سامی

١٩٨٥/٧/٢٩

هەر لەو كاتانەدا بوو، حاجی مەمۆ (هاوڕێ ڕیناس) كە بەرپرسی بەشی زۆری ئەڵقەكانی هەولێر بوو، لەبەر ئەوەی (مختفی) بوو، تا لە نزیكەوە پەیوەندی بە مەلابەختیارە هەبێت بە نهێنی هاتبووە سولیمانی و نزیكەی مانگێك لە ماڵی ئێمەدا مایەوە، لەوێوە هەوڵمان ئەدا ئاسانكاری پەیوەندی بە مەلابەختیارەوە بۆ بكەین.

وادیاربوو، مەلا بەختیار ئەو ڕەخنەیەی خۆی بە هۆكاری وازهێنانم دەزانی! نەك كەلەكەبونی هەڵەو كەم وكوورِیەكان و جێ بەجێ نەكردنی بریارەكانی دەستەی دامەزرێنەر، بە تایبەتی سەبارەت بە گواستنەوەی بنكەی ناوەندی نوسەران بۆ سورێن و دووركەوتنەوە لە ناوجەرگەی مەڵبەندی یەك و (تا ئەو كاتەش نامەی وازهێنانیان نەناردبوو بۆ یەكێتی)! و وەكو ڕەوتەكەی ناو یەكێتی بیریان دەكردەوەو ڕەفتاریان دەكرد! بۆیە بەمجۆرە ئەم نامەیەی نارد:

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاویكی كۆمۆنیستانەی گەرم

نامەكەت گەیشت و ئەمەش وەڵامەكەیەتی...

جارێ پێشەكی ڕەخنەیەكی تر لە ناوەرۆكی نامەكەت ئەگرم لە بەر ئەوەی ئەگەر كۆمۆنیستەكان تووشی كێشەش ببن بە واز هێنان و زویری چارەسەری ناكەن. ئینجا یەمە سەر وەڵام و رونكردنەوەی هەندێ ڕاستی.

١-سەبارەت بەو ڕەخنانەی لێم گرتیت حەق وایە ئەوەی راست بێ سنگت فراوان بێ لە قبوڵ كردنی و ئەوەی ڕاستیش نەبی ڕۆشنی كەیتەوە كە وا نیە. خۆت ئەزانیت دواكەوتنی ئەم بڵاوكراوەیە* چەند تەئسیرێكی دڵساردكەرەوەی لە

ســــەرمان داناوەو هاوڕێ یانی خۆمان و خەڵکی تریش لێمان لەم بێ دەنگیە کەوتنە مقۆ مقۆ.کـاتی خۆی هەق وابوو بە هۆی ســـــەرقـاڵی ئێوەوە هـاوڕێ ی دیکەتـان فێربکردایە شـارەزایی پەیا بکردایە بۆ ئەوەی ئەگەر تووشـی گێچەڵی وابووین هەر هەمان هاوڕێ مان بەم لاوبەولادا بناردایە تا چارەسەری گێچەڵی چاپی بکردایە، کە تۆ بیت ناتوانین و دەست و مەبەستمان دەبەستری. جگە لەوەی خۆت ئەزانیت هەر بە هۆی تۆوە هاوڕێ (شــــێخ) زانیویەتی ئەو چاپخانەیە لە کوێوە پەیا کراوە، چۆن هاتووەو، چی نوقسانە. من ئەو شتانەم لە (هەموو کەسێ) شاردۆتەوە ئەویش هەم لە بەر پاراستنی نهێنی پەیوەندیەکەو هەم ئەوان خۆیان داوایان ئەوەبوو. ئیتر بۆ لەبەر یەک کێشــە کە هی خۆشــمان نین باســبکرێ. ئیتر بە دڵپاکی گوتبێتت یان لە بڕوای زۆرەوە مهم زانراوەو هاوڕێ (شــێخ) گلەیی لەمن کرد کە بۆ نهێنی لێدەشــارمەوە. خۆت ئەزانیت ئەوە بڕبڕەی پشتی کارەکانمانەو لە بڕوای زۆرەوە بەتۆ ئەو کارانەم خستە ئەستۆت. چەند جارێکیش دووپاتەم لی کردیتەوە کە لای کەس باسی نەکەیت. ڕەخنەکەشـم هەر بەو مەبەسـتی ئەوەبووتا تۆو هاوڕێ علاءو هاوڕێی دیکەی وەکو ئێوە نهێنی پارێزبن هێشــــتا کەمە بۆ بەرەنگاری ئەم هەموو ســــەگ و گورگانەی گەمارۆیان داوین.

ئەوانە جگە لەوەی حەق وایە بزانن ئەو مەسەلانە وەکو کاری خەنەک داڕشتنی پاشــەڕۆژمان وایە و هەمووتان و ئێمەش حتما هەڵەیان تیا ئەکەین و گرنـگ راسـت کردنەوەی هەڵەکانە و خۆت ئەزانیت من چەندم دڵ بە ئێوە خۆشـــــەو چەندیشـــــم لامەبەسـتە گەشــە بکەن و لە هەموو ڕوویەکەوە پێش بکەون، ڕەخنەکانیشـم هەر لە پێناوی ئەو مەبەستانەیە، وە ڕەنگە تا هاوڕێتان بم بەردەوام بم لە ڕەخنە لێگرتنتان و ڕەخنە لێوەرگرتنتان.

٢- سـەبارەت بە هاوڕێ یانی (شـەهاب*)یش.([1]) ئەمەش لەسـەر داوای خۆیانەو پەیوەندیەکەمان گواستەوە بۆ شـاخ چونکە ئەوان گوتیان تۆ ناووت لە ناوانەو ناویان بیســتوویت و زۆر ئەترســـان لە ئاشــکرابوونت و ئاشــکرا بوونی پەیوەندیەکە. خۆ ناکرێ بە زۆری زۆرداری ئەو پەیوەندیە بسـەپێنین. مانگێ ئەبی پێیان گووتوم بیرم چوو لە دانیشتنەکەدا پێت ڕاگەیەنم.

ئێســـــتاش کە دەرکەوت مەســــەلەی ڕۆنیۆکە هونەریە، من ئەو ڕەخنەیەی خۆم سەحب ئەکەمەوەو بە هیواشم تۆش بە سنگێکی فراوان تەواوی ڕەخنەو مەسەلەکان وەربگریت و لەوە دڵنیابیت کە هەمو ئەو کارو کردەوانەش تەجروبەیەکی باش و زیندوون بۆ پاشە ڕۆژمان و لە ناو هەناوی ئەو کارانەشدا قاڵ ئەبین و پێ ئەگەین.

---

[1]) مەبەستی مەلابەختیار لە هاورێ یانی (شەهاب) هاوری یانی کۆمەڵەی شۆرشگێری زەحمەتکیشانی ئێرانە.

استقالەكەش قبوڵ ناكەین و جارێكی دیكەش لە سەرشتی وا نەك تۆ بەڵكە هەموو هاوڕێ یەكی دیكە حەق نیە كەم سەبرین و نامەی ئیستیقالەمان بكەنە سەر.
بۆ چاپخانەكەش باشتان كردووە كە ئامادەتان كردووە كەی شوێنمان بۆ سازدا دەیگوێزینەوە، هەوڵیش ئەدەین بەم زوانە ڕۆنیۆ چاك كەرەوەیەك بدۆزینەوە تا سازی كاتەوە بۆمان چونكە كارەكان پەكیان ئەكەوێ گەر ساز نەبێ.
دووبارە ڕێز

هاوڕێتان
گەرمیان

تێبینی
هاوڕێ ئاری بخەنە ئەڵقەكەتان و بڕوای تەواوی پێبكەن. جگە لەمە هاوڕێكەی ترتان ناوی (علاءكریم)ەنەك جەلیل كە نووسیوتە پەیوەندی پێوە كردووە.

هۆكارەكانی وازهێنانم
لێرەدا بۆ ئەوەی خوێنەر نەكەوێتە هەڵەی تێگەیشتنەوە پێویستەكات ڕوونكردنەوەیەك بدەم سەبارەت بەو نامەی وازهێنانەی ناردم بۆ مەلا بەختیار، ئەو بڕیاری وازهێنانە هیچ پەیوەندی بەو باسەوە نیە كە مەلابەختیار باسی كردووە لە نامەكەیدا، بڕیاری وازهێنانەكە تایبەتە بە بڕیارو رەفتاری عەسكەرتاریا ڕێك وەك ناو یەكێتی، بە جیبەجێ نەكردنی بڕیارەكانی دەستەی دامەزرێنەر و كۆبونەوەكەی سێوسینان، بە ڕەفتاركردن وەك ڕەوتەكەی پێشووی ناو كۆمەڵە! تا ئەو دەمەش نامەی ئیستقالەیان بۆ یەكێتی نەنووسی بوو! تا ئەودەمەش نەیاندەویست بنكەی ناوەندی نووسەران ببەنە سورێن یا جێگەیەكی دوورەدەستی هێزەكانی یەكێتی! لە كاتێكدا دەهۆڵی شاڵاوی ڕاگەیاندنی یەكێتی لە هەڵكشاندابوو...خۆشباوەڕی بە یەكێتی ! تا ئەوڕادەیەی (كۆبونەوەی فراوان و بڕیار بۆ بەستنی پلنیۆم!) لە ناوجەرگەی دەسەڵاتی یەكێتی ببەسترێت بێ پرس وڕا بە ئێمە، تۆخكردنەوەی پرسە سیاسیەكان لەسەر حسابی لایەنە فكریەكە تا ڕادەی پشتگوێخستنی پەروەردەی فكری و ڕێكخستنی ئەو پێشمەرگانەی دەوری خۆیشیان!....ئاماژەی ڕوون بوون كە قسەو كردار بە دوو ئاقاری جیاوازدا دەڕوات. ...
گەرچی لە سەرەتادا هەندێ هاوڕێ ئامادەكرا، لە كەرتەكانی شەهید ئارام و خوێندكارانی كۆمەڵە، كە دوای ئەوەی ئەوان بنكەی سەرەكیان دەگوێزنەوە بۆ سورێن یا شوێنێكی دوورە دەستی یەكێتی بیان نێرین، بەڵام پاش ئەوەی بۆمان ساغ بوەوە كە بەوكارە هەڵناسن، بڕیارماندا هیچ كەس و هیچ لیستێكیش سەبارەت بە ناوەنهێنیەكان و ئەڵقەكان نەنێرین..

هاوڕێ یانی ئەڵقەی (٢١) تیكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

لای ئێمە جارێ دەنگ و باسی نوێ نیە، ڕەنگە لەم چەند ڕۆژە تەفسیلی وەزعی سەرەوەی یەكیتی بزانین. وەزعی خۆشمان هەروەكو خۆیەتی گۆرانی بەسەردا نەهاتووە.

هاوڕێ یان

وا پێنج ژمارە زیاتر بەیانمان بۆ ناردن كە لەسەر تەسلیم بونەوەی پ.م نوسراوە تكایە وا بكەن بگاتە دەستی خەڵكێكی زۆر ببینی و بیشی گەیەننە هەولێرو ژمارەی زۆریان بۆ رەوانە بكەن، هەروەها بۆ هەورامانیش. نازانم هاوڕێ حاجی لە هەولیرە یان نەء و تكایە چی ئەزانن دەربارەی وەزعی ئەو ئاگادارمان بكەن.

دوبارەڕێز

وەڵامی بان-چەپ كان بە دووردرێژی

نووسراوە وهەوڵئەدەین بیگەیەنینە چاپ.

هاوریتان

گەرمیان

١٩٨٥/٨/١٤

دوابەدوای كۆبوونەوەكەی سێوسێنان سەبارەت بە چاپكردنی ئەنجامی بریارەكانی كۆبونەوەكە، تا ئەوساتە وەختەش كەس نەنێردرا بۆ چاككردنەوەی ڕۆنیۆكە، مەلا بەختیار لەوبارەوە نامەیەكی نارد بەم جۆرە نووسرابوو:

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر (ئەونامەیەش بۆ حاجی مەمۆیە)

سلاوێكی كۆمۆنیستانە

نامەی(١٢) ی مانگتان گەیشت و ناوەرۆكەكەی دڵخۆشكەرەیە. هیوادارم بەردەوام لە گەشەكردندابن و هەلێكی باشیش هەڵكەوتووە نابێ لە كیسی بدەن.

وا لێرە بریاری كۆبونەوەكەمان چاپ كردووە و تكایە ئێوە لەسەر دو نوسخە فۆتۆی بكەن و ئستێنسڵەكانمان بۆ ڕەوانە بكەن خۆمان ڕایئەكێشین، دوبارەی ئەكەمەوە هەموو ئەو نووسینە بە دوو نوسخە واتە هەر پەڕەیەكی دووجار فۆتۆ بكەن بۆ ئەوەی ئەگەر لە كاتی كار كردنا نوسخەیەكی دڕا ئەویتر لەبەردەستابێ.

دوای ئەمە وەڵامی دوورو درێژی (بان چەپ) ناو لێنراوەكان ئەنێرم و ئەویش دیسان فۆتۆكەن و بە دوو نوسخەش. ئەگەر هاوڕێ حاجی هاتەوە، ئەو هاوڕێ یەك ئەناسێ و خۆم پێم وتووە كێ یە بۆ چاك كردنی ڕۆنیۆكە تكایە وابكەن تەرتیبی بكەن چاكی بكاتەوە و بۆ ئەم مەبەستەش قسە لەگەڵ ئەودا بكەن.

هیوادارم بەیانەكەتان بە فراوانی بڵاو كردبێتەوە.
خۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٨/١٩

تێبینی:
تكایە بە ناوی خۆمانەوە پەیوەندی بە هاوڕێ یانی پۆلەوە بكەن، ئەمانە خۆتان ئەیانناسن جەماعەتێكی پاكن زۆر ئەخوێنن و دووجارم دیون و پاش پسانی مفاوەزاتەكە نەم دیونەتەوە.
سیاسەتی گشتی خۆمانیان بە پێ ی بریاری كۆبونەوەكە بۆ باس بكەن، مەسەلەی ئینشیقاق و ئەو شتانەش بڵێن.
وە بزانن تا چ ڕادەیەك ئامادەی ئیش و هاوكارین، چیان لە ئێمە ئەوێ و، چییان پێئەكرێ بۆ كارەكانمان. ڕێزیان لێبگرن و بەقەدەر خۆشیان قسەیان لەگەڵا بكەن. ئەگەر زانیتان خۆیان قورس ئەگرن و هەر ئەیانەوێ شتمان بزانن تۆش كەمیان زانیاری بدەرێ.
ئەدرێسەكەی تەلەفۆن (....) بڵێن (احمد) مان ئەوێ شەوی ٢٥/ ٨ بە ناوی (عبدالله محەمەد) وە قسەیان لە گەڵا بكەن و وەعدیان بدەنێ كە بیانبینن عنوانی خۆتان مەدەن و لە دەرەوە دیدار سازبكەن و خۆشت بیبینە.

لەبەر ئەوەی چەند جارێك تلفۆنمكردو وەڵام نەبوو، پەیوەندیەكەم دواخست بۆ كاتێكیتر، سەبارەت بە نوسەری ژن، من پەیوەندیم كردبوو بە نوسەرو شاعیر (دلسۆز حەمە) تا وتارمان بۆ بنوسێت، ئەویش وتارێكی چڕو پوختی بۆ ناردین لە بارەی مێژووی چەوسانەوەی ژنەوە و بە ناوی نهێنی (كەژاڵ)ەوە لە ژمارە یەكی ئۆرگانی ئاڵای شۆڕش دا بڵاوكرایەوە.

هاوڕێ سامی عبدی تیكۆشەر
سڵاوێكی كۆمۆنیستانە
نامەكەت و فۆتۆ كردنی ڕاگەیاندنی كۆتاییەكەم گەیشتێ و سوپاست ئەكەم بەو زووی یە ڕات پەڕاندووە، وا وەڵامی بانچەپ ناو لێنراوەكانیش ئەنێرم تكایە دیسان بە دوو نوسخە هەر لاپەڕەیەكی چاپ بكە و بەرگەكەی سێ نوسخە و بەم شیوەیە بۆم بنێرە.
٨/٢٥ ی مانگ سەعات سێ ی پاش نیوەڕۆ لە هەمان ئەو شوینەی تیایا لە ژێر كەپرەكە كۆبوینەوە سەیارەكەمان چاوەڕێ ئەكات(خۆم نایەم) شوێنەكە لە ڕێ ی

نەوتیە. ئەگەر بتوانن (١٠) بەند كاغەزی سپی ڕاكیشانمان بۆ بهێنن زۆر باشە وا نمونەكەیت بۆ ئەنێرم، زیاتریش بێ باشترە.

بۆ نووسینی هاوڕێ ی ئافرەتیش ، ئەگەر ڕێ ی دەستكاریمان ئەدات بۆی بلاو ئەكەینەوەو ناوێكی نهێنیش بۆ خۆی هەڵبژێرێ تا ئیتر گەر نووســـینێكی تری نارد بەو ناوە بۆی بڵاو بكەینەوە.

بۆ هاوڕی سیروانیش، بە ڕاستی ئەوەندە سەرقاڵ بوین نەمان خوێندۆتەو، دوای خوێندنەوەی وەڵام ئەگێڕین. ڵیرە ئەمەوێ ســەرنجتان بۆ ئەوە ڕاكیشــم كە حەق نیە بەو فۆتۆیە شتی لابە لای پێ چاپ بكەن وەكو ئەو بەرگەی كراوە بۆ نووسینەكەی هاوڕێ سیروان و ئەو پۆستەرەی شەهید ئارام. خۆتان ئەزانن تا ئەوەمان دەست كەوتووە هەزار ئەم لاو ئەو لامان كردووە هەموو پشــت و پەنایەكمان ئەوەیە، بۆیە تكایە بە بی موافقەت وەرگرتن یەك ووشەی لا بە لای پێ چاپ مەكەن تا پەكمان نەكەوێ.

تكایە زوو زوو پەیوەندی بە هاوڕێ حاجی یەوە بكەن و ئەو هاوڕێ یە ببینن كە لە ڕۆنیۆ ئەزانێت و ڕۆنیۆكەی بدەنێ كە زوو چاكی كات و زووش لێی وەربگرنەوەو نوقسانیەكەی پێبڵێن. ئەمەیان دوا مەخەن ئەو ئەتوانی تەرتیبی بكات.

ڕاپۆرتی ئەڵقەكان دیار نیە هاوڕێتان

دووبارە ڕێز

گەرمیان
١٩٨٥/٨/ ٢٣

ئێمە لە شارەكاندا تا ئەو كاتەو دواتریش ئۆتۆمۆبێلی كەس و كارو دۆست و ناسیاومان بە كار دەهێنا بۆ گەیاندن و گواستنەوەی كەل و پەلی ڕێكخستن بێ ئەوەی خاوەنەكانی بزانن كە بۆ كاری مەترسیداری ڕێكخراوەیی بەكار دەهێنرێت، لە كاتی گیرانی هەر ئۆتۆمۆبێلیكدا بێ ئەوەی بە خۆی بزانیت ژیانی خاوەنەكەشی دەكەوتە مەترسی یەوە، تووشی بەرەوڕووبوونی مەرگ دەبونەوە. دوای ئەو پەیمانەی سالار عزیز دابووی بە مەلابەختیار سەبارەت بە كۆمەكی ماددی، من پێشنیاری كڕینی ئۆتۆمۆبێلێكم كرد بۆ ئەنجامدانی گواستنەوەی كەل و پەلی ڕێكخستن. دەركەوت كە ئەو پەیمانە تەنها قسەبووە..

هاوڕێ سامی عبدی تیكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

دوا نامەتم گەیشتێ و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-بۆ ســـــەیارە هەر پارەمان بگاتێ بە زوترین كات پێتان ئەگەیەنین كە بیكڕن، بەداخەوە كە تا ئێستا هیچمان پێنەگەیشتووە. هەمیشە داڕشتنی كاری گەورە ئەوەها ســـــت ئەجولٚی. ئەگەر ئێوە پێتان بكڕێ ســـوكە پارەیەک قەرزبكەن حتما ئێمە ئەیدەینەوە پاش ماوەیەكی كەم.

٢- وا تەرتیبم كرد كە زوو ڕۆنیۆكە بــاش بكەن. تكـایە بە زووترین كــات بیگواســـنەوە و لەڕێ ی (ناجی)یەوە نامەم نووســـیوە چۆن تەرتیب ئەكرێ. دوای مەخەن چونكە جارێكی تر فرسەتی وا باش هەڵناكەوێ.

هیوادارم لەم ماوە كەمە شتە تازەكان تەواوبن و بتان گاتێ.

تكایە ئێوە ئەگەر پێتان دەكرێ دو ســـێ هاوڕێ و دۆســـتی باوەڕ پێكراو بنێرنە دەرەوە چونكە زۆر گرنگن كە لامان بن و ببنە پ.م.

خۆشیتان

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٨/٣٠

ئێمە لەئەڵقەی 21 بریارمان دابوو هیچ كەسێک نانێرینە دەرەوە تا ئەوان بنكەی ناوەندی نوسەران نەبەنە چیای سورێن، یا شوێنێكی دوورەدەستی یەكێتی. ئاگاداری ئەو هاوڕێیانەشمان كردەوە كە پێشتر ئامادەكرابوون بۆ چوونە دەرەوە جارێ چاوەڕوان بن تا ئاگاداریان دەكەینەوە. لە ڕاستیدا نائومێد بووین لە ناوەندی نوسەران و چاوەڕوانی كارەساتمان دەكرد لە ئەنجامی بێ هەڵوێستی ناوەندی نوسەران..دەبوو لە ناوەوە ئێمە خۆمان ئامادە بكردایە بۆ شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكانی یەكێتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. لەو بارەشەوە چەند كۆبونەوەیەكمان ئەنجامدا چەند بریارێكاماندا و كەوتینە جێبەجێ كردنی. دوای ئەوەی ئاگادارمانكردن كە پشتگوێ خستنی ڕاكانی ئێمە قابل قبوڵ نیە. ماوەیەک لە چاوەڕوانی جێبەجێكردنی داواكانمان كە لە پێش هەموویانەوە نامەی وازهێنانیان لە كۆمەڵەو یەكێتی كە تا ئەو دەم نەیان ناردبوو، وە گواستنەوەی بنكەی نوسەران بووە بۆ چیای سورێن بریارماندا نامەیان بۆ نەنوسین و خۆمان دوورەپەرێز بگرین.

هاوڕێ سامی عبدی تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

ئەم نـامـانە چونكە تـایبەتن بە چـاپەمەنی بۆیە تـایبەتی بۆ تۆی ئەنێرم نەک بۆ ئەڵقەكان.

وا ئەمجارەش بە هۆی هەڵەیەكی هونەری بچوكەوە كە لە كاتی ڕاكێشـانیا دركمان پێكرد. تەواوی ئەو فۆتۆیانەی ڕاتان كێشاوە خەسـاربون و كەڵكیان نەبوو. هۆیەكەشـمان بە هەڵگری نامە گوتووە و تكایە دیقەت بدەنە هەڵەكە و دەرسـی لیوەربگرن بۆ جارێكی تر. ڕەخنە لەمە ناگرم چونكە منیش بۆم دەركەوت كاری وا پێویستی بە ئەزمونێكی زۆرە. هیوادارم دەست بەجێ هەموان سەرو ژمارەیەكمان بۆ ڕاكێشـن تەنها بەرگی هەردووكیان نەبێ دوو نوسـخەیان بۆ ڕاكێشـن. بە دەقی چاپەكەش بۆمان ڕەوانە بكەنەوە بە زووترین كات.

هەروەها تكـایە مەكینەی دەرزیەكەشـمان بۆ ڕەوانە بكەن بە دەوروبەری (٢٥٠٠)دەرزیش، هەڵگری نامە لە چۆنیەتی بەكارهێنانی فێربكەن.

وا (١٥٠) دینارم بۆ كڕینی پێویستی ئستێنسڵی فۆتۆكە بۆ ڕەوانە كردن تكایە هەمووی بدەن بەوە.

تكایە گەر پێتان دەكرێ بۆ بەرگەكانیان كاغەزی ئەستور هەیە(زۆر ئەستوور نە)بەڵكە دوو هەزار كـاغەزمـان بۆ ڕەوانە بكەن ڕەنگە بكـاتە چوار بەندی پێنج سـەدی. ڕەنگاوڕەنـگ بێ، ئیتر نـامێلكەكـان زۆر جوان ئەبن، ئەمەش ڕەنگە لە كتێبخانەكان، یان لە چاپخانەكان دەست بكەون. تكایە سەرجەمی كارەكان ئەبێ ٩/٤ بگاتە دەستمان واتە دوو سبەی. چونكە ئیشمان زۆرە.

چاوەڕێ بكەن نـامەی ئـایینـدە بۆ ئەڵقەكەتـان ڕووداوی تەفسـیل و دوا ڕای نووسەرانتان پێ ڕائەگەیەنین لەسەر دۆخەكەو ئایندەیان.

تكایە گەر هاوڕێ هەیە بێتە دەرەوە بۆمان بنێرن.

خۆشیتان

١-هیوادارم ڕۆنیۆكەتان ناردبێ بۆ چاك كردنەوە.

٢-تكایە بچوكترین پیتی لیترافیكس واتە ئەو پیتە جوانانەی هێنامن و دام پێتان بۆ مونتاژ، تكایە هەندێكمان بۆ ڕەوانە بكەن.

هاورێتان
گەرمیان
١٩٨٥/٩/٢

هۆكـارەكـانی تـاكڕەوی لە كـارو بریـار وەك ڕەوتێكی نـاو یەكێتی نـائومیدی كردبوم، مـاوەیەك خۆمـان دوورەپەریزگرت لێیـان وەك نـارەزاییەك، مەلا بەختیاریش دوای ماوەیەك لە دوورە پەرێزی ئێمە لێیان، ئەم نامەیەی نارد:

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١) تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە و هیوامان سەرفرازیتانە.

ماوەیەكە بێ دەنگن و قسـەوباسـتان نیە. حەق وابوو نامەو هەواڵتان هەبێ و وا دوورەپەرێز نەبن.

هاورێ یان..

وا بریـاری كۆبونەوەكـان و وەڵامی بـان- چەپ نـاولێنراوەكـان تەواو بوون و (٢٥٠) دانەمان بۆ ناردن.. هیوادارین بە ووردی بیان خوێننەوە و باری سـەرنجی خۆتانمان بۆ بنووسن. تكایە ئەمانە بە دیاری دابەش بكەن و دیاریش لە فلسێكەوە تا سەد دینار ئەخوات. سەرجەمیشیمان بۆ ڕەوانە بكەن تا مەسروفاتی جاپەمەنیەكان دەركەین.

وا نامەیەكی كراوەمان ڕەوانە كرد، تكایە سـەرو دوو ژمارەمان بۆ فۆتۆ بكەن و بە زوترین كـات بۆمـان ڕەوانە بكەن..هەروەهـا گەر بتوانن یەكێـك لە تـایپەكـان بگەیەننە(نەوتی) زۆربـاشـە، مـاڵی كـاك(مەلا یـاسـین) لەوێ یەو لێ ی دانێن ئەمانگاتێ. بەشـە نووسـراوەكانیشـتان هەر لەوێ یەو تكایە بە ناوی (مام كریم) وە بچن ببیەن. بڵێن ئێمە لە ماڵی مام كەریمەوە هاتوین ئیتر ئەتانداتێ. هەروەها تكایە وا بكەن ناوی ئەو هاورێ ئافرەتەمان بە تەواوەتی بۆ ڕەوانە بكەن كە ووتارەكەی نووسـیوە، چونكە ئەبێ بە تەواوەتی بزانین كێ یە و تـا چەندیش لەگەل خۆمـاندا ئەبێ..ئێمە بیسـتومانە كە خوشـكێكە ئەگەر ئەو بی كچیكی باش و ئەمینە([1])..بەڵام زانیاری ئەوەمان لەسـەری هەیە كە لەگەل تاقمی پۆلی شـەهید دلاوەردا ئیش ئەكات ..تكایە بە تەواوەتی دڵنیامان بكەن.

بریار بوو هاوڕی (سـامی عبد) لەگەڵ جەماعەتی پۆل دا قسـە بكات .. كەچی وەعدەكەی بەسـەرا تێپەڕیوەو قسـەی لەگەڵ نەكردوون.. بە ڕاسـتی ئەم جۆرە پەیوەندیانە حەقە لە ئەوان و كاتی خۆیا وەكو ڕیک خراوە جێ بەجێ بكرێ.

هاورێ یان ...

ئێستا وەزعمان گۆڕانی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتووە، بەردەوامین لەسەر سیاسەت و خەباتی فكری و ڕاپەڕاندنی ئەركی سـەرشـان. وە تا دێت ڕوو لە گەشـەین و جەماوەرو پ.م و تەنانەت جوتیارانیش باشـترمان تێئەگەن. لە بەرامبەریشـماندا، ینک كزو لاوازتر ئەبن و كەم بایەختر لە ناو جەماوەردا دەرئەكەون.

خۆتان لە ناو خەڵكی شاران و ئەزانن وەزع لە چیایە و چییان بەسەر هاتووە.

---

[1]) ناوی ئەو كچەی وتارەكەی بۆ ئاڵای شـۆرش نوسـی بوو . شـاعیرو نوسـەر و ئەندازیار دڵسـۆز حەمە بووكە ئێسـتا لە هۆڵەندا دەژی. بەڵام ناوەكەیم لە بەر مەترسـی ئاشـكرابوون نەنارد بۆ مەلا بەختیار وەک داوایكردبوو. بە هۆی ئەوەی هەر سـووربوو لەسـەر مانەوەی لە گوندی تەكیە. مەلا بەختیار لە تەكیە مەترسـی گرتنی لەسـەربوو، لە بەر ئەوە لیسـتی ناوەكانی ئەڵقەكانیش كە چەندجارێک بوو داوای دەكرد نەمنارد..

لەم ماوەیەش سـەرکردایەتیەکەیان لە کۆبونەوەی بەردەواما بون و زیاتریش مەبەسـتیان ئێمە بووە .. بریاری زانیاریان ئەوەیە کە بێ سـەلماندنی هیچ جۆرە مافێکی دیموکراسـی هەوڵ ئەدەن پاکسـازی بکەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور ئەخەنەوە، بە هیچ چەشـنێ باوەڕیان بە دیموکراسـی و ئازادی هەڵوێسـت دەربڕین نیە..ئێمەش لە بەرامبەریا ن دا جارێ بەردەوامین لەسەر پشووی شۆڕشگێرانە و لە سەر سیاسەتی خۆمان..

ئەوان زۆریان هەوڵدا من بچمە کۆبونەوەو بە ڕەسمی دانیشم.. بەڵام نەڕۆیشتم و **بە ڕەسمیش استقالەم بۆ ناردن..**.ئەوان لایان مەتڵەب بوو من بۆ سـەعاتێکیش بێ بچمە کۆبونەوە.. تا بتوانن بە ڕەسـمی بریاریکی قەبەم لەسـەر بدەن و بلاوی **بکەنەوە و بڵێن دەرمان کردووە..** ئەو بریارەم بە نەچوون بەتاڵ کرد.

وەزعیشیان لە دەرەوە خراپە.. جگە لە ئێمە ئێستا شۆڕشگێرانیش کێشەی قوڵیان تێکەوتووە، تەنانەت گەیشتۆتە استقالەی د،پێشەوا لە سەرکردایەتیان..ناوبراو خزمی مام جەلالیشـە...(شـەوکەتی حاجی موشـیرو شـیخ داراو م.عبداللە) کراونەتە سەرکردایەتیان..

خۆتان ئەزانن لە بێ پیاوی و بی کەسیە ئەوان ئەبن بە سەرکردە.

لە نـاو کۆڕەکیش ، تەکەتولی تر پەیـا بووە، بریتین لە (جەبـار فەرمـان، ئەرسـەلان، د، خەسـرەو، عەلی بچکۆل) ئەمانیش کەوتونەتە فسـکە فسـک و کۆبونەوەی تایبەتی..

خۆتان ئەزانن ئەمانە کەسانی ڕاستڕەوو بی ڕەوشتن لە ڕووی سیاسی یەوە... بەڵام لەگەڵ ئەوەشا کێشە دەروونیەکانیان بەرگەی ئەم بن بەستە سیاسیە ناگرێ کە تێ ی کەوتوون. بۆیە وایان بەسەر هاتووە.

من ڕەنگە سـەردانیکی شـەخسـیان بکەم و بچم تەعقیبیکی دوا سـیاسـەت و هەڵوێستیان لە نزیکەوە بکەم، گەر بیستتان ڕۆیشتووم، ئاسایی بگرن.

دووبارە ڕێز

هاوڕێتان
گەرمیان
١٩٨/٩/٢٧-٢٦

هەڵسەنگاندنی نامەکەی مەلا بەختیار

ئاخری لە کۆتایی مانگی سێپتەمبەر، لەو نامەیەی سەرەوەدا ئاگاداریکردین کە ئیستقالەی ناردووە بۆ یەکێتی ، واتە مانگێک و چەند ڕۆژێک پێش گرتنەکەیان**!**

لە نامەکەی مەلا بەختیاردا دەردەکەوێت کە هێشتا سوورە لە سەر خۆشباوەڕی خۆی و بریاری گواستنەوەی بنکەی ناوەندی نوسەرانی ئالای شۆڕشی بۆ سورێن جی بەجێ ناکات، تازە بە تازە نوسیویەتی (زانیاریان ئەوەیە کە بێ سەلماندنی هیچ

جۆرە مافێكی دیموكراسـی هەوڵ ئەدەن پاكسـازی بكەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور ئەخەنەوە، بە هیچ چەشـنێ باوەڕیان بە دیموكراسـی و ئازادی هەڵوێسـت دەربڕین نیە..**ئێمەش لە بەرامبەریا ن دا جارێ بەردەوامین لەسـەر پشووی شۆڕشـگێرانە** و لە سـەر سـیاسـەتی خۆمان).. بە پێی زانیاریەكانی ئێمە بارودۆخەكە تا دەهات مەترسـیدارتر دەبوو لەو بارەوە بە دەمی و بە نامە ئاگاداری مەلابەختیارم كردبوو، بەڵام نەیدەبیسـت، ناوەندی نوسـەرانیش گەرچی مەترسـیەكانیان دەزانی، سـەری خۆیان كردبوو بە ژێر لمەوە تا مەترسـیەكان نەبینن. ئەو كارە بە تەواوی ئێمەی لە ناو شارەكان هەراسان كردبوو، چونكە دەمانزانی جەلالیەكان شاڵاویان بۆ دەبەن و دەیانگرن.

لەو دەمەدا شـاڵاوی ڕاگەیاندنی درۆودەلەسـەی یەكیتی دژی ئاڵای شـۆڕش تا دەهات لە ڕادیۆكەیان و ڕاگەیاندنەكانیانەوە توندتر دەبوو، هەواڵەكانی ئەڵقەكانمان لە ناو هێزی پێشـمەرگەو گوندەكاندا، هوشـیاریان دەدا بە خۆ ئامادەكردنی ینک بۆ دەستپیكردنی هێرش، تاڵەبانی چاوەڕێی سەرە بەڵگەیەكی دەكرد تا بریاری پەلامار بدات. دیاربوو ناوەندی نووسـەران غەرقی خۆشباوەڕی خۆیان بووبون بە سـەرانی ینک...من بە تەواوی نائومید بووبووم لەو خۆشـباوەڕی یەی مەلا بەختیار.. كاتێك لەو نامەیەشـدا داوای ناوی نووسـەری وتارەكەی لێكردم نەمنارد (كە لە خۆیەوە گەلێک ناوی شەن وكەو كردبوو هیچیشی وا نەبوو).ئێستا بۆ مێژوو دەینووسم ئەو وتارە كە لە سـەر مێژووی چەوسـانەوەی ژن نووسـرابوو. وە لە یەكەمین ژمارەی ئۆرگانی ئاڵای شۆڕشدا بڵاوكرایەوە لە نووسینی شاعیرونوسەر و ئەندازیار دڵسۆز حەمە بوو، كە ئێسـتا لە هۆڵەندا دەژی. بریاریش بوو بەردەوام وتارمان بۆ بنوسێت بەڵام شاڵاوی یەكیتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕشی هات بەسەردا.

لە ناو شـارەوە ناردنە دەرەوەی ئەو هاوڕێ یانەشـمان ڕاگرت كە مەلا بەختیار بۆ بوونە پ.م داوای كردبوو. لە هەمان كاتیشـدا بریارماندا تاییەكەی داوای كردبوو بۆی بنێرین بۆ تەكیە، نەینێرین، تـا ئەوان دەچنە بنكەی ئـارام و دوورەدەسـتی یەكێتی.

لە هەمووی سـەیرتر خۆی لەو نامەیەی سـەرەوەدا نووسیویەتی: سـەركردایەتی یەكەیان لە كۆبونەوەی بەردەوم دا بوون (مەبەسـتی سـەركردایەتی یەكێتی یە)و زیاتریش مەبەستیان ئێمەبووە! هەمووی نیشانەی ئەوەبوو هێشتا(بەرامبەریان) باش نەناسـیوەو پەندیان لە كاردانەوەكانی تاڵەبانی بەرامبەر بزوتنەوەو...وەرنەگرتوە. دەبوو مەلابەختیار لە مێژبوایە بنكەی ناوەندی نوسـەرانی ببردایەتە چیای سورێن و بخسـتایەتە گەڕ، كەچی خۆی لە گوندی تەكیەو یەكێک لە دەزگای ڕۆشـنبیری یەكیتی! و ئەویتریان لە ناوچەیەكیتر بە (كاری ڕێكخراوەیی یەكیتی یەوە! خەریک بوون!) دەنگی دەهۆڵی پەلاماری یەكیتی بۆ سـەریان لە شـارەكاندا دەنگی دەدایەوە،

ناوەندی نووسـەرانی ئاڵای شـۆڕش نەیدەبیسـت و نەی دەبینی و لە خۆش باوەڕی و خەوی غەفڵەتدا بوون.

مەلا بەختیار لەو نامەی سـەرەوەدا نوسـیویەتی :" بریاری زانیاریان ئەوەیە كە بێ سـەلماندنی هیچ جۆرە مافێكی دیموكراسـی هەول ئەدەن پاكسـازی بكەن و هاوڕێ یانی ئێمە دوور دەخەنەوە، بە هیچ چەشـنێ باوەڕیان بە دیموكراسـی و ئازادی هەڵوێسـت دەربڕین نیە!" ئەو بۆچوونانەی مەلا بەختیار زۆر سـەیر بوون، وەكو ئەوەی یەكێتی لەو كاتەوە دەسـتی بە پاكسـازی كۆمەڵە كردبێت! و تازە ش یەكێتی باوەڕی بە ئازادی و دیموكراسی نەمابێت!

لە كاتێكدا لەناو شـارەكان و لە شـاخیشـدا دەهۆڵی هەڕەشـەو پەلاماری یەكێتی بۆسـەر ئاڵای شـۆڕش تا دەهات توندتر دەبوو، مەلا بەختیار لە نامەكەی سـەرەوەیدا نووسـیبوی:" ئێمەش لە بەرامبەردا جـارێ بەردەوامین لەسـەر(پشـووی شۆڕشگێرانە(!))... بە ڕوونی دیاربوو مەلابەختیار لەژێر كاریگەری راوێژكارانی تاڵەبانی دایەو وای سڕ كردووە، ئەو مەترسیانەی خەڵكی ئاسـایی دەی بینن و دەی بیسـتن (تەنانەت خۆشـی باسـی دەكات) هێشـتا نەیانگەیاندۆتە بریاری چوونە سوڕێن...

لە ئەڵقەی ٢١ زۆر دواین و هەڵسەنگاندنمان كرد. من بە تەواوی نائومێدی خۆم لە نـاوەنـدی نوسـەران دەربڕی. چـاوەڕوانی گەڕانەوەی مەلا بەختیـاربووم تـا ئەمجارەیان بە یەكجاری كاركردنم لە گەڵیان بوەستێنم، بریاریشماندا تایپەكەی داوای كردبوو بۆیان نەنێرین.

دوای نائومێدبوون لە ناوەندی نوسـەران، دەبوو لە ناوەو وەک ئەڵقەكان هەڵسـین بە خۆئامادەكردن بۆ بەرەوڕووبوونەوەی یەو بارودۆخە نەخوازراوەی لە ئەنجامی شـاڵاوی یەكێتی بۆسـەرمان چاوەڕوانی دەكرا. بۆ ئەنجامدانی وەها كارێكیش پاش چەندین كۆبونەوە، گەیشتین بە بریاری دروستكردنی (لیژنەی بەرگری پێشمەرگەی ناوشار) تا لە كاتی پێویستدا بتوانێت بەرگری لە ژیانی هاوڕێ یان بكات لە ناوەوە. دوای دروسـتكردنی ئەو لیژنەیە ئاگاداری مەلابەختیارم كردەوە لە دروسـتبوونی. سەیر لەوەدایە ئەو لەو نامەیەی خوارەوەدا بە لیژنەی تیرۆر! ناوی بردووە..

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١)ی تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەو بە هیوای سەركەوتنتانین

ڕاپۆرتەكەتان و ڕاپۆرتەكانی ئەڵقەی هەورامان گەیشتن و ئەمەش وەڵامەكەیەتی

١-سوپاستان ئەكەین بۆ ڕێک و پێکی ڕاپۆرتەكە و ئەو چالاكیە نوێ یەشتان مایەی دڵخۆشیە. دەنگ و باسەكانیش، بە تایبەت سەبارەت بە باری كرێكاران بۆ گۆڤارەكە سودمەندەو تكایە لە هەمو لایەكەوە لە سەرتاپای وولات دەنگ و باسی كرێكارانمان بۆ بنیرن.

٢-ووتاری كەژاڵ ، لە ژمارە یەكدا بڵاو ئەبیتەوە بە ناوێكی تر ئەگەر خۆی ناوێكی لا مەبەستە تكایە بۆمان بنیرن، ئەگەر نەینارد خۆمان ناوێكی بۆ دائەنێین. ووتاری هاوڕێ سیروان ، ئینشائەكەی جوانە بەڵام بۆ گۆڤاری تیئۆری ناشێ، چونكە ووتارێكی وەسفی یە نەک تەحلیلی..بۆیە تەنها چەند بەشێكی بڵاوئەكرێتەوە لە گۆڤارەكەدا. بە هیواین وورده وورده زیاتر گەشە بكات و ووتاری زانستیترمان بۆ بنێرێ. چونكە گۆڤارەكە ئەبێ ووتاری كامڵ و زانستی تیا بڵاوبیتەوە. دوو ووتاری هاوڕێ یانی ئەڵقەی ناوەندی نووسەرانیش ڕەت كراوەتەوە هەر لەبەر ئەو هۆیانە.

٣-ئەو تێبینیانەی سەبارەت بە دوا بەیان ناردووتانە، فریا نەكەوت و تكایە ئەو بەیانە...پێتان بكرێ زوو بگەیەنن بە هەولێر...هەرچەند هاوڕێ ی دیكە پەیوەندی پێیانەوە هەیە. بەڵام ئەم پەیوەندیەی ئێوە ئێستا باشتر هاتە دەست و زوتر ئەگاتە جێ. بۆیە تكایە یان تەلەفۆن بكەن خۆیان بێن یان خۆتان بۆیان بەرن..(١٠٠٠) ژمارەیان بۆ بەرن و هەوڵ بەن لە هەموو شوێنێكا بڵاوبێتەوە..بەوان(هەولێر)بڵێن وا بكەن لە زانكۆی صلاح الدین زۆر بڵاوبیتەوە. دیارە خۆشتان وا بكەن لە هەموو لایەک بە جوانی بڵاوبكرێ. وا بكەن لەگەڵ هەولێردا تەوقیتی بڵاوكردنەوەكە بكەن و پێكەوە لە یەک كاتدا بڵاوبێتەوە باشە.

٤-تكایە ئەو كارتۆنەی هەردوو نامێلكەكەی تیایە لای خۆتان هەڵی گرن تا ڕوناک دێت و ئەیباتە جێ ی مەبەست..

٥- هاوڕێ یانی گیراو لە لایەن ینكەوە..هەموو ئازادكراون ودیارە مەسەلەكە هەر فشارو تۆقاندنە..ئەو شتانە بەرنامەی كاری سیاسیمان هەڵناوەشێنێتەوەو بەردەوامین لەسەر سیاسەت و تاكتیكی خۆمان.

٦-تكایە ئەو نامێلكانە بە دیاری بدەن بە هاوڕێ یان و دۆستا و داهاتەكەی چەندە بۆمان بنێرن.

٧-ڕەنگە هاوڕێ گەرمیان سەرێكی سەركردایەتی ینک بدات، چونكە گەلێ مەسەلە هەیە پێویستی بەو سەفەرە هەیە..دیارە بە حەزەرو تەئمینێكی تەواو ئەروات.. دوای ئەوە زۆرشت سەبارەت بە ئیش و كارەكانمان یەک لا ئەكرین و بڕیاری تەواوی تازە ئەدرێ.

٨-ئەو لیژنەی تیرۆرەی پێک هاتووە..زۆر باشە..بەڵام یەكدی نەناسن و كەسانی خۆراگرو ئەمین و چاپوک و بە هەڵمەت بن.

٩-گەر هەبێ هاوڕێ یان ئامادەبن بۆ پێشــمەرگایەتی..چەند هاوڕێ یەک ڕەوانە بکەن زۆر باشە..چونکە پێویستیمان بە پێشمەرگەی باش هەیە.

١٠- ناردنی تایپەکە دوابخەن و جارێ نامانەوێ .

١١-وەزعی نوێ شتیکی ئەوتۆ نیە و کەی دەنگ و باس هەبوو بۆتان ئەنێرین.

دوبارە ڕێز

هاوڕیتان

گەرمیان

٤-١٠/٥ / ١٩٨٥

دوای کۆبونەوەکەی تاران سالار عزیز پاش ئەوەی نائومێد دەبێت لە هەڵوێستی ئاڵای شۆڕش سەبارەت بە جیابونەوەی چەکداری ، پەلەی تەقاندنەوەی تاڵەبانی بوو بە ئاڵای شـــۆڕشـــدا تا لە ئەنجامی ئەو پەلامارەی ڕوودەدات هەرچی زووە جیابوونەوەی چەکداری ڕوودەدات. ئەو بۆچوونەش لەو نامەیەی١٩٨٥/١٠/٧ دەردەکەوێ کە لە ڕاژانەوە ناردبوو یان بۆ مەلا بەختیار، ئەمەش بەشێکی نامەکەیە:

هاوڕێی خۆشەویست کاک بەختیار **ڕاژان**

سڵاو و ڕێز ٩٨٥/١٠/٧

زۆرهەوالی تەندروســتی و خۆشــیتان ئەپرســم و هیوادارم لە خۆشـــی و کامەرانیدابن. زۆر ڕێزو ســـڵاوم هەیە بۆ کاک شـــێخ علی و کاک بکر و زۆر هەواڵیان ئەپرسم.

کاکە نامەوێ نامەکەم زۆر درێژبێ چونکە کاک سالار نامەیەکی دوورودریژی بە دەســـتەوەیە لەم کاتەدا، هەربۆیەش من بە کورتی حەز ئەکەم دەربارەی وەزعی دەرەوە و ئێرە هەندی شتتان بۆ باس بکەم.

بە نیسبەت دەرەوە وەزعی ڕێکخستن زۆر چاکە و ئێستا لە زۆربەی وولاتەکانی ئەوروپا ڕێکخستنمان هەیە وەکو انگستان، هۆڵەندا، ئەڵمانیای ڕۆژ ئاوا، هەنگاریاو ســوید ئەوە ســەرەرای لقی ئەمریکا کە بە ڕادەیەکی ســەرســووڕهێنەر خەریکی چالاکین و کەمالیەکانیان (مەبەستی جلالیەکانە –نوسەر) کردۆتە کونەوە.

هاوڕێ: ڕاســـتە ئێوە لە ناوەوەی وڵات و بارێکی یەکجار قورســـتان کەوتۆتە ســـەرشـــان بە تایبەتی لە ژێر قورســـایی دوو زەغتی زۆر گەورەدان ، لە لایەک رژێمی فاشـــی بەغداو لە لایەکیش مام کەمال و داروودەســـتەکەی و ئێمەش تقدیری وەزعتان زۆر ئەکەین، بەڵام لەگەڵ ئەوەشـــدا تێکڕا ڕێکخســـتنەکانی دەرەوەمان و دۆســتانمان و خەڵکانی نزیک لێوەمان، دەمێکە چاوەڕێ ی ئەو بریارە مێژووەن کە گوێ یان لە ڕاگەیاندنی جیابوونەوە بێ و ئیتر بە ئاشکرا ڕێکخستن کاروباری خۆی بکات، بە تایبەتی -بە نیســـبەت دەرەوە- زەمینەی تەواوی بۆ خۆشـــکراوە، و تەواو

پەیوەندی لەگەڵ هێزە سیاسیەکان و دەوڵەتە دۆستەکانمان کراوە،بە ڕادەیەک کە ئەو مۆڵەتە لە بارە بڕواناکەم بۆ هیچ رێکخستنێک و گروپێکی سیاسی تا ئێستا رەخسابێ.

کاک جەعفەرو من لێپرسراوی ئەو دەوڵەتانەمان دی و زۆر پێخۆشحاڵ بوون بە کاروبارمان و زۆریش پشتگیری خۆیان نیشان دا، هەروەک ئامادەی خۆیشیان بۆ زۆر شت نیشان دا، یەکێ لەوانە کە نوسینی نامەیەکە ڕاستەوخۆ یە بۆ سەرۆک حافظ الاسد.

هاوڕێ مەسەلەی جیابونەوەی ئەمڕۆ مەسەلەیەکی سیاسیە زیاتر لەوەی عەسکەری بیت. جەماوەرو خەلکی و دۆستانمان چاوەڕێ ی هەڵوێستی سیاسیمان لی ئەکەن نەک تەرازوی هیزی عەسکەری جونکە ئەمڕۆ ڕەنگە هەر هەوڵێک بدەین لەم کاتەدا بە تایبەتی نەتوانین بە قەدەر جەماعەتی مام کمال –بە عەدەد- چەکدار پەیدا بکەین، بەڵام ئەمە گرنگ نیە چونکە هەڵوێستی سیاسی ڕاست، بەرنامەی شۆڕشگێرانە، ستراتیژی ڕوون و ئاشکرا، ئەتوانن کۆمەڵانی خەڵکمان لێ کۆ بکاتەوە و لەوانەش هێزی چەکدار وپێشمەرگەی عەقائدی لێ هەڵبژیرین.

گرنگ ئەمڕۆ جیابونەوەیە لە دارو دەستەکەی مام کەمال و دەربڕینی هەڵوێستی سیاسی یە و دواکەوتنیشی لەوە زیاتر وەک ئێمە لە دەرەوە لێرە ئەیبینین، لە پەرژەوەندی ئەو مەسەلەیە نی یە و خاوکردنەوەی لەمە زیاتریش ئەبێتە هۆی لە باربردنی و ساردکردنەوەی خەڵکی و دۆستان و لایەنگرانمان........

ئەم نامەیەی خوارەوە، کە بە خەتی حاجی مەمۆ نوسراوە بۆ مەلابەختیار، دیارە پێش چون و بینینی سالار عزیزو مامۆستا جەعفەرە لە تاران لە لایەن مەلا بەختیارەوە، کە بە ئاگاداری و پێشنیاری خودی جلال تاڵەبانی ئەنجامدرابوو، دەری دەخات :

١-تأکید لەسەر زەرورەتی کاتی جیابونەوەکە دەکات..

٢-ئەوان (سالارعزیز، مامۆستا جەعفەر،حاجی مەمۆ) پەیوەندیان بە لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکان و دەوڵەتانەوە کردووە..

٣-ئەو لایەنە (ئۆپۆزیسیۆن و دەوڵەتانە) ئامادەی کۆمەکیان دەربڕیوە...

ئەمەش بەشێکی نامە خەتیەکەی (یەکێک) لە نامەکانی حاجی مەمۆیە کە بە هەمان بەروار دوو نامەی بۆ مەلابەختیار ناردووە:

ئەوە بەشێک لە نامەکەیە، کە بە ڕوونی ڕای سالار عزیزو مامۆستا جەعفەرو حاجی مەمۆ دەردەخات.

كۆبونـەوەی ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی

دیسانەوە هەڵەیەكیتری مێژوویی كە زۆر لەسەرمان كەوت، ئەوەبوو سەربەخۆ مەلابەختیار بڕیاری ئەو دانیشتنەی دا لەگەڵ سەرانی ینک، كە دەبوو، وە بڕیار بوو پێشتر بنكەی ناوەندی نوسەران لە ژێر دەستی یەكێتی دوور بخاتەوە ئەوسا هەڵسێت بەو كارە

هاوڕی یانی ئەڵقەی ژمارە(٢١) تێكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای خۆشی و سەركەوتنتان بۆ ئەخوازین

هاوڕێ یان..ئیمە گەیشـــتینە ســـەركردایەتی ینک و ناوەندی كۆڕەک..تەعقیبی ووردی دۆخەكەمان كرد، بیروڕاو ســـەرنج و ڕادەی زانیاریان لە ســـەرمان زانین، بریارو بۆچوونی كۆبونەوەكانمان بۆ دەركەوت..بۆیە گەیشـتینە ئەو سـەرئەنجامەی پیویسـتە بە ڕاشـكاوی كێشـەكان یەكلا بكەینەوەو چیكە بەم چەشـنە لە ناو كۆڕەكدا نەمینینەوە. سەرەتا لە تەک سكرتێری ینک كۆبوین و چوار سەعات قسەمان كرد.. پێمان ڕاگەیاند كە لە ڕووی فكری و تیئۆری و تەنزیمیەوە تۆزقاڵێكمان باوەڕ بە كۆڕەک نەماوەو ناتوانین لە ناویا درێژە بە كارو تێكۆشـــان بدەین. بەڵام ئەمانەوێ لەتەک ینک دا دۆســـتایەتی بكەین و جۆری ئەم دۆســـتایەتیەش پاشـــەڕۆژ بریاری تەواوی لێـدەدەین. ئەویش بیروڕای خۆی دەربڕی و ڕەق و نەرمی و بـاش و دیپلۆماســـیەتی ئاوێتە كرد..نەرمی بەرامبەر ئێمە..ڕەقی بەرامبەر كاک ســـالارو مامۆســـتا جەعفەر. ســـەرئەنجام گووتی من وەكو خۆم لایەنگری دۆســـتایەتی و هاوكاریتانم ئەگەر بەرنامەو بریارەكانتان وابوو كە پیكەوە بسازێین.

دوای ئەوەی لە تەک نـاونـدی كۆڕەک دا كۆبوینەوە، هەمـان ســـەرنج و بیرو ڕامان لەسـەر دۆخەكە و كۆڕەک و بۆچوونەكانمان بۆ دەربڕین. ئەوانیش سـەبارەت بە مفاوەزات، شـــەڕی ناوخۆ، لەشـــكر جوداكردنەوە، چەند پرســـیارێكیان كرد و ئیمەش وەڵامـان دانەوە كە یەكەم ئەگەر ئێوە مفاوەزاتتـان كرد ئێمە نـایەینە نـاوی، بەڵام بۆ ئەوەی ڕژێم ســـوود لە هەڵوێســـتی یەكســـەرو توندی ئێمە وەرنەگرێ و كەمترین دەســـت كەوت بكاتە بنەمـای ڕێـک كەوتن لە گەڵتـان دا، تـا دەركەوتنی ســـەرئەنجامی گفت و گۆكە، ئێمە ماوەیەكی باش بێ دەنگ دەبین، بەڵام دوای ئەوە ڕای خۆمان دەرئەبڕین. لەســـەر شـــەڕی ناوخۆش، دیســـان گوتمان دژی شـــەڕی نـاوخۆین و هیوامـانە نەمێنی..دوا هەڵوێســـتیش لە كۆبونەوەی فراوانمـان دا دەری ئەبڕین.

ئەوان بە ڕەسـمی دژایەتی هەڵوێستیان نەكردین و گەیشـتینە ئەوە كە تا سـەری ســـاڵ ئێمە كۆبونـەوەی فراوان بكەین و دوا بریـارو ســـیـاســـەتی خۆمـان داڕێژین...ئەوانیش ئیجرائات لەگەڵ هیچ هاوڕی یەكمان نەكەن.

وا ئێستا خەریكین لە ناو خەڵک ئەم هەڵوێستە ڕۆشن دەكەینەوەو ئەوانیش دیارە بەردەوام لە پەرژەوەندی خۆیاندا قسە دەكەن و بەرگری لە ڕێبازی خۆیان دەكەن و پڕوپاگەندە بلاودەكەنەوە. دووریش نیە گێچەڵی لاوەكیشمان دووچار بكەن. دیارە ئێوەش پێویستە بە پشویەكی شۆڕشگێرانە پڕۆپاگەندەی ئازادی دەربڕینی بیروڕا بكەن...سەربەستی هەڵبژاردنی ڕێباز بڵاوبكەنەوە، بەڵام لە هەمان كاتدا ئەم قۆناغە ناسكە، ئاڵۆزە، بگرە قۆناغێكی ئینتقالی خەتەرو چارەنووس سازە سەبارەت بە تەیارەكەمان...بۆیە سۆزو سایكۆلۆجیەتی جەماوەر لە بەرچاوبگرن و قسە لەوە بكەن ئەگەر ینک دیموكراسی و ئازادی بسەلمێنێ..ئێمە جیاكردنەوەی هێزمان پێباش نیە.. ئەم خاڵە زۆر گرنگە تا ئەوەندەی مەوجودیەتی خۆمان بە ئاشكرا ڕۆشن ئەكەینەوە، تا ئەوەندەی لەم قۆناغەش دڕوفێڵی ئەوان دەر ئەكەوێ. ئینجا قۆناغی نوێ دێتە كایە. دیارە پەرت و كەرت نە كردنی هێزی پ.م لەم قۆناغەدا جەماوەریش پێ ی خۆشە. سەرەتا ئێمە هەر دەتوانین ئازادی درووست كردنی ڕێكخستن پیادە بكەین و جەماوەری پێ قایل بكەین..دیارە دوابریاریش هی ئەم قسەو بۆچوونانە نیە.. **بەڵكو هی كۆبونەوەی فراوانی هەموو هاوڕێ یانە كە وا ئەكەین تا مانگیكی تر سازی بدەین و بیگرین و تەواوی مەسەلەكانی تی شی بكەینەوە.**

هیوادارین بە چڕی و وردی بكەونە كار، بكەونە قسە و موناقەشە، بكەونە پرۆپاگەندەی شۆڕشگێرانە تا بتوانین بەرپەچی ئەو شاڵاوە دژە كۆمۆنیستیە و پرۆپاگەندە ژەهراویانە بدرێتەوە حتما ئەمڕۆ و تا ماوەیەكیش چڕتر ئەكرێ لەسەرمان.

تێبینی: هیوادارین لەگەڵ تەواوی ئەڵقەكانی ئاڵای شۆڕش بكەونە گفت وگۆ بۆ وەرگرتنی یەک هەڵوێستی هاوبەش.

ناوەندی نوسەران
١٩٨٥/١٠/١٧
مالومە

دیسانەوە باس لە بەستنی (كۆبەنەوەی فراوان) دەكات لە ژێر زەبری هەڕەشەی تیرۆری یەكێتی و لە ژێر دەسەڵاتی یەكێتی؟ نازانم ئەو كەسانەی كێبون ئەوەندە گێل بن بچن بۆ وەها كۆبوونەوەیەكی فراوان.؟.

لە ١٩٨٥/١٠/٢٥ لە ئێران سالار عزیز نامەیەكی پێنج لاپەڕەیی گەورە بە زمانی عەرەبی ئاراستەی " المجلس الاعلی للثورة الاسلامیة دەكات كە ئەو بەروارەی لەسەرە و ئاراستەی حضرة الاستاذ ابراهیم المحترم كراوە و لە كۆتایی لاپەڕە پینجدا نوسراوە:

اللجنة القیادیة

لعصبة شغيلة كردستان -العراق

دەقی ئەم نامەیە لە ئەسڵدا بۆ حكومەتی سوریا نوسراوەو نێردراوە، لە نامەكەدا خەت بەسەر الجمهورية السورية دا هاتووە و كراوە بە المجلس الاعلى الاسلامی.
من ئەم نامەیەم لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش لە زێوی دی و پاراستوومە.
لەو نامە درێژەدا كە بە زمانی عەربی نوسراوە:
١-باسی رژیمی عێراق و ڕۆڵی فاشیزمانەی ئەو دەسەڵاتە لە سەركوتكردنی خەڵک دەكات.
٢-شەڕی ئێران –عیراق كە سەدام هەلیگیرساندووەو گەل باجەكەی دەدات.
٣- لە لاپەڕە دووەدا دەڵی ئێمە ئامادەی جیابوونەوین لە یەكیتی وكێشەی سەرەكی كە بەرەوڕوومان دەبێتەوە نەبوونی ئیمكانیاتی مادی یە ، وەكو نوسیویەتی كە لە توادانیە بە كارێكی گەورەو چارەنووس سازی وەک (جیابوونەوە) ببینەوە بێ مسۆگەركردنی پێداویستی یە مادیەكان .
٤- خالێكی تری نووسینەكە لەسەر ڕۆڵی تاڵەبانی و وابەستەیی بە رژێمی سەدام و درێژەدانی بە شەڕی ناوخۆیە بە قازانجی ڕژیمی عیراقی...
٥- لە لاپەڕە دوو و سێ دا زیاتر باس لە مفاوەزاتی ینک لەگەڵ حكومەت وڕۆڵی تاڵەبانی لە تێكدانی ڕیزەكانی ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عێراق دەكات و دواتر باس لەو دەكات كە (لە مانگی ئایاری ١٩٨٤ وە بە پێی ئەو نەخشەیەی لە مانگی ئایاری ١٩٨٤دانراوە !) (رێكخستنەكانمان و هاورێ كانمان!) دژی مفاوەزات وەساونەتەوە، دواتر یەتە سەر باسی جیاكردنەوەی هێزی چەكدار دەكات!
٦- لە لاپەڕە چواردا باس لە هەندێ شتی سەیر دەكات بەمجۆرە كەمن نەمبیستووە:
بارودۆخمان لەناو (ینک) لە ئیستادا بەم جۆرەیە:
هاورێ یانی سەركردایەتیمان لە ناوەوە لەگەڵ ژمارەیەكی زۆری پێشمەرگە -زیاتر لە هەزار شەركەر- لە ناوچەیەكی ستراتیژی گرنگ لە ناوچەی ((قەرەداغ)) و سەرانی ینک ئاگاداری چالاكی یە نیمچە ئاشكراكانیانە! دوایی دێتە سەرباسی : لەمانگی تەمموزی ئەمسالدا مەبەستی(مانگی تموزی ١٩٨٥)ە تاڵەبانی هەوڵی دا هێرشی چەكدا ری بێنێتە سەر هاوڕێ یانمان بەڵام شكستی خوارد بە هۆی ملنەدانی پیشمەرگە بۆ ئەو فەرمانانەو و زۆریشیان پەیوەندیان كرد بە هاوڕێ كانمانەوە!
٧- داوا لە مجلس ئەعلی دەكات بۆیان تێكەوێت لای ئێرانیەكان كۆمەک بكرێن..جارێكی تریش داوای كۆمەكی ماددی بە پەلەیەیان لێدەكات..

٨- دواخاڵی نامەكەش هەوڵی نزیكردنەوەی ئۆپۆزیســـیۆنی علمانی و دینیە ، بۆ دروستكردنی بەرەیەكی ئۆپۆزیسیۆنی فراوان!

گرنگترین خاڵێكی ئەو نامەیە بە لای منەوە ســـەلماندنی ئەوەیە نوســـین و پەیوەندیەكانی سالارعزیز دوای نزیكەی ساڵێک دوای دروستبونی ئاڵای شۆڕش هێشتا بە ناوی **الجنة القيادیه لعصبة شغيلة كردستان –العراق** كاریدەكرد.

نازانم چ ڕێكەوتێک بوو لە ئەرشیفی زێوەی لیژنەی سەرپەرشتیدا ئەم نامەیەی سالار عزیزم دی كە نێردرابوو بۆ لیبییەكان :

1-ئەو وەک لە ئیمزای نامەكەدا نوسیویەتی بە ناوی خۆی لەباتی (عن عصبة شغيلة كردستان- العراق) نووسیویەتی، واتە ئەو ئاڵای شۆڕش نەبووە...

2-لە نامەكەیدا بۆ لیبییەكان باس لە نزیكبوونەوەی جیابوونەوە دەكات لە یەكێتی! پێموایە ئەو لە لایەن خۆیەوە بڕیاری دابوو كارێک بكات وەزعەكە بەرەو تەقینەوە بەرێت...

ئەمەش دەقی نامەكەی سالارعزیزە كە ناردویەتی بۆ لیبییەكان نزیكەی ساڵێک دوای دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش :

الاخوان الاعزاء- صديق و مختار التأريخ ١٩٨٥/١٠/٢٠

تحيات نضالية

اتمنى لكم دوام الصحة و الموفقية

بعد لقائنا الاخير بكم فى الجماهيرية الليبية الشعبية الاشتراكية فى نيسان ١٩٨٥م تباحثنا حول وضعنا السياسى العام داخل ((الاوک))و تناقشنا حول موضوع انفصال تنظيمنا عن جلال الطالبانى.

فى شهر ايلول قدم رفاقنا تقريرا عن الوضع السياسى العام فى العراق و وضع تنظيمنا السياسى و العسكرى فى كردستان و داخل (الاتحاد الوطنى) للمثابة العالمية ، اتمنى ان تكونوا قد اطلعتم عليها.

اخوانى الاعزاء

نحن الان فى المراحل النهائية لعملية النفصال عن الاتحاد، ارى من الضرورى ان نلتقى فى اقرب فرصة ممكنة للتباحث حول وضعنا و مشاكلنا و مخططاتنا، لذا ارجوا ان تتفضلوا بارسال دعوة الي- نيابة عن تنظيمنا- لزيارة الجماهيرية و الالتقاء بكم.

تحياتى مرة اخرى و اتمنى لكم دوام الموفقية

سالار عزيز

عن عصبة شغيلة كردستان -العراق

ئەو نامەیەی ســالارعزیز پازدە ڕۆژ پێش شــاڵاوی یەكێتی بوو بۆ ســەر ئاڵای شۆڕش!

ئەوەی ســەرنج ڕادەكێشـێت لەو نامەیەدا ئەوەیە كە دەڵێت : (ئێمە لە قۆناغەكانی كۆتایی جیاببونەوەكەداین لە یەكێتی!) ئەمیش ئەو پرسیارە دەهێنێتە پێشەوە :

١- سالار عزیز كە خاوەنی ڕێكخستن نەبوو لە ناوەوەی كوردستان .

٢- ئەو لەو چاوپێكەوتنەی تاران لەگەڵ مەلابەختیار بە ڕوونی پێ ی ووتراوە ئاڵای شۆڕش بڕوای بە جیاكردنەوەی هێزی چەكدار نیە.

٣- ئاگادار كراوە كە ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش ڕاپەڕینی شارەكانە (نەك چەكداری شــاخ).. ئیتر لەســەر ئەســاســی چی دەڵێت : كە لە دواســاتەكانی بریاری جیابونەوەین لە یەكێتی! دواتر لە بە گرتدانی سـۆران ناوەكە بەو نامانەوە كە باس لە جیابونەوەی چەكداری دەكات پلانەكەی دەردەكەوێت، كە بریتی بووە لەوەی وا لە تاڵەبانی بكات كە ئاڵای شـۆڕش لە ئان و سـاتدایە بۆ جیابونەوەی چەكداری و ببێتە هۆی پەلاماری ڕێكخستنەكانی ئاڵای شـۆڕش و جیابونەوە دروست بێت..هەرواش دەرچوو، دوای گرتنی نامەكانی ســالار بەو ســۆرانەدا ناردبووی و (بە گرت درا) تـاڵەبـانی بـاوەڕی بە قســـەكـانی دوا كۆبونەوەی لەگەڵ مەلابەختیـار نەمـا و كەوتە تەپكەكەی سالارعزیزەوە، لەولاشـەوە نەوشیروان مستەفا هەلی بۆ خولقا (دركەكە لە ژێر پێی مەلابەختیار)دەربێنێ و تۆڵە بكاتەوە. بەوجۆرە تاڵەبانی و نەوشیروان لە بێ ئاگاداری و بێ زانیاریان بە قازانجی پلانەكەی ســالار عزیز هێرشـــەكەیان بۆ ســەر ئاڵای شـۆڕش دەسـت پێكردو لە باتی (سـالار عزیزو كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردسـتان-عێراق) ئاڵای شـۆڕشـیان لە خاچ دا.. گرتنی نامەكەی سـالار عزیز بۆ مەلا بەختیـار بە (ســـۆران) لە لایەن یەكێتی یەوە ئەو پزیســـكەبوو كە بریـاری پەلاماری یەكیتی بۆ ســەر ئاڵای شـۆڕش پێشـخسـت و خۆش كرد. كە من پێموایە سـالار عەزیز بە دەسـتی ئەنقەسـت بۆ ڕوودانی زووتری ئەو پەلامارەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش ڕێكی خستبوو.

بە پێی ئەو نامە گیراوەی ســـالار نووســـی بووی بۆ مەلا بەختیارو باســـی جیابونەوەی چەكداری كردبوو، نەوشیروان مستەفا، كە لە دەرفەتی تۆڵەسەندنەوە لە مەلا بەختیار دەگەڕا تاڵەبانی گەرمتر كرد. تاڵەبانی كەوتە تەپكەكەی ســـالارەوە بریاری پەلاماری ئاڵای شۆڕشی دا.

نامەی ئەڵقەی ناوەندی نوسەران

هاوڕێ یانی ئەڵقەی ژمارە -٢١- تیكۆشەر

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

بە هیوای سەركەوتنتان

چەند ڕۆژێک پێشـتر لە وەزعی سـیاسـی نوێ و چۆنیەتی خۆسـاغ کردنەوە و جیابونەوەی تەنزیمی و سیاسی خۆمان لەگەڵ کۆڕەک ئاگادارمان کردنەوە.

ئێستاش چەندڕۆژێک بەسەر ئەو وەرچەرخانە سیاسیە گرنگە چارەنوس سازەدا تێدەپەڕێت. ئێمە لای خۆمانەوە سـەرگەرمی ڕێک خسـتنی کارەکانی ئێرەو ڕێنمایی کردنی هاوڕێانی شـاخین سـەبارەت بە چۆنیەتی مامەلەکردن لەگەڵ ڕوداوەکان و چاندنی گیانی شۆڕشـگێڕی و پشوودرێژی هاوڕێیانمان بۆ سـەرکەوتنی پلانەکانمان لەم قۆناغە ناسـکەداو بەرپەرچ دانەوەی پرۆپاگەندەی نابەجێ ی ئەوان و پوچەڵ کردنەوەی پلانی شـەڕئەنگێزانەیان سـەبارەت بە سـازکردنی زەمینەی شـەڕویەکتر کوشـتن، بەو پێ ی ئەم هەنگاوە سـیاسـیەی ئێمە گوایە خزمەت بە بزوتنەوەی شـۆرشـگێڕانەی گەلەکەمان ناکات و مایەی پەرپا بونی شـەڕی ناوخۆو گیروگرفتی ناهەموارە.

هەندێ لە لێپرسـراوانی قین لە دڵ و پەرژەوەندی پەرسـتی ینک، قسـە دەکەن، پرۆپاگەندەی نابەجێ دەکەن، ئێستا لە سـەرتاسـەری ناوچەکەمان، هەرچی سـەرتیپ و جێگرەکانیان و ئەو کادرو (پ.م) انەی گومانیان لێدەکەن هاوڕێ ی ئێمەن بانگیان دەکەن و داوای هەڵوێسـت و خۆسـاغ کردنەوەیان لێدەکەن، بە گشـتی تا ئێسـتا 6-7 کەسیان چەک کردوەو دەریان کردوون و ڕەوانەی لای ئێمەیان کردوون.

ئەمانە بەم هەڵوێست و هەڵس و کەوتەیان هەوڵ دەدەن ئێمە ڕاکێشنە هەڵوێستێک کە مەبەسـتیانە ودەیانەوێت مەسـەلەکان بە جۆرێک بتەقێننەوە کە بە بەرژەوەندی خۆیان بشکێتەوە و مەسەلەکە لەبار بەرن.

ئێمە سـەبارەت بە هەموو ئەو پلان و نەخشـە ئاژاوە گێریانەی ئەوان، پلانی وردو زانستیانەی خۆمان هەیە و وردو مەوزوعیانە، وەکو پێویست و سەبارەت بە هەر ڕووداوێک جێ بەجێ یان دەکەین.

ئێمە هەمو لایەکمان، لە شـاخ و لە شـار دەبێت دو سـیاسـەتی جیا و پێکەوە بەسـتراو بگرینە بەرو بیان کەینە ناوەندی خەباتی ئەم قۆناغە ناسـک و چارەنوس سـازە، لە لایەکەوە دەبێت تاکید لەسـەر مەسـەلەی ئازادی بیروڕای ، سـیاسـی و ڕێکخراوەیی بکەین و مەسـەلەی پاراستنی یەکێتی هێزی پێشمەرگە و گەشـەکردنی بزوتنەوەی مقاومەت دژی فاشییزم توند ببەستینەوە بەو دروشمە سیاسیەوە و هەوڵ بدەین لە ناو کرێکاران و زەحمەتکیشـان و جەماوەری گەل بە گشـتی جێگیری بکەین.

هەربۆیە دەبێت هەموو لایەک، هاوڕێیانە شـاخ و شـار توند دەسـت بەو ئەڵقە ناوەندیەی خەباتەوە بگرن و داکۆکی لە دروشـمی سـیاسـی، ئازادی و دیموکراتی فیکری و ڕێکخراوەیی یەکێتی هێزی پ.م دەپـارێزێـت و مـایەی بەهێزکردنی

بزوتنەوەی شــــۆڕشـــــگێرانەی گەلەكەمانە و ڕاســــتەوخۆ لە خزمەتی ئامانجەكانی كرێكاران و زەحمەتكێشانایە.

ئەمە لە لایەک و لایەکی تریشی ئەرکەکانمان، سازبون و ئا**مادەبونمانە** بۆ ڕوو بە ڕووو بونەوەی هەر ڕووداوێكی سیاسی گرنگ و نا هەموار و بەرپەرچ دانەوەی هەر هەڵوێســــت و هێرش و پەلامارێكی لە ناكاوی بۆرجوازی و وردە بۆرجوازی نفوزداری كوردســــتان، كە ئێســــتا ئەم هەڵوێســــتەی ئێمەو دەركەوتنی ئێمەو وەكو ڕێكخراویكی شـــۆڕشـــگێری كۆمۆنیســـت، گەورەترین مەترســـی لەســـەر ئەوان درووست كردووە و گەشەكردنی ئێمە بە نەمان و نابوت كردنی خۆیان دەزانن.

دەبێت باش لەو ڕاستیە بگەین و جەماوەر لەو حەقیقەتە بگەیەنین كە وێڕای ئێمە هەڵگری ئاڵای ئاشتی و پێكەوە ژیانی دیموكراسیانەین مومكن نیە بۆرجوازی هەتا ســەر جەوی دیموكراتی دابین بكات و بۆرجوازی بە گشــتی و بۆرجوازی لاوازو شڕەخۆری كورد دژی هەموو جۆرە دیموكراتیەت و ڕێبازی كۆمۆنیستی یە.

هاوڕێ یانی تێكۆشــــەر، ئێمە هاوڕێ یانی ڕیگای ئامانجێكی مەزن و بەرزی مرۆڤایەتین، ڕێگای دیموكراتی و ســــۆســــیالیزم و كۆمۆنیزم، هەربۆیە دوژمنانی چینایەتی و فكریمان لە چەندین لاوە، لە ســــەنگەری جیادا بۆمان لە بۆســــەدان، ، هەربۆیە دەبێت ســــازو ئامادەبین بۆ مل ملانێی فكری و چینایەتی دوژمنەكانمان، ســــەركەوتنی ڕێبازەكەمان بەندە بە تاكتیكی ڕاســــت و دروســــتی ســــیاســــی، پەروەردەكردنی تێكۆشەری كۆمۆنیست و جەربەزە و سەرسەختی پشوودرێژ كە تا دوا مەنزل خەباتی چینایەتی كرێكاران لە گەڕدابیت. ســـەبارەت بە كۆنفرانســـیش، ئێمە كار بۆ سازكردنیزەمینەی بەستنی دەكەین و لە كاتی خۆیدا لە زەمان و زەمینەی ئاگادارتان دەكەینەوە، هیوادارین ئێوە ش لای خۆتانەوە ســــەبارەت بە ســــەراپای مەســەلە فكری و ســیاســی و ڕیكخراوەییەكان ســاز بدەین و بە ســەركەوتوویی ئەم قۆناغە تێپەڕێنین.

لە داهاتووش هەر ڕووداوێكی نوێ هاتە پێشەوە ئاگادارتان دەكەینەوە.

بۆ پێشەوە ڕوەو سەركەوتن

ئەڵقەی ناوەندی نوسەران
١٩٨٥/١٠/٢٧

سەرنجێكیتر لە نامەی ١٩٨٥/١٠/٢٧

ئەو نامە پێنج لاپەڕەیی یە ی مەلا بەختیار كە زۆر پرســـیار هەڵدەگرێت و زۆر شتمان پێدەڵێت لە كۆمێتە زۆر لێدوان و هەڵسەنگاندنی لێوەكرا، بۆمان دەركەوت:

تا ئێستا لە نامەكانی پێشـویدا وەكو(ڕەوت) قسـەو شـیكردنەوەو بریار دراوە و ڕەفتـار كراوە، لە لاپەڕە چواری ئەم نـامەیەدا بـاس لە :(دەركەوتنی ئێمە وەكو " ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی"دەكات!).

تا ئەو ساتە وەختە (كە دوا ساتەكانی خۆئامادەكاری تاڵەبانی بوو بۆ هێرش و پەلامار بۆ سەر ئاڵای شۆڕش) وەک (ڕەوتەكەی ناو كۆمەڵە) بیریان كردۆتەوەو ڕەفتاریان كردووە و كاریان كردووە، نەک وەک "ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی" سەربەخۆ كە لەم نامەیەدا هاتووە. خۆشیان بە تەواوی یەكلا نەكردبۆوەو تەرخان نەكردبوو بۆ كار لە "ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی سەربەخۆی" وادا. بە بەڵگەی ئەوەی تازە خودی مەلابەختیار نامەی وازهێنانی ئاراستەی ناوەندی كۆمەڵەو یەكێتی كردووە، لەولاشەوە مامۆستا پشكۆ تا ئەو ساتە خەریكی كاركردن بووە لە دەزگای ڕاگەیاندنی یەكێتی و شێخ عەلیش لە ڕێكخراوێكیتر خەریكی كاری ڕێكخراوەیی ناو یەكێتی بوون! و هیچیشیان لەو دووانە نامەی وازهێنانیان لە یەكێتی نەنووسی بوو.

هەر لە بەشی خوارەوەی لاپەڕە چواری ئەو نامەدا هاتووە: (سازبوون و ئامادەبونمانە بۆ ـرووبەڕووبوونەوەی !ـ هەر ڕووداوێكی سیاسی گرنگ !و ناهەموارو-! بەرپەرچ دانەوەی ! هەر هەڵوێست وهێرش ! و پەلامارێكی! لە ناكاوی بۆرجوازی و!)... بە بێ ئەوەی ڕوونی بكاتەوە كەی و چۆن وە بەچ شێوەیەک بەرەو ڕووی ئەو پەلامارە دەبێتەوە كە لە دەقیقەو ساعاتدابوو ڕوویدات. یا بۆ لە باتی چوون بۆ ناو كونی مارەكە نەیگواستەوە چیای سورێن، وەک لەسەری ڕێكەوتبووین. چیای سورێن بكرێتە بنكەی ناوەندی نووسەران و لەوێوە پلانی ڕێكەوتن لە گەڵ حزبەكانی ئۆپۆزیسیۆن بە یەكێتیشەوە دابڕێژرێ و درێژە پێ بدرێت. كە ئێمە پێشتر بە دەمی و بە نامە لەو بارەوە لەگەڵی دوابووین و ڕێكەوتبووین؟ دواتر نووسی بووی (ئێمە سەبارەت بە هەمو ئەو پلان و نەخشە ئاژاوەگێڕی یانەی ئەوان پلانی وردو زانستیانەی خۆمان هەیە و وردو مەوزوعیانە وەكو پێویست سەبارەت بە هەر ڕوداویک جی بەجی یان دەكەین) . **دەركەوت هیچی وانەبوو، نە گوێیان بۆ ڕای ناوەوە ڕاگرت . نە خۆشیان پلانی زانستیانە ومەوزوعیانەیان هەبووە،** نە ئەو هەموو هەڕەشەو چاوبزكردنەوەو جنێوانەیان دەبیست و دەدی كە بەرپرسە چەكدارەكانی یەكێتی ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆ پێیان دەوتن، بۆیە یەكێتی بە ئاسانی هێرشەكەی بۆ چووە سەر.

مامۆستا پشكۆش لە ئەزمون و یادا جیاواز لە مەلابەختیار باس لە ڕەوتەكەیان دەكات، نەک (ڕێكخراوێكی شۆڕشگێڕی كۆمۆنیستی). لە باری كۆبونەوەكەی سێوسێنانەوە دەنووسێت: ("دانانی كۆمیتەیەک بوو وەک ئەڵقەی ناوەندی بۆ سەرپەرشتیكردنی (كاروباری ڕەوتەكە)..دواتریش لەسەر خواستەكانی ڕەوتەكەیان دەڵێت: **"ئێمە لە هەوڵی دۆزینەوەی چارەسەرێكداین بۆ كێشەكان (لە نێو تەلاری یەكێتیدا)** و لە خراپترین حاڵدا،لە هەوڵی ئەوەداین **(وەكو ڕێكخراوی چوارەم لە نێو یەكێتیدا) و (بێ ئەوەی ماڵی یەكێتی بەجێ بهێڵین)** بە ئامانجێک

بگەین")([1]) !.گەر وەک مامۆســتا پشــكۆ دەڵێت ئەوە ئامانجیان بوبێت، ئەی بۆچی قبوڵی پێشنیارەكەی تاڵەبانی و نەوشیروانیان نەكرد لە كۆنفرانسی سێهەمدا كە وەک باڵی (سێهەم) نەک (چوارەم) لە ناو یەكێتی دا كاربكەن؟

دیاربوو ناوەندی نوســـەران هاوبیرو هاودەنگ نەبوون ئەگینا تاڵەبانی چۆن دلیری ســەید مەجید ڕادەســێیرێ تا م.موحســن و م. پشــكۆ؟(دوو ئەندامی ناوەندی نوســـەران) بانگهێشـــت بكات بۆ كۆبونەوەیەک لە گەڵیاندا! .دیاربووە تاڵەبانی (زانیاری) هەبووە كە ئەمدوانە لە ناوەندی نوســەرانی ئاڵای شــۆڕشــن ئەگینا بۆ یەكێكیتری بانگ نەكردووە؟ یا كێشــەی كۆمەڵە و یەكێتی كە خۆی و نەوشــیروان بریارلێدەری هەموو شتێک بوون خێرە پرسیار لەمان دەكات كە نە ئەندامی ناوەندی كۆمەڵە بوون نە ئەندامی ســەركردایەتی یەكێتی؟. لەو دانیشــتنەدا تاڵەبانی لێیان دە پرسێت:

(" دووكەرتبوون لە كۆمەڵەدا ڕوو دەدات؟ ئێوە دڵنیام بكەن! دەبێت یا نا؟"

دواتر لێیان دەپرسێت:

" بەڵام ئێوە وردتر قســەم بۆ بكەن! ئێســتا مامۆســتا جەعفەر و كاک ســالار هاتوونەتەوە ئێران و ئاڵای جیابوونەوەیان هەڵكردووە..مەلا بەختیار مانی گرتووە و لە تەكییە ئـاڵای دژایەتیی هەڵگرتوە.. لە شـــارەكـانـدا، نـاڕەزایی هەیە و بڵاوكراوەیەک چاپ و بڵاودەكرێتەوە و دێتە نێو ریزەكانی هێزی پێشــمەرگەش! پەیوەندی نێوان ئەمانە چییە و ئەم وەزعە بە كوێ ئەگات؟"

م.پشكۆ نوسیویەتی: "ئێمە گوتمان: (مەبەستی خۆی و م. موحسنە-نوسەر)

كاک ســالارو مامۆســتا جەعفەر. لە دەرەوەن پەیوەندیان لەگەڵ (ئێمە!)هەیە، بەڵام (ئێمە!) لەگەڵ هەڵوێست و كرداری ئەواندا نین.

لە ڕێكخســتنەكانی شــاردا، كێشــەو ناڕەزایی هەیە و (ئەوان بڵاوكراوەكان دەردەكەن!)، (ئێمە دەیانناســین!) و لە هەوڵی ئەوەداین (كۆنترۆڵیان بكەین و بە ئاراستەیەكدا بیانبەین، بەرەو جیابوونەوە سەرنەكێشێت!)([2])

پێم ســەیرە تـاڵەبـانیەک بەو هەموو زۆرزانی و فرتوفێڵەوە لێی نەپرســیین (ئێوە)كێن؟ یان كاتێ ئەمان وتویانە ئەوانەی شــار دەناســین . تاڵەبانی نەیپرســیبێت ئەوانەی شـــار كێن. تۆ بڵێی تاڵەبانی ئەوەندە ســـادەبووبێت؟ یا پێشـــتر لە ڕێگەی دلێرەوە (كە ناوەندی نوســەران) هیچیان لا نەشــاردۆتەوەو، زانیاری لابووە ، بۆیە نەیپرسیووە؟

---

[1]) كتیبی ئەزمون و یاد- چاپی سێهەم- نووسینی پشكۆ نەجمەدین. لاپەرە ٢٣٠.
[2]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - ٢٣٣.

بە هەرحاڵ دەردەكەوێت كە برادەرانی شـاخ هێشـتا هەر وەك ڕەوتە ناڕازیەكە بیریان كردۆتەوە و ڕەفتاریان كردووە و لە ئەسـڵی كێشـەكە هێشـتا نەگەیشـتوون، ئەویش كە پلان و كاری تاڵەبانی بوو بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە لە یەكێتی دا.

ئێمە لە ناوەوە لەو ڕاسـتی یانە بێ ئاگا بووین! ئەو ڕاسـتی یانەمان نە دەزانی. ئەوان بە ئاقارێكی پێچەوانەو جیاواز لە بڕیارەكانی كۆبونەوەی دامەزراندن كاریان دەكرد! وەكو نوسـیویانە هێشـتا هیوایان لەسـەر مانەوە لە یەكیتی دا هەڵچنیوە؟ پشـتگوێ خسـتنی گواسـتنەوەی بنكەی ناوەندی نووسـەران بۆ چیای سـوڕێن و مانەوەیان دوای ئەو هەمو شـاڵاوو هەڕەشـانەی سـەرانی یەكێتی بە تەواوی خستبووینیە گومانەوە، وایكرد بێ پرس وگەڕانەوە بۆ ناوەندی نوسەران دەستمانكرد بە دروسـتكردنی پێشـمەرگەی ناوشـار بۆ بەرگری لە ژیانی هاوڕێیان لە شاردا..لەبەرچاومان بوو كە پەلامار دەدرێین...

دیارە ئەوەی مەلابەختیار بە ناوی ناوەندی نوسـەرانەوە لە ١٩٨٥/١٠/١٧ و١٩٨٥/١٠/٢٧ ناردبووی بۆ ئێمە لە(ئەڵقەی بیست و یەک) باسی ڕێكەوتنی تیانیە وەك (ڕەوت!) یا قبوڵكردنی كاركردنەوە لە ناو ینك وەک باڵی (چوارەم)، وەک لە لاپەڕە ٢٣٩ - ٢٤٠ كتێبەكەی مامۆسـتا پشـكۆدا هاتووە! زۆر جیاوازە لەوەی مەلا بەختیار لە نامەكانی دا ڕوونی كردۆتەوە. هەڵەی كەم ئەزموونی و نەشـارەزایی مەلا بەختیارو شـێخ عەلی كە بەشـداری كۆبونەوەكەبوون لەگەڵ جلال تاڵەبانی و فەرەیدون عبدالقادرو ملازم عمرو ئازاد هەورامی كە لە كۆتایی ئۆكتۆبەری سـاڵی ١٩٨٥ كرا، تەنهـا ئەوە نەبووە كە دەبوو بە فەرمی و بە نوسـراو واژووی ڕێكەوتنەكە بكرایە لە لایەن بەشداربوانی یەكێتی و ئاڵای شۆڕشەوە بە ئامادەبوونی لایەنی سـێهەم. گەرچی كراباش پێموایە تاڵەبانی سـەدان پەیمانی لەو بابەتەی خسـتبووە ژێر پێی و ئەویشـی هەر وا لێدەكرد. بەڵكو دەبوو وەک پێشـتر لەگەڵ مەلابەختیاردا قسـەمان لەسـەركردبوو، دەبوو لە پێشـا بگوێزنەوە شـوێنێكی دوورە دەستی یەكێتی وەک چیای سورێن ئەوسا دەست بەكاری دانیشتن و گفتوگۆ بكەن.

بۆ بەرەوڕوبوونەوەی ڕووداوە لە ناكاوەكـان و بەرگری لە خۆ، ئەڵقەیەكی پیشمەرگەی ناوشارمان دامەزراندبوو. دواتر ئاگاداری مەلابەختیارم كردبۆوە، وەک لە یەكی لە نامەكانی سـەرەوەیدا دەردەكەوێت رەزامەندی خۆی پیشـان داوە. دوای گەیشـتنی ئەم نامانەی دواییش لە چەند كۆبونەوەیەكدا لەگەڵ ئەو ئەڵقانەی لام بوون لەسـەر داوای هاوڕێ یانی ئەو ئەڵقانە (چەند) ئەڵقەیەكیتری پێشـمەرگەی ناوشـار دامەزران. بەو هیوایەی لەگەڵ پەیداكردنی چەكدا باقی ئەڵقەكان لە داهاتوودا لە پاڵ كاری فیكری، پەروەدەیی، ڕێكخراوەیی، ئەركی بەرگری پێشـمەرگەی ناوشـاریش ئەنجام بدەن.

ئەو دانیشـــتنەی مەلا بەختیاریش لەگەڵ ســـەراننی یەكێتی وەک م. پشـــكۆ نوسیویەتی لە ١٢نۆڤامبەری ١٩٨٥ لە بارەگای تاڵەبانی ڕوویداوە ([1]). ئەو بەرواره هەڵەیە. كۆبونەوەكە لە كۆتایی مانگی ئۆكتۆبەر كراوە، ســـەیری نامەكانی مەلا بەختیار بكەن. چونكە لە 1985/11/2 مەلا بەختیارو خودی م. پشـكۆش لە تەكیە لە لایەن یەكێتی یەوە گیرابوون.

لەو بەروارەی م. پشـــكۆ نوســـیویەتی. ١٩٨٥/١١/١٢ دوای ئەوەی خۆی و مەلابەختیار بە زیندانی دەبرێنە یاخســـەمەر بۆ ســـەعاتێک تاڵەبانی چاوی بە مەلا بەختیار دەكەوێ و ئیتر دەیبەنە زیندان....

پەلاماری ینک بۆ سەر ئاڵای شۆڕش
شەوارەی سیاسی ناوەندی نوسەران

پێش چوونی مەلا بەختیار بۆ دۆڵی جافەتی و بینینی تاڵەبانی. كادرێكی كۆمەڵە بە ناوی (سۆران محمود) لەسەر سنوور دەگیرێت بە كۆمەڵێک نامەو بڵاوكراوەی (ســالارعەزیزە وە) كە بۆ مەلا بەختیاری ناردووە! وەک لە هەموو ئەو نامانەشـــدا دەردەكەوێت كە ســـالار عزیز ناردبوونی بۆ حزبەكانی جود، ســـوریا، ئێران، لیبیا باسی لە جیابوونەوەی پێشمەرگە كردووە، گومانی تیا نیە لەو نامانەشدا كە گیرابوون باسی سیناریۆی جیابونەوەی تیابووە.(بەڵام تا هێرشـەكەی ینک بۆسەر ئاڵا، سالار عزیز ئاڵای شـــۆڕش نەبووە) ســـالار عزیز دوای چاوپێكەوتنەكەی تاران لەگەڵ مەلابەختیار، هیوای جیابونەوەی چەكداری بەو جۆرەی ئەو دەیویســـت بڕی. ئەو كاری لەســـەر ئەوە دەكرد هەرچی زووە بە هەر شـــێوەیەک بووە جیابونەوەی چەكداری ڕووبدات، ســالار عزیز وای پێشـاندەدا كە هەموو كۆمەكێكی مسـۆگەر كردووە . ئەو بۆچوون و هەوڵانەی ســالار عزیز نەیدەتوانی ئاڵای شـــۆڕش والێ بكات پێچەوانەی بڕیارەكانی دەســـتەی دامەزراندنی بڕیار بدات. (وەک لە نامەكەی مەلابەختیاریشـدا دەردەكەوێت كە دوای گەڕانەوەی لە تاران نووسـیویەتی) بۆ ئێمە. ســـالار عزیز پاش ئەوەی نەیتوانی مەلابەختیار بە جیابونەوەی چەكداری ڕازی بكات، ویستوویەتی بەو سیناریۆیە تاڵەبانی ئاگادار بكات كە جیابونەوەی چەكداری لە ئان و ساتدایە و بەوجۆرە كارێک بكات تاڵەبانی زووتر دەست بە هێرش بكات و جیابونەوەكە لە ئەنجامی پەلامارەكەی یەكێتی بۆســـەر ئاڵای شـــۆڕش ڕووبدات. بۆشی چووە سەرو ڕووشی دا.

دڵنیام، دوای تەواوبوونی كۆبونەوەكانی ناوەندی نووســـەران لەگەڵ تاڵەبانی دا، تاڵەبانی نەخشـــەی پەلامارو بڕیاری گرتنی ئەو هاوڕێیانەی دابوو. بۆ كاتەكەشـــی چاوەڕوانی دوا هەواڵ بوو دلێری ســـەید مجید پێی بگەیەنێت . كە لە گەڕانەوەی

[1]) ئەزمون و یاد –بەرگی سێهەم – پشكۆ نەجمەدین لەپەرە ٢٣٩-٢٤٠.

مەلابەختیارو مامۆستا پشكۆوە لە یاخسەمەرەوە لەگەڵی ناردبوون تا ئاگاداری تەواوی جم و جوڵ و دوابریاری مەلا بەختیار و لە دوا ساتی جوڵانیان ئاگاداربێت، هەربۆیە دلێری سەید مەجیدی لە یاخسەمەرەوە لەگەڵ ناردن، كەڵكی لەو هەواڵگیریە وەرگرت كە دلێری سەید مجید دەیدایە، فەرماندەی جێبەجێكردنەكەشیان لە جەلالیەكانی ناو شۆڕشگێران بە (شەوكەتی حاجی مشیر) سپاردبوو، نەك كۆمەڵە؟ مابوەوە جێبەجێكردنی بریارەكەی تاڵەبانی لەو كات و شوێنەی بۆیان دیاری كردبوو.. سەیری ساتی گرتنەكە بكەن وەک مامۆستا پشكۆ نوسیویەتی لە ئەزمون و یادا، بپرسن چۆن جبار فەرمان و شەوكەت زانییان ئەو شەوە بەرەبەیان ئەمان دەڕۆن و لە هەمان ساتدا چواردەوریان دەگرن و دەیانگرن؟. بۆ ڕۆژێ پێشتر یا پاشتر نەبووە؟ چۆنیان زانی؟

دوای بە حساب ڕێكەوتنە نەنوسراوەكەی مەلابەختیار لەگەڵ تاڵەبانی، كە لەماوەی مانگێكدا ئاڵای شۆڕش كۆنفرانس ببەستێ و شێوازی یەكیتی كاركردنی خۆی لەگەڵ یەكێتی ساغ بكاتەوە ! و لەو ماوەشدا یەكێتی نیشتمانی پەلاماری ئاڵای شۆڕش نەداو تەنگ بە لایەنگرانی هەڵنەچنێت. مەلا بەختیار بریاری گەڕانەوە بەرەو سێوسێنان دەدات لە ناوچەی قەرەداغ.

<u>م.پشكۆ دەڵێت:" دۆخێكی نائاسایی بو. سەركردەو لێپرسراوەكان لە هاتوچۆو جموجوڵدابوون ، ڕووخسارەكان شێواو و نیگاكان زۆر شتی چاوەڕواننەكراویان دەدركاند. گوندی مالومە، لە پێشمەرگە و كادرە عەسكەرییەكان، جمەی دەهات."دواتر دەڵێت"دلیر وەک هەندێ لە برادەرەكان دیانگوت"مەخزەنی ئەسراری مەلا بەختیار"بوو ڕەزامەندی مامجەلالی وەرگرتبوو وە بریاری دابوو لەگەڵ ئێمەدا. بۆ ناوچەی قەرەداخ بیەڕێتەوە!"([1])</u>

تاڵەبانی دەیویست تا دوا ساتەكان چاوو گوێی لە سەر ووردترین قسەوباس و بریارو جمو جوڵەكانی مەلابەختیار بێت كە لە پاڵ خۆشباوەڕیدا لە دلێری سەید مەجیدی نەدەشاردەوە.

م.پشكۆ لە باسی گەڕانەوەكەیان دەڵێت: "كە ئێمە شارباژێرمان جێ هێشت و لەژێر باڵی تاریكیدا لە جادەی نێوان سلێمانی –عەربەت پەڕینەوە، هێزێكی گەورەی یەكێتیش بە فەرماندەی شەوكەتی حاجی موشیر و هاوڕێی دەستەیەک لە كادرانی باڵا، لەوانیش (مام ڕۆستەم،سامان گەرمیانی، وەهاب، حامیدی حاجی غالی و شێخ جەعفەر)هەمانكات پەڕینەوە...دواتر دەڵێت "هێزەكەی یەكیتی و لێپرسراوەكانی ، دەیانویست جۆرێک لە دڵنیایی و خاترجەمی بە ئێمە ببەخشن، بەڵام نیگاكانیان شتێكی دیكەیان پێ دەگوتین."

<u>" لە چەمی سمۆر. ئێمەو هێزەكەی یەكیتی، بە ڕیكەوت یەكمان گرتەوە. ڕووخساری هەندەک لە لێپرسراوەكان تووڕەو پڕ كینەو شەڕیان لێ دەباری. جەلال كوڵكنی كە ئەوسات فەرماندەی كەرت یاخود جێگری فەرماندەی یەكێک لە تیپەكان</u>

[1]) ئەزمووون و یاد بەرگی سێهەم – پشكۆ نەجمەدین- لاپەڕە ٢٤٠ .

بوو، بە ڕووی مەلابەختیاردا هەڵشـــاخـا و بێ پەردە گوتی: ئەگەر لە یەكیتی جیاببنەوە، خراپتان بەسـەر دێنین.. هەر كەسـێک لە یەكیتی جیا بێتەوە، ئێمە كەللەی سەری دەتەقێنین!"([1])

دواتر م. پشـكۆ دەنووسـێت " ڕۆژی دواتر ڕۆیشـتینە سـێوسـێنان و لە ماڵی بەكری حاجی سـەفەر میوان بووین. ئەو ڕۆژە هەمووشـت و هەموو كەس نائاسـایی دەهاتنە پێشچاو!

" بەكری حاجی سـەفەر، هاوڕێ و خەمخۆری لێبڕاوی ئێمە و لە هەموومان بە ئەزموونتر، مەترسییەكانی بۆ باس كردین و نیگەرانییەكانی خۆی بۆ دەربڕین. ئێمە گوتمان، كارەكە جگە لەم ئەنجامە چارەیەكی دیكەی نەبوو..مامجەلال و مەكتەبی سـیاسـی، بەڵێنیـان پێ داوین ، لێمـانگەڕێن تـا كـارەكـانمـان تەواو دەكەین. (كۆنفرەنس)دەگرین، ناوێک بۆ (ڕەوتەكە) دەبینینەوە، و بەرنامەیە بۆ پێكەوە ژیان. لە چوارچێوەی یەكێتیدا، پێشكەش بە مەكتەبی سیاسی یەكیتی دەكەین!"([2])

ئەو نوسینانە زۆر پرسیار هەڵدەگرێت:

١-سـەبارەت كۆنفرانس: كێ هەبوو بچێتە كۆنفرانسـێكەوە، لە ناوجەرگەی ئەو هەموو هێزەی لە مەڵبەندی یەكدا كۆكرابووەوە؟ و هەموو هەواڵەكانی شـــارەكانیش ئەوەی دەگەیاند كە بۆ گرتنیان هاتوون نەک بۆ پاراسـتنیان و من خۆم نامەیەكم لەو بارەوە بە روناكی شێخ جەنابدا بۆ مەلابەختیار ناردبوو دوای گەیشتنەوەیان بۆ تەكیە و ئاگادارم كردبۆوە بە پێی ڕاپۆرتیک كە لە ناو ســـەركردایەتی یەكێتی یەوە پێم گەیشتبوو بە فەرماندە یی شەوكەتی حاجی موشیر، هێزێک بۆ گرتنی مەلا بەختیارو ئەوان نێردراون. (ئەودەم نەمدەزانی كە ئەو هێزە لەگەڵ خۆیاندا پەڕیونەتەوە!)

٢-نووسیویەتی *"ناوێک بۆ ڕەوتەكە دەبینینەوە!"* وەكو ئەوەی ڕێكخراوی ئاڵای شۆڕش كە ساڵێک پێشتر دروست بوو ناوی نەبووبێت!

٣- دواجار باس لە چوارچێوەی بەرنامەی پێكەوە ژیان دەكات (لە چوارچێوەی یەكێتیدا !) لە كـاتێكدا ئێمە ســـاڵێـک پێشـــتر لە كۆتـایی نۆڤەمبەری ١٩٨٤ وە ڕێكخراوەیەكی سـەربەخۆ و جیاوازمان ڕاگەیاندبوو! وە خۆیشـیان ئەندامی ناوەندی نوسەرانی ئەو ڕێكخراوە نوێ یە جیاوازە بوون !....

م.پشكۆ نوسیویەتی : "پرۆسەكە بۆ زۆرینەی كادرو لێپرسراوەكان ، بۆ دۆست و هاوڕێكانمان هەزم نەدەكرا.. **هەمووكەس چاوەڕوانی كارەسـاتی دەكرد، ئێمە نەبێ....**

دواتر م. پشـكۆ دەڵێت: **ئێمە هیچ پلانێكی شـەڕو بەرگریمان نەبوو.** ئێمە لەبەر ڕۆشـنـایی دیدو بۆچوونەكـانی خۆمـان. لە دڵەوە، بڕوامـان بە بەڵێنەكـانی یەكیتی

[1] هەمان سەرچاوە – لاپەڕە 242

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە 242.

كردبوو.. ئەگەر وانەبا، لە شارباژێڕەوە، نەدەهاتینە قەرەداخ و لە قوڵایی دەسەڵاتی یەكێتیدا نیشتەجی نەدەبووین، لە شارباژێڕەوە ، دەمانتوانی بەرەو سنور بڕۆین."([1])

هەروەها دەنووسێت : لە نیوەشەودا، هەموو هێزەكەمان جگە لە مەفرەزەیەكی بچووك لە دەستەكەی مەلا بەختیارڕەوانەكردو خۆشمان بڕیارمان وەهابو، كاتژمێر 6ی بەیانی ، بە دوو ئۆتۆمبیل، شوێنیان كەوین و بۆ خۆلادان لە هەر پەلامارێكی هێزەكەی یەكێتی كە هەموو لایەكیان تەنی بوو، ناوچەكە جی بهێڵین!([2])

ئەو شەوە كە ئەو بڕیارە دەدەن دلێری سەید مجید(كە باوەڕپێكراوو چاووگوێی تاڵەبانی)بوو لایان بووەو ئاگاداری سەعاتی سفری جوڵەو بڕیاریان بووە. هەربۆیە لە بەرەبەیاندا پێش ئەو كاتەی دیاریانكردبوو بۆ ڕۆیشتن كۆمەڵە كوژەكان چواردەوریان دەگرن؟

م.پشكۆدەڵێت : " چوومە ژوورەكەی مەلابەختیار. ئەو لەسەر تەختی خەوتنەكەی دانیشتبوو دەستەكانی لە نێو جانتاكەدا، نامەو كاغەزەكانیان ئەمدیو ئەودیو دەكردن، وەك كەسێك لە دۆخێكی وەها چاوەروانەكراو بكەوێت، كەمێك پەشۆكابوو، بەڵام كۆنترۆڵی لە دەست نەدابوو، هەندەك لە نامەكانی جیاكردنەوەو ڕوناكی خێزانی ، لە دەستی وەرگرتن و بۆ لایەكی بردن. مەلا، جانتاكەی هەڵگرت و لە هۆڵەكەدا ، بە دلێری گوت: كاك دلێر، تۆ بڕۆ دەرەوە و بڵێ تاگفتی سەلامەتیمان نەدەنێ، وەدەرناكەوین..بڵێ : متمانەمان بە حامیدی حاجی غالی و كاك وەهاب هەیە.. با ئەوان بێن و لەگەڵ ئەوان دەچینە دەرەوە. دلێر ڕۆیشت و پاش كەمێك لەگەڵ حامیدو وەهاب هاتەوە..."([3]). لە بەرەبەیانی **ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢** مەلا بەختیارو مامۆستا پشكۆ گیران.

بەوجۆرە لە ئەنجامی كەم ئەزموونی و خۆشباوەری و نەبوونی یەكیتی بیرو كار لە ناو دەستەی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش ئەو (ڕێكخراوە شۆڕشگێرە كۆمۆنیستی یەی) بە هیوای دروستكردنی بووین، لەوێدا لە سەرەتای ژانی لە دایك بوونیدا لەباربرا و لە چاڵ نرا..

لای ئێمەی ئەڵقەكانی ناوەوە ئەو ڕووداوە چاوەروان كراوبوو، ئاگادارمان كردبوون بە نووسین بە قسەش، دەستەی نوسەران كە لە ئاست بەرپرسیارێتی ڕیكخراوەیەكی كۆمۆنیستی دا نەبوون. هێشتا وەك ناو یەكێتی بیریان دەكردەوە و كاریان دەكرد، هێشتا لە خواست و ئامانجەكانی تاڵەبانی نەگەیشتبوون(كە لە ڕێگەی تواندنەوەی بزوتنەوەو كۆمەڵەوە بە خەونی دروستبوونی حزبەكەیان بگەن). بەو كارەساتەیان گەیاندین.

[1]) ئەزمون و یاد – چاپی سێهەم – نوسینی پشكۆ نەجمەدین – لاپەڕە 242.

[2])هەمان سەرچاوە –لاپەڕە- 244.

[3]) هەمان سەرچاوە – لاپەڕە - 245.

سەرهەڵدانی نارەزایەتی بەرامبەر ناوەندی نوسەران

ڕەخنەو نارەزایەتیەكی یەكجار زۆر لە ناو ئەڵقەكاندا دروست بوو لە دژی دەستەی نوسەران . سەبارەت بە هۆكاری مانەوەی دەستەی نووسەران لە ناوجەرگەی یەكیتی دا. ئەوانیان بە بەرپرسیار دەزانی لە ڕودانی ئەو كارەساتەدا. ڕاڕاو و بێ بڕوا بەخۆ لە جێبەجێكردنی گواستنەوەی بنكەی نوسەران بۆ دەرەوەی دەسەڵاتی یەكێتی. زۆربەی ئەڵقەكان داوای گرتنەبەری ڕێگایەكی سەربەخۆیان دەكرد جیاواز لە ناوەندی نوسەران. كە بە هۆكاری كارەساتەكەیان دەزانین..

ئەڵقەكان لە دەمی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكاندا

ئاڵای شۆڕش لەودەمی شاڵاوو پەلامارەی یەكێتی نیشتمانی دا **لە ١٩٨٥/١١/٢** ڕێكخراو نەبوو بە مانای بوونی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوەوەو كۆمێتەو ڕێكخراوو كەرت و پۆل و شانە سەرەكی و شانەمان نەبوو. **لەو ساتەدا كە ئەو شاڵاوەمان كرایەسەر تەنها كۆمەڵە ئەڵقەیەكی ڕۆشنبیریی پەرتەوازە بووین.** دوو ڕێگامان لەبەردەمدابوو:

یەكەمیان: ئەوەبوو وەک ئەڵقەكانی ڕۆشنبیریی درێژە بە بەرنامەی كارەكانمان بدەین بۆ پەروەردەی كادیری هوشیار، لەگەڵ یەكلاكردنەوەی هەڵوێستی ئینتەرناسیۆنالیستی بە پێی بنەماكانی فەلسەفەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ بەرامبەر كەمپەكانی بە ناو سۆسیالیستی و ڕڤیژینیزمی جیهانی. هەموو ئەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی من دەمناسین لەسەر ئەم ڕایە بوون.. لە حاڵەتی قبوڵكردنی خاڵی یەكەم، چارەنووسی ئەو سێ هاوڕێیەی گیرابوون بۆ نادیار جێ دەهێڵرا. بەڵام ئەو بریارە لەگەڵ مۆراڵی مندا جووت نەدەهاتەوە، پشت لە هاوڕێ یانم بكەم. سێ هاوڕێ لەسەر ئاڵای شۆڕش بگیرێن و بێكەس كوژبكرێن و ئێمەش بێدەنگ بین!

دوووەم: ڕێگای دووەم ئەوەبوو : ئەڵقەكان كۆ بكرێنەوەو دەستبكریت بە دروستكردنی ڕێكخستن و دامەزراندنی سەركردایەتیەك لە ناو شارەكان و كۆمێتەكان و ڕیكخراوەكانی ڕێكخستن لەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی هەبوون.. بەو كەرەسەیەی هەش بوو هەر دەبووە ڕێكخستنێكی پۆپۆلیستی هاوشێوەی یەكیتی.

كۆبونەوەكانی تەواوی ئەڵقەكان بۆ بریارێكی دروست و بە پەلە بەردەوام بوون. من پێچەوانەی هەموو باوەڕو پرنسیپێكی خۆم بە ماركسیزمی شۆڕشگێڕ و

كۆمۆنیزم (بۆ ڕزگاركردنی ئەو ســـێ هاوڕێ یە) (هەرچەندە دەشـــمزانی تا چەند هەڵەیان كردووە و هەموو خەونەكانی ئێمەیان لەباربرد) لەگەڵ ڕای دووەم بووم. پێم ووتن لە پێناوی ڕزگاركردنی ژیانی ئەو سێ هاوڕێ یەماندا، من بەرپرسیاریی ئەم بریارە (هەڵەیە) دەگرمە ئەســتۆ، بەڵام ناتوانم و ئامادەنیم دەســت لە پاراســتنی ژیانی ئەو ســێ هاوڕێ گیراوانە هەڵگرم. ئەوان بریارەكەی منیان بە هەڵە و دوور لە پرنسیپی كۆمۆنیستی وە سف كرد. وتم ئێوە ڕاست دەكەن، ئەو بریارە دوورە لە هەڵویستی كۆمۆنیستی. بەڵام لەم ڕووداوەدا ناتوانم بێدەنگ و گۆشەگیربم.

لە بەرواری شـــاڵاوەكەی یەكێتی یەوە لە ١٩٨٥/١١/٢ وە تا١٩٨٥/١١/٤ لە پارێزگای سـولەیمانی كەوتینە كۆكردنەوەو ڕێكخسـتنی ئەڵقە رۆشـنبیری یەكان لە شێوەی كەرت و ڕێكخراو و كۆمێتەدا، پەیوەندیمان بە هەولێرو كەركوكەوە كرد بۆ ئەوەی هەمان هەنگاو بنێن. لە هەریەك لەو پارێزگایانە كۆمێتەی شـــار دروســـت كران. لە ٢ تا ٤ ی نۆڤەمبەر)ی ١٩٨٥ كۆمێتەیەكی ڕێكخسـتنی پتەوی یەك دل و یەك بڕوا لە پارێزگای سـولەیمانی پێكهات لە هاوڕێ سـەردار(شـێخ فاتح) هاوڕێ علاء(شـــێخ جمـال)و عـادل، و كەوتەكـار. (هـاوڕێ جلیـل) هێشـــتـا لە زینـدانی بەعسیەكاندابوو. دەستكرا بە دروستكردنی دەستەیەكیتری پێشمەرگەی ناوشار.

تاڵەبانی بە گرتنی ئەو ســـێ هاوڕێ یەمانەوە نەوەســـتا بریاری دەركردبوو لە ســەرتاســەری كوردســتاندا هەركەسـێك دۆسـت یا باوەڕی بە ئاڵای شـۆڕش بووە بیگرن. لە ٧ /١١/١٩٨٥نامەیەكی تاڵەبانی یان بۆ هێنام بە خەت و ئیمزای خۆی كە بەرواری ٥ لەسەر٦ ی /١١ ١٩٨٥ بە سەرەوەبوو بەم شێوە نووسرابوو:

ی.ن.ك

م١ بۆ تیپی ٣١ ی سلێمانی تێكۆشەر

سڵاویكی شۆڕشگێڕانە

سەركەوتنتان ئاواتمانە

جەمـاعەتی ئـاش هەموو چەك كران و مەلابەختیـار لە زنـدان دایە هەنـدێ پەراگەندەیان ڕایان كردووە هەوڵ بدەن چەكدارەكانی لای مەلا بەختیار و لای شێخ عەلی بگرن و زندانیان بكەن بەڵام بێ ئیهانە كردن و ئاگادارمان بكەنەوە.

عەبەی تەپـل و ٥ چەكدار ڕایـان كردوە ئەوانەی خەڵكی عەربەت كـاتی خۆی جاش بوون و بە چەكەوە هاتنە ڕیزی شۆڕشەوە لە هەر شوێنێك دەستان كەوت بە **گرتن بێ یا كوشتن** هەوڵ بدەن دەرباز نەبن.

ئەم چەكدارانەی لای مەلا بەختیار ڕایان كردوە ئازاد چاوشین+ ئاسۆ زەعیف+ سەلام درێژ هەوڵ بدەن ڕیگای پەڕینەوەكان لێیان بگرن.

ئەگەر ببیسـتین و لاتان دەرباز بن پێمان ناخۆش دەبێ، تكایە هەوڵی چاك بدەن

سوپاس

هەربژین

تێبینی:
د.قادر بە چەک کراوەیی بۆمان بنێرن

ناوو ئیمزای
جلال تاڵەبانی
٥-٦/١١/١٩٨٥

لە ڕێگەی ئەڵقەکانەوە هەواڵ بەردەوام دەهات، سەبارەت بە بریاری گرتنی ئەو پێشمەرگەو بەرپرسیارە پێشمەرگانەی ناو یەکێتی.

لە بەرواری ١٩٨٥/١١/٥ بەیانێکمان بە پەلە نوسی و چاپکردو بە خەستی بڵاوکردەوە بە هەموو ئەو ناوچانەی دەستمان پێیان دەگەیشت، بە تایبەتی هەوڵماندا بگاتە دەست بەرپرسە باڵاکانیان، ئەمەش دەقی بەیانەکەیە وەکو خۆی دەینوسمەوە:

یەکێتی
تابوری پینجەمی فاشستەکانی ڕژێمی عێراقە

لە کاتێکدا ڕژێمی ڕەگەزپەرست و فاشستی سەدامی جەللاد، خوێناوی ترین شاڵاوی دڕندانەی هێناوەتە سەر خەڵکی قارەمان و بە شەرەفی کوردستان، هەر لە سوتاندنی دێهات و گەمارۆی ئابوری تا دەگاتە گەمارۆدانی شارەکانی هەولیر و سولەیمانی و گرتن و ڕەشبگیری هەزاران خەڵکی بێ تاوان و شەهیدکردنی دەیان ڕۆڵەی شاری سولەیمانی کە دیاردەی ڕون و ئاشکرای خوێن ڕیژی سەدامی جەللادە.

ئا لەم کاتە ناسک و پڕ مەترسی یەی گەلەکەمان پیایدا تێ دەپەڕێت، ئاڵای شۆڕش لە باوەڕی تەواوی بە مەسەلەی ئازادی و دیموکراسی(وەک تەنها ڕێگە بۆ کۆتایی هینان بە شەڕی ناوخۆ) و پاراستنی شۆڕشی گەلەکەمان لە مساوەمەو ئاش بەتاڵ، لە تەواوی بڵاوکراوەکانی دا بە نووسین، بە کردەوە، ئەوەی دوپات کردۆتەوە کە دژی شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆیە و پشتگیری یەکخستنی هیزەکانی پێشمەرگەیە لەسەر ساحەی کوردستان و عێراقدا. بۆ ئەم مەبەستەش (لە ڕووی عەسکەری یەوە) لەگەڵ لایەنەکانی جود یەکیتی کاری عەسکەری داڕشت. نزیکەی بیست ڕۆژ لەمەوبەریش وەفدیکی ئاڵای شۆڕش چووە لای مەسئولەکانی ینک(جلال تاڵەبانی و نەوشیروان)بۆ مەبەستی یەکخستنی کار لەگەل ئەمانیش، وەک هەنگاوی یەکەم و لە هەنگاوی دوهەمیشدا هەوڵ بدەن ینک لەگەڵ جودیش ئاشت بکرێنەوە و ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگەیی بۆ هەموو لایەنەکان مسۆگەر بکرێت، بەوجۆرە تەواوی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان و عیراق (لە ڕووی عەسکەری

یەوە) یەک بخرین دژی ڕژێمی فاشــی ســەدام. لەبەردەم مەســئولەکانی ینک دا لە دژی مفاوەزەو لە دژی شــەڕی ناوخۆ و پێویســتی و گرنگی یەکخســتنی هێزەکانی پێشمەرگەی هەموو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکان و مسۆگەرکردنی ئازادی و دیموکراتی چالاکی سیاسی و پێشمەرگەیی قسەیان لەگەڵ کرا.

جلال تاڵەبانی و نەوشیروان (پەیمانیان)دا کە دۆستایەتیمان بکەن بەو مەرجانەی ئاڵای شۆڕش:

١-لە کاتی مفاوەزەی ینک لەگەڵ ڕژێمی فاشی دا ئاڵای شۆڕش بە ئاشکرا دژی نەوەستێ.

٢- هەڵوێستی ئاڵای شۆڕش بزانن بەرامبەر جود.

٣- ئاڵای شۆڕش لەشکر جیانەکاتەوە.

وەفـدەکەی ئـاڵای شـــۆڕش لەو بـاوەڕە یەوە کە رژیمی فـاشـــی و بۆرژوا کۆنەپەرستی شۆڤێنی و خوێنڕێژی سەدام ناتوانیت کێشەی مافی چارەنووسی گەلی کورد چارەسەر بکات. بە ینک یان ووت :

١-ئێمە (ئاڵای شــۆڕش) لەبەر ئەو هۆیانە دژی ســەوداو مفاوەزەین لەگەڵ ئەم ڕژێمەدا، بەڵام ئێوە ئازادن و خۆتان بەرپرسیارن لەو کارەی دەیکەن.

٢-وەفدەکە ئاگاداری ئەو مەسئولانەی ینکی کرد کە ئاڵای شۆڕش دژی شەڕی ناوخۆیەو بە شــــەڕێکی کۆنەپەرســـتانەی دەزانێت و دۆســـتایەتی و(یەکێتی کاری عەســکەری) لەگەڵ جود هەیە و بۆیەش هاتووین لەگەڵ ینک یش هەمان سیاســەتی دۆستایەتی و کاری عەسکەری پەیڕەوبکەین.

٣- پاش ئەوەی ســـتراتیژی خەباتی ئاڵای شـــۆڕش ڕونکرایەوە کە (ڕاپەڕینی شــارەکانە) نەک هێزی چەکداری شــاخ. ئاگاداری ینک کرا، لەبەر هەل و مەرجی ناســـک و پەرژەوەندی گەلەکەمان ڕازین لە (ئێســـتادا) لەشـــکر جیانەکەینەوە بە مەرجێ ینک دەســـت درێژی نەکاتە ســـەر هیچ هاوڕێ یەکمان. مەســئولینی ینک پەیمانیان دا دەست درێژی نەکەن. بەوجۆرە وەفدەکەی ئاڵای شۆڕش گەڕایەوە .

لە کاتێکدا فاشی یەکانی بەعس لە سولەیمانی ئاهەنگیان بۆ..... (ئەم وشەیە دیار نیەلەبەر کۆنی بڵاوکراوەکە-نوســــەر)دەگێڕا و لەســـــەرلاشــــەی دەیــان ڕۆڵەی شــــەهیدکراوی منع التجول هەڵـدەپەڕین..هـاوئـاهەنـگ لەگەڵ بەعســــی جەللادا سـەرکردایەتی یەکیتی وەکو سـروشـتی بورژوا کۆنەپەرسـتانەیان و سـروشـتی دژی ئازادی و دیموکراســی یان لە هەموو ئەو پەیمانانەی دابوویان پاشــگەزبونەوەو وەک نەریتی پێشوویان سیاسەتی شەڕەنگێزانەی کۆنەپەرستانەیان پەیڕەو کردو شاڵاوی ناجوامیرانەیان کردە ســـەر بنکەکانی ئاڵای شـــۆڕش لە (تەکیەو مالومەو هەولێر). بۆســـەر ئەو هاوڕێ پێشـــمەرگە قارەمانانەی کە جەماوەری کوردســـتان باش دەیان ناســن و دەزانن کە یەکەم دەســتەو ناوەرۆکی هەڵگیرسـانەوەی شـۆڕشـی ئەمجارەی

گەلەکەمان بوون. بە حوکمی بڕوا نەبوونی ئاڵای شـــۆڕش بە شـــەڕی ناوخۆ وبۆ ئەوەی خوێنی پێشـــمەرگە نەرژێ لە شـــەڕیکی لاوەکی دا.پێشـــمەرگەکانی ئاڵای شۆڕش لەو شوێنانەدا چەکەکانیان تسلیم بە جەماعەتی ینک کردو گیران.

خەڵکی زەحمەتکیش و قارەمانی کوردستان
هێزە ئۆپۆزیسیۆنەکانی کوردستان و عێراق

ئێمە لە کاتیکدا ســـووربونی خۆمان دەردەبڕین لەســـەر ڕێبازی ســـەربەخۆی پڕۆلیتاریای شـــۆڕشـــگێر و گرتنەبەری ســـیاســـەتی کۆتایی هێنان بە شـــەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ کە ینک ئاگر خۆشکەرەکەیەتی و داوای دابینکردنی ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگەیی دەکەین، داوا لە هەموو جەماوەری کوردستان و هەمو لایەنە ئۆپۆزیســـیۆنەکانی کوردســـتان و عێراقیش دەکەین بێزاری خۆیان دەربڕن بەرامبەر ڕەفتاری کۆنەپەرست و شەڕەنگیزانەی ینک. داوای ئازادی و دیموکراسی کاری ســـیاســـی و عســـکری بکەن کە تەنها ڕێگەیە بۆ کۆتایی هینان بە شـــەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ. داوای بەردانی ئەو پێشـمەرگە قارەمانانە بکەن کە گیراون لای ینک ، تەنها لەسەر ئەوەی باوەڕیان بە ئازادی و بیروباوەڕی پڕۆلیتاریا هەیەو بڕوایان بە رژێمی ســـەرمایەداری ســـەدامی جەللاد نیەو دژی ســـەوداو مفاوەزەو شـــەڕی ناوخۆن و زیندوکەرەوەی ڕێبازی پڕۆلیتاری شـــەهید ئارام و شـــەهاب و جەعفەرو ئەنوەروسیروان و فاتح و تەواوی شەهیدانی زەحمەتکێشی کوردستانن.

لە هەمان کاتدا ئاگاداری مەســـئولەکانی ینک دەکەینەوە کە ڕێگای عەقڵ و بەرژەوەندی گەل بگرنە بەرو ئەو پێشـمەرگەو کادرانەی ئاڵای شـۆڕش بەربدەن و واز لە سـیاسـەتی شـەڕی کۆنەپەرسـتانەیان بهێنن و بەرپرسـیاریان دەکەین لە هەر دڵۆپە خوێنیک لە پەنجەی هاوڕێ کانمان بڕژێت و ئۆباڵی ئەوەش دەکەوێتە ئەستۆی مەسئولەکانی ینک.

ڕسوابێت شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ
بژی ئازادی و دیموکراسی
شەکاوەبێ ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکیشان
سەرکەتوو بێ خەباتی شۆڕشگێڕانەی گە لی کورد

ئاڵای شۆڕش
١٩٨٥/١١/٥

نامە كانی زیندان

نامەیەکم لە (هاوڕێ شاخەوان - شێخ عەلی) یەوە پێگەیشت تیایدا نوسرابوو:
سڵاوێکی کۆمۆنیستانە ١٩٨٥/١١/٧-٦

ڕۆژی ١١/٢ سەعات ٢ پاش نیوەڕۆ هاتن بە فێڵ ئێمەیان چەک کرد، ئێستە لە بارەگای(ن)(مەبەستی نەوشیروانە- نوسەر) حجزم هەندێ لە برادەران دەرچوون، هەندێکیشیان گیراون لێرەن لە سجنن. بارەگاکەی خۆمان ئێستە پێشمەرگەی تیایە بەر لەوەش تەحەڕی کراوە بەڵام هیچ نەگیراوە.

هەمان ڕۆژ سەر لە بەیانی ماڵی هاوڕێ گەرمیان تەحەڕی کراوە ، چونکە شەو چوونەتە ڕێگەیان تا بەیانی چەکیان دانەناوە بۆ ئەوەی خوێن نەڕژێ بەیانی بە ئاگاداری دەزگای پێشمەرگایەتی چەکیان داناوە.

لەولاشـــەوە لە ماڵەوە بە ئارەزووی خۆیان گەڕاون. تایپ و ڕۆنیۆیەکیان گرتووە، بەیانێکی ئامادەکراویان گرتوە. **ناوی زۆر لە هاوڕی یان و نامەی زۆر لەو هاوڕێ یانە لەگەڵ ناوی نهێنی و ژمارەی ئەڵقەکان گیراوە.** لەبەر ئەوە ئەبی ئاگاداری هەموو برادەران بکەن، ئەوەی پێشمەرگەیە با بچێتە شارباژێر تیپی 31 با لەوێ کۆبنەوە. ئەگەر توانیان لەو ناوە جەولە بکەن تا ئاگاداریان ئەکرێتەوە ئەگەر تووشی تەقە بوون بچن بۆ ئەودیو!!

گەر ئەتوانن هەواڵی باشـــتر وەرگرن بۆم بنێرن. هەندێ لە برادەران دەرچوون تا ئێستا نەگیراون. هانی کەس و کاری شەهیدان و پێشمەرگە بدەن با احتجاج بکەن. با بێنە لای م.س...داوا لە ڕێکخراوەکان بکەن با بەیان بنوسن دژی ئەم کارە.

سەرکەوتن بۆ بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

بژی سۆسیالیزم ، بمرێ فاشیزم

شاخەوان

ئیمزا

ســـەیر ئەوەیە، بێ ئەوەی بزانێ لە دەرەوەی زیندان چی ڕوودەدات فەرمان دەردەکات. ئەو نامەیەی شـــێخ عەلی لە کاتێکدا بوو تەنها یەک ڕۆژ پێشـــتر جلال تاڵەبانی بروسکەی بۆ تیپی ٣١ کردووە بۆ گرتنی پەڕاگەندەکانی ئاڵای شۆڕش.

مەلا بەختیار بە زیندانی کراوی کە دەیان برد بۆ لای تاڵەبانی, لە گوندی مێوڵی ئەم نامەیەی بۆ ناردم ، نامەکە سەرنج و پرسیار زۆر هەڵدەگرێت..... بە گشتی، بە وردی باســـی چۆنیەتی ڕوودانی هێرش و پەلاماری کۆمەڵە کوژەکان دەکات تا گەیشتنیان بە گوندی مێوڵی :

کرێکارانی جیهان یەکگرن

نامەی ژمارە

دوو

بۆ تەواوی ئەڵقە دراسیەکانی ئاڵای شۆڕش ی تێکۆشەر .

پێویستی تێگەیشتنی ڕاست لە دۆخی ئێستا، وا دەخوازێ دەست لە نامە نووسین و ڕۆشن کردنەوەی ڕاستیەکان و پێویستیەکانی جۆری کارکردنی ئێستا هەڵنەگرین.

هاوڕێ یان.. خۆتان دەزانن ، مەســەلەی چونە ســەرەوەی ئێمەو بە ڕاشــكاوی تەرح كردنی ڕیبــازی خۆمــان، خــاڵێكی وەرچەرخــانە لە مێژووی خەبــاتی چینایەتیماندا. ئەم وەرچەرخانە لای خۆمان بەند بوو بە ڕەخسـانی جەوێكی سیاسـی دیموكراســـی تا بتوانین تیایا ئەگەر بۆ ماوەیەكی كەمیش بووە، ڕێبازی ڕاشــكاوی خۆمان بچەسپێنین و مەترسی گەورەی خەڵك لەوەی جیابونەوە یەعنی (براكوژی) بڕەوێنینەوەو شـەرعیەتی سیاسی و فكری بدەین بە كارەكانمان. چونكە دەمان زانی لە بەرامبەردا، ئەوانیش بە چڕی دەكەونە پڕۆپاگەندە. لە پێناوی ئەو ڕاســـتیانەدا ، دوای داڕشـــتنی نەخشـــەی كاركردن..ئێمە هاتینەوە تەكیە و لەوێش ئەو ئەرك و فەرمانەی پێویســـت بون ڕامان پەڕاند و تەمامان بوو ئەو ڕۆژەی هاتنە ســـەرمان، بكەوینە ڕێ بۆ شـوێنێكی شـیاوتر و پ.م رەوانەكردبوو..كەچی (اتت الریاح بما لا تشـتهی السـفن). سـەعات پێنجی ئێوارەی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١ .. مەكتەبی سیاسـی بروسـكەی بۆ مام رۆسـتەم و شـەوكەت لێدابوو كە بێنە سـەرمان و تا كوشـتنیش درێغیمان لێنەكەن..ئەوانیش بە تەنسـیق لەگەڵ مەڵبەندی یەكدا شـەوەكەی تەرتیباتی كارو پەلامارەكەیان بریار لێدابوو..شـەبەقی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ جەبار فەرمان و سـامان و هێزێ ، بە بێ ئاگاداركردنی ڕۆسـتەم وشـەوكەت و حامیدو وەهاب. هاتبوونە ســەرمان و ســەعات ٦.٣٠ دێ و ماڵیان گەمارۆدابن، بە بێ ئەوەی پ.م شمان لە دێ دا مابن. بە گوێی خۆمان بریاری جەبار فەرمانمان دەبیست و ئەیگوت بە ئار بی جی لیبان بدەن، بەڵام ئا لەو كاتەش ویژدانی زۆربەی ئەو كەســـانەی گەمارۆیان دابوین زاڵ بو بە ســـەریان و تەقەیان نەكرد..ئەگەر چی حەوت ئار بی جیش دەوریان تەنیبوین، ئا لەو كاتە، كاك دلێر و بێسـتونی مەلا عومەر لامان بون و بۆ قسە چونە لای جەبارو لە مشت و مڕابوون.. كاك وەهاب و حامید و ڕۆستەم گەیشتن و جەوەكەیان خاوكردەوە، ویرای ئەوەی ئەوان كە هاتبونە ماڵیشمان، جەبار هەر هاواری دەكرد(بە قســـەی كەس مەكەن لێیان بدەن) یەعنی ئەوانیشـــمان پێوە بكوژن .

دوای ئەوەی كە من و هـاوڕێ یـان دڵنیـا بوین لەوەی بچینە دەرەوە ژیـانمـان ســـەلامەتە.. چوینە دەرەوەو بە ســـەیارەكەی خۆمان لەگەڵ كاك وەهاب و حامید ڕۆیشـتین بۆ شـیوی قازی، هەتا نەچین بۆ مەڵبەند و لای جەبار فەرمان، كە ماڵمان بە جی هێشـــتبوو..ئیتر چەتەكانی جەبار فەرمان چوبونە ناو ماڵ و مەقەڕمان و ئەوەی بە كەڵك هاتبێ..دزیویانە.. ڕوناك تەنها شەش تاك بازنی هەبووە بردویانە، سەدوپەنجا دیناری شەخسیمان هەبو دزیویانە. . جل و بەرگ و شتی باشی تر چی هەبوو دزیویـانە. وێڕای ســـەدان قســـەو ئیهـانەی نـامەردانە بەرامبەر ڕونـاك و هاوســـەری هاوڕێ عیماد. دیارە جانتایەك نامەی كۆنم لابوە، كە زۆرتر نامەو

بەڵگەنامەی ناو ینک و کۆڕەکە، بردویانە.. بەڵگە نامە گرنگ و نامە پێویست و نهێنی یەکانمان دەربازکردو پەنا داوەو ئێستا سوتاندویانن.

ئێستاش بۆ شەش ڕۆژە، لە سێ شوێنی جیاواز سجنین،(شیوی قازی، ئاوایی حەمەی کەرەم، مێوڵی)..تا دێت چاودێری کردنمان توندتر دەکەن و ئێستا تەنانەت چاوپێکەوتنمان لە دوو تا پێنج دەقیقە زیاتر نیە. ئەو کەسەی زۆرمان لێ نزیک بێ ناهیلن سەرمان بدات . هەرچەندە لە سجنا نین و لە ناو مەقەڕاین، بەڵام ئیجرائاتەکانیان خراپە. هەمووشی بریاری سەرەوەیە. تەنانەت کاک بەکری حاجی سەفەرو دلیری سەید مجید وەکو دۆست لە تەکمان بون، بە نەزاکەتەوە دوێنێ درە نگی ئەوانیشیان ئیزن دا.

ئێستا چارەنووسمان دیار نیە. ینک و نەوشیروان، بە تایبەتی هەموو شتیکی لێ چاوەڕوان دەکرێ. بە دووری نازانین بریاری فەوتاندنمان بدەن.. بشمان بەنە سەرەوە ماوەیەکی زۆر هەوڵ ئەدەن دەست بە سەربین. هەرچەندە، لە هەمو لایەکەوە خەریکی ئەوەین ئەمە زوو کۆتایی پێ بێت، چی ئەبێ و نابێ ئاینده دەری دەخات.

هاورێ یان..ئەوەی لامان گرنگە.. ئەوەیە لەو ماوەیەدا ئێوە هەوڵبەن چالاکی سیاسی و فکریتان پەرە بدە نێ، ئەم گرتنەی ئێمە هەلێکی لەبارە کە زیاتریان دژ کار بکەن و ڕاستی یەکانیان لەسەر بکەنە ماڵ.. وا ئەزانین بەم کارەی کردیان بەرامبەرمان ڕاستی گەورەیان دەرخست، لەوەوپێش چی ڕاستی سیاسی(نەک چینایەتی) دەرکەوتبوو.. جزئیاتی ڕاستی یەکان بو. بەڵام ئەم هەڵمەتە دژە دیموکراسیە..بە تەواوی ماهیەتی سیاسی دژە دیموکراسی دەرخستن. **چیکە ینک *ناتوانی لافی ئازادی و دیموکراسی لێبدات. بە دەستی خۆی بەم کارەی، پەردەی لەسەر دەم و چاوی کۆنەپەرستی خۆی لابرد*..** دەرکەوت، بە **کردەوەش دەرکەوت کە چینی بۆرجوازی بچوک، نەک پێ ی ناکرێ کورد ڕزگار بکات، بەڵکو دژی ئازادی ودیموکراسیشە،** دیارە لە ڕووی تیئۆری یەوە، ئەمەمان لاساغ بوو..بەڵام بۆ خەڵکی بە گشتی بە تایبەت بۆ ئەو زۆربە کەم ئاستەو بە سۆزو دڵسۆزە، بە کردەوە دەرکەوتن و دەرخستنی ڕاستی زۆر زۆر گرنگە. بڕواتان هەبێ تەواوی نامێلکەکانی ئاڵای شۆڕش.. تەواوی بڵاوکراوەو نوسینەکانی.. بە قەد ئەم ڕووداوە، هەست و ویژدانی خەڵکی نەبزواندووە، هێندەی دەیبیسین و بەر گوێمان دەکەوێ، لە هەموو لایەکەوە، خەڵک دژی ئەم کارەیەو بێزارن لەم جۆرە سیاسەتە...بۆیە وێرای ئەوەی ئێمە بۆ ماوەیەکی کەم و لەسەر ئاستی عەملی، زەرەرێکی گەورەمان کرد. بە ڵام بۆ پاشە ڕۆژ ولە ڕووی سیاسیەوە پارسەنگەکەی قازانجێکی سیاسی کاریگەرمان وەدەست هیناوە، پیویستە لە دەستی نەدەین و ئەم زەرەرە بکەینە سەرمەشقی قازانجی زۆرترو بە پیتر. ئەمەش پێویستی بە باسکردنی:

١-جۆری سیاسەت و بریارەكانی خۆمانە كە لە نامەكانی پێشوومانداً، دوای بە ڕاشكاوی باسكردنی سەربەخۆیی فكری و سیاسیمان بۆمان نووسیون.
٢-دووپات كردنی داخوازی ئازادی و دیموكراسیە، **دەرخستنی ماهیەتی دژی دیموكراسی یەكێتی،** دەست نیشان كردنی هۆی چینایەتی بۆرجوازیانەی ئەم دژایەتیەی دیموكراسیە. لە لایەكەوە داوای دیموكراسی بكرێ، تا بە كردەوە دەربخرێ یەكیتی دژێتی.
٣- سووربون لەسەر ئەوەی تەنها بزوتنەوەی كۆمۆنیستی شۆڕشگێر دەستەبەری سەركەوتنی مەسەلە چینایەتی و دیموكراسیەكانە.
٤- بڵاوكردنەوەی، هەڵمەتی چەكدارانەیان ، بۆ سەر بارەگاوماڵمان و دزینی شت ومەک و ناوماڵمان.
٥- ڕەفتاری نامەردانەی شەوكەتی حاجی موشیرو چەكدارەكانی وجەبار فەرمان و پیاوەكانی..جۆری بڕیاری كوشتنمان و گەمارۆ دانی ماڵ و بارەگامان، لە سەر بریاری مەكتەبی سیاسیان.
٦- داسەپاندنی سیاسەتی پاكسازی بەسەر هەمو ئەو كەسانەی باوەڕیان بە م.ل و دۆست و ناسیاوی ئێمەن و هەڕەشەو گوڕەشەی كوشتنیان و سەرپان كردن.
٧- بەرنەدانی ئێمە بە نیازی ڕێ گرتن لە زۆرانی چینایەتی و خنكاندنی ئازادی و دیموكراسی..وە بۆ **ئەوەی كۆنفرەنسی دامەزراندنی ڕێكخستنی م.ل سەرنەگرێ.**
هەموو ئەو ڕاستیانە پێویستیان بە بڵاوكردنەوەی چڕو پڕ هەیە. پێویستە ماڵ بە ماڵی كوردستان بیزانن و تێێ بگەن. پێویستە دژیان بە كاربێن.
ئەگەر هاوڕێیانی ئەڵقەی سەرەكی ژمارە(٢١) بتوانن بەیانێكی سیاسی واقعی و زانستی دەربكەن كە تەئسیر لەسەر سۆزی ئێستای خەڵک دابنێ. زۆر باشە و هەوڵبەن لە ڕێ ی(ڕوناكەوە)ڕۆنیۆكەی تر بدۆزنەوەو چاكی بكەن و وەها بەیانێ بە زووترین كات دەربكەن.
ئێمەش چاوەڕێین بمان بەن بۆ سەركردایەتیان و بزانین دوا بریاری بۆرجوازیەكان چی دەبێ لەسەرمان.
بە هیواین ووردو زرنگانە، بێ پەلە و تووڕە بون، بكەونە كار و زۆریش ئاگاتان لە پاراستنی نهێنی ، لە هاتوچۆ، لە قسەو لێدوانتان بێ. چونكە هەم ڕژێم و هەم ینک چاودێری دۆخەكەو باری تەنزیمیمان زۆر دەكەن.
دووبارە ڕێز ئەڵقەی ناوەندی نووسەران

مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/٩
مێوڵی

<u>**تێبینی:**</u>

تكایە گەر ئەم نامەیەتان تەعمیم كرد بە ناوی ئەڵقەی ناوەندی نوســـەرانەوە وای بڵاو بكەنەوە كە مەعلوماتەكەتان زانیوە..نەك ئێمە بۆمان ناردبن
یان بۆمان نووســـیبین. واتە دووبارە دایرێژنەوە بە چەشـــنی كە وەكو ئێمە نەمان نوسیبێ
پێش گەیشـتنی نامەكەی ١٩٨٥/١١/٩ی سـەرەوەی مەلا بەختیار كۆمێیتەكانمان دامەزراندبوو، لە ١٩٨٥/١١/٥ بڵاوكراوەیەكی بە پەلەمان نووسی و بڵاوكردبوەوە، پەیوەندیمان بە هەولێرو كەركوكیشـــەوە كردەوە و كۆمێتەی ســـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكانیشـمان دامەزراند، ویسـتمان جوڵەیەك بكەین تا كۆمەڵە كوژەكان وانەزانن بە گرتنی ئەو هاوڕییانە ئیتر كار تەواو و بیكەنە فرسەتی لە ناوبردنیان...
هەر لەو ماوەدا بە دەیان نامەو راپۆرت ڕەخنەی توند ئاراسـتەم كرا، سـەبارەت بەو وەرچەرخانەی ڕوویدا وەك ئەوان وتەنی گەڕانەوەبوو بۆ پۆپۆلیزم. لە وەڵامی خۆمدا ئاگادارمكردنەوە هەموو سـەرنج و ڕەخنەكانیان شوینی خۆین و راستی لای ئەوانە، بەڵام ناچارم بەرپرســـیارێتی ئەو بریارە(هەڵەیەش) لە ئەســـتۆ دەگرم، لە هەمـان كـاتـدا دڵنیـام كردن ئەم كـارەی من تـا ئـازادبوونی ئەو هـاوڕێیـانەیە، **دوای ئـازادبوونیـان كـاری ســـیاســـیـان لەگەڵ نـاكەم، چونكە دەركەوت لە ئـاســـتی سەركردایەتی ڕێكخراوەیەكی كۆمۆنیستی دا نین.**

دامەزراندنی كۆمێتەی پارێزگای سولەیمانی
ئاڵای شۆڕش

كۆمێتەی پـارێزگـای ســـولەیمـانی ئـاڵای شـــۆڕش پێكهێنرا، لە ١-هـاوڕێ ســـەردار(شـێخ فاتح) كە یەكێك لە باشـترین و هەڵسـوڕاوترین هاوڕێ یانی كۆمێتە بوو، برای شـــیخ فازلی فەرماندەی كەرت بوو.٢- هاوڕێ علاء(شـــێخ جمال شـــێخ نوری)ئەنـدامی دەســـتەی دامەزرێنەری ئـاڵای شـــۆڕش ٣- خۆم ،عـادل(روف رفیق)ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش.
٤-هاوڕێ جەلیل (مامۆسـتا ئەحمەد علی) ئەندامی دەسـتەی دامەزرێنەری ئاڵای شـۆڕش، لەو كاتەوە گیرابوو هێشـتا لە زیندانی ڕژێمی فاشـستی بەعسدا قارەمانانە خۆی گرتبوو.

دامەزراندنی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی
ئاڵای شۆڕش

لە بەر ئەوەی هاوڕێ حاجی مەمۆ چووبووە دەرەوە، هاوڕێ ی تێكۆشـــەرمان (كاكل) دیاری كرا بە بەرپرسی كۆمێتەی هەولێرو هاوڕێ كاردۆ بە جێگری.
بەوجۆرە كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكانی ئاڵای شـۆڕش پێكهات لە :١- هاوڕێ كاكل بەرپرســـی كۆمێتەی هەولێر. ٢- هاوڕێ جوتیار بەرپرســـی كۆمێتەی ئاگر(كەركوك) ٣- عادل بەرپرســـی كۆمێتەی ســـولەیمانی. بی خواســـتی

خۆم بەرپرسیارێتی (كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكان) ئاڵای شۆڕش كەوتە ئەستۆم.

ئەو شاڵاوە تیرۆریستیەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. بۆ (ئازادكردنی ئەو سێ هاورێ گیراوانەمان) ناچاری كردین هەنگاوێک بنێین لە دەرەوەی خواست و ویستی خۆمان. لە پاڵ ئامانجەكانی ئاڵای شۆڕشدا، بەرگری لەو هاورێ یانە بووە سەرەكیترین ئەرک.

هەندێ هاورێمان دربازبوبوون و چوبوونە (شارەزوور) ، ئەم نامەیەیان نارد:

بۆ هاورێ یانی بەڕێز

سڵاوێكی گەرم

نوسراوەكەتان گەیشت ئەوەش وەڵامەكەیەتی:

ئێمە ئەم شەو ئەكەوینە خۆمان سبەی شەو دەرباز ئەبین بۆ چەمی گەڵاڵ بەڵام لەوێوە هیچ دەلیلێک شک نابەین، تكایە هەرچۆنێک بوە لە ڕێگەی ئەو برادەرانەی كە سەر بە حسک وا بكەن زەلام بنێرنە چەمی گەڵاڵ بۆ پەرخ و بیوەک بۆ ئەوەی لەوێوە دەربازبین بۆ سوورین. ئەگەر ئێمە چەند ڕۆژێک لەم ناوە تاءخیربین دیارە ینک هێز كۆ ئەكاتەوە لە سەرمان ئنجا بۆ ئەوەی تووشی ئەوە نەبین هەوڵی چاک بدەن بۆ دەربازبونمان لەو ناوچەیە. هەروەها ماوەی چوار ڕۆژە بروسكەی جەلال تاڵەبانیم بۆ هاتووە. لیرەش جاسوسەكانی كەرتی ڕێكخستن بەرەو سەركردایەتی ینک ڕۆشتون، دیارە منیش مەترسی ئەكەم لەوە. بۆیە هاوار ئەكەم بێنە سەرم شەڕیان ئەكەم دیارە دووچاری تەسلیم بوونەوە ئەبین. من لەسەر بڕیاری ئێوە ئەوە هەڵنابژێرم ئەی ئەگەر تووشی بووم ئەوا ئاگادارتان ئەكەم. ئیتر ئێمە دووسبەی لە چەمی گەڵاڵین چاوە ڕوانی ناردنی زەلامین لە لایەن ئێوەوە. هەربژین

هاورێتان

ناوی لەسەر نیە

دوابەدوای ئەو نامەیەی سەرەوە. لە گەرمەی شاڵاوی كۆمەڵە كوژەكانی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، نامەیەكم لە هاورێ (خاكی) پێشتر نهێنی (هەورامان) بووناوە ئەسڵەكەی(محمد حاجی حەمە شریف)، بەرپرسی بەشی ڕێكخستنەكانی هەڵەبجە بوو:

هاورێ یانی بەڕێزو خۆشەویستم كاک س.مەبەست (سامی) یە

هەمو كاتێكت باش

هیوادارم هەمیشە تەندروستیت باش بێت

براگیان

شەوی ٨ لەسەر ٩ ی ١١/ دكتۆر (مەبەستی دكتۆر قادرە-نوسەر) خۆی و ٨ كەس گەیشتنە شارەزوور لەگەڵ كاک فریدون پێنجوینی یەكیان گرت ئەمانیش 9

كەس بوون لەگەڵ جەماعەتی حسک دا پەڕینەوە بەرەو سوڕێن جەماعەتی حسک وتویانە تا چاڵە خەزێنە ڕەوانەتان ئەكەین.

بەڵام بۆ ئاگاداریت ئاسۆ لەگەڵیان نەچوەو گەڕاوەتەوە ئێستا ئەڵێن لە ئیمامی زامنە و نیازی تەسلیم بوونەوەی هەیە بە قسەی باوكی...

ئەوانەی لەگەڵ دكتۆر قادر بوون ماجدو ئەحمەد ڕیشە و كوڕی احمد كارەبا و تایەری خوشكەزای حاجی كریم و ئەوانی تر نازانم.

هیوادارم لە هەمو شتێكی تازە ئاگادارم بكە بە نامە و بیدە بە حریە.

برات

خاكی

پەیوەندی بە زیندانەوە

هاوڕێ (ڕوناكی شێخ جەناب) وەک هاوڕێ و هاوسەری بەوەفاو دڵسۆزی مەلا بەختیار، هەروەک هەمیشە لە كارئاسانی دروستكردنی پەیوەندی و گرتنەوەی ئەو ئەڵقە ڕۆشنبیریانەی ئێمە نەمان دەناسین مەزنترین ڕۆڵی دەبینی. لەو ساتانەدا هێنان و بردنی نامە و گەیاندنی هەواڵەكان لە نێوان كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكانی ئاڵای شۆڕش و مەلا بەختیاردا لە زیندان ئەنجام دەدا. هاوڕێ (لیدیا)یا (دایكی زیلان-ڕوناكی شێخ جناب) بە درێژایی ئەو ساڵانە سەلماندی بەڕاستی هاوڕێ یەكی سەركردەی ژیرو نەترس و بە توانایە. هەمیشە وەک دایكێكی میهرەبان لە پێشمەرگەكانی دەڕوانیو وەكو كادرێكی بە توانا ئەركەكانی لە سەختترین ڕۆژگاردا ڕادەپەڕاند.

بێجگە لە ڕوناک شێخ جەناب، كەس و كاری هاوڕێ گیراوەكانی تر، ئەوەندەی من ئاگاداربم هاوڕێ شاخەوان(شێخ عەلی) سێ نامەی نارد.

دەستبەجێ بە پێی ئەو هەواڵانەی پێمان دەگەیشت لەناو جەلالیەكانەوە سەبارەت بە بڕیاری گرتنی هاوڕێ یانی پێشمەرگە، لە شێوەی تەعمیمێكدا نامەم نووسی و نارد بۆ هەموو ئەوسەرتیپ و فەرماندەی كەرت و مەفرەزانەی بڕیاری گرتنیان لە تاڵەبانی یەوە دەردەچوو. لە پارێزگاكانی سولەیمانی و هەولێردا. **ئەمەش دەقی تەعمیمەكەیە :**

كرێكارانی جیهان یەكگرن

بۆ هەموو پێشمەرگە قارەمانەكانی ئاڵای شۆڕش

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

ئاگادارن ئاڵای شۆڕش لە گەرمەی هەرە شەو گوڕەشەی بۆرژوا كۆنەپەرستەكانی سەركردایەتی ینک دا هەر لە یەكەم ڕۆژی دروست بونیەوە لە هەوڵی یەككستنی هێزە عسكریە ئۆپۆزیسیۆنەكاندا بووە. پاش چوونی وەفدمان بە

سەركردایەتی هاوڕێ مەلا بەختیار بۆ لای سەركردایەتی ینک بە مەبەستی بەستنی علاقەی عسكری دۆستانە، لە كاتێكدا سەركردە كۆنەپەرستە بۆرژواكانی ینک پەیمانیان دا دەست بۆ هیچ هاوڕێ یەكمان نەبەن. بەڵام دەركەوت ئەوان لە سیاسەتی كۆنەپەرستانەیان نەكەوتون و هێرش و شاڵاویان هێنایە سەر پێشمەرگە نەبەزەكانمان. بەو كردارەیان لە بەردەم گەلی كوردو هەمو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكاندا پەردە یان لەسەر لاچوو. ڕووی دژە ئازادی و دژە دیموكراسیان ئاشكرا بوو. تەنانەت جەماوەری سادە بێزاری خۆی دژیان دەردە بڕێ، لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەكان، ڕۆشنبیران، ئازادی خوازان، هەموو بە جارێ ڕق و بێزاری خۆیان دژی سیاسەتی شەڕەنگێزانەی ینک دەربڕیووە..

ڕێكخستنەكانمان چالاكانەتر لە جاران ئیش و كارەكانی پەرەپێداوە، پێویستە لەسەر ئێوەش :

١-هەموو بەرەو لای كاك سالار و مامۆستا جەعفەر بكەونە ڕێ لە چنارەی پشتی چوارتا یا چاڵە خەزێنە و لەوێ هەموو هێزەكان كۆدەبنەوە و دادەرێژرێنەوە و ڕێک دەخرێن و پلان و نەخشەی پێویستیان بۆ دادەڕێژرێ.

٢-لە كاتێكیشدا ڕێگەتان نەزانی دەتوانن وەک پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش خۆتان بە نزیكترین جەماعەتی پێشمەرگەی جود بناسێنن، ئەوان ڕێ نیشاندەریتان دەكەن بەرەو لای كاك سالارو هاوڕێیان.

٣-بە هیچ جۆرێک نابێت كەس خۆی تسلیم بە فاشستەكانی ڕژێمی عێراق بكاتەوە، بەڵكو پێویستە كار بە خاڵی یەک و دووی ئەم نامەیە بكرێ

ڕسوابێت سیاسەتی كۆنەپەرستانەی بۆرژوا شەڕەنگێزەكانی ینک

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

تێبینی:

دوبارەی دەكەینەوە ئەوانەی ناو تیپەكانتان كە نایەن(بێ تەقە) چەكیان بكەن پاش ئەوەی ئەو باسانەی لە پێشەكی ئەم نامەیەدا هاتووە ڕوون ئەكەنەوە.

<u>ئاگادارتان دەكەینەوە ئەو هاوڕێیانەی ناویان نەهاتووە و مەترسی گرتنیان نیە لە شوێنەكانی خۆیاندا بمێننەوەو نەڕۆن.</u>

ئاڵای شۆڕش

١٩٨٥/١١/١٢

نامەكانی زیندان

بەیانێک كە مەلا بەختیار لە زیندانەوە نوسی بووی، سەبارەت پەلامارە تیرۆریستیەكەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش گەیشتە دەستم و پاش هەندێ

دەســــتكاری كەم، تـا نەزانرێ لەوەوە هـاتووە، چاپمانكردو و لە هەموو شـــــارو شـارۆچكەكاندا بڵاومان كردەوە، ئەمەش دەقەكەیەتی كە بە خەتی مەلابەختیار خۆی لامە :

كرێكارانی جیهان یەكگرن!

كرێكاران و زەحمەتكیشان!

ئازادی و دیموكراسی خوازان!

هاوڕێ یانی تێكۆشەر !

خۆتان دەزانن، پاش درێژە كێشـانی كیشـەی چینایەتی و فكری و سـیاسـی ناو كۆمەڵە و یەكێتی، مـل ملانێ كـان لە فۆرمی چینـایەتی خۆیـانـدا بەر ئەنجـامی گەشـەكردنی سـروشـتی ناكۆكیەكان فۆرمیلا بون و هەردوو ڕێبازی ماركسـستی وناسیۆنالیستی لێک ترازان و بە جیا ئاقاری مێژوویی خۆیان گرتەبەر.. هەر خۆتان شـــــایەتی ڕوداوە مێژوویەكانی ناو هەناوی بزوتنەوەی چینایەتی و دیموكراســـــی عێراق و كوردسـتانن بە تایبەتی كە هەمیشـە ناسـیۆنالیسـتەكان كێشـەكانی خۆیان، پەرژەوەندی تەسـكیان، بیرو ڕوانگەی جیاوازیان، بە پەلامارو چەک و كوشـت و كوشتار چارەسەر كردووە، بەڵام ئەمجارەیان، لە قۆناغی نوێ ی خەبات دا، ئێمەی ماركســـی و ڕۆڵەی كرێكاران و زەحمەتكێشـــــان، پێچەوانەی تەجروبە بە چەک مـامەڵە لەگەڵ نـاكۆكیەكـان كراوی ڕابوردوو، بە كوشـــتن و بە كوشـــــت دانی زەحمەتكێشـان لە پێناوی داسـەپاندنی سـیاسـەتی تەسـكی بۆرجوازیانە. ویستمان و دەمانەوێ كە ناكۆكی و كێشە سیاسیەكان، مل ملانێ ئایدۆلۆجیەكان، بە بێ پەنابردنە بەر چەک و كوشـت و كوشـتار، بە بێ شـەڕی ناوخۆ و یەكدی كوژی، بە گیانێكی هەســــت بە مەســئولیەت كردن و لە جەوێكی ئـازادو دیموكراســــدا، كێشـــە جۆراوجۆرەكانی چارەسـەر كەین و تەجروبەیەكی دڵخۆشـكەرەی نوێ ی هاندەر بۆ پتەوكردنی گیانی بەرەنگاری دژی فاشـــستەكان بهێنینە گۆڕێ.. بۆیە هاوڕێ یانی ئێمە پاش پشــویەكی زۆرو ڕاگرتنی باری شــڵەژاوی ناو بزوتنەوەی دیموكراســـی كوردستان، سەركردایەتی كۆمەڵەو هەندێ لە مەسئولینی یەكیتی ناچاری كردین، بە ڕاشكاوی و ئاشتی و دیموكراسی، مافی جیاكردنەوەی ڕێبازی چینایەتی بۆ ناوەندی كۆمەڵەو مەكتەبی سیاسی یەكێتی دەرببڕن.. پاش گفت دانی دۆستایەتی و هاوكاری، پاش دوپات كردنەوەی ڕاگرتنی گیانی یەكێتی و لەت و پەت نەكردنی هێزی پ.م كوردســــتان، لە لایەن هەردوولا، ئێمەو ئەوان..كەچی قســـەو گفتەكـانیـان تەنهـا ١٥ڕۆژیشـی نەخایاند و یەكێتی بە كردەوە، بۆ جارێكی تر، دژی ماركسیستەكانیش سـەلماندی باوەڕی بە ئازادی و دیموكراسـی نیە. دەریخسـت كە هەموو كێشـەیەكی سـیاســی گەر چارەی سـیاسـیشـی هەبێ.. هەر بە چەک و هەڵمەتی چەكدارانە

چارەسەر دەكات و ئەوەبوو لە بەرە بەیانی ١٩٨٥/١١/٢ هەڵیان كوتایە سەر ماڵ و بارەگای هاوڕێ مەلا بەختیار بە ناشـــیرینترین ڕەفتاری چەكدارانە، لە كاتێكدا ئەوان لە ناو قولایی هێزەكانی ئەواندا بوون، گرتبویانن و هاوكاتیش لە تەک ئەو ڕووداوە، هەڵیان كوتابوە سەر بارەگای هاوڕێ شێخ عەلی و ئەوانیشیان گرتبوو.

تا ئێستا ئەوان سجنی سیاسەتی دژی دیموكراسین و (م.س)یەكیتی ئەیەوێ بە هێشتنەوەی هاوڕێ یانمان لە گرتوخانەكانیاندا درێژە بە سیاسەتی سـەركوتكردنی ئازادی خواهان بدات و ئەم كارە دژە ئازادی یەی داپۆشـــێ.. بە بێ ئەوەی ڕێگە بدات ئەو هاوڕێ یانە قســـە بكەن و دیفاع لە خۆیان بكەن، بنووســـن و بیروڕای خۆیان ڕابگەیەنن.

بۆیە هاوڕێ یانی گیراومان، نامەیەكیان ئاراســـتەی (م.س) ینک كردووەو وا دەقەكەی ئەخەینە بەردەم كۆمەڵانی خەڵک تا خۆیان حوكم لەسەر ڕووداوەكان بدەن و بزانن كە زنجیرەی ڕوداوەكـان چۆن پێكەوە بەســـتراوون و ئەڵقە ئەڵقە هۆنراونەتەوە، ئەمەش واقعێكە و بۆ مێژوو، بۆ ویژدانی دڵســـۆزان، بۆ جوێ كردنەوەی ڕاســت و هەڵەكان، بۆ دیاری كردنی ڕێبازی شـۆڕشـگێڕان و دژەكانی ئازادی و دیموكراســی. دەبێ بزانرێ و ببێتە شـــەقڵی ســـەرەكی ڕێ نوینی كۆڕی خەباتی چینایەتی و دیموكراســـی. هیوادارین هەریەكە، هەر تێكۆشـــەرێ حوكمی عادیلانەی خۆی بدات و هەڵوێست و ویژدانی شۆڕشگێڕانەیان لە دەروونی خۆیان و لە ناو كۆمەڵانی خەڵكا تۆمار بكەن.

ئەی ئازادی خوازان!

هیوادارین هەر دڵسۆزێ لە شوێنی خۆیەوە، خەمی ئەو وەزعە و پاشەڕۆژەكەی بخوات و یەكێتیش دڵنیا دەكەین كە كێشـــە نەک كۆتایی پێ نەهاتووە، بگرە یەكیتی سەرەتای كێشەكەی قوڵتر كردوەو سەرئەنجامی ئایندەكەشی هەرچیەک بێت هەر لە ئەستۆی سیاسەتی دژایەتی دیموكراسی یەكێتیدایە.

بژی ئازادی و دیموكراسی

شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

ئەڵقەی ناوەندی
نووسەرانی/
ئاڵای شۆڕش

دەقی نامە ئاراستەكراوەكەی هاوڕێ یانی زیندانی كە بریار بوو دوای ڕاگەیاندنی مانگرتنەكەیان ئاراستەی مەكتەبی سیاسی یەكێتی بكەن و نەكرا:

(ئازادی، یان مەرگی سەروەری)

بەڕێز مەكتەبی سیاسی
یەكێتی نیشتمانی كوردستان
سڵاوێكی شۆڕشگێرانەی گەرم

دوای ئەوەی بە بریاری ئێوە، بە ناشـــیرینترین ڕە فتاری چەكدارانە، پەلاماری بارەگاو ماڵی بێ دیفاعیان داین و بە تاڵان براین و بە گوێ ی خۆشـــمان ، لەبەر چاوی دەیان پێشـــمەرگەو مەســـئولینی خۆتان و دەیان دانیشـــتووی گوندی (تەكیە) بریاری كوشـتنی خۆمانمان لە دوو ئەندامی سـەركردایەتی یەكێتی(جەبار فەرمان – كۆمەڵە- شەوكەتی حاجی موشیر-شۆڕشگێران-) دەبیست، نزیكەی بیست ڕۆژیشە ســجنی ســیاســەتی نەبونی ئازادی و نادیموكراســیتانین و ڕوو بە ڕووی مامەڵەی سەیری وەكو

١-حەرە سیاتی كەم وێنە لە مێژووی شۆڕشەكەدا بووین.

٢ -چاوپێكەوتنی كەم و ئەوەی هەشە چاودێری توندی لە سەرە.

سەرجەمی بریارو ئاكارو رەفتارو نیازەكانتان، ئاوەژووی ژیانی دیموكراسی و یاسای بابەتی ناكۆكیە سروشتیە چینایەتیەكانی كۆمەڵی فرە چینە، كە بۆ خۆتان باش دەیزانن و زۆربەتان لە شەستەكاندا لە ناو (پارتیا) دووچاری بوون و تەكەتولیشتان كردووە و گەیـاندوشـــتـانەتە جیـابونـەوەو دووبەرەكی تونـدوتیژی چەكداریش جگە لەوەی لە ناو ئەو باڵەی جیاشــتان كردەوە(باڵی مەكتەبی ســیاســی)، دوای ماوەیەك هەمدیس بونـەوە بە دوو بەش(تەكەتولی گوڤاری ڕزگاری) دژی باڵی باڵادەسـتی ناو حزبەكە، كە بەیانی ١١ئازاریش درا (پارتی شـــۆڕشـــگێرتان)هەڵ وەشـــاندەوە و بریـاری چونـەوە نـاو پـارتی دایكتـان دا، دیســـان بە نهێنی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـانتـان(دامەزرانـدو وێرای ئەوەی لە نـاو پـارتی دایكـا چوونـە نـاو داوو دەزگاكانی، هەر لە مەكتەبی سیاسی یەوە تا بچوكترین شانە، چونكە باوەڕتان پێ ی نەمابوو، دژی كارتان دەكردو بگرە بە ناكۆكی سەرەكیشتان دەزانین و هێندەی دژی پارتی كارتان دەكرد، هێندەتان دژی ڕژێم نەدەكرد، بە بێ ئەوەی پەیمانی دوو قۆڵی و پەیرەوو یاســـای ئەو پارتیە، ڕێتان پێبگرێ، بۆ ؟ چونكە ناكۆكی و ســـراعی چینایەتی بوو.

ئەم نـاكۆكیەی ئێمەش، لە نـاو هەمـان میللەت و بزوتنەوەی دیموكراســـیە، ئەگەرچی گۆڕان و گۆڕانكـاریەكـانی جیهـان و نـاوچەكەو وولاتەكەو بزوتنەوەكە، شـوێن و شـێوەو ناوەرۆكی فكری ناكۆكیەكانی گۆڕیوە. دیارە بە بێ ئەوەی ئێمە لە ناو خۆماندا هەزارانمان لە یەكتر كوشـــتبێ، یان دووچاری لادان و ســـیاســـەتی ناهەموار هاتبین.

ئەو كێشــەو ناكۆكیە جۆراو جۆرانەی نێوانمان. پاش درێژە كێشــان وگەیشــتنیان بە گەڵاڵە بونی بابەتیانە و لە قاڵبی چینایەتی ســروشــتیدا خەملێنیان، پاش پشــوویەكی درێژ، پــاش چەنــدین كۆڕو كۆبونەوە و كۆنفراەنس. لۆژیكی روداوو نــاكۆكیەكــان گەیاندینیە ئەم قەناعەتە كە چیكە نەتوانین لە چوار چێوەی یەک ڕێكخراودا هەڵكەین و(ئێوەش هەمان قەناعەتتان هەبوو، بریاری پاكســازیشــتان بەڵگەی ئەم بۆچونەیە). لەبەر ڕۆشـــنایی ئەو ڕاســـتیانە تا بڕواو متمانەمان بە یەكدی بوە، پێكەوە چەند ساڵێكمان بە خۆشی و ناخۆشی، بە چاک و خراپیەوە ڕاگوزارد، كە بڕواو متمانەش لێک ترازان، دیارە هەر لایەک ئەوەی كردووە كە بە چاک و باشی زانیوە.

برایــان... ســـەبــارەت بە ئێمە تــاكە مەوداو تریبونی كــارو كــارتێكردنمــان ڕێكخســتنەكەو شــۆڕشــەكە بووە. تەلەفزیۆن،ڕادیۆ، ڕۆژنامەی ئاشــكرا، كۆڕو كۆبونەوە، پەرلەمان نەبووە تا قســـەی تیا بكەین و بنووســـین. بۆیە چوار چێوەی ســراعەكە و واقعەكە هەر بەو ڕێكخراوەو شــۆڕشــەمان دەبەستیتەوە تا بتوانین تیایا تەئسیرمان هەبێ هێندەی دەشكری بناغەیەک بۆ پاشەڕۆژی خۆشمان داڕێژین، هیچ نەبێ لە نــاو ئەوانەی هــاوبیرو هــاوڕێبــازین. چ كۆڕو تــاقم و گروپێ هەبووە لەم دونیایەدا، ســـاڵەهای ســـاڵ لە حیزب و ڕێكخراوێكدا كاری كردبێ و كە كەوتبێتە ســراعەوە هەموو ڕەنج و ماندوو بونێكیان جێ هێشــتووەو وەكو تەیریكی مەعقول. یان چوونەتە دەرەوە، شــتی وا نەبووەو نەش ڕوو ئەدات. لە ناو كوردیشــا زیاتر لە هەموو لایەک ئێوە ئەم ئاوەتان ڕشــتووەو ئەوەتان كردووە كە باســكراوە. بێگومان زانیویشــمانە ئەمە دژی پەیرەوە، دژی دیســپلینە، دژی بریاری ئەو ڕێكخراوەیە كە لێ ی جیا دەبینەوە، پەیڕەو و دیســپلینەكەش جێ دێڵین. بۆیە وای پێویســت كردووە ڕێبازی ســەربەخۆمان پیادە بكەین و بكەوینە كار وێڕای هەموو مەســەلەیەک. جا با لەوەوپێشــیش مەســئولیەتی زۆر كارمان هەڵگرتبێ و ڕێكیش كەوتبین لەســەر گەلێ شــت، كە قەناعەتی مەبدەئی و ڕوانگەی فكری گۆڕا، تەواوی شــتەكانی دیكە دەبنە شـــتی لاوەكی و ئەوەی كار دەكات قەناعەتە دەرونیەكەیە، جا چ ڕێبازی ڕاســـتەو ڕاست نیە، ئەوە ڕووداوەكان و پاشەڕۆژ حوكمیان لەسەر دەدات.

برایانی بەڕێز/ دوای ئەو هەموو كێشــمە كێشــەیەی نێوانمان، حاڵ گەیشــتە ئەو ڕۆخەی لە (١٩٨٥/١٠/٢٤) دا، خۆمان هاتینە لاتان و بە ڕاشكاوی پێمان ڕاگەیاندن كە چیكە پێكەوە هەڵناكەین و ئیدی ســەربەخۆ ئەوەی لە ئارادا هەمانە كۆ دەبینەوەو ڕێكخراوێكی گونجاو لەتەک ڕێبازو بۆچونەكانی خۆمان دا دادەمەزرێنین وە ڕوو بە ڕووش گفتان داینێ هاوكاری و دۆســتایەتیمان بكەن و بە ڕەســمی ســكرتێری یەكێتی(مــام جلال) پێ ی گوتین (من لایەنگری دۆســـتــایەتیم نەک دوژمنــایەتی، لایەنگری ڕاكێشـــانم نەک پاڵ پێوەنان)ئەندامانی ناوەندی كۆمەڵەش بە ڕە ســـمی

گوتیان: (زۆرمان . پێخۆشــە وا بە ســەراحەت قســە دەكەن و ئیتر لەمەودوا باشــتر ئەتوانین هاوكاری بكەین و بگونجێین).

تا ئێســتا پێچەوانەی ئەو گفتو گۆو گفتانەمان دیوەو بیســتووە، ســەرئەنجامیش لوتكەی كاری نادیموكراســی و دژی ئازادیمان بەرامبەر كرا، لە كاتێكدا گەر پێش ئەو كۆبونەوەیەی بۆ خۆمان بە ئێوەمان ڕاگەیاند كە چیكە كارتان لەگەڵا ناكەین، ئیجرائاتێكی حیزبایەتی ئســـوڵیتان بكردایە، تا ڕادەیەک ڕێ ی تێ دەچوو. وەكو چۆن لەپاش كۆنفرەنســی ســێیەوە، هەمو ئەو كادرانەی لە بەر باوەری تایبەتیان لە كۆنفرانســی كۆمەڵە هاتنە دەرەوە، ســزاتان دان و هەر یەكە بە بیانویەک لابراوە. بەڵام كە ئێمە لە كۆمەڵە چووبینە دەرەوە و خۆشــتان گفتی دۆســتایەتیتان داین و بە خۆشیەوە هەردووک هەڵساین و ئێمە چووینە قوڵایی كوردستان و ناو هێزەكانتان و تەنــانەت یەک هەنگــاو پێچەوانەی ڕێــک كەوتنی دوو قۆڵیمــان نەنــاوە، لەپڕ هەڵكوتنەسەرمان، ئاخر ئەگەر ئەمە دژی ئازادی نەبی ئەی چیە؟ برایان ...

ئەوەی ئێوە لێ ی دەترسان مەسەلەی جیاكردنەوەی هێزبوو، پێشوەخت خۆمان پێمان گوتن كە ئێمە دژی جیاكردنەوەی هێزو لاوازكردنی بزوتنەوەی مقاوەمەتین، نامەی ڕەســمیشــمان لەم بارەوە بۆ مام جەلال نوســیوە و كاک د، فوئادیش مان بە نامەو دیدار لەم بارەوە ئاگادار كردووە. كە ئێوەش دەســتتان كرد بە چەک كردن و دەركردنی چەند پێشمەرگەو كادرێ كە گومانی سەربەو ڕێبازی ئێمەتان لێدەكردن، شــتێكی ئەوتۆمان نەكرد، چونكە! تەمای چەكی زۆرو كۆكردنەوەی چەكدارمان نەبوە، بۆ یە لەســەر شــتی وا تەقاندنەوەی كێشــەمان پێ كاریكی دژ بە گفت و دانیشتنەكانمان بوو، ئەگەر چی ئێوە گفتی ئەوەشتان دابوو تا تەواوكردنی كۆنفرانس بۆ ســەری ســاڵی نوێ، هیچ شــتێ نەكەن. وێڕای تێكڕای ئەو هەڵە قورســانەتان، ســەرباریش گەرەكتانە تەحقیقمان لەگەڵا بكەن. ئێمە كە كۆمەڵە نەبین ، كە یەكێتی نەبین، ئیتر تەحقیق لە چی و بۆچی؟ گەر تحقیق لە بیروبــاوەڕمــان دەكەن! لاتــان مەعلومە، خۆ گەر تەحقیقیش لە ڕێكخستنمان دەكەن وەڵامەكەی پێش وەخت ڕۆشنە و ئەمەی ئێوە كردتان، هەر بۆ ئەوەیە ئەو ڕێكخستنەی هیوامان بوو لە دایک نەبێ. ئێوە تەنها حەقی ئەوەتان بووەو هەیە لە پاشــەڕۆژی ئەم مەســـەلەیە دڵنیابن كە ڕووداوەكان و ناكۆكیەكان چارەنووسیان دەگاتە كوێ و نێوانمان چی بە سەردەهات؟ بۆ ئەمەش ڕێ و شوێنی شیاو و ئسوڵی هەبو دڵنیاتان بكات، نەک ڕێ ی پەلامارو پێشێل كردنی دیموكراسی. دەركەوت كە ئێوە هەمو مەسەلە سیاسیەكان دەبەستنەوە بە لولەی تفەنگ و شەڕو پەلامار، تەنانەت ئەگەر ڕێ ی چارەسەری سیاسیانەشی هەبێ.ئێمە لای خۆمانەوە باوەڕمان بە شــتی وا نیەو لە مەرگ و هەڕەشـــەشـــتان ناترســـین، دیارە مەبەســـتیشـــتان بوە و ئیمەش بۆ شـــەڕی ناوخۆ ڕابكێشـــن و مەســئولیەتەكەشــی بخەنە ســەرشــانی خۆمان، ئەو مەبەســتەش نەهاتەدێ، ئەوەی

ماو تانە دەتانەوێ ئەم كردەوانەتان پینە بكەن و بە ڕەوای لە قەڵەم بدەن، كە دیارە هەرگیز كاری ناڕەوا تاسەر ناگۆڕدرێ بە ڕەواو پێچەوانەكەشی هەروایە.

بۆ ئەوەی بیسەلمێنین كە مەرگ و مردن، كوشتن لەناوبردن، ماركسیستەكان ناترسێنێ، كەی پێویست بكات" لە پێناوی بیروباوەڕدا" خۆیان بەخت دەكەن، وا لەژێر دروشمی(ئازادی ، یا مەرگی سەروەری٠ لە خواردن مان دەگرین و ئۆبالی مێژوویی ژیانیشمان لە ئەستۆی ئێوەیەو دەقی ئەم نامەیەشمان بۆ شایەتی لەسەرتان گەیاندۆتە زۆر شوێن و لاو كەس.

بژی ئازادی و دیموكراسی

شەكاوە بێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

مەلا بەختیار

١٩٨٥/١٢ /

وێنەیەک بۆ بەڕێز:

١-سەركردایەتی یەكێتی شۆڕشگێڕان

٢-دەفتەری سیاسی حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران

٣- دەفتەری سیاسی حزبی كۆمۆنیستی ئێران

٤- چریكهای فیدائی خەڵكی ئێران

٥- یەكیتی نوسەرانی كوردستان

لەگەڵ هیوای وەرگرتنی هەڵوێستی بەرگری لە ئازادی و دیموكراسی و جەسپاندنیان، ڕێزی هاوخەباتیمان هەیە.

ئەو نامەیەی مەلابەختیار نووسی بووی، بریاربوو بەرواری ئەو ڕۆژەی لەسەر دابنرێت كە ئەوان دەست بە مانگرتن دەكەن و بە چڕی لە پارێزگاكاندا بڵاوبكرێتەوە، ئەوە هۆكاری نەبوونی بەرواره لەسەر نامەكە.(ئەو مانگرتنەیان ئەنجام نەدا، لەبەر ئەوە نوسینەكەش بڵاونەكرایەوە.

لە نامەیەكی تردا بۆ پێشمەرگەكان ئاگادارمان كردن ئەم هەواڵانە و ئەم نامەیە بگەیەننە هاوڕێیان كاك سالارو مامۆستا جەعفەر(ئەودەم نەماندەزانی هەرلە دوای كۆبونەوەكەی تارانەوە مامۆستا جەعفەرگەڕاوەتەوە ئەڵمانیا، لێیان شاردبووینەوە): ئەوەش دەقی ئەو هەواڵەیە كە بۆ كاك سالارمان نارد :

نامە یەك بۆ سالار عە زیز

بەرێز كاك سالار

سڵاوێكی كرێكارانەی گەرم

پاش گرتنی كاك مەلا بەختیار و مامۆستا پشكۆ لە لایەن چەكدارەكانی جبار فرمان و شەوكەتی حاجی موشیرەوە لە ١٩٨٥/١١/٢ كاك وەهاب و كاك حامیدی

حاجی غالی توانیویانە نەیەڵن لەوێدا بکوژرێن و براونەتە شـــیوی قازی، لە ١١/٥ براونـەتە ئاوایی حەمەی کەرەم لە ١١/٩ براونەتە مێوڵی. لە مێوڵی کاک بکرو کاک دلیری ســـەید مجیدیان ئیزن داوە کە چیتر نابیت بە دوای هاوڕێ یانماندا بڕۆن. تەنـانەت کـاک وەهـاب و کـاک حـامیدیشـــیـان ئیزن داوە. لە ١٢-١٩٨٥/١١/١٣ گەیەندراونەتە یاخســەمەر و مەلا بەختیار براوەتە لای جلال تاڵەبانی بۆ ماوەی دوو سـەعات، و پاشـان هەر لە یاخسـەمەر ابراهیم جلال کراوەتە بەرپرسـی سـجنیان و هەریەکەیان بە تەنها لە ژوورێکدا زیندانی کردووە. بەلام دوورو بەرامبەر بە یەک. ماڵی فریدون عبدالقادر لە هەمان شوێنە.

مواجەهەیان نیە، کەســـی خۆیان نەبێت ئەویش زیندانیەوان ابراهیم جلال, بۆ ماوەیەکی چەند دەقیقەیی ڕێ یان پی دەدات بۆ چاوپیکەوتن بە ئامادەبونی خۆی و بێ ئەوەی ڕێگای قسەکردن بدریت.

لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١٣ هـاوڕێ نەبەز چەک کـراو گـیـرا. لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١٤ شـــەوکەتی حاجی موشـــیر چووە لە گوندی باڵخ ماڵی هاوڕێ بابا طاهری پشکنیوە و چەکی کردووە و بردوویانە.

ئاڵای شۆڕش
١٩٨٥/١١/١٤

لە وەڵامی نامەیەکدا کە ناردبووم بۆ برای بەرێزم بەکری حاجی ســـەفەر، بە بەرواری ١٩٨٥/١١/١٤ وەڵامی نامەکەم پێگەیشت سـەبارەت بەو دۆخەی یەکیتی دروستی کردبوو:

نامە یە ك لە بەکر حاجی سە فە رە وە
برای بەڕێز مامۆستا ڕەوف

سڵاوێکی گەرم

هیوامان سەرکەوتن و خۆشیتانە، سڵاومان بۆ هەمووولایەک..

براگیان وەکو بیســـتووتانە و ئەزانن لە ســـەرەتای ئەم مانگەوە گیروگرفتەکان تەواو کرژ بون و توندو تیژیەکە گەیشـتە ئەوەی کاک بەختیار وئەوان چەک کران و بەندکران. ئێســـتا کاک مەلا بەختیار، کاک شـــێخ عەلی، مامۆســـتا پشـــکۆ لە ســـەرکردایەتی بەندن. لە ماڵی کاک بەختیار هەندێک مســـتمســـک گیراوە، ڕەنگە بدرێنە محکمە. ئەوا ئێمەیش لەگەڵ چەند برادەرێک لە هەوڵداین بۆ خاوکردنەوەی وەزعەکە بۆ ئەوەی شـتی لەوە قورسـتر ڕوونەدات. هەرچەندە لە لای مام جەلال و برادەرانی تر وەعدی ئەوەمـان وەرگرتووە کە نەکوژرێن بەڵام جـاڕێ ئەبێ زیـاتر هەوڵ بدەین بۆ ئەوەی زیاتر دڵنیابین. جا ئەوەی لەســـەر ئێوەش پێویسـتە و بە ڕەئی ئێمە کە دڵمان بە وەزعەکە ئەسـوتیت و پەرۆشـــی ئەوەین شـتی گەورەترو خراپتر

ڕووو نەدات. با ئاڵای شۆڕش نەبین بەڵام مصلّەحەتی شۆڕش و ئەو برادەرانەیش وا ئەبینین ئێوە پەلە نەكەن و شتی توندوتیژ بڵاونەكەنەوە، هەڕەشەو گوڕەشە نەكەن و چەندتان بۆ ئەكرێت هەوڵی خاوبوونەوە بدەن.

برام. ئەم نوسـینەی من ، رەئیەكانم ناكاتە ئەوەی دەسـت وەردەمە ئیش و كارتانەوە، ئەمر بكەم بە سەرتانا. بەڵام پەرۆشیم بۆ زیاتر تێک نەدانی مەسئەلەكە وام لێ ئەكات ڕەئیەكان ئەوەی بە پەسەندی ئەزانم بیڵێم و چیش پێویست بووە لەگەڵ هەندێک لە سەركردایەتی (ی.ن.ک) قسەمان كردووە بە مام جەلالیشەوە، ئیتر ئێوە یان ئەوان پێتان ناخۆش بێت كفرمان نەكردووە، ئەمڕۆ مەصلحەتی شۆڕش لە پێش هەموو شـتێكی ترەوەیە. بێگومان پێش ڕوودانی ئەم موشـكلانە زۆرمان هاواركرد بێ كەڵک بوو هەركەسـەتان(هەر لایەتان) چیتان بە چاک زانی بۆ خۆتان ئەوەتان كرد و گوێ لەكەس نەگیرا. ئیتر حەقە گوێ لە خەڵكی تریش بگرن و چیتر خۆتان و بزوتنەوەكەیش تووشـی مشـاكلی گەورەتر نەكەن. ئەو بەیانەی دەرتان كردووە زۆر كارێكی خراپە لەم ڕۆژەدا و بە هەڵچوون و دان بە خۆدا نەگرتن لەم ڕۆژەدا حسـاب ئەكرێت وە كاری ئەم دیلانە ئاڵۆزتر ئەكات. ئەگەر من بم لەم ڕۆژەدا هەرگیز شتی وا ناكەم و بەرپەچیشی ئەدەمەوە. زۆر تكاتان لێ ئەكەین ئەگەر كاری باشتان پێ ناكرێت كاری وەكو دەركردنی ئەو بەیانەش مەكەن.

هەربژین

برای دڵسۆزتان

بەكر حاجی سەفەر

١٩٨٥/١١/١٤

نامەیەكم ئاراسـتەی بەڕێز مولازم عومەرعبدوڵڵا كرد، كە وەک هاوڕێ یەكی سەركردەو خاوەن پرنسیپ دژی ئەو بریاری پەلامارەی سەرانی ینک وەستایەوە و ئیستقالەی دابوونێ. لە وەڵامی ئەو نامەدا ئەم وەڵامەی داینەوە:

نامە یە ك لە ملازم عومە ر
ئاڵای شۆڕشی بەڕێز

سڵاوێكی گەرم

بە هیوای سەركەوتنتانم. سوپاستان دەكەم بۆ ئەو نوسراوەی بۆتان نووسیوم و حەزم كرد بە ڕاشـكاوی لە هەندێ ڕاو بۆچوونی خۆم ئاگادارتان بكەم بە كورتی: دەربارەی ئەو ناكۆكیەی ناو ڕیزەكانی كۆمەڵە من زۆر لە مێژە هەر ئیشـم بۆ ئەمە كردووە كەوا بە گیانی یەكێتی ریزەكانی كۆمەڵە كاربكەم و ناكۆكیەكان هەر لە ناو خودی كۆمەڵەدا چارەسـەر بكرین و لە دڵەوە پێم ناخۆش بوە كەوا كەسـانی وەک كاک سـالار و مامۆسـتا جەعفەر دوور بكەونەوە یان بە واتایەكی تر وایان لێ

بكریت دوور بخرێنەوە، دواییەكەشــی كە وەزعی كۆمەڵە بەرەو ئەوە ڕۆیشــت كە ئێوەو كـاك بەختیـار و هەنـدێ برادەری تر بگەنە قەنـاعەتێـك كە لەگەڵ كۆمەڵە كارتان پی ناكرێت، من هەر هەوڵی خۆم داوە كە نەگاتە لێك پســاندن. لە ماوەی چەند مانگی ڕابوردوو كە خۆیشــم قەناعەتم پەیدا كرد ئیتر تی گەیشــتم كە من ئەو دەورەم پێ نابینرێت و لەگەڵ ناوەندی كۆمەڵەو مام جەلالیش قســەم كرد كەوا ئەگەر ئەو برادەرانە لە چوارچێوەی یەكێتی نیشــتمانی وەك تەیارێك یا ڕێكخراوێك كار بكەن منیش وەك ئینســانیكی مســتقل دەمێنمەوە و كاردەكەم، خۆگەر جیابونەوە ئەو كاتە من ناتوانم كاربكەم. بەڵام كە كار گەیشــتە گرتن و چەك كردن ئەوا بە تاءكید من ناتوانم كاریان لە گەڵا بكەمو دژی نەبوونی مافی ئازادی و دیموكراسیم. ڕەنگە چ لە ڕێ ی كاك بەختیار یان برادەری ترەوە لەوە گەیشتبن كە من نە وەعدی ئەوەم پێداون كـارتـان لەگەڵ بكەم. نە ئەوەیشــم پێ چـاك بوە لەم زروفە نـاســكەی میللەتەكەمانی تێ كەوتوە جیابونەوەم پی چاك بوە، بەڵام مانای ئەوە نیە مقابلەكەی ئەوە هەڵبژێرم ئەوانەی بە ســیاســەتی كۆمەڵە یان یەكێتی ڕازی نین بە گرتن و تۆقاندن وەڵامیان بدرێتەوە. من ٩ ســاڵی تەواو بێ ووچان لە شــاخ كارم كردووە و ئەوەی لە توانامدا بوبێت كردومە و لەبەردەم ویژدانی خۆم ئاســودەیە و بریارم داوە یەكجاری واز لە ســیاســەت بهێنم و بۆخۆم وەك ئینســانیكی مســتقل بژیم، بەڵام دەرهەق بەوەی كە مـاوەیەكی زۆر لە تەمەنی خۆم لە ســیاســەت و بزوتنەوەی نیشتمانی و ١٠ ساڵیش پێشمەرگایەتی كارێكی وا نەكەم وەك ئینسانیش قبوڵی بكەم خۆم توشی خیانەت و شتی وەها نەكەم كە هەموو ڕابردوی خۆم بسەڕمەوە. چیم پێ بكریت بۆ پاراستنی ژیانی كاك بەختیارو كاك شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ درێغی ناكەم و چەند حەز بە لە ناوچوونی خۆم دەكەم ، ئەوەندەیش بە هی ئەوان. بۆیە پێم چاكە ئێوەیش هیچ كارێكی ئەوتۆ نەكەن وەك گرتن و كوشتن و شتی لەو بابەتە كە ببێتە مایەی تیاچوونی كاك بەختیارو ئەو برادەرانە و خۆشــتان لەناو كۆمەڵانی خەڵكدا وەك ڕێكخراوێكی "ارهابی" ناو دەركەن. هەڵە بە هەڵە چارەسەر ناكرێت. هەتا پێموایە ئەگەر ڕاســتەوخۆ یان ناڕاســتەوخۆ بنێرنە لای یەكێتی هیچ عەیبی تیا نیە و كەســیش بە زوعف بۆتان لێك ناداتەوە. گرنگ ئەوەیە هەڵ نەســن بە كاری وەها كە پەشــیمانی لە دوابێت. جارێكی كەیش دڵنیاتان دەكەمەوە كە چی لە ئیمكانی منایە دەیكەم بۆ پاراســتنی ژیانیان و ڕزگاركردنیان و ئێســتا من وەك هاووڵاتیەك وەهام و تەنیا نفوذی شــەخســی خۆم هەیە كە لای هەمویان بەكاری دەهێنم بۆ ئەو مەبەستەو هەربژین.

دڵسۆزتان

عمر عبدالله

٩٨٥ /١١/١٦

نامەی جمال محمد خواكرم بۆ سالار عزیز

دواتر لە ئەرشـــیفی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی لە زێوە ئەم نامەیەی هاوڕێ ی تێكۆشـــەرو بەڕێزمان (جەمال حەمە خواكەرەم) بینی كە ئاراســـتەی ســـالار عزیز كرابوو، لەبەر پەیوەندی نامەكە بە ڕووداوەكانی ئەو ســـاتەوە بە پێویســـتم زانی بیخەمە بەرچاوتان:

هاوڕێی خۆشەویست كاك سالار

سڵاوێكی گەرم

كاكە گیان من گەڕامەوە و ڕەنگە زانیبێتت. بەڵام گەڕانەوەم بە درێژی ئەوەبوو كە گەڕامەوە لە میراوا بیســـتم كاك بەختیار و هەندێ لە برادەران گیراون، لەگەڵ ئەوەشدا تەواوی بەڵگەو نوسراوەكانی ترو نامەی هەر برادەرێكی بۆچووبێ گیراوە. هەربۆیەش دەستیان كردوە بە گرتن و دەست بەسەراگرتنی هەندێ لە برادەران بەم شـــێوەیە : كاك نەبەز چەك كراو بە توندی گیراوە. باباطاهر چەك كراو گیراوە هەرچەند ئەو ڕۆژە كە من هاتم بە قسە بەردرابوو.

ناوی هێمنە ڕەش هەبوو بۆ گرتن. هەرچەند كاك هێمن زیاتر لە مانگێك بوو بە ئیجازە لە ناوچەی قەرەداغدابوو، ئەوەبوو لەگەڵ كاك بكر و ئەواندا ٧ ڕۆژ لەمەوپێش پەڕیەوە ئەم بەر.

مامۆستا شیركۆیان دەركرد و چەكیان كرد. هێمنە بچكۆل دەست بەسەربوو كە من هاتم. زۆركەس گومانی گرتنی لە خۆی هەبوو.

كاكە بە ڕاســتی ئەوەی كاك بەختیارو ئەو برادەرانە كردویانە من بە خاڵێك لە پۆپۆلیزمی دەزانم لە ماركسـیزم دا. چونكە خۆش باوەری بە دەســەڵاتی بۆرجوازی دوورە لە هەڵویستی شۆڕشگێریەوە. بە كورتی ڕیسەكەمان بوو بە خوری.

پاش ئەوەی گەیشتمەوە لای خۆمان زۆر كەس سەری سوڕدەما، دیاربو بریاری گرتن زۆربوو بۆیە!

بۆیە منیش كاك نەبەزو بابا طاهرم دیو بەم شـێوەیە لەگەڵیان دوام: برادەرینە بە تەمای چین؟ لە وەڵامدا وتیان : بەتەمای هیچ و نامانەوێ ساحەكە چۆڵ كەین...!

ئەم قســـانە لای من دەرك نەكردنی واقعەكە بوو، پێم وتن هیچ نەبێ بـا ئێمە ڕاكەین بۆ لای برادەران و هێزێـك كۆببێتەوە، چونكە لام ڕونە كە هەموومـان دەگرن و چەكیشــمان دەكەن و ســجنیش ئەبین، زۆروتن لەوان نەبیســتن تا ئاوایان بەسەر هات.

هەمان ڕۆژ بە پەلە دوای گرتنی باباطاهر لەگەڵ دو پێشـــمەرگەدا بە بیانوی گەڕانەوەی منداڵەكانمەوە بەرەو سنوری ٢٧ حەرەكەتم كرد، كە دووشـەو بە هەموو قاچاغە رێ دا خۆم گەیاندە سـنور. بەڵام بە ڕاسـتی حزبی دیموكرات زۆر ناپیاوانە

خســـتیانینە ژێر تحقیق، لە قســـەكانیاندا زۆر بە باشـــی دەردەكەوت كە ئەمریان بۆ هاتووە ڕێگاكان بگرن و بە وردی تحقیق لەو پێشمەرگانە بكەن كە لە ناو یەكێتیەوە بەرەو ئێران دەڕۆن، بەو ناوەی كە بیســـتومانە هەندێ لە لیپرســـراوانی یەكیتی ڕائەكەن بۆ ناو پارتی!

بە كورتی ئیمە فێڵمان لی كردن و دەرچووین. یەكێك لە لێپرســـراوەكانیان كە نازانم ناوی چی بوو دەیگوت ئەم مەســـەلەیەمان لە شـــەریفە كەچەڵەوە وەرگرتووە. دیارە بە ڕای من شـــەریف وەكو هەڵمات ئەیەوی بژی، بۆیە حەقە قســـەیان لە گەڵدا بكەیت. وەزعی نەخۆشیەكەشم باش نیە و حەبەكان ٣-٤ دانەم ماوە بۆیە دەگەڕێمەوە لای دكتۆر.

بە هیوای خۆشیتان

برات جمال

لە بەرواری ١٩٨٥/١١/١٣ دوای ئەو تەعمیمەی لە ناو هیزی پێشمەرگە پێشتر بڵاومانكردەوە ئەم نامەیەمان لە وەســـتا تایەرەوە كە كادرێكی پێشـــمەرگەبوو پی گەیشت:

كریكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕییانی ئەڵقەی ناوندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش.

هاوڕێیانی تێكۆشەر

لە١١/١١ /١٩٨٥ نامەیەكتان گەیشتە دەستم بە بێ دواكەوتن ئەو هاوڕێیانەی كە ناســـیومن بێ دواخســـتن نامەكەی ئێوەم پیشـــاندان و بۆم خوێندونەتەوە وە ئاگادارم كردون ئەوە بریاری هاوڕێیانی ناوشارە.

ئێتر بە زوویی من دووركەوتمەوە لە ناویاندا چونكو خۆتان دەزانن وەزعەكە چۆنە و مانەوەی خۆشم لە ناوچەی شارەزوری بنارم بە شتێكی باش زانی كە جارێ بمێنم و بە هیچ لایەكدا نەڕۆم.

جا ئێتر نازانم ڕەئی ئێوە چی یە

ڕسوابێ شەڕی ناوخۆ

سەركەوتووبیت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

هاوڕیتان
وەستا تایەر

نامەیەكیتریش هەرلەو دەمەدا لە هاوڕێ ئاوات شـێخ جناب بە دەسـتم گەیشـت، لەبەر پەیوەندی بە هەمان دۆخی ئەو كاتەوە دەیخەمەڕوو:

نامە یەك لە ئاوات شیخ جنابەوە

برای بەڕێزم كاك حمە ڕەوف

سڵاوێكی شۆڕشگێرانە.

هیوای سـەربەرزی و سـەركەوتن و بەردەوامیت بۆ ئەخوازم. ڕێزو سـڵاوم بۆ ماڵەوەتان.

١-برای بەڕێزم هەنـدێـک پ.م تـان هەیە لە سـونوری گەرمیـان و قەراخ دا ئەسـوڕێنەوە و تا ئێسـتا سـەربەخۆ لە گەرمیان كۆبونەوە بە خەڵک ئەكەن. خەڵكی زۆر باشـن جا بۆ ئەوەی پەرەوازە نەبن بەڵكو ئێوە لە ڕێگەی خۆتانەوە پەیوەندیان بۆ دروسـت بكەن توجیە یان بكەن، ناسـراوەكانیان ئەمانەن(جمالە ڕەش. ئازاد فقی عەلی، علی چاوجوان. خەبات. ژمارەیان (١٥)پ.م ئەبیت ، ئەتوانن بۆ مەسـەلەی پەیوەنـدی لە ڕێگەی پ.م هەیە لە (سـێوسـێنـانە) لای بكری حـاجی سـەفەرە ناوی(شێرزادە) ماڵیان هەر لەوێیە. ئەوان جارجار شەو سەری لی ئەدەن. پەیوەندیان بۆ دروست بكەن، ئەگەر نامەشتان بۆ ناردن ئاراستەی (جمالەڕەش و ئازادی)بكەن. بۆ ئاگاداریشـتان خەڵكی زۆر ڕێک و پێک و ئازان و هەموو شـتێكیشـیان لەدەسـت دێت. بە ڕای من ئەگەر هەر لە ناوچەكەدا بمێننەوە زۆر باشـترە . بەڵام هەوڵی توجیە و ضبط كردنیان بدرێت.

هەروەها لە سـونوری ئێمەدا كۆمەڵی خەڵكی ترتـان هەیە، هەندێكیـان پ.م و هەندێكیش دانیشـتووە، ئێسـتا هیچ ئاگاداری توجیهاتی ئێوە نین. ئەگەر اهمال كرێن لەوانەیە لە دەستتان بچن و پەرەوازەبن.خەڵكی باشیان تێدایە. بۆ چۆنیەتی پەیوەندی بۆ دروسـكردنیان نامە بە یەكێكی ئەمیندا بۆ من بنێرن بۆ ئەوەی من نامەكەیان پێ بگەیەنم وەیان ئاگاداریان بكەم.

تكایە ئەم موضـوعە اهمال مەكەن چونكە خۆتان پێش هەموكەس زەرەری لی ئەكەن و لەم كاتە ناسـكەشـدا بچوكترین پاش گەزبونەوەو پەشـیمانبونەوە زیانی گەورەتان لی ئەدات و احتمالە بە هۆیەوە خەڵكیشـیان لێ كەشـف بێت چونكە ئێستا ئاشكرایە (ئ.ن.ک)زۆر لەو دعایانە بڵاو ئەكەنەوە كە (سەرەكەی) ئاڵای شۆڕشیان گرتووە و ئێتر كەس ناتوانێت هیچ بكات. جا بۆ ئەوە ئەم جۆرە دعایانە هیچ كارێكی وا نەكاتە هاوڕێ كانتانەوە پێویست بە ڕەنج و زیرەكی و وورياييەكی زۆر هەیە. بە تایبەت كە ژمارەیەكی زۆری پ.م كان كە سـەر بە ئێوەن حسـابی تایبەتی ئەكەن بۆ مەلا بەختیار و گرتنی مەلا بەختیار .

ضـربەیەكی معنوی یە بۆیان. جا ئەكەوێتە ئەستۆی ئێوە كە رد فعلی ئەو ضـربە لە ئەنجامێكی سەلبییەوە بگۆڕن بۆ رد فعلیكی ایجابی.

دووبارە سڵاوو رێزم
سەركەوتوبن
چاوەروانی وەڵامم
بۆ مەســــەلەی ئەو برادەرانەی گەرمیـان و قەرەداخ چەنـد بە پەلە پەیوەنـدیـان ڕاسەوخۆ و بێ دواخستن پێوە بكەن كەمە.

برای دڵسۆزت
ئاوات جناب

زێویێ و لیژنەی سەرپەرشتی

دوای هێرش و پەلاماری سەرانی یەكیتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش و بۆ خۆدوورگرتن لە دروســـتبوونی شــــەڕی نــاوخۆ(كە یەكێـك لە هۆكــارەكـانی) جیابوونەوەمان بوو، بە ناچاری هاوڕێ یانی پێشمەرگەی ڕاونراو ڕوویان لە ئێران كرد و لە زێویێ (كەمپێكیان) بۆ سـازدرا.. سـالار عزیز كە تا ئەو سـاتەش (وەک لە نامەو دیكۆمێنتەكانی ئەو كاتەشدا) دەردەكەون، هەر بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەران كوردســـتان-عێراق)كاری كردبوو هەر بەو ناوەشـــەوە نامەی ئاراســـتەی ئیران، ســـوریا ، لیبیا، لایەنەكانی جودو جوقد كردبوو. هەر لە ڕۆژانی یەكەمی گەیشـــتنی هاورێ ڕاونراوەكانەوە بۆ ســـەر ســـنوور (وەک كادرەكان دواتربۆیان گێڕامەوە) ســــالار عزیزلە بەردەم (ئەحمەد بانیخێڵانی- ابو ســــەرباز) حزبی شــــیوعیدا و كـادرەكـانی ئـاڵادا (پرۆژەی بەرنـامەكەی ئـاڵای شـــۆڕشـــی درانـدبوو). كـادرە پێشـمەرگەییەكان بە توندی نارەزایی دەردەبڕن و پابەندبوونی خۆیان بە پرۆژەكەوە دوبارە دەكەنەوە. دواتر ناچار دەبێت مل بۆ ڕای كادرەكان بدات و بە ناوی ئاڵای شـــۆڕشـــەوە كـاربكـات، هەر ئەودەم ئێرانیەكـان بەشـــیكی زۆری چەكەكـانی پێشـمەرگەكانیان گرت و بردو هەر نەیان دایەوە. (لەو دەمەدا) كادرەكانی پارێزگای ســولەیمانی یەک دەنگ بوون لەســـەر پرۆژەی بەرنامەكە. لە كاتێكدا بەشـــێک لە هاوڕێ یانی هەولێر لە ژێر كاریگەری (حاجی مەمۆ) و حزبی شـــیوعیدا بوون و مـاركســـیزمی شـــۆڕشـــگێریـان قبوڵ نەبوو. لە كـاتێكدا ئـاڵای شـــۆڕش وەک ڕێكخراوەیەكی ماركسیستی شۆڕشگێر دروست بووبوو.

زێوە لەو دەمەوە بووە شـوێنی ململانێ ی دژەكان (ئاڵای شـۆڕش و كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســتان-عێراق) . كە ســـەرچاوەكەی بەشـێكی زۆری دەگەڕایەوە بۆ هەڵەكانی دروســتبوونی ناوەندی نوســـەران و ســـاغ نەكردنەوەی بەرنامەكە و بە

پرۆژە وهێشـــتنەوەی وکەم ئەزموونیان..دواتر هاورێ یانی زیندان بێ ئەوەی لە بـارودۆخەکەی دەرەوەی زینـدان بگەن، لە زینـدانەوە کەوتنە نـامەو نـامەکـاری و فەرمان دەرکردن. لەسەر بریارو پێشنیاری ئەوان لە زیندانەوە لیژنەی سەرپەرشتی لە زێوە دروســـتکرا! لەو هاورێ یانەی خۆیان پاڵاوتبوونیان! بێ ئەوەی پرســـێ، ڕایەک بە ئێمە بکەن لە ناو شــارەکان، تا بارودۆخەکەیان بۆ ڕوون بکەینەوە، وەک دەسـتەی دامەزرێنەر یا وەک کۆمێتەی ســەرکردایەتی شــارەکان، دیاربوو ئەوان لە بێ ئاگاییان لە هەڵەیەکەوە دەچوون بۆ هەڵەیەکیتر، لەو ساتانەدا ئێمە لە ناوەوە یەک دڵ و یەک دەســـت کـارمـان دەکرد، زێوە کرابووە مەکۆی ململانێ (کۆمەڵەی ڕەنجدەران کوردستان-عێراق) و (ئاڵای شـۆڕش). ئەو کادرانەی ئاڵای شـۆڕش لە زێوە ناچار دەبن نامەیەکی پڕ ڕەخنەو گلەیی ئاراسـتەی مەلا بەختیار بکەن لەســەر ئەودژایەتی کردنەیان لە لایەن سالار عەزیزو حاجی مەمۆوە کە دواتر مەلا بەختیار لە زیندانەوە لە سەرەتای مانگی یەکی ١٩٨٦بە نامەیەک وەڵامی دابوونەوە ...

هەر لەو دەمەدا ، پاکڕەو(ئازاد هەورامی)، لە بەرامبەر ئەو شاڵاوی پەلامارەی یەکێتی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش دەستی لە کار کێشابوەوەو ڕووی لە ئێران کردبوو بە مەبەسـتی سـەفەر بۆ ئەوروپا. م.پشــکۆ وتووێژێکی نێوان خۆی و ئازاد هەورامی نووسیوە کە بەڕوونی وەزعی ئەو دەمەی (زێوێ) دەردەخات:

" -کاک پشکۆ. نازانیت چ بارێکی خراپ خوڵقا...

-من پێم وانەبوو. وەها دەشـکێتەوە.. بە هەرحال ئەوەی نەدەبوو ڕوو بدا، ڕووی دا.. دەنگ و باسی ئەودیو و ئەو برادەرانەی ئێمە؟

- چی بڵێم باش نیە هیچیان بەســـەر هیچەوە نیە بە داخەوە کە وائەڵێم بەڵام ئەوە حەقیقەتە. کەس بە کەس نییە. هەمیشــە ناکۆکن و شــەڕو هەرایانە..هەڵوێسـتیان لە ئاســـت مندا زۆر خراپ بوو..من لە ئێران گیرام، ئەوان نەک یارمەتییان نەدام، ڕەنگە کارەکەیشیان لێ خراپتر کردبم..ئەوان سیاسەت نازانن و بێئەزموونن.....([1])

چەندین مانگ دواتر لە ئەرشـیفی لیژنەی ســەرپەرشـتی لە زێوە ئەم نامەیەی هاوڕێ شـێخ عەلی م بینی کە لە زیندانی یەکێتی یەوە ناردبووی بۆ عیماد ئەحمەدو ڕوناکی شیخ جەناب لە زێوێ ی ئێران کە بە خەت و ئیمزای خۆی نووسـی بووی. لەبەر پەیوەندی بەو ڕووداوە مێژووییانەی ئەو کاتەوە وەک خۆی دەینووسمەوە:

نامەیەك لە شیخ عەلی یەوە

کرێکارانی جیهان یەکگرن

هاوڕێیانی تێکۆشەر

عمادو ڕوناک ٩٨٥/١١/١٨

[1])ئەزموون و یاد نووسـینی – پشکۆ نەجمەدین- لاپەڕە ٢٨٤ -٢٨٥.

پاش سڵاوی كۆمۆنیستانە بۆ خۆتان و هەموو هاورێیان تێكرا

خۆتان چاک دەزانن وە لە هەمو كۆمۆنیستەكانی جیهان و تێكۆشەرەكان ئاشكرایە كە مێژووی پڕ شانازی و سەروەری بزوتنەوەی كۆمۆنیستی و چەوساوەكانی جیهان بە خوێنی دەهاو هەزارەها كۆمۆنیست و شۆڕشگێری ڕاستگۆ نوسراوە، سستەمی سۆسیالیستی لەسەر لاشەو كەلەسەری صەدەها خەباتگێر دروست بوەو ئەو كاروانەش هەر لە برەودایە.

تا ئیمپریالیزم و نزامی سەرمایەداری لەم سەرزەمینەدا درێژە بە تەمەنی چەوسێنەرانەی خۆی بدات دیارە چەوسانەوەو سەركوت كردن و گرتن و تۆقاندن، زیندان و یاساو ڕەسمی برژوای سەرمایە داری هەر بەردەوامە و هەمیشە برژواكان بۆ ڕێگە گرتن لە بزوتنەوەی كۆمۆنیستی هەزارو یەک فێڵ و تەڵەكە دروست ئەكەن تا ئەو كارە جینایەتكارانەی خۆیان حەڵاڵ كەن، بڕوو بیانوو بەڵگەی درۆو فیشاڵی شاخدار ئەدۆزنەوە تا خەڵكی نەفام و دواكەوتووی پێ بخەڵەتێنن. هەلپەرستە ناسیۆنالیستە كەڵەک چیەكانی لای خۆمان ئەوەی دەیكەن و پێی هەڵدەسن بەشێكە لە پیلان و نەخشەی امپریالیزم دژی بزوتنەوەی كۆمۆنیستی، جا بە خۆیان بزانن یا نەیزانن ئەوە لای هەموو خەڵكانی تێكۆشەرو هێزو گروپە چەپەكان و دیموكراتەكانی وولاتی خۆمان و ناوچەكە ڕۆشنە.

بە گرتن و لە ناوچوونی ئێمە نەخشەكانی ئەوان تەواو جێ بەجێ نابێ، ناشتوانن بەرهەڵستی شەپۆل و لافاوی بیرو هۆشی كۆمۆنیستی بكەن، ئەوە كاریكی مێژوو كردە، ئەوەی بیەوێ ڕێ بە ڕەوڕەوەی مێژوو بگرێ سەرلێ شێواو و خەیاڵ بڵاوە، مێژوو بێ ڕەحمانە ئەیهاڕێ و بە قێزەوە لە توێ ی لاپەڕەكانیدا بۆ نەوەكانی داهاتووی دەنوسێ.

هاورێیان..<u>ڕاستە ئێمە لەوانەیە لە ڕووی عەسكەریەوە توشی شكست و گلان بوبین بەڵام بە شانازیەوە دەڵێم لە ڕوی سیاسیەوە گرەومان بردۆتەوە</u>. وەكو ئاگادارم كە هەموو خەڵكی كوردستان بە تایبەتی تێكۆشەرە وشیارەكان لەم ڕوداوە مێژوویەدا هەق بە ئێمە ئەدەن كە ئەوەش بۆ خۆی دەستكەوتێكی گەورەیە، لە هەمان كاتدا تاقیكردنەوەیەكی چاكیشە بۆ ئەوەی بیكەینە بناغە بۆ خەباتی لەمەودوای هاورێانمان.

ئاگادارم هاوریانی ناوشار هەنگاوی باشیان ناوە بۆ سارێژكردنی ئەو برینە و پركردنەوەی ئەو كەلێنە كە بە هۆی هێرش و پەلاماری ناجەوامیرانەو نامەردانەی دۆستەكۆنەكانمانەوە هاتە سەرمان. دەبێ زۆر لە جاران زیاترو سوورتر و بەتین تر لەسەر خەباتی خۆتان بڕۆن. دڵنیابن ئەم ڕوداوەش هەروەكو ڕوداوەكانی پێشووی مێژووی گەلەكەمان زۆر ناخایەنی ئەنجامێكی زۆر باشی ئەبێ بۆ بزوتنەوەی كرێكاران و كۆمۆنیستی بەتایبەتی و بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی گەلەكەمان بە

گشـــتی. وە ئەم ڕووداوە دڵنیـام كە طەفرەیەكی چونـایەتیە لە مێژووی بزوتنەوەی كرێكاران و كۆمۆنیســـتەكانی كوردســـتان و عێراق و ناوچەكەدا. لە هەموو جارێ ڕوون تر كــاری نــامەردانەو ســــــاختەچیەتی برژوازیەكــان بۆ هەموو لایەك دەرئەكەوێ.

حەز ئەكەم ئاگاداری برادەران بكەن كە ئاگاداری :

آ-ئەوروپا بكەن كە بەیانێک لەسەر ئەم مەسەلەیە دەركەن.

ب- موزەكەرەی احتجاج بدەن بە ینک و هەمو هێزە سیاسیەكانی كوردستان و ناوچەكەو جیهانیەكان.

ج- برادەرانی ناوشـۆڕش و هەندی شـەخصـیاتی خاوەن قەڵەم و ئەوانەی ناو و ناوبانگ و تەئسیریان هەیە لە ناو كۆمەڵدا، ئەوانیش موزەكەرە بدەن بە ینک و هێزە سیاسیەكان وە هەتا ئەتوانن بیدەن بە دەزگا مرۆڤایەتیە جیهانیەكانیش.

تەئكید لەســەر ئەوە بكەن كە ئێمە لەســەر ئەوە گیراوین كە تەنها داوای ئازادی و دیموكراتی ئەكەین.

رۆنیۆكە چی ی نوقســــانە بۆی پەیدا بكەن بە هەر نەوعێ بووە، ئەتوانن كاری خۆتان بكەن با بەرهەمەكانیش زۆر نەبن، با كاڵ و كرچیش بن گرنگ ئەوەیە لە ڕووی سیاسیەوە تەئسیری خۆیان بكەن.

من لێرە وەزعم باشە ئەتوانم خەڵک ببینم ئەتوانم جار بەجارێ بە دزیەوە بنوسم، ئەتوانم یارمەتی ئێوەش بدەم ئەگەر پەیوەندیم لەگەڵ بكەن.

كاک بەختیارو كاک پشـكۆ من نەمدیون لە یاخسـەمەرن هەواڵیان ئەزانم ، كاک نەبەز نازانم لە كوێیە. ئێوەش بە ووریایی كاری خۆتان بكەن.

سەركەوتووبیت بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەكەمان

بژی سۆشیالیزم، بمرێ فاشیزم

ئیمزا
شاخەوان

ئەو لە نامەكەیدا نووسـیویەتی (گەرچی لە باری عەســكەریەوە شــكســتمان هێنا بەڵام لە بواری ســیاســیەوە گرەومان بردۆتەوە!) دیارە ئەو بۆچوونە تەواو هەڵەیە، چونكە شـكستی سیاسـەت و دانەڕشتنی بەرنامەی سیاسی دروست دەبێتە هۆكاری شكستی سەربازی و ڕێكخراوەییش. شكستەكەش پێش هەرشتێک شكستی سیاسی و نەبوونی بەرنامەی سیاسی بوو.

چەند ڕونكردنەوەیەک لە باری ئەم نامەوە پێویستە:

١-شێخ عەلی لەو ساتەدا لە بارەگای نەوشیروان مستەفا (دەست بەسەر) بوو.

٢- ئەمیش وەک مەلا بەختیار هیچ هەڵەیەکی ناوەندی نوسەرانی دان پیادا نەناوە کە بووە هۆکاری گرتنیان و لە باربردنی تەواوی پرۆسەی دامەزراندنی خۆیان وتەنی (ڕێکخراوە کۆمۆنیستی یەکە) لە سەرەتای ژانی یەکەمی سەرهەڵدانیدا..

٣- نازانم باسی ئەو ڕۆنیۆ شکاوەی ناو شارەکان چ پەیوەندی بە زێوەوە بووە وا باسی کردووە! لای ئەوان و لای کەسێکی تریش! کە نەشتوانن هیچ بکەن بۆ چارەسەری کێشەکە!..

هاوڕێ یانی پەڕاگەندەی زێوێ لەسەر هێرشەکەی سەر ئاڵای شۆڕش بەیانێکیان دەرکرد بەم شێوەیەی خوارەوە، پاش ئەوەی سالار عزیز رازی دەبێت کە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە کار بکات:

تاوانێکی گەورەتری

سەرانی یەکێتی نیشتمانی

وا بۆ چەند ساڵە، ناکۆکی و ململانی لە ناو یەکیتی نیشتمانی کوردستاندا، لە نیوان دو تەییاری جیاواز لە ڕووی فکری و سیاسیەوە بەردەوامە.

ئێمە وەک تەییارێکی شۆڕشگێر و چەپ لە ناو (ی.ن) دا خەباتی خۆمان دژی تەییاری ڕاسترەو و سازشکار درێژە پێداوە.

لە ماوەی ئەم ساڵانەی دواییدا، توانیمان بگەینە ئەو ڕاستیەی کە چیتر ناتوانرێت و بگرە کارێکی ئۆپۆرتینیستانەیە ئەگەر لە ژێر باڵی (ی.ن) بمێنینەوە، سەرەرای ئەوەی کە (ی.ن) لە ڕاستیدا بۆتە حزبیک نەک بەرە، یا شێوە بەرەیەکیش و دەستیشی لە دروشمی ڕوخانی ڕژێم هەڵگرتوە، لە پێناوی ڕێکەوتن لەگەڵ فاشستەکاندا خۆشکەری ئاگری شەڕی براکوژی تێکدەری ڕیزەکانی شۆڕش بووە.

هەربۆیە ئەم تەییارە شۆڕشگێڕە، کەوتە خۆ ڕێکخستن و پێکهینانی ڕێکخراوێکی جیاواز و کارکردن بۆ سەربەخۆیی و جیابوونەوەی یەکجارەکی لە (ی.ن) و لە هەمان کاتدا سوربوون لەسەر دروشمە ئەساسی و شۆڕشگێرەکانی ئەمڕۆ، کە ئەویش ڕووخاندنی ڕژێم و یەکیتی و هاوکاری لە نیوان هەموو هێزە ئۆپۆزیسیۆنەکان و لە ڕەگ و ڕیشە دەرهێنانی شەڕی ناوخۆو، گۆڕکردنی گیانی سازشکاری و هودنە و مفاوەزە لەگەڵ ڕژیمی فاشستی بەغدادا. ئەو ڕێبازە فکری و سیاسیانەی کە ڕێکخراوەکەی ئێمە بە تایبەتی لەم ساڵانەی دووابیدا پیادەی کرد، بووە مایەی کۆکردنەوەی دەیان و سەدان کادرو پێشمەرگە لە دەوری و پێکهێنان و دروستکردنی سەدان شانە و لیژنەی تەنزیمی لە ناو شارو شارۆچکە و گوند و دیهاتەکاندا و ناسینی ئەم بیروباوەر و ئەم ڕێبازە سیاسیە بە کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان و پێشوازی لێکردن و پشتیوانی کردنی لە لایەن جەماوەرەوە، بە تایبەتی

كە دروشمەكانی ڕووخانی ڕژێم و گۆڕكردنی شەڕی براكوژی و یەكێتی ڕیزەكانی گەلی بەرزئەكردەوە.

هەر بوونی ئەم تەییارە شـۆڕشـگێڕە و تێكۆشـانی ئەو هاورییانە بوو، توانی دەورێكی مەزن لە دژی سازشكاری و خۆبەدەستەوەدانی سەرانی (ی.ن) بە ڕژێمی فاشستی بەغدا وازی بكاو، جەماوەرو پێشمەرگە نەبەزەكان لە مەترسی ئەو پلانەو خۆ بەدەسـتەوەدانە هوشـیاركاتەوەو، دەوری گەورەش لە بەگژاچوونەوەی ڕژێمدا ببینێت و داستانی وەكو نەبەردیەكەی دابان و دەیان نەبەردی تر تۆمار بكات.

سـەرانی (ی.ن) پاش ئەوەی هەسـتیان بەوەكرد كە ڕۆژ بە ڕۆژ نەخشـەكەیان پوچەڵ ئەبیتەوە و، جەماوەرو پێشمەرگە ئامادە نابن ببنە بەشێک لە ڕژیمی فاشستی بەغداو، نایانەویت لە ژێر پەردەی (بەرگری لە وڵاتدا) بچنە شـەڕێكی ناعادیلانەوە و شـەڕی ئەترافەكانی دیان پێ بكەن، بۆیە بە ناچاری سـەرانی (ی.ن) ملیان بۆ ئەمری واقع شـۆركرد و كەوتنەوە سـەرلێشـێواندنی پیشـمەرگە و جەماوەر و هەڵگرتنی دروشمەكانی (مافی چارەنووس و كوردستانیەت و ماركسیەت وئەوپەڕی دروشمی تەنگ نەزەری ناسیۆنالیستی و پەروەردەكردنی خەڵک بەوەی ئەمجارەیان شـەڕی كوردو عەرەبە..هتد)، هەرچەندە لە كاتی نەبەردەكەی داباندا دیسـانەوە هودنەیەكیان لەگەڵ ڕژێم بەسـتەوە و ئەمجارەشـیان پێشـمەرگە قارەمانەكان ئەو هەوڵەشـیان پەک خسـت، كەچی هەر كۆڵیان نەداو لە ماوەی ئەم چەند مانگەی دواییشـدا چەندین جار لەگەڵ نوێنەرانی رژێمدا كۆبونەتەوە. بەلام ڕژێم پاكسـازی ڕیزەكانی خۆیانی ئەمجارەیان كردۆتە مەرجی ڕێكەوتن، واتە لیدان و پەلاماردانی هاوڕێ یانمان هەروەک چۆن قەسـابخانەكەی قرناقاو پشـت ئاشـان بووە بارمتەی مفاوەزاتەكەی ساڵی ١٩٨٣.

لە مانگی تەموزی ئەمسـاڵدا سـەركردایەتی (ی.ن) ڕووداوێكی بچووكی كردە هەلێک بۆ پەلاماردانی هاوڕێ یانمان لە قەرەداخ و كەوتە كۆكردنەوەی هیزو، پاش ئەوەی لەشـكركێشـیان كرد. خۆشـبەختانە هەوڵەكەیان پووچەڵ كرایەوە و زۆربەی پێشـمەرگەكانیش چوونە پاڵ هاورێیانمان و بەشێكی تر بەو كارە ڕازی نەبون، بۆیە دواجار سەری شكان و شەرمەزاریان شۆڕكرد و ملی نائومێدیان گرتەبەر.

پـاش ئەوەی سـەكردایەتی (ی.ن) گەیشـتە ئەو قەنـاعەتەی كە بە ڕێگـای بەكارهینـانی چەک، ئێسـتـا نـاتوانن هیچ بكەن. بۆ ئەوەی پێشـمەرگە لە ڕووی نەفسیەوە بۆ شەڕی براكوشتن ئامادە بكەن، كەوتنە هێرشی ئیعلامی و پرۆپاگەندەو دەیان لاپەڕەشیان بە درۆو دەلەسەو بوختان پڕكردەوە و تەنانەت ئێزگەشیان بۆ ئەو مەبەسـتە بەكار هینا. بەو بۆنەیەوە لە ڕۆژی یەكەمی تشـرینی یەكەمی ئەمسـاڵدا بەیاننامەیەكمان بڵاوكردەوە و پەنجەمان بۆ نەخشەكانی سەرانی (ی.ن) ڕاكێشاوە و نوسـیومانە(هەمو تەییارێكی سـیاسـی، كە لە لا یەكی سـیاسـی تر جیا ئەبێتەوە و بە

جیاواز بیرو باوەڕی خۆی دەربئەبڕێ، ئەركیەتی زۆرتر دژی ئەو لایەنە بنوسێ و گەر واش نەكات جیابونەوەكەی واتایەكی نیە. ئەو بریارەشمان دا، ئەوەمان لەبەرچاوبو كە (ی.ن)وەڵاممان ئەداتەوەو لەسەرمان ئەنوسێ..سێ مانگیشە گۆڤارەكەی (كۆڕەك)جۆرەها وتارو وتارۆكمان دژ بڵاوئەكاتەوە، گەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایكۆلۆجی شەڕو پەلامار و تیرۆر ساز ئەدەن . هەروەها نوسیومانە وا (ی.ن) بێ پەردە لە ژمارە(٧،٨) ی مانگی تەموز و ئابی ١٩٨٥ ی (ڕێبازی نوێ) كەیدا، ڕاستەوخۆ شاڵاوی شەڕەنگێزانەی بردۆتە سەرمان و جۆرەها بوختان و جنێوی بورژوازیانەی بۆ هەڵبەستووین و پێ ی داوین، بێ پەردە هەڕەشەی كوشتنمان لێ دەكات).

سەرەڕای ئەو هەموو هەڕەشەو ئەو هەموو هێرشە ئیعلامیە ودرۆو بوختانانە مانگی پێشوو، هاوڕێ ی تێكۆشەر كاك مەلابەختیار و چەند هاوڕێ یەكی تر بە نمایندەیی ئەم ڕێكخراوە چونە لای سەرانی (ی.ن) و لەگەڵیاندا كۆبونەوە. هاوڕێ یانمان بەوپەڕی شەهامەت و ڕاستگۆییەوە پێ یان ڕاگەیاندبوون كە ئەم تەییارەی ناو (ی.ن) ئەمڕۆ وەك كۆمەڵێك، كە جیاوازی فیكری و سیاسیان لەگەڵ(ی.ن) هەیە و ئەیانەوێت وەكو ڕێكخراوێكی سەربەخۆ كار بكەن و ئەوانیش لە سەرزەمینی كوردستاندا وەك هێزێكی ئۆپۆزیسیۆن دەوری خۆیان ببینن . لە كاتێكدا هاوڕێ یانمان داوایان لێ كردون كە پێویستە ئەم حاڵەتە بە گیانێكی دیموكراتیانە و هەست بە مەسئولیەتی نیشتمانی وەربگرن و ئاگاداریشیان كردوون كە ئێمە ئەمانەوێت باشترین پەیوەندیشتان لەگەڵدا بكەین و گیانی برایەتی لە نێواندا بەهێز بكەین و پێشیان ڕاگەیاندون كە پەیوەندیمان لەگەڵ هێزەكانی (جود) و باقی هێزەكانی ئۆپۆزیسیۆندا هەیەو بروامان وایە كە ئەبێت لە پێناوی خەبات بۆ ڕوخاندنی رژێم و هێنانەدی دیموكراتیەت بۆ عێراق مافەكانی گەلی كوردا، هەوڵی یەكخستنی ئەم هەموو هێزو توانایانە بدرێت.

دیارە سەرانی (ی.ن)، دوژمنانی دیموكراتیەت و ئاشقانی دیكتاتۆریەت و ئیرهاب و فاشییەت، ، وەكو پیشەی هەمیشەییان لە فێڵبازی و درۆ. لە كاتی گفتوگۆكاندا وایان خۆ نیشان داوە كە ئەو قسانەی ئێوەمان قبوڵەو زۆریشمان پێ خۆشە كە ئێوە بە سەراحەت و شەهامەتەوە، هەڵویستی خۆتان بۆ ئێمە دەربڕیوەو، ئێمە ئێستا یەكچاوبوینەوە و بەڵێن ئەدەین، ئەم حالەتە قبوڵ بكەین و لەمەولا هیچ ڕەفتارێ دژی ئێوە نەكەین.

هەرپاش گەڕانەوەی هاوڕییانمان، سەرانی (ی.ن) بە پێ ی ئەو نەخشەیەی دیارە لە دەمێكەوە ئامادەیان كردوە و لاشیان ڕون بوە كە زۆربەی پێشمەرگە ئامادە نیە بەرەنگاری هاورێیانمان بوەستنەوە، بۆیە زۆر بە نهێنی هێزیكی چەكداری سەربەخۆیان ئامادە كردوە. لە بەرەبەیانی ٢/ئەم مانگە لە سەعاتی سفردا، شاڵاویان

بردۆتە ســـەر ماڵی هاوڕێ مەلا بەختیار لە گوندی (تەكێ) ی ناوچەی قەرەداخ و گرتنی ناوبراو و هاوڕێ مامۆســـتا پشـــكۆو چەند هاورێ یەكی تر و پەلاماردانی هەنـدێ كەرت و مەفرەزەی تر، هەروەهـا پەلامـاردانی هـاورێیـانی ترمـان لە ناوچەكانی هەولێرو سولەیمانی و كەركوك و پەلاماردان و گرتنی كاك شێخ عەلی و چەند كەرت و مەفرەزەیەكی تر لە نزیكی مەكتەبی ســـیاســـی (ی.ن)یەوە بون، تەنانەت چەككردنی هەندێ كەس لەسەر پەیوەندی شەخسی و یا تەنها شك لێكردن، وەک كـاک نەبەزی –ســـەرتیپ- كە ئـازایەتی قـارەمـانیتی لای كۆمەڵانی خەڵـك ئاشـكرایەو تا ئێسـتاش سـێ جار لە شـۆڕشـدا بریندار كراوە. لەم شـاڵاوە درندەیەدا زیاتر لە (١٢٠) هاوڕێمان كەوتونەتە دەســـت تاقمە دەســـت درێژكەرەكە. گەلێ لە كەرت و مەفرەزەكان لەو پەلاماردانە خۆیان ڕزگاركردوە و ئێســـتا لە ناوچەكاندا كاروباری خۆیان جێ بەجێ ئەكەن و تا نوســـینی ئەم بەیانەش هاوڕێ فەرەیدون حەمە سـاڵح –سـەرتیپ- و كادرانی پێشـكەوتوی عەسـكەری و سیاسـی وەک دكتۆر قادر و ئەحمەد ڕیشە، مەلا یاسین ، ئاسۆ عەلی و دەیان كادرو پێشمەرگە، هەروەها هاوڕێیان جەلال محمد محیّ الدین- سـەرتیپ- و بەختیار محمد- ئامر كەرت-، شـێخ فازڵ- ئامر كەرت-، شـــێخ محمد- ئامر كەرت-، شـــێخ نەبەز-ئامركەرت-، حاجی ڕزگار – ج كەرت-، شـــەهاب محمود كریم –-ج كەرت-، نامیق خدر-ج كەرت-و دەیان پێشـمەرگەی تر هەروەها كادرانی پێشـكەوتو مامۆسـتا عماد، دكتۆر حسـن، دكتۆر نەبەز، گەیشتوونە بنكەكانمان. تا ئێستاش سەدان پێشمەرگە لە جێگاو ڕێگای خۆیان ماون و كاری شۆڕشگێڕانەی خۆیان ئەنجام ئەدەن.

ئەی جەماوەری گەلی كوردستانی تێكۆشەر

ئەوە تا سـەرانی (ی.ن)كە چەندین سـاڵە لە ژێر پەردەو دروشـمی جۆراوجۆردا شـــەڕی هێزو ئەترافەكانی تر ئەكەن و ســـەدان ڕۆڵەی ئەم گەلەش ئەكەنە قوربانی شەڕی براكوژی و لە پێناوی هەندێ دەستكەوتی شەخسی و پلەو پایە و زەعامەتدا، لە پێناوی ڕێكەوتن لەگەڵ فاشستەكانی بەغدادا، بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلێک، توشـی شـكستی ئەكەن و بزوتنەوەی جەماوەری ئەپوكێننەوەو گیانی ڕەش بینی، بێ ورەیی لە ناو جەماوەردا ئەچێنن و ئەبنە مایەی دروســـتبوونی هەزاران جاش و خەفیفە و بێ هیواكردن و دڵ كرمێ كردنی هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلە و بەردەوام بوون لەسەر رێبازی ڕێكەوتن لەگەڵ ڕژێمدا، سازش لەسەر مەسەلەی دیموكراتی بۆ عێراق و مافە ڕەواكانی خەلكی كوردستان، سەرەڕای هەموو ئەوانە بی گوێدانە بەڵێن و گفتەكانیان ، بە بێ ڕەچاوكردنی كەمترین گیانی دیموكراتی و نیشـــتمان پەروەری، خۆیان بۆ شەڕ لەگەڵ هاوڕێیانمان ئامادە ئەكەن و پەلاماریان ئەدەن.

ئەی ڕۆڵە بەشەرەفەكانی ئەم گەلە

ئێوه خۆتـان بـاش ئەو هـاوڕێ یـانەمـان ئەنـاســـن و چـاک لە دڵســــۆزی و نیشتمانپەروەری و ئازایەتیان ئاشنان.

ئەمرۆ هەر هەمان هاوڕێكانی (شـــەهید ئارام) ن ،ئەو هاوڕێیانەی كە ئاڵای هەڵگیرســـاندنەوەی خەباتی چەكداریان لە چیاكانی كوردســـتاندا، دژی ئەو هەموو كارەسـاتەی بەســەر گەلەكەمان هاتبوو، لە دژی فاشســتەكان هەڵكردەوە و سـەدان داســـتانی قارەمانیتی و فیداكاریان لە جەرەیانی خەباتدا تۆماركردوە و دواجار نەیانهێشت ئاڵای دەستی شـەهید ئارامی سـەركردە بنەوێ و ئەو ڕێگەیەیان گرتەوە بەر كە بە خوێنی هاوڕێ ئارام و سـەدان شـەهید سـوور بوە، بوونە سـەرمەشـقی پیادەكردنی ئەو ڕێبازەو پاراسـتنی و ئازایانە وەسـتان بەرامبەر تەییاری بۆرژوازی ڕاسترەو و سازشكار. دەرس و پەند وەرگرتن لە تاقیكردنەوەكانی ژیان و دڵسۆزانە و شـۆڕشـگێرانە و بەرزكردنەوەی دروشـمەكانی ڕوخانی فاشـسـتەكان و یەكێتی ڕیزەكانی گەل و گۆڕكردنی شەڕی ناوخۆ و خەبات دژی سازش كاری.

كەچی ئێستا سەرانی (ی.ن) بێ گوێدانە تەنانەت عورف و عادەتی كوردەواری و تۆزقاڵێک لە شەهامەت و وەفاداری، نامەردانە دەستدرێژی ئەكەنە سەر بنەماڵەی شـەهید ئارام و شـەهید شـەهاب و كەسانی وەكو كاك بەختیار و ڕوناكی شێخ جناب و خەباتی شـێخ جناب ئەگرن و چەكیان ئەكەن. هاوڕێ شـێخ عەلی چەک ئەكەن و ئەگرن كە تا ئێستا بنەماڵەكەیان زیاتر لە (٧) شەهیدی بەخشیوە.

ئەم كردەوە ناجوامێرانەیە و جێ بەجێ كردنی كاری وا شێتانە، بێ هیچ حسـاب و ئیعتباراتیک، هەر ئەو كەسانە پێی هەڵئەستن كە بێچارەن و ئیفلاسیان كردوە و لە ناو دۆســـتانی گەلی كورد و جەماهیری خەڵكدا ســـوک و نابود بوون و بە دوای ڕزگاركردنی ســـەری خۆیاندا ویڵن، دیاری وا گەورەو بی ئەخلاقانەش ئەكەن و ئەیكەنە مەدالیەو لە بەرۆكی سەدامی جەلادی ئەدەن.

ئاشـكرایە هاوڕێیانی ئێمە چەند كاری مەزنیان سـەبارەت بە هوشـیاركردنەوەی خەڵک و پێشـــمەرگە كردوە ،چ دەورێكی قارەمانانەیان لە لێدانی هێزەكانی ڕژێم بینیوە و چۆن جەماوەریان دژی شەڕی براكوژی و سازش هانداوە. ڕژێمی فاشستی بەغداو ئیمپریالیســـتەكان كە ئەمڕۆ لە ناوچەكەدا شـــان بە شـــانی ئیمپریالیســـتی ئەمریكی، بەرامبەر هەموو بزوتنەوەیەكی شـــۆڕشـــگێر و پێشـــكەوتنخواز وەســـتاونەتەوە و ئەركی دژایەتی هێزە شـــۆڕشـــگێڕەكانیشـــیان داوەتە دەســـت چڵكاوخۆرەكانی خۆیان و شـاڵاو و پەلاماریان پێ ئەبەنە سـەر هێزە نەیارەكانیان و هەوڵی ئەوە ئەدەن ئەو بزوتنەوە فراوانەی ڕەگ و ڕێشەی لە شۆڕشی گەلی كوردا داكوتاوە لە بەینی بەرن.

ئەی پێشمەرگە قارەمانەكان..برایانی مەسئولینی سیاسی و عەسكەری(ی.ن)

دیسانەوە ئەیلێینەوە.. نۆ ساڵی ڕەبەقە ئێوە لەم پەڕ تا ئەوپەڕی كوردستان، لە گەرمیان، لە كوێستان، گیرۆدەی شەڕی ناوخۆو براكوژی بون، دەیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵتان، براو كەس و كارتان بونەتە قوربانی سیاسەتی چەپەڵی برا كوشتن..نۆ ساڵی ڕەبەقە.. دژی حزبی شیوعی..دژی پارتی..دژی حزبی سۆسیالیست..دژی پاسۆک..دژی گروپە ئیسلامیەكان.. دژی ئێران، لە شەڕی بێ پشوودان بە بێ ئەوەی بچوكترین و كەمترین دەستكەوتتان لەم شەڕانەدا بۆ هاتبێتە دی. بگرە زەرەری لێداوین و دەستكەوتی گەورەی فەوتاندووین.

وا ئێستا سەرانی (ی.ن) و هەندێ مەسئولی سیاسی و عەسكەری كە تەنیا بەدوای پەرژەوەندیەكانی خۆیاندا ئەگەڕێن. لەسەر حسابی شەڕی براكوژی هەزاران دیناریان پەیدا كردووە و هەموو قیەم و شەهامەتێک و دابێكی كوردەواریشیان ونكردوە، ئێوەش بە درۆو فیشاڵەكانیان تەفرە ئەدەن و بۆ شەڕی هاوڕێكانتان هانتان ئەدەن، دواجاریش بەرەو لای ڕژێم ئەتانبەنەوە و لە ژێر پەردەی(بەرگری لە وڵاتدا) شەڕێكی ترتان پێ ئەكەن. چیتر ئەم وەزعە قبوڵ مەكەن و بە گژ ئەو تاوانانەدا بچنەوە.

ئەی هەموو حزب و ڕێكخراوە سیاسی و پێشكەتنخوازەكانی ناوچەكە، ئەی ڕێكخراوە فەلەستینیەكان، ئەی دەوڵەتان و حیزب و ڕێكخراوەكانی دۆستی شۆڕشی كورد و شۆڕشی عێراق. داواتان لێ ئەكەین دەنگتان بەرز بكەنەوە و داوای ڕزگاربون و بەردانی هاوڕێیانمان بكەن.

ئەی هێزە نیشتمان پەروەرەكانی عێراق

ئەوەی سەرانی(ی.ن) جێ بەجێی ئەكەن بەشێكە لە نەخشە كۆنە دیاریكراوەكان و ئەم ڕوداوەش زەبرێكە بۆ هەموو ئازادیخوازەكان. پێویستە نەهێڵن ئەو بارودۆخە شۆڕشگێڕیەی لە ساحەی كوردستاندا هەیە بە فیڵ و تەڵەكەبازی سەرانی (ی.ن) و مناوەرەیەكی تر لەناوببرێت. پلانەكان زۆر ئاشكراو دیارن. دەنگی خۆتان بەرز بكەنەوەوو با جارێكی تریش تاوانەكانی ئەم تاقمە بە دونیادا ڕابگەیەنین و جەماوەری گەلەكەشمان بە ئاگاتر بهێنینەوە.

ئەی جەماوەری خەڵكی كوردستان...چیتر بێ دەنگ مەبن، ئەوەتا باشترین ڕۆڵەی گەلەكەتان دەستدرێژی ئەكرێتە سەر و ئەكرینە بارمتەی سازشێكی تر، بەرگری لە ڕۆڵەكانتان بكەن و بیانپارێزن و ڕزگاریان بكەن.

ئەی هاورێیانی تێكۆشەر

ئەمە یەكەمین جار نیە كە هاوڕێیانمان لە لایەن فاشستەكانی بەغدا و سەرانی (ی.ن) پەلامار ئەدرێن، تا ئێستا هاوڕێیانمان لە پێناوی بیروباوەڕەكەیاندا گیانی خۆیان بەخشیوە، تا ئێستا دەیان و سەدان كەسمان لە ماوەی چەند سالی رابوردودا

بەر شـــاڵاوی لێدان و ڕاونان و بوختان هەڵبەســـتن و تەنانەت كوشـــتنیش لە لایەن سەرانی(ی.ن) كەوتون.

ئەو ڕۆژانەی ســـەرانی (ی.ن) لە هەندەران ژیانی خۆشـیان بەســـەرئەبرد و لە ناوەوەش مەیدانیان بەجێ ئەهێشـت و بێ لێدان و ئەشـــكەنجە لە بەردەمی پیاوەكانی ڕژێمدا ئەڕوخان و چۆكیان دائەدا كە بەرئەبون وێنەی(ســـەدامیان بەرزئەكردەوەو ستایشیان بە ژیانی شاگردەكەی هێتلەردا ئەوت)، ئەو كاتانە شەهید ئارامی سەركردە و ئەم هاوڕێیانە ئازایانە لەو هەل و مەرجە دژوارو ســـەختەدا هاتنە مەیدان و بێ گوێدانە هیچ، بە دڵێكی پۆلاییینەوە بەگژ فاشستەكاندا چوونەوە.

ئەمرۆش لەم هەل و مەرجەدا ، لە كاتێكدا كە بزوتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلی كورد و بزوتنەوەی نیشـــتمانی و دیموكراتی عێراق پێیدا تێدەپەڕێ و پێی ناوەتە ئاستێكی لەبارتر و هەنگاوی مەزنی بۆ پێشەوە ناوە. لە هەمان كاتدا ڕێكخراوەكەمان توانیویەتی باشـترین پەیوەندی بە دەوڵەتانی دۆسـتی گەلی عێراق و گەلی كوردەوە ببەســـتێ و پەیوەنـدی لەگەڵ دەیـان ڕێكخراوی عەرەبی و جیهـانی و پەیوەنـدی توندوتۆل بە ئۆپۆزیســـیۆنی عێراقی و ئەمرۆ لە ســـاحەكەشـــدا پەیوەندی بەهێز بە بەرەی (جود) ی دۆسـت و هاو سـەنگەرەوە دروست بكات. سـەرەڕای ئەو هەموو ڕێكخســـتن و كـارە جەمـاوەریـانە و بونی هیزێكی پێشـــمەرگەی بە توانـاو بە بیروباوەڕو، بوونی دەیان كادری عەسـكەری و سـیاسـی هوشـیار. هەر بۆیە ئەو دەستدرێژیەی كرایە سەر هاوڕێیانمان ناتوانیت تۆزقاڵێک لە ورەو هیممەتی هاوڕێ یانی ئارام كەم بكاتەوە و بچوكترین سازشیان پێ بكات.

هاوڕێ نەبەزەكان.. بە خوێنساردیەوە بە پیر ئەم وەزعەوە بچن و نابێ ئەو كارە شێتگیرانەوەی سـەرانی (ی.ن) ، ئێمەش بخاتە ئاستی ئەوانەوە و بتوانیت بەرنامەو نەخشـــەی كاری خۆمـان تێـک بداتەوە. ڕیزەكـانتـان پتەوتر، یەكێتی بیرو كردەوە پیادەبكەن و فەرمانەكانی خۆتان بەجی بگەیەنن.

هەربەم بۆنەیەشـــەوە بۆ جەماوەری كوردو هەموو جەماوەری عێراق و هەموو هێزە ســـیاســـی یەكانی ناوەوەو دەرەوەی ولات ڕا ئەگەیەنین كە ئێمە بە تەواوی لە (ی.ن٠ جیابوینەوە و سـەربەخۆیانە كاری شۆڕشگێڕانەی خۆمان ئەكەین و لەسـەر دروشـــمەكانی ئەمڕۆمان كە خەباتە لە پێناوی ڕوخانی ڕژێم و هێنانەدی ڕژێمیكی دیموكراتی شـــۆڕشـــگیر و هەموو مافەكانی گەلی كورد و یەكێتی ڕیزەكانی گەل و گۆڕكردنی شەڕی ناوخۆ درێژە ئەدەین.

ئاڵای شۆڕش/ كوردستانی عێراق
١٨/تشرینی دووەمی/ ١٩٨٥

چەند ڕۆژێک دواتر نامەیەکی تری مەلا بەختیارم پێ گەیشـــت کە لە زیندانی یاخســـەمەرەوە، کە بەرواری ١٩٨٥/١١/١٨ ی لەســـەربوو ســـەبارەت بە یەکەم چاوپێکەوتنەکەی لەگەڵ تاڵەبانی دا لە یاخسەمەر دوای گیرانیان نووسی بووی:

چەند (زانیاری و سەرنج) ێ لە زیندانەوە

هاوڕێ یانی خۆشەویست! سڵاوێکی گەرم و هیوام بەردەوامبونی خەباتدانە، بۆ شـەوی ١٩٨٥/١١/١٠ گەیشـتینە سـکرتارییەتی سـکرتێری یەکیتی و پاش دەوری سـەعاتێ حەوانەوە و خواردن..بە حەرە سیاتێکی بێ وێنە، لە مەودای ٢٥ مەتردا، ١٥ پ.م بە ئامادە باشەوە وەستابون و چواریش بە دوامانەوە بون و چوینە بارەگای (م.س)و (مام جەلال و د.خســـرەو و یوســـف زۆزانی لەوێ بوون و بە من و کاک ئازادی ســـەرتیپەوە بووین بە پێنج. پاش کەمێ دانیشـــتن و مەنگی، مام جەلال لێی پرســـیم قســـەت هەیە پێم گوت بە تەنها دەمەوێ قســـەبکەین و باقیان چونە دەرەوە. پرســـیارم لێکرد کە ئەمەتان بۆ کرد؟ گوتی...(لەبەر ئەوەی ســـیقەمان پێت نەبووە، دوو ساڵە ئێوە دژی ئێمە کار دەکەن، تۆ سالارت ناردۆتە دەرەوە، نەخشەتان هەیە، ئەتانەوێ لە ناومان بەرن، کە ئاخرجار هاتیتە لامان و تەرحی ڕێکخســـتنی تازەتان کردووە، هەر ووتمان قەیناکە، کەچی شێخ عەلی نامەی بۆ نەبەزی سەرتیپ نوسیوە بیکەنە ئەندامی مەکتەبی عەســـکەری، ئەگەر ئێوە ناتانەوی ئینشـــقاقی چەكداریش بکەن ئەندامی مەکتەبی عەســـکەریتان بۆچیە، وە تۆ ئەتوت ئاڵای شـــۆڕش نیم ، وانەبوو دەرکەوت دامەزرێنەری ئاڵای شـــۆڕشـــی، وە ئێمە شـــکمان هەیە کە لەو ماوەی مەســـئولی مەڵبەندی یەک بویت، چەک و پارەت گل داوە، ئیتر نازانین بۆ خۆت بوە یان بۆ غەرەزی سیاسـی، سـالاریش (١٦٠٠)دۆلاری داویتێ کە لە باتی چەک و دەمانچەکەی کە بردویەتی بۆمان بهێنی، هەر پێت نەداوین. لە بەر ئەوانە ئێمە دوو مەحکەمەت دەکەین، یەکێکیان هی یەکێتی یە و ئەوی تریان کۆمەڵە. بەڵام لە پێشـــەوە پێت ڕادەگەیەنم کە نات کوژین و بەریشـــت دەدەین. **ئێمە بریارمان داوە ئاڵای شـــۆڕش تەحتیم بکەین و نەیهێڵین،** ســـالارو جەعفەر بگرین یەکســـەر ئیعدامیان دەکەین. بەڵام سەبارەت بەوەی شەش ساڵ ئازاو دلسۆز بوویت بۆ یەکێتی ناتکوژین. دەریش کەوت کە عیراقیت کەچی هەر ئەتوت کوردســـتانیم، پێویســـتیش ناکات خۆت تووڕە کەیت و عەنتەریاتمان پێبفرۆشـــی، ئێمە مەحکەمەی ســـیاســـیت دەکەین و بەڵگەشـــمان زۆر گرتووە و **ســـۆرانیش ئیعترافی زۆر کردووەو** کەمیمان باس کردووە.) قسەکانی تەواو.

منیش پێم گوت(لە مردن ناترسم و سجنم لاتان چی ئەکەن بیکەن من ئەشم توانی ڕابکەم، بەڵام چونکە قەناعەتم بە مەســـەلەکان هەیە ڕام نەکردووەو هاتوم قســـەتان لەگەڵا بکەم . پەشـــێمان نیم لە بیروباوەڕی خۆم و هەرچیم کردووە و گوتوە ئاڵای

شـۆڕشـم ئەوە شـتی تەنزیمی بووەو پێویسـتی نەكردووە پێتان بڵێم ئەمەی كردوتانە زەرەری زۆری لێ ئەكەن و زۆرتان لەســـەر دەكەوێ، ئێســـپاتتان كرد كە دژی ئازادین و باوەڕتان پێ ی نیە. چونكە ئێمە نەمان ویستووە هێز جیا كەینەوە و تەنها داوای دیموكراسیمان كردووە، ئەوەش دیموكراسیەكەتانە. نازانم شیخ عەلی نامەی نوسیوە بۆ نەبەز یا نەء. ئێمە بریاری وامان نەبووەو تەحەداتان ئەكەین ئەگەر یەك بەڵگە بهێننەوە كە ویســـتبێتمان هێز جیاكەینەوە. كە هەموو بەڵگەیەكتان گرتبێ ئیتر تەحقیقی چی ئەكەن؟ بۆخۆتان بریاربدەن تەواو. تازە كە ئەمەتان كرد ئیتر مەجالی قسەتان نەهێشت و ئێمە تا سجن بین لە سەر شتی سیاسی قسەمان نیە. بەڵام هەمو مەعلوماتەكانتان هەڵەیە. چونكە زۆر شـــت هەیە ئێوە بە ئارەزو و مێش دەكەنە گامێش. وە تۆ ســـەیریت لە قســـەیا هەر دەتەوێ ئەوەی خۆت قەناعەتت پێ یەتی بیســـەپێنی، بۆچوونەكانی ئێمەزۆر جیاوازن لەوەی ســـالارو جەعفەر و ئێمە زۆر شتمان نووسیوە ئەوان بە راستی نازانن و ئێمەش كوڕاسەكەی ئەوانمان پێباش نیە. ئەوەش وەڵامی من بوو. هاوڕێ یانی خۆشەویست

١-خۆتان دەزانن ئێمە لە مێژە مەســـەلەی ئینشـیقاقی چەكداری بە خراپ دەزانین ولە دوا نامەكانیشمان هەر ئەم مەسەلەیەمان بۆ نوسیون.

٢-خۆتان دەزانن كە هاتنەوەی كاك ســـالارو م.جەعفەرمان پی خراپ بوو، وە ئەو نامێلكەیەی(لم یعد الصمت ممكنا)مان پێ باش نیەو بگرە زەرەری خراپمان لێ كرد. وە **ئەوان داوای ئینشـــقاقی چەكداریان كردووە و ئێمە بە خراپمان زانیوە.** بەڵام ئەوانە هاوڕێ ی خۆشـــەویســـت بون و ویســـتوشـــمانە پێكەوە بگەینە یەك هەڵویستی ڕاست.

٣-خۆتان دەزانن كە ئێمە هەمیشـــە گوتومانە لە ناو لایەنەكان تا بكرێ بێ لایەن بین و چونە ناو ئێران و پاڵ جودمان پێ زۆر خراپ بووە، وە گوتوشـمانە ئەگەر لە دوورەوەش سەیر بكەین یەكێتی لەوان باشترە.

٤-خۆتان دەزانن بەردەوام گوتومانە نابێ كارێ بكرێ مقاوەمەت لە كوردســـتان لاوازبكرێ و دوژمن سـودی لێوەرگرێ.. وە بەردەوام خەڵك و پ.م مان هان داوە بەرگە بگرن و مقاوەمەت بكەن.

كەچی چونكە ئێســـتا یەكێتی ئەیەوێ ســـیاســـەتی دژی دیموكراســـی خۆی داپۆشـــێ، هەموو ئەو ڕاســـتیانە ئاوەژو دەكات و ئەیەوێ لە ناو خەڵك و پ.م هەموو ئەوانەمان لەســـەر بكاتە ماڵ و بە حســـاب بمان دا بە دادگای دژی ئازادی و دیموكراسی خۆی . بەڵام دڵنیاین كە ڕاستی گەورەی وا بە سەدان دادگا داناپۆشرێ و ئەبێ ڕاسـتیە بابەتیەكە لە پاشـە ڕۆژدا بچەسـپێ. ئەوانیش چی دەكەن با بیكەن و ئەبێ ئێستا لە هەمو كاتێ زیاتر سوربین لەسەر دیموكراسی و ئازادی و ماركسیزم. **ئەوان بە دریژایی مێژووی ســـیاســـیان خەریكی تەكەتول و ناكۆكی و دوبەرەكی**

بون،بۆ خۆیان هەرچێەكیان كردووە قەیناكا، بەڵام غەیری خۆیان شـــتێ بكەن ئیتر كۆڵەكەی ئاسمان ئەشكێ ئاسمان دائەتەپی، چونكە دژی خۆیانە. **ئەوان ئەیانەوێ هەركەسێ ڕێكخستنی نهێنیش دروست بكات بچن ڕاوێژیان پێبكات. بۆ؟** چونكە بە حســـاب لە ناو ئەوانەوە ڕیكخســـتن دروســـت دەبێ. باشـــە ئێمە كە هەمو پێش مەرگەین، وە لەناو كۆمەڵەو ئەم شۆڕشـە دۆسـت و هاوڕێ و خەڵك دەمان ناسـێ، دەرفەت نەبێ لەســـەر تەلەفزیۆن، ڕادیۆ، رۆژنـامە بیروبـاوەڕی خۆمـان بڵاو بكەینەوە، مەجبورین هەر لەو شوێنەو لە ناو ئەو شۆرش و رێكخستنەی لە ناوياین و ئەتوانین كاری تێدا بكەین بناغەیەک بۆ پاشـەڕۆژ و ڕێكخراوی خۆمان داڕێژین. چ مەعقولیەتێكی تیایە وا بە ئاسانی دەست لە ماندووبون و هاوڕێ و هەموو شتێكی خۆمان بهێنین و وەكو سڵقی ڕوت لەو ڕێكخراوە بچینە دەرەوە كە هەموو خۆشیەكی خۆمان داوەتێ.هیچ نەبێ ئەبێ ئەوانەی دەیان ناســین، هاوبیرین كۆیان كەینەوە. جا با ئەمە دژی پەیرە و بێ، دژی دیســـپلین بێ. من كە ئەو ڕێكخراوەم بە دڵ نەما چ كارم داوەتە پەیرەوو دیسـپلینی، تا بتوانم كاری تێدا كەم و بایی ئەو ڕەنجەی داومانە بە دوای ماف و هاوبیری خۆمان دەگەڕێین.

ئێســـتاش خەریكین لەژێر دروشـــمی (ئازادی یا مەرگی پر ســـەروەری) مان ....دەقی ئەو نامەیەی ئەم مانگرتنە بۆ (م.س) یەكیتی بنوسـین، بۆتان بنێرین، تكایە بە چڕی و ووردی مـانگرتنەكە بڵاوبكەنەوە و گەر كرا دەقی نـامەكەش بە نـاو كۆمەلانی خەلكیشـــا بە زۆری بڵاوبكەنەوە، **چیمان بەســـەر هاتوە، تازە خۆش باوەڕی و باوەڕ بونمان بە** دیموكراســی **گەیاندینیە حاڵەتی وا ..**ئیسـتاش هەردەبێ پیرۆزی ئازادی و دیموكراسی گەش بكەین، نەهێلین ئازادی لە تێكۆشەرێک زەوت كرێ. ئەمەش بەسەرهاتێكی سیاسیە كە پێویستە لە پێناوی بیروباوڕو ماركسیزم و ئازادی و دیموكراسـی دا لایەنە باشـەكەی سـود لێ وەرگرین و هەڵەكانی خۆشـمان پاشەڕۆژ ڕاست كەینەوە.

تكایە زۆر ووردبن ، ووریابن ، كاتی توندڕەوی و بریاری ســـەرپێ یی نیە. لە هەمو لایەكەوە گەرەكیانە بكەوینە داوەوە و ئەبێ نەكەوین، ئێمە چەند هاورێ یەكی ئێوەین و بەس . گەر لەناویش بچین بێگومان وەكو زیانمان ئەبێ، سودی زۆریشمان بۆ ماركسیزم دەبی. ئەبێ هەمووتان چ لە زیندان بونمان وە چ شـەهید بونیشـمان بۆ سوودی كرێكاران و زەحمەتكێشان بقۆزنەوە، ڕیگە مەدەن كەس هەڵەشەیی بنوێنێ و سەرچڵ بێ. ئەمە تكای ئێمەیە و هیچی تر.

دوبارە ڕێزو خۆشەویستی هاوڕێ ی

بۆیە بە درێژی قسەكانم تۆماركردووە تەنانەت شەخسیە ناخۆشەكانیش تا بە تەواوەتی لە مەغزای مەبەست و ویست و سیاسەتەكانیان تێ بگەن و بزانن چی دەكەن.

هاورێ ی دڵسۆزتان
مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/١٨
زیندانی یاخسەمەر

لەو ماوەدا نامەیەكی دەزگای پێشمەرگایەتیمان پێگەیشت، سەبارەت بە هەندێ لە پیشمەرگە كە گومانی ئاڵای شۆڕشیان لێدەكرا، بە م جۆرە نوسرابوو بە مۆری دەزگای پێشمەرگایەتی یەكێتی یەوە:

نامەی دەزگای پیشمەرگایەتی
یەكێتی نیشتمانی كوردستان
دەزگای پێشمەرگایەتی

ژمارە/ف/
ڕۆژ ٩٨٥/١١/٢٢

بۆ مەڵبەندی یەكی بەڕێز
سڵاوێكی شۆڕشگێرانەی گەرم
بە هیوای خۆشی و سەركەوتنتانین

لەسەر بریاری(م.س) بەڕیز لیژنەیەك پێك هات بۆ بینینی پەراگەندەكانی مەلابەختیار. و بریاردرا ئەم ناوانەی خوارەوە بنیرینەوە سنوری مەڵبەندتان بۆ ئەوەی لە هەر دێیەك لەو ناوچەیە دائەنیشن.

تكایە كەفالەتیان لێ وەرگرن و ئاگاداریان بكەن كە هەرجۆرە قسەیەك بەرانبەر بە شۆڕش و یەكێتی بكەن لێیان قبوڵ ناكرێت. و سزای توندیان دەدرێت.

ئیتر بۆ پێشەوە ڕوەو سەركەوتن   مۆرو ئیمزای
دەزگای پێشمەرگایەتی

ناوەكان

١-محمد اغا جوهر   ٨-جعفر محمد علی
٢-هوشیار احمد مهدی ٩-حمزە علی احمد
٣-محمد رشید علی   ١٠-سمیر احمد سنبور(نوسراوە)(ڕاستەیەكەی سنبور نی یە- طیفورە و برای (عیماد ئەحمەدە)
٤-عدنان محمد عزیز   ١١-صباح شاكر محمود
٥- انور علی توفیق   ١٢- فرید ابراهیم عبدالقادر
٦- كنعان محمد عزیز ١٣ -جمال كریم علی

٧-عثمان عبدوللا قادر ١٤-قادر محمد محمود

دوای ئەوەی مەلا بەختیار بە زیندانی دەگەیەنرێتە یاخسەمەر، لەزیندانی یاخسەمەرەوە بە بەرواری١٩٨٥/١١/٢٢ ئەم نامەیەی نارد، لەم نامەدا بۆ یەكەمینجار دانی بە هەندێ لە هەڵە سیاسیەكاندا ناوە كە بووە هۆكاری ئەو كارەساتە:

نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە

هاوڕێ یانی تێكۆشەرو خۆشەویست

سلاوێكی كۆمۆنیستانەو هیوای سەركەوتن

جارێ ئێمە بە جیا هەریەكە لە شوێنێ سجنین. من لە پرسگای مەكتەبی سیاسی، شێخ عەلی لە بارەگای سكرتێری كۆمەڵە، هاوڕێ پشكۆش لە ماڵێكی تەنیشت ماڵی فەرەیدون لە ناو گوندی یاخسەمەر. هێندەی دەزانم تحقیق لە كەسمان نەكراوە، ئیتر نازانم لەوانی تر بە نهێنی كراوە یا نەء؟ واش دەزانم ئەم دواخستنەمان لەبەر ئەوەیە وەكو مام جلال گوتی(ئاڵای شۆڕش تەحتیم دەكەین)، نیازیانە هەموو ئەو كەسانەی گومانیشیان لێدەكەن سەر بە خۆمان بن، چەكیان كەن و دەریان بكەن، لەوان وایە ئێمە هەموو سەنگێكی خۆمان خستۆتە ناو پ.م. **نازانن كە گرنگترین مەیدانی خەباتمان شاربووەو** كەم شتی خۆمان بە خەباتی چەكداریەوە بەستووە.

داخ بۆ ئەوە دەخۆم زۆر كەس هەن تەنها برادەرمانن و فڕیان بەسەر ئاڵاوە نیە ئەوانیش دەكەونە بەر پاكسازیان. هاوڕێ یان

ئەوان ئەوپەڕی هەوڵدەدەن، شەرعیەت بدەن بەم سیاسەتە دژی ئازادی و دیموكراسیە، پڕۆپاگەندەی بۆ دەكەن و بە دووری نازانم چەند ڕۆژێ ئێزگەكەشیان بۆ ئەم كارە تەرخان بكەن و زۆر شتی پێوەدەنێن، بۆ نموونە دوێنێ كوڕی شەهید شەهاب سەری دام و لێی پرسیم ڕاستە ئێوە باوكی منیشتان بە جاش زانیوە، خۆتان دەزانن ئەمە درۆیەكی شاخدارە، چونكە لەو بریارانەی دامان شەهید شەهابمان بە ماركسی و قارەمانی نەمری بزوتنەوەی كۆمۆنیستی لە قەڵەم داوە، ویڕای ئەوەش ئەویش و شەهید ئارامیشمان بێ هەڵەو كەم و كوڕی نەزانیوەو گوتوشمانە گەر ئەوان بمابان ، ئێستا لە ئێمە زیرەكانەتر دەركیان بەم بارە نالەبارە دەكردو هەر ئەوان ڕێبەری پاراستنی م.ل دەبوون، كەچی ئەمەشیان هەڵگێڕاوە و تەنانەت گەرەكیانە لەم بارەشەوە، ئەوەی بە خۆیانمان گوتووە، یا بە خۆبەستنەوە بە شەهیدەكان، پارسەنگی هەڵسەنگاندنەكانیان هەڵسێننەوە، جگە لەوەی خۆتان دەزانن ئێمە ئەمانمان بە عنوانی ماركسی و دامەزرێنەری ڕێكخراوی ماركستی ڕەت

كردووە، لە نوسـینەكانمان لەسـەر هەڵسـەنگاندنی بەراوردكردنی ئەمان و لایەنە بۆرجوایەكـانی دیكە، گوتومـانە ئەمانـەمـان لەوان پێ پێش كەوتوترن و گەر ئەمـان ئازادی بسـەلمینن هاوكاری ئەمان زۆر شـەریفانەترە. بە هەرحاڵ وەكو گوتم ئەوپەڕی هەوڵدەدەن چیان پێ دەكرێ پینەی ئەم سیاسـەتە دژی دیموكراسیە بكەن، بەڵام لەبەردەم ڕاسـتیەكاندا هەر هەڵدەوەشـێتەوە. ئێسـتاش من پێم وایە نابێ لۆژیك لەدەسـت بدەین، نابێ بە كاردانەوەی كارە ناجوامێرەكانی ئەمان، ئێمە هەڵوێسـتێ بگرین. دەبێ وەكو گروپێكی كۆمۆنیسـتی عەزیمەتی پۆلایین ئاوێتەی لێكدانەوەی زانسـتی بكەین و ئەركی ئاینده دیاری بكەین. دیارە ئەركێ كە لەبەر ڕۆشـنایی هەڵسەنگاندنی ڕابوردوو، دەستنیشانكردنی گەشی و خامۆشی، هەڵەو ڕاستی دیاری دەكرێ و لە پێناوی پاشـەڕۆژدا پیادە دەكرێ. لەمەدا مەبەسـتم ئەوەیە بڵێم لە ناو گێژاوی لایەنە بۆرجواكان دا نابێ لە ڕقی لایەك بچین دۆسـتایەتی توندی لایەكی دیكە بكەین. **سیاسەت بە ڕق و ڕقەبەرایەتی ناكرێ** و بە ڕاشكاویش دەیڵێم وێڕای ئەم چارەنووسە تا ڕادەیەك تاڵە، هێشتا وادەزانم لەسـەر ئاسـتی دوور سـودمەندین نەك زەرەرمەند،بۆ؟ چونكە هەندێ بریـار هەیە زۆر چـارەنووس ڕەشـە ئەگەر ووردنەبین لە وەرگرتنی ، ئەم وەزعە خۆتـان دەزانن لە بەردەم مێژوو یەكێتی بەرپرسـیارە بەرامبەری. هەرچەند خۆشـمان بێ هەڵەو كەم و كوڕیش نەبین بەرامبەری. بەڵام نەدەبا گشت قورسایی خۆیان خستبایەتە ئێران و لای جود، ئەو كات لە سەدا سەد%١٠٠ خۆمان مەسئول دەبوین لەو شكستەی كە حتما لەوێ دا دەمان خوارد. ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر و (تا انقلابی مهدی خومەینی ڕا نگهدار) كوجا مەرحەبا، .خەباتی ماركسیزمی شۆڕشگێڕو چوونە ناو جود چۆن دەسازێن و دەگونجێن. ئەمە واقعێكە بزوتنەوەی ماركسـی تێی كەوتووە و زیاتریش لە هەمو لایەك خۆمان ئەركە تاڵ و سـەخت و دژوارەكەی تحمل دەكەین. سـەبارەت بەوەی ئەوەی خۆمـان لە گروپەكـانی دیكە جودا دەكـاتەوە، بونی عەمەلیمـانە لە بۆتەی مومارەسـە عەمەلیەكەدا. هەربۆیە تا لە ناو ئەم واقعە سـەركەوتوانە دەربازبین، هەموو كـارو بەرهەمەكـانمـان هەر سـەركەوتن نـابێ و هیچ حزب و گروپێ بێ هەڵدێرو بەسەرهات، سڵ نەكردوو نەگەیشتۆتە هیوا، جا چ بۆ ئێمەومانان كە لە ناو ئەم هەمولایە دوژمن و نەیارە جۆراوجۆرانە گەرەكمانە كەشـتی خەبات بگەیەنینە دۆخی سەرفرازی . ئێمە بابێین و دوور دوور بڕوانین، هێزە بۆرجواكان چ دەكەن گیانی سـیاسـی چۆن دەربار دەكەن..ئەوان تەنها لە ئیحتمالاتی(انقلاب، پشـێوی، داگیركردنی عێراق) جۆرە ئومێدیكیـان بە سـەركەوتن هەیە، وەكوتری لە ڕوی چینـایەتیەوە پێگەی چینـایەتی بۆرجوازی بچوكـانەو رێبـازی نـاسـیۆنـالیسـتی-پۆپۆلیسـتیان، هەرگیز لەم سـەردەمەدا مەسـەلە دیموكراسیەكان بەرەو سـەركەوتن نابات، **شەقڵی خەباتیشیان كە خەباتی چەكدارانەیە.. لەم سەردەمەدا، لە سەردەمی**

ئەم چینەو ئەم بیرو باوەڕو ئەم بێ پشـت و پەنا اسـتراتیجیەو لە كوردسـتانێكی تۆبۆگرافی كەم گونجاوە سـنور تەسـك بۆ هەڵسـوڕانی چەكدارانە، بەرامبەر دەوڵەتانێ بە نوێترین چەك پڕچەك كراوی سڵ نەكردوو لە وێرانكردنی شارودێی بەرتەسـك بوەی كوردسـتان، وە بەم هەموو كێشـە ناوخۆیی و شـەڕو خوێناوەی ناوخۆییەوە پێم وایە جۆری خەباتی چەكدارانەكەش لە بن بەسـتەو مەسـەلەیەكی گرنگی واش ببەسـتریتەوە تەنها بە ئیحتمالاتی سـیاسـی- عەسـكەریەوە، نەك بە لۆژیـك و زەمینەی زانسـتی، دیـارە هەرگیز ئـایندەكەی سـەبـارەت بە هێزە بۆرجوازیەكان ڕۆشن نیە و بەڵكە لە گرێژنەیان دەرچوە.

ئەمە خۆشـیان باش دەیزانن، بۆیە لەولاوە (پارتی)توند سـتراتیجی خۆی بە ئێرانەوە بەسـتووە، یەكیتیش هەمیشـە لەسـەر پێ یە بۆ هدنە- مفاوەزات، حشـع و حسكیش بە دوو جۆر جیا ماڵی خۆیان دەپارێزن، حشع بۆ ئەوەی كیانە سیاسیەكەی بمینێ گەر هەڵیش كەوت لە ناو ڕوداوەكان و بە هۆی سیاسـەتی دەولیەوە بەڵكە لە پاشەڕۆژدا چنگی لە چمكێكی گۆڕانی دۆخەكە گیرببێ، حسكیش بەو زۆر لاوازیە ئەمسـەرو ئەوسـەر ڕایدەكێشن و قەوارەی خۆیان هێشتۆتەوە. هاوڕێ یان! ئەمەی ئەوەش بڵێم لە سـاڵی ئایندەشـدا بە دووری نازانم جەنگی عێراق- ئێرانیش ڕاگیرێ وهەرلایەك لە ناوخۆیا بكە ویتەوە بەرگری لە خۆی.. چونكە ئێران شـەكەت بووە، وەزعی ئابوری ، كۆمەڵایەتی، گەیشـتۆتە ڕۆخیكی سـەیر، بەسـیج و پاسـدارانی جاران بەسـەر لوغمدا خۆ تەقێنەر، ئێسـتا بە هەزار حاڵ عەمەلیاتی زۆریان پێ دەكەن.. كە هەزار ئەم لاو ئەولا دەكەن و هەزار كەسـیش بۆ جەبهە كۆدەكەنەوە، یەك هەفتە ئاهەنگیان بۆ دەگێڕن، كە لە كاتیكدا سـەرەتای جەنگ سـەد هەزاریش بچوبایەنە جەبهە، زۆریان"ئاسـایی بوو چونكە دەیناردن بۆ بەهەشـت و بگرە منەتیشیان بەسەردا دەكردن. بەراوردی ئێستاو ئەوسای ئێران، جیاوازیەكەی ئاسمان و ڕێسـمانە. كەواتە ئێسـتا پێم وایە قۆناغی نوێ ی گەرمەی جەنگ سـەبارەت بە ئێران، ئەوەیە كە جەنگ ئیدی مەترسـی لە ناوبردنی خۆیان دەهێنێتە گۆڕێ لە بری ئەوەی جەنگ سەریان خاو بیان چەسپینی، كە جەنگیش مەترسی لە ناوبردنی هێنایە گۆڕی، دیارە ڕژێمی ئێران لە دووریانی درێژەپیدانی جەنگ كە لە ناوی ببات و لە وەستانی جەنگ كە بیگرێتەوە كامیان هەلدەبژێری، من دڵنیام هەر ئەوە هەڵدەبژێری كە دەیكرێتەوە، ئەویش وەستانی جەنگە، گەر نەك مەزهەبی بن، بگرە هەزار جار مەزهەبی بن و(انقلابی مهدیش)ڕوبدات ناچار جەنگەكە دەوەسـتێنن. جا ئیتر نازانم سیاسەتی دەولی بگۆڕێ و ئێرانیش سیاسەتی خۆی بگۆڕێ و لا سەنگێكی سیاسی جیهـانی خۆی سـەرهەڵبدات، یـاخود لە نـاو عێراقـا ڕاپەڕین و مـانگرتن، یـان كودەتایەك ڕووبدات. ئەمانەش لە پێشـدان و لە ئیحتمالاتی سـیاسـیدا حسـابیان بۆ دەكرێ. خۆشـتان دەزانن عێراق تا ئێستا دەركەوتووە كە لە پاش شـەڕی(محمرە)وە

كە بەرگەی ئێرانی گرتووە و چەكی كیمیاوی و فرۆكەی زۆرو تۆپی دووربوردو زەمینی بە..............،كێشـــی تەرازووی جەنگیان لە ســـەرتاســـەری جەبهەكاندا ڕاگرتووە و ئەوەیشـــی ئێران خەریكێتی كە شـــارێكی گەورە داگیربكات وبیكاتە بنكەی كۆبەندی خەڵكی عێراق بە تایبەت تەیاری ئیســـلامی شـــیعەگەر..ئەمەی بۆ نەچۆتە ســـەر. داگیركردنی حاجی عەمران و وێران كردنی پێنجوینیش، جووت هاتوونەوە لەگەڵ سـیاسـەتی ڕاگواسـتن و كاول كردنی كوردسـتان و بەعس هێندە خەمیان ناخوات. جا هاورێ یان..

كە گوتم دووردوور بڕوانین، مەبەســتم لێک دانەوەی ئەو حســـاباتانەیە، ئینجا بینینی وەزعی خۆمانە، چونكە وەزعی خۆمان لەســـەر ئەم زەمینە كۆمەڵایەتیەوە بە پێ ی ڕادەی خەباتی چینایەتی ئێستای عێراق و ئاستی وشیاری كۆمۆنیستی، دابڕاو نیە لەو وەزعە گشـتیە، تەنانەت شـۆڕشـی ئۆكتۆبەرو حزبی بۆلشـەویكیش دابڕاو نەبوون لە جەنگی یەكەمی جیهـانی. كەواتە.. وا **دەزانم ئێمە لەم واقعەدا وەكو لە كۆبونەوەكەش لێک دراوەتەوە،** ئەوەندەمان لە ســەر بزوتنەوەی دیموكراســی كڵپە ســـەنـدووە كە لە پێنـاوی: ١ – لاوازكردنی رژێم و دەرک كردنی تەنـگ و چەڵەمەكـانی. ٢- بە هیزكردنی گیـانی ووشـــیـاری و مقاوەمەت دژ بە ڕژێم. ٣- بەســـتنەوەی ئەو واقعە بە جوڵانەوەی چینـایەتی و بزوتنەوەی خەڵكی عێراق بە تایبەت كرێكاران و زەحمەتكیشـانی. ٤- دروسـتكردنی شـەخسـیەتی سـەربەخۆی ناسراوی كۆمۆنیستی تا كۆمۆنیستەكان و ماركسیستەكان ڕووی تێ بكەن و ووردە ووردە باری خۆیی دامەزراندنی **حزبێكی كۆمۆنیسـتی شـۆڕشـگێر بەرەخسـێنین.. وەكوتر زۆر هەڵەیە تەواوی مەسەلەكانی خۆمان بە چەک و شاخەوە گرێ بدەین،** چونكە وەكو گوتمان چەک و شاخ مەوداكەی بەرتەسكەو كارتێكردنەكەی سنووری تایبەتی هەیە. پێچەوانەی بۆرجوازیەكان دەبی ئێمە شـــارو بە زۆری شـــارەكان، كارگەكان، شـوێنی زەحمەتكێشـان، جەرگەی ڕۆشـنبیرە شـۆڕشـگێرەكان بكەینە بنكەی ....تێكۆشـانی چینایەتیمان. جا لە پێناوی ئەوەی ئەوەمان بۆ بچێتە سـەر، پێویسـت بوو ئێمە دانەكەوینە تەحالوفاتی لایەنەكانی سـاحەكە بەو چەشـنەی ئەوان دەیانویست. جود داوای چوونە ناوجودی لێدەكردین بۆ دژایەتی ینک، ینكیش داوای داوای مانەوەی لە نـاوخۆیدا وەكو تەیاری ســـێهەم لیدەكردین بۆ دژایەتی جود و درێژەپێدانی ســـیاســـەتی چەواشـــە كردنی كرێكاران و زەحمەتكێشـــان و ئێمەش ستراتیجمان ئەوەبوو تا بكرێ بێ لایەن بین. پەیوەندیش بە هەموو لایەنەكان بكەین بۆ دژایەتی فاشـستەكان..دیارە گەر یەكێتی دیموكراسـی و ئازادی سـەلماند، لەمان زۆرتر نزیک بكەوینەوە، لەبەر ئەوەی لە زۆر ڕووەوە ئەمانمان لەوان پێ باشـــتر بو. ئێمە لەسـەر ئەم ستراتیجە ڕۆیشـتین و پێویستیش بو بە عەمەلی تاقی بكەینەوە، قۆناغێک بوو پیایا بڕۆین و تێپەڕین، پێویســـت بوو لەســـەر خوازیاری ئازادی و دیموكراســـی ســـوور بین تا بتوانین یا ن ئازادی و دیموكراســـی بێنینە دی(گەر بۆ مــاوەیەكیش بێ) یــان حەقیقەتی گەورە دەرخەین كە ئەبی خەڵكینە! وا یەكێتیش دیموكراسـی و ئازادی ناسـەلمێنێ و لە پێناوی حوكم و دەسـەڵاتی تاكە هێزی خۆیدا

ئـازادی بیروڕا زەوت دەكـات. حەقیقەتی بچوكی زۆر دەركەوتبو دەربـارەی گەلێ مەسـەلەی فكری و سـیاسـی و چینایەتی.. **بەڵام تا هاتنە سـەر (تەكیە) حەقیقەتە گەورەكە جارێ داپۆشرابوو**، وە جارێ یەكێتی لەم بارەوە چیكە لافی پێ لێنادری و باوەڕیش ناكەم بە عام خەڵك ئەم سیاسەتەی دژی ئازادیەی قبوڵ بێ. ئایندەش ، یان ئەبێ بۆ ماوەیەكیش بێ ئەم سـیاسـەتەی ڕاسـت كاتەوە، یان كە ئێمە لە نەبونی ئەو ئازادیەو دیموكراسیە سیاسـەت و تاكتیكی دیكەمان گرتەبەر، كەس لۆمەمان ناكات و پێمـان نـاگوتری حەق بوو هەر دۆسـتـایەتی یەكیتی بكەن. دیـارە لە هەموو حاڵەتێكیشـدا بەش بە حاڵی خۆم سـورم لەسـەر ئەوەی نەچینە ناو جود، لە پاڵ هیچ لایەكەوە دژی لایەكی دیكە شـەڕنەكەین، هەوڵ بدەین شـەڕی ناوخۆ ڕیشـەكێش بكرێ، هەموو هەنگاوێ كە بەعس لاواز بكات پشـت گیری بكەین، لە هەموو سـەنگەرو شـوێن و كۆڕو كۆمەڵێ كراو لواو گونجا كریكاران و زەحمەتكیشـان وشـیار بكەین و **سـووربین لەسـەر بڵاوكردنەوەی ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر بە تایبەتی لە شارەكاندا..**

هاورێ یان .. پێویستیشـە ئەوە ڕۆشـن بكەمەوە كە لە سـەرجەمی ئەو بۆچون و دیـاریكردنەی سـتراتیجی كـاری ئەم قۆنـاغەدا..**هەڵەی گەورەی ئێمە لەودابوو، تەوقیتی جوڵان و جیاوازی دوو واقعی پێش و پاش جیابونەوەكەمان باش نەپێكا.. واتە دوای خۆ تەرح كردن زۆر زیاتر لە پێشـتر ئیحتیاتمان بكردایە و زووتر لە تەكیە بجوڵاینایە دەبوو** لە پاش خۆ تەرح كردن، هیچ نەبێ بۆ نزیک سەركردایەتی یەكێتی ، یان **شـوێنێكی دورە دە سـتتر**، تا بتوانین لە وەها ڕوداوێ پارێزراو بین، گەرچی پێشم وایە ئەمەش بە بروا بۆ ئێمەو بەبێ بڕوا بۆ یەكێتی لە جۆری پەیوەندی و دۆستایەتی تۆمار دەكرێ، بەوە بۆیان دەنوسـرێ كە دەگە تەنانەت لە هاوخەباتانی چەند سـاڵەی خۆشـیان دەدەن، ئەمەش بۆ پترو باشـتر ناسـین و ناسـاندنی حیزبە نا كرێكاری و نا ماركسیستەكان هەر سوودی خۆی هەیە، با ئێستاش شەرابی شانازی بەم كارە بنۆشـن، بەڵام چ شـەرابێكە، تاڵ و تفت و ژەهراوی یە ئەگەر سـووربن لەسەر هەڵوێستیان و خۆیان عیلاج نەكەن، حەتما وەكو نەخۆشی....،دەشیان كوژی، ئینجا سـەد حەیف و مەخابن، تەجروبەكانی چارەسـەركردنی ناكۆكیەكانی ڕابوردوو خـاڵی پینەكردن بون كە چەنـدیـان هەڵە تیـا كردووە و دوژمن چەنـدە قـازانجی لەو...چارەسـەركردنە هەڵانە كردووە، ئەمجارەش هەمدیس پەلاماری ....نامە هەڵەدا، پێشـم وایە كە مرۆڤ بیری حیزبـایەتی نەک وەلاوە بنێ، هەر دەبێ بڵی حەیف و مەخابن گەورەترین مقاوەمەتی كوردسـتان توشـی شـكسـت دەبێتەوە ودوژمنانمان بە سـەرماندا ماوەیەكی دیكە زاڵ دەبنەوە، كە بێگومان لە حاڵەتی تراژیدی وادا، مرۆڤ دەچێتە جیهانی ڕۆمـانسـیەت و خەم و پەژارە دایدەگرێ. یادگار دەمباتەوە بۆ ئاشـبەتاڵی پشـت شـكێنی(١٩٧٥)..ئەوێ دەم، دەزانن كۆمەڵە بوین تا شـۆڕشـیش هەبوو بەرەو ڕووی زۆرداری سـەركردایەتی پارتی وڕێبازی سـیاسـیان بووینەتەوەو ڕۆژمان بەوان و بە قسـە پێگوتنیان دەبردەسـەر.. كە ئاشـبەتاڵیان كرد و دوابەدوای ئەوەش سـەركردایەتیە كۆنەكە ئاشـبەتاڵی كردو مقاوەمەی نەكرد، ئینجا وێڕای بۆ ئەوكاتی كۆمەڵەش كە بیرمان لەوەدەكردەوە چۆن

بە زەلیلی دەچینەوە بەردەسـتی بەعس..بیرم دێ لە گوندێ بوین ناوی (....) بوو لە خانەقین ، دەوری هەشـت كادری كۆمەڵە لە بارەگای لاوان دا چاوەڕێی بریاری مقاوەمەی كۆمەڵەمان دەكرد، كە نەكرا، ئەوسا هەموو پێكەوە دەستمانكرد بە گریان و كەسـمان وەزعەكەی پی تەحەمول نەدەكرا. ئێسـتاش ڕوداوەكان وەكو فلیمێكی دوبارەكراوە پێش بینی دەكرێ، هەرچەندە مێژوو دەقاودەق دووپات نابێتەوەو پڕ بەدڵیش هەروا دەخوازم گەر سـەركەوتنی ڕێبازی خۆمان (....) باش بكەوێ، گۆڕانەكان بەو چەشـنەی پێشـوو ڕوونە دەنەوەو دۆخێكی تر بێتە كایەو ئایندەی ....ڕۆشنە كە بەرەو سەركەوتن سۆشیالیزم دەبێ.

هاوڕێ یان...دەگەڕێمەوەو دێمە سەر دوو مەسـەلەی عەمەلی ئێستا كە ئەویش پەیوەسـتی بە چارەنووسـمانەوە یە، یەكەمیان ئەوەیە ئێسـتا ینك ئەیانەوێ چارەی سیاسی بۆ ئەم كارەیان بدۆزنەوەو گوتویانە كە زەمینەیەكی سیاسی هەبێ لە سەری ڕێـك كەوین ئێمە ئامادەین و ملازم عومەرو كاك ئازاد و كاك بەكر بۆ ئەم مەسـەلەیە كەوتونەتە نێوان، دوهەمیش چارەی خۆمانە ئەگەر چارەی یەكەم سـەری نەگرت. بۆ چارەی خۆمان نامەیەكم بۆ م.س یان نووسـیوە كە لە كات و ڕۆژی خۆیا، بە نەخشـەوپلان، بە ووردی و بە دیعایەیەكی بەربڵاو، بە ئاگاداركردنی هەموو حیزب و لایەنە سـیاسـی و پیشـەیەكان، كەسـانی نیشـتمان پەروەر و پێشـكەوتنخواز، دەست دەكەین بە مانگرتنەكە و ئیتر ئەبێ ببێ بە چەكێك سیاسی رسواكەری دژانی دیموكراسي و ئازادی...دیارە ئەم كارە ئەو كاتە دەبێ كە خۆمان ئاگادارتان دەكەین و پێ ی هەڵدەستن. بە ڕای من بۆ سازبوونی ئیشەكەش پێویستە ئەم نامەیە چاپ بكەن و لەسەر ئستێنسل حازری بكەن..كەی ئاگادارمان كردنئەوە دەكرێ لە ڕێ ی (حەمە گرێزەیی یەو) كە دۆستێكی دەست ڕۆیشتووی هەیە بۆتان رادەكێشێ. بۆ چارە سیاسیەكەشی، ڕەنگە پێویست بكات(م.س) یان نوێنەری شار ببینن چونكە ئێمە ئاگادارمان كردون تا سـجن بین دەسـەڵاتی تەوقیعی هیچ جۆرە ڕێك كەوتنێكمان نیە، بۆیە مەسەلەكان بەرۆكی ئێوە دەگرێتەوەو من وای بە پەسەند دەزانم كە ئێوەش هاوڕێ یەكی نەناسراو دەست نیشان بكەن كە زیرەك و قسەزان و ووشـیار بێ، كەمی تەمەنداریش بی. ئەو هاوڕێ یە بە نامەی ئاڵای شـۆڕشـەوە لەسەر سێ شت قسەیان لەگەڵا بكات:

١-ئامادەگی دەربڕێ بۆ ڕێك كەوتنی سیاسی.

٢-داوای رەخساندنی زەمینەی ڕێك كەوتنیك لە (ینك) بكات.

٣-تا بەرنەدانی ئێمە هیچ جۆرە ڕێك كەوتنێ بڵاوناكرێتەوە.

بۆ مەسەلەی ئیدانەكردنی كارەكە..ئەمە پێویستیەكە دەبێ دوای بەربوونی خۆمان پێ ی هەڵسـین، چونكە ئەمان كاری وا ناكەن. دیاریشـە پێویسـتە داوای ئاسـایی كردنەوەی وەزعەكە و گەرانەوەی زۆری............(وشەكە دیار نیە-نوسەر) .

كەی پێویسـتی كرد ئاگاداركران هەموو ئەڵقەكان ڕاو تەگبیر لە دەسـت نیشـان كردنی هاوڕێ یەك بكەن بۆ كاری وا. ڕەنگە ئەوان داوای ئەمە بكەن كە یەكێتی بە هێزی نیشتمان پەروەر لە قەڵەم بدرێ. **خۆتان دەزانن ئێمە هەمیشە ئەمانمان بە**

دژی ماركسیزم و كرێكاران زانیوە، نەک بە خائین و نا نیشتمان پەروەر..نیشتمان پەروەرێكی بۆرجوازی بچوكن. پێم وایە شـــتی وا جارێ نەكرێتە گرێ كوێرە بە تایبەتی خۆشـمان بریارمان نەبووە ئەمان بە نانیشـتمان پەروەر بزانین. جگە لەوەی خۆشـتان دەزانن گەر گەرەكمان بێ لە كوردسـتاندا بۆ یەک مانگیش بێ هەڵسـورێین و سیاسەت بكەین، ئەبێ بزانین چۆن لەگەڵ ینک دا مامەڵە دەكەین و سیاسەتیان لە گەڵدا پیادە دەكەین. من مەسـەلەی ژیانی ئێمەو چارەنووسـمان باسـناكەین، ئەگەر پێویسـت دەكات و مردنمان ئێسـتا زەروریە قەناعەت بكەن ، بە ماركسـیزم، یەک دەقیقە ژیـانمـان لا گرنـگ نیە. ئەوەی زیـاتر مەبەسـتمە كـارو خەبـاتی ئـاینـدەو سـەركەوتنی رێبـازەكەمـانە و هیچی تر. جـا هیوادارین ئێوەش تەواوی مەسـەلەكان،ووردو درشـتی، زانسـتیانە هەڵسـەنگێنین و ئیسـتاو پاشـەرۆژ ببینین. زۆرمان لە باردایەو پێ یە، رەورەوەی رووداوەكان و مێژوو..هەنگاوی پڕ شـكۆی بۆ دونیای كرێكاران و سۆسیالیزم دەچەرخێ.

هاورێ یانی ئازیز.. چەند رۆژێ لەمەوبەر نامەی سـێهەمم ئاراسـتە كردون سـەبارەت بە دیداری خۆم و سـكرتێری ینک..هیوادارم وەكو بەڵگەی مێژوویی ئەویشتان بگاتە دەست و هەڵیبگرن و ئەم نامانە نرخی گرنگیان هەیە.

تكـایە دەقی ئەم نـامـانە بە شـێوەیەک بڵاوبكەنەوە كە نەزانرێ ئێمەین. دەقی نامەی نوسراویش بۆ (م.س)یش، جارێ پیشانی كەسی مەدەن تا ئاگادارتان دەكەین. رەنگیشـە هەوڵە سـیاسـیەكە سـەرگرێ، من و هاورێ یانی دیكە یەک بگرینەوە. ئەوسا نامەی تریشتان ئاراستە دەكەین.

تكایە پەیوەندی بە سەلامی فەقێ عەلی و برایمەوە بكەن و بزانن بۆ ئەم كارەیان كردووە.. برایم ناوە نهێنی یەكەی (حەمە پشـتەیی) یە، هینەكەی سـەلام تەنها ناوی یەكەمی دەزانم(محمودە) .. پێم وایە باوكیشـی (عەلی) یە واتە (محمود علی) یان (مەحمود ئەحمد) لەو دوو نـاوە یەكێكیانە.. بۆیـان بنووسـن كە گەرمیـان ئەیەوێ بزانێ بۆ وا كراوەو دوا نیازیان چیە. گەر یەكێكیش بیان بینێ لێیان مەترسن.

ئیتر خۆشیتان هیوامانە

هاورێتان

مەلا بەختیار

١٩٨٥/١١/٢٢

زیندانی یاخسەمەر

نامەیەكیترم نارد بۆ برای بەرێزم ملازم عمر عبدوڵلا، سـەبارەت بە هەندێ سەرنجی خۆمان لە سەر نامەكەی پێشووی ناوەوە. ئەویش ئەم وەڵامەی دامەوە:

نامەی ملازم عومەر

ئاڵای شۆڕشی بەرێز

سڵاوێکی گەرمی شۆڕشگێڕانە
بە هیوای سەرکەوتنتانم.

نوسـراوەکەتان گەیشـت و ڕوناک ئاگادارە لەسـەر ڕۆیشـتن بوم بۆ لای اشـرفی دهقانی بۆیە نامەکەم کورتە و پێشـــەکی داوای لیبوردنتان لیدەکەم. حەز دەکەم لای ئێوە ڕوون بێتەوە کە هەروا بە ئاســـانی کاک بەختیار و ئەو برادەرانە بەر نادەن. دەڵێن ئامادەین بۆ چارەســـەری ســـیاســـی و **خۆیان بێن گفتوگۆ بکەین** و **ئەگەر** گەیشـتینە ئەنجامێکی باش ئەوا بەر ئەدرێن. ئەگەر نەگەیشـتین **کاتێ بەریان ئەدەین کە دڵنیا بین شـــتێکی ئەوتۆیان پێ ناکرێت**. بۆیە من وام پێ چاکە ئەگەر خۆتان چارەسـەری سیاسیتان لا مطرەحە جارێ خۆتان گفتوگۆ بکەن و مەیبەستن بەوەی کە ئەوان هەر ئەبێ بەربدرێن. ئەگەر بیبەســتن بەوەوە یەکێتی شـــەرتەکەتان قبوڵ ناکات و دڵنیام کە بەریان نادەن و چەند ڕۆژە لێرەین و دەزانین کە ئەمە ناکەن. ئەوان کە هێزیان ناردۆتە ســـەریان حســـابی ئەوەیان کردووە کە خۆیان نەدەن بە دەستەوە بکوژرێن. جا ئەگەر حسابی کوشتنیان کرابیت. هەقە لەمەوە ئێوە حساب بکەن کە بە ئاســـانی بەریان نادەن. هەتا دەڵێن ئێمە دەمانزانی کە تۆ (واتە من) استقالە دەکەیت و کارمان لەگەڵ ناکەیت. بەڵام بۆمانی خۆمان و هێزەکەمان هەموو شتێ دەکەین. منیش هاتومە ئەو قەناعەتە کە سڵ ناکەنەوە و ئێستا ئەوەی بیانەوێت دەیکەن و بە زیانیش تەواو ئەبێت بۆ جوڵانەوەی ڕزگاری خوازی گەلەکەمان و لە دڵەوە پێم ناخۆشـــە کە شـــەڕەکە خەســـت بێتەوە و ژیانی ئەو برادەرانەیش بکەوێتە مەترسیەوە. بۆیە من وەک دۆستێک وا پێشنیار دەکەم کە ئێوە لەگەڵ کاک ساڵارو برادەرانی دەرەوە خۆتان کۆبونەوەیەک بکەن و هەڵوێستتان یەک خەن، جا ئەو کاتە وەفدتان دێت یان یەک کەس دەنێرن ئێمە پێشـتر ئاگادار بکەن و هیچ نەبێت ئامادەی کۆبونەوەکان بم. ٥-٦ ڕۆژی تر هەرســـێکیان یەک دەخەن و جێگەیان بۆ تەرتیب دەکەن کە پێکەوەبن و دەرگاو شـتیان لەسـەر داناخرێت و لە جیاتی لە سـجن دا بن. حجزبن لە شوێنێکدا. هەتا ئەو کاتە من لێرەم و دوای ئەوە دەچمەوە سێروان و هەر شتێکتان بە دەستەوە بوو پێم خۆشە وەک کەسێکی هاوڕێ ی نزیکی بەختیارو شێخ عەلی و مامۆستا پشکۆ کە ژیانی ئەوانی بەلاوە گرنگە ئاگادارم بکەن و

هەر سەرکەوتوبن

دڵسۆزتان
عومەر عەبدوڵلا
٢٥/ ١١/ ١٩٨٥

لە وەڵامی نامەیەکی ئێمەدا بۆ مەلابەختیار لە زیندانی یاخســـەمەر ، کە زیاتر پەیوەندی بە داوای جلال تاڵەبانی یەوە هەبوو، کە داوای دانیشـــتنی کردبوو لەگەڵ

هاوڕێ سامی عبد(عادل)، بە هۆی ئەوەی ئەوەندە نەبوو پەیمانەكانی خۆیان شكان بەرامبەر ئاڵای شۆڕش و هەڵسان بە گرتنی ئەو هاوڕێ یاننەمان. مەرجی ئێمە بۆ دانیشتن لە گەڵیدا ئەوەبوو بۆ ئیسپاتی نیەت پاكی خۆیان، سەرەتا ئەو سێ هاوڕێ یەمان ئازاد بكەن. ئەم وەڵامەی دایەوە:

نامەیەک لە زیندانی یاخسەمەرەوە

هاوڕێ یانی خۆشەویست

سڵاوێکی كۆمۆنیستانە

نامەكەتان گەیشت و ناوەرۆكەكەیم بە دڵ بوو. سەبارەت بەم وەزعەو ئەوەی ئێمەش گوتبومان و نوسیبومان شتێكی ئەوتۆ لە بۆچونەكانی ئێوە جیاواز نەبوو، تەنها هێندە هەیە كە كار بگاتە سەر بینینیان، ئێوە بە ڕەسمی بیان بینن باشترە لە ئێمە، ئەگەر بێت و ڕێک كەوتنیشیان لەگەڵ ئێوەش هەڵوەشاندەوە بەرامبەر جەماوەر و مەسەلە دیموكراسیەكان داشی خۆمان سوار ئەبێ.

ئێستاش لەوە ناچی ئەو هەوڵانە شتێكی ئەوتۆی سەوزكردبێ بۆیە وای بە باش دەزانین نامەی مانگرتنەكە چاپ بكەن و بە پێشەكی و پاشەكیەكەیەوە، لە دێرێكی سەرەوەدا نوسراوە(نزیكەی بیست ڕۆژە سجنی سیاسەتی...هتد) ئەو نزیكەی بیست ڕۆژە (بكەنە نزیكەی مانگێكە).

بێگومان ئەمە مەسەلەیەكی چارەنووس سازە سەبارەت بە ژیان و سیاسەت و بریارەكانمان. بۆیە پێویستی بە نەخشەی ووردو هەمە لایەنەیە. پێویستە زۆربەی خەڵک بە تایبەت دڵسۆزان و شەخسیەتە بە ناوبانگەكان، لە نوسەران و پیاوە ئاینیەكان، سیاسیە كۆن و تازە ناسراوو ناودارەكان. ڕێكخراوو گروپ و حزبەكان. هەموو لایەک ببینن و داوای هەڵوێستیش لە هەموو لایەک بكەن. گەربكرێ، كەس و كاری ئێمە و شێخ عەلی و هاوڕێ پشكۆو هەروەها چەندین ئافرەت و خوشكی هاوڕێ یانی دیكە بە ناوی كەس و كاری هەر سێكمانەوە، تێكڕا پێكەوەڕا بێنە دێ ی یاخسەمەرو لەوێ لە مزگەوتەكەی مان بگرن و گەر بشكرێ یەک دوو لافیتەی مەعقولی وەكە (ئازادی بۆمەلابەختیارو شێخ عەلی و پشكۆ) (پێشێل كردنی دیموكراسی لە خزمەتی دوژمن دایە)..لافتەی واش بنووسن و فعلا بین لەو مزگەوتە مانبگرن و تا چارەنووسی ئێمە دەردەكەوێ لەوێ نەجوڵێن..گەر سەرجەم ١٥ ئافرەت بە منداڵەكانیشیانەوە ڕێک بخەن زۆری تەئسیر دەبێ بۆ سەر سۆزی خەڵک و پێشمەرگەو زەختێكی گەورەش دەبێ بۆ سەریان. دیارە دەبی ئەو خوشكانە ببینن و قسەشیان بۆ بكەن كە زۆر ژیرانە مەسەلەكان تەرح بكەن و بە عاقڵی قسە لەگەڵ پێشمەرگەو خەڵكدا بدوین، نەک بە جنێوو هەڕەشە با ئەمەش تەقلیدێكی نوێ بێ ئێمە دای بهێنین. تا دیموكراسییەت زۆر خۆشەویست بكرێ و ببێتە داخوازی جەماوەری.. نمونەی مانگرتنەكەی خەڵكی سنەو مەریوان بیر بخەنەوە چەند

تەئسیری هەبو لەسەر دەوڵەتی ئێران بۆ بەردانی چەندین كادری كۆمەڵە، لەوانە كاك ئیبراهیم كە سەركردایەتیشیان بوو ساڵی(...198). دیارە تا زۆریش بن زۆرتر تەئسیریان دەبێ. گەر بكرێ حسابی پۆشتەیی ، جل وبەرگ و ئەو شتانەی خۆشیان ، لەگەڵ شیرو خواردن بۆ مناڵەكانیان بكەن. خۆیان بگرن و زوو بێ تاقەت نەبن. جا ئەمە تەجروبەیەكی نوێ یە هیوادارین بە سەركەوتوویی لێ ی بێنە دەرو تەقلیدیكی شۆڕشگێڕانەبێ بۆ ڕەخساندنی زەمینەی خەباتی چینایەتی و جەماوەری.

مێژووی مانگرتنەكەش لە ١٩٨٥/١٢/٣ بێ.. سەرو نوسخەش بنێرن بۆ كۆمەڵەو دیموكرات و چریكەكان، كە هەر هەموویان لە یەك ناوچەدان. ئەگەر بتوانن زوو بیگەیەننە جودیش خراپ نیە بە تایبەتی بگاتە سەركردایەتیان، ڕوناك لە ڕێ ی باییزەوە دەتوانێ بیگەیەنێ..هەروەها دەستتان دەگات بە هەر سەرتیپ و كەرت و شوێنێكی پ.م بە سەیارە و كەس و كاری خۆیان بێ بە ناوی نامەی تایبەتی بۆیان بنێرن . هیوادارین لەم پێنج ڕۆژە فریای تەواوی ئیشەكان بكەون و ئێوە لیژنەیەك بۆ سەرپەرشتی ئەم كارە دروست بكەن تا ئەم كارە بە نەخشە سەر دەخرێ.

گەر هات و وێرای ئەوەش سەركردایەتی یەكیتی سوور بوو لەسەر بەرنەدانمان..ئەوا بێگومان ئێمە بەرەو كاروانی شەهیدانی بزوتنەوەی كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕ دوا هەناسەی مانگرتن ئەدەین و ئاڵای ئەم خەباتە پیرۆزە بۆ تەواوی هاوڕێ یان و كۆمۆنیستەكان جی ئەهێڵین و ئەو كەم و كورتیانەی هەمان بوبێ، ڕاست كردنەوەی لەسەر ئێوەیە و ئەمەش ڕێ ی خەباتی چینایەتی یە وا رێك كەوت بتوانین تا ئەم دووڕیانە مێژووی یە بمێنین و خزمەتی ماركسیزم لینینیزم بكەین، ئەوەندەی هەیە تا دەمرین سەربەرزین هەڵویستمان هەبوو، سووربووین لەسەر بیروباوڕ، دوای ئارەزووە تایبەتی یەكان نەكەوتین، بە مەرگی ئێمەش گەورەترین حەقیقەتی كۆنەپەرستی بۆرجوازی بچوكی كوردستان بە موتڵەقی دەردەكەوێ.

بژی بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
ژێركەوێ سیاسەتی دژی دیموكراسی

هاورێتان
مەلا بەختیار
١٩٨٥/١١/٢٨
یاخسەمەر

ئەو بڕگەیەی ســـەبارەت بە چوون و نارەزایی دەربڕینی کەس وکاری گیراوەکان جێ بەجی کرا و لە شـــاریشـــەوە کۆمێتەی ســـولەیمانی بەیانێکی لەو بارەوە بڵاوکردەوە، بەڵام چاوەڕوانی ئەوەشـــمان دەکرد کە تاڵەبانی پشـــت بکاتە داخوازیەکانی ئازادکردنی زیندانیەکان، هەرواش دەرچوو.

جلال تالەبانی لە کاتێکدا کە پێ یەکی هێشـــتا لای بەعس بوو، هەوڵی ئەدا لە ڕێگەی حســـک و حەمەی حاجی محمودەوە، بەینیان لە گەڵ ڕژێمی جمهوری ئیســـلامی دا ڕێک بخاتەوە، وەک لەم نامەدا دەردەکەوێت کە بۆ محمدی حاجی محمودی نووسیوە دەیەوێت هۆکاری هەڕەشەو پەلامارەکانی یەکێتی بۆ سەر حسک بخاتە ئەســـتۆی مەلابەختیار و ســـالار. **هەمیشـــە بۆرژوای کۆنەپەرســـتی کورد ئامادەبووە دەستی بنێتە دەستی داگیرکەرانی کوردستان ، بەڵام ئامادەی سەلماندن و ڕەخساندنی بچوکترین دەرفەتی ئازادی و دیموکراسی ویەکێتی ڕیزی نەتەوەیی نەبوون و نین،** ئەوە سروشتی چینایەتی بۆرژوای نادیموکراسی کوردە. ڕێکەوتنە کاتیەکانیشیان تەنها لەو ساتانەدایە کە لە ڕووی سیاسیەوە تەنگەتاو دەبن و زۆر نابا حەزی دەســـەڵات و پارە دەیانکاتەوە بەگژی یەکدا. ســـووتەمەنیەکەشـــی ڕۆڵەی هەژارو ڕەش و ڕووتی نا هوشیاری ئەم گەلەیە.

ئەمەش دەقی **نامەکەی تاڵەبانی** کە بە خەت و ئیمزای خۆی نووســـراوە، وەک خۆی دەینوسمەوە:

نامەی تاڵەبانی بۆ محمد حاجی محمود

یەکێتی نیشتمانی کوردستان

الاتحاد الوطنی الکردستانی

العدد: التأریخ: ٢/١٢/ ١٩٨٥

برای خۆشەویستم کاکە حەمەی بەڕێز سڵاوێکی شۆڕشگێڕانەی گەرم شادی و خۆشی و بەختیاریتانم داوایە و ئیمەش شوکر باشین.

نامەی ٢٥-١١-١٩٨٥ تان گەیشـــت زۆر ســـوپاس بۆ هەســـتی برایانەتان و بۆ هەوڵو هاوکاری یەکانتان. ئێمەش (وەک سەرکردایەتیی ی.ن.ک) هەمو هەنگاوەکان و هەڵوێســـتەکانمان لەســـەر ســـەرەتاکان و ڕەوشـــتو خوی شـــۆڕشـــگێڕانەی دێرینی یەکێتی یە، بۆیە هەم لە پەرۆش و دڵســـۆزیەوە و هەم لە جدییەت و ســـەر ڕاســـتیەوە سەرچاوە دەگرن.

براگیان: ئێمە لەگەڵ تۆ بە ڕاستمانەو بە پەرۆشـەوە دەمانەوێ برایەتی بکەین و هەمیشەش بە ڕاشکاوی و سەربەستی هەڵوێستی خۆمانم بۆ نوسیویت. لە بیرمە کە لە دەرەوەی وڵات گەڕامەوە دیسان نامەمان بۆ یەکتر نوسی! ئەوی ڕۆژیش فێڵ و

چاوشارکێمان نەکرد. سیاسەتی ئەوی ڕۆژێ چۆن بوو وام بۆ نوسین! دیارە خۆشت ئەتزانی ئەویَ ڕۆژێ نەدەکرا دڵی برایانی کۆمەڵە بڕەنجێنم، **بۆیە بە قسـەی ئەوانم لەگەڵ کردیت.** ئەمجارەش پرسم بە کاکە نەوە کردو ڕەئی ملازم عمریشم وەرگرت- دیارە ســـالارو تاقمەکەی نەمابوون. بۆ مەلابەختیاریش کە لە ســـەرکردایەتیشـــدا نەمابوو- وە ئەگەر هەردوکیان (کاکە نەوەو م.عمر)زۆر زۆریان پی خۆش نەبا، پێ باش نەبا، بەلاوە پەسـەند نەبا نامەم بۆت نەدەنووسـی، وە بەو جۆرە دەستی برایەتیم بۆ درێژ نەدەکردی.

کـاکە حەمە : من دەزانم تۆمنـت خۆش ویســـتووە و ڕێزت گرتووم! منیش هەروابومە، بەڵام قەت ڕەئی خۆمم نەســـەپاندووە بەســـەر ڕەئی برایان دا بەڵکو بە قســـەم کردوون : بۆیە هەقە دڵنیا بیت کە ئێمە بە ڕاســـتمانە و بە دڵ وگیان لێت هاتوینە پێش. مایەوە چەند مەسـەلەیەکی گرنگ، وەک موتمانە(ثقە) و باوەڕ بە یەک کردن، وەک باش زانینو تێگەیشتنی وەزعی یەکتر، وەک نوارینە یەکتردا وەک براو هاوپەیمان، بە ڕەچاوکردنی دەسـکەوتەکانی ڕاسـتەقینەی هەمولایەک. بۆ موتمانەو بـاوەر پێویســـتیمـان بە ١-کـارو کردەوە هەیە ٢- بە زەمـان و وەخت هەیە.٣- بە چاوپێکەوتن و یەکتر دیتن هەیە- هەروەک پێویستە باوەڕیشمان بە یەکتر هەبێت**(من تۆم گەرەکە)** .

وەزعی تۆ : ئێمە ڕەچاوی دەکەین. پێم خۆشـــە لەودیو، ئنجا لە نـاو حســـکع پایەدارو پایە بەرز بیت و قســـەت بڕوا- ئەمە بۆ ئێمەش باشـــە. گەر ئەمە نەکرا لە پێشـــەوە لەگەڵ خۆت و هەڤاڵەکـانی لای خۆت! ئنجا ئەوانی تریش. **دیـارە ئێمە یەکبوونەوەمان پێ لە هەمو شـتێک باشـترە،** بەڵام بۆ هەموو جۆرە هاوکاریەکیش ئامادە ین.

وەزعی ئێمە : بە داخەوە، سەبارەت بە دووری و پرۆپاگەندەی ناحەزان، وەزعی ئێمە لە لای ئیوە ڕوون و ئاشکرا نیە:

کاکە حەمە : وەزعی ی.ن ک ئیمڕۆ لە هەموو ڕۆژیک زۆر باشـــترە: لە ڕوی ڕێکخسـتنەکانی شـارەکان و لادی یەکانەوە(لە ڕوی ژمارەو چونایەتیانەوە ئیمرۆ لە هەمو کاتیک و زەمانیک زۆر زۆرترو چالاکترن)، لە ڕوی (ە.پ.ک) ی ئێمە و لە ڕوی ژمـارەو چەکو چونـایەتی یەوە[لە **ڕوی یەکێتی ڕیزەکـانی** و **نەمـانی (مراکز قیوا)**- عەشـــایەریەت و هتد] لە هەموو کاتێک زۆرترو باشـــترە. **ڕاســـتە ســـەدان پێشـمەرگە تەسـلیم بونـەتەوە**- بێ چەک و بە چەک-**سـەدانیش دانیشـتوون.** بەڵام ســـەدانیش هـاتونەتە ڕیز و پتر لە دووســـەدیش بە چەکەوە گەڕاونەتەوە. بنوارە ژمارەی چالاکی، ژمارەی کوژراوی دوژمن، ژمارەی ئەســـیری دوژمن، ژمارەی چەک و دەسکەوت،

ژمارەی ڕەبیەی گیراو، بزانە شۆڕشەکەمان چەند گەشەی کردووە. کاکە حەمە باوەڕبکەن ە،پ.ک ئیمڕۆ بە هەزاران هەزارە**!** جگە لە بەرگری میللیش. چەکی سووکیش زۆر باش بووە و چەندیش هەبێ – گەربمانەوێ – پێشمەرگە هەیە و دەبێت.

لە ڕوی مالیشەوە، وا یەکەم ساڵە(ساڵی ١٩٨٥)هەموو مانگێک یارمەتی پێشمەرگەی خیزاندار(50دینار)و سەڵت (25 دینار) ئەدرێت جگە لە یارمەتی تر. **بەشی دوساڵی تریش ئیحتیاتمان هەیە**، بێ ئەوەی یەک فلسمان لە دەرەوە وەرگرتبیت. وەزعی جەماهیریشمان زۆر باشە. خەڵکی کوردستان ئەوەی خۆش دەوێت کە لە ساحەکەدا بجەنگێت و فیداکاری بکات و قوربانی بدات. شوکر(ی.ن.ک) و(ە.پ.ک)یش هەر ئەوە دەکەن. جگە لە مانەوەشمان لە ناو کۆمەڵانی خەڵکدا.

لە ڕوی پەیوەندی دەرەوەشەوە، بۆ یەکەم جارە دوای ئاشبەتاڵ شۆڕشی کوردستان لەگەڵ وڵاتانی – سۆشیالیستی و زۆربەی حزبە سۆشیالیست و شیوعیەکان و هێزە شۆڕشگێڕەکان، ئەم جۆرە پەیوەندیەی دەبێت. لەگەڵ لیبی بەینمان باش بۆتەوە.. لەگەڵ سوریەش نێوانمان خراپ نیە. ئەوا خۆشت دەبینیت کە جمهوری ئیسلامی دەیەوێ نێوان خۆش و چاک بێت و ئێمەش وا ئامادەین و داوامان لە ئێوە ئەمەیە :

١-**ئەم نامەیەم بۆ بگەیەنیت بۆ ایت الله المنتظری بەڕیز.**

٢-بە برادەرانی لای خۆتان بڵی (مەبەستی تاڵەبانی ئێرانیەکانە – نوسەر) (ئەوانەی کاک وریایان دیوە) کە ئێمە ئامادەین وەفدێک بنێرین بۆ لایان بۆ باس کردنی هەمو شتێک.

تۆش وەک براو دۆست هەقە خۆتو کاک محمد شاکەلی نزیک ببنەوە، تاکو ئێمەش کاک فەرەیدون(یان برایەکی تری کۆمەڵە) لەگەڵ کاک شێخ دارا و کاک شەوکەت بنێرین بۆ لای کوڕەداوێ تاکو یەکتر ببینن، گەر باوەڕیشت هات ئەوا خۆت سەرێکم لێ بدە یان با کاک محمد شاکەلی بێتە لامان بۆ سەردان و گفتوگۆ.

سالار+جەعفەر+مەلابەختیار

خۆت باش ئەوانە دەناسی ، وەزن و قیمەتی ڕاستەقینەیان باش دەزانی. لە دەوری گیرە شێوێنی و خراپەکانیان شارەزای. دەوریان لە شەڕی براکوژەدا، لە تێکدانی ی،ن،ک و شۆڕشدا . بەڵام ئەوەی دەمەوێ بۆتان بنووسم ئەمەیە :

١-**ئەوانە کە خۆیان زۆر پێ زل بوو، خۆشیان زۆر فیشاڵچی و خۆ هەڵکیشن خۆیان زۆر بە گەورە دانابوو! ئێمەش زۆر کەسمان ناردبووە ناویان، لە** (ە.پ.گ)دا **هەرچی دواندبو بۆیان و بە ئێمەی گوتبوو، پێمان گوتبوون لەگەڵیان**

بڕۆن! تەنانەت مەلا بەختیار کاک رۆســـتەم وکاک وەهاب و کاک حامیدی بە هی خۆی دەزانی و لای سەیربوو کە لەگەڵ کاک شەوکەت چوون بۆ گرتنی!!

٢- ئەوانە هەندێ کادری ترسنۆک و بەزیویان لەگەڵ بوو. هەندێ کۆنە سەرتیپی پاشــەڵ پیس وەک فەرەیدون(کە پەیوەندی هەیە لەگەڵ ئیســتیخبارات-دا وا نامەکەت بۆ دەنێرین- جمال خواکەرەم لەســەر دزی و ســاختەچیەتی براکەی و بە کارهینانی شـۆڕش بۆ ڕاوو ڕووت لامان بردبوو- جلال حەمەی محە- **ناردم بە دوایدا** لەسـەر (مناڵبازی) بۆ محاسەبەی ترساو هەڵات!

بە کورتی دامان نابوو(٣٠٠) کەس بن بەڵام باوەڕ بکەن سـەد دەرنەچوون**!! لە ناو شــاریش تاقمێکە، مناڵ و لاوی متطرفن کە شــەیدای ووشــەی شــیوعیەت و کۆمۆنیزم و مارکســـیزم لینینیزمن. بێ ئەوەی تێیان بگەن،** بەڵام هەمویان بە – سالارو مەلا بەختیاریشەوە-دەیانەوێ حزبێکی کۆمۆنیستی عێراقی تازە دابمەزرینن، چونکە (حشع) یان پێ تحریفیە(رڤێژنیستە)!! بەڵام ئەو تاقمە ساختەچی (کەڵەکچی) لای هەر یەکە ئەوە دەڵێن کە خۆیان پێ وە پێش دەکەن :

لای حشـع دەڵێن دۆسـتی تۆین و لە دواڕۆژدا دێینە ناوتان، لای کۆمەڵەی ئێران دەڵێن باوەڕمان بە مارکســـیزمی ئینقلابی یە و هەرچی ئێوە دەیڵێن پشـــتیوانی لێ دەکەین و حشـع تحریفیەو روس ئیستعمارە! لای ئێران دەڵێن (پەرچەمی ئینقلابین)، لای هەندێ دۆستی حوکمی عراقی دا دەڵێن ئێمە عراقین. بۆ ئاگاداریت مەلا بەختیار خاوەنی نظریەیەک بوو دەیگوت : دەبێ هەتا دوایی گفتوگۆ لەگەڵ عراق ئیدامە پێ بـدەین، تــا دواچۆڕی گفتوگۆ!! بۆیە نــاوی نظریەکەی لای ئێمە (نظریەی دواچۆڕ)بوو.

٣-**کەوا بە ســووکو ســانایی** مەلابەختیار و خولە کەشــکۆڵ و پشــکۆ گیران و ڕیزێ لایەنگریان چەک کران ، پتر ریســوا بون و حەجمی حەقیقیان دەرکەوت. کە دەرزیەکمان بە بالۆنە پفدراوەکەیاندا کرد فس بوونەوە و هاتنەوە ســـەرحەجمی خۆیان. بەڵام هێشـتا ماویانە: کەمترو بچوکتر و سـووکتریش دەبن. جارێ سـەرەتای گلۆر بونەوەکەیانە هەتا دەگەنە نـاوچاڵی نەمـان ، وەختێکی دەوێ! بـاوەر بکەن لە کۆمەڵەدا لە ســـەدا پێنج کەســـیان لەگەڵ نیە. باوەڕ بکەن(ە.پ.گ)ســـەدی پێنج پێشـمەرگەیان لەگەڵ نیە. باوەڕ بکەن زۆر سـووناک و ڕیسـواشـن لە ناو خەڵکدا. بەڵام خۆت سـالاری فیشـاڵچی و تڕزل دەناسـی: خۆت مەلا بەختیاری لە خۆبایی و فولـی گیراو دەناسـی، لە لای (حدکع) و ئێرانیش دەبێ درۆی زل و فیشـاڵی گەورەو بوختانی شاخدار بکەن بۆ گەرم کردنی بازارەکەیان.

بە کورتی تاقمێکی گێرە شێوینی سـەرلیشـێواوی بچوکن. فکریشـیان نوێ نیە! لە دانانی (حشع)ی نوێ نوێ نییە! بەڵام بیرێکی چەوتی بێ دواڕۆژی پووچەڵە! تەسلیم بوونەوەش یەگجـار زۆر نەبوو! بەڵکو لە مەڵبەنـدی (٣) نەبێت شـــوێنەکانی تر،

زۆرتر بژار كردن و پوخت بوون بوو! زۆریش لە جیاتی ئەوان هاتنەوه ڕیز: ئەمە جگە لەوەی لە هەل و مەرجی ئێمەو ئێستەدا دڵنیاشم لەوەی كە نوسیووتە كە رەئی تۆ لەسەر سالار و ئەمسالی سالار هەروەك ڕووداوەكانی نسكوڵان و بێوران وایە.

ئینجا دێمە سەر وردە مەسەلەكان:

١-چەك كراوەكان ئاگاداردەكەین كە بێنەوە لای خۆت. باوەڕ بكە ئێســـتە ئێمە لای تۆ بە لای شـــۆڕش و (هاوپەیمانی خۆمان) دەزانین، چەندە پڕو قەڵەباڵغ بێت پێمان خۆشە.

٢-نازانم مەسەلەی شەهیدكردنی (مامە ڕەشەی كەچە) چی یە؟ باوەربكەن ئاگام لێ ی نیە.

٣- ئامادەین بە تەواوی ڕیكەوتنەكەمان لەگەڵ خۆت جێ بەجێ بكەین.

٤-وەفـد دەنیرین بۆ كوڕەداوێ: كـاك فەرەیـدون(یـان هـاوڕێ یەكی تری كۆمەڵە)+شـێخ دارا+ كاك شـەوكەت بۆ ناوچەی كەناروێ و كوڕەداوێ تاكو تۆش لەگەڵ كاك شـیخ محمد شـاكەلی تەشـریف بهێنن، منیش وام لە پەنا یاخسـەمەر لە بنـاری شـــاخەكەم(كـانی مراد) گەر پێتـان خۆش بوو،بفەرموون ،یان بیهێڵنەوه بۆ جارێكی تر.

وەك دۆستێكیش دەیڵێم، گەر لای ئێران و لای حزبەكەتان بۆتان خراپ بوو ئەوا مەیەن بۆ لام، من باوەڕم بە تۆ هەیە. گەر بۆشـتان خراپ نەبوو، پێتان خۆش بوو، دڵنیا بوو بوون ئەوان بەخێر بێن بە ســـەر چاوان، بەڵام تكایە حســـابی ئەوه بكەن هـاتنەكەت زەرەرتـان لێ نەدات لە دیوی ئێرانـدا، چونكە ئەمەیـان بۆ ئێمەش زۆر خراپە.

براگیان كاكە حەمە

بۆ ئەوەی یـارمەتـی شـــۆڕش و ی.ن.ك یش بـدەن ئەوا زۆر مەمنونـین چونكەخۆشـت ڕۆڵەی شـۆڕش و لە پێشـمەرگەكانی یەكەمیت، پیاوێكی جوامێریش دیارە هەردەبێ وابیت.

ئنجا داواكانی من ئەمەی خوارەوەن :

١-نامەكەم بنێرە بۆ جەنابی ئایەتوڵلای مونتەزەری.

٢- ئەو (بەستانەم)بۆ بنێرە بۆ كاك حازم و كاك علی شەنگاری.

٣-نامەكەی دایكی باڤڵم بۆ بخەرە پۆســـتەوه بۆ دایكێتی لە لەندەن. ســـوپاســـت دەكەم.

منیش لەگەڵ كاك شەوكەتدا:

١-بێسیمێكی باشت بۆ دەنێرم، لەگەڵ جفرەی تایبەتی خۆشت(مجەفیرە)پەیدا بكە تاكو پێكەوه قسە بكەین.

٢-فیدیۆیەکت بۆ دەنیرم، هەر بەیانی ڕادەسپێرم بۆتان بکرێ.
٣-کامێرایەک دەنێرم بۆ کاک شـــیروان بەشـــکە دڵی لێم چاک بێتەوە تکایە زۆر سڵاوی لێ بکە و هەوڵ بدە ئاشتی کەیتەوە لەگەڵم.
٤-هەرچی تۆ پێویستت پێ بێ بە من بکرێ بۆت دەکەم.
براله، بۆ نـاردنی کـاک علی حەوێزیش زۆر مەمنون دەبم، بۆ نـاردنی هەنـدێ کەســـی تریش بۆ دەرەوە، دیســـان تکایەکی برایانەم هەیە، پاشـــان ناوەکانیان دەنێرم بۆتان. زۆریشـم پێ خۆشـە بارەگاکانتان بێتە (بێژووێ) ئێمەش لە سـەفرەو زەروون هەین، پەیوەندی ئاسان دەبێت. دڵنیابە من بە قسەی(پشکۆ،سالار،مەلابەختیار، شێخ عەلی) باوەڕم نەکردبوو، **ڕۆژەکەت لە بیرە چیم پێ ووتن لەســـەر تۆ؟** بەڵام خۆت دەتزانی وەزعمان چۆن بو؟ بەشی زۆرو کەم چۆن بوو؟
ســالار، جەعفەر،مەلابەختیار، ناوەندی کۆمەڵەبوون، من نرخی تۆم، قەدری تۆم هەرزانیوە، هەر بۆیەش وا خۆم خەریک دەکەم بە برایەتیەوە، بە دڵ و بە پەرۆشەوە ئێستاش نەچوە بچێت، ئەوەی ماوە زۆرترە لەوەی رابردوە.
لە دوایدا جارێکی تر سڵاوی برایەتیم هەیە بۆ کاک شیخ محمدی شاکەلی و کاک شیروان و کاک عبدولخالقی دۆستی دێرین، سڵاوم هەیە بۆ هەموو برایانی لای ئێوە و هەربژی بۆ

برای دڵسۆزتان
مامجەلال

ئاگاداری: وا هەندێ بلاوکراوەم بۆ ناردیت
دوو داستانیش بۆ کاک محمد شاکەلی.

ملازم عومەر عبدوللا کە لە غەم و پەرۆشـی وەزعەکەدابوو. وەک نارەزایەتی دەربڕینیش لە دژی ئەو شـــاڵاوەی یەکێتی دەســـتی لە کار کێشـــابووەوە و چووبوە سـێروانە دانیشـتبوو. بێ ئاگاداری کۆمێتەی سـەرکردایەتی ناوخۆی ئاڵای شـۆڕش. کەسـێک بە ناوی نهێنی (هوشـیار) **سـەربەخۆ وەک ڕای شـەخسـی** خۆی نامەیەکی ناردبوو بۆ ملازم عومەر، ئەویش بە ڕای کۆمێتەی ســـەرکردایەتی ڕێکخســـتنی ناوەوەی زانیبوو، ئەم نامەیەی نارد بۆ کۆمێتەی شارەکان:

نامەی ملازم عومەر بۆ کۆمیتەی سەرکردایەتی ئاڵای شۆڕش

سێروان
٩٨٥/١٢/٧

هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕشی تێكۆشەر

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانە
بە هیوای سەركەوتنتانم.

زۆر بە داخەوە كاتێ ڕوناكی شێخ جەناب هات هێندە وەزعەكەم لا ناخۆش بوو، هی ئەوە نەبووكە بە ئاسـودەیی نامەیەكتان بۆ بنووسـم و كار گەیشـتە ئەوەی لەمن كەوتنە گومانەوە و دیارە ڕوناک هەندێ شـــتی بۆ باســـكردون. من گەڕامەوە شوێنەكەی خۆم.

هاوڕێ یەک بە ناوی (ووشـــیار)نامەیەكی بۆ ناردووم و تیایدا داوای ئەوەم لێ ئەكات استقالەكردنی من و چەند كەسێكی تر سوودی نیە و ئەبێ موقف وەربگرین لە ی.ن.ک. جا نازانم ئەو هاوڕێ یە چۆن سـەیری من ئەكات؟ ئایا منی وەک ئاڵای شۆڕش حساب كردوە؟ **استقالەكردنی من لەبەر ئەوەیە كە دژی نەبوونی ئازادی و دیموكراتیم. نەک وەک ئاڵای شـــۆڕش هەموو شـــتێكی ی.ن.ک ڕەت بكەمەوە،** هەموو ئەو شـتانەی یەكێتی ی كردوویەتی وەک مەسـئول من تیایدا بەشـداربووم و چاک كرابێت یان خراپ من رەئیم هەبووە و لە زۆری پەشـــێمان نیم. مەســـەلەی گفتوگۆ لەگەڵ میری ئێوە بە خیانەتی دەزانن. من رەئیم داوە بۆ گفتوگۆ و قیـادەی شەڕی دابانیشم كردووە و دوای گەڕانەوەم لە شەڕەكە هەر وتومە كارێكی خراپمان كرد كە شەڕمان هەڵگیرساندەوە. جا ئەو مەوقیفەی من هەر حسابێكی بۆ بكرێت بە لای خۆمەوە گرنگ نیە و خۆم دەناســـم كە لە ترســـنۆكی و بەزین و چۆک دادانی خۆمەوە نیە. ٩ ســال و ٣ مانگم لە شـوێنێكدا بەســەربردووە و ئەتوانم باقی تەمەنم ببەخشـم بە مەسـەلەی ڕەوای میللەتەكەم. **بەڵام وەزعی كوردو شـۆڕشـەكەی بەوە نازانم لە درێژە پێدانی بزوتنەوەی چەكداری بگەینە ئەنجامێكی باش.** مساوەمەیش بێت پێم چاكترە وەک لە تیاچوونی شـۆڕشـەكە.پاسـان من نەگەیشـتوومەتە قەناعەتی ئێوە لەســـەر یەكێتی نیشـــتمانی. ئەگەر قەناعەتم وەک ئێوە وابوایە هەڵبەتە پێكەوە كـارمـان دەكرد و من یەكێـک دەبووم لە ئێوە. ئەو مـذكەرەیەی نوســـیبوتـان بۆ ســـكرتێری گشـــتیی.ن.ک بە ڕاســـتی من لەگەڵ هەندێ ڕاو بۆچونیا نەبووم و بە ڕوناكم ووت ئەوە لغەی تفاهم نیەوئەگەر ئەمە بدەینە مام جلال، ئیتر ئەبێ ئومێدتان بە پێک هاتن نەمێنێت ، هاوڕێ هوشـــیار لە نامەكەیدا وەک بیەوێت داوا لە چەند كەسـێک بكات تمرد دروســت بكەین و هێز جیابكەینەوە و لەشــكرێک دروســت بكەین بەرامبەر ی.ن.ک. بە ڕاشـــكاوی حەز دەكەم لەوە دڵنیابن كە من بەش بە حاڵی خۆم بڕوام بە شـــتی وەها نیە و جا ئیتر ئێوە خۆتان و ویژدانتان چی بە من دەڵێن! ئەوەی من كردوومە تەنیا بۆ بەرپەرچ دانەوەی ئەو جۆرە چارەســـەرەیە كە

چەند ســـاڵە لە ناو ڕیزی كۆمەڵەدا كراوە بۆ كێشـــەكانی ناو خودی كۆمەڵە و دژی نەبوونی ئازادی و دیموكراتی بووم. مانای وا نیە كە من هەموو شـــتیكی ی.ن.ك ڕەت دەكەمەوە. ئێستایش بۆ ڕزگاركردنی كاك بەختیار ئەو هاوڕێ یانە چی بە من بكرێت غەیری تمرد و هێز جیاكردنەوە دەیكەم و پێم چاكە ئەگەر هاوڕێ یەكی ســـەركردایەتیتان بێت لێرە بە ســـەربەســـتی قســـە بكەین و ڕێگەكەیش ئەمین و سەلامەتە.

هەربژین و سەركەوتووبن

عومەر عەبدوڵلا
١٩٨٥/١٢/٧

من بە نامەیەک بە ناوی كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆوە ئاگاداری كاك عومەر عەبدوڵلام كردەوە كە ئەو نامەی بۆی نووســـراوە لە لایەن ئەو هوشـــیار ناوەوە، بە هیچ جۆرێک پەیوەندی بە ڕای ســـەركردایەتی ڕێكخســـتنەكانی ناوخۆوە نیەو ڕای شـــەخســـی كەســـێكە ناردوویەتی، و ئاڵای شـــۆڕش بە پێی بڕیارەكانی دەســـتەی دامەزرێنەری بڕیاری هێز جیاكردنەوەی نەبووە ونیەو ئەو برادەرە هەركەس بێت ئاگای لەو بڕیارانە نیە و قســـەی خۆیەتی. وزۆر ســـوپاســـی هەڵویستی ملازم عمرم كردو بۆشم ڕوون كردبۆوە كە ئاڵای شۆڕش بە هیچ شێوەیەک لەگەڵ جیابوونەوەی هێزی چەكداردا نەبووەو نیەو ستراتیژی ئێمە خەباتی شارەكانە نەک شاخ و دیارە ئەوەی نامەكەی ناردووە بۆت ئاگاداری ئەو بڕیارانە نیە و نامەیەكی شـــەخســـی كەسێک بووە.

كاک عومەریش لە وەڵامی ئەو نامەیەی كۆمێتەی سەركردایەتی ڕیكخستنەكانی شارەكانی ئاڵای شۆڕش دا ئەم وەڵامەی نووسی بوو:

نامەی ملازم عومەر بۆ كۆمیتەی سەركردایەتی ناوخۆی ئاڵای شۆڕش

ئاڵای شۆڕش ی بەرێز

سلاوێكی شۆڕشگێڕانە

بە هیوای سەركەوتنتانم

نامەكەتان گەیشـت و سـوپاسـی تەقدیرتان دەكەم بۆمن و لە ڕاسـتیا من ئەمەم لا ناخۆشـــبو كە هەموو ژیانی ٩ ســـاڵەی خەبات و ماندوبوونی خۆم بەلاوە نا و لە پیناوی ئەوەی كە ســـەركردایەتی یەكێتی ی ڕێگەی دیموكراتی نەگرت لەگەڵ كاک بەختیار و ئەو هاوڕی یانە و ئاڵای شۆڕش بە گشتی. بۆیەشم نەكردوە كەوا سوپاس و تەقدیر بكرێم. بەڵام لە لایەكەوە یەكێک بێت و بنوسێت كە ئەوە شتێكی وەهایە و ئەبوایە شـــتێكی كەم بكردایە. بە هەرحاڵ من نامەی ئەو هاوڕێ یە وەک شـــتی شەخسی سەیر دەكەم و نوسراوی بەڕیزتان جێگەی تەقدیرە. حەز دەكەم لەوە بگەن

كە مشـــكلەی من جیـاوازە لەگەڵ هی ئێوە لەگەڵ یەكێتی. هی ئێوە ئەمەیە كە بە یەكجاری دەستتان لە كۆمەڵەو یەكێتی شتوە و ئێستا ڕێكخراوێكی جیاوازن. كێشەی گەورەی من لەگەڵ یەكیتی بە گشــتی و كۆمەڵە بە تایبەتی هەر لە كۆنەوە دژی ئەو جۆرە چـارەســـەرە بووم كە بۆ ململانێ ی نـاو ڕیزەكـانی كۆمەڵە گرتیـانەبەر و كۆتاییەكەی بەم مآســاتە دوایی هات. من پێموابوو، ئەگەر وەها نەكرابایە ئێســتا چ كاك بەختیار، چ كاك ســالار، ج مامۆســتا جەعفەر زۆر هاوڕێ ی تر دوور نە ئەكەوتنەوە لە كۆمەڵە و ئێمەیش بە تایبەت من و كاك ئازاد و هەندی هاوڕێ ی تر تو شی ئەم حاڵەتی یەئسە نەدەبووین. وەک شێوەی چارەسەرەكەمان پێ خراپ بوەو لە پیناوی نەبوونی جەوی ئازادی دیموكراتی ....لە هەمان كاتدا جیابوونەوەی بەشــێك لە هێزی پێشـــمەرگە بە هەر ناوێكەوە بێت پێمان كارێكی خراپ بوە و گەیشــتینە قەناعەتێک كە لەو بەینەدا ئیتر ئێمە كارمان پێ ناكرێت و كشــانەوەمان چاكترە. بە مانەوەمان لە مەوقیعی مەســئولیەتدا بڕواتان هەبێت هیچ تەئســیریكی نەدەبوو، ئەبوایە ئێمە دوای قەناعەتەكانی ئێســتای ســەركردایەتی كۆمەڵەو یەكیتی بكەوتینایە بۆ چارەسـەری ئەو كێشـەیە. حەز دەكەم وەزعی ناو پێشـمەرگە تی بگەن كە وایان لێ كردووە لە ٧٠% ی و بگرە زیاتریش بەو كارە ڕازیە كە سەركردایەتی یەكێتی كردویانەو باقیەكەشـــی كە ناڕازیە هی ئەمەیە كە پێ یان ناخۆشـــە كاك بەختیـار و ئەو هـاوڕێ یـانە گیراون و قەنـاعەتیـان بەوە نەكردووە كەوا هێز جیادەكەنەوە، بە عام لە ٩٩% ئەتوانم بە ڕاشـــكاوی بڵێم كە لەگەڵ جیاكردنەوەی هێزدا نیە و بگرە دژی ئەوەســـتێتەوە. ئەوە حـاڵی نـاو شـــۆڕش و یەكیتی و هیچ چاوەڕوانی ئەوە مەكەن كە زەخت بە پیشـــمەرگە بكرێت. ڕاســـتە من مەســـئولی مەكتەبی عەسـكەری بوم و زۆری پێشـمەرگەو كادرە عەسـكەریە ئەساسیەكانی ناو شـۆڕش ئەمەندەی بە قسـەی من هەڵسـوڕاون و بەگەڕخراون، ئەوەیان بۆ حاڵەتێک بوە بۆ شەڕ لەگەل دوژمن و لەگەڵ دوژمنانی یەكێتی. بەڵام بۆ بەربەرەكانی یەكێتی بڕواتان هەبێت لە دەســـتەكەی خۆم ڕانابینم چونكە من ٩ ســـاڵە بەو اتجاهە ئیشـــم نەكردووە. ڕە ئی عامی پێشـمەرگەیان والێكردووە كەوا مەلابەختیار و كاك سـالار و ئالای شـــۆڕش هەموو یەكن و هەموو ویســـتویانە بەشـــێك لە هێزەكەی یەكیتی جیابكەنەوە و بۆ خۆیان لەشـكر دروسـت بكەن. ئەگەر ڕەئی پێشـمەرگەی یەكێتیتان ئەوێت ئەوەیە كە بۆم نوسیون و من بەش بە حاڵی خۆم ئەو حاڵەتەم پێ خۆش نیە و ئەگەر بەدەست من بوایە و بە حەزی من بوایە پێم خۆشبوو هەموو هێزی پێشمەرگە بە گشـــتی دژی ئەو ڕەفتارەی ســـەركردایەتی یەكێتی بوەســـتانایە و منیش دەنگم بخســـتایەتە پاڵ دەنگیان بۆ ئازادكردنی كاك بەختیار و ئەو هاوڕێ یانە. هەیە لە دڵەوە كاك بەختیاری خۆش ئەویت و دەڵێن یەكێک بووە لە سـەركردەكانی شـۆڕش و كۆمەڵە و یەكێتی و زۆری كردووە بۆ كۆمەڵە. بەڵام بردوویانەتە مێشـــكیانەوە

کەوا کاك بەختیار ویســـتوویەتی هێز جیاکاتەوە و **نوســـراوەکانی کاك ســـالارو ماموستا جەعفەر کە گیراون لای کاك بەختیاریش هەر ئەوە دەسەلمێنن** و ئەوەی کە پێ یان دەڵێ وا نیە نیازی جیاکردنەوەی هێزیان نەبووە. دەڵێن فەرموون ئەوە نامەو بەڵگەی خۆیان!

دیارە لە بینینەکانی من و کاك بەختیار ئەو وەزعەی ناو هێزی پێشـــمەرگەم پێ نەوتووە. چونکە ئەوان گیراون و لە حاڵەتێکی نەفسی ناخۆشدان. بەڵام بە پێویستم زانی ئیوەی لی ئاگادار بکەم. ئێســـتا خانویەکیان دروســـت کردووە لە هەڵەدن بە شێوەیەک حمام و توالیت و هەمو شتێک لە ناو خانوەکەدایە. بیان بەنە ئەوێ و بەو حسابە ئەگەر کاك بەختیار و شێخ عەلی بیانەوێت خێزانەکانیشیان لەگەڵ بێت و لەو خانوەدا دەست بەسەربن. بەڵام شوێنی حەراسەت و شتی لەو بابەتەیان هەر لە ناو خانوەکەدا کردووە. نیازی بەردانیان نیە بەم نزیکانە. دەڵێن کاتێ بەریان ئەدەین کە ئیتر مەترســـیان نەمابیت کە هیچیان پێ دەکرێت. **بە نیازی ئەوەن لەگەڵ پارتی وحزبی شـیوعی پێک بێن، ئەو کاتە لەگەڵ ئیوە قســـە بکەن.** ئازاد هەورامی لای من بوو، ووتی **مذکرەکەی ئالای شـــۆڕش** بۆ مام جەلال وایان حســـاب کردووە کە ئەوە شـــەڕە جوینەو وتویانە هەتا رەئیان لەســـەر یەکێتی نەگۆڕن و وەک دۆســـتانە نەیەنە پیشـەوە ئیمە لەگەڵیان دانانیشین. جا ئێوە هەقە بیر لە وە بکەنەوە کە ئیتر بەم نزیکانە ئەو برادەرانە بەرنادەن و هەوڵی چارەسەری تر بدەن. ئەگەر بۆتان ئەکرێت و بۆتان دەســـت ئەدات نەرمتربن لەگەڵیان. من ناڵێم واز لە قەناعەتەکانی خۆتان بهینن. بەڵام ئەگەر بتانەویت ئەو برادەرانە ڕزگاریان بیت ئەو شـــێوە نووســـینانەی ئێوە بۆیان توندتریان دەکات. کاتێ من لەوێ بووم لە ئاخر دوو ڕۆژدا کەوتنە گومانەوە لە من کە گوایە نیازی دەربازبوونیان هەیە بە ڕێگەی هەڵاتن و بە غەیرە مباشر پێ یان ووتم و حەراسەت و شتیان لەســەر توندتر کردن. منیش بە عاجزی گەڕامەوە و ڕوناک ئەو شەوە لەو ناوە بووە. ئاگادارە کە هەمو پێشمەرگەیان خستە ئینزارەوە. تەنها وەعدیان بە ئێمەدا کە ژیانیان پارێزراوەو بەریشـــیان ئەدەن. بەڵام کاتێ کە خۆیان قەناعەتیان کرد کە ئیتر بەریش بن هێزیان پێ کۆ ناکرێتەوە.

مەترســـی ئەمەم هەیە کەوا اضـــراب بکەن لە نان خواردن و ئەگەر ئەوەبکەن ڕەنگە هەبێت پێی خۆشـــبیت بمرن و بڕواتان هەبێت تەئســـیری نابیت و حزبی دیموکرات ئەوەندە شـــتەکەی بە گرنگ نەگرتووە، کۆمەڵەی ئێرانیش من و کاك ئازاد قســـەمان لەگەڵا کردن، خۆیان وەزعیان لەگەڵ یەکێتی هێندە باش نیە هەتا یەکێتی گوێ لە قسـەیان بگرێت. وەزعی ناو پێشـمەرگەشـم بۆ باس کردن. ماوەتەوە ســـەر کۆمەڵانی خەڵـک، حەز ئەکەم نموونەی خۆمـانتـان بیر بخەمەوە کـاتێ لە هەکاری هێزێکی هەشت سەد پێشمەرگەیی کە باشترین کادرە عەسکەریەکانی ئەو ســـەردەمی شـۆڕش و یەکیتی تیدابوو، هەمووی بەدەســتی پارتی و بە پیلانی پارتی

فەوتاو لە ناوچو، ئێمە هەموو گیراین، شــەهیدان كاك علی عەســـكەری و دكتۆر خالید و شێخ حسێن و....بە ئەسیری كوشت، كاك ئازاد هەورامی و شێخ عەلی و شــەهید عەلی شیعە و كاك حامیدی حاجی غالی یەک ساڵی ڕەبەق لە ناو بەفرا لە ســجنی پارتی مانەوە، ئەو هەموو نوســینە لەســەر پارتی نوسـرا، بە ئێســتگە، بە بڵاوكراوەی نهێنی و ئاشكرا، لەسەر دیوار نووسین، چی پێویست بوو كرا، لە كام شوینی كوردستان جەماوەر خۆپیشاندانێک یان مانگرتنێکی كرد دژی سەركردایەتی پارتی ئەو سەردەمە؟

هاوڕێ یانی بەڕێز من ئەمانەتان بۆ نانوســم كە تا هەموو تووشــی یەئس ببن و بڕواتان هەبێت بە قەدەر ئێوە و بگرن زیاتریش پەرۆشی ژیانی ئەو هاوڕێ یانەم و تەنیا مەبەســـتی من ئەوەیە كە بە خۆڕایی تیا نەچن و ئیوەیش لای خۆتانەوە بیر بكەنەوە.لەگەڵ كاك ســـالارو ئەو برادەرانە تەنســـیق بكەن. بە رەئی من ئەگەر وابكەن پارتی و حشع بە تایبەتی و جود بە گشتی بیكەنە شەرت لەسەر یەكیتی كەوا ئەوكات لەگەڵ یەكێتی دائەنیشــن ئەو برادەرانە ئازاد كرابن و ئەوەم بیرچو بۆ كاك ســالاری بنووســم و تكام وایە كە ئێوە بۆی بنووســن و بڵێن ڕەئی عمر وایە و لە نامەكەی خۆیدا بیری چووە بۆتانی بنوســن. ئەگەر جود فعلا دۆســتی ڕاســت و ستراتیجی ئاڵای شۆڕش بێت ئەبێت ئەمە بچوكترین داوای بێت. ئێستا یەكیتی زۆر مەبەســتی نزیک بونەوەیە لە پارتی و حزبی شــیوعی و من قەناعەتم وەهایە ئەوە وەســـیلەیەكی باشــە بۆ زەغت دڵنیایش بن چی بە من بكرێت دەیكەم بۆ ڕزگار كردنیان. حالیا هیچ نزیک بونەوەیەک لە نێوان یەكیتی و ڕژێم نیە و من ئەوەی پێشترم بۆیە نەنوسی بۆتان كە گوایە بە نیازبم ئەمجارەش لە وەفدی مفاوض دا بم و ئێستا من ئینسانیكم بی لایەن و دۆستی هەموان و یەكیتی پێویستی بە ڕەئی من نیە لەسەر گفتوگۆ و منیش بە نیازم ئەمجارە نە بە چاک ، نە بە خراپ لەمەڕ مەسەلەی گفتوگۆ ڕەئی نەدەم و قسە نەكەم.

تكام ئەوەیە ئەو نامانەی من بۆ كاك سالارو مامۆستا سەلام و كاك فەرەیدون حەمەساڵح لەگەڵ پۆستی خۆتاندا بۆیان بنێرن و دوا تكایشم ئەمەیە ئەو ئیقتراحەی من ئەگەر خۆیشـــتان بە دڵتان نیە هەر بە ناوی منەوە بۆیان بنووســـن و دڵنیام كە تەئسیری ئەبیت و **ئێستا پەیوەندی نامەو نوسین لە نێوان پارتی و حشع لە لایەک و مەكتەبی سیاسی یەكێتی نیشتمانی لە لاكەی تر هەیەو ماوەیەكی تر ئەگاتە لقاء و یەكتر ببینین و با ئەمە شەرتی پارتی و لایەنەكانی جود بێت.**

هەربژین و سەركەوتووبن

دڵسۆزتان

عومەرعەبدوللا

١٦-١٩٨٥/١٢/١٧

لە بەرواری ١٢/١٢/ ١٩٨٥ ســـێ كەس لە زێوێ ی ئێران بە نهێنیەكـانی (صـادق-عماد ئەحمەد) و (وەستا ئەنوەر-كریم عوسـمان) و (سـیروان). نامەیەكیان ئـاراســـتەی مەلا بەختیـار كردبوو لە وەڵامی نـامەیەكی مەلابەختیـاردا كە بۆیـان نێردرابوو لە زیندانی یەكێتی یەوە ئەمەش دەقی نامەكەیە:

نامەیەک لە زێوەوە بۆ زیندان

هاوڕێ ی زۆر بەڕێزو خۆشەویستمان کاک بەختیار

گەرمترین سڵاوی هاوڕێ یانەو وەفاداری و خۆشەویستیت پێشكەش ئەكەین..

نـامە زۆر بە نرخ و پڕ لە ڕەئی مەعقولەكەتمـان پێ گەیشـــت و كردمـانە سـەرچاوەیەكی گرنگی كارو بۆچوونی سیاسـی مان...هەرچەندە تۆ دیلی سیاسـەتی دژ بە دیموكراســی و ئازادی ســەرانی (ی.ن) ی بەڵام هەموو ڕەئی و پێشــنیارو بۆچوونەكـانـت لای ئێمە هەر هەمـان ڕەئی و پێشــنیـارو ئەمری ســەركردەی خۆشەویستی(پێش بەندیخانەی ڕەفتار فاشیەكانی) خۆمانە.

هاوڕێ ی تێكۆشەرمان.. بە پێویستی ئەزانین بەم نامەیە وەزعی ئێرەو خۆمانت بە كورتی بۆ شی بكەینەوە و هەڵبسەنگێنین:

١-دەربارەی هاوڕێ كـاک ســالار: هەر لە یەكەم ڕۆژی گەیشــتنمانەوە بە دوورودرێژی دەربارەی ڕووداوەكە و بیرو بۆچوونەكانی تۆ لەســەر ئەو ڕووداوە لەگەڵ بیرو بۆچوونەكانی ئێمە و هاوڕێ یانی شــارو دۆســتەكانمان و دەربارەی هەڵوێستەمان لەو ڕووداوەو سیاسەت و ئایدۆلۆژی گشتی ئاڵای شۆڕش مناقەشە و لێدوانی تەواو مان كرد...لە زۆربەی زۆری بۆچوونە ســیاســیەكان و مەســەلە ئایدۆلۆژیەكاندا لە یەک نزیكین، تا ڕادەی چوون یەكی و ئیتفاقی تەواویشمان لەسەر ئەو مەسەلانە كردووە كە لە دواییدا بۆتی ئەنوسین.

٢-پەیوەندی و هاوكاری چاكمان لەگەڵ لایەنەكانی ناو(جود) هەیە بە تایبەتی حزبی شـیوعی و پارتی و تا ئێسـتە كۆمەكی باشـمان ئەكەن. جگە لەوەی دەوڵەتی دۆسـت وەعدی زۆریان داوە كە پشـتگیری تەواومان بكەن و یارمەتیشـمان بدەن. خۆت چاک لە سـروشـت و تەركیبی ئێرە شـارەزایت. دەربارەی دۆسـتانی لیبی و سوری هەر بەو جۆرەی وەعدی زۆریان داوە و لەم ماوەدا كاک سالار سەری لێدان و زۆر بە ڕێزەوە پێشـوازیان كردبو، وە پیرۆزبایی جیابونەوەكەیان كردوین و زۆر نارەزای خۆ یان بەرامبەری شــەخســی جەلال تاڵەبانی دەربڕیبوو. جگە لەوەی دۆستانی لیبی بە ڕەسمی دەعوەتی كاک سـالاریان بۆ سـەردانی لیبیا كردووە، بەڵام چوونی كاک ســالار لەم كاتەدا بە چاک نازانین لەبەر وەزعەكانی ئێرە و بە هیواین مامۆستا جەعفەر بڕیاری گەڕانەوە بدات و پاشان كاک سالار سەفەرەكەی بكات.

٣-وەزعی ناوخۆمان بەمجۆرەیە: هاوڕێ شـــێخ حســـێن و پێشـــمەرگەكانی و پێشمەرگەكانی كاك فەرەیدون و كاك شێخ عەلی تا ئێستا مقرەكانیان هەر لە سپیارە (لە نزیک چاڵە خەزێنە)وەزعیان چاكەو خانوویان بۆ خۆیان دروست كردووە. كاك جەلالی سـەرتیپ و پێشـمەرگەكانی وا بریارە لە ناوچەی ئالانی ئێران مقر دابنێن.. كاك هێدی و كاك وەرزێر و باقی هاوڕێ یانی هەولێر هەر لە ئەڵوەتانن. ماوەیەک لەمەوپێش كـاك حـاجی مەمۆلە نـاوچەی بلەو بـارزان بوو وا هەواڵە كە لەو نـاوچە مقرێكی دانابێت، بەڵام ئێستە دابەزیوە لە ناوچەی دەشتی هەولێرەو پێنج هاوڕێ ی ئەڵوەتانیشـــی لەگەڵ خۆی بردووە. تا نوســـینی ئەم نامەیە هاوڕێ حاجی مەمۆمان نەدیوە و نامەیشـمان پێ نەگەیشـتووە. بەڵام ئێمە نامەیەكی درێژمان بۆ نووسـیوە. لێرەش هەواڵ وایە كە ژمارەیەكی زۆر پ.م گەیشتوونەتە لای هاوڕێ یانی دەشتی هەولێر، بەڵام تا ئێســـتە دڵنیانین چەندن و كێن. هاوڕێ تەپل و پێشـــمەرگەكانی گەیشـتن پاش ئەوەی لە ناوچەی گەڵاڵی شـارباژێر كەوتبونە كەمینی جەلالیەكان و هاوری یەكمانیان بە برینداری گرتبوو(هاوڕێ مسـتەفا شـێخ المارێنی- ناسـراو بە هەڵۆ).نامەردانە هەروەک عادەتی هەمیشـەیان شـەهیدیان كردبوو..هاوڕێ ئاسـۆی زەعیف و ئازاد چاوشـین و سـەلام و سـەردار پێش شـەش ڕۆژ گەیشتنە لای ئێمە، ئەوانیش كەوتبونە كەمینەوە و هاوڕێ سـەلام قۆڵێكی پێكراوە و ئێستە تەندروستی باشە.

پێشمەرگەكانی مقری خۆت جگە لە هاوڕییانی هەولێری هەموویان بە سەلامەتی گەیشـــتن و ورەیـان زۆر بەرزە...بریـار وایە هـاوڕێ تەپـل و عریف كریم بڕۆنە ناوچەی سوڕێن و مقرێک دابنێن.

٤-وەزعی سـیاسـی و ئیداری خۆمان... پاش گەیشـتنی نامەكانی تۆو گەیشـتنی هـاوڕێ ئـاسـۆی زەعیف كۆبونەوەیەكی (٥) قۆڵیمـان كردو ئەم بریـارانەی خوارەوەمان دا:

*-<u>دانـانی لیژنەیەكی كـاتی بۆ بەڕێوەبردن و ســـەرپەرشـــتی</u> كردنی ئیش و كارەكانمان، بە بێ ئەوەی سیفەتی ئەڵقەی ناوندی نوسـەران یان سـەركردایەتی بەو لیژنەیە بدرێ، لیژنەكە ناونرا لیژنەی سـەرپەرشـتی(اللجنة المشـرفة)كە لەم هاورێ یانە پێک هاتووە. كاك ســالار. مامۆســتا جەعفەر(هەوڵ درا بگەرێتەوە)، حاجی مەمۆ، كاك عماد، كاك ئاسـۆی زەعیف، كاك كریم عوسـمان، مامۆسـتا سـلام.. هەروەها ئەوەیش باس كرا كە كاك سالارو حاجی مەمۆ ئەڵقەی ناوەندی نوسـەرانن و لێ پرســراوی هەمومانن. كارەكانی ئەم لیژنەیەش بەمجۆرە دابەش كرا: كاك سالار لێپرسراوی لیژنەی كاروباری پێشمەرگایەتی، مامۆستا سلام سـەرپەرشتی كەری پەیوەندیەكان، كاك عماد سەرپەرشتیكەری ڕێكخستن، كاك كریم عوسمان سەرپەرشتیكەری اعلام و رۆشنبیری.. كاك ئاسۆ یارمەتی دەری بەشی ڕێكخستن

و پەیوەندیەکان و دارایی و...کاک حاجی مەمۆ کارگێڕی لیژنە.. بریاریش دراوە کە هەموو بریارو کاروبارەکان ئەم لیژنەیە بیکات و دەنگدانیش بۆ هەموان یەکسـان بێ.

*-وا بریارە کە هەوڵی تەواو بدەین بۆ دەرکردنی گۆڤاری ئاڵای شـۆڕش پاش ئەوەی (تآشیری) ژمارە یەک ئەکەین.

*- لەسـەر مەسـەلە ئایدۆلۆژیەکان بەمجۆرە اتفاقمان کرد: جاری مەسـەلەی سـۆڤیەت لە نوسـراوو بڵاوکراوەکانماندا باس نەکەین تا گرتنی کۆنفرانس، بەڵام ئازادی بیروڕا بۆ هاوڕێ یانمان ئاسایی یە بە مەرجێک ئەو بیروڕایانە لە سنوری ڕێکخسـتن دەرنەچن.. لەسـەر مەسـەلەی حزبی شـیوعی وا بە چاک ئەزانین لە نوسراوو بڵاوکراوەکانماندا نە بە چاک و نە بە خراپ باسیان نەکەین.

*- هەوڵ بدەین کە بە هۆی بڵاوکراوەی زەم و ئاشـکراوە لەگەڵ دەوڵەتی دۆست نەکەوینە ناکۆکی یەوە و ڕێگە نەدەین بەو هۆیەوە گیروگرفت بکەوێتە نێوانمانەوە. ئەمەیش بەو مانایە نیە کە بە هیچ جۆرێک و تۆسقاڵی لە بیرو باوەڕو بۆچوونەکانمان لابدەین، بەڵکە تەنیا خودداری یە لە هەندێ سـەروتارو ناونیشـانی زەق. بۆیە وا پێویسـت ئەکات کە ئێوەش ئاگاداری هاوڕێ یانی شـار بکەن لە هەندێ مەسـەلەدا ئاگاداری زروفی ناسکی ئێمە بن.

*-بریارمان دا تا گرتنی کۆنفرانس نەچینە ناو هیچ بەرەیەک، بەڵام باشـترین و چاکترین پەیوەندی دۆستایەی و هاوکاری لەگەڵ هەمو لایەنەکان(پارت و ڕێکخراوە کوردستانی و عێراقی یەکان) ببەستین، لەسـەر ئەم پرنسیپانەی(ڕوخاندنی ڕژێمی فاشـی عێراق، باوەڕبوون بە ئازادی و دیموکراسـی سیاسـی و عەسـکەری لەسـەر ساحەی کوردستانی عێراق و عێراق دا، دژایەتیکردنی شەڕی ناوخۆ).

*-بێ گومـان ئەو بریـارەش بریـاری هـاوکـاری (ی.ن) یش دەگرێتەوە، بەڵام بۆ هەر ڕێک کەوتنێک لەگەڵ ئەوان مەرجی یەکەممان بەردانی ئێوەیە.. جگە لەوەی وامان بە چاک زانی (هەروەک ڕەئی خۆت)کە مەسـەلەی چارەسـەری سیاسـیانە لەگەڵ ینک بۆ بەردانی ئێوە لەم قۆناغەدا بخرێتە ئەستۆی شارو خۆیان چ تاکتیکێک بە چاک دەزانن با بیکەن. ئێمە بەو چارەسـەرە سـیاسـیانە ڕازین بە مەرجیک سەربەخۆیی سیاسی و ڕێکخراوەیی و جیابونەوەکەمان پارێزراوبیت...بریاریشمان وادا کە لەم قۆناغەدا استفزازی عسـکری ینک نەکەین تا نەیکەنە بیانوو بۆ دەست درێژی کردنە سـەر ژیـانی ئێوە...جگە لەوەی بۆ ڕزگـارکردنی ئیوە لە چەنـد ڕێگەیەکی تر دواوین و بریاریشـمان داوە ئەگەر ئەوانە جورئەت بکەن و دەسـت درێژی بکەنە سەرژیانی ئێوە ئەوا ئێمەش ژیانی سەرانیان لە ناو ئەبەین.

*- بریـارمـان دا مۆرێـک بە نـاوی ئەم لیژنەیەوە دروسـت بکەین، هەروەهـا مۆرێکیش بۆ شار.

*- پێمان چاكە كە لەم كاتەدا هاوڕێ یانی پێشـــمەرگەمان بە ژمارەی زۆر لەم نـاوچەوە نەیەنە ئەمـدیو. بە مەرجی بتوانن لەودیو بمێننەوە و چەک نەكرێن و نەگیرێن. خۆ ئەو هـاوڕێ یـانەی امكـانی مـانەوەیـان نەمـاوە ئەوا بەخێر هـاتنیـان ئەكەین. بەڵام داوا لەو هاوڕێ یانە بكەن با هەوڵبدەن بە چەكەكانیانەوە بێن.

*- **وەزعی دارایی مان ئێستە چاك نیە،** بەڵام ئەوەندە هەیە پەک ناكەوێ و كاک سالار هەرچۆن بی بەشی ژیانمان بۆ دەبر ئەكات و هیواشمان وایە پاش سەفەرەكەی كاک سالار وەزعمان باش بێت.

*- مقری ئەو لیژنەیەمان لە زێوێ داناوە.. پێشـمەرگەكانی مقڕی تۆ لای خۆمان دەهێڵینەوە، (طابعەو ڕۆنیۆ)مان پەیدا كردووە، وا بڕیارە جیهازێكی فۆتۆ سنتێنسڵیش پەیدا بكەین.

*- داوامان وایە كە بە هاوڕێ یانی شـــارمان ڕابگەیەنن زوو زوو نامەمان بۆ ڕەوانە بكەن، تا بتوانین (تنسیقی) تەواو بكەین و هەموومان پیادەی یەک سیاسـەت و یەک ئـایـدۆلۆژی بكەین...داواش لەو هـاوڕێ یـانەمـان بكەن كە توانـای مقـالە نوسینیان هەیە قەڵەمەكانیان بخەنە گەر تا بتوانین بەردەوام گۆڤارەكەمان دەركەین.

*- وەزعی ئەوروپـا : هـاوڕێ یـانمـان لە ئەوروپـاو ئەمریكـا كەوتونەتە كـارو ژمارەیەكی چاک خەڵكیان بۆ خۆمان ڕاكێشـاوە و توانیویانە سیاسـەتی ینک ڕسـوا بكەن و ڕاستی یەكان لە خەڵك بگەیەنن.. ئەو بەیانەش كە لێرە دەرمان كرد بە ناوی (تاوانیكی گەورەتری سـەرانی یەكێتی نیشـتمانی) بۆ هەموو ئەوروپاو ئەمریكامان ڕەوانە كردو داواشـــیان لیكراوە بە زمانەكان وەربگێڕدرێت..هیوادارین ئەو بەیانە ت پێ گەیشـــتبێ. بە لای ئێمەوە زۆر ناوەرۆكیكی چاک و بەهیزی هەبو. بە ناوی ئاڵای شـۆڕشـەوە بڵاوكرایەوە...كوردسـتانی عیراقی بە بچوكی لی نوسـرابو بۆ ئەوەی پـارت و ڕیكخراوەكـان و دەوڵەتـان بزانن ئـاڵای شـــۆڕش لە كوێ خەبـات دەكـات. چونكە كرا بە عەرەبی و نێردرایە بـاڵویزخـانەی ســوری و لیبی.. ئیتر لەمەولا هەر ئیشێک دەربچێ تەنیا بە ناوی (ئاڵا شۆڕشەوە) دەبێ.

*- بریارمان دا پاش جێگیربونی هاوڕێ یانمان لە بنكەكانیاندا، كۆبونەوەیەک بە كادرانی عەسكەری بكەین و تشكیلاتی عسكری تەواوبكرێت.

ئەمانە پوختەی بریارەكانی كۆبونەوەی یەكەمی لیژنەكە بوو لە زێوی لە ڕۆژی ١٩٨٥/١٢/١٩ كرا.

هاوری ی خۆشـــەویســت : وەزعی (جود) و ینک بەم جۆرەیە.. ینک نوێنەری ناردۆتە لای (جود) داوای ڕێكەوتن دەكات.. نوێنەرەكە رفیق پشـــدەری یە.. (جود) دەڵێن لەبەر چەندین هۆ ئامادەنین لەگەڵ ینک دابنیشین، بەڵام لەوە دڵنیایان كردووین كە هەر ڕێک كەوتنێک ببێ لەسـەر حسـابی ئێمە نابێت، بەڵكە بە سـودو قازانجی ئێمەش دەگەڕێتەوە..حزبی شـــیوعی بە كـاک ســـالاریـان ووتوە كە یەكێـک لە

مەرجەكانی ڕێكەوتنیان بەردانی هاوڕێ مەلا بەختیارو باقی هاوڕێ یانی دیلە..ئێمە هەر بۆ ئەو مەبەستە لەگەڵ لیژنەی مەركەزی پارتیدا قسەمان كرد و ئەوەشمان بۆ پێشنیاركردن. هیوادارین كە ئەو وەعدەمان بۆ جێ بەجی بكەن..هەربۆ ئاگاداریت حزبی شیوعی لە ١٠تا ١١/١٥/ ١٩٨٥ موءتمریان بەست. بریارەكانی موءتمرەكەیان چاكەو دووباتی (خەبات بۆ ڕوخانی ڕژێم) یان كردۆتەوە.. ڕەخنەی توندوتیژیان لە ینک گرتووە و بە توندی دژی شەڕی براكوژین و داوای هاوكاری و هاوخەباتی هەموو موعارەزەی عیراقی دەكەن.

هاوڕێ ی هەمیشە لە یادمان.. ئەمانە هەموی بریارو هەوڵدانن، لە پێناویشیاندا خەبات دەكەین و هەمو توانایەكی خۆمان بۆ سەرف دەكەین. جا تا چ ڕادەیەک سەركەوتو دەبین، تا چ رادەیەک ئەو كارانەمان بۆ ئەچنە سەر، ئەوە پەیوەندی یان بە زروفی سیاسی ئێرەو لای ئێوەو شارەكانەوە هەیە، پەیوەندی تەواویشی بەسەر بونی سەبرو پشوودرێژی و تەبایی وخۆ ماندووكردنی هەموو لایەكمانەوە هەیە. بێگومان سەركەوتنیش هەر بۆ ئەم ڕێبازە پیرۆزو دروستەی ئێمەیە و سەرشۆڕی و تێک شكانیش بۆ دوژمنانی ی ئازادی و دیموكراسی و سازشكارانە.

لە كۆتایی دا سڵاوی گەرممان دوبارە دەكەینەوە بۆ ئێوەی خۆشەویست و مامۆستا پشكۆو كاك شێخ عەلی، كاك نەبەز و هەموو هاوڕێ یانی ترمان و بە پەرۆشەوەین بۆ ئەو رۆژەی بە سەلامەتی بە یەک دەگەینەوە.. كاک سالارو مامۆستا سلام و باقی هاوڕێ یان سڵاوو ڕیزی زۆریان بۆتان هەیە.

ئیتر سەركەوتووبن

هاوڕێتان	هاوڕێتان	هاوڕێتان
صادق(عماد احمد)	وەستا انور(كریم عثمان)	سیروان
		زێوێ
		١٩٨٥/١٢/١٢

تێبینی:

هاوڕێی بەڕێز.. لە نامەیەكدا كە بۆ كاك سالارت نوسیبوو، گلەییت هەبوو كە ئەمان بە توندی لەسەر سەرانی ینک قسەیان كردووە تا ڕادەی هەڕەشەكردن لە ژیانی تاڵەبانی.. بەلام كە ئێمە گەیشتینە لایان ئەمان چەندین جار لە ئێمە هێمن تر بون و داوایان ئەكرد بە پشوودرێژیەوە ئەم مەسەلەیە سەیربكەین، ئەوەبو كلێشەی بەیانەكەمان نوسی بوو(تاوانێكی گەورەتری...) كە بە لای ئێمەوە زۆر لەسەرخۆو دووربینانە بوو..تەنانەت ئەمانیش ڕەخنەیان لە شار ئەگرت كە بۆ لە بەیانەكەیاندا هەڕەشە لە سەرانی ینک ئەكەن.. هەروەک لەم نامەدا بۆمان نوسیت ئیستە سیاسەتێكی واقیعیانە و نەرممان گرتۆتەبەر، بێ گومان دوژمنانیش بە گوێرەی

پەرژەوەندی خۆیان دیعایەمان بۆ ئەکەن و جلال تاڵەبانی کردوویەتی بە فەرتەنە کە گوایا کاک ســالار دەیکوژێ. بەلام مەســەلەکان بەو جۆرە نیە. جا تکامان وایە کە دڵنیابن لە نەرمی ئەو هاوڕێ یانە.

ئیتر سوپاس

زێوێ
١٩٨٥/١٢/١٢

یەکەم پەیوەندی من بە سالار عزیزەوە

دکتۆر قادرو مەلا یاسین لە زێوێ ی ئێرانەوە بە نهێنی یەکی زۆرەوە گەیشتنەوە شاری هەڵەبجە، کاتێک هاوڕێ هەورامان(محمد حاجی حەمە شریف) کە بەرپرسی ڕێکخستنەکانی هەڵەبجەی ئاڵای شۆڕش بوو ئاگاداری کردمەوە، چووم بۆ هەڵەبجە بۆ بینینیان. زۆر بە وردی باســـی کێشـــەکانی زێوەیان بۆ کردم...کە لە ئەنجامی تێکەڵبوونی ئاڵای شــۆڕش و (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردســتان –عێراق) هاتبووە کایەوە..

ئەو کارەســاتەی بە هۆی خۆشــباوەڕی و..ناوەندی نوســەرانەوە بەســەر ئاڵادا هاتبوو لە سەرەتای دەست پێکیا و گرتنی ئەو سێ هاوڕێ یەوە، چارەیەکی تری بۆ نەهێشـــتبووینەوە لە غەیری هەوڵدان بۆ خۆگونجاندن لەگەڵ بارودۆخە نوێ یە نەخوازراوەکە لە گەڵ ســالار عزیزدا، بۆ ئەوەی لانیکەم هەر هیچ نەبێت، بە پێ ی پەیمانەکانی بۆ مەلابەختیار هەڵســـێت بە دابینکردنی ژیانی ئەو هاوڕێ یانەی بە هۆی پەلاماری یەکێتی یەوە پەنایان بردبووە زێوی ی ئێران ..نامەیەکم سەبارەت بە ڕوداوەکانی دوایی، هێرش و پەلامارەکانی ینک بۆ سـەر ئاڵای شـۆڕش بۆ نووسـی بەم جۆرە :

نامەیەك لە كۆمیتەی سەركردایەتی ناخۆ بۆ سالار عەزیز

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێ ی زۆر بەرێز کاک سالار

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

لەگەڵ گەرمترین ڕێزو ســلاوی ڕیزەکانی ڕێکخســتن بۆ هەموو هاوڕێ یان، وا لە خوارەوە لە سەرجەمی وەزعەکە ئاگاداری بەریزتان دەکەینەوە:

دەزانن لە هەل و مەرجی ئەمڕۆی باڵادەستی ئیمپریالیزم و کۆمپانیا فرە ناسنامە جیهانی یەکاندا و بە پێ ی پێگەیشـــتنی بۆرژوای ئەم وڵاتە دواکەوتوانە و گەلانی ژێر دەستیاندا، لە باوەشــی ئیمپریالیزم...هەر لە سـەرەتای نەش و نمایەوە بۆرژوای ئەم وڵاتە دواکەوتوانە بە ئیفلیجی و نـاکـامڵی هـاتۆتە کـایەوە. گرێـدراویی ئـابوری بۆرژوای وڵاتە دواکەتوەکان بە ئیمپریالیزمەوە، بووە هۆی لەدەســـت چوونی هۆی

بنەڕەتی مل ملانێ ی پێشکەوتوو، پێگەیشتن و وابەستەیی بۆرژوا بە ئیمپریالیزمەوە سیفەتی ئازادیخوازی و دیموکراسی خوازی پێ لە دەست دا.. ئەوەش یەکێکە لەو هۆکارە سەرەکیانەی کە حزبە بۆرژواکانی کورد لە باتی بەهێزکردنی ئازادی و دیموکراسی وکار بۆ بەهێز کردنی یەکێتی ڕیزی نەتەوەیی هەمیشە لە خانەقای داگیرکەرانی کوردستاندا دەف دەکوتن، بەڵام ئامادەی سەڵماندنی کاری هاوبەشی نەتەوەیی نین. بەو جۆرە بۆرژوا لە ڕووی چینایەتیشەوە...بووەتە جێ بەجێکەری مەرامە ئیمپریالیستی یەکان..لە ڕووی سیاسیشەوە نەسەڵماندن و دژایەتی ئازادی و دیموکراسی و پاوەنخوازی بۆ دەسەڵاتی زیاترو قازانجی زیاتر، لە ڕێگەی پەنابردنە بەر سیاسەتی گرتن و کوشتن و تۆقاندن، دیوێکی تری سیفەتەکانی بۆرژوای وابەستە بە ئیمپریالزیمە...

دیارە سروشتی بۆرژوا کۆنەپەرستی سەرکردایەتی یەکێتی وەک لایەنی بۆرژوا کۆنەپەرستی دەسەڵاتداری سەرساحەکە لەو حەقیقەتە بەدەر نیە. ئەوە تا، لەو هێرشەی بۆسەر هاوڕێ یانمان، لە سەوداکاری لەگەڵ بۆرژوا فاشست و کۆنەپەرستەکانی دەوڵەتیدا، لە دژایەتی ئازادی و دیموکراسی، لە بە تەنگەوە نەهاتنی ئەو چارەنووسە پڕ مەترسی یەی ئەمرۆ لەسەر گەل و نیشتمانە، لە توندکردنی شەڕی ناوخۆی کۆنەپەرستانەدا، ڕەنگی داوەتەوە.. کار گەیشتۆتە ئەوەی لەسەر ساحەکە خاوەنی قسەی خۆشیان نەبن.

لە بەرامبەریا ئێمەی کۆمۆنیست، هەر لە سەرەتاوە وەک سروشتی شۆڕشگێڕی خۆمان تەنها لایەن بووین کە بە ڕاستی خوازیاری ئازادی و دیموکراسی بووین، چونکە لەوەدا گەشەی بزوتنەوەکەمانی تیا دەبینین و دورمان دەخاتەوە لە کێشەی لاوەکی. بێجگە لەوەی هەر لەو ئازادی و دیموکراسی یەدا ڕێگای کۆتایی هێنان بە شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆی کورد دەبینین.

بەو پێ یە، لەو سروشتی ئازادیخوازی و دیموکراسی خوازیەی خۆمانەوە چووینە پێشەوە بۆ تەبا بوون لەگەڵ گشت لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانی سەرساحەکەدا بە مەبەستی(یەکخستنی کار)لە دژی ڕژێمی بۆرژوا کۆنەپەرست و فاشستی بەغدا.

هەر لە سەرەتاوە باوەڕمان وابووە، کە دەبێت کۆمۆنیستە شۆڕشگێڕەکان کار بۆ بەرقەراربوونی ئازادی چالاکی سیاسی و عسکری گشت لایەنەکان بکەن. جەماوەرو گشت لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانیش فێری چۆنیەتی مومارەسەی دیموکراسیانە بکرێت، دیارە لەو بەینەدا کۆمۆنیستەکان دەبێت قدوە بن. چەندە سروشتی کۆنەپەرستی بۆرژواش توندوتیژ بێت لە دژایەتی ئازادی و دیموکراسی. دەبێت کۆمۆنیستەکان سوورترو شێلگیرانەتر کار بکەن بۆ بەرقەرار بوونی ئازادی و دیموکراسی و کۆتایی هێنان بە شەری کۆنەپەرستانەی ناوخۆ. چونکە لە ئاست

سـروشـتی چینایەتی نادیموكراسـیخوازی بۆرژوا، ئەمڕۆ ئەركی بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی لە ئەستۆی كۆمۆنیستەكاندایە.

ئەوە سـروشـتی كاری ئێمە بووە. هەربۆیە توانیومانە لە ناو جەماوەری زەحمەتكێشی كوردستانی عێراقدا جێ ی خۆمان بكەینەوە و هەست و سۆزیان ڕابكیشین بە لای بزوتنەوەكەماندا و لە بەرامبەردا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ سیاسەتی كۆنەپەرستانەی بۆرژوایی سەركردایەتی ینک پەردەی لەسەر هەڵماڵدرێ. سیاسەتە دژ بە ئازادی و دیموكراسیەكانی تا دیت سوكی دەكات و لە جەماوەری دادەبڕێت.

هاوڕێ یانی نمایندەمان زۆر بە دڵپاكی و دڵسـۆزی یەوە لە یەكێتی چوونە پێشەوە بۆ ڕێكەوتن لەگەڵیان ودابین كردنی ئازادی چالاكی سیاسی، بەڵام بێ حساب كردن بۆ پیلانەكانی ژێرەوەی سەركردایەتی كۆنەپەرستی یەكێتی. پاش ڕێكەوتنی ١٩٨٥/١٠/٢٤نێوان یەكێتی و ئاڵای شۆڕش، دیاربوو دەمێك بوو یەكێتی نەخشەی شاڵاوی خۆیان بۆ سەر هاورێ یانمان ئامادە كردبوو. پێشەكی بە ئێستگەكەیان و بلاوكراوە ڕێ خۆشكەریان بۆ كرد. لەگەڵ ئەوەشدا هاوڕێ یانمان هیچ ئیحتیاتێكیان بۆ ئەو هەڕەشە ڕاستەوخۆیانە نەكردبوو، هێلانەیان لەبەردەم كونە ماردا كرد.

لە بەرەبەیانی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ شوكت حاجی موشیر و ڕۆستەم لەگەڵ (جبار فرمان) لە تەكیەی قرداخ چوونە سەرماڵی هاوڕێ مەلا بەختیار و نۆ ئاربی جیان لە دەوری ماڵیان دامەزراند، جبار فرمان هاواری دەكرد بیكوژن، بیسوتێنن. ویژدانی هەندێ پێشمەرگەی وەك كاك وەهاب و كاك حامد حاجی خالید جوڵا، توانیان بە سەلامەتی لە ماڵ بیهێننە دەرو نەكوژرێ. لەگەڵ م.پشكۆ بە دیلی شوكت بردنی بەرەو شیوی قازی، ئەو دوو پێشمەرگەیە(وەهاب و حامید)لەگەڵ كاك بەكری حاجی سەفەر لەگەڵی چوون، لە ١٩٨٥/١١/٥ برانە ئاوایی حەمەی كەرەم، لە ١٩٨٥/١١/٩ برانە مێوڵی. لەو ڕۆژەدا نامەیەكی مەلا بەختیارمان پێگەیشت.

لەوێ شوكت حاج موشیر وەك كاك بەختیار خۆی نووسی بووی(بە نەزاكەتەوە!!)كاك بەكری حاجی سەفەرو كاك وەهاب و كاك حامیدی دوور خستبۆوە، لە هەمان كاتیشدا هەریەكە لە هاوڕێ یانمانیان بە جیا زیندانی كردبوو. لە ١٢لەسەر١٩٨٥/١١/١٣برانە یاخسەمەر، ماوەیەكی كورت مەلا بەختیار لەگەڵ جلال تاڵەبانی كۆبۆتەوە. بە پێی نامەی كاك بەختیار(كە بە پێێ توانا هەوڵمان دا پەیوەندیمان پێیانەوە نەپچرێت)كورتیەكەی، ڕازو گلەیی بووەو جلال هەڕەشەو گوڕەشەی كردووە. گوایا ئێوە ویستوتانە هێز جیا بكەنەوەو نامەی كاك سالار گیراوە. پاشان هێناویاننەتە دەرەوە و بێ ئەوەی هەریەكەیان بزانێت ئەوی تر لە كوێ زیندانە یەكێكیان لە پشت ماڵی فەرەیدون عبدالقادر و ئەوی تریان لە بەرامبەر ماڵیان هەر یەكە لە ژووری ماڵێكدا زیندانی كراون. كەس و كاریان كاتێ چوون بۆ

مواجەهەیان لە پێشـــدا چوونەتە ماڵی فەرەیدون عبدالقادرو داوای مواجەهەیان كردووە، ئیبراهیم جلال وتویەتی فریدون دەزانێ و ئەمیش وتوویەتی بە دەســـت ئیبراهیمە! پاشان ئیبراهیم ڕێ ی نەداون بچن بۆ شوێنەكەی م.پشكۆ و مامۆستایان هیناوە بۆ ماڵی فەرەیدون. بە مواجەهە كەرەكانیان وتووە قســـە نابێت بە هێواشـــی بكەن و نابێت لە نزیک یەكیشـــەوە دانیشـــن. بە كورتی ماوەی قســـەوباس نەبووە، چونكە ئیبراهیم و فەرەیدون لە نێوان مامۆستاو مواجەهەكەرەكاندا دانیشتوون.

پاشـــان چوون كاك بەختیار ببینن، كە ماوەی پێنج دەقیقە لەولا ماڵی فریدون زیندانی بووە، لەو ماوە كورتەدا چەندین جار تەفتیش كراون. بە مەرجێ ئیبراهیم جەلالیشیان لەگەڵ بووە، ئەوەی بە دەمیاندا هاتووە بە چەكدارەكانی جەلالیان وتووە، ئیبراهیم وتوویەتی لێیان مەگرن دڵیان گەرمە. كە گەیشـــتوونەتە بەردەمی ژووری زیندانەكە، ئیبراهیم جەلال بە چەكدارەكانی وتووە كلیلەكەم بۆ بێنن، وتوویانە لە گیرفانی خۆتدایە. پێش چوونە ژوورەوەش بە مواجەهەكەریان وتووە لە نزیكی نابێت دانیشی و بە هێواشیش قسە نەكەیت، وتووشیەتی مەحكەمەی عشائریان بۆ دەگرین...لە ژووریشـــەوە ئیبراهیم جەلال لە نێوان مواجەهەكەرو كاك بەختیار دانیشتووە. لەوێدا هاوڕێ مەلا بەختیار زانیویەتی كە م.پشكۆ لە ماڵێكی بەرامبەری زیندانە.

لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٥ بەیانێكمان لەســەر شـــاڵاوەكەی ســەركردایەتی یەكیتی دەركرد. لە ژێر سەردێری (یەكیتی نیشتمانی تابوری پێنجەمی فاشستەكانێ عێراقە). ئەو بەیانە لە كاتێكدا بوو سـەرانی یەكیتی وایان بڵاودەكردەوە بە گرتنی ئەو هاوڕێ یانەمان ئیتر ئالا تەواو! دەیان ووت ئەوان و هەندێكی تری(وەک هاوڕێ ســـامی - عادل) لەت و پەت و ونجر ونجر دەكەین. توتیەكانی ڕیزەكانیشـــیان ئەو قەوانەی هەڕەشەو گوڕەشەیەیان لە ناو خەڵكدا دەگوتەوە.

بەیانەكەمان بە ڕونكردنەوەی ڕاستیەكان وخستنە ڕووی سروشتی كۆنەپەرستی سەرانی یەكیتی، كاریگەری خۆی هەبوو لەسەر جەماوەر. بە تایبەت بە پێ داگرتن لەســـەر مەســـەلەی دابین كردنی ئازادی ودیموكراســـی بۆ گشـــت لایەنەكانی ئۆپۆزیسـیۆن وەک تەنها ڕێگە بۆ كۆتایی هێنان بە شـەڕی كۆنەپەرسـتانەی ناوخۆ. مەوقعییەتی ئـاڵای لە نـاو جەمـاوەردا بەهێزتر كردو پەردەی لەســـەر ڕووی شـەڕخوازی سـەرانی یەكێتی هەڵماڵی. توانیشـمان بیگەیەنینە شـارەكان و قەزاكان و نـاو هێزی چەكـداری یەكیتی و تەنـانەت نـاو بنكەی ســـەكردایەتی یەكێتی...وا نوسخەیەكتان لەگەڵ ئەم نامەدا بۆ دەنێرین.

بۆ سـەرانی یەكیتی دەركەوت كە مەسـەلەی ڕێكخستنی ئاڵای شۆڕش زۆر لەوە ڕیشە داكوتراوترە بە گەردە لولی لەرزۆكی ئەو دژە دیموكراسیانە هەڵتەكێنرێت.

لەسـەر ئاسـتی جەماوەریش هەندێ پیاوانی ئاینی بە نامەو بە چوون بۆ بارەگای یەكێتی ناڕەزایی خۆیان دەربڕیوە سـەبارەت بە سیاسـەتی شـەڕەنگیزانەی سـەرانی یەكێتی، هەرە وەهـا گەلیـک هـاوڵاتی و پیـاوانی عەشــــائریش چوون و داوای ئازادكردنی ئەو هاورێ یانە و كۆتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆیان كردووە.

ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ كە ئەو هاوڕێ یانەمان گیران لەســـەر جیهازی بێ تەل فریدون عبدالقادر پیرۆزبایی لە شــوكت حاجی موشــیر كردووە، لەو كاتەدا ملازم عومەر كە بە بێتەل دەیبیســتێت گەلێک قســە بە فریدون دەڵیت، پاشــان بە ڕەســمی ئیستقالە دەكات و لێ یان قبوڵ كردووە. لە هەمان ڕۆژیشدا كاك ئازاد هەورامی بە هۆی كاك عومەرەوە دەیبیســتێ ئەویش ئیســتقالەی ڕەســمی دەكات، بەڵام جەلال تاڵەبانی لێی قبوڵ نەكردووە و وتوویەتی مانگێ پشـوو بە، بەڵام ئەم هەر سـووربوە لەسەر ئیستقالە.

هەڵویستی دلێری سـەید مجید هەلپەرستانەو ترسنۆكانە بووە، لەم ڕۆژانەدا لەو نامەی كە نووسـیویەتی بۆ ڕوناک خان دەڵێت: (گوایا پاش موافەقەتی جلال تاڵەبانی دەچێتە لای كاک بەختیار و داوای لێدەكات واز لە ســیاســەت بهینێ و عێراق جێ بهێڵی و بڕوا بۆ هەندەران!!) ئێمە ئەو ڕەفتارەی دلێرمان پی سەیر نیە، وەک پیاوی تاڵەبانی.. دیارە هەڵوێســتی مامۆســتا موحســنیش لەو باشــتر نەبووە، چونكە لە ١٩٨٥/١٠/٢٤ئیســـتقالەی لە ئاڵا كرد، پاش گرتنەكەی هـاوڕێ یـانیش بە دایكی زیلانی وتووە(نەمگوت جیابوونەوە ئاواتان بەســـەردێنی و كەس دەرەقەتی یەكێتی نایەت!!) ئەوە ئەندامی دەستەی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش بووا! گەر هەرزوو بنكەی خۆیان لە نزیک و ژێردەستی یەكێتی بگواستایەتەوە بۆ سورێن یا هەر ناوچەیەكی دورەدەستی یەكێتی ئەو كارەساتە ڕووی نەدەدا. دواتریش لە باتی داوای ئازادكردنی هاوڕێ كانمان بە جەلال تاڵەبانیان وتووە مەیان كوژن! لە باتی پێ داگرتن لەســــەر ئازادكردنیان. وا ئێســــتاش بە فیت و نەخشـــەی تاڵەبانی شـــانۆگەری ناردنیان بۆ هەندەران دەدەن بە گوێ یاندا تا باری دەروونیان هێندەی تر ئاڵۆز بكەن و بڕوخێنن. لە كـاتێكدا دەزانن كە تـاڵەبـانی نیـازی بەردانیـانی نیە، لە هەردوو حـاڵەتەكەدا ئەو قســـانەیان، بوونە كۆســـپ لە ڕێگەی ئەو فشــارەی ئێمە ویســتمان دروســتی بكەین لەسەر سەرانی یەكیتی بۆ ئازادكردنی هاوڕێ یانمان.

ئێمە هەر لە یەكەم ڕۆژی بیســتنی شــاڵاوەكەوە، ئەڵقەكانی ڕێكخســتنمان گرێ دایەوە بە یەكەوە چ لە شـــــارەكـانـدا چ لە قەزاونـاحیە و چ لە نـاو ڕیزەكـانی پێشمەرگەدا..پەیوەندیەكان توندوتۆڵ كران، شێوەی ئیش و كارە ڕێكخراوەییەكانی نێوان شــــارەكان داڕێژرا و ئوســــوڵی داهێنەرانەی كاری نوێ ی بۆ دانراو چەند دانیشتنێک لەو بارانەوە كران. لیژنەی سەرپەرشتی هەر پاریزگایەک بە جیاو پاشان لیژنەی سەرپەرشتی شارەكان دامەزرا...

تعمیم ئاراســـتەی هاوڕێ یانی پێشـــمەرگە كرا تا ئەوانەی (ئاشـــكرابوون)و (مەترسی یان) لەسەرە هەموو بەرەو لای ئێوە بڕۆن. زۆر پێم لەسەر ئەوە داگرت كە هەر كەسێک ناوی گرتن و مەترسی گرتنی لەسەر نی یە نابێت بڕوات و دەبێت لە شوێنی خۆیان بمێننەوە.

لە ناوەوەش توانیمان هەندێ مەفرەزەی پێشمەرگەی ناوشارمان لە هاوڕێ یانی هوشیارو كارامە دروست بكەین بەردەوام تا ئێستاش لە ئامادەباشیدان....لە ناو بەیانەكەشدا بە ئاشكرا ئینزاری راستەوخۆی سەرانی یەكێتی مان كردووە، دلۆپێ خوین لە گیانی هەر هاوڕێ یەكی گیراومان بێت ســـەركردایەتی یەكیتی تحملی مەســـئولیەتی دەكات و زۆر بە توندی و كاریگەر وەڵامیان ئەدەینەوە. گەرچی ئەوە ریبازو خواست و وویستی ئێمە نیە، بەلام وەک مافی بەرگری لە خۆكردن ناچارین بە توندی وەڵام بدەینەوە. دیارە ئێمە بەرپرســەكانی لێژنەی ئیغتیالاتیان(...) و(...)و ئەوانەی خوارەوەیان دەناسین و ناوو ناونیشانەكانیانمان لایە.

بە پێی هەواڵەكانی هاوڕێ (لیدیا- روناكی شیخ جناب) لە لایەن سەرانی یەكیتی یەوە ئاگاداری ئەو بكوژانە كراوە (هاوڕێ سامی عبد- عادل) بكوژن. لەولاشەوە جلال تاڵەبانی بە ناوهێنانی ناوی ثلاثی و عینوانی ئەو هاوڕێ یە لە ناو خەڵكدا لە چەندین شـوین كەوتۆتە جنێودان و هەڕەشـــەی لەت و پەت كردنی ئەو هاوڕێ یە، بێجگە لە سەرچاوەی مەعلوماتی خۆمان، ئەوهەواڵەشمان لە ڕێگەی ملازم عومەر و دایكی زیلانەوە پێ گەیشتووە.

پاش دەركردنی بەیانی ١٩٨٥/١١/٥ هســـتیریای جلال تاڵەبانی گەیشـــتۆتە ڕادەیەک هەڕەشـەی كوشـتنیشـی لە هاولاتی كاک فوءاد قەرەداخی كردووە، (دیارە وای زانیووە ئاڵای شۆڕشە!) لە لایەن خۆمانەوە هەواڵمان بۆ ناردووە و ئاگادارمان كردۆتەوە هوشیاری خۆی بێت.

ناوهێنانی ناوی ثلاثی هاورێ (سامی- عادل) لە لایەن جلال تاڵەبانی و هەندێكی تریانەوە بێ ڕیشە نیە و دوو لایەنی هەیە: یەكەم گەر هەوڵی كوشتنی سەری گرت ئەوا كۆسـپێک كەم دەكەنەوە، گەر سـەریشـی نەگرت ئەوا بە ناوی ثلاثی هێنانی نا ڕاسـتەوخۆ ناوەكە دەدەن بە گوێ ی دەزگا سـیخوڕیەكانی ڕژێمدا. بە هەرحاڵ ئەو هاوڕێ یە ئیحتیاتی خۆی وەرگرتووە، ئەوەندەی بكرێت و نەبێتە هۆی دواكەوتنی كارەكانی ڕێكخستن.

بۆ ئاگاداری بەرێزیشـتان پەیوەندی شـارەكان و هێڵەكانی رێكخسـتن لە ڕێگەی هاوڕێ(عادل- سـامیەوەیە)، پلان و نەخشــەش دارێژراوە بۆ حاڵەتی شــەهید بوونی ئەو هاوڕێ یە یا شـاڵاو بردنە سـەری، تا كارەكانی ڕێكخسـتن پاش ئەویش ئاسـایی بڕوات. پلان بۆ هەموو حاڵەتێک دانراوە.

دیراســەو كارە ڕێكخراوەییەكان شــێوەی ئاســایی خۆی وەرگرتووە، بە چڕی تركیز كراوەتە سەر دیراسەی ئایدۆلۆژی و پەروەردەی كۆمۆنیستی.

گەلێک نامەشمان لە هاوڕێ یان كاک مەلا بەختیارو شێخ عەلی پی گەیشتووە، دوا نامەی كاک بەختیار لە بەرواری ١٩٨٥/١١/٢٨ بووە و دوا نامە بووە. لە گەڵیدا موزەكەرەیەكی ناردووە بۆمان (دەقی نامە نوسراوەكەمان) بە هاوڕێ مەلا یاسین دا بۆ ناردن. داوای كردووە لە كاتی مانگرتنیان دا چاپی بكەین و وێنەی بنێرینە لای ئەحزابەكان و بە ناو خەڵكیشا بلاوی بكەینەوە. بەڵام تا ئێستا مانیان نەگرتووە، ئێمە وەها مانگرتنیک بە چاک نازانین.

جلال تاڵەبانی لە ١٩٨٥/١١/٢٣ لەبەردەم كاک ملازم عومەر و دایكی زیلاندا داوای كردبوو نوێنەریكی ئـاڵا بچێتە لایـان بۆ بەســـتنی ڕێكەوتنێـک لە گەڵیـان! بەڕێزتان دەزانیت سەرانی یەكیتی لە كاتێک دا شاڵاویان هینایە سەر هاوڕی یانمان كە چەند ڕۆژێک تێ نەپەڕیبو بەسەر ڕێكەوتنی ١٩٨٥/١٠/٢٤. ئەوان بەو كردارە ناجوامێرە یان دەریان خست، نەک هەر دژی ئازادی و دیموكراسین، بەڵكو خاوەنی قسەو پەیمانی خۆشیان نین.

لە كاتێكدا ئەوان هاوڕێ یانی ئێمەیان گرتووە، لە لایەک جلال تاڵەبانی باس لە ئیتفاق دەكات لە لایەكی تریشەوە وتوویەتی ئەوانە بەرنادەین تا هەندێ كاری خۆمان دەبەینە ســەر. بە پێی ئەو مەعلوماتانەی پێمان گەیشــتووە نیازی ئەوەیان بوە و جێ بەجێشیان كردووە، ئەوەی سەر بە ئاڵای شۆڕش بێت و ئەوان بیناسن چەكی بكەن یـا بیگرن، وەک گرتنی هـاوڕێ نەبەز لە ١٩٨٥/١١/١٣. وەكو جلال تـالەبـانی وتویەتی كاتێک بەریان ئەدەین كەسیان لەگەڵ نەمێنێ. لە ئاسـت هەڵویسـت ونیازی ئاوای ســەرانی یەكیتی دا پاش مناقەشــەی لەگەڵ كۆمێتەدا گەیشـتینە ئەو قەناعەتەی كە یەكێتی لە ژێر فشـــاری جەماهیرو بەیانەكانماندا ئەو قســـانە دەكات. ئەگینا لە ڕاستی دا نایەوێ ڕێک بكەوێ.دەیەوێت مناوەرە بكات و كەسانی زیاتری ڕیزەكان كەشف بكات. لە پاش بینینی هاوڕی یانی كۆمێتەی شارەكان بریاری ئەوەدرا كەس نابێت بچێت و **مذكرەیەک بنێرین** بۆ ســـەركردایەتی یەكێتی و وێنەی بۆ لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن.مەرجمان بۆ دانیشتن لەگەڵیان ئازادكردنی هاوڕێ زیندانیەكانمانە.

ئێمە لە ناوەوە لەگەڵ برادەرانی حشـــع قســـەمان كردووە، هەڵوێســـتیان (لە ناوەوە)زۆر باشـــە، لە یەكەم ڕۆژەوە بە دەمی و بە چڕی ئیعلام دەكەن(وەســـیلەی تریان نیە!)وەک خۆیان دەڵێن!

لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢٣وە ڕێگەی بینینی كاک بەختیار و هاوڕێ یان نەدراوە، مواجەهەیان قەدەغە كراوە. پاش هەوڵێكی زۆر لە ١٩٨٥/١٢/١٧ توانرا مواجەهەی كاک شــێخ عەلی و كاک نەبەز بكرێت(كە بە یەكەوە لەیەک شــوێن زیندانین، بەڵام هێشتا ڕێی ئەوانی تر نەدراو.

بە تەمان لە هەڵەدن خانویەكیان بۆ دروست بكەن بە حمام و تەوالیت و شوێنی حەراسەتەوە و لەوێ حجز بن. ئەگەر كاك بەختیارو كاك شێخ عەلی بیانەوێت خێزانەكانیشیان لەگەڵ بێت و لەو خانووە دەست بەسەربن. نیازی بەردانیان نیە بەم نزیكانە. جلال تاڵەبانی دەڵێت كاتێک بەریان ئەدەین ئیتر مەترسیمان نەمابیت كە هیچیان پێ بكرێت.. .

یەكێتی بە نیازن لەگەڵ پارتی و حشع پێک بێن... جلال تاڵەبانی **سەبارەت بەو مذكەرەیەی ئێمە** ناردوومانە وتوویەتی: (ئەوە شەڕە جوێنە وهەتا ڕەئیان لەسەر یەكیتی نەگۆڕن و وەک دۆست نەیەنە پێشەوە ئێمە لەگەڵیان دانانیشین). وا نوسخەیەكی مذكەرەكەشمان بۆ ناردن بە هیوای گەیاندنی بە پارتی و حشع و حسک. (ڕای زۆربە لەسەر گۆڕینی مذكرەی یەكەم بوو لەبەر ئەوەی بە توندیان دەزانی . تەنها ڕایێ معارض هاوڕێ سامی بوو كە ڕای وابو مذكرەی یەكەم بنێردرێ و هەڵوێستی لەسەر وەرگیرێ. (وینەی مذكرەی یەكەم) كە نەنێردراوە وا بۆمان ناردن بە هاوڕی مەلا یاسین دا. هەر بۆیە مذكەرەكە گۆڕدرا بەو شێوەیەی وێنەكەیتان بۆ دەنێرین.

كاک ملازم عومەرلە ١٦ لەسەر ١٢/١٧/ ١٩٨٥دا نامەی شخصی ئاراستە كردووین تیایدا ئاگاداری كردووین بۆتان بنووسین چونكە خۆی لە نامەكەیدا بیری چوە بۆتان بنوسی، كە (ئەگەر جود فعلا دۆستی ڕاست وستراتیجی ئاڵای شۆڕش بێت، دەبێت سووربن لەسەر داواكاری ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانە و بیكەنە پێش مەرجی دانیشتن لە گەڵیان). بەڕای ئێمەش دەبێت ئەو مەرجە بكرێتە خاڵێكی گرنگی داخوازیەكانیان.

هاوڕێ ی بەڕێز

سەرانی یەكێتی هەر ئەو بۆرژوا كۆنەپەرستە دژە ئازادی و دیموكراسی یانەن كە چەندین ساڵە لە ١٩٦٤ وە تۆوی كوشتاری ناوخۆو ڕق و كینە بڵاو دەكەنەوە... سەرانی یەكێتی كە دژی سەرەتایی ترین مافی مرۆڤ و ئازادی و دیموكراسی بن لە ڕیزەكانی خۆیاندا دیارە هەرگیز وەها مافێک بە هیج لایەنیک لە لایەنەكانی جود ڕەوا نابینن.

ئێستاش ئەو حركە دبلۆماسیەی دە یكات چەند لایەنێكی هەیە : یەكەم :تەسک بوونەوەی ڕیزەكانی ڕێكخستنی یەكێتی یە. دووهەم: دابڕانی لە جەماوەر ..سێهەم: ئاشكرابوونی سیاسەتی سەوداكاری و هەلپەرستی بۆرژوازیانەو فریودەرانەی جەماوەر ..چوارەم : سەرانی یەكیتی بە گشتی و تاڵەبانی بە تایبەتی ئەوەندەی مەترسی لە ئاڵادا دەبینن لە هیج لایەنێكی تری ئۆپۆزیسیۆندا نایبینن، چونكە بە

درێژایی صـــراعی ســـیاســـی و عەســـكەری لایەنەكانی جود لەگەڵ یەكێتی دا نەیان توانیوە چوار كادری سیاسی ڕێک و پێک لە یەكێتی دابڕن.

لە ڕۆژانی یەكەمی گرتنی هاوڕێ یانمان ئەوان باسی گرتن و كوشتنیان دەكرد، پاش بەیانەكانمان و خستنە ڕووی سیاسەتی شـەرخوازیان لە ماوەی (دوو ڕۆژدا) وەرچەرخانەوە و بە پەلە بە تعمیم ئیعلامیان گۆڕی و گوایە پێک هاتنیان دەوێت! ئەو حەرەكانەو قســـانەو هەوڵانەیان لە گەمارۆدانی دیپلۆماســـی ئاڵا ناترازی. ئەم هەنگـاوەی ئێســـتەی یەكێتیش، بۆ خۆ دەربـازكردنە لەو دابڕانەی تێیكەوتووە بە تایبەتی دوای شـكستی مفاوزەكەیان. لەلایەكی تریشـەوە بۆ گەمارۆدانی سیاســی و دیبلۆماســـی ئاڵایە. بۆ دەربازبوونیش لەو دوو شـــتە مانعی نیە ببێتە كەوا ڕەشـــی بەرلەشكری دەوڵەتان.(دواتریش هەروادەرچوو- نوسەر).

دەبێت جود تێ بگەیەنرێت ، یەكێتی هێشـــتا لایەنی (عەســـكەری) باڵادەســـتی ســـەرســـاحەكەیە و وەک كاتەكانی پێشـــوو لەو كاتەی بیەوێت لایەنەكانی جود دەردەپەڕێنێتەوە، تاقی كردنەوەی خۆیان لەو بارەوە زۆرن.

هەربۆیە پێویستە بزانن كە تەنها بە ئیجباركردنی سەرانی یەكێتی بۆ دان پێدانان و دابین كردنی ئازادی و دیموكراسی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكان، بە ئاڵا شەوە كێشەكە بە ڕیشەیی چارەسەر دەكرێت. لە پێش هەموو شتێكیشەوە، لە هەموو ڕوویەكەوە قسە لەگەڵ پارتی و حشع و حسک بكرێت و داوایان لێ بكرێت كە مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شـۆڕش بكەنە مەرجی دانیشـتن و گفتوگۆ لەگەڵ ســەرانی یەكێتی دا. بەو جۆرە لووتی مەغرووریەتی ســەرانی یەكێتی دەشكێت وەک هەنگاوی یەكەم ، لە هەنگاوی دووهەمیشدا مەرجەكانی دابین كردنی ئازادی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكان دابین دەكرێت.

دەبێت لەوە بگەیەنرێن بێ ئەو كارەو بێ پشـگتیری ئاڵا[كە تەنها لایەنە یەكیتی لێی دەترســـێــت و هەر ئەوەشـــە ئەمرۆ بەرەو داوای ڕێكەوتنی هێنـاون]، بێ ئـازادكردنی هـاوڕێ یـانمـان یەک لایی گەر هەر ڕێكەوتنێكیش بكەن، هەر كە ســـەرانی یەكێتی لە ئاڵا بوونەوە ســـەرئەنجامی لایەنەكانی جودیش لە جارەكانی پێشـــوویان باشـــتر نابێت. هەر بۆیە باشـــتر وایە بۆ هەموولایەک كارێک بكرێت ڕیشـەیی، كە چیتر ســەرانی یەكێتی نەتوانن شـاڵاوی ناجوامیرانە و شـەڕخوازی بەرنە سەر هیچ لایەک.

داوامان وایە چیتان پێ دەكرێت بیخەنە گەڕ بۆ ئەوەی پارتی، حشـــع، حســـک هەڵوێست وەرگرن. بە ئێستگە، بە بڵاوكراوە ، بە نووسین، مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەمان بكەنە مەرجی یەكەمی ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی دا.

دیارە دە شـبوو لەســەر ئاسـتی سـیاسـەتی دژ بە ئازادی و دیموكراســی یانەی ســـەرانی ینک لە نموونەی بەرپاكردنی شـــەڕی ناوخۆو گرتنی ئەو هاوڕێ یانە تا

ئێستا هەر هیچ نەبوایە بۆ اعلامی خۆیان هەڵوێستیان ببوایە. لە ڕاستی دا نەبوونی هەڵوێستی عملی ئەو لایەنانە تا ئێستا ئێمەی خستۆتە گومانەوە لێیان.

ئێمە بەش بەحاڵی خۆمان لە تەواوی بڵاوكراوەكانماندا پێمان داگرتووە لەسەر دابینكردنی ئازادی و دیموكراسی چالاكی سیاسی و عسكری گشت لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن. لە یەكەم ڕۆژەوە ئەوە هەڵوێستمان بوە و دەبێت. چونكە سروشتی شۆڕشگێڕی و ئازادی و دیموكراسی خوازی خۆمانە. بەڵام پێمان سەیرە كە لایەنەكانی جود تا ئێستا لەسەر هەڵوێستێكی ئاوا فاشیانەی دژ بە ئازادی و دیموكراسی كە كراوەتە سەر هاوڕێ یانمان بێدەنگن.

لە بۆچوونی ئێمەوە دەبێت زۆر بە ڕاشكاوی قسە لەگەڵ سەركردایەتی پارتی و حزبی شیوعی بكرێت و داوای هەڵویستی عملیان لێ بكرێت و چاوەڕوانی هەڵوێستیانین.

سەرانی یەكێتی بە هۆی هەڵویستی ڕێكخراوەیی و سیاسی و ئیعلامی ئێمەوەیە باری شلۆق بووەو بەوجۆرە لە جود چۆتە پێشەوە نەک لە خۆشەویستی جود یا بەتەنگەوە هاتنی كۆتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆ.

تێ بینی :

١-لەم ماوەشدا بە پێی توانا نوێنەرمان دەنێرینە لاتان.

٢-گەر بۆتان دەكرێت ڕۆنیۆیەكی بچوك بكڕن بۆمان (بچوكترین حەجم بێت).

٣-پێویستیشمان بە (ڕۆڵەی) خوارەوەی ڕۆنیۆیەكی گەورە هەیە لەگەڵ شاشەكەی. بگاتە ماڵە ناسیاوەكەی كاک جەمال لە گوندی(...) خۆمان دەیهێنینە ناوەوە. یا بۆمان بگاتە شارەزوور...

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

شەكاوە بێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

ئاڵای شۆڕش
ڕێكخستنی شارەكان
١٩٨٥/١٢/١٨

بۆ مێژوو دەینوسم نە سالار عزیزو و نە لیژنەی سەرپەرشتی زیوە، تا ئەو كاتەش خۆم چوومە دەرەوە بۆ زێویێ ئەو شتانەی داوامان كردبوو نەیان نارد، نەک كۆمەكی ڕێكخستنی شارەكانیان پێ نەكرا و نەكرد، بەڵكو هەموو پەیمانی دابین كردنی ئەو كۆمەكەی دابووشیان بە پێشمەرگە راست دەرنەچوو. ئەو كاتیش پارەی كڕینی ڕۆنیۆی بچوكمان نەبوو، بەڵام ڕۆڵەكەم بۆ ڕۆنیۆ گەورەكە لە تاران پەیدا كرد و دایكی حاكم سەردار كە لە جاری یەكەمیدا هاتبوو بۆ سەردانی حاكم سەرداری كوڕی، لە گەڕانەوەیدا بردیەوە بۆ ناوشار.

لە سەرەتای مانگی یەكی ١٩٨٦ نامەیەكی مەلابەختیار، لە زیندانەوە ناردبووی بۆ ئەوهاوڕێ یانەی زێوە كە ناوەكانی نووسیون . دیارە لە وەڵامی گازندەو ڕەخنەی

ئەوان سەبارەت بە سالار عزیزو حاجی مەمۆ نوسراوە، لەو نامەدا دەردەكەوێت كە سالار عزیزو حاجی مەمۆ كێشەی فكری و ڕێكخراوەییان هەیە لەگەڵ ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شۆڕش لە زێوەی ئێران، بۆیە مەلابەختیار ئەم نامەیەی بۆ ناردوون:

نامەیەک لە زیندانەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

هاوڕێ یانی زۆر خۆشەویست كاک ئاسۆ و كاكە عمادو كاک كەریم و كاک مەلا یاسین

سڵاوێكی كۆمۆنیستانەو هیوام سەربەرزی و سەركەوتنتانە

سەبارەت بە هاوڕێ سالارو كاک حاجی مەمۆ خۆتان دەزانن وەكو هاوبیرن و چەند ساڵ پێكەوە تەگبیركردنی فكری و سیاسی، هەمو پێكەوە هێناو تێكڕا تا ئێستا مەسئولین لە كاروبارەكان و سەركەوتن و پێشكەوتنی تەیارەكەمان، جیاوازی فكری و بۆچوونی سیاسیش لە گۆڕێدایە.. هاوڕێ حاجی ئەندامی ئەڵقەی ناوەندی نوسەرانە.. بەڵام بە حوكمی دووری و گەلێ كێشەی سیاسیەوە، وەک پێویست وەكو باقی هاوڕێ یان ئینسجامی فكری تەواومان نیە، بە تایبەت لەم ساڵی دواییەدا، گەلێ مەسەلەی فكری گرنگ لامان گەڵالەبوون و ئەومان لێ دووربوو. پێم وایە یەكەم مەسئولیاتەو پێویستە حورمەتی سەركردەی خۆتانی لێبگرن. دووهەم دەشتوانن قسەی زۆری لەگەڵ بكەن و ئینسجامی فكریشی لەگەڵا ساغ كەنەوە.. سەبارەت بە كاک سالار خۆتان باشی دەناسن ..كە چەند ماندوو، پاک، دڵسۆز، زۆر بە قابلیەت، هیلاک لە پێناوی **تەیارەكەمانداو** .. لە ناو شۆڕشەكەدا. **وێڕای ئەوەی لە مێژە كێشەی فكری و سیاسیمان هەیە** بەڵام هێندە جگەرسوتاوی مەسەلە ئەساسیەكان بوین، هەرگیز نەمان هێشتووە ئەو كێشانە كۆسپی بەردەم ئامانجی پاشە ڕۆژبن. خۆشتان دەزانن. زروفی سیاسی ئەوی لێ دوورخستینەوە، ئەگینا لە كۆبونەوەكە باو بە تەواوی لەسەر مەسەلە فكریەكان ساغ بوینایەتەوە، حەتما ئەویش لە ئەڵقەی ناوەندی دەبوو. ئەوەی لام گرنگە ئەوەیە تكام وایە چەندتان پێش زیندان حورمەتی من گرتووە، هێندەش حورمەتی ئەو بگرن و ئەو كێشانە مەكەنە ئەساسی پەیوەندی...........................

هاوڕێ ی
دڵسۆزتان
مەلا بەختیار
../١/١٩٨٦ یاخسەمەر

تێبینیشم، لەسەر ئەو نامەیە كە بەخەت و ئیمزای مەلا بەختیار نوسراوە، لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش لە زێوێ ی ئێران، لە بەرگرنگی دەرخستنی مێژووی ناكۆكی یە فكری و سیاسی یەكان لە ڕۆژانی یەكەمی كۆبونەوە

فراوانەكەی سـێوسـێنان هەبووە، بە ناونانی كەسـانێک بۆ ناوەندی نوسـەرانی ئاڵای شـــۆڕش كە لە ڕووی فكری و ڕێكخراوەیی یەوە ســـاغ نەبووبوونەوە و دواتر لە زێویش درێژەی هەبووە، بە گرنگم زانی بیخەمە بەردەمی خوێنەر. لە بەر كۆنی نامەكە ڕۆژەكەیم بۆ نەخوێندرایەوە بۆیە تەنها ئەوەی دیارە نووسیومە. بەڵام نامەكە لە نێوان ڕۆژانی(١بۆ٥) ی مانگی یەک / ١٩٨٦ لە زیندانەوە نوسراوە.

سەرنجێک لەسەر دروستكردنی ناوەندی نوسەران

ئەو شـێوازی پێكهینانەی ناوەندی نوسـەرانە، لە حزبە پۆپۆلیسـتیەكانیشـدا كەم ڕووی داوە. هەر لە سەرەتاوە دوای چەند ڕۆژێک لە پێكهێنانی، یەكێک وازبهێنی، یەكێكی تر وەک خۆی نووسیویەتی بەدگومان و ڕەش بین و لە بەر سۆزی برادەری ماوەتەوە، یەكێكی تریان هەر لە بنەڕەتەوە بڕوای بە فكرو ڕێكخراوی ماركسیزمی شۆڕشـگێر نەبووەو پێش چوونە دەرەوشـی لە سـەر ڕێبازی حشع بیری كردۆتەوەو ..(وەک لە نامەیەكی كەرتێكی هەولێریشدا دەردەكەویت كە بۆیان ناردووە و قسە بە ناوەندی نوســـەران دەڵێت!)..ئەوە ئەو ناوەندی نووســـەرانە بوو كە مەلا بەختیار دایمەزراند، لە یەكەم ژانی لە دایک بوونی ڕێكخراوەكەدا، بوونە مایەی لە باربرد نی (ڕێكخراوە كۆمۆنیستیە) ماركسیستیە شۆڕشگێرەكە!. لە ناو وڵات بوونە مایەی بە گرت دانی خۆیـان و لە زێویَ ی ئێرانیش وەک خۆرە كەوتبوونە گیـانی ئەو لێقەوماوانەی لە دەسـتی تیرۆڕی یەكیتی یە كۆمەڵە كوژەكە هەڵاتبوون. هەموو ئەو پەیمانانەش سالار عزیز دابووی بۆ كۆمەكی مادی نەیبردەسەر...

لە گەرمەی ئەو پەلامارە تیرۆریستیەی یەكێتی بۆ سـەر ئاڵای شۆڕش، تاڵەبانی لە تەنگژەیەكی سـیاسـی وادابوو بۆ خۆ دەربازكردن لێی، لەڕێگەی حەمەی حاجی مەحمودەوە لە هەوڵدابوو بۆ ئەوەی یەكێتی لەگەڵ ئێران پێـک بهێنن، دواتر لەژێر فشـــاری ئێراندا لەگەڵ پارتیدا دانیشـــێنران و ڕیكەوتنێكیان مۆركرد. وەک لە خـاڵەكـانی ئەو ڕێكەوتنەدا دەردەكەوێت مەرجەكـانی تـاڵەبـانی بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ پارتی پچڕانی پەیوەندی پارتی یە بە ئاڵای شـۆڕشـەوە. سـالار عزیزیش كە پێشـتر دەینووسـی و باسـی جیابونەوەی هێزی چەكدارو دابینكردنی كۆمەكی ماددی دەكرد، خۆی وتەنی لە (دۆستەكانی ئێران، لیبیا، سوریا، جود، جوقد) هیچی وا دەرنەچوو. هاوڕێَ یانی لێقەوماوی كەمپی زێوەی بە ڕووت و ڕەجاڵی جێَ هێشـتبوو. گەر ئەو تۆزە كۆمەكە خۆراكەی پارتی نەبوایە كە مانگی جارێک بۆ سی تاچل كەس سەرف دەكرا لە زێویَ، ژیـانی ئەوانی كەمپەكە ئەوەندەی تر تـاڵتر دەبوو. دیـارە پـارتی بە پێدانی ئەو خۆراكەی بە ئاڵای شۆڕش، دەیویست وەک وەرەقەیەكی فشاری سیاسی

بۆ دژایەتی یەكێتی بەكاربهێنی تا بە مەرامەكانی دەگات. دواتر هەرواش دەرچوو. لە یەكەم دانیشتنی پارتی و یەكێتی لە تاران، بە سەرپەرشتی ئێران ، پارتی پشتی كردە ئاڵای شۆڕش. دواتر دێمە سەر ئەم باسە.

پڕۆپاگەندەی سەرانی یەكێتی

سەرانی یەكێتی دوای شاڵاوی گرتنی ئەو هاوڕێ یانەی ئاڵای شۆڕش، كەوتبوونە بڵاوكردنەوەی لێشاوێكی درۆو دەلەسەو قسە هەڵبەستن لە ناو هێزە چەكدارەكانیان و خەڵكدا دژی ئەو هاوڕێ یانەمان. چەندەها ڕاپۆرتمان بۆ هات كە باسی لەو كۆبونەوانەی بەرپرسە پێشمەرگەیی و سیاسیەكانیان دەكرد، دەیانووت گوایا مەلا بەختیارو م.پشكۆو شێخ عەلی (بە فیدیۆ) گرتوومانەو ئیعترافیان كردووە كە پەیوەندیان بە حكومەتی بەعسەوە هەیە و چەندین ملیۆن دیناریشیان لە ڕژێمی سەدام وەرگرتووە! بێ ئەوەی تەنها یەک كەس بوێربێت و داوای بینینی ئەو فیدیۆیانە بكات! یا لای چەكدارەكانیان سوێندی گەورەیان دەخوارد كە ئەو بڵاوكراوانەی بڵاودەبنەوە بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە هەمووی (موخابەراتی عێراقی) بۆیان چاپ دەكات! دیارە سەرانی یەكێتی دەیانویست :

١-ئەو درۆیانەیان بكەنە پاساوی شاڵاوە تیرۆریستیە دژە ئازادی و دژە دیموكراسیەكەیان بۆ سەر ئاڵای شۆڕش. بە تایبەت كە دەیانزانی كەسە كۆیلەو ناهوشیارەكانی شوێنكەوتووی ئەوان بە دوای ڕاستیەكاندا ناگەڕێن و ئەوان چی بڵێن وەک دەرویش ئەوە دەڵێنەوە.

٢-بە بڵاوكردنەوەی ئەو درۆیانە وا لە خەڵكی سادە بە گشتی و هێزی چەكداریان بە تایبەتی بگەیەنن كە ئەو هاوڕێ یانە خیانەتیان كردووە، نەک جیاوازی فكری و سیاسی و ڕێكخراوەییان هەبووە. تا ڕادەیەكیش بە هۆی ناهوشیاری شوێنكەوتووەكانیانەوە بۆیان چووە سەر. ئاخر نە لەوانەی بەشداری پلننیۆمی تیرۆركردنەكە بوون و نە لە دەرەوەی پلنیۆمەكە تەنها یەک كەسی تیانەبووە لێیان بپرسێت با ئەو شریتانە ببینین! یا با گیراوەكان ئامادەبكرین و گوێ لە قسەكانیان بگیرێت، كەس ئەو بوێریەی تیانەبووە. بۆیە ڕاستیان وتووە : سنترالیزمی ستالینی مرۆڤی كۆیلە دروست دەكات، هەرئەوە ش یەكێكە لە هۆكارەكانی لە باربردنی ئازادی و دیموكراسی و سەرهەڵدانی سەرۆكی هەمیشەیی لە حزبە بۆرژوازیە نا نەتەوەییەكاندا..

٣-خۆشكردنی زەمینەی تیرۆركردنی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش بڕەخسێنن .

پلنیۆمەكەی كۆمەڵە كوژەكان

وەک هەموو پلنیۆم و كۆنفرانسـێكی پێشـووتریان ناوەندی كۆمەڵە، كەسـانێكی كۆیلەیان بۆ كۆبونەوەكە بانگ كردبوو كە بێ پرسـیار و بینینی بەڵگە و ڕاسـتیەكان یەكسەر دەست بەرزبكەنەوە بۆ ئەنجامدانی تیرۆری هاوسەنگەرو سەركردەكانیان. نەوشیروان مستەفا بووە دەرهێنەری ئەو سیناریۆیەی جلال تاڵەبانی دایڕشتبوو. ئەو گەر چی لە ئەنجامی ناكۆكی دەسەڵات و فكری و سیاسی ڕق و كینەیەكی قووڵی لە ناخدابوو، بۆ تۆڵە دەگەڕا و لە سـەر شـانۆی ئیعدامكردنی ئازادی و دیموكراسـی دا وای پیشـــان دەدا كە ڕۆڵی یەكەم دەگێڕێ، بەڵام هێشـــتـا هەر ئەو قوتـابی یەی قوتابخانەكەی تاڵەبانی بوو، نەیدە توانی بێ بریاری كۆتایی مامۆستاكەی كە تاڵەبانی بوو بریار بدات.

لە كاتێكدا ڕیشـەی كێشـەكان و ناكۆكی یەكان پەیوەندیان بە **زیندەبەچاڵكردن و تواندنەوەی كۆمەڵەوە هەبوو** لە یەكێتی دا. وا لەو شـەسـت كەسـە بەشـداربووەی پلنیۆم گەیەنرابوو، ئەوانە خیانەتیان كردووە و ئیعترافیان كردووە كە پەیوەندیان بە رژێمەوە هەیەو پارەیـان لە ڕژێم وەرگرتووەو... پاداشـــتی خیانەتیش كوشـــتنە، بەوجۆرە یەكێكیان نەبێت لە بەشداربووەكان باقیەكەی ئیمزای كوشتنی ئەو هاوڕێ یانەیان كرد! بێ ئەوەی بەڵگەیەک ببینن! بێ ئەوەی تۆمەتباركراوەكان بانگ بكرێن و گوێ لە قسەكانیان بگیرێت! بێ ئەوەی مافی بەرگری لە خۆكردنیان بۆ برەخسێت! ئەو شـانۆگەری یە تەنها بۆ چەواشـەكاری چەكدارەكانیان وخەڵک بەڕێوە دەبرا، تا سـەرنجی خەڵک و هێزەكانیان لە كێشـە قوڵ و ڕیشـەیی یە فكری و سیاسـی یەكانی هەناوی یەكێتی و كۆمەڵە دووربخەنەوە. هەمیشـــە بۆرژوای كۆنەپەرسـتت و دژە ئازادی و دژە دیموكراسـی، بۆ پاسـاودانی شـكسـت و لاوازیەكانیان، پەنایان بردۆتە بەر درۆكردن و فریودانی خەڵک.

سـەرانی یەكێتی، لە گەلێ بۆنەدا بە ئاشـكراو بێ پەردە باسیان لەوە كردووە كە توانای دەرپەڕاندنی هێزەكانی ڕژێمیان نیە لە كوردسـتاندا و ڕۆڵی ئەو بزوتنەوە چەكدارەیان لە (ئیزعاجكردنی) ڕژێم تێناپەڕێت، بەڵام بۆ فریودانی خەڵكی سـادە و كـاڵفـام بـاسـیـان لە (ڕامـاڵینی) ڕژیم دەكرد! ئەوان بۆ پـاسـاودانی مفـاوەزە شكستخواردووەكەیان، دەست خستنە دەستی بۆرژوا فاشستی بەعسی عەرەبییان بە (ئەركی نیشـتمانی) ناودەبرد! وخەنجەر نەدان لە پشـتەوە لە سـوپای عیراقی بە (نیشـتمان پەروەری) ڕادەگەیاند! سـەدامیان بە حەكەم و بەدیهێنەری مافی كورد بە خەڵک دەناساند! بەڵام لە ئاستی ناوخۆی كوردستاندا شەڕێكی خویناوی یان لە دژی نەیارە سـیاسـی یەكانیان بەرپاكردبوو (لەسـەر دەسـەڵات)! خۆیان هۆكارو لایەنی سـەرەكی بوون بۆ هەڵگیرسـاندنی شـەڕی ناوخۆ و تۆمەتی هەڵگیرسـاندنی شەڕەكانیان دەخستە ئەستۆی بەرامبەرەكانیان.

هەمیشــە پشــت و پەنای بۆرژوا كۆنەپەرســتی دژە ئازادی و دژە دیموكراســی كورد(یەكێتی و پارتی)، ڕژیمە بۆرژوا فاشـــســـتەكانی عەرەب و تورك و فارس بووەو بە خۆشــیان وتووە كوردســـتانی. **ئەوان دەســـت لەناو دەســـتانی بۆرژوا فـاشـــســـتی داگیركەرانی كوردســـتـانیـان بە (كوردســـتـانی) نـاودەبرد لای شــوێنكەوتوانیان، لە كاتێكدا هاوخەباتی و یەكێتی كاری چەپەكانی ئەو گەلانە كە دژی دەســەڵاتە فاشـسـتەكانیان وەسـتابوونەوە، بۆ هێنانە ســەركایەی ڕژێمێكی دیموكراســی شــۆڕشــگێرانە، كە مافی چارەی خۆنووســینی كورد بســەڵمێنی بە (عێراقی) ناودەبرد!.**

سیاسـەتی چەواشـەكاری و فریودەرانەی بۆرژوای دژە دیموكراسی لە باشـوردا هەمیشە هۆكارێكی سەرەكی شكست و هەرە سی بزوتنەوەی سیاسی و چەكداری یان بووە.

ســەركەوتن، بە بە دەســتهینانی دەســتكەوتی ســیاســی، ســەربازی ، ئابوری، كۆمەڵایەتی ..دەپێوریت. بۆرژوا دژە دیموكراســەكانی كورد، هەمیشــە شــكســتە سیاسی و سەربازیەكانیان كردووە بە ژێرەوەو، بۆ فریودانی خەڵكی سادە و ساوێلكە (شـــانازی)بە (روباری خوێنی شـــەهیدانەوە) كردووە، بێ ئەوەی لە بەرامبەردا لە بەدبەختی و ماڵوێرانی زیاتر شـتێكیان بۆ هەژارو زەحمەتكیشـی ئەم گەلە بەدەسـت هێنابێت كە بە درێژایی مێژوو سەرەڕمی تێكۆشان وقوربانی یەكان بوون...

بەشـــداربوانی كۆیلەی ئەو پلنیۆمە بە بریاری تیرۆری ئەو ســـێ هەڤاڵەیان، دوابزماریان لە تابووتەكەی كۆمەڵە داكوتاو، دوا تروسكایی ئازادیان لە باشووردا خامۆش كرد.

پاكانە پێنووسین

دوو ڕۆژ پێش ئەوەی ئەو ســێ هاوڕێ یە لە ژێر زەبری بریاری تیرۆركردندا ئەو پاكانەیەی بۆیان دیاریكرابوو ئیمزا بكەن، لە ڕێگەی هاوڕێ (ڕوناك شـــێخ جناب) ە وە نامەیەكم لە زیندانەوە لە مەلا بەختیارەوە سەبارەت بەو بریارەی پلنیۆمی كۆمەڵە كوژەكان پێ گەیشت و داوای ڕای ئێمەی دەكرد لەو بارەوە. كۆمێتە كۆبۆوە بۆ هەڵســـەنگاندنی بارودۆخەكە. دیســـانەوە **ڕای خۆم بەمجۆرە دەربڕی:** من لە ســەرەتای شــاڵاوەكەی یەكێتی نیشــتمانی بۆ ســەر ئاڵای شــۆڕش و كارەســاتەكەوە، گرتنەبەری هەنگاوی ئەم شـــێوازی ڕێكخســـتن دروســـتكردنەی پێی هەڵســـام بە ماركســـی یانە نەزانیوەو بە هەڵە زانیوە، بەڵام گرتمانە بەر بۆ ڕزگاركردنی ئەو هاوڕێ یانەی لەسەر ئاڵای شۆڕش بوونەتە قوربانی. ئێستاش لەم حاڵەتەدا كە ئەوان خراونەتە بەردەم واز هێنان لە ئاڵای شــۆڕش و پاكانە نووســین و كوشــتن؟ من بێ ئەملاو ئەولا ووتم : **ئەوان (ناوەندی نوســەران) ئەنجامی ئەو هەڵانە دەدوورنەوە كە بە هۆی (ڕاڕایی و بەكەمگرتن و خۆشــبـاوەڕی و نـەنـاســـینی دوژمنی**

چینایەتیانەوە) تووشیان هاتووە. ئێستاش من وەک پێشتر، ژیانی ئەو سێ هاوڕێ یەو بە زیندومانەوەیان بە گرنگ دەبینم، من دەچمە ژێر بەرپرسیاری ئەو بریارەی كە ئەوان گەر بە وازهینان لە ئاڵای شۆڕش رزگاریان دەبێت با بیكەن. لە وەڵامی یەكێک لە هاوڕێ یاندا كە ووتی : ئەی ئەوان نامەیان بۆ ناردووین و ماندەگرن تا مردن؟ ووتم بەو پرسیارەی لە ئێمەیانكردووە سەبارەت بەو پاكانە نووسینە، دەردەكەوێت كە ئەوان بریارێكی تریان داوەو لە ژێر ئەو فشاری كوشتنەدا ئەو كارە دەكەن. وتم باشترە خۆمان بۆ شاڵاوێكی پرۆپاگەندەی تری كۆمەڵە كوژەكان ئامادە بكەین، لەولاشەوە ئامادە بین بۆ بەرەوڕووبوونەوەی لێشاوی ڕەخنەی ڕیزەكانی ڕێكخستنەكانی خۆمان.

من ڕای خۆمانم نووسی و دامە هاوڕێ ڕوناكی شێخ جەناب(هاوسەری مەلابەختیار). **بەڵام پێش ئەوەی ئەم بگاتەوە لای زیندانیەكان**، ئەوان هەرسێكیان پاكانەكەیان بەو جۆرەی بۆیان دیاری كردبوون نووسی بوو و ئیمزایان كردبوو.

ئێمە سەرەتا لە ئێستگەكەی یەكێتی یەوە گوێ بیستی ناوەرۆكی پاكانەكە بووین. لە ڕێگەی ڕاپۆرتەكانی ڕێكخستنەكانمان لە ناو هێزی چەكدارەوە زانیمان كە بە ناو هێزە چەكدارەكانیان ودواتریش لە ناو شاردا بڵاویان كردۆتەوە.. ئێمە لە كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی ئاڵای شۆڕش ئەسڵی نامەكانی نەوشیروان مستەفاو فەرەیدون عەبدولقادر و ئیبراهیم جەلالمان بەدەست گەیشت. وا وەكو خۆی دەیخەمە بەردەستی خوێنەر: <u>جەلال تاڵەبانی لەسەر ڕۆشنایی ئەو نامانەی سالار عزیز كە بە سۆران گیرابوون. بریاری خۆی دابوو و دەستیشی بە شاڵاوەكە كرد، ئەركی جێبەجێكردنی بە پێی ئەو سیناریۆیەی دایرشتبوو بە نەوشیروان مستەفاو ناوەندی كۆمەڵە سپاردبوو.</u> بە پێچەوانەی ناوەندی نوسەرانی ئاڵاوە، سەرانی یەكیتی بە نەخشەوە كارەكانیان دەكرد. دوای دەستگیركردنی ئەو سێ هاوڕێ یەی ناوەندی نوسەرانی ئاڵای شۆڕش. پلنیۆمێكیان بەست لەو كەسانەی كۆیلەی خۆیانن. بێ پرسیارلێكردن و بێ گوێگرتن لە ڕای زیندانی یەكان. بێ مافی بەرگری لە خۆكردن**!** تەنها لەسەر ڕای سەرانی یەكێتی لەو شەست كەسە بەشداربووەی پلنیۆمەكەیان، تەنها یەكێک ڕای جیاوازبوو باقیەكەی ئیمزای كوشتنی ئەو سێ زیندانیەی كردبوو، بێ ئەوەی یەک كەس داوای بینینی شریتی ڤیدیۆ و بەڵگەیەک بكات**!** تەنها بەڵگەیەكیش كە ئەو خەڵكەیان پێ فریودا، **نامەكانی سالار عزیز بووە كە بە ناوی(كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستانی-عیراق) كاری دەكرد، كە تا ئەو دەمەش ئاڵای شۆڕش نەبوو. بەڵام كوتەكیی تاڵەبانی و كۆیلەكانی (تا ئەمساتەش!) بە دامەزرێنەرو سەركردەیەكی ئاڵای شۆڕشی دەزانن. تاڵەبانی و نەوشیروان لە باتی كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستان - عێراق، ئالای شۆڕشیان دادگایی كرد و حوكم دا.**

لە كاتێكدا تا ئەو دەمەش ســالارعزیز هەر بە ناوی كۆمەڵەوە بڵاوكراوەی دژی یەكێتی بڵاودەكردەوەو فكرو سیاســەت و بڕیارەكانی دەســتەی دامەزرێنەری ئاڵای شــۆڕشـــی قبوڵ نەبوو... ملازم عومەر عەبدوڵلا لە نامەیەكیدا بۆ ســـەركردایەتی نـاوخۆی ئـاڵای شـــۆڕش بە ڕوونی دەڵێت كە جلال تـاڵەبـانی لە وەڵامی بەڵگەی تاوانباركردندا باســـی لە نامە گیراوەكانی ســـالار كردووە كە بەردەوام باســـی لە جیاكردنەوەی هێز كردووە..ئەوان بێ ســـەلماندنی مافی بەرگری لەخۆكردن، بە تۆمەتی خیانەت، بڕیاری مەرگی ئەو سێ هاوڕێ یەی ئێمەیان دا، لەسەر ڕۆشنایی بیرو كرداری كەســـێــك كە ئــاڵای شـــۆڕش نەبوو. یەكێتی بەو كردارەی لە بەعسیەكانیشی تێپەڕاند و كەوتە داڕشتنی سیناریۆی لە ژێر فشاری بڕیاری مەرگدا پاكانە پێنووسین بەو جۆرەی ئەوان دەیانویست.

دیارە هەر لە جبار فرمانەوە تا فەرەیدون عەبولقادر و نەوشیروان، هەریەكەیان بە جێی خۆی هەوڵیدا تا لە ڕێگەی ترس و تۆقاندن و بڕیاری ئیعدام كردنیان ئەو ســێ زیندانیە لە باری دەرونیەوە ئامادەی نووســین و ئیمزای ئەو پاكانەیە بكەن كە بۆیـان دیـاریكراوەو، بە ڕوونی وتویـانە وەك ئەوەی ئێمە بۆمـان دیـاریكردوون نەینوســن و ئیمزای نەكەن ئیعدامتان دەكەین. پاش ئەوەی لە ســەرەتاوە هەریەكەیان بە جیا لێكۆڵینەوەیان لە گەڵ كرا، دواتر هەرسێكیانیان لە یەك شوێندا كۆكردەوە.

نامەی نەوشیروان مستەفا بۆ مەلا بەختیار لە زیندان

برای بەڕێز كاك بەختیار
سڵاوێكی گەرم
هیوام خۆشیتانە

كاكە! ئەوە خۆم بۆم نەكرا بێمەوە، بەڵام وا برادەران لە باتی من هەرســێكتانیان یەكخســـتوە بۆ ئەوەی ئێوەش لە ناوخۆتاندا مشـــاوەرە بكەن، من وەكو برایەك ئەم تكایەم لە خۆت و هەردوو برادەرەكەی تریش هەیە كە نامەكە بەمجۆرە بێت:

١-عینوانەكەی خۆتان ئەزانن بۆ كێ ی ئەنیرن و بە ناوی چی یەوە ئەینوســـن چونكە سەیر دەرئەچێ خۆتان ئەڵقەی ناوەندی نوسەران بن و بۆ ئەوانیشی بنوسن.

٢-ناوەرۆكەكەی ئەم شتانەی تیدابیت:

ا-كە ئێوە وازتان لەوان هێناوە.

ب-هۆی وازهێنانەكەتان چی بووە، بە چاكی ئەزانم هەم شـــێوەی ئیشـــكردنی خۆتان و هەم قۆناغی ئێستای خەباتی گەلەكەمان تێدا باس بكەن و ڕەچاوبكەن.

ج- نەختێـك درێژە بە هۆیەكـانی وازهێنـانەكە و خـاڵەكـانی بدەن و حجەكـان معقول بن و ڕوكەش نەبن.

د-هەڵوێستی ئێستاتان لە کۆمەڵەو یەکێتی نیشتمانی و شۆڕشەکە دیاری بکەن و وەڵامی ئەوە بدەنەوە کە هەموو دڵسۆزیکی نیشتمانپەروەر و مارکسیستیکی راستەقینە ئەبی هەڵوێستی دۆستانەبی و بەهێزی بکات یا دوژمنانەبێ و بە گژیدا بچێ.

و-حەزئەکەم تأکید لەسەر خراپی ئەو ئوسلوبە بکەن کە بە عربی بە (متسلل)و لە ئەدەبیاتی مارکسیدا بە(ئینتەریزم) کە بە زۆری تروتسکی یەکان کردویانە، وە زەرەری ئەوە بۆ هەردولا چ ئەوەی (متسلل) چ ئەوی (تسلل) ی تێ کراوە، ئەمە وەکو مەبدەئی تەنزیمی و هەروەها وەکو ئەخلاقی سیاسی.

٣-سەبارەت بەو تەفصیلاتە داوا لەوانەش بکەن کە تا ئێستا وەکو جاران کار ئەکەن چاوێک بە هەڵوێستی خۆیاندا بخشێننەوە و هەڵەکانی خۆیان کە زەرەر لە خۆیان و کۆمەڵەو جولانەوەی گەلەکەشمان ڕاست بکەنەوە.

٤-نامەکە چەندە مفصل و تێروتەسەل و زۆرتر لایەنە سیاسی و فیکری یەکان بگرێ باشترە. وە چەند مساهمە بکا لە بڵاوەپێکردن و لاوازکردن و گەڕانەوەی ئەو برادەرانە وا باشترە.

٥-لە کۆتایی دا ئەمەوێ ئەوە دوبارە بکەمەوە کە ئەم کارە بۆ کۆمەڵەو شۆڕش ئەکەن لەبەر ئەوە لە نرخی ئێوە زیاد ئەکا و لە لای ئێمە گەورەتان ئەکا و ڕیزو حورمەتی پێویست تان بۆ پەیدا ئەکا و ئەوەش گەورەترین خزمەتی کۆمەڵەو شۆڕشە.

دوبارە سڵاوو هەربژین

ئیمزای

نەوشیروان مستەفا

گەر خوێنەر بە وردی لەو نامەی نەوشیروان مستەفا وردبێتەوە بە ڕوونی تێدەگات ئەوە نامەی سەرکردەیەک نی یە بۆ کەسانێک تاوانی خیانەتیان خرابێتە پاڵ! بەڵکو بە پێی ئەو داوایانەی لە نامەکەدا کردوونی، دان پیانانێکی ئاشکرایە، (ئیدانەیەکی سیاسی یە) و داوا دەکات فکرو سیاسەتی خۆیان ئیدانە بکەن و بە شان و باڵی یەکێتی نیشتمانی دا هەڵبدەن! ڕونتر بڵێم کێشەکە (فکری و سیاسی) بوو نەک خیانەت، هەروەک لە دەروێشەکانی خۆیانیان گەیاندبوو.

زیندانیەکان سەرەتا نامەیەکیان بۆ نووسی بوون بەڵام دیارە بە دڵی ئەوان نەبووە بۆیە دووبارە دەیانخەنەوە بەردەم هەڕەشەی کوشتن، لە نامەی دووەم سەبارەت بەو بەزۆر پاکانە پێ نوسینە نەوشیروان مستەفا لە نامەیەکدا کە لە شەوی ٥-لەسەر ١٩٨٦/١/٦ ئاراستەی هەرسێکیانی کردووە بۆ زیندان، نووسیویەتی :

نامەی دووەمی نەوشیروان مستەفا بۆ زیندانی یەکان

برایانی بەڕیز کاک بەختیار
کاک پشکۆ
کاک شێخعەلی

سڵاوێکی گەرم

لەو دووجارەدا کە سەردانم کردن و لەو نامەیەدا کە بۆم نوسی بون بە ڕاستی ویستم بە جۆرێک قسەبکەم کە ئێوە هەست بە بریندار‌بونی شعور نەکەن و هەوڵم دا زۆر بە نەرمی و دیپلۆماسی هەمو مەسەلەکانی لە سەرتانە و ئەوی ئێمەش ئەمانەوی تێتان بگەیەنم ، بەلام پێ ئەچی لە کارەکەمدا سەرکەوتو نەبوبم بۆیە بە پێویستم زانی لەم چەند نقطەیە ئاگادارتان بکەم:

١-ئەم نامەیەتان پاش گەزبونەوەیە لە هەموقسەکانی پێشو و ئاشتان لە ڕیزی یەکێتی دا داناوە و مجالی ئەوەتان تێدا هێشتۆتەوە کە لە پاشەڕۆژدا پێکەوە لەگەڵ ئەوان تێ هەڵچنەوە و پیاو بۆی هەیە ئەمەشتان وەکو قسەو ئیشەکانی ترتان بەرامبەر کۆمەڵەو یەکیتی بۆ حساب بکا.

٢-ئێوە لە لایەن پلنیۆمەوە محاکمەکراون و (تجریم) کراون، ئەگەر بڵێن خۆتان لەوێ نەبون. بەیان و بڵاوکراوەو نامەو نوسینەکانتان لەوێ بون، کردەوەو شایەتەکان و مدعی یەکان لەوێ بون و هیچ دفاعێکی خۆتان دادی نەئەدان و دفاعي هیچ محامي یەکیش لە تاوانەکەی سوک نە ئەکردن. جا لەبەر ئەوەی ڕەنگە واتان زانی بێ ئێمە هەڕەشە بۆ إبتزاز ئەوەمان کردبێ حەز ئەکەم بیرتان بخەمەوە کە ئێوە بە (خائین) حوکم دراون بەرامبەر کۆمەڵەو یەکێتی و پێشمەرگەو شۆڕش. ئەشزانن لەم قۆناغەدا یەکێک خائین بێ بەرامبەر بەو مەفهومانە یەعنی چی و ڕەئی خەڵک و تأریخ چی ئەبێ لەسەری وا بە کورتیش (حیثیاتی)حوکمەکەتان بیر ئەخەمەوە کە هەر ٦٠ کادرە سیاسی و عسکری یە أساسیەکەی کۆمەڵە بە ناوی سەریحەوە ئیمزایان کردووە:

١-ئێوە وەکو خط مائل لە ناو کۆمەڵەو یەکێتی دا کارتان کردوە ڕێکخستنتان بە نیازی تێکدان و ڕوخانی کۆمەڵەو یەکیتی و پێشمەرگە دروست کردوە لە ناو ڕێکخستنی کۆمەڵەو یەکێتی و پێشمەرگەدا.

٢-ئێوە بە هۆی بڵاوكردنەوەی نهێنی یەكـانی شـــۆڕشـــەوە كە بە حوكمی مەسئولیەتە تیاریەكانتان زانیوتانە جاسوسـی تان بۆ دوژمن كردوە، ئەوەندەی نهێنی تان زانیوە لە بڵاوكراوەكانتان بۆ ئێران و عێراق و جودو لایەنەكانی ترتان نوسیوە. جگە لەوەی ئەو ئەندام و لایەنگرانەی ئێوە ئەوی تەســـلیمی عێراق و ئێران و جود بوە هەرچی زانیوە وتویەتی مەگەر بۆخۆی خراپ بوبێ.

٣-ئێوە بازرگانیتان كردووە بە ناوی شــــەهیدەكانەوە و ســــوێندی درۆتان بە گۆڕەكانیان خواردووە، مقابلەی درۆتان بە ناوەوە دروســـت كردون، تەوهینتان پێ كردون و تربیەتی ئەندام و لایەنگرەكانی خۆیشتان بەم ئوسلوبە كردوە.

٤- دوڕوی و دوزمانی و لیبرالیزم و هەلپەرستی و پیلانگێران و لە خشتەبردنی تێكۆشــەرانتان بڵاوكردۆتەوەو ئەوەتان كردۆتە(تقیم) ی ســیاســی و اخلاقی حیزبی خۆتان.

٥-پەیوەنـدیتـان كردووە بە دەوڵەت و لایەن و حیزبی بێگـانەوە بۆ وەرگەرتنی یارمەتی و پشتیوانی بۆ انشقاق و یاخیكردنی پێشمەرگە و تێكدانی ڕیزەكانی كۆمەڵە و یەكیتی و پێشمەرگە و مەعلوماتەكانی ئیمەتان بۆ مەبەستی خۆتان داوە بەوانە.

٦-بون بە هۆی ڕوخاندن و ساردكردنەوە و دانیشتنی سەدان كادرو پێشمەرگەو تەسلیم بونەوەیان بە عراق و ئێران و ڕۆیشتنیان بۆ دەرەوە.

جا برایینە نامەوێ زیاتری لەســەربڕۆم، من ویستم سـەبارەت بە موقفی خۆم و برایەتی و دۆستایەتی و هاورێ یەتی دەساڵی ڕابوردو كارێک بكەم ئەو حوكمەتان لەســـــەر لاببەم و بە جۆرێک لێ ی دەربچین كە نە ئێوە بەو دەردە بچن و نە منیش پرتەو بۆڵەم بێتەســـەر. خۆتان ئەزانن بۆ من لە ئەســتۆگرتنی ئەو مەســئولیەتە واتە جێبەجینەكردنی بریاری بە گشتی هەمو كادرەكان یەعنی چی، وە بۆ ئێوە ش كە ئەو بریارە تان لەسەر لابچی یەعنی چی و ئەبێ چی بنوسن و چی بكەن و چی بڵێن.

من ئەوەی لە سەرم بو وەكو ویژدانی خۆم و وەفای برایەتی و جۆرێک لە ئیلتزام بەرامبەر هەندێ كەس كردم، ماوە ئێوە ش بەشـــەكەی خۆتان بكەن ، ئەگینا من لێ ی دەرچوم و هیچی تر قسەی هاوڕێكانم ناهێنمە سەرخۆم.

دوبارە سڵاو

ئیمزای نەوشیروان
٥-١٩٨٦/١/٦

بۆ مێژوو

بۆ مێژوو وەک ئەندامێكی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش دەینووسم :

١- تا دەمی نوسینی ئەو نامە پر تۆمەتەی نەوشیروان مستەفا. (ئێمە وەک **ئاڵای شـــۆڕش)** هیچ پەیوەندیەكمان بە دەوڵەتانی ئێران- عێراق- ســــوریا- لیبیا- بەرەی

جود- جوقد نەبووە. بەڵێ سالار عزیز كە وەك (كۆمەڵەی ڕەنجدەران-كوردستانی عێراق) كاری دەكرد (بە پێی نامەكانی خۆی) پەیوەندی كردبوو بەو لایەنانەوە.

٢- خاڵی یەكەمی نامەكەی نەوشیروان باس لە قبوڵكردنی كەڵەگایی یەكێتی نیشتمانی دەكات .

٣-ئەم برگەیەی نامەكە ریک دادگای (الثورة) بەعس دێنێتەوە یاد : **(ئەگەر بڵێن خۆتان لەوێ نەبون.** بەیان و بڵاوكراوەو نامەو نوسینەكانتان لەوێ بون، كردەوەو **شایەتەكان و مدعی یەكان لەوێ بون** و **هیچ دفاعێكی خۆتان دادی نەئەدان و دفاعی هیچ محامی یەكیش لە تاوانەكەی سوک نە ئەكردن)**

٤-سەیرە باس لە نهێنی شۆڕش دەكات، لە كاتیكدا چەندین كەسی سەركردایەتی یەكیتی بە دەزگای ڕێكخستنیشیانەوە لە لایەن دەزگا ئەمنیەكانی بەعسەوە كرابوون(سەیری مەلفەكانی دوای ڕوخانی بەعس بكەن)، بێجگە لەوەی لە سای مفاوەزاتە نەزۆكەكەی ئەواندا ژمارەی خەڵكی خۆفرۆشی(خەفیفە) چوارسەدهەزاری تیپەڕاندبوو؟

٥- باسی درۆ دەكەن، پێم بڵێن كام لە سەركردایەتی یەكێتی درۆی شاخداریشی نەكردووە، مەلا بەختیار راستیی وتبوو كاتێک پێی وتبوون هێز جیاناكەینەوە.

٦-ئاڵای شۆڕش تەنها لایەنێ بووە, بەكرێگیراوو پێش لەشكری بەعس و ئیران و سوریاو لیبیا نەبووە

٧- لە وەڵامی خاڵی پێنجەمدا دەڵێم تەنها لایەنێک كە (**تا ئەو كاتە**) **پەیوەندی** بە دەوڵەتانی ناوچەكەوە نەبووە ئاڵای شۆڕش بووە.

٨- ئەو پەیوەندیەی كرابووكۆمەڵەكەی سالار عزیز كردبووی كە باوەری بە هیچی ئاڵای شۆڕش نەبوو.

٩- ئەوەش كە بو بەهۆی تێكدانی وەزعەكەو ڕاونانی پێشمەرگە، شاڵاوی یەكێتی نیشتمانی بوو بۆ سەر پیشمەرگە...بەو **جۆرە یەكێتی نیشتمانی لە باتی (كۆمەڵەی رەنجدەرانی كوردستان-عێراق) ی سالارعزیز، ئاڵای شۆڕشی دادگایی كرد.**

١٠- یەكێک لە بریارەكانی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش دیاریكردنێكی ڕوونی **ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش بوو، ئەویش كە خەباتی سەرەكیمان ڕێكخستنی شارەكان، ڕاپەڕینی شارەكانە نەک شاخ و بە هیچ جۆرێک جیاكردنەوەی هیزی چەكدار لە بەرنامەی ئێمەدا نەبووە.** لە بەر ئەوە ئەو تۆمەتی جیاكردنەوەی چەكدارەش، درۆیەكی زەقی مێژوویی بوو. سەرانی یەكێتی چاوو گوێی خۆیان داخستبوو، نەیان دەویست ڕاستیەكان ئاشكرابێت ، هەر بۆیە لەسەر ئەو

هەڵوێستە سیاسیانەی سالار عزیز كە ئاڵای شۆڕش نەبوو، ئاڵای شۆڕشیان دادگایی دەكرد. بە كوتەكی لای سەرانی یەكیتی سالار عزیز بە ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش ناودەبرا.

زیندان
نامەی پاكانە بە زۆر پێ نووسراوەكەی ١٩٨٦/١/٧

بۆ كۆمیتەی سەپەرشتی ئاڵای شۆڕشی بەڕێز
پاش سڵاو

پاش ئەو هەموو ململانێ و ناكۆكی و دژایەتیانەی پێشـــوومان لە ناو كۆمەڵەدا، دواتریش تـاوانی خۆ إعلان كردنمـان وەكو ئـاڵای شـــۆڕش بەرامبەر بە كۆمەڵەو یەكیتی وەكو جیابونەوە لێیان، گەیشتینە ئەو قەناعەتەی هەموو ئەو كارە ناراستانەی پێشـــووی ناو كۆمەڵەمان و كردەوەكانی ئەم دواییەشـــمان ئیدانە بكەین وبە تاوانیان بزانین بەرامبەر بە كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـان و بزوتنەوەی كرێكـارانی كوردسـتان و شـۆڕشـی رزگاری خوازانەی گەلەكەمان. بۆیە بریارمان دا كەچی تر لەمەودوا لەگەڵ ئێوەدا كار نەكەین و واز لە سیاسەت بهێنین، وە هەمو پەیوەندیەكی خۆمان لە گەڵتان دا ببڕین لە بەر ئەم هۆ فكری و سیاسیانەی خوارەوە!

آ-ئەو شـــێوە كـاركردنەی كە ئێمە ممارەســـەمان كرد لە نـاو كۆمەڵەو یەكێتی دا،پاشـان پەیوەندی كردنمان لەگەڵ ئاڵای شـۆڕش و نە پسـاندنی پەیوەندی حیزبیمان لەگەڵ كۆمەڵە بە ڕەســمی، واقعەكە ســەلماندی كە ئەو شــێوە كارە ناشـــەرعی و نادروســـت بوەو ئێمە بەش بەحاڵی خۆمان لێێ پەشـــیمانین، وە دەركەوت لە ناو شۆڕشی گەلەكەمان دا لە كوردستانی عێراق دا تەئسیری سەلبی زۆری بووە لەسەر بزوتنەوەی كرێكاران و یەكێتی ڕیزەكانیان و ماركسستەكان، بۆیە پاشگەزبونەوەمان و دوركەوتنەوەمــان لە قــازانجی شـــۆڕش دایە. چونكە ڕێبەرایەتی بەرگری شۆڕشگێڕانە كە مەسەلەی سەرەكی یە بە هێزیكی وەک یەكێتی نیشتمانی كوردستان دەكرێ نەک بە چەند ئەڵقەیەكی بچوكی بێ هێز بە ڕاســتی دەبوایە باشــتر ڕەچاوی واقعی خەباتی گەلەكەمان و شــۆڕشــەكەی بكەین، تەنانەت ئەگەر قەناعەتی فكری تایبەتی و جیاوازیشـمان بوبێ ڕاسـتتر وا بوو لە ڕێگەی ئسـوڵی حیزبایەتیەوە وەک شەخسی خۆمان دوور خستبایەتەوە لە كۆمەڵەو یەكێتی، چونكە ئەبوایە بمان زانیایە ئەم كارانەی ئێمە بە حوكمی مەركەزمان لە ناو شـــۆڕش و كۆمەڵەدا دەبێتە مایەی

كێشەو گیروگرفتی ئاوا كە گیانی بەرەنگاری لاوازدەكات، ئەویش سەرئەنجامی ئەو سیاسەتە هەڵەیەی كە ئێمە گرتبومانە بەر.

ب-كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتـان وەك ڕێكخراوێكی مـاركســـی لینینی شۆڕشگێری ئەساسی كۆڕی خەبات، یەكێتی نیشتمانی كوردستانیش وەك لایەنێكی نیشتمان پەروەری ڕزگاری خوازی كاریگەر و باڵادەست، شۆڕشیش وەك بڕبڕەی پشــتی گەلەكەمان و بزوتنەوەی نیشــتمانی لە عێراق دا دژی فاشــستـەكان، ئەركی ســەرشــانی هەمو كەس ولایەنێكی شـۆڕشــگێر و دیموكراســی و چەپێكە، ئەمرۆ درێغی نەكات لە پشــتیوانی و دۆســتایەتی كردنیان، كاریكی وا نەكەن لە بەرامبەر دوژمن دا لاوازتربیت چونكە لاوازكردنیان دەبێتە هۆی پاشــكەوتنی ســەركەوتنی جولانەوەی رزگاری خوازانەی كوردســـتان، ئەمە ڕاســـتیەكە تا دێت ڕوداوەكان باشــتری دەســەلمێنن. بۆیە لەمەوبەر كارەكانی ئێمە كە پێچەوانەی ئەو ڕاســتیانەی سەرەوە بوبێ ئیدانەیان دەكەین، بە تایبەت پاش ئیلتزام كردنمان بە ئاڵای شۆڕشەوە.

ج-خۆتان دەزانن هەڵوێستمان بەرامبەر نوسراوەكانی كاك سالارو م.جەعفەر بە توندی ڕەتكردنەوەیان بووە چونكە بە گیانێكی دوژمنكارانەو و ناراســت بەرامبەر كۆمەڵە و یەكیتی نوســـراوون، ئێســـتاش هەمان هەڵوێســـتی ئیدانەكردنمان هەیە، ســـەبارەت بە هاندانی لایەن و دەڵەتەكانی ناوچەكە بۆ دووركەوتنەوە لە یەكیتی و دژایەتی كردنیمان هەر لە لایەن ئەو برادەرانەوە بە تاوان و خیانەت لە قەلەم دەدەین. لە كاتێكدا پێویســت بو بە پێچەوانەوە دۆســت و پشــتیوان و ئیمكانیەت بۆ شــۆڕش جوڵانەوەی گەلەكەمـان زیـاد بكەن، وە هەوڵی نزیـك خســـتنەوەو یەكخســـتنی لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆنی سیاسی-چەكداری كۆڕی خەبات بدەن بۆ نەهێشتنی شەڕی ناوخۆ. وە ئێمەش دەبو پێش وەخت لەم بارەیەوە مەسەلەكانمان لەگەڵ ئەو برادەرانە یەك لا بكردایەتەوە.

د-هەر كە گەیشـــتینە قەنـاعەتی بێ هیوایی لە كۆمەڵە لە ڕووی ئوســـوڵی حیزبایەتیەوە پێش وەخت دەبوو ئیســتقالەی ڕەســـمیمان لە كۆمەڵە بكردایە، پاشـــان بیرمان لە چونە ناو لایەنێكی تر بكردایەتەوە.

كاركردنمان بە چەشنی (تسلل) تاوانێكی تەنزیمی و سیاسی گەورەبوو، كاریكی نا شەرعی بوو، زیانی بۆ هەردولا هەبوو. بۆیە لەو شێوە كارە پەشێمانین، بە توندی ڕەخنەی لێدەگرین، وە بە پێویســتیشـــی دەزانین هەوڵدەن ئەو شـێوە كاركردنە بنەبڕ بكرێ و هەركەس لای خۆیەوە چاوی پێدا بگێڕێ و پاشـــماوەكانی نەهێڵێ تا چیكە نەبێتە زیانی بۆ كۆمەڵە و شۆڕش.

ە-دەربارەی كەرت و پەرت كردنی هێزی پێش مەرگەی كوردســـتان،هەرچەندە ئێمە بە كارێكی نالەبارو تاوانمان زانیبێ، بەڵام شـێوەی ســراعەكەو ســیاســەتەكە، دەركەوت هەر بۆ ئەوەی دەبرد. بۆیە دیســـــان دژی جیـاكردنەوەی هێزی

(پ.م)كوردستانین، وە هەموو تەقەلایەک بۆ ئەو مەبەستە، واتە جیاكردنەوەی هێزی پ.م كوردستان بە خیانەت و تاوان دەزانین، وە بە توندی لایەنگیری یەكێتی ریزەكانی و گیانی برایەتی و هاوڕێ یەتی ڕاستەقینەین لە ڕیزەكانیدا. دەست هەڵگرتن لەو جۆرە سراع و سیاسەتە تاقە زامنی ڕەواندنەوەی ئەو مەترسیەیە كە ئەبیتە هۆی لاوازكردنی شۆڕش و قوڵ كردنەوەی ئەو كێشە نا مەبدەئیانەی پێشوو، بۆیە هیوامان وایە هەركەسێكیش بە هۆی كێشەكانی ئەم دوایی یە و لە ژێر تەئسیری ئەو وەزعە سیاسیەدا توشی دووره پەرێزی و لادان و دووركەوتنەوە بووە لە یەكێتی و هێزی پ.م و كۆمەڵە، وەک پێویستە دان بە هەڵەكانی خۆیان دا بنێن و بگەڕێنەوە ناو هێزی پ.م و براكانی خۆیان لە یەكێتیدا، چونكە ئەم واقعە هەرگیز بەرگەی جیابونەوەو شەڕی ناوخۆو زیادكردنی لەشكرێكی تر ناگریت، هەر ئەوەش جەرگی دوژمن دەبڕێ و دڵی میللەتەكەمان خۆش دەكات. ئێمە لە لایەن خۆمانەوە لەو جۆرە سراعە كە ئەم ئەنجامەی دا بە دەستەوە پەشێمانین هیوادارین هەموو برایەكی تریش ئەم هەڵوێستە وەرگرێ و چیكە درێژە بەو سیاسەتە هەڵەیە نەدات.

برایان.......

ئەوەی لە سەرەوە نوسیومانە پوختەی هەڵوێست و ڕاو قەناعەتی ئێمە سەبارەت بە ئالای شۆڕش و سەرجەم مەسەلە سیاسیەكان، بە بروای تەواوەوە دوور لە هەمو تەئسیریكی ئەم یان ئەوە، لە كاتی گرتنماندا لە لایەن یەكێتی و كۆمەڵەوە، لە جەوێكی زۆر هێمن و ئارام و دیموكراسیانەدا، بێ هیچ زۆرو فشارێ. بۆیە دیسان دوپاتی ئەكەینەوە ئیتر ئێمە كە لە خوارەوە ئیمزامان كردووە هیچ جۆرە ئیلتزاماتێكمان پێتانەوە نەماوەو نامێنێ وە ئیتر وەكو كوردێكی بێ لایەن و دلسۆز ودوور لە ژیانی سیاسی، دوور لە كوردستانی عێراق ژیان دەبەینە سەر ، بۆ ئەم مەبەستەش داوامان لە كۆمەڵە و یەكێتی كردووە یارمەتی چونە دەرەوەمان لە هەموو باریكەوە بۆ مەیسەر بكەن، ئەوانیش بە سوپاسەوە گفتیان پێ داوین...وە ماندووبونی چەند ساڵی ڕابوردویان بە گیانێكی مەسئولانەوە ڕەچاوكردووە، سەرەڕای ئەو هەموو ناكۆكی و دژایەتی كردنەمان لە ماوەیەكی دیاری كراودا بەرامبەریان

ئیمزای

ئیمزای پشكۆ	ئیمزای مەلابەختیار	شێخعەلی
٨٦/١/٧	١٩٨٦/١/٧	٩٨٦/١/٧

یەكێتی زۆر بە چڕی لە ئێستەگەكەیان و لە ڕێگەی ڕێكخستەكانیانەوە لە شارەكاندا و ناو هیزی چەكدار ئەو پاكانەیەیان بڵاوی كردبۆوە و نوسخەشیان

ناردبوو بۆ هەموو حزبەكانی جود و جەوقد. بە تایبەت لەناو رێكخســـتنەكانیان و هێزی چەكداریـانـدا دەیـانوت كە (**ئەو گیراوانە بە فیـدیۆ ئیعترافیـان** كردووە كە پەیوەندیان بە رژێمی بەعســـەوە كردووە وچەند ملیۆن دیناریک پارەیان لە بەعس وەرگرتووە). ســەرانی یەكیتی وەســتای درۆو دەلەســە دروســتكردن بوون، توانیان ماوەیەک خەڵكێكی نا هوشیارو كاڵفام لە كۆیلەكانیان بەو درۆودەلەسانە فریو بدەن.

بڵاوبوونەوەی ئەو پــاكــانـەیە بە ئیمزای هەرســــێ هــاورێكە، بووە مــایەی بەرزبوونەوەی دەنگی نـاڕەزایی دژی پاكـانە پێنوســـینەكەو لە هەموو ریزەكـانی رێكخســتەكانی ئاڵای شـۆڕش لە سـولەیمانی و هەولیرو كەركوک بە لیشـاو ڕەخنە دەهات دژی ئەو پاكانە نوســینە. هەندێ لە برادەرانی لیژنەی ســەرپەرشــتی زێوە بریاریان دابوو بەیانێک لەو بارەوە دەربكەن و بە فەرمی ئەو سێ زیندانیە دەربكەن و تۆمەتی نـاپـاكی لە ئـاڵای شـــۆڕش و خۆڕانەگریـان بخەنە پـاڵ. بە نـامەیەک ئاگادارمانكردنەوە ، ئەوانە هاوڕێ ی ئێمەن و لەســـەر ڕێبازی ئاڵای شـــۆڕش زیندانی سیاسین، ڕازی نابین لە ئێوەو هیچ كەسێک بریاری لەوجۆرە بدات و دەبێت بریار لە باری ئەوانەوە هەڵگیرێت بۆ دوای ئازاد بوونیان..

كۆبونـەوەی كۆمێتەكان لـەسەر نامەی پاكانـەكە

پاش كۆبونـەوەیەک لە كۆمێتەی ســولەیمانی ســەبارەت بەو بارودۆخە نوێ یە، بریارمان دا لە گەڵ كۆمێتەی هەر پارێزگایەكدا بە جیا دانیشـــین، لە گەڵ هاوڕێ علاء كەوتینەڕێ بەرەو هەولێر، لەگەڵ هاوڕێ كاكل بەرپرســـی یەكەمی كۆمێتەی هەولێرو هـاوڕێ كـاردۆ ئەنـدامی كۆمێتەی هەولێر زۆر دواین. (هـاوڕێ كـاكل و هاوڕی كاردۆ، دوو هاوڕێ ی جوامێر و بە دیســـپلین و چالاک و بە توانا و لە باشترین هاوڕی یانی كۆمێتەی هەولێر بوون)...پاش ئاڵ وگۆركردنی بیروڕا :

١-گەیشـــتین بە ڕایەكی هاوبەش كەبەردەوام بین لە بەرگری لە زیندانیەكان (تا ئازادبوونیان).

٢- مەســـەلەی لێپرســـینەوەی هـاوڕێ زینـدانیەكـانمـان هەڵگیرێـت بۆ دوای ئازادبوونیان.

٣-ڕەخنەی ڕێكخســـتنەكـان لەو بـارەوە بە هەنـد وەربگیرێـت، بەڵام ڕێگە بەناوزراندن نەدرێت.

٤-خســتنەڕووی ئەو كارە قێزەونەی ســەرانی یەكێتی، (پاكانە) پێنوســین لەژێر فشـاری مەرگدا، وەكو كارێكی دژە ئازادی دژە دیموكراســی و وەكو رەفتارێک كە لە بەعسیە فاشیەكانی عێراقیشی تێپەراندووە، بە جەماوەر بناسرێت.

هەرلەو كۆبونەوەیەدا لەگەڵ ئەو هـاوڕێ یـانەی كۆمێتەی هەولێر، بە وردی شـــێوازی دروســـتكردن و كـارپێكردنی ڕۆنیۆی شـــەعبیمـان (نـاومـان نـابوو پنەوتیرۆكەكە) بۆ ڕوون كردنەوە، وەک هەنگاوی یەكەم تا چارەســەری گونجاوتر

دەدۆزینەوە. لە سەر ئەوە ڕێکەوتین هەربڵاوکراوەیەک دەرچێت ، لە باتی فەردەیەک بەیان بەو هەموو سەیتەرانەی حکومەتدا بەرین بۆیان، تەنها بە دوو نوسخە بڵاوکراوەکە ستێنسل بکەین و بۆیان بەرین، ئەوان خۆیان چەندیان بوێت ڕایکێشن. شێوازێکی کارکردنی ئاسان و سەلامەت بوو، تا ئەو کاتەی لیژنەی سەرپەرشتی زێویێ و سالار عزیز، ڕۆنیۆی بچووک دابین دەکات بۆ کۆمێتەکان. بۆ مێژوو دەیلێم ئەو کارە بە بەهانەی نەبوونی پارەوە لە لایەن لیژنەی سەرپەرشتی یەوە هەر نەکرا!

چەندرۆژێک دواتر لەگەڵ هاوڕێ یەکی کەرتی شەهید ئارام دا چووم بۆ کەرکوک و لەگەل هاوڕێ جوتیاریش هەمان قسەوباسمان کرد وتوانیم تا ڕادەیەک لەگەڵ ئەمانیش بە هەمان بریار بگەم، بەڵام ئەمان زۆر توندتر پێیان دادەگرت لەسەر بەرپرسیاریی سەرەکی ئەو هاوڕێ گیراوانە لەسەر ئەوەی ڕوویدا، دەیانووت ڕاڕایی وکەمتەخەمی و هەڵەکانی ئەوان بووە مایەی ئەوەی لە و ئەرکە سەرەکی یەی کارمان بۆ دەکرد لا بدەین بۆ ڕێگایەک کە هی ئێمە نیە..

منیش پاش هەڵسەنگاندی بارودۆخەکە لەگەڵ کۆمێتەکاندا، نامەیەکم بە ناوی کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوەوە نارد بۆ لیژنەی سەرپەرشتی زێویێ، **بۆم ڕوونکردنەوە کە پرۆسەی دروستکردنی ڕێکخراوە مارکسی یە شۆڕشگێرەکە بە هۆی (هەڵەکانی) دەستەی ناوەندی نوسەرانەوە هەر لە سەرەتاوە لەباربراوە،** ڕازیش نابین تۆمەتی خیانەتیان بخەنە پاڵ، یا بە هەر ناوو ناتۆرەیەکەوە بێت قسەی نابەجێیان پێ بکرێت، تا ئەو دەمەی ئەو هاوڕێ یانە ئازاد دەبن، ئەوسا هەرکەس ئازادە لە وەرگرتنی هەڵوێست، بەڵام تا ئەوان ئازاد نەبن هیچ هەڵوێستیکیتر، قسەوقسەلۆکیتر لە کەس قبوڵ ناکەین و بە بڵاوکراوە وەڵام دەدەینەوە. ئەوەی تا ئیستا کراوە :

یەکەم : تەنها بۆ رزگارکردنی ژیانی ئەو سێ هاوریێ یە بووە..

دووهەمیش: بۆ ئەوە ڕێ لە هەر (کارێکی نامۆ) بگێرێ کە بویستریێ بە ناوی ئاڵاوە بکرێت دژی پرنسیپەکانی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش.

دروستکردنی ئامێرێک جێی ڕۆنیۆ بگرێتەوە!

لەو ماوەدا لە کۆمێتەی سولەیمانی زۆر دواین لەسەر گەران بەدوای ڕێگا چارەسەرێک بۆ کێشەی ڕۆنیۆکە. هاوڕێ سەردار (شێخ فاتح) وتی لە ناو هاوڕێکانی لای مندا کەسانێکی تەکنیکی هەن هەوڵی قسەکردن دەدەم لەگەڵیان، پاش چەند ڕۆژێک ئاگاداریکردمەوە کە هاوڕێکانیان توانیویانە شتێک دروست بکەن. کە هێنایان بۆ تاقیکردنەوەی، لە سێ بەش پێک هاتبوو، بۆریەکی ئەڵەمنیۆمی بە درێژی چل سانتیمەتر و قوتری بیست سانتیمەتر کون کونی وردی تیاکرابوو بە

هەرچواردەوریا(وەک بێژنگ). دووپارچەکەیتر هەریەکەی لە سەرێکی بۆریەکە قایم دەکرا وەک قەپاغ، لە یەکێکیانەوە مەرەکەبەکە دەکرایە بۆریەکە، پاش داخستنی هەردووسەری، قوماشێک بە درێژی و قوتری بۆریەکە دەبەسترا لە دیوی دەرەوەی بۆریەکە ، دوای ئەوە ستێنسڵەکەی لێدەبەسترا. لەو ساتی تاقیکردنەوەیەدا هەموو هۆش و خەیاڵم لای سەرکەوتنی ئەو تاقیکردنەوەیە بوو، دڵە تەپێیەکی قایمم هەبوو، ئارەق بە ناوچاوانما دەهاتە خوارەوە. کاتێک ئەمسەرو ئەوسەری ڕۆڵەکەم گرت بە دەستەوەو هێنام بە سەر کاغەزە سپیەکەداو نوسینەکان دەرچوون، هەناسەیەکی قوڵم هەڵکێشاو، ڕوومکردە هاوڕێ علاء و هاوڕێ سەردار و وتم کوڕینە بینیتان ئەم گەلەی ئێمە خاوەنی داهێنەرە بەڵام خاوەنیان نیە. ئەو ئامێرە دروستکراوە، بچوک، ئاسان هەڵدەوەشا بۆ سێ پارچە کە دەکرا هەر پارچەی لە شوێنێکی ماڵدا فرێ بدرێت بێ ئەوەی سەرنج ڕاکێشێت. ئاسان لە یەکەوە بەستنەوەو لێک هەڵوەشاندنیا. خێرا دان بە دەستەوەی چاپ و جوانتر و خیراتر لە (پنەو تیرۆکەکە)، ئاسان گواستنەوەی لە نێو بازگەی شار یا نێوان شارەکاندا بێ ئەوەی سەرنج ڕاکێشێت. پاش سەرکەوتنی تاقیکردنەوەکە ، بەیانێکمان ستێنسڵ کردبوو بە وێنەی شەهید ئارامەوە بە بۆنەی ساڵیادی شەهیدبوونیەوە ڕامان کێشا.

لە کۆبونەوەی کۆمێتەدا بریارماندا (لە داهاتوودا) ئەگەر لیژنەی سەرپەرشتی و سالارعزیز ڕۆنیۆی بچوکی دەستیان بۆ نەناردین، ئەوا بۆ هەریەکێ لە پارێزگاکانی هەولێرو کەرکوکیش سەرو دانە لەم ئامێرە میکانیکیە دەستیە دروست بکرێت و بۆیان ببرێت، یان لانیکەم خۆیان فێری دروستکردنی بکەین. تا دوای ئەوە تەنها نوسراوەکانیان بە ستێنسڵکراوی بۆیان بچێت و ئەوان لای خۆیان چەندیان دەوێت ڕایکێشن..بۆ ئەو ساتەوەختە داهێنانێکی مەزن و لە کات و شوێنی خۆیدابوو.

ئێمە لە کۆمێتەی شارەکان، بە پێی ئەو هەموو باسانەی سالارعزیز بۆ مەلابەختیاری کردبوو، چاوەڕوانی لانیکەم پەیداکردنی ڕۆنیۆ، وە ئاسانکردنی کاری پەیوەندی ڕێکخراوەیی بووین لە نێوان لیژنەی سەرپەرشتی و کۆمێتەی شارەکاندا. بەڵام هیچکام لەو دوانەیان ئەنجام نەدا و، بگرە بوون بە بار بەسەر ڕێکخستنەکانی ناوەوە و داوای پارەیان دەکرد بۆ بژێوی ژیانی لێقەوماوەکانی زێوە! بەو جۆرە لە کۆمێتەی شارەکان دەبوو خۆمان هەوڵی دۆزینەوەی پەیوەندی دروست کردن بە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بدەین. لیژنەی سەرپەرشتی نەک کارەکانی ئاسان نەکرد بەڵکو بوونە بارگرانی و ئەرکێکی قورستر بەسەر کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوەوە. بۆ تێگەیشتن لە بارودۆخی ئەودەمە، وا نامەکانی ئەو کاتەی کۆمێتەی شارەکانی ئاڵای شۆڕش بۆ لیژنەی سەرپەرشتیتان دەخەمە بەردەست. ئەم نامانە لە ئەرشیڤی لیژنەی سەرپەرشتی لە زێوە دەرمهێنان و پاراستوومن:

نامەی كۆمیتەی سەركردایەتی شارەكان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی تێكۆشەر
سڵاوێكی كۆمۆنیستانەی گەرم

١-لە گەیشــتنی نامەكانی پێشــووتانەوە ئێمە چاوەڕوانی ئەوەین مۆرەكە بگات. بریا هەر ئەو كاتە لەگەڵ نامەكانتاندا بتان ناردایە. ئێســتاش هەرواچاكە بە هەڵگری نـامەمـانـدا بینێرن بەڵام بـاش بپێچرێتەوە تـا لێرە بە هۆی ئەو مۆرەوە بتوانین پـارە كۆبكەینەوە و ئەوەی دێتە دەستمان بۆتان بنێرین. بێ ئەو مۆرە مەگەر بە قەرز پارە وەربگرین. كۆمێتەی سولەیمانی زیاتر لە هەزارو شـەش سـەد دینار مـەسرەفی بووە لە مـاوەی ڕابردوودا، ئەوەی هەیە لەســـەری قەرزار نیە. بەڵام كۆمێتەی هەولێر لەبەر مەسرەفی ڕێكخستن ناچاربوون هەزار دینار قەرز بكەن و بینێرن بۆ هاوڕێ حاجی مەمۆ، تا ئێســتا هێشــتا نزیكەی شــەش ســەد دیناریان قەرز لەســـەر ماوە بیدەنەوە.خەڵكی ئێســتا كۆمەک بە نامەی مۆركراو نەبیت نایدەن، كەســانێک هەیە ئامادەیە یارمەتیمان بدات بەڵام بە وەسـڵ و مۆر، دیارە هەقیشـیانە. نەخشـەی پیتاك كۆكردنەوەشمان داناوە و چاوەڕوانی مۆرەكەین.

٢-نامەیەكمان لە نیوەی دووەمی مانگی یەكدا بۆ ناردن و تیایدا دیاریمان كردبو نوێنەرمان دێتە لاتان لەو شـــوێنەی دیاری دەكەن(نزیک). بەڵام لەم ڕۆژانەدا لە لایەن ئەو برادەرەی كـارێزەوە كە متـابعەی نەبوونی جوابەكەمـان كرد، بۆمـان دەركەوت هێشتا نەیان ناردووە بۆتان!

بە هەرحاڵ داواكارین بنكەیەک بكەنەوە لە ناوچەی هاوار یا بەمۆ، ئەو برادەرانە جیهـازی لاســـلكیـان پێ ببێـت، تـا ڕۆژانە بتوانین هەواڵەكـان بگەیەنینە ئەوێ و ئەوانیش بە جیهاز بیگەیەننە ئێوە. لە ڕاستی دا دووری شوێنی ئێوە و ئەو كۆسپانەی ڕێگا كە خۆتان دەزانن ڕیگرن لەوەی هەواڵەكانتان لە كاتی خۆیدا پی بگات، تەنها چارەسەریش لە ئێستادا بەوجۆرە دەزانین كە باسمانكرد.

٣-پێش گەڕانەوەی ئەم هاوڕێ نوێنەرەمان لاتان گەر بۆتان بكرایە هەویەی عدم تعرضــتان بۆ بكردایە، بۆ ئەوەی هاتوچۆی داهاتووی ئاســان بكردایە كارێكی باش بوو. هەوڵ بدەن شوێنێكی نزیكتری سەرسنوری پێ نیشان بدەن و پێی بناسێنن، تا لە داهاتوودا ئیشی ئەم هاوڕێ یەشمان ئاسانتر جێ بەجێ بێت. لە ڕاستی دا(زێوێ) ئەو شــوێنە نی یە بكرێتە (مركز)و چاوەڕوانی ئەوەش بن زوو هەواڵتان پێ بگات. پێویسـتە ڕەچاوی خەباتی سـەختی ناوەوە بكەن. گەر نەشـتوانن خۆتان نزیک بنەوە ئەوا خاڵی دووی ئەم ڕاپۆرتەمان پێشـــنیار كردووە، جا هەركەســـێک بنێرنە ئەو

شـــوێنانە كە خۆتان بە باشـــترو نزیكتری دەزانن جیهازیان پێ نەبێت، بوونیان و هاتنیان هیچ ڕۆڵێكی نابێت.

رێكخستن :

به گشـتی ڕێكخســتن ڕوو لە گەشــەكردنێكی نەوعی زۆر باشــە. كاریگەری قورسایی ڕێكخستن لە ڕووی ئیعلامیشەوە بە چاكی و تەواوی خۆی چەسپاندووە و ســەلماندووە لەســەر ســاحەكە، وەک تەنها ڕیكخســتن كە ئێســتا لە گۆڕەپانەكەدا هەڵوێستی ڕوون و ئاشكرای شۆڕشگێڕانەی خۆی دەردەبڕێت و جەماوەر بە گیانی شــۆڕشــگێڕێتی پەروەردە دەكات. كە دەڵێین وەک تەنها ڕێكخســتن، لەو ڕووەوە دەڵێین كە ئێستا بە جودو یەكێتیشەوە بڵاوكراوەیان نیە بۆ ناو جەماوەر، سەبارەت بە هەڵوێست لە ڕووداوەكان و ڕژێم.(دیارە مەبەستمان ڕێكخستنەكانی ناوەوەیە).

كۆمێتەی سـولەیمانی و هەولێر لە ڕووی ڕێكخسـتنەوە زۆر بەهێزن، كۆمێتەی كەركوك ســـەرەتای نەش و نمایانە، توانراوە لە بەغداش هەندێ خەت دروســـت بكرێـت. هەروەهـا لە كەلار-توز- كفری.بەڵام هێشـــتـا بە چـاكمـان نەزانیوە ئەو ئەڵقـانەی بەغدا لە یەک بـدەین. تركیزیش كراوەتە ســـەر مرۆڤە كۆمۆنیســـتی و كرێكاری یەكانی عەرەبیش.لە بارەی جەیشـــەوە، زۆر بایەخی پێدراوە، ڕێكخسـتن نەخشـــەو پلانی وردی خۆی خســـتۆتە كـار و تـا ڕادەیەكی بـاشـــیش هەنگاوی سەركەوتوو نراوە بۆ پەیوەندی كردن بە كەسانی كۆمۆنیست و باوەڕبوو بە خەباتی كرێكاران و بەردەوامیشین. ڕاستەوخۆ هاوڕێ ی بەرپرسیاری كۆمێتەی شارەكان ســـەرپەرشـــتی ئەم خەتە دەكات لەگەڵ هاوڕێ یەكی تردا كە یەكێكە لە ئەندامانی كەرتی شەهید مستەفا.

هاوڕێ سەردار زۆر بە پەرۆش و گیانێكی كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕەوە لە هەوڵی گەشەپێدانی ئەو خەتانەی بەغدا-كفری-كەلار دایە كە پەیوەندی بەوەوە هەیە.گەرچی هەندێ كێشــە لە ئارادایە بەڵام دڵنیاین لە چارەســەری. لە قەرەداغ و شـــارەزوور و تیپی ســـەگرمەشـــدا و لە ســـنوری ئەو گوندانەی لەو ناوچانەش ماون ڕێكخســـتنی پتەویان بۆ دامەزراوە و گرێ دراونەتەوە بە كۆمێتەی ســـولەیمانی یەوە. لە ڕووی چالاكی ڕاگەیاندنیشـــەوە چەندین بەیان لە لایەن كۆمێتەكانەوە دەرچوون و بە چڕی بڵاوكراونەتەوە لە شارو قەزاكاندا.

ڕاوبۆچوون و پێشنیار

١-ڕای تەواوی ڕیزەكانی ڕێكخسـتن لە بارەی دەركردنی (هەڵوێســت)ە وە بەم جۆرەیە:

گەر هەڵوێســت وەک بڵاوكراوەیەک حســاب بكرێت كارێكی زۆر باشــە. بەڵام گەر لە باتی ئۆرگانەكەبێت ئەوا ناوگۆڕینی ئۆرگانەكە لە ئاڵای شـــۆڕشـــەوە بۆ

هەڵوێســت خۆیشــتان دەزانن لە دەســەڵاتی كۆبونەوەی كادرانی ناوەوەو دەرەوە یا كۆنفرانسدایە. لەبەر ئەوە نابێت لە بری ئۆرگان حسابی بۆ بكرێت.

٢-پێویســتە وەك لە ژمارە یەكدا هاتووە بڵاوكراوەكە ڕێبازی ماركســی لینینی خۆی طرح بكات.

٣-بابەت و نوسینەكانی تەم و مژاوی نەبێت.

٤-لە خستنەڕووی شیكردنەوەی بارودۆخی سیاسی- كۆمەڵایەتی- عسكری دا لە تێروانینی چینایەتی كرێكارانەوە بۆچوونەكان دابڕێژرێت، بە ڕاشكاوی.

٥-گرنگی بە ناوەرۆك و پتەوی داڕشتنی بابەتی باسەكان بدرێت و پێشتر پوخت بكرێت. بۆ نموونە وتاری ئێســتگە لە ڕۆژی ١٣/٢/ ١٩٨٦لەســەر دروشــمەكانی ئەمرۆ كە باســی دیموكراســی شــۆڕشــگێری دەكرد زۆر لاوازبوو. بابەتی واگرنگ پێویســتی بە شــیكردنەوەی وردو زانســتیانەی باری ئابوری و چینایەتی پێكهاتووی بۆرژواو كرێكارانی دەكرد، تا لەوێوە ســروشــتی كۆنەپەرســتی و گرێدراوی چینی بۆرژوا بە ئیمپریالیزم و ســەرچاوەی دژی ئازادی و دیموكراســی بوونی بۆرژوا ڕوون بكرایەتەوە، تا دەگاتە ئەو ئاستەی گوێگر تێ بگات كە سروشتی كۆنەپەرستی و گرێــدراوی و دژی ئــازادی و دیموكراســـی بوونی چینی بۆرژوا لە كوێوە سەرچاوەی گرتووە، وە ئێستە ئەو ئەركە دیموكراسی یانە چۆن كەوتونەتە ئەستۆی كرێكاران و..هتد وەك سەرەتای كارتان هیوادارین سەركەوتووبن.

هیوادارین ئۆرگانی ئاڵای شـــۆڕش بەو پێیەی لیژنەتان لە نامەكەتاندا پەیمانتان دابوو لە ژمارە دووەوە دەری بكەن.

هەواڵەكان

١-وەزعی كرێكـاران..بە هۆی بەرزبوونەوەی نرخی كەل و پەلی پیویســـتی ژیان، وەزعی گوزەرانی ژیانی كریكاران و زەحمەتكێشـان زۆر دژوارتر بووە، لە كوردســتان و بە تایبەتی لە باشــووری عێراق بە لێشــاو ڕاپێچ دەكرێن بۆ بەرەكانی جەنگی ناڕەوا. بێجگە لە كارگەو پرۆژەو دەزگادەوڵەتیەكان، بە ماڵانیشــدا دەگەڕێن و لە هەر شوێنێك پیاوێك ببینن تۆزێ گەنج بێت ڕەوانەی بەرەی جەنگی دەكەن.

جەماوەری خەڵك لە میســـری و مەغریبیەكان زۆر بێزارن، بە لایەنێكی هۆی درێژەكێشـــانی جەنگەكەی دەزانن، بەوەی گەر ئەوانە نەبوونایە ڕژێم ناچار دەبوو تەواوی دەزگا ئابوری و ئیداری یەكانی دابخا. بەڵام ئێســـتا بەوانی پر دەكاتەوە و كرێكاران و زەحمەتكێشـــانی وڵاتیش دەكاتە ســـوتەمەنی جەنگە شـــوومەكەی. مەســـەلەی بە زۆر كردنە جەیشـــی ناشـــەعبی و بەعســـی ئەوە هەر كاری ڕۆژانەی ڕژێمی فاشی بەغدابووە.

لە لایەكی تریشـــەوە بە هۆی كەمی كەرەســـەی خـاوەوە زۆربەی كـارگەو شـەریكەكانی كەرتی گشتی و تایبەتی وەستاون(وەك شـەكر)یا كەم بوونەتەوە وەك

چنین و ڕستن و شەكری كەڵەو و حلویات و كلینێكس و..هتد یا وەكو شەركاتی تجمیعی تلفزیۆن و سەلاجەو موجەمیدەو كارەبایی، كە بە هۆی دابەزینی نرخی دیناری عێراقی و كەمی پارەی قورس(عملة صعبة)توانای ئەوەی نیە وەك پێویست كەرەسەكان بۆ ئەو شەریكانە مسۆگەر بكات، بەوجۆرە طاقەی ئینتاجیان كەم بۆتەوە و بە سەدان كرێكار لە كەرتەكانی گشتی و تایبەتی دا بەو بیانوەوە دەركراون. بەوەش وازیان لێ ناهێنن، بە زۆرەملێ ڕاپێچی بەرەكانی جەنگی ناڕەوایان دەكات.

لەوەتەی ئەم هێرشەی دواییش دەستی پێكردووە، ڕژێمی فاشی بەغدا لە شارەكانی ناوەراست و خواروودا وەكو سەگی هاربە دائیرەو ماڵ و دوكان و شەقامەكاندا دەسوڕێتەو بۆ گرتنی خەڵك و بە زۆر فرێ یان دەدەنە ئۆتۆمۆبێلەوەو دەیان نێرن بۆ بەرەكانی شەڕ. هەركەسێكیش یاخی بێت دەیكوژێ. بۆ نموونە لە شوێنێكی وەك بەغدا بە دەگمەن بەغدایی لەسەرجادە دەبینرێت، ئەوەی بەردەست كەوتووە ڕەوانەیان كردووە و ئەوی تری خۆی شاردۆتەوە.

ڕۆژانە بە سەدان لاشەی كوژراوی بەرەكانی جەنگ دێننەوە(مدینة الطب). بە سەدان ئافرەت لەوێدا وەستاون بۆ وەرگرتنەوەی جەنازەی كەس و كاریان بێ ئەوەی لە ترسی سیخوڕو ئەو جەندرمانەی بەعسی فاشی كە لەوێدا وەستاون بوێرن تەنانەت بگرین. یەك پیاویش تۆزێ گەنج بێت لەوێدا نابینرێت لە ئافرەت بەولاوە، لە ترسی ئەوەی نەكو بگیرین و ڕەوانەی شەڕە كاولكارەكە بكرێن.

تەواوی جەماوەری چەوساوەو زەحمەتكێش لە شارەكانی خواروودا وەكو بوركان پۆنگی خواردۆتەوە، چاوەڕوانی ئەوەی لێ دەكرێت گەر شارێكی وەكو بەسرە یا عمارە بگیرێت، تەقینەوەی جەماوەری لە شارەكانی خواروودا سەرهەڵبدات، لەو كاتەشدا حەتمەن هەموو شارەكانی عێراق دەگرێتەوە.

لە كوردستانی عێراقیشدا لەگەڵ بەرزبوونەوەی بڵێسەی جەنگە ناڕەواكە دەزگا سەركوتكەرەكانی فاشی یەكانی بەغدا لە قوتابخانەو زانكۆو دائیرەو كارگەو شەقامەكاندا كەوتونەتە گیانی خەڵك و بەزۆر دەیان بەن خوێنیان لێ دەسەنن.محافظی پارێزگاكان لەگەڵ جەندرمەكانی بەعسدا دەچنە قوتابخانەكان داوا لە خوێندكاران دەكەن خۆیان تطوع بكەن ، گوایە هەزار دینارو سەیارەیەكی بەرازیلیان دەدەنێ.

لە شارەكانی موسل و هەولیرو سولەیمانیش دەزگا سیخوڕیەكانی ڕژێم سەیارەیان بردووەو چواردەوری سەربازگەكانی سوپایان گرتووە بەو نیازەی سواری سەیارەیان بكەن بۆ بەرەی شەڕ. زۆر سەرباز هەڵاتووە، هەندێ لەوەی فریا كەوتووە لە ڕێگا خۆی دەربازكردووە. لە ناو سەربازەكانیشدا ئەوەی لە كاتی دەورگرتنی سەربازگاكەدا ڕای كردووە تەقەیان لێ كردووە (وەك ئەوەی لە

ســـەربازگەی فایدەی موســـڵ و ســـەربازگەی تانجەرۆی ســـولەیمانی لە ڕۆژانی ١٤/٢/٩٨٦ وە ١٥/٢/٩٨٦ ڕوویاندا.

٢-ڕژێم زۆربەی ڕەبایەكانی خۆی چۆڵ كردوە یا دووكەس یا ســـێ كەســـی تیا هێشـــتۆتەوە، ســـەربازگەی وا هەیە لە بیســـت كەس زیاتری تیا نیە. ئەوانەی تریان هەموو ڕاپێچی بەرەكـانی خواروو كردووە. تەنـانەت كەوتۆتە گیـانی جـاشـــە كوردەكانیش و هەندێكی لێ ڕەوانە كردوون.

٣-لە پێش ئەم هێرشـــەی دواییشـــــدا تەواوی دەزگـاكـانی ڕژێم تووشـــی گەندەڵی(فســـاد) هاتوە و زۆربەی زۆری كاری خەڵك لەو دەزگایانەدا بە بەرتیل نەبێت نـاروات. جـاش و ســـیخوڕەكـانی ڕژێمیش كەوتونەتە دزی و ڕاووڕووتی جەماوەر، بۆ نموونە لە سـەیدسـادق لە سـولەیمانی نەک هەر ماڵی هاولاتیان بەڵكو مریشـكیش دەدزن. لە هەڵەبجەی شـاری سولەیمانیش شـەوانە شـەوكوت و دوكان و ماڵ تاڵانكردن لە لایەن جاش و سیخوڕەكانەوە بەردەوامە.

٤-ڕژێم بریاری دەركردووە پەنجاویەک هەزار خانوو لە شـــێوەی ئۆردوگای زۆرەملێ دروســـــت بكات بۆ ئەو گوندانەی ماون و هەندێ قەزاو ناحیەو هەندێ گەڕەكی شـاری سـولەیمانیشـی تێ بكات. لە لایەكی تریشـەوە بریاری دەركردووە هەركەسیک براو كوڕی پێشمەرگەبێت معاشی دەبڕن.

٥-ڕێگـای هـاتووچۆی گونـدەكـان، گەلێكی هەر براوەو هەنـدێكی تری زۆر بە نارەحەتی و بە دزیەوە هاتوچۆی بۆ دەكرێت. ڕژێم تەنانەت ئازوقەی گوندەكانیشـی بڕیوە.

٦-ڕژیم بریاریداوە گەر كارەبای هەرشوێنێک بپچڕێ چاكی نەكاتەوەو ناشیەڵێت خەڵک چاكی بكەنەوە.

٧-لەم ماوەدا بە هۆی تەقەوە لە شـاردا تانكی ئاوی تووی مەلیک لە سـولەیمانی كون بوو، خەڵكی لەسـەر حسـابی خۆیان چاكیان كردەوە، بەڵام ڕژێم قوة خاصـەی نارد تێكیان دایەوە. خەڵک چوونەتە لای مدیری ئەمن بۆ واســـطە. مدیری ئەمنی فاشـیەكان لە ســولەیمانی وتویەتی هەر شــوێنێک تێكدرا نابێت چاک بكرێتەوە با لەسەر حسابی خۆشتان بێت.

٨-رژێم بریاری داوە لە هەر شوێنێک سیخوڕێكی بكوژرێت لەو شوێنەدا چەند زیندانیەک گوللەباران دەكرێتەوە. وەک ئەو سێ كەسەی لەبەردەم سانەوی ڕۆشنبیر ڕە می كران.

٩-لە شـاری كەركوک ڕژێمی فاشـی كەوتۆتە وێزەی ئەو كوردانەی لە سـاڵی ١٩٧٠ بە دواوە زەوی یان كڕیوە و نفوسـیان لەوێ بووە ، كۆیان دەكاتەوەو دەریان دەكات.

١٠-ڕۆژانە بازگەکان، جەندرمەکانی رژێم لە شـــارەکاندا خەریکی ئازاردانی دانیشــتوانەو خەریکی پشــکنینە. لە شــاری ســولەیمانی بۆ نموونە ڕۆژانە چەندین قوتابی هەرزەکار دەگیرێت. تا ئێســـتا نزیکەی هەزارو پێنج ســـەد قوتابی و منالْ گیراون لە لایەن ڕژێمەوە و گەلێکیشیان لێکوشتوون.

١١-ئەو کەســـانەی کەس و کاریان پێشـــمەرگەیەو ماڵیان حجز کرا، لە لایەن ڕژێمەوە کەل و پەلی ماڵەکانیان فرۆشتوون.

<u>**زانگۆ**</u>

ڕژێمی فاشـــی بەغدا بە هۆی مامۆســـتا ســـیخوڕەکانیەوە کەوتۆتە ویزەی خوێندکارانی زانگۆکانی صلاح الدین و موسڵ، بۆ بەزۆرکردنە بەعسی. بە زۆری هەڕەشـــەو فشـــارو تۆقاندن دەیەوێت ســـەریان پی دابنەوێنێ بە تایبەت لە کولیجی پەروەردەو ئاداب بەشـی کوردی وەک سـەرەتا. فشـاری ڕژێم بە جۆرێک توندبوو، کە یەکێک لە خویندکارەکانی کولیجی پەروەردەی موســڵ کە خەڵکی (کوت) بووەوە لە خێزانێکی زەحمەتکێش بوو لە قاعەی کولیجی پەروەردەدا نەوتی بە خۆیدا کردو خۆی سوتاند و لەو نامەیەی پاش خۆیشی بە جێی هێشتبوو بێزاری خۆی لە دەست فاشییەتی بەعس دەربڕی بوو.

ئاگاداری کولیجەکانیشـیان کردووە دبلۆمی دەرچوون (شـهادة تخرج)نەدەنە هیچ خوێندکارێک تا نەبێتە بەعسی و جەیشی ناشەعبی نەکات.

<u>هەواڵەکانی یەکێتی</u>

*-یەکێتی نیشــتمانی ڕێکخراوەکانی ناو هیزی پێشــمەرگەیان هەڵوەشــاندۆتەوەو دابەشیان کردوون بەسەر تیپەکاندا.

*- لە ماوەی مفاوەزاتەکەی یەکێتی، بە هۆی ئەوەی ڕیزەکانی یەکێتی لە شارەکان و سەرکردایەتی یەکێتیشدا پڕبوە لە سیخورو بەکرێگیراوی ڕژێم. ڕۆژانە بەردەوام لێ یان دەگیرێت، بەخۆیشـیانەوە ناوەسـتن خەڵکی تریش بەگرت دەدەن. لەو ڕۆژانە گۆران لە کـاتێکـدا لە مـالی حەمەشــــوکر نـاوێـک بووە لەگەل کمـال مهنـدس و خوشـــکەزایەک و برایەکی حەمە شـــوکور لە لایەن دەزگای ئەمنەوە گیراون. ئێمە پاش تحقیقی ورد دەلیلی اثباتمان دەستکەوت کە ئەوانە لە لایەن جاسوسەکانی بەعس لە ناو یەکێتی یەوە دراون بە گرت.

*-دەنگ و باسی ناو جەماوەر وایە سەرانی یەکێتی بروسکەی تەئییدیان لێداوە بۆ رژێمی فاشـــی بەغدا. دیارە ئەو هەواڵە ڕاســـتە چونکە بە ڕەســـمی فەرمانیان دەرکردووە کە لە (ســـوپای رژێم نەدەن) فعلا لەم ماوەی هێرشـــەدا ینک تەقەی لە ســـوپای رژێم نەکردووە، دەنگی مفاوەزاتیش دەســـتی پێکردۆتەوە لە نێوان ینک و ڕژێمدا.

* شەوی-١٦لەسەر١٩٨٦/١/١٧ چەكدارەكانی یەكێتی لەو شەوەدا بەسەر سەدان سیخوری رژێمی بەعسدا، كە ڕیزەكانیان دەدەن بەگرت، هەنگاویان ناوە و چوون ئەحمەد چاوشین یان كوشت كە لەدەست یەكێتی هەڵاتبوو و خۆی تەسلیم كردبۆوەو لە ماڵی خۆیدا وەک هاونیشتمانی یەک دانیشتبوو.

*-پاش گرتنی هاوری یانی ناوەندی نوسەران. لە ڕۆژی ١٩٨٦/١/١٢ نامەیەكمان پێ گەیشت كە سەرانی یەكێتی بە هۆی دایكی زیلانەوە ناردبویان. بریتی بوو لە ئیستقالەی كاک بەختیار لە ئاڵای شۆڕش و تەنها چوار دێڕبوو. ئێمە وەڵاممان نەدایەوە، چونكە توقعی ئەوەمان هەبوو سەرانی یەكێتی بەوەوە ناوەستن و شتی تری بە دوادادیت. گەر وەڵام بدرایەوە دەبوو وەلامی ئەوەی بە دواشیدا دیت بدرێتەوە. نامەی ئیستقالەكە لە بەرواری ١٩٨٥/١٢/٢٦ نووسرابوو. هەرواش دەرچوو. لە ١٩٨٦/١/٢٨ نامەیەكی ترمان پی گەیشت كە ئاراستەی ئێوە كرابو لەو سێ برادەرەوە، بە ئیستینساخ و بەخەتی مەلابەختیار و هەرسێكیان ئیمزایان كردبوو بە بەرواری ١٩٨٦/١/٧. تیایدا ئەوەی سەرانی یەكێتی بۆیان دیاری كردبوون لە ژێر فشاری مەرگدا نووسیویانەتەوەو ئیمزایان كردووە. ئێستاش هەرسێكیان كراون بەیەک و لە هۆدەیەكدا حجزن و هەر لەو هۆدەشەدا پیسایی دەكەن. واتە هاتنە دەرەوەیان نیە و مواجهەش هەر بە ئامادەبوونی زیندانیەوان برایم جلال و دەست و پێوەندەكەیەتی. ئێستاش سەرانی ینک دەڵێن لەوە زیاتر كە پێیان كراوە نازانین چی یان لێ بكەین.

<u>تێبینی</u> :

١-بە هۆی هێرشی ئێران و شكانی سوپای عێراق و داروخانی باری ئابوری ،عەسكەری، بەشەریەوە ڕژێمی جەللادی بەغدا لە لەرزین دایە. **ئێمە پێمان وایە جەماوەر لە هەڵچوونەدایە. هەمو كەرەسەكانی ڕاپەڕین لە گۆڕێدان،** بۆیە ئاگادارتان دەكەینەوە كە ئێمە بە دوو قۆناغ ئەم وەزعە دەبڕین. یەكەم: مرحلەی هاندان و ڕون كردنەوەی سیاسەتی فاشستی بەغداو لە ڕێگەی بەیان و دروشم بڵاوكردنەوە بە ناو جەماوەردا بۆ خۆشكردنی زەمینەی ڕاپەڕین و زیاتریش خۆشمان بە جەماوەر، بە تایبەتی بە كرێكاران و زەحمەتكێشان بناسێنین.

٢- قۆناغی ڕاپەڕین. بۆ سەرپەرشتی كردن و قۆزتنەوەی عەفەویەتی ڕابەرایەتیكردنی ڕاپەڕینەكە. بۆیە داواكارین لە ئێوەش بۆ ئەو مەبەستە كاربكەن بە تایبەتی لە ڕێگەی ئێزگەوە.

٣-ئاگاداربن لەوەی رژێم زۆربەی هەرەزۆری سەربازگەی لە كوردستان چۆڵ كردوە و جاشی لە جێگەی داناوە، هەمو سوپاكەی ڕاپێچاوە بۆ شەری خواروی عیراق.

٤-داواکارین دەنگ و باسی خۆتان و وەزعی دەرەوەی وڵات و وەزعی ئێران و جودمان بە درێژی بۆ بنوسن.
٥- هاوڕێ یانی ئێمە زۆر گرنگی یان داوە بە ڕێکخستن، زۆر لە هەوڵداین، کەم شارو شارۆچکە هەیە بەیانی ئاڵای شۆڕشی تیا بڵاونەکرابێتەوە، ئێستا بە نیازی ئەوەین بەیانێک بە عەرەبی دەربکەین، هەندێ شعارات بنوسین و بڵاوی بکەینەوە.
٦- هەرچەندە ئیستا پەکمان نەکەوتووە بەڵام پێمان باشە هەوڵی پەیداکردنی ڕۆنیۆیەکمان بۆ بدەن چونکە ڕۆنیۆکەمان شکاوە. وە ئیستنساخ زۆر پێویستە بۆمان. ئەگەر بە ئاسانی دەستتان دەکەوێت.
هەر سەرکەوتووبن

کۆمێتەی ڕێکخستنی شارەکان
ئاڵای شۆڕش
٩٨٦/٢/١٩

پلانی دەربازکردنی هاوڕێ زیندانیەکانمان

کۆمێتەی سولەیمانی بریاریدا پلانێک بۆ دەربازکردنی سێ هاوڕێ زیندانیەکانمان ڕێک بخات، ڕای خۆمان لەو بارەوە گەیاندە مەلابەختیار لە زیندان. ئەویش لەگەڵ شێخ عەلی و مامۆستا پشکۆ قسەی کردبوو، دواجار بە بیرۆکەو نەخشەی شێخ عەلی کلیلی زیندانەکەیان لە سەر قورو دواتر لەسەر کاغەز کردبوو، هاوڕێ لیدیا(روناکی شێخ جەناب). کلێشەکەی گەیاندە ئێمە لە ناو شار، هاوڕێ یانی تەکنیک کار توانیان بە باشی چەند کلیلیک لەو شێوەیە دروست بکەن، لەگەڵ هاوڕێ لیدیا کە چاوەڕوانی تەواوبونی کلیلەکان بوو، نەخشەی جێبەجێکردنی کاتی پلانەکەمان بۆ ڕوونکردەوە تا ئەویش بیگەیەنیت بە مەلابەختیار: لەو ئێوارەیەی دیاریکرابوو بۆ دەربازبوونیان، ئێمە، لە ناو شارەوە هاوڕێ یەک دەنێرین بە نامەیەکەوە بە ناوی ڕێکخراوی سولەیمانی و مۆری یەکێتی یەوە بۆ تاڵەبانی، کە چەند هەواڵێکی لەسەر بارودۆخی ڕژێم تیا بنوسرێت بۆ خەریک کردنی پاسەوانەکان بۆ ماوەی چارەکە سەعاتێک، تا دەرفەتی هاتنە دەرەوەو دوورکەوتنەوەی زیندانیەکان برەخسیت. بریاربوو زیندانیەکان لەو ساتەدا بێنە دەرەوەو دەربازبن. لە هەمان کاتیشدا مەفرەزەیەکی دوو کەسیشم لە شارەوە نارد تا لە دوورەوە چاوەڕوانی دەربازبوونی ئەوان بکەن، دوای دەربازبونیان ئەو مەفرەزەیە لەگەل زیندانیەکاندا یەک بگرنەوەو ئەوان بەرەو ناوشار بهێنن بە پێی ئەو نەخشەیەی بۆمان دیاریکردبوون. لە ناوشاریش شوێنمان دیاری کردبوو بۆ شاردنەوەیان و نەخشەش بۆ گەیاندنیان لە ماوەی بیست و چوار سەعاتدا بە چیای

ســـورێن. ئەوە ئەو پلانەبوو كە دانرابوو. ئێمە لە ناوشـــار ئەو ئێوارەیەی بریاربوو ئەو پلانە جێبەجی بكرێت كەوتبووینە ئینذارەوە، هەســت و هۆشــمان هەمووی لای سەركەوتنی پلانەكەبوو، من چاوەڕوانی گەیشتنی مەفرەزەكەی شارم دەكرد لەگەڵ هاوڕێ زیندانیەكان بگەنەوە ئەو ماڵەی بۆیانم دیاری كردبوو. ڕۆژی دوایی لەو شـــوینەی چاوەڕوانی گەڕانەوەی مەفرەزەكە بووم ، تەماشـــامكرد گەڕانەوە، بەڵام كەســـیان لەگەڵ نەبوو. پرســـیم چی ڕویداوە ئەوان كوان؟ وتیان وەک نەخشـــەكە كارمانكرد و لەو شـــوێنەی دیاریكرابوو چاوەڕوانمانكرد، دەنگە دەنگ لە بازگەكە پەیدابوو، ئەو هاوڕێ یەی بۆ خەریک كردنی پاســـەوانەكان ناردبوتان پازدە دەقیقە پاسەوانەكان خەریک بكات، ئەو نیو سەعات مەشغوڵی كردن، حەرەسەكانمان دی لە زیندانەكە دووركەوتنەوە ، هاورێیانی زیندانی دەرگای زیندانیان كردەوە و بەڵام پاش ساتیک چوونەوە ژوورەوەو نەهاتنەوە دەرەوە! ووتیان ئێمە تا درەنگانێكی شەو لەو شـــوێنەی تیابووین چاوەڕوانیمان كرد، لەوەزیاتر نەمانتوانی بمێنینەوە و گەڕاینەوە، دواتر هاورێ ســـەردار لەگەڵ ئەو هاوڕێیەش كە بۆ مەشـــغولكردنی پاسەوانەكان ناردبومان قسەی كرد، وتی: لە باتی پانزە دەقیقە نیو سەعات مەشغولم كردن. نەدەترســـام لەهیچ چونكە نامەكەی ئێوە داتانمێ مۆری یەكێتی نیشـــتمانی پێوەبوو. بەوجۆرە هەوڵێک و پلانێكیترمان لە لایەن ئەو هاوڕێ یانەی زیندانەوە بۆ ڕزگاركردنیان پووچەڵكرایەوە. ئێمە وەک كۆمیتە لە رێگەی هاوڕێ لیدیاوە(روناک شێخ جناب) تەنها نامەو نامەكاری و پەیوەندیمان بە مەلابەختیارەوە هەبوو.

م.پشكۆلە كتێبی ئەزمون و یادەكەیدا نووسیویەتی دەڵێت:

"شیخ عەلی،وەهای كردو كۆپیەكەی لەســەر كاخەز، بە "ڕوناک" ی هاوســەری مەلابەختیاردا، نارد بۆ شـــار و پاش چەند رۆژێـک، روناک بە چەپكێ كلیلەوە گەیشــت و بۆ ناو زیندانی هێنا"([1]).....لە لاپەڕەیەكیتردا دەڵێت" ([2])هەواڵی كلیلمان بە ڕێكخســـتنی شـــار گەیاند و ئاگادارمان كردن كە ئێمە لە شـــەوێكی ڕەهێڵەو بارانـاویدا ، لە زینـدان هەڵدێین و ئەوان هەر لە ئێســـتـاوە، شـــوین و جێگـای خۆشاردنەوەمان لە شاردا بۆ دابین بكەن.

شـــەوێک ئاســمان تەقیەوە، باران و هەورە گرمە گاڵەیان دەكرد، ئێمە، بەرگمان پۆشـــین، پێڵاومان لەپێ كردن، نانمان لە گیرفانمان ناو چاوەڕێ بووین، لەپڕ، لە دەرێ بوو بە دەنگدان و تیخوڕین، پاشــتر ئێمە زانیمان كە لە شــارەوە، كەســێكیان ناردووە و وای پیشـــان داوە كە نامەیەكی گرنگی بۆ مام جەلال هێناوە. ئەمەش بۆ ئەوەبووە كە پێشـمەرگە و پاســەوانەكان بخاتە غەفڵەتەوەو ســەرگەرمیان بكات. بۆ ئەوەی دەرفەت بۆ دەربازبوونی ئێمە

---

[1]) كتێبی ئەزمون و یاد- نوسینی پشكۆ نەجمەدین لاپەرە ٢٨٠.

[2]) هەمان سەرچاوە لاپەڕە ٢٨١.

برەخسێت، **بەڵام ئێمە جۆرێکی ترمان لێک دایەوەو ئەو شەوە دەرنەکەوتین".....**

لە کاتێکدا ئێمە لە شارەوە کارئاسانیمان بۆ دەربازکردنی ئەو هاوڕێ یانە کردبوو، سەرکەوتنیشی مسۆگەربوو، بەڵام بە جێبەجێ نەکردنی پلانەکەی ئێمە وشکست پێهێنانی ئەو پلانە ئەو هاوڕێ یانە دیسانەوە نائومێدیان کردینەوە. ئێمە ئەو پلانەمان تەنانەت لە لیژنەی سەرپەرشتیش شاردبۆوە، چونکە دەمانزانی لەوێوە هەواڵ بە تاڵەبانی دەگاتەوە...

خوێندنەوەی ئەو نامانەی کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆی شارەکانی ئاڵای شۆڕش بۆ لیژنەی سەرپەرشتی، بایەخی خۆی هەیە بۆ تێگەیشتن لەو بارودۆخە سیاسی و ئەمنیەی ئەو سەردەمە. ئێمە ئەوکات لە ناوەوە، وا تێگەیشتبووین کە سالارعزیز (وەک خۆی وتبووی)هەموو ئیمکاناتێکی مادی لە پارەو چەک و ئامێری چاپەمەنی دەست خستووەو بنکەی سەرەکیان دێننە چیای سورێن! بەڵام دەرکەوت هەر قسەبوو. لە سەرەتای پەلاماری یەکێتیشەوە بۆسەر ئاڵای شۆڕش و گەیشتنی پێشمەرگەکان بە ئێران. ڕژێمی ئێرانی لە سەر سنور زۆربەی هەرەزۆری چەکەکانی دەست بە سەرداگرت. بەوجۆرە وەک ئەوەی سالار عزیز بانگەوازی بۆ دەکرد وا دەرنەچوو، بووشن بە بار بەسەر ڕێکخستنەکانی ناوەوە.

ئێمە لە ناوەوە، لە کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆ، ناچاربووین دەست لەو هاوڕێ یانەی زێوەش بەرنەدەین، نەبا ئەو بارودۆخەی ئەوان لە دژی ڕێبازو پرنسیپەکانی ئاڵای شۆڕش بەکار بهێنرێت. (<u>بارودۆخێکی حساب بۆ نەکراو)وسەردەمێکی قورس بوو بۆ هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش</u>. حساب بۆ نەکراو، چونکە ئێمە لە نەخشەماندا نەبوو هیزی سەربازیمان هەبێت یا جیابکەینەوە تا کار بۆ دابینکردنی پێویستیەکانی بکرێت. سالاریش کە وەزعەکەشی بەودەردەبرد دەرکەوت هیچ ئامادەکاری یەکی نەکردبوو! ئەم نامانەی کۆمێتەی شارەکان بەشێک لە کێشەکانی ئەودەمە دەخاتەڕوو..

ئەمەش دەقی نامەیەکیتری کۆمێتەی شارەکانە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

لە سەرکردایەتی ناخۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

کرێکارانی جیهان یەکگرن

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی تیکۆشەر

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

بە پێویستی دەزانین لەم بریارو هەواڵانە ئاگادارتان کەینەوە :

١-سەبارەت بەو نامەیەی هاوڕی کاردۆ. ئێمە لەم کاتە ناسکەدا کە پێویستی بەوە دەکرد بنکەیەکتان نزیک بوایە بۆ پەیوەندی و ناردنی پێشمەرگە بۆ لاتان. وای بە چاک ئەزانین هاوڕێ نەورۆز بگەرێتەوە بۆ بنکەی خۆی بەرەوپیری هاوڕی

كوردۆ بچیت و لە بنكەی بارزان دا ڕێكی بخات. ئەو مەسەلەیە زۆر گرنگە چونكە بە هاتنی ئەو هاورێ یە و پەیوەندی كردنی پێمانەوە یەكێتی لە ناوچەی هەولێر لاواز دەبێت......پیویستە چیتان بۆ دەكرێت بۆ پەلە كردن لەو پەیوەندی یە بیكەن.

٢-ئەو كەســـانەی هاورێ كوردۆ ناوی بردوون كە بڕوای پێ یان نیە، بە پێی بریاری كۆمێتەی هەولێر هیچ جۆرە پەیوەندیان بە ئاڵاوە نەماوەو لە مێژیشـــە دەركراون.

-٣ئەو نامەیەی هاورێ كوردۆ لە ١٩٨٦/٣/٥ گەیشـــتۆتە كۆمێتەی هەولێر و لە ١٩٨٦ /٣/٦گەیشتۆتە كۆمێتەی شارەكان. واتە لە جهەتی ئێمەوە دوانەكەوتووە.

٤-ڕای هاورێ كاردۆ لەسەرجۆری اعلام لە باری یەكێتی یەوە زۆر پەسەندە و ئەوە ڕای ئێمەشـــە، كە ئەو جۆرە ئیعلامە شـێوەیەكی تحلیلی تیوری ســروشـــتی بۆرژوای باڵادەستی سەر ساحەكە بگرێ بە خۆیەوە، گەر باسكرا. ئەگینا لەم كاتەدا زۆر پێویســتە قورســایی كاركردنی اعلامی ئاراســتەی رووخانی ڕژێمی فاشـــی بكرێت و گرنگی ڕۆڵی ئەو بەدیلە(دیموكراتیكی شـۆڕشـگێڕە) دیاری بكرێت، كە تەنهالەو ڕێگەوە كێشە میللی و چینایەتیەكان چارەسەر دەكرێت.

بە ڕاســـتی ئەركی مەزن كاری مەزنی دەوێت. پێویســـتە لەم بارە ناســـكەدا قورسایی چالاكی ڕیكخراوەیی-عسكری-اعلامی ڕینمایی ڕێكخستن-كریكاران و زەحمەتكێشـــان، جەماوەری تێكۆشـــەر بێت كە چۆن لە ڕووی ڕژێمدا ڕیزەكانیان یەكخەن، ڕاپەڕن، ئامانجەكانیان بەدی بهێنن.

لەم كاتەدا زۆر پێویســـتە چەند بەیانێک لە ئێســـتگەوە بە عەرەبی ئاراســـتەی كرێكاران و زەحمەتكێشان و جەماوەری ستەمدیدەی عەرەب بكرێت لە خوارووی عێراق، فێری خۆڕێكخســـتن و ڕاپەڕینیان بكەن و تێیان بگەیەنن كە تەنها ڕژێمی ســـەرفرازكەری ئەوان لە چەوســـانەوە، هێنانە ســـەركاری كۆماری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕە.

٥- بە خۆشـحاڵیەوە ئاگادارتان دەكەین كە لە ئەنجامی گەشـەسـەندنی ڕیزەكانی ڕێكخسـتنی خوارووی عێراق، ڕادەی قەوارەی ڕێكخسـتنی جنوب گەیشـتە ڕادەی كۆمێتە.

<u>هەواڵەكان</u>

١-دەربارەی بارزانیەكان

بۆ ســێ ســاڵ دەچێت بۆرژوا فاشــستەكانی بەغدا پیاوەكانی خێزانی بارزانی یەكانیان گرتووە و بێ ســـەروشـــوێنن، ئافرەت و مناڵەكانیان بە ناچاری لە پێناوی درێژەدان بە ژیانی كولەمەرگیان، دەســـتی كاری هەرزانی خۆیان دەفرۆشـــن بە ســـەرمایەداران. زۆربەی ئافرەتەكانیان ســـەرەڕای بەخیوكردنی منالەكانیان لە مەیدانی كشـت و كاڵدا، لە شـینایی یەكاندا لە بەیانی تا ئێوارە بە كرێ یەكی یەكجار

کەم کاریان پێ دەکرێ. زۆریشـــیان لە قەســابخانەکان و کارگەکانی لوقم و قەند دروست کردندا بە هەرزان هێزی کاری خۆیان دەفرۆشن و بۆرژوا کۆنەپەرستەکان دەیان چەوسێننەوە و ڕەنجی ماندووبونیان بە تاڵان دەبەن، هەرکاتێکیش ویستیان بێ قەرەبو دەریان دەکەن و لە ســەرچاوەی ژیانی پڕ کوێرەوەریان بێ بەشــیان دەکەن. سەرباری ئەو ژیانە کولەمەرگی یە ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا لە ١٩٨٦/٢/١٩ زۆربەی پــاســەکــانی هەولێری کۆکردەوە لە کــات ژمێر ٤ ی بەرەبەیــانی ١٩٨٦/٢/٢٠چواردەوری ئۆردوگاکانیان دا لە قوش تەپە، هەموویان لە پاســـەکان بارکرد بە نیازی ئەوەی بەرەو مێرگەسـوور ببرێن و لەوێ بەرەڵلا بکرێن. ڕژێم لە ترســی زیادبونی نارەزایی کۆمەلانی زەحمەتکێش کە چۆن بە بەرچاویانەوە ڕەفتار بەرامبەر ئەو خەڵکە ســتەمدیدە زەحمەتکێشــە دەکرێت و لە ترســی باری ئاڵۆزی سـیاسـی ئێسـتا لە شـارەکاندا ڕژێم بە ناچاری هەموویانی هێنایەوە. بەڵام ئافرەت و خانەوادە بارزانی یەکان چونکە چاک شـارەزای ماهییەتی رژێمی بۆرژوا فاشـستی بوون، هەربۆیە لە ترســـی ئەوەی نەبا جارێکیتر فرســـەتیان لێ بێنێت و ڕەوانەی لایەکیان بکات بە ناچار و بێ دەرەتان بە ناو شارەکاندا بڵاوەیان لێکردووە.

٢-لە دیهـاتەکـانی نـاوچەی هەولێری تێکۆشـــەر بەردەوام ڕژێم بۆردومـانی دێهـاتەکـان دەکـات و ئەوەی هەیـانە دەیســـوتێنی و بە تـاڵان دەیبـات. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/١٦ ســێ مەکینەی جووتی ســوتاندووە. گوندەکانی دەشــتی کۆیەش لە ٩ شـــاخە پیســـکە، بانی ماران، بایز ئاغا، بانە قەرات) بە کۆپتەر بۆردومان کراون و شـــەش هاوڵاتی شـــەهید بوون، چەند کەســێکیش بریندار بوون. ئەوە جگە لە زیانی زۆر لە مەڕو ماڵاتی گوندە بۆردومان کراوەکان.

٣-لە ئەنجـامی جەنگە نـارەواکەی عێراق-ئێران کە ڕۆژانە بە دەیـان ڕۆڵەی زەحمەتکێشی ئەم گەلە دەبنە خۆراکی ئەو جەنگە کاولکارە، جەنازەکانیان دێتەوە بۆ خێزانەکانیان. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/٢٧ لە شاری موسل کەس و کاری کوژراوەکانی جەنگ نارەزایی و بێزاری خۆیان لە دژی ئەم شـــەڕە نارەوایە و لە دژی ڕژێمی ســەدامی جەلاد دەربڕی و لە شــەقامەکاندا کەوتنە خۆپیشـاندان. خۆپیشـاندانەکە بە جۆرێـک گەورەبوو ڕژێم نەیوێرا ڕاســـتەوخۆ هیچ کـارێکی ســـەربـازی دژی خۆپیشاندەران بکات.

٤- بە هۆی هێرشی ئەمجارەی ڕژێمی ئێرانەوە ڕژێمی بۆژوا فاشستی بەغدا لە ناو شاری هەولێرو ناحیەو قەزاکاندا دەستی کردووە بە ڕە شبگیری گشتی بە تایبەت بەرامبەر کرێکاران زەحمەتکیشـان. لە دائیرە ڕە سـمی یەکانی میری و کارگەکاندا بە زۆر کۆیان دەکەنەوەو ڕاپێچی خواروی عێراقیان دەکەن.

٥-وەک لە سەرچاوەیەکی باوەڕپێکراوەوە پێمان گەیشتووە، دەوڵەتە گەورەکان ئاگاداری سەدامی جەلادیان کردووە کە بڕوات و ووڵات بەجێ بهێڵێت ، پێیان وتووە تا تۆ نەڕۆیت جەنگ کۆتایی نایەت، سەدام وەلامی نەداونەتەو..

٦- لێرە دەنگ زۆر گەرمە و بە رەسمیش لە هاوڕێی خۆمانەوە ئاگادارکراوین کە ماوەیەک لەمەوبەر نوێنەریکی سەدام لە بولغاریا نوێنەری حشعی دیوە وسەبارەت بە ریکەوتن لەگەڵ حشع قسەی لەگەڵ کردوون. گوایە وەڵامی حشع وابوە، کە ئەوان بێ پارتی ئامادەنین بێنەوە.

٧-قەواعدی حشع وەک بە بەردەوامی قسەیان لەگەڵدا دەکەین زۆر بێزارن لە سەرکردایەتیان. ئەوانەی لە پارێزگای سولەیمانی قسەیان لەگەڵ کراوە تا ئێستا بە تەواوی بیرو بۆچوون و ئامانجەکانی ئاڵای شۆڕش بە راستترین ڕێگە دەزانن. بەڵام چونکە دەستەمۆی بیرو کرداری چەندین ساڵی ریڤیژینستی و کلکایەتی بوون و گیانی شۆڕشگێڕیان تیا مردووە ئامادەی کاری شۆڕشگێڕانەنین و چاوەڕێ ی هیمەتی دەرەکین. تەنانەت ئاگادارمان کردن هەرچیتان بویت لە باری ئیعلامیەوە بۆتان دەکەین، تەنها ئێوە یەکێتی کاری کۆمۆنیستی لەگەڵ ئێمە دژی رژێمی بۆرژوا فاشستی عیراق بکەن، با تنسیقی تەنزیماتی ئێمە و ئێوە لەو بارەوە یەکخریت. بەڵام ئەوان دیارە وەک کەو چوون و پێزی کاری شۆڕشگێڕیان تیا نەماوە. بە هەرحال هەر خەریکین ورەی شۆڕشگێڕیان بەرز بکەینەوە بەرەو کاری شۆڕشگێڕی یەکگرتوو(عسی و لعل).

٨-رژێمی بۆرژوا فاشستی عێراق هەر بە چەوسانەوەی کرێکاران و زەحمەتکێشان و بە فێرۆدان و بە تاڵان بردنی ڕەنجی شانی ئەو چەوساوانەو بە خۆرایی بە کوشت دانیان لە بەرەکانی جەنگی ناڕەوایدا نەوە ستاوە ئەوە تا لە ١٩٨٦/٣/١ وە بە زۆر کرێکاران و زەحمەتکیشانی دەزگا دەوڵەتی و کارگەکان دەبەن و خوێنیان لی دەگرن. هەریەکەی قاپێک خوێنی بە زۆر لێ سەندراوە. پاش ئەوە داوای تطوعیان لێ کردون. پاش ئەوەی بە توندی ڕەتکرایەوە و کەس ئامآدە نەبوو تطوع بکات. رژێم وەک پیشەی هەمیشەیی بە تیرۆرو تۆقاندن کەوتە وێزەی کرێکاران و فەرمانبەرانی کەرتی دەوڵەتی و ئێستا هەر شوعبەو فەرعی دائیرەیەک بە زۆر چەند کەسێکیان جلی سەربازیان دەکەنە بەرو ڕاپێچی جەنگە دۆڕاوەکەیان دەکەن. ئەو هەنگاوەی رژێم نەک شارەکان بەڵکو قەزا و ناحیەکانیشی گرتۆتەوەو بۆتە زیاتر بوونی ڕق و بێزاری جەماوەر.

لەولاشەوە کاتی تاقیکردنەوەی تێکرا قوتابخانەو زانکۆکانی پێش خستووە بە مەبەستی ئەوەی دیراسە زوو تەواو ببێت و خوێندکاران و مامۆستایانیش ڕاپێچی ئەو شەڕە نارەوایە بکات..

٩- لە رۆژی ١٩٨٦/٣/٤ جەللادەكانی سەدام عبدالجبار شنشل و عزت دوری گەیشتنە سولەیمانی . ئامرلیواكەی شارباژێرو حەوت ئەفسەری گەورەی لە سەربازگەی سولەیمانی ڕەمی كرد، بەو بیانوەی خۆنەگربون لە بەردەم هێرشی ئێرانی دا.

عیزەت دوری نوێنەری ناردووە بۆ لای جلال تالەبانی بۆ قسەو وتووێژ و مفاوەزە دەست پێكردنەوە. ئەوەندەی ئاگادارین جلال تاڵەبانی رەفزی كردووە.

١٠- جلالیەكان وا بڵاودەكەنەوە لە ناو خەڵكدا كە لەگەڵ جودو ئێران رێك كەوتوون. لە لایەكی تریشەوە وەعدیان داوە بە چەكدارەكانیان معاشیان بۆ زیاد بكەن. دیارە ئەوەش بۆ هێشتنەوەی چەكدارەكانی دەوریانە ئەوەندەی بۆیان بكرێت.

وەزعی چەكدارەكانی جلالی بەم جۆرەیە :

گەرچی لای سیخوڕەكانی جلال تاڵەبانی و نەوشیروان ناوێرن بە ئاشكرا قسان بكەن، بەڵام لە زۆر شوێن و لە ناو خەڵكیشدا چەكدارەكانیان زۆر بیزاری دەردەبڕن و زۆر كەسیان ئێستا هاتووچۆی هاوڕێ یانمان دەكەن و پەشیمانن لەوەی شوێن یەكێتی كەوتوون و گەلیكیش ئامادەیی دەربڕیوە پەیوەندی بكات پێتانەوە، ئیمە داوامانكردووە ئەوەی مەترسی گرتنی لەسەر نەبێت كەس بەرەولای ئێوە نەیەت. ئێمە لێرە داوامان لێكردوون تا دەكریت لە شوێنی خۆیان بمێننەوە، چونكە ئێمە بارودۆخی خراپی ئێوە دەزانین، هەموو كارێكی ئێستەو داهاتوومان بە نەخشە داڕشتووە و كاری بۆ دەكەین. ماوەتە سەر ئەوەی ئێوە كارەكانی ئێمە ئاسان بكەن.

لە ناو جەماوەریشدا مەگەر یەكێک لە مەلیک مەلەكیتربیت ئەگینا خەڵكێكی زۆر لە سەرانی یەكێتی بیزارە و ئومێدی پێیان نەماوە.

١١-وا دەقی ڕاپۆرتی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش لە دۆڵی بالیسان تان بۆ ڕەوانە دەكەین هیوادارین كاری لەسەر بكەن.

سەركەوتووبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبیت ئاڵای كریكاران و زەحمەتكێشان

كۆمێتەی سەركردایەتی شارەكان
ئالای شۆڕش
١٩٨٦/٣/٧

جلال تاڵەبانی لەو دەمانەدا زۆر بە گەرمی لە ڕێگەی حسكەوە، بە تایبەتی لە ڕیگەی حەمەی حاجی مەحمودەوە لە هەوڵی ئەوەدا بوو پەیوەندیەكانی یەكیتی بە جمهوری ئیسلامی ئێرانیەوە گرێ بداتەوەو یەكێتی لەو گۆشەگیریە دەرباز بكات بە هەر نرخێک بێت، لە بیر خۆی بردەوە لەو بارەوە چی تۆمەت و قسەو قسەڵۆكی

دوای (قیادە موەقەتە)! خســـت بوو. ئـامـادەبوو ئەوەی حزبە خێڵیکیەکەی پـارتی نەیکردبوو ئەم بۆ ئێرانی بکات. لەو بارانەشەوە وتووێژو یەکتربینین سەرەتا لەگەڵ ســـەرانی حســـک و دواتر لەگەڵ بەرپرســـیارانی دائیرەی ئیتلاعاتی کوردســـتان وئازربایجانی ڕۆژئاوا برێکی زۆر چووبووە پێشـــەوە. ئێرانیەکان دەیانویســـت لە ڕێگەی بردنی ســـوپای پاســـداران بۆ ســـەر کانە نەوتەکانی کەرکوک، بە جۆرێک دەســـتی یەکێتی بکەن بە زاخا کە بە حســـابی خۆیان ئیتر نەتوانێت بگەڕێتەوە لای سەدام.

دوابەدوای ناردنی ئەو نامەیە بە هەمان بەروار نامەیەکیترم نوســـی بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەمجۆرەی خوارەوە :

لە سەرکردایەتی ناوخۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی
کرێکارانی جیهان یەکگرن

بەرێز هاوڕی یانی لیژنەی سەرپەرشتی
سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

نامەی ١٩٨٦/٢/١٧ تان لە ١٩٨٦/٢/٢١ گەیشت. لە کاتێکدا دوو ڕۆژە هاوڕێ یەکمان بەڕیوەیە بۆ لاتان و بەریدی پێ یە.

ئەوەی زۆر پێویســـتە لێ ی بدوێین مەســـەلەی جێ و ڕێ ی ئێوەو چۆنیەتی پەیوەنـدی کردنە پێتـانەوە. لە کـاتێکـدا ڕەخنەتـان گرتووە بەڵام هیچ کـارێکتـان نەکردووە بۆ ئاسـانکاری پەیوەندی پێتانەوە نەخشـە بۆ دانانی. لە نامەکەتاندا ئەوەتان نووسیبوو(لە زێویێ)ن و لە جۆری پەیوەندی لە داهاتوودا ئاگادارمان دەکەنەوە. ئێمە ڕەخنە نـاگرین، چونکە ئەوەی لامـان مەبەســـتە هەنگـاونـان و کـارکردنە بۆ ئەو مەبەستە. بەڵام پرسـیار دەکەین ئایا زێویێ ئەو شـوێنەیە بکرێتە بارەگای سـەرەکی؟ ئایا دەزانن هاوڕێ یانمان دەبێت بە ناو چەند لایەن و دەوڵەتدا تێ بپەڕن تا دەگەنە لای ئێوە؟ ئایا دەزانن چەند سـیخور لە ناو ڕیزەکانی یەکێتی دا (سـیخوڕی بەعس) بڵاوبۆتەوە و چۆن ڕۆژانە مەعلومات دەدەن بە ڕژێم؟ ئایا دەزانن فاشیەکانی بەعس چەنـدی لە مەســـئولینی یەکێتی نیشـــتمـانی کڕیوە چ لە دەرەوە چ لە نـاوەوەی شارەکان؟...

لەودیو ســـنوریش ئایا کار کراوە بۆ پســـوڵەی(عدم تعرض) وەرگرتن تا ئەو هاوڕێ یەی دێت تووشـی گرتن و چەندوچوون نەیەت و ببێتە هۆی ئاشـکرابوونی؟ دیارە دەشزانن ئاشکرابوونی هاوڕێ یەکمان ئا لەم کاتەدا چ زەرەرێک لە ڕێکخستن دەدات؟ بۆ نموونە ئێمە لە گەڕانەوەی هـاوڕێ مەلایـاســـین و دکتۆر قـادرەوە وێنەکانمان بۆ ناردوون بۆ عدم تعرض تا ئەو هاوڕی یەمان بتوانێت بێتە لاتان و هیچتان دیار نیە!

هاوڕێ یانی خۆشەویست

باشـــتر وایە بیر و كار بۆ چۆنیەتی بە هێزكردنی پەیوەندی بكرێتەوە لە هەردوو لامانەوە. بە ڕای ئێمە وەك لە نامەی دووڕۆژ پێشـــتردا نووســـیمان و پێشـــتریش پێشـــنیارمان بە هاوڕی یان مەلایاســـین و دكتۆر قادردا بۆ ناردن كە باشـــترین چارەسەر ئەوەیە ئێوە بنكەیەكتان بهێننە پشتی هاوار و شێخان لە ناوچەی هەڵەبجە، یا لە بناری بەمۆ نزیك بە هەڵەبجە، ئەوەش دوو لایەنی گرنگی هەیە:

١-دەتوانین لەو ڕێگەوە ئەو پێشـــمەرگانەی ئاشـــكرادەبن بگەیەنینە ئەوێ و لەوێشەوە بەرەو لای ئێوە.

٢-دەتوانین لەو شـــوێنەوە (ڕۆژانە)بە هۆی ئەو جیهازی بێتەلەی لەو بنكەیە دەبێت پەیوەندیتان لەگەڵ ببەستین و رۆژانە لە هەواڵەكان ئاگاداربن.

وەك پێشـــتریش نووســـیومانە ئەو بنكەیە بێ جیهازی بێ تەل هیچ ســـودێكی ئەوتۆی نابیت مەگەر تەنها بۆ خاڵی یەكەم. بنكەیەكی لەوجۆرە ئەو گەمارۆیەی یەكێتی دەشكێنی و قاپی دەخاتە سەرپشت بۆ هاتنی ئەو پێشمەرگانەی ئاڵای شۆڕش كە لە ناو یەكێتی ئاشـــكرا دەبن و دەیانەوێت بگەنە لاتان. ئێوە كار بۆ شـــوێنێكی كراوە نەكەن ئەوا پێشـــمەرگە ناتوانێت ئا بەمجۆرەی ئێســـتا بێتە لاتان، چونكە ناســـراون و بە هاتنیان بە ناو چەكداری ســـەرانی یەكێتیدا دەیانگرن. بۆ نموونەش چەند رۆژێك لەمەوبەر هاوڕێ ئازادی فەقێ علی پەڕیەوەو خۆیشـــی گەیاندە كوڕەداوێ، لەوێ لە لایەن چەكدارەكانی یەكێتی یەوە گیرا، بەڵا توانی خۆی دەرباز بكات و بگاتەوە شارو لەوێوە بۆ شوێنی خۆی...لە شارەزووریش چەند كەسێكمان هەیە دەیانەوێت بێنە لاتان بەڵام چۆنیەتی خۆ گەیاندنە ئێوەمان خســـتۆتە ئەســـتۆی خۆیان.

ئەو پێشمەرگانەی ناو ڕیزەكانی یەكێتیش كە سەر بە ئاڵای شۆڕشن و ئاشكرا نەبوون ئاگاداركردۆتەوە، لە شـــوێنەكانی خۆیان بمێننەوە تا ئاگاداریان دەكەینەوە. دیارە هۆكارەكەی ئەو بریارەمان ئەو وەزعە نا ئاســـایی و بی دەرامەتییەی ئێوەو وەزعی گشتی تانە. ئێمە ئاگادارتان دەكەینەوە بە هیچ جۆرێك نامانەوێ تەقە لەگەل جەماعەتی ینك ڕووبدات و خوێن برژێ. ئەوە مەسەلەی دفاع عن النفس ناگرێتەوە، كە لەو كاتەدا مافی سروشتی خۆمانە بەرگری لە خۆمان و ڕێكخستنەكانمان بكەین.

٣-وەكو لە نامەی پێشوماندا بۆمان نووسیون، لە ١٩٨٦/١/١٢ وێنەیەكی ئەسڵی خەتی مەلابەختیـار كە بۆ نـاوەنـد نووســـرابوو بە بەرواری ١٩٨٥/١٢/٢٦ لە ١٩٨٦/١/١٢ گەیشـــتە لامـان. بەلام وەڵامـمـان نەدایەوە، چونكە بە پێی تحلیل و بۆچوونی خۆمان دەمانزانی سەرانی یەكێتی بەوەوە ناوەستن و شتیتری بە دوادادیت، هەرواش دەرچوو لە ١٩٨٦/١/٢٨ نامە هەشت لاپەڕەییە ئیستنساخەكەیان بۆ ناردین كە هەرســـێكیـان لە بەرواری ١٩٨٦/١/٧ بە خەتی مەلابەختیـار نوســـرابوو، هەرسێكیشیان ئیمزایان كردبوو.

ئێمە بەڵگەی ڕەســـمی تەواومان هەیە، ناوەرکی ئەونامەیە لە خۆیانەوە نەیان نوسیوە، بەڵكو نەوشیروان مستەفا نوسیویەتی و برایم جەلالیش لێی زیاد كردووە، پاشـــان مەلا بەختیار بە خەتی خۆی نووســـیویەتیەوەو هەرســـیكیان ئیمزایان كردووە.نەوشیروان مستەفا نامەكانی سالار عەزیز كە بە سۆران ناوەكە گیرابوو كردۆتە بەڵگە گوایا ئەوان ویســـتویانە هێز جیابكەنەوە! پێی وتون گەر ئەوە بەوجۆرەی ئەوان بۆیان دیاری كردوون نەنوسنەوە و ئیمزای نەكەن بە پێی بریاری پلنیۆمیان ئیعدام دەبن. ئەو بەڵگانەمان لایە و لە ئەرشیفی ئاڵادا هەڵمان گرتون، لەو بەڵگانەشدا هاتووە كە شەست كەس لەو پلنیۆمەدا بە ناوی ئاشكراوە ئیمزایان لەسەر كوشتنیان كردووە ،(یەک كەس نەبێت)...

ئەو پاكانە هەشـــت لاپەڕەییەش بە ئیســـتنســـاخ كراوی بڵاویان كردۆتەوە، گوایە بەومەرجە بەریان ئەدەن. ئەو مەسەلەیەش بە بۆچوونی ئێمە چەند لایەنیكی هەیە :

١-ئەوانە ئیستقالەیان كردووە و ئاڵا نین بە ڕە سمی.

٢-بە پێی ئەوەو بەوجۆرەی بۆیان نوسـیون ئیدانەی ڕابوردوو و ئێسـتەی خۆیان كردووە. واتە بەو كارەی ســـەرانی یەكیتی پێی كردوون هەڵوێســـتی ســـیاســـی پێ لەدەست داون و ئاوەڕوتی كردوون..

٣-ئەو كارە زیاتر بۆتە توندبونی ڕق و بێزاری ڕێكخســـتنەكان و جەماوەرو زیاتر پەچەی لەســـەر سیاســـەتی نامەبدەئی سیاسـەتی تیرۆریستی و دژی ئازادی و دژی دیموكراســـییانەی ســـەرانی یەكیتی هەڵماڵیوە. ســـەرانی یەكیتی بە حســـاب بەو كارەیان زەبر لە ئاڵای شۆڕش دەدەن. بەڵام نەک هەر كاری لە ئاڵا نەكردووە بەڵكو زیاتر ڕووی جانەوەرانەی یەكێتی دەرخستووە بۆ ئەو كەسانەی تا ئێستا لە سەرانی یەكێتی نەگەیشتوون.

٤-ســـەرانی یەكێتی بەو كارەی بەوانیان كردووە بە هەموو حســـابێكی خۆی ئیتر ڕێكخســـتنەكانی ئاڵا بە ئێوە شـــەوە بە تۆبەو ئیســـتغفارەوە دێنەوە لایان و ئیتر دوای ئەو كارەی بەوانیان كرد هەموو شت حل دەبێت و ڕێگەیان بۆ تەخت دەبێت.

دیارە ئەو بۆچوونە ســـاوێلكانەیە. بە ئیســـتقالەو پاكانە پێكردنی نەک هەر ئەوانە بەڵكو هیچ كەسێک ململانێی چینایەتی نێوان بۆرژواو كرێكاران ناوەستی. دیاریشە سەرانی یەكێتی دوای پاشەكشەشیان لە ڕێبازی ماركسیزم بە ئاشكرا هێشتا مەترسی گەورەیان لە بزوتنەوەی كریكارانەی ئاڵای شـــۆڕش هەیە. هەربۆیە بەوەوە نەوە ســـتاون، بەڵكوپاش ئەوەی زانیان كە ئەو ئیســـتقالە پێكردن و پاكانانە هیچ دادێكی نەدان، ئێستا ئەوەتا بە ڕە سمی ڕێكخراوەكانی كۆمەڵەیان لە دەرەوەی شـــارەكان و ناو هێزی پێشـمەرگە هەڵوەشـاندۆتەوەو دابەشـیان كردوون بەسـەر تیپەكاندا! پێشـیان ڕاگەیاندوون بە هەموو جۆرێ باســـی ماركســـی لینینی و ئەو شـــتانە! قەدەغەیە و هەركەس باسی بكات دەگیرێت...

سەرانی یەكێتی كە بە ئاشكرا كار لەسەر هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە دەكات، چاك تێگەیشتووە لە ململانێ ئایدۆلۆژیەكەدا دەرنابەن لە بەرامبەر بزوتنەوەی كۆمۆنیستی ئاڵادا.هەربۆیە بەوەشەوە نەوەستان، ئێستا هەندێ عناصری چەكداری خۆیان (وەك تاكتیک)بە ناوی ئیسلامیەوە كار پێدەكەن، بە تایبەت لە ناوچەی قەرەداغ. بە كورتی ئەوان هەوڵ دەدەن بەوجۆرە پارسەنگی هەڵوەشاندنەوەی كۆمەڵە بكەن.

لە ناو هێزی چەكدارو بەرپرسەكانیان و خەڵكدا كەوتونەتە بڵاوكردنەوەی پرۆپاگەندەی پڕ درۆ لەسەر ئەو سێ كەسە، وەك ئەوەی گوایە بە فیدیۆ ئیعترافیان كردووە كە كار بۆ حكومەتی عێراق دەكەن! و چەك و پارەیان لێوەرگرتوون! ئەو درۆو دەلەسانەی ئەوانە سەیر نیە، بەڵام سەیر لای ئەو خەڵكە كوێلەو گێلەیە كە شوێنیان كەوتووە و یەكێكی تیانەبووە بپرسێت ئادەی ئەو شریتانەمان پیشان بدەن كە باس لە پەیوەندیان بە ڕژێمی عێراقیەوە دەكات؟ كە ئێمە دەزانین درۆن. ئەو هەشت شریتی تەسجیلەی پێیان پڕكردونەتەوە و دیارە بەدڵی سەرانی یەكێتی نەبووە بۆیە ئیستقالەكەو پاكانەكەیان بە دوایدا هینا. بۆ ئاگاداریشتان هەر لە یەكەم ڕۆژی گرتنی ئەوانەوە دلیری سەیدمجید ڕۆڵێكی باشی بۆ سەرانی یەكیتی بینی سەبارەت بە ئیستقالە قبوڵكردن و باقیەكەیتر..ئێمە هیچ پێمان دوور نیە گەڵێك مەعلومات لە ڕیگەی ئەمەوە گەیشتبێت بە سەرانی یەكیتی.

_ئێمە لە كاتێكدا ئەو كارەی ئەو سیانە بە نادروست دەزانین بەڵام بە ڕاشكاوی دەڵێین بە خیانەتی نازانین وەك ئێوە نووسیوتانە. چونكە ئەوان و هەموو خەڵكێك ئازادن لە كاركردن یا نەكردن لە هەر ڕیكخستنێكدا تا ئەو كاتەی دەتوانێت. ئەو مەسەلەیە باشتر وایە هەڵی بگرن بۆ دوای ئازادبوونیان و كۆنفرانس. بڵێین بێ هەڵوێستی یە و خۆ نەگریە ئەوە جیایە، بەڵام مەسەلەی خیانەت بێت هەرگیز وای نازانین. زۆر مەسەلە هەیە لە كۆبونەوەدا باسی دەكەین.

٥-لە بارەی وەڵام دانەوە، بە ڕای ئێمە، هێشتا زۆرشت ماوە لەسەر بۆرژوا فاشست و دژە دیموكراسی كوردو عەرەب بنوسرێت. ئەو رەفتاری پاكانە پێنووسینەش بەڵگەیەكە، خۆ گەر هەر ویستیشتان وەڵام بدەنەوە ئەوە :

A-لەسەر واقعی مومارە ساتی تیرۆریستی و دژە دیموكراسی یەكێتی بێت.

B-لەسەر ئەوەبێت كە چۆن سەرانی یەكیتی دژی سەرەتاییترین مافی مرۆڤن و هەمان هەڵویستی سیاسی و مومارەساتی فاشیەكانی ئاغاو حەكەمی بەغدایان لە كوردستان دوپات دەكەنەوە (بەڵام بێ ناوبردنی ئەو سیانە).

C-لەسەر ئەوەبێت كە ئیستقالە پێكردن و پاكانە پێكردن نەك نابێتە خاوكردنەوەی ململانێی چینایەتی بۆرژواو كرێكاران بەڵكو زیاتر قەناعەت بە كرێكاران و زەحمەتكێشان پەیدا دەكات كە وەها مومارەساتێكی فاشیانە جەوهەری ڕاستەقینەی دژی دیموكراسی بۆرژوایە و دەبێت خەبات لە دژی توندتر بكرێت.

D- نووسین و وەڵامەكەتان لەسەر ئەوە بێت كە ئیستیقالەو پاكانەی خەڵكێک لە هەر ئاسـتێكدا بیت گەر ململانێی چینایەتی توندتر نەكات لاوازی ناكات، چونكە زەحمەتكێشان هێزو توانایان لە بیرو باوەڕی شۆڕشگێرو سەربەخۆی كرێكارانەوە سەرچاوە دەگریت.

E-لەسەر ئەوەبێت كە مرۆڤە كۆمۆنیستە شۆڕشگێرەكان دەبێت خۆڕاگرترو شۆڕشگێرتر لە هەموو بوارێكدا بەرەوڕووی دوژمنانی چینایەتیان ببنەوە.

F-ئەوە ڕوون بكەنەوە كە بۆرژوا نەک هەر بە ئیستقاله پێكردن و پاكانە پێكردن بەڵكو بە گرتن و تۆقاندن و تیرۆرو كوشتنیش ناتوانێت چارەنوسی ڕە شی ڕووەو سەرەنوێلک ڕۆیشتووی خۆی رزگار بكات.

G- ئەوە ڕوون بكرێتەوە لە كاتێكدا هاوسەنگەرەكانی خۆیان دەگرن و (لەسەر بیروباوەڕی جیاواز) و لە ژێر فشاری تیرۆردا ئیستقالەو پاكانەیان پێ دەكەن و بریاری تیرۆریستی جۆراوجۆریان بەسەردا دەدەن، ئا لەو كاتەدا سیخوڕی ڕژێم و ئەفسەری خزمی سەدام ی فاشیان گرتووەو بەرداوە.

H- ممارەساتی سەرانی یەكیتی و رژێمە فاشستەكەی بەغدای حەكەمیان بەراورد بكرێت كە چۆن هاوشێوەی یەک ڕەفتار دەكەن. لە هەموو ئەو باسانەدا بە هیچ جۆرێک نابێت ناوی ئەو سێ كەسە ببرێت. ناوزراندنیان لە خزمەت یەكێتی دایە و زیانێكی گەورە دەگەیەنێت. تەئكید دەكەینەوە بە ناوبردن ناویان نەبەن و ووشەی خیانەتیش بەكار نەهێنن.

سەرانی یەكیتی بە هەمو جۆرێک هەوڵی ئەوە دەدەن وەڵامیان بدەینەوە. وەڵام نەدانەوەی ڕاستەوخۆیان توشی هیستێریای كردوون، نازانن مەسەلە چی یە و لەوە زیاتر چی بكەن. جەماوەر ئێستە گاڵتە بە قسە پڕوپوچەكانیان دەكات. چالاكیە ڕێكخراوەیی و ئیعلامیەكانی ناوەوەمان بە ئاستێک گەیشتووە تا ئێستا دوو جار جلال تاڵەبانی داوای كردووە نوێنەری ئاڵا ببینێ بۆ(گفتوگۆ). جاری یەكەم كاك ملازم عمری ڕاسپاردبوو وە وتبووی بە ناو هینان ئامادەیە دابنیشێ لەگەڵ هاوڕێ سامی(عادل) بۆ گفتوگۆ، جارەكەیتریش دایكی زیلان هاوڕێ(روناک شێخ جناب)ی ڕاسپاردبوو بۆ وتووێژ،(ناوی سیانی هاوڕێ عادلی وتبوو)كە دیارە هەر لە گیراوەكانی بیستووە.

هەردووجارەكەش ئەو دانیشتنەی ڕەفز كردووە(مەبەست هاوڕێ عادلە). بۆمان ڕوونكردنەوە كە ئەوان پاش دوو هەفتە لە ڕێكەوتنی مەلابەختیار لەگەڵیان ناپاكیان لە پەیمانەكەیان كرد، بۆیە داوامانكرد بۆ ئیسپاتی نیەت پاكیان با ئەو سێ گیراوەی ئێمە ئازاد بكەن ئەوكات ئامادەی دانیشتن دەبێت لەگەڵیان. سەرانی یەكێتی ئامادەی ئازادكردنی ئەو هاوڕییانە نەبوون، لەسەر ڕۆشنایی ئەوەو لەو قەناعەتەوە كە دانیشتن و گفتوگۆ لەگەڵ لایەنێک دەكرێت كە خاوەنی قسەی خۆی بێت و باوەری

بە ئازادی و دیموكراسـی هەبێت، كە ئەوەش لە یەكێتی دا نابینین بریارماندا نەچین بۆ گفتوگۆ.

كە ناوی هاوڕێ سـامی(عادل) براوە چونكە وەک دوایی زیندانیەكان وتویانە گوایە ناوی لەو قائمانەی گیراوە دەسـتیان كەوتووە و كاتێكیش خراوەتە بەردەم زیندانیەكان ئەمانیش دانیان بەوەدا ناوە كە كاریان لەگەل دەكات. ئەو مەعلوماتەش لە دایكی زیلانەوە گەیشتووە.

*-ئەوە دوو نامەتان هات و باسـی مۆرەكە دەكات! بەڵام نەتان ناردووە، لە باتی (لەو كۆمەكانەی كاک سـالار لە دۆسـتەكانی وەریگرتووە ئێوە كۆمەكتان بۆ دابینكردنی پێویسـتیەكانی رێكخسـتن بكردایە!) كەچی ئێوە داوای پارەتان كردووە! ئێمە بەبێ مۆر پارەمان بۆ كۆناكرێتەوە، هۆی پارەكۆنەكردنەوەو نەبوونی پارەش هەر ئەوەبووە. دەبوو خۆتان هەسـتتان بەوە بكردایە و پەلەتان لە ناردنیدا بكردایە وهەر لەگەل نامەی پێشووتاندا بتان ناردایە. گەر مەبەستیشتان ئەوەبوویت نەگیرێت دیارە گیانی هاوڕی یەكمان لە مۆرەكە خۆشـەویسـتتر نیە. گەر لە ناردنی مۆرێک كە بەقەد سەد فلسیەكە ئەوەندە حذر بكەن(لە كاتێكدا حذر پێویستە بە مەرجی نەبێتە كۆسپ لەبەردەم كارەكاندا) كارەكان دوادەكەویت.

*- تا ئێسـتا چاوەڕوانی ژمارە دووی (گۆڤاری ئاڵای شـۆڕشـین) كە خۆتان پەیمانتان دا بەوزوانە دەردەچیت ، نازانین چی بەسەر هات؟

*-پارێزگای سولەیمانی هەمان ژمارەی رێكخستنی شارەكانی بۆ بەكار بهێنن. بۆ كۆمێتەی هەولێر ژمـارەی ١٣٣ بەكـار بهێنن. كركوک و بەغـدا لە رێگەی رێكخستنی شارەكانەوە دەبینرێن هێشتا بە (فەرمی) سیفەتی كۆمێتەمان نەداونەتی.

*- بە پەیدابوونی كادری ئیزاعی و ئیعلامی بۆتان رەوانە ئەكەین.

*-سـەبارەت بە ناردنی پێشـمەرگە بۆ لاتان، لە پێشـەكی ئەم نامەدا ڕوونمان كردۆتەوە كە دەبێت چی بكەن. گەر خۆشـتان چارەسـەری باشـترتان لابوو باشـتر. گەر هەوڵیش بدرێت لە رێگەی هەولێرەوە دوو خـاڵی پەیوەندی لەگەڵ كۆمێتەی هەولێریش دروست بكەن هەر چاكە.

***-سەبارەت پلنیۆم**

١-دەبوو لە نامەكەتاندا لە هۆكانی گرتنی پلنیۆم و بەرنامەی باسـەكانی بۆتان بنوسـینایە، تا ئاگاداربووینایە، لەسـەر ئەو ئەسـاسـە هاوڕێ یان خۆیان بۆ ئامادە بكردایە.

٢-دەبوو پێش بریاری ئەو پلنیۆمە پرستان پێ بكردینایە.

٣- پێویست بوو لەسەر شوێنی بەستنی پلنیۆمەكەش ئاگادارتان بكردینایەتەوە تا ڕای خۆمانی لەسەر بدەین و بزانین هاوڕێ یانمان دەتوانن بگەنە ئەو شوێنەی ئێوە دیاری دەكەن؟

٤- دەبوو پێشتر بۆتان بنوسینایە، بە لانی كەمەوە پێویست بە دوو مانگ خۆ ئامادەكردن دەكات، هەربۆیە پێویست بوو بۆ ئەوەی پلنیۆمیكی تیروتەسەل و بە بەرهەم و بێ گیروگرفت ئەنجام بدریت، پێشتر ئاگادارتان بكردینایەتەوە.

بەڵام سەبارەت بە ڕای ئیمە لەسەر گرتنی پلنیۆم بەمجۆرەیە:

لەم كاتەو بارەدۆخەداو لەبەر نەبوونی ڕێگاوجێ ی لەبارو دژواری ڕێگا كە هاوڕێ یانمان بە ناو چەندین لایەندا دەبێت بڕۆن و ئەو كارەش دەبێتە هۆی ناسین و ئاشكرابونی هاوڕێ یانمان كە ئێستە كاتی ئەو گیروگرفتەمان نیە. لەبەر ئەوانە ئێمە لە ئێستادا بەستنی پلنیۆم بە باش نازانین. ڕاپەڕاندنی كارەكان جارێ با بەوجۆرە بڕوات كە هەیە. لە ئێستاشدا زیاتر گرنگی بدریت بە خۆپەروەردەكردن و ڕیكخستن و بەرزكردنەوەی ئاستی هوشیاری فكری و دۆزینەوەی ڕێگەی گونجاو بۆ پتەوكردنی پەیوەندی شارەكان و ئێوە. گرنگی بدەن بە كردنەوەی دەورەی دیراسی چڕی كادران لە ناو ئەو پێشمەرگانەی لاتانن تا بتوانن كادری كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕیان لی دروست بكریت و ئامادەبن بۆ ڕابەری ئەو لەشكرە پرۆلیتاریەی لە داهاتوودا پێك دێت.

- **ئێستگەكە**

ئیستگەكە هەنگاوێكی باشە، پیرۆزباییتان لێ دەكەین، چاوەروانی ئەوەین ئەو ئێستگەیە دەنگ و فكری كرێكاران بگەیەنێتە كرێكاران و زەحمەتكیشان و بەرنامەی تیوری م.ل یش بە خۆیەوە ببینێ. چونكە لە بارەی بەرنامەی تیوریەوە پرسیار زۆر دەكرێت و دەوترێت ئێستگەیەك دەنگی ڕێكخستنێكی كۆمۆنیستی بێت دەبێت بایەخ زۆر بدات بە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێر. داواكارین ئاگاداری ئەو مەسەلەیە بن. لەو ڕەخنانەی لە ئێستگەكە دەگیرێت ئێستگەی ریكخستنیكی كۆمۆنیستی دەبوو بە سرودی ئینتەرناسیناڵ بكرایەتەوە، یا كوا بەرنامەی تیوری و دیراسەی م.ل ؟

دەشزانن مەسەلەی ئێستگە لایەكی كارە ئیعلامیەكەیە. بەڵام لایەنی زۆر زەق و ئاشكرایەتی، خەڵك لەوێوە كۆمۆنیستی بون یا نەبونی ئێمە هەڵدەسەنگێنن. وەك پێشینیان وتویانە بە زمانی خۆمان نەگیرێین.

وەك پێشتر وتمان مەسەلەی دەورەی كادران و پەروەردەی كادیری كۆمۆنیستی شۆڕشگێر مەسەلەیەكی زۆر حەساس و گرنگە. پیویستە ئەو هاوڕێ یانەی لاتان

ســـەرجەم بخەنە دەورەوە. بیرو كرداری كۆمۆنیســـتی یەكبخرێت. بە بیرو ڕەفتاری كۆمۆنیستانە هەمو بیروڕەفتاریكی بۆرژواو وردەبۆرژوازیانە لە هەر شوێنێكداو لە هەركەســـیكدا ســـەری هەڵدا بە گیانێكی هاوڕی یانەو فێركەرانەوە بخرێتە بەر رەخنەو هەڵسەنگاندن و موجامەلە لەسەر حسابی بیروباوەڕ نەكریت.

هەواڵەكان

دوابەدوای ئەو هەواڵانەی چەند ڕۆژیک پێشتر بە هاوڕێ یەكماندا بۆمان ناردن، ئەم هەواڵانەشمان پێ گەیشتووە:

١-لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/١٢ لە شـاری سـەماوە ڕژێمی فاشـی بەغدا بە زۆرەملی خەڵكی كۆكردۆتەوە بۆ ئەوەی خۆ پیشـــاندانیان پێ بكات كە گوایە لە شــــەڕی فاو سەركەوتوون، لەو كاتەدا سیارەیەكی پڕ لە تەقینەوە هاتۆتە ناوەراستی جەماوەرەكەو لەبەردەم پیاوەكانی رژێمدا تەقیوەتەوە سەدوپەنجاكەسی كوشتوە. جەماوەرەكە دژی رژێمی فاشی بەغدا دروشمیان داوە. ڕژێم لە شارەكانی ترەوە قوات خاصەو قوات طواری گەیاندۆتە شاری سەماوە. خەڵكێكی زۆریان گرتووە.

٢-پێنج شەممە ڕێكەوتی ١٩٨٦/٢/٢٠ ئەو ماڵانەی كوڕیان پ.م یان ڕاكردووەو حجزكرابوو، ڕژێم هەموویانی بەرەو زیندانەكانی خوارو ناوەراســـت و موســـڵ بردووە، كە زۆربەیان منال و ژن و پیری پەك كەوتەن.

٣-لەم ڕۆژانەدا فشـاری ڕژێم زۆر توندوتیژتر بووە، بازگەكانی ناوشـار زیادی كردووە. هەروەها بازگەكانی نێوان شـارەكانیش بە تایبەتی شـارەكانی ناوەراسـت و خواروی عێراق زۆر توند كراوەو توندتر پشكنین دەكەن.

٤-ڕۆژی هەینی ١٩٨٦/٢/٢١ ڕژێم لە ڕێگەی ڕێكخراوە فاشـــســـتیەكانیانەوە ئاگاداری دانیشـــتوانی بەغدای كردووە كە زەخیرەی ئازوقەو بەنزین بخەن. پێی وتوون گوایە نیازی وایە بۆردومانی شـــارەكانی ئێران دەكات و ئیرانیش وەڵام دەداتەوە بۆ ئەوەی شارەكە چۆڵ بكەن.

٥-جـاشـــەكـانی ڕژێم لە ڕۆژی ١٩٨٦/٢/٢١چوونەتە گونـدی(كەڵوڕان)لە شارەزوورو سوتاندویانە.

٦-ڕژێم كردوویەتیە سـەردائیرەكان و هەمویان ڕۆژانە كۆدەكاتەوە و دەڵین دەبێ ژنەكان خوێن بدەن و پیاوەكانیش تطوع بكەن ، بۆ ئەم مەبەســـتەش ئیســـتمارەی تایبەتی داوەبە دائیرەكان كە هەمو منتسبی دائیرەكان پڕی بكەنەوە.

٧- ڕژیم بەســـەر هەمو چێشـــتخانەكاندا گەڕاوەو كردویە بە (ســـەرە) بۆیان هەریەكەیـان دەبێ ڕۆژی خواردنی (١٥٠)كەس بهێنێ بۆ (میوانخـانەكەیـان) كە لەسەر ڕیگای ئەزمر كردویانەتەوە و دەرخواردی سەربازوجاشەكانی بدەن.

٨- ئیســـتـاش كردویەتیە ســـەر دائیرەكـان هەرڕۆژەی دائیرەیەك خواردنی (٥٠٠)كەس دروست بكەن و بیهینن بۆ میوانخانەكەیان.

9-حەمەی شێخ عبدالكریم لە دەشتایی بانی مەقان میوانخانەیەكی لەسەر حسابی خۆی دروست كردووە بۆ ئەو جاشانەی دەچنە جەبهە.
١٠-ڕژێم كرێكارانی زراعە لە قەزاو ناحیەكان كۆدەكاتەوە، بە قوات خاصـــة چواردەوریان دەگرێت و سەیارەیان بۆ ئامادەدەكات وسواریان دەكات و دەستبەجی جل و بەرگ و پێڵاوو قیناعیشـــیان ئەداتێ. لە یەكێک لە ســـەربازگاكانی خواروی عێراق بیست ڕۆژ مەشقیان پێ دەكات ڕەوانەی بەرەكانی شەڕیان دەكات.
شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

كۆمێتەی سەكردایەتی شارەكان
١٩٨٦/٣/ ٧

پیتاک بۆ زێوێ

فشـــاری باری ژیانی خراپی پێشـــمەرگە لێقەوماوەكانی زێوەو داواكانی لیژنەی ســەرپەرشتی بۆ پارە، ناچاری كردین، كارێک بكەین كە نەماندەویست بیكەین. لە كۆبونەوەی كۆمێتە بریـاردرا نەخشـــەی كۆكردنەوەی پیتـاک دابنرێـت، بۆ ئەو مەبەستەش، بریاردرا ســەرەتا داوای پیتاک لە توێژی دكتۆرەكان بكرێت، چونكە ئەمانە لەو ڕۆژگارەدا دەستكەوتیان لە گەڵێ لە سەرمایەدارەكانیش زیاتر بوو. ناوو پســـوڵەمان ئامادەكردو هەر دكتۆرە خۆیمان ســـەرپشـــک كردبوو لە مقداری ئەو كۆمەكەی دەیدات، لە ســـەعاتی ســـفری پاش نیوەرۆی ڕۆژی دیاریكراودا بۆ كۆكردنەوەی پیتاک هاوڕێ یانمان پســوڵەكانیان برد بۆ عیادەی دكتۆرەكان. ڕۆژی دوایی پێش نیوەڕۆ، هاوڕێ (حەمە ئاوات) كە پەیوەندی فەردی بە خۆمەوە بوو، لە بەشـــی ئەشـــعەی عیادەكەی دكتور عبالرحمن ریس كاری دەكرد، بە پەلە هات بۆ ماڵەوە، "ووتی : بیستومە دوێنێ ئێوارە هەوڵدراوە پارە كۆبكرێتەوە لە دكتۆرەكان، یەكێک لە دكتۆرەكان (ناوەكەی ووت) چووە یەكســـەر هەواڵی بە ئەمن گەیاندووە، منظمەی بەعس و محـافظ و دەزگـاكـانی ئەمن و ئیســـتخبـارات ئەمرۆ هەموو دكتۆرەكانیان بانگ كردووە بۆ دائیرەی پارێزگا، پێیان وتون باشتان كردووە پارەتان نەداونەتێ و ئاگاداری ئێمەتان كردووە، ئێمە ئەوانە دەناســـین و دەیانگرین..." من زۆر ســـوپاســـی هاوڕێ حەمە ئاواتم كردو وتم خەمت نەبێت، من هەواڵەكەت دەگەیەنم.

دوای ڕۆیشـــتنی ئەو پەیوەندیم بە هـاوڕێ یـانی كۆمێتەوە كرد و هەواڵەكەم لەگەڵیاندا باس كرد، ئەوانیش وتیان هەواڵەكە ڕاســـتەو ئەمرۆ هەموو دكتۆرەكانیان

بانگ کردووه بۆ پارێزگا. گەلێک لە دکتۆرەکان بە هەواڵدان بە دەزگا سیخوڕیەکان لە لایەن (د.ج) زۆر تووره بوون، چەند کەسێک لە دکتۆره نیشتمان پەروەرەکان لەگەڵ ئەو حاڵەتەشدا لە پەناوە ئەوەی لە دەستیان هات کۆمەکیان کردین.

ڕۆژی دوایی لە ئێستگەکەی یەکێتی نیشتمانیشەوە هاوشانی دەزگا سیخوریەکانی بەعس دەستیانکرد بە شاڵاوی ڕاگەیاندن دژی ئاڵای شۆڕش! خەڵک و دکتۆره نیشتمانپەروەرەکان کە دەیانزانی دەزگا سیخوریەکان و منظمەی بەعس چۆن هەواڵەکەیان پێگەیشتووە و لە لایەن کێوە هەواڵیان پێ گەیەنراوە، بە لایانەوە سەیربوو کە یەکێتی لە ئێستگەکەیانەوە پاڵپشتی لە سیخور دەکات و هێرش بۆ سەر ئاڵای شۆڕش دەبات. ئێمە سەرەتا مقداری یەک هەزار و پێنج سەد دینارێکمان بۆ کۆکرایەوە . چەند ڕۆژێک دواتر هاوڕێ هوشیار(حەمە ئاوت) هات ئاگاداری کردم کە دەیەوێت بە یەکجاری بچێتە دەرەوە، بەودا ئەو مقدارە پارەیەم نارد بۆ لیژنەی سەرپەرشتی.

هەوڵی تیرۆرکردنی سامی(عادل)

لە دوای گرتنی ئەو هاوڕێ یانەی ناوەندی نوسەرانەوە ینک دوو هەوڵی تیرۆرکردنی هاوڕێ سامی دا، یەکێکیان لە ناو شارەوە لە لایەن ئەو مەفرەزەی تیرۆرەی یەکێتی یەوە بوو، {مەلا محمد) کە ناوی نهێنی(.......) بوو (سەرپەرشتی دەکرد}، ئەویتریان ناردنی مەفرەزەیەکی دووکەسی بوو لە لایەن جبار فەرمانەوە لە مەڵبەندی یەکەوە، کە وەکو بۆمان ئاشکرا بوو دەیانویست کاری تیرۆرەکە وا ئەنجام بدەن گوایە کاری ڕژێمە. هەردوو پیلانە تیرۆریستیەکە بە هۆی وریایی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕشەوە شکستیخوارد. دوای شکستی ڕاستەوخۆی ئەو هەوڵی تیرۆرانە، وەک لە هاوڕێ لیدیاوە پێمان گەیشت، جلال تاڵەبانی لە ناو دەستەو دائیرەکەیدا بە ناوهێنانی ناوی سیانی هاوڕێ سامی کەوتبووە زراندنی ناوی تا بیدەنەوە بە گوێی ڕژێمدا..

هەوڵی گرتنم لە لایەن رژێمەوە

هاوڕێ یانی کۆمیتەی هەولێر ئاگاداریان کردینەوە کە بڵاوکراوەی (هەڵوێست)یان بۆ هاتووە، داوایانکرد بچین بیهێنین. منیش وام دانابوو هاوسەرەکەم بنێرم (یەک نوسخە) بهێنێت و خۆمان لە سولەیمانی چاپی بکەینەوە. دوانێوەڕۆ هاوڕێ یان حەمەرەشیدو هاوڕێ عوسمان هاتن، ئۆتۆمۆبیلێکی کرۆنای سەوزی

هاوڕێ یەكی خۆیان پێ بوو. من لای ئەم دوو هاوڕێ یە ناوە نهێنیەكەم (عەلی) بوو. ئەوان وتیان ئێمە دەچین بڵاوكراوەكە دەهێنین، ووتم باشە هاوسەرەكەشم دێت، تەنها مەبەستیشم لە ناردنی هاوسەرەكەم ئیلتزام كردن بوو بەوەی (یەك نوسخە) بهێنن نەك زیاتر، بەڵام ئەوان سووربوون لەسەر ئەوەی هەر هەردوكیان بچن و ئیلتزامیش دەكەن بە كارەكەوە. وتم باشە سبەینی ئێوە كە دەچن دەبێت سەعات شەشی ئێوارە بگەنەوە لای من و دوانەكەون. وتیان باشە. ڕۆژی دوایی سەعات بوو بە شەشی ئێوارە دیار نەبوون. دوای سەعاتێك لە ماڵ چوومە دەروە. لە ماڵی یەكێك لە هاوڕێ یانەوە تلفۆنم بۆ هاوڕێ یەك لە هەولێر كرد وتم : برا ئەڵێی بیرتان چووە جلی بوكەكەتان نەناردووە، لە وەڵامدا وتی دڵنیابە (بوخچەیەك) جلە بوكێنیمان ناردووە. بەوجۆرە تێگەیشتم كە ئەوان لە هەولیر دەرچوون بە ژمارەیەكی زۆری بڵاوكراوەوە! چونكە هاوڕێكەی هەولێر ووتی (بە بوخچەیەك جلی بوكێنیەوە!)، تەلەفۆنم بۆ هاوڕێ جوتیاركرد لە كەركوك، لە تەلەفۆنەكەدا لێم پرسی وەك بزانیت ئەمرۆ كەس لە خزمان داخلی خەستەخانە نەكراوە، وتی دەڵێن ئۆتۆمۆبێلێك وەرگەڕاوە ودوان براون بۆ نەخۆشخانە. زانیم شتێك ڕویداوە و دووكەس گیراون...

هەر لە سەردەمی كۆمەڵەوە، لەگەڵ هاوڕێ و هاوسەری ژیانم (ڕوناك حاجی محمد نوری حاجی عبدالله) نەخشەیەكمان بۆ ئەو ساتانە دانابوو كەمن لەماڵ نەبم و دەزگا سیخوریەكانی ڕژێم پەلاماری ماڵەوە بدەن. سەرەتا داوام لێكرد لە ماڵەوە نەبێت و مناڵەكان بەرێت و لە ماڵەخزمان ماوەیەك خۆی بشارێتەوە، ڕازی نەبوو، ووتی لەو كاتەدا نازانین ئەمن كەی دێن و كەی بەدواتا دەگەڕێن، وتم ئەمن بچن بۆ گرتنی هەركەس و بەردەست نەكەوێت هاوسەرو مناڵەكانی دەگرن و چەند ڕۆژێكیش ئەمن لە ماڵەكەدا جێ دەهێلن تا هەركەسێك بچێ بۆ ئەو ماڵە بیگرن. ئەو وتی گرنگ ئەوەیە تۆیان بەردەست نەكەوێت. بە ناچاری قبوڵم كرد و پێم ووت هەر ساتێك دەزگا سیخوریەكان هاتنە سەرتان و ناوی منیان پرسی، ناوە ڕاستیەكەی من بڵێ، چونكە ئەوان تحقیق لە ناوەكە بكەن هەڵە بێت تۆ تووشی كێشەی زیاتر دەبیت، گەر پرسیشیان مێردەكەت لەكوێ یە؟ بڵی نەخۆش بووەو ئەمرۆ چووە بۆ بەغدا بۆ لای دكتۆرو دوو ڕۆژی تر دەگەڕێتەوە، گەر بەو قسەیە قەناعەت بكەن، ئەوا ڕەمبێكم لەو ساتەدا دەم و دەست نەتانگرن چاوەڕوانی گەڕانەوەم بن، گەر سەری گرت ئەوا دوای ڕۆیشتنیان خۆتان بشارنەوە. بە هاوسەرەكەم وت زۆر گرنگە شەوبێت یا ڕۆژ هەركات ئەمن دای بەسەر ماڵەوەدا گلۆپێكی نیۆنی سپی مان لە حەوشەكە بە بەرزیەوە هەبوو ووتم گلۆپەكە داگیرسێنەو مەیكوژێنەرەوە، كە دەتوانرا لە دووری پێنج سەد مەترەوە لە ماڵەكەوە ببینرێت. بەوجۆرە من دەزانم گەر ئەمن دابیتی بەسەرتاندا.

ئەو بەشـــەی ئەو هاوڕێ یانە لە ســێ هاوڕێ پێكهاتبوو، هاوڕێ ی ســێهەمیان (هێمن)رۆژی ١٩٨٦/٤/١٣هات بۆ لام وتی هەواڵمان بیســـتووە ئەو هاوڕێ یانەی گیراون ئیعترافیان كردووە وریای خۆت بە. ئەو وتی عوســـمان ئیعترافی كردووە، (بەڵام دوایی دەركەوت ئەو نەبووە و هاوڕێ حەمە ڕەشـــید ئیعترافەكەی كردبوو). من لەو ڕۆژەوە كە زانیم ئەو دوو هاوڕێ یە گیراون، هەموو شتەكانم گواستبووەوە و بەڵگەیەكم لە ماڵەكەدا نەهێشتبوو.

من ڕۆژی ١٩٨٦/٤/١٤ چووم بۆ دارشــتنەوەی پەیوەندیەكانی ڕێكخســتنەكانی هەڵەبجە لە دوای خۆم. شـــەو لای هاوڕێ یان مامەوە لە هەڵەبجە و ڕۆژی دوایی گەڕامەوە ســـولەیمانی، بەپێ بەرەو مـاڵەوە ڕۆیشـــتم لە دوورەوە دیم گلۆپەكەی حەوشـــەكە داگیرســـاوە، زانیم كە ئەمن چوونەتە ماڵەوە، گەڕامەوە بە كۆڵانەكەی پشتەوەدا بڕۆم ، لەو سەرەوە ژنێكم دی بە عەبایەكەوە بە پەلە بەرەو ڕووم دەهات ، هـاوســـەرەكەم بوو، ئەویش لە دووری مـاڵەكە خۆی داگرتبوو تـا لە گەڕانەوەمدا ئاگادارم بكات.

بەدەم ڕێـگـاوە هـاوســـەرەكەم بـۆی بـاســـكـردم : كە درەنـگـانـێـكـی شەوی١٩٨٦/٤/١٥، ئەمنێكی زۆر چواردەوری ماڵەكەیان گرتووەو لە دیوارەكانەوە بازیان داوەتە حەوشەكەو بە شەق بەربوونەتە دەرگای مەدخەلەكە، ژمارەیەكی زۆر ئەمن هێرشـــیان هێناوە بۆ ژوورەوە، هەریەكەیان شـــوێنێكی ماڵەكەیان دەپشـــكنی، یەكێكیشـــیـان پرســـیـاری لە من دەكرد، نـاوی مێردەكەت چی یە؟ وتم روف. جارێكیتریشی پرسیەوە. بە وەڵامەكەی من ڕەنگی گۆڕا، چونكە ئیعترافەكە لەسەر علی ناوێك بوو! (من لای ئەو ئەڵقەیە نهێنی یەكەم علی)بوو، بە پەلە چووە دەرەوە و دوای تۆزێك گەڕایەوە، نامەیەكی بە دەستەوەبوو پرسی كوا مێردەكەت لە كوێ یە؟ وتم نەخۆش بوو ئەمرۆ چووە بۆ لای دكتۆر بۆ بەغداو دوو ڕۆژیتر دەگەڕێتە. پرســـی مێردەكەت كاری چیە؟ وتم مامۆســـتایە. جارێكی تریش چووە دەرەوەی ماڵەكە، كە گەڕایەوە پرســی كەی دەگەڕێتەوە؟ وتمەوە دوو ڕۆژیتر. ئەمنەكانیتر كە دەگەڕان هیچیان لە ماڵەكەدا نەدۆزیەوە، یەكێكیان شـــتێكی چرپان بە گوێ ی ئەو ئەمنەی پرســـیاری لەمن دەكرد ئەویش چوو بۆ ژووری كتێبخانەكە و كە گەڕایەوە پرســـی ئەو كتێبـانە هی كێ یە؟ وتم هی مێردەكەمە حەزی لە خوێندنەوەیە. پاش ئەوەی لە پشـكنینی ناو ماڵەكەو سـەربان و حەوشـەكە بوونەوەو هیچیان نەدۆزیەوە. پرسیەوە تۆ دڵنیای دوو سبەی دێتەوە؟ ووتم ئەو بۆ نەخۆشـی چووە بێ گومان پاش دوو ڕۆژیتر دێتەوە ، چی ئەكات لەوێ؟ كـابرا چووەوە بۆ دەرەوەی مـاڵەكەو پاش ســـاتێك هاتەوە، وتی ببورە ئێمە بە هەڵە هاتووین! ئیتر ئەوان ڕۆیشـــتن و گڵۆپە نیۆنەكەی حەوشەم بە داگیرساوی هێشتەوە، وتیشی دراوسێكان دیویانە كە ئەمنەكان دووكەســـی تری گیراویان پێ بووە. كە ڕۆژ بووەوە ، مناڵەكانم هەڵگرت و لە ماڵە

خزمان دامناون و خۆیشــم هاتووم دورو نزیـک مـاڵەکەم چاودێری دەکرد تـا تۆ دێیتەوە..لەوســاتەوە ئیتر خێزانەکەم ماڵی خۆمانیان نەدیەوە و ســەردەمانێکی زۆر هەر ماوەی لە ماڵیک خۆیان دەشــاردەوە، منیش بە جیا لەوان هەر ســاتەی لە شـوێنێک...ئەو شـەوەی ئەمنەکان چووبوونە سـەر ماڵەکەمان ١٩٨٦/٤/١٥ بوو، یادی ڕۆژی لە دایک بوونی شەش ساڵەی (کاردۆ)ی کوڕم بوو.

پاش ئەوەی لە شوێنی مانەوەی خیزانەکەم دڵنیا بووم، هاوسەرەکەم گەڕایەوە بۆ لای منالەکان و منیش بەرەو ماڵی هاوڕێ علاء کە چەند کۆڵانیک لە ماڵی خۆمانەوە دووربوو. من لە لای دایک و هاوســەری هاوڕێ علاء ناوم علی بوو، کە چوومە ژوورەوە هاوڕێ علاء خۆشــحاڵی خۆی دەربڕی کە نەگیراوم، دایکی بۆ بەخێر هێنانم هات و پرســی کاک علی شــەو هەموو گەڕەک ئەمن گرتبووی وتیان داویانە بەســەر ماڵی مامۆســتا رەوفێکدا تۆبلێ ی نەیانگرتبێت؟ تۆ نایناســی؟ وتم نەء دایە نایناســم. لەولاوە هاوڕێ علاء پێدەکەنی. هەر ئەو ڕۆژە کۆبونەوەیەکی کۆمیتەمان بۆ دارشــتنەوەی کارەکان ســازکرد، هاوڕێ ســەردار(شــێخ فاتح)م ڕاســپارد کە ڕاپۆرتیک بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بە ناوی کۆمێتەی شارەکانەوە بنوسێت، ئەویش ڕاپۆرتێکی تیرو تەسەلی بۆ نووسیبون، ئەمەش دەقی ڕاپۆرتەکەیە کە لە ئەرشیفی لیژنەی سەرپەرشتی دابوو بە خەتی هاوڕێ سەردار نوسراوە:

لە کۆمێتەی سەرکردایەتی ناوخۆ بۆ ل.س

کرێکارانی جیهان یەککگرن

کۆمێتەی سەرکردایەتی شارەکان ١٩٨٦\٤\١٨

بۆ هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سلاوێکی شۆڕشگێڕانە

هەمیشە بە هیوای سەرکەوتنتانین

هـاوڕێ یـانی بەڕێزو تێکۆشــەر. بە هۆی دووریمـانەوە لێتـان نـاتوانین وەکو پێویست بەرنامەیەکی کاری هاوبەشی پیکەوە گرێ بدەین و ئاگاداری گەشەکردن و گۆڕانکاری یەکان ببین. خەباتی ئەمرۆشــمان جیاوازی یەکی گەورەی هەیە لە شیوەی کاری خەباتی ڕابوردووی ڕێکخراوە سیاسی یەکانی پێشووی عێراق. بۆیە لە نـاو خەڵـک و هەندێ هاوڕێ یانمـاندا وا دەزانن گوایە بیری جودا هەیە لە نـاو ئـاڵای شــۆڕش دا. نەگۆڕینەوەی ئـاراکـانمـان و دووری ئێوە لە واقعەکەوە ئەو کێشەیەی دروست کردووە. بەڵام ئێمە هیوادارین لە داهاتوویەکی نزیکدا نوێنەرمان بێتە لاتان، لە هەموو لایەنەکانی جۆری کارکردن موناقەشـە بکەین و بریاری موحد بدرێت وهەموو لایەکمان دەســت بە کار بین و چیتر لایەنە نەیارەکان ئەو کەلێنە

نەقۆزنەوەو بیکەنە کێشەو بیری خەڵکی کۆمۆنیست و شۆڕشگێڕەکانی پێ ئاڵۆز بکەن.
وا لێرەدا بە تێکڕا لە وەضعی ڕێکخستن و دەنگ و باسەکان ئاگادارتان دەکەین

١-ڕیکخستن
A- ڕێکخستنی شارەکان لە گەشەکردندایە و خەڵکی ڕۆشنبیرو شۆڕشگیر ڕۆژ بە ڕۆژ متابعەی گەشەکردنی ئاڵای شۆڕش دەکەن و چاوەڕێن أدبیاتی دەربچێ و دەستیان بکەوێ و دیراسەی بکەن و هەڵیسەنگێنن. ئێمە لە هەوڵداین گرنگی بدەینە ڕێکخستن لە بەغداو کارمان بۆ کردووە. ئێستا شارو شارۆچکەکانی کوردستانی هەمووگرتۆتەوە. دەبێ ئێمە ڕەچاوی ئەوەیش بکەین کە دوژمن زۆر بە وردی بە دواماندا دەگەڕێ و لە هەوڵدایە وەک یەکێتی نیشتمانی سیخوڕو ئەڵقە لە گوێکانیشی بخزێنیتە ڕیزەکانمانەوە. بۆیە دەبێ زۆر بە وردی هەڵسەنگاندنی هەمە لایەنەی واقعی ئەمڕۆی خەبات بکەین و پاشان گەشە بە ڕێزەکانمان بدەین.
B-پێش ماوەیەک دەزگای ئەمنی هەولێر٣ هاوڕێ ی گرتین و ئێستا ئێمە لە تحقیق داین لەو بارەوە. وە کاتێک هەڵویستی ژمارە ١ هاتبووە هەولیر٢ هاوڕێمان چوون بیگەیەننە سولەیمانی لە ڕێگا خۆیان و سەیارەو گوڤارەکان لە سیطرەی کرکوک-سولەیمانی گیران. ئێستا ئەو هاوڕێ یانەی دەناسرێن لە لایەن ئەو دوو هاوڕێ یەوە کەنارە گیریان کردووەو خۆیان شاردۆتەوە.
C-مەفرەزەیەکمان لە گەرمیان هەیە و بەردەوام پەیوەندیمان لەگەڵ دەکەن. ئێمەش بەرنامەی مانگانەی بۆ دادەنێین کاری لەسەر بکەن. زۆر چالاکن و خەڵکێکی بە توانان. بەردەوام کۆبونەوە بە دێهاتەکانی گەرمیان دەکەن،....چەند ئامر کەرتیک لە سنوری مەڵبەندی یەک بەردەوام پەیوەندی دەکەن لەگەڵمان و کاری ڕێکخستن ئەنجام ئەدەن.
D-هەمو لایەکمان چاک ئەزانین باری ئابوری ئاڵای شۆڕش چۆنە، بێ پارەیی زۆری بۆ هیناوین، وەضعی ژیانی نێوەش زۆر بیری ئاڵۆزکردووین. زۆرمان هەولدا، زۆر دۆست هەبوو پەنامان بۆ بردن، داوای یارمەتیمان لێکردن، هەمو دەستیان بە ڕوومانەوە نا. هەتا بە قەرزیش کەس ئامادە نەبوویبیدات. داهاتی مانگانەی ڕێکخستنیش هێندە نیە کەلێنێک پڕ بکاتەوە....پاش ئەوەی توانیمان مۆر پەیدا بکەین، دەست نیشانی هەندی دەوڵەمەندمانکرد بە نوسراوی ڕەسمی داوای یارمەتیان لێ بکەین پێشەکی بردمانە لای دکتۆرەکان، (د.ج) جنێویشی دابوو قسەی ناشیرینی زۆر کردبوو، کاغەزەکەی بردبووە لای (محمد حمزە) بەرپرسی منظمەی بەعس لە سولەیمانی، ئەوانیش هەموو دکتۆرەکانیان کۆکردبۆوەو پێیان وتبوون پارە مەدەن، بۆیە بریاردرا و(سەیارەکەی) (د،ج) تەقێنرایەوە. ئێمەش چاوروانی گۆڕانی

دۆخەكە بووین. تا دكتۆرەكان پەشـيمانیان حاصـل كرد. تا ئێسـتاش نەچوینەتەوە سـەرو كـاری چونكە هەموو عیـادەیەكی دكتۆرەكـان ئەمنێكیـان لێـدانـاوە. دەوڵەمەندەكانی تریش زۆریان ئامادە نەبوون و ئەوەش ئامادەبووە مقدارێكی كەمی نـاردووە. بۆیە ئێمە هێندەمـان بە دەسـتەوە نیە تەنهـا ئەو مقدارە كەمە نەبێت كە دەینێرین بۆتان. گەر لە داهاتووشدا پارەمان هاتە دەست بۆتان دەنێرین.

٣-دەنگ و باس

٣-١-وەضـعی عێراق بە گشـتی زۆر ئاڵۆزتربوە دوای گیرانی فاو لە لایەن ئێرانەوە. عێراق بەردەوام لە هەوڵدایە توانای بەشەری كۆكاتەوە و هەڵی گێڕانەوەی فاو بدات. بە زۆر تطوع كردن لە ناو مامۆستایان، دائیرەكان،لە موالیدی ١٩٤٤ بۆ سـەرەوە، ڕەشـبگیر، چوونە سـەرماڵان، گرتن و گوللەبارانكردنی بە كۆمەڵ لە ناوەراسـتی شـارەكاندا بەردەوامە. زۆر لە قوتابیان و مامۆسـتایان و فەرمانبەران وازیان لە قوتابخانەو وەزیفە هێناوە.

٣-٢نرخی شتومەك زیادی كردووە ، برنج، ڕۆن،هیلكە ، نەوت بەنزین و زۆر شتی تر. سەرجەمی مامۆستایان كرانە بەعثیبە زۆر ئەوی نەیكرد وازی هێناوە.-- لەم مانگەدا ٦ منالیان لە خوار فلكەی سجنی سولەیمانی یەوە(گوللەباران كردووە) بە بەرچاوی هەموو مدیر دائرەكانەوە. دوانزەش لە هەولێر.

٣-٣بوون بە جاش زۆر باوە، ئەوەی ئەمڕۆ زیاتر خەڵكی مەشـغوڵ كردووە جاشـێتی یە. (قوة صـدام) بە ناوی عشـائیرەوە ٣٠٠ تفەنگ، كردنەوەی فەوجی خەفیفە، سیلاح وەرگرتنی بێ قەیدوشەرت... خەڵكی بە هۆی دابەزینی دەرامەت و ڕاكردن لە سەربازی یەوە زۆر سەریان تێكردووە. وە بە خۆشحاڵیەوە دەچێت چەك هەڵدەگرێت، ئێمە زۆر دەناسـین چاك بووە و ئێسـتا جاشـە. پەردەی عەیب و ئابڕووچوون لادراوە.

٣-٤-حجزكردنی كەس و كاری پێشـمەرگە بەردەوامە. ئەمن بەردەوام خەریكی گرتنی خەڵكە، سـیارە لە هاوڵاتیان دەسـێنێ و دەچن خەڵكی پێ دەگرن. كەس و كاری گیراوەكەش دەچێ رەقەمی سـیارەكە دەداتە دەزگای پۆلیس ئەوانیش خاوەن سیارەكە دەگرن. بەو جۆرە دوژمنایەتی لە نیوان خەڵكدا دروست دەكەن.

سەرجادەكان بە شەوو بەڕۆژ سەیطرەی تیایە. هەمو ناوشارو دەرەوەی شاریان تەنیوە...هەركەسێك بیەوێت تعین ببێت ئافرەت یا پیاو یا هەر كەسێك وەكالەتیك وەربگری، لە ئەمن بانگی دەكەن دەبێت ناوی ٦كەس بڵێت، ٣ فیرار و ٣پێشمەرگە، ئەگەر نەیلێت ئەوا ئیشەكەی رەفض دەكەن.

ئێسـتا زۆر لە دائیرەكان داخراون بە هۆی بردنیان بۆ جەیشـی شـەعبی، یان ڕاكردنیان لێ ی.

رژێم وا بەتەمایە لەم ڕۆژانەدا منع التجول ی گشـــتی بکات لە ســـولەیمانی، تەشدیداتیکی زۆر توند لەسەر جەماوەر دروست کراوە لە ڕووی سیاسی و ئابوری و باری کۆمەڵایەتیەوە.

پێشنیار

١-هیوادارین گەشـــبدەنە ئێزگەکەو بابەتی ثقافی ثوری و لایەنی شـــیکردنەوەی ســـیاســـی بەهێز بڵاو بکەنەوە لە روانگەی زانســـتیانەوە، زیاتر ترکیز بکەنە ســـەر دڕندەیەتی و فاشـــیەتی بەعث و رەفتارە نامرۆڤانەکەی بەرامبەر بە جەماوەر. بەردەوام بانگەوازتان هەبێت بۆ پێشمەرگەو خەڵکی زەحمەتکیش. هیوادارین خۆتان دووربخەنەوە لە هەندێ وتار کە دەبێتە هۆی تعقیدکردنی پێشـــمەرگە. با وتارەکانتان کارێک بکات بۆ لای خۆتانیان رابکیشن.

واش بە باش دەزانین هێرشـــی ڕاگەیاندن نەکریتە ســـەر ینک، پەرچەکرداری وەڵامدانەوەی ئەوان نەبیت کە شـــتمان لەســـەر دەلین. ئێمە وادەزانین کە ئێســـتە ئیستگەکە هەنگاوی باشی بۆ پێشەوە ناوە.

٢- ئیوە بواری کـاری ئیعلامیتـان زیـاترە، بۆیە بە بـاشـــی دەزانین لە هەموو موناسەبەتەکاندا بەیان بڵاوبکەنەوە، بینێرنە دیوی عێراق بە هەر وەسیلەیەک بوە.

٣-ئەگەر مەفرەزەکان بەردەوام هاتوچۆی ئەمدیو بکەن بە هۆی ئەوانەوە دەتوانن بیگەیەننە دەســـتمان. هیوادارین گەر دەتوانن ڕۆنیۆیەکمان بۆ پەیدا بکەن و بۆمان بنێرن.

٤-ئێمە بە هۆی نەورۆزەوە هەندێ دروشـــممان بڵاوکردەوە، بە تەماین بە بۆنەی ١ ئایارەوە بەیانێک بڵاوبکەینەوە.

٥-وا بە باش دەزانین بەردەوام (نامە)مان بۆ بنێرن و بەهۆی ئێســـتگەکەوە لە دەنگ و باسی خۆتان ئاگادارمان بکەن، وەک :

A-کارەکانی ئەو وەفدەی لە دەرەوەیە، چیيان کردووە؟ کەی دەگەڕێنەوە؟

B- برا پێشـــمەرگەکان وەضـــعیان چۆنە ؟ بنکەکان تا چ ئەندازەیەک گەشـــەیان کردووە؟

٦- هیوادارین هەمیشـە بریارەکانتان بە کۆمەڵ بێت و گوی بۆ ڕاو بۆچوونەکانی سەرجەم پێشمەرگەکان بگرن و بە گیانێکی کۆمۆنیستانەوە رەفتاریان لەگەڵدا بکەن.

٧-گەر هەواڵ دەزانن لە ســـەر نزیکبونەوەی ئێران و یەکێتی و یەکێتی و جود ئاگادارمان بکەنەوەو بۆمان ڕوون بکەنەوە ڕیکەوتنەکانیان لەسەر چی بووە؟

شەکاوەبێت ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکیشان

سەرکەوێ بزوتنەوەی کۆمۆنیستی

کۆمێتەی سەرکردایەتی شارەکان

ئاڵای شۆڕش

مۆری کۆمێتەی شارەکان

بە هۆی دەنگۆی منع التجولەوە بە باشـــم زانی چەند ڕۆژێک لە ناو شـــاری سولەیمانی بچمە دەرەوە، سەرەتا لە گوندی شێخ وەیساوا بوومە میوان لای ئاواتی ژن برام، کە سـەربازی هەڵاتووبوو لەو گوندەی خۆیان. لەو ڕۆژانەی لەوێ بووم، چەند جارێک لە ئێستگەکەی ئاڵای شۆڕشـەوە بە جفرە بروسـکەیان دەنارد و داوای چوونە دەرەوەی منیـان دەکرد. چەنـد جـارێکیش هـاوڕێ شـــێرکۆ(عبـدالله علی موهەندیس) کە بەرپرسی بەشێکی ڕێکخستن بووو لەگەڵ هاوڕێ علاء سەردانیان کردم لە گوندی شێخ وەیساوا. ڕۆژی دوای منع التجول بە پێ لە شەست مەتریەکەوە چوومەوە ناوشارو کۆبونەوەیەکی کۆمێتەمان سەبارەت بە بارودۆخەکە ئەنجامدا.
وتارێک کە مەلابەختیار نووسیبووی لە زیندانەوە گەیشتە دەستم، داوای کردبوو پاش دەستکاری کردنی بە جۆریک نەزانن ئەو نووسیوەتی بە ناوی هاوڕێ سامی یەوە بینێرین بۆ لیژنەی سـەرپەرشـتی بۆ بلاوکردنەوەی لە گۆڤاری (هەڵوێسـت)دا، وتارەکە بە سـەردێری (جەنگی ناڕەواو ئەرکی خەباتی ڕەواو ڕاسـت) بوو. ئەمەش دەقی نامەکەیە کە ناردمان بۆ لیژنەی سەرپەرشتی :

کرێکارانی جیهان یەکگرن

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەڕێز
سڵاوێکی کۆمۆنیستی گەرم

بە ئومێدی پتر جۆشـــدانی خەباتی شـــۆڕشـــگێرانەی کریکاران، ســـەرکەوتنتان هیوامـانە. وا لەگەڵ ئەم ڕاپۆرتەمـانـدا کە تـایبەتە بە هەواڵ و کـاری رێکخســـتن بابەتێکمان بۆ ناردن بە سـەردێری(جەنگی ناڕەواو ئەرکی خەباتی ڕەواوڕاسـت) لە نوسینی هاوڕێ سامی عبد، بۆ بڵاوکردنەوەی لە گۆڤاری (هەڵوێست)دا.
*-کاری ڕێکخستن
پاش ڕاپۆرتی پێشـــومان و ئاگادارکردنتان لەو کێشـــانەی ڕوویدا، توانرا بە نیسبەت کۆمێتەی سولەیمانیەوە کارەکان دابڕێژڕێتەوەو ئاسایی بکرێتەوە. هەڵوێستی ژمارە دوو وەرگێرراوی حیزبی سۆسیالیستی زانستی گەیشتن.
بەرپرســـیاری هێڵی بەغدا هاوڕێ (ســـامی عبد-عادل) بە هۆی ئەو گرتنانەوە تووشی ئیختفا بووە، بەڵام بە ئیختفایی کارەکانی ئەنجام دەدات، ڕیکخستنمان ئاسایی کارەکانی دەروات.
پاش گرتنی هاوڕێ (کاروان)بە هۆی ئیعترافەوە لە لایەن ئەمنەوە. هاوڕێکانی تریان اختفایان کردووە، لە ئێســـتادا وآ بە باش دەزانین لە ڕێگەی بنکەی بارزانەوە پەیوەندی ببەســتنەوە بە کۆمێتەی هەولێرەوە تا ئەو کاتەی کۆمێتەی شـارەکان بریار

لەســەر پەیوەندی بەســتنەوەیان دەدات. داواكاریشــین بروســكەیەكیان بەم جۆرە لە ئێســـتگەكەوە بۆ بڵاوبكەنەوە و لە دوو بەرنامەدا ئاراســـتەیان بكەن ،واتە دوبارە بكرێتەوە :بروسكەكە:

(پەیـام لە ل.س بۆ ١٣٣ داواكـارین پەیوەنـدی بكەن بە ١٠٦ وە بە زووترین كات).

ناردنی كەرەســەی بڵاوكراوە بۆ كۆمیتەی هەولێر هەر وای بە پەســەند دەزانین كە بەشــی ئەوان لە ڕێگەی بنكەی بارزانەوە بۆیان بچێت. كۆمێتەی ســولەیمانیش و كەركوك و شــوێنەكانی تر لە ڕێگەی هاوڕێ یانی هەورامانەوە بنێردری دروسـت ترو كەم كێشە ترە. داواكارین لەمەودوا بەو جۆرەی لێ بكرێت.

ڕێكخســتنەكانی ناو هێزی پێشــمەرگەش كارەكانیان ئاسـایی دەروات. داواكاری زۆربەی هاوڕێ یانی ڕێكخســـتن ئەوەیە هەوڵ بدرێت ناو بە ناو وتار لە ســـەر مەســـەلەی ئازادی بێ قەیدو شــەرتی سـیاسـی بنوسـرێت. دیارە ئێمە لێرە تووشـی گەلێک كێشە هاتووین سەبارەت بە باس و بابەتەكانی ئێستگەكەتان، گەلێک هەوڵمان داوە وەڵام بدەینەوە، بەڵام دوو لایەنی هەیە، بە هەرحاڵ ئەو مەســـەلەیەو هەندێكیتر لە هاتنی هاوڕێ ســـامی عبد بۆ لاتان باس دەكریت كە ئەوپەڕی لە نێوان ١١تا ١٩٨٦/٥/١٦ دەگاتە ئەودیو لە هەمان ڕێگای هاتنی هاوڕێ ئاكۆوە....

تا ئێســـتاش مەفرەزەمان لە ناوچەی گەرمیان جەولە دەكەن و تووشـــی كێشـــەی ئەوتۆ نەهاتوون.

ئاسـۆ پاش ئەوەی خۆی تەسـلیم بە یەكێتی كردەوە هاوڕێ یەكی ئێمەی بە گرت دا بە یەكێتی و بوو بەهۆی ڕاكردنی هاوڕێ ی بەرپرسـیاری ڕێكخسـتنی ناوچەكە. دووبارە لە ناو یەكێتیشــەوە لەگەڵ نورەددین خۆیان گەیاندە ناو ڕیزی فاشــستەكانی بەعس..

پاش ئەو جەولە كورتەی هاوڕێ سـامی بە گوندەكانی ناوچەی شـارەزووردا، لە نزیكەوە قســـە لەگەڵ دانیشـــتوانی گەلێک گوند كرا ، زۆربەی زۆری دانیشـــتوان بێزاری خۆیان دژی سیاسـەتی شـەڕی ناوخۆو پێشـێلكردنی ئازادی و دیموكراسـی دەردەبڕی...

<u>هەواڵەكان</u>

١-رژێمی بۆرژوا فاشـــــســـــتی عێراق لە هەوڵی تێكڕا چەكداركردنی خەڵک و ڕاپێچ كردنیانە بۆ جەنگە نـاڕەوا دۆڕاوەكەی. بەردەوام دەزگـا ســـیخوڕی یەكـانی دەدەن بەســەر دائیرەكاندا و بە زۆر موچەخۆران و كرێكارانی ئەو دەزگا دەوڵەتیانە جل دەكەنەبەرو چەكدار دەكەن و دەنێرنە كورەی جەنگەوە.

٢-لە كاتێكدا كرێكاران زێدەقازانجی هێزی كاریان بە تاڵان دەبرێت، ناچاریش كراون ڕۆژانە ســـەعاتی كاری زیادە كاربكەن و لە هەفتەشــدا زۆرجار پشــوەكان

كاریان پێ دەكەن بێ بەرامبەر و حسابكردنی هەقی كاریان، بە ناوی جۆراوجۆری زۆركردنی بەرهەم و پشتگیری قادسیەی سەدامی جەلاد. بەوجۆرە كرێكاران تا دێت لە بەردەم كاری هێزپڕوكێنی بەرهەمهێنانی بۆرژوازیانەدا و كەمی كرێ و زیادبونی چەندین قاتی پێداویستیەكانی ژیانیاندا گوزەران و ژێواری كرێكاران ناهەموارتر دەبیت. كرێكاران بۆ دابینكردنی ژێواریان دوچاری كاری زیاتر دەبن لە بەشێكی تری بازاری كاردا، بە جۆرێک بۆرژوای فاشی دەوڵەتیی مەودای حەوانەوەو ژیانی ئاسوودەو تازەكردنەوەی هێزی سەرف كراوی كاری بۆ كرێكاران نە هێشتۆتەوە و ناچاری كردوون ،هەر لە هەڵپەی فرۆشتنی هێزی كاریاندا بن بە خاتری دابینكردنی گوزەرانی ژیانی خێزانەكانیان. ئەوەش كاری كردۆتە سەر باری تەندروستی و نزم بوونەوەی ئاستی هوشیاری و ماوە نە هێشتنەوە بۆ بیركردنەوەو كاركردن لە دژی ژیانی تاڵی كۆیلایەتی ....

ئەوانە سەرباری بەزۆر ڕاپێچ كردنیان بۆ بەرەكانی جەنگ و ئەو پارانەی لە مووچەكانیان دەبڕن بە ناوی تبرعەوە..

٣-دەزگا سیخوڕی و تیرۆریستیكانی بەعس ئیجازەی سائقی تەكسیەكان دەست بەسەردا دەگریت و بۆ دانەوەی داوایان لێ دەكات كە هەواڵ و دەنگ و باسی پی ڕابگەیەنن سەبارەت بە كەس و كاری پێشمەرگە.

٤-بۆ دامەزراندنی هەركەسێک لە دەزگایەكی دەوڵەتیدا بە كریكار یا فەرمانبەر دەبێت دەزگا سیخوڕیەكانی ڕژێم بریاری لەسەر بدات، داوا لەو كەسە دەكەن ناوی چەند كەسێک لە پێشمەرگەو كەس و كاری بڵێت.

٥-بەردەوام وەک سیاسەتی هەمیشەیی تیرۆریستی دژی مرۆڤانەی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا هێرش و شاڵاوی شەوانە بەردەوامە بۆ گرتنی هاوڵاتیانی بی تاوان. تا ئیستا ژمارەی 162 هەزار زیندانی سیاسی لە تەواوی عێراق دا هەیە. بە ڕۆژیش مەفرەزەی دەزگا جاسوسی و سیخوڕی و تیرۆریستیەكانی سەدامی جەللاد لەسەر جادەو شەقامە گشتیەكاندا ئیهانەی خەڵک دەكەن و دەپشكنن و دەگرن و تێر جنێو دەكەن..

٦- جاشی خەفیفە تادیت لە زۆربووندایە، دیارە هۆی سەرەكی ، رەفتارو كرداری ڕێكخستنە بۆرژواكانی كوردە..

سەركەوتوبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

كۆمێتەی شارەكان
١٩٨٦/٥/٦

گەلێک لەو بابەتانەی لە ئێستگەکەوە پەخش دەکرا جێی سەرنج و ڕەخنەی هاورێیانی کۆمێتەی سولەیمانی بوون، لە ڕاپۆرتەکەیاندا سەرنجی لیژنەی سەرپەرشتیان بۆ ئەو خاڵانە ڕادەکیشا :

کرێکارانی جیهان یەککگرن

ئاڵای شۆڕش ٢ /١٩٨٦/٦

کۆمێتەی شارەکان

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

ڕیزمان هەیە و هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین، ئومێدەوارین بەردەوام پەیوەندی یەکان پتەو بکەین و ئاگاداری گەشەکردن و گۆڕانکاریەکانتان بین.

١-هاوڕی یانی بەڕێز: هەردوو بروسکەکەمان پێگەیشت. بەڵام دەرهەق بە کۆنفرانس و ئامادەکردنی هاوڕێ یان بۆی زۆر ڕوون نی یە. هیوادارین لە داهاتوودا بە ڕوونی ئاگادارمان بکەنەوە. وا ئێمەش لە وەضعی شارەکان و ڕێکخستن و دەنگ و باسەکان ئاگادارتان دەکەین.

٢-وەضعی ڕێکخستنمان لە سنوری پارێزگای سولەیمانی زۆر باشە، قەزاو ناحیەو دێهاتەکانی گرتۆتەوە. بەشەکانی هاوڕێ سامی گیراونەتەوە، ئیشەکانی ڕێکخستن زۆر ئاسایی دەرواو گیرو گرفتمان نی یە. هەتا ئێستاو لە بەر پاراستنی ڕێکخستن نەمان توانیوە ڕێکخستنی هەولێر بگرینەوە. وە نازانین ئایا پەیوەندیان بە ١٠٦ وە کردووە یان نەء. بەڵام ئێمە لە هەوڵداین بە هۆی ئەو ڕێگەیەوە کە هاوڕێ یان دەست نیشانیان کردووە بۆ گرتنەوەیان و لە داهاتوودا ئاگادارتان دەکەینەوە.

ڕێکخستنی ناو ڕیزەکانی هێزی پ.م لە گەشەکردندایە و لە هەوڵداین بەردەوام پەیوەندی بەو خەڵکانەوە بکەین کە هەڵوێستیان لە سیاسەتەکانی سەرانی ینک هەیەو خەڵکێکی شۆڕشگێڕن.

-سێ پێشمەرگەمان دابەزیبوونە هەڵەبجە لە کاتی گەڕانەوەیاندا پاسدار پەلاماری داون ئەوانیش گەڕاونەتەوە، ئێمە بریارمان داوە بیان نێرین بۆ لای ئەو مەفرەزەیەی گەرمیان. هەم بۆ دەعمی ئەوان و هەم بۆ چارەسەری وەقتی ئەمانیش.

٣-پێشنیار دەکەین لە سەر ڕای زۆر لە هاوڕی یانمان کە دەبێ: لە کاتی کردنەوەی ئێزگەکە لە باتی (حکومەتی دیموکراسی شۆڕشگێڕ) بوترێ (کۆماری دیموکراسی شۆڕشگێڕ)، چونکە کۆمار زاراوەیەکی فراوانترە، جگە لە وەزارەتەکان و سەرۆک وەزیران و داوو دەزگاکانیان هەموو خەڵکیش دەگرێتەوە..

هاوڕێ یان وایان پێ باشە لە کاتی کردنەوەی ئێزگەکە مافی چارەنووس بخرێتە پێشەکی کردنەوە. دروشمی (سەرکەوتووبێ بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی

كورد)، لە پێناوی چیا ســەركەوتوبێ؟ وەک ئاڵای شـۆڕش خۆی بە جودا بزانێ لە گەلی كورد...

*- ئێمە پێمـان وایە دژایەتی كردنی یەكێتی هێنـدە تونـدو ڕەق پەیڕەو نەكرێ. وەک دەڵێن هەر بگوترێ یەكێتی لە بری ینــک، چونكە لە ڕووی ئوســـوڵی ڕاگەیاندنەوە جوانترە. بۆ نمونە حیزبی كۆمۆنیســـتی ئێران شـــەڕیشـــیانە لە گەڵ دیموكرات، كەچی هەر دەڵێن حیزبی دیموكرات لە بـاتی (حـدكـا)، وە لە بـاتی چەكدارەكانی ینک بوترێ پێشمەرگەكانی یەكێتی..

*-ئێمە پێمان باشـە ئێزگەكە باســی ئەدەب و ئەدەبیات بكات بەڵام نە باســكردن بەوجۆرە كە جنێو بە هەمویــان بـدرێ. چونكە لە قــازانجی یەكێتی دەكەوێتەوە. پێویستە ئەوەش بڵێین ئێوە دەبێ زۆر ووردبن و ووریای هەست و نەستی خوێنەران بن. هیوادارین خواســتی شـــەخصـــی نەچێتە ناو ئێزگەكەوە و خۆمان بپارێزین لەو جۆرە نوسینانەی كە بە قازانجی بۆرژواكان دەشكێتەوە.

*-ئێمە پێمان وایە لە باتی درێژەدان بە مۆسیقاو سرود، بەشێكی بۆ ڕوونكردنەوە بەكار بهێنن.

*-هیوادارین هەر نامێلكەو بابەتێكتان نارد بۆمان پێویستە بوترێ دەبی تەسلیم بە كۆمێتەی شـارەكان بكرێ. چونكە هەتا ئێسـتا نە هەڵوێسـت و نە وەرگێڕراوەكەمان بە دەســـت نەگەیشـــتووە. ئەو هاوڕێ یانەی كە پێیان گەیشـــتووە بە كەیفی خۆیان بڵاویان كردۆتەوە.

دەنگ و باس :

*-بە پێی ئەو هەواڵەی پێمـان گەیشـــتووە، ڕژێمی بەغدا چوونەتە ســـەر ئەو (عەرەبانەی كە ئێرانین و عێراق دەیوت حق تقریر مصـــیریان بۆ وەردەگرێ!) لە ئۆردوگاكانی پارێزگەی ناصریە، داوای كردووە جلی سەربازی ئێرانی لەبەربكەن و بیان گەڕێنن بە شـارەكاندا و بڵێن ئەسـیری ئێرانین. ئەوانیش قبوڵیان نەكردووە ، پیا هەڵپژان لە نێوانی پەناهندە عەرەبەكان و جەیشـــی شـــەعبی ڕوویداوە، گەلێک جەیشـی شـەعبی كوژراون، لە پەناهندەكانی كوژراوی زۆر هەیە و زۆریشـیان لێ گرتوون و پەرەوازەیان كردوون.

*-ئۆردوگـای بنگرد لە مێژە ئـاویـان نیە و هـاوارو دادیـانە، زۆر مراجعەی كـاربەدەســـتـانی میریـان كردووە كەڵكی نەبوە، خەڵكەكەش توانـای ئەو ژیـانەیـان نەماوە، پەلاماری ناحیەو دائیرەكانی میریان داوە لە بنگرد. جاشـەكانیش پستگیریان كردوون، هەموو دائیرەكانیان سوتاندوە، میریش بۆ تۆڵەی ئەمە، هەستاوە بە دەبابەو ســـەربـازێكی زۆرەوە چواردەوری ئۆردوگـاكەی گرتووە، خێزانەكـانی هەموو بە زیلی عەسـكەری گواسـتۆتەوە و ئۆردوگاكەی تەخت كردووە. جاشـەكانیش زۆریان گیراون و تحقیق یان لەگەڵ دەكرێت.

* تۆقاندن و ڕاونان لە ناو شارەكاندا بەردەوامە، سیطرەی سیخورەكان بە شەوو بە ڕۆژ لە ناو شاردا هەیە.
* ئەو جاشـــانەی بە ناوی (قوة صـــدام)كۆ كراونەتەوە چەكیان دراوەتێ، وا بۆ چوار مانگ دەچێت پارەیان وەرنەگرتووە، بێزارن و دەستیان بە ڕاكردن كردوە.
*-ســەرانی یەكیتی و پیاوەكانیان كەوتونەتە دروســتكردنی پ.م بۆ كوشــتنی ئەو كەســـانەی ســـەر بە ئاڵای شـــۆڕشـــن. ئەو هەواڵەش لە هاوڕێ یەكی پ،م ئاڵای شۆڕشەوە پێمان گەیشتووە كە لە ناو ڕیزەكانی یەكێتی دایە..
*- پێشمەرگەیەكی ئاڵای شۆڕش بە ناوی نەبەز تەسلیم بە ڕژێم بۆتەوە.
*= هەتا ئێســتا ٣ هاوڕێی پێشــمەرگەمان لە ناو ڕیزەكانی ینک دا بوون لە دوو شەڕی دژ بە ڕژێم شەهید بوون.
لەگەڵ ئەم پارچە هۆنراوەیە بۆ شــەهید ئارام ، كە هاورێ یەكمان نوســیویەتی. چۆن بە باشی دەزانن بڵاوی بكەنەوە، پاش هەڵسەنگاندنی.
سەركەوێ بزوتنەوەی كۆمۆنیستی
شەكاوەبی ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

مۆری كۆمێتەی شارەكان
ئاڵای شۆڕش
١٩٨٦/٦/٢

دوای هێرشـــی دەزگـا ســـیخوڕی یەكـانی ڕژێم بۆ گرتنم لە بەرواری ١٩٨٦/٤/١٥، من نزیكەی مانگێك بە نهێنی و هەر ڕۆژەی لە ماڵێك لە ناوشـــار بۆ ئەنجامدانی كارە ڕێكخراوە ییەكان مامەوە، لەو ســاتانەی دەنگۆی قەدەغەكردنی هاتووچۆ(منع التجول) پەیدابوو، چوومە گوندی شـــێخ وەیســـاوا نزیك شـــاری ســـولەیمانی (كە خزمانی خۆمان) بوون شـــەش ڕۆژێك لایان مامەوە، هاوڕێ شــێركۆ(موهەندیس عەبدوللا علی)و هاوڕێ علاء ســەردانیان كردم بۆ تنســیق لە هەندێ كاری ڕێكخراوەیی و هاوڕێ شــێركۆ(موهەندیس عبدوللاعلی) ڕادیۆیەكی دەستی بچوكی بۆ هێنابووم بۆ گوێگرتن لەو پەیامانەی لە ئێزگەی ئاڵای شـۆڕشـەوە بڵاودەكرانەوە. پاش شـەش ڕۆژ لە جادە شـەستیەكەی چواردەوری سولەیمانی یەوە بە پێ چوومەوە ناو شــار. لە یەكێ لەو ڕۆژانەی بە نهێنی لە ماڵی هاوڕێ ســیروان خۆم شـــاردبۆوە، لە پڕێكدا لە گەڕەكی ســـەروی ماڵەكەیانەوە بوو بە تەقە، دواتر زانیمان كە جەللادە بەعسـیەكان شـەش لاوی خوێندكاریان لای سـانەوی ڕۆشـنبیر گوللەبـاران كردبوو، بێ ئەوەی ئەو لاوانە كـارێكیـان كردبێ یـا تەنـانەت لە ڕێكخراوێكی سیاسیدابن.

لە ئیستگەكەوە بە جفرە داوای چوونی منیان دەكرد، پاش وتووێژ لەگەڵ هاوڕێ یانی كۆمێتە بریارمدا بۆ (ماوەیەكی كورت) بچم سـەردانیان بكەم. ئێوارەیەک لە ماڵی یەكێک لە خاڵەكانم ماڵ ئاواییم لە هاوسەرو مناڵەكانم كرد و شەو چوومە ماڵی هاوڕێ شـیركۆ، بۆ بەیانی ڕۆژی دوایی چووم بۆ ماڵی هاوڕێ سـەردار، هاوسەرەكانی هاوڕێ یان حاكم سەردارو شێخ فازل ئەوانیش ئامەدەكرابوون بچنە دەرەوە بۆ لای هاوسـەرەكانیان، بە تەكسـیەک هەموو كەوتینە ڕێ بەرەو ماوەت، پێموابێت هاوڕێ كاروانیش بوو، لە بازگەكەی سولەیمانی- شاربازێر سەربازێک هاتە پێشەوەو داوای پیناسەیكرد ، منیش دەفتەرخدمەكەم دایە، لەوێ دەرباز بووین، لە ماوەت چووینە ئەو ماڵەی دیاری كرابوو، كە چوینە ژوورەوە، حاكم سـەردارو شـێخ فازل لەوێ چاوەڕوانییان دەكرد. ئەو شـەوە لەو ماڵەبوین، خانە خوێكە مرۆڤێكی زۆر میهرەبان، نیشـتمانپەروەر بوو، گلەیی كرد لە دكتۆر قادر، كە ماوەیەک لەوەبەرچووەتە مالیان، بەلام چونكە نائارام بوو نەیدەتوانی لە ژوورەوە دابنیشێ زوو زوو چووەتە سەر بانیژەكە. وتی ئێمەش دەترساین خەڵكێک بیناسن و ئاگاداری حكومەت یا یەكیتی بكەنەوە و لە مالی ئێمەدا تووشی كارەساتێک ببوایە. بۆ بەیانی یەكەی شەبەقی كەوتینە ڕێ بەرەو سنووری ئێران. تا ئەو ساتە هەر بە ناوی نهێنی سـامی بووم، حاكم سـەردار وتی ناوی سـامیم بەدڵ نیە با ناوێكیترت لێبنێین، ئەوان پێشنیاری ناوی عادل یانكرد ووتم باشـە، ئیتر لەو ساتەوە بە عادل ناسرام و ناوەكانیترم بەكار نەهێنایەوە. لە ڕۆیشتنمان بەرەو سنوری ئێران دەبوو زۆر ئاگاداربین نەكەوینە بۆسـەی یەكێتی یەوە. ئەوان زۆر شـارەزابوون، بە سەلامەتی گەیشتینە ناو ئێران و لەسەردەشتەوە بەرەو مەهاباد و لە ورمێ سەردانی خانووی علاقاتم كرد، مامۆسـتا سـلام عبدوللا بەرپرسـی پەیوەندیەكان بوو، تێكۆشـەرێكی دێرین بوو خۆشـحاڵ بووم بە دیداری، لەوێشـەوە بەرەو ئۆردوگای زێوی كەوتینە ڕێ. لە شەوی ٩-١٠/٥/ ١٩٨٦لە زێوێ بووم.

ئۆردوگای زێوی

زێوێ كەوتبووە سەرسنوری ڕۆژهەڵاتی توركیا، و ڕۆژئاوای ئێران. لە سێ گۆشە سنوریەكەی ئێران-عێراق-توركیا. ئاوو هەواكەی لە هاویندا وشک وگەرم لە زستانیشـدا زۆر سـارد (چەندین پلە دەچووە خوار سفرەوە)، خواكورک دەكەوتە ئەودیوی چیاكەی بەرامبەری زێوێ، لە تەنیشتیەوە گوندی دزە بوو، بەوبەریەوە بە لای ژورودا گوندی ڕاژان بوو، خێزانی بەشـێكی بەرچاوی بەرپرسـەكانی پارتی

لەو گوندە بوون، بارەگای مەكتەبی سیاسی پارتی بەسەر گردێكەوە نزیكی گوندەكە بوو.

لەدوای ئاش بەتاڵەكەی پارتی دیموكراتی كوردستان لە ساڵی ١٩٧٥، ڕژێمی شاهەنشاهی ئێرانی ئەو ئۆردوگایەی بۆ پەناهندە ئاوارەكانی بادینان دروست كردبوو، دوای هەڵگیرسانی شەڕی عێراق-ئێران، رژێمی بۆرژوا فاشستی بەغدا بە فرۆكە بۆردومانی ئەو ئۆردوگایەی كرد كە ژن و منال و پیرو پەككەوتەی لە خۆگرتبوو، زیاتر لە سەدو بیست هاوڵاتی سڤیل لە گەورەو بچوك لەو بۆردومانەدا شەهید بوون.

هەموو قاعەكان سەرەكانیان جەمەلۆن بوون، بە هۆی بۆردومانەكەوە زۆربەی ڕووخاو و وێران بوو. لەو دەمەی من چووم خەڵكی ئۆردوگاكە گواستبوویانەوە بۆ ناو گوندەكانی نزیک یا بۆ ناو شاری ورمێ. بارەگایەكی یەكێتی قوتابیانی پارتی دیموكراتی كوردستان لێ بوو، پارتی بۆ چارەسەری نەخۆشی هاوڵاتیەكانی لەو ناوچەدا نەخۆشخانەیەكی كردبۆوە لە یەكی لە قاعەكاندا، برایەكی كمال چاومار بە ناوی (ئەنوەر)وەک برین پێچ و دكتۆرێكی خەڵكی سولەیمانی بە ناوی (دكتۆر ئازاد)كاریان تیا دەكرد. هاوڕێ یانی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش لە چوار قاعەی یەكەمی دا كە نزیكی جادەی ئۆتۆمێبێل بوو نیشتەجی بوون، هەر قاعەیەک پێک هاتبوو لەسێ ژوور لە تەنیشتی یەكەوە و سێ ژووریش بەرامبەری، منیش دواتر، دوای گەیشتنی هاوسەرو مناڵەكانم یەكێک لە قاعەكانمان پاككردەوە ... دوای گەیشتنم لە مانگی مایس / ١٩٨٦و چاوپێكەوتنی ئەو هاوڕێ یانەی لیژنەی سەرپەرشتی كە لە زێوە بوون، لە كۆبونەوەیەكدا كە كریم عثمان، عماد ئەحمەد، ئاسۆ علی (بیرمە دوو سێ كەسیترێش) ئامادەی بوون بەڵام ناوەكانم یاد نایەت. لە تەواوی كێشە ڕێكخراوەیی، سیاسی، پێشمەرگەیی، پەیوەندیەكان بە حزبەكان و بە دەوڵەتانەوە. دارایی یەكان دوان...وتیان ئاگاداری ساڵار عزیز كراوە كە گەڕابۆوە سوید تا بێتەوە، بە هاتنەوەی كۆبونەوەیەكی فراوان ئەنجام دەدەین.ئەوان باسی شاڵاوەكەی یەكێتیان كرد بۆ سەر ئاڵای شۆڕش، چۆنیەتی دەربازبوونیان و گەیشتنیان بە ئێران. ئەوان رەخنەیەكی زۆریان هەبوو لە دەستەی نوسەران كە لە ئاستی بەرپرسیاریتی دا نەبوون و بوونە مایەی ڕودانی ئەو كارە ساتە بە هۆی كەمتەرخەمی و خۆشباوەڕی یەوە و مانەوەیان لە بندە ستی یەكێتی دا..ڕەخنەشیان هەبوو لە سالارعزیز كە وەک زووتر پەیمانی دابوو پەیمانەكانی خۆی نەبردۆتەسەر. باسیشیان لە قوڵیی ناكۆكی یە فكری و سیاسی یەكان كرد لەگەڵ سالارعزیزدا تا ئەو ڕادەیەی لە گەیشتنی ئەو پیشمەرگانەی ئاڵای شۆڕش كە لە دەست یەكێتی هەڵاتبوون و گەیشتبوونە سورێن ، سالار عزیز بەبەرچاوی ئەحمەد

بانیخێڵانی حزبی شیوعی یەوە پرۆژەی بەرنامەكەی ئاڵای شۆڕشی لە پێشمەرگەكان سەندووەو دراندوویەتی.

دانیشتن لەگەڵ ئێرانیەكان

هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی، بۆیان باسكردم لە گەڵ گەیشتنی (زۆرێك) لەو پێشـمەرگانەی لە ئەنجامی پەلامارەكەی یەكیتی یەوە ڕوویان لە ئێران كردبوو، سوپای پاسدارانی ئێرانی چەكەكانی لێوەرگرتبوون و نەیدەدایەوە، ئێرانیەكان نەشیان دەوت نـایـدەینەوە، هەموو جـارێـك كە داوای چەكە گیراوەكـانیـان لێـدەكرایەوە دەیانووت(انشـــائەڵلا فەردا-واتە ئینشـــائەڵلا بەیانی) ئەو حاڵەتە هەروا مایەوەو چەكەكانیان هەرنەدایەوە. ئێرانیەكان لە ڕووی سیاسیەوە سالار عزیزیان دەناسی و جێی بڕوایان بوو. سـالار عزیز توانی بووی ڕەزامەندی ئێرانی یەكان وەرگرێت بۆ مانەوەی پێشمەرگە ئاوارەكانی ئاڵای شۆڕش لە كامپی زێوە و كردنەوەی ماڵێك بە ناوی علاقاتەوە لە شاری ورمێ، مامۆستا سلام عەبدوڵڵا دانرابوو بە بەرپرسیاری علاقات و لەوێ دەوامی دەكرد. ئەو ڕێگەدانەی جمهوری ئیسـلامیش لە دۆسـتایەتی ئاڵای شـۆڕش نەبوو ئەمانیش كاریان لەسـەر (دوژمنی دوژمنم دۆسـتمە) دەكرد. بۆ فشاربوو بۆ سەر یەكێتی، كە تا ئەو دەمە گەرچی یەكێتی زۆری كردبوو بە واسطە (بە تـایبەتی محمد حـاجی محمود و حەمە رحیم) بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ جمهوری ئیسلامی ئێراندا، بەڵام تا ئەودەم هێشتا (گفتوگۆیان هەبوو) ڕێكەوتنیان نەبوو.

ئێرانیەكان ئاگاداری علاقاتی ئاڵای شـۆڕشـیان كردبوو كە بۆ هاتووچۆی نێوان شـــارەكان هاوڕێ یان دەبێت لە ڕێگەی عیلاقاتەوە ئیجازەی هاتووچۆ لە اطلاعات وەربگرن، دیارە ئەو بڕیارە بۆ هەموو حزبەكانی ئۆپۆزیســیۆنی كوردی بوو كە تا ئەو كاتە لە ئێران بوون. ئێرانیەكان ئامادەی كۆمەكی لۆجسـتی و سـەربازی نەبوون بە ئاڵای شۆڕش، تەنانەت چەكە گیراوەكانیشیان نەدەدایەوە. ئێرانیەكان بەردەوام لە هەوڵی ئەودابوون لیژنەی سـەرپەرشـتی ڕازی بكەن ئەمانیش وەك لایەنەكانی جود لە گەڵ ســوپای پاســداراندا كاری ســەربازی هاوبەش ئەنجام بدەن لە بەرامبەر كۆمەكی ســەربـازی و لۆجســتی دا.. بەڵام لەگەڵ ئەو زەحمەت و تەنگـانەو چەرمەسەری و ژیانە كولەمەرگیەی زیوەدا، بە ئازایەتی و خۆڕاگری پێشمەرگەكان، هاوڕێ یان جوامیرانە ئەو پێشنیارانەیان ڕەت دەكردەوە، هەر جارەی بە بیانوویەك. بۆنموونە كە دەمانووت ئێمە هێزی چەكدارمان نیە، بنكەكانی ئاڵای شـۆڕشـیان بۆ دەژماردین و دەیانوت دەیان بەرابەر(پارتی گەلن)كە خۆیان ناوناوە حزب. هەوڵمان دەدا تێیـان بگەیەنین كە ســتراتیژی خەبـاتی ئێمە چەكداری نیە، بەڵكو ڕاپەڕینی شـــارەكانە، ئەوان گاڵتەیان پێ دەهات و هەموو شـــتێكیان دەبەســـتەوە بە هێزی چەكدارەوە. بەڵام ئێمە بڕیاری تەواومان دابوو ســەرباری ئەو ژیانە كولەمەرگیەی زێوێ ، لەژێر هیچ فشـاروباروەۆخێكدا نەبینە كەوارەشــی بەر لەشــكری جمهوری

ئیســـــلامی ئێران. هەربۆیە لەگەڵ فراوانكردنی ژمارەی پێشـــمەرگەدا نەبووین. گەرچی دەمزانی لە ناو لیژنەی سەرپەرشتی و هەندێ كادری پێشمەرگەدا كەسانێک هەیە دەیانەویت وەک لایەنەكانیتر ئەمانیش ڕۆڵ ببینن.نامەكانیانم لایە..

پەیوەندی ئاڵای شۆڕش بە پارتی یەوە

لە ناو (جود) پارتی دیموكراتی كوردستـان، كە ساڵەهابوو لە ناكۆكی و شـەڕو كوشـــت و كوشـــتارابوو لەگەڵ یەكێتی نیشـــتمانی لەســـەر دەســـەلات، وە ڕێگای گەڕانەوەیان بۆ ناوچەی سـۆران (سـولەیمانی ـكەركوک-هەولێر)یان لی گیرابوو، زۆر مەبەســـتیان بوو دەرفەتێكیان بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە بۆ هەڵكەوێت. پارتی لەســەر ئەســاســی (دوژمنی دوژمنەكەم دۆستمە) مامەڵەی لەگەڵ ئاڵای شـۆڕشـدا دەكرد. واتە بۆ پەرژەوەنـدی حزبی خۆی (هەنـدێ كۆمەكی- مەمرەو مەژی) بە ئاڵای شـۆڕش دەكرد. لەوێ زانیم، كە ئەو ئێزگەیەی ئاڵای شـۆڕش بەرنامەكانی بۆ ماوەی سەعاتێك لێوە بڵاودەكاتەوە، ئێزگەی پارتی یە نەک ئاڵای شۆڕش. لە هەمان كاتدا مانگی جارێک ئازوقەی چل كەســـێكیان دەنارد بۆ زێوە، گەلێكجار بەشـــی مانگەكەی نەدەكرد، بە تایبەت گەر پێشـــمەرگە لە بنكەكانیترەوە بهاتنایە بۆ زێوێ. ئەوەندەی من ئاگاداربم لە تموزی ١٩٨٦ من وەک ئەندامیكی لیژنەی سـەرپەرشـتی دەســت بەكاربووم تا ڕێكەوتنەكەی نێوان یەكیتی و پارتی لە ســاڵی ١٩٨٧، **تەنها** **دووجار** ئەو كۆمەكە هات. (هەندێكجار چوارمانگ جارێک-چل هەزار تمەنیان دەنارده زێوێ) كە بە پارەی ئەو ڕۆژە دەیكردە یەک هەزار دیناری عێراقی.ئەویش پێش ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دووجار ڕوویدا. دوای ڕێكەوتنەكەیان ، بۆ دواجار فەلەكەدین كاكەیی و فرنسۆ حریری شـەسـت هەزار تمەنی ئێرانی كە دەیكردە یەک هەزارو پێنجسـەد دیناری عێراقی یان هێنا. ئەو پارانە دەدرایە دەست هاوڕی عدنـان كە بەرپرســـی ئیدارەبوو بۆ كرینی ســـوتەمەنی و نەخۆشـــی و پێویســـتیەكانی پێشـــمەرگە خەرج دەكرا، گەلێكجار ناچار دەبووین بۆ مەســـرەفی بنكەكە پارە قەرزبكەین).

دوای ڕێكەوتنەكەی یەكێتی و پـارتی بە ســـەرپەرشـــتی ڕژێمی جمهوری ئیســـلامی، بە پێی ئەو مەرجانەی یەكێتی داینابوو بۆ ڕێكەوتنەكەی. پارتی دەبوو هەموو كۆمەكێک لە ئاڵای شۆڕش ببڕێت، پارتی هەرواشی كرد.

ئاڵای شۆڕش و جود

زێوێ بنكەی ســـەركردایەتیی نەبوو.. كەمپێـک بوو بۆ ئەو پێشـــمەرگە لێقەوماوانەی لە دەســـت شـاڵاوی گرتن وتیرۆری یەكێتی هەڵاتبوون و بە ناچاری ڕوویان تێكردبوو، تا خۆیان لە شەڕی ناوخۆ لابدەن.

لەسەرەتادا جود دەیویست کێشەی ئاڵای شۆڕش بقۆزیتەوەو لە دژی یەکیتی نیشتمانی و رازی بوون ئاڵای شۆڕش بچێتە بەرەی جودەوە. بەڵام هاوڕێ یان، ئاگاداری جودیان کردبوو، کە ئاڵای شۆڕش ناچێتە هیچ بەرەیەکەوە دژی ئەویتر، و ئاڵای شۆڕش لە بەرامبەردا بڕوای بە (یەکێتی کارکردن) هەیە لە گەڵ هەموو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانی کوردستان و عێراقدا بە یەکێتیشەوە، سالار عزیز لەگەڵ ئەو ڕایەدابوو ئاڵای شۆڕش بچێتە بەرەی جودەوە.

پەیوەندی لەگەڵ حزبی شیوعی عێراقی

حیزبی شیوعی لە ساڵی ١٩٧٢ تا ساڵی ١٩٧٩، لە ئەنجامی وابەستەیی بە سۆڤیەتەوە، کەوتبووە بەرەی فاشیزم، لە هەڵگیرسانەوەی شەڕی ١٩٧٤ چەکی بۆ بەعس کردەشان، لەو ماوەی هاوپەیمانتیەیان لەگەڵ بەعسدا دەزگا ئەمنیەکانی بەعس توانی بووی زۆربەی هەرەزۆری ڕێکخستنەکانیان بناسێت. دوای ئاشبەتاڵەکەی یەکەمی ساڵی ١٩٧٥بارزانی، بەعس لە ژێرناوی قەدەغەبونی کاری سیاسی و ڕێکخراوەیی لە ناو سوپاو بەشەکانی پەروەردەدا بۆ غەیری بەعس. زۆر لە ئەفسەرو لایەنگرانی حزبی شیوعی لە ناو سوپا کوشت. لە ژێر فشاری وابەستەییان بە سۆڤیەتەوە چاویان لە تاوانەکانی بەعس پۆشی و درێژەیان بە هاوپەیمانێتیەکەیان دا لەگەڵ بەعس تا ساڵی ١٩٧٩. دیسان پەنایان هێنایەوە بۆ چیاکانی کوردستان. یەکێتی کە دەیویست تەنها دەسەڵاتداری بێ ڕقابەری گۆڕە پانەکە بێت، کەوتە تەنگ پێهەڵچنینیان و سەرەتا لە لایەن یەکێتی نیشتمانیەوە دژایەتی زۆریان کرا، بۆیە بە ناچاری ڕوویان لە پارتی کردوو بوونە بەشێک لەو بەرەیەی پێیان دەوت (جود).

حیزبی شیوعی وەک حزبێکی ستالینیستی لە دروستبوونیەوە هەرگیز وەک حزبێکی کرێکاری خاوەن بەرنامەی کرێکاری شۆڕشگێڕانە، بە پێی بارو دۆخی هەڵکەوتووی نێو کوردستان و عیراق بەرنامەو سیاسەتی دانەڕشتبوو. بەڵکو هەمیشە بە پێی پەرژەوەندی و خواستەکانی دەوڵەتی تۆتالیتاری سۆڤیەتی و فەرمانەکانی ئەو کاری دەکرد، وابەستەیی حزبی شیوعی بۆ سۆڤیەت تا ڕادەی کۆیلایەتی بوو، قوربانی بە پەرژەوەندیە کرێکاری و نیشتمانی و نەتەوەییەکانی عێراق و کوردستان دەدا بە خاتری پاراستنی پەرژەوەندییە نیودەوڵەتیەکانی سۆڤیەت، هەرئەوەش بوو کە بە درێژایی تەمەنی نەیتوانی ببێتە حزبی پێشرەوی کرێکاران و زەحمەتکیشان و هەمیشە کلکی سیاسەت و پەرژەوەندیە دەوڵەتیەکانی سۆڤیەت بوو. حزبی شیوعی دۆست و دوژمنەکانیشی هەر لە ڕوانگەی ئەو وابەستەیی یەوە بۆ سۆڤیەت دیاری دەکرد و دەناساند. نەک لە پەرژەوەندی چینایەتی کرێکارانەوە. ئەوەش هۆکارێک بوو، بووە هۆی ئەوەی سەردەمانێک (لە سەردەمی کودەتاکەی قاسم و دواتر سەدامدا) دژی مافە نەتەوەییەکانی کورد

بوەستنەوە و ببنە بەشێک لە دەسەڵاتی داپڵۆسێنەری بۆرژوا فاشستەکانی عەرەب. لە شـــیکردنەوەی چینـــایەتی پێگەی چینی بۆرژواو ئەنجـــامـدانی ئەرکی قۆنـــاغی دیموکراســی دیســانەوە بە هەڵەدا چووبوون، بەدیهێنانی ئەرکە دیموکراســی یەکانیان بە ئەرکی(حیزبە بۆرژوا فـــاشـــــســـتەکـــان) دەزانی! نەک ئەرکی کریکـــاران و زەحمەتکیشانی شۆڕشگێر.... لە ناوەڕاستی ساڵانی شەستەکانی سەدەی ڕابوردوودا دەوڵەتی سۆڤیەت داوای لە حزبە شیوعیە وابەستەکانی دەکرد خۆیان هەڵوەشێننەوە و بچنە ناو ئەحزابە بۆرژوا فاشـــســـتە فەرمانڕەواکانی ناوچەکە ! گوایا ئەو ڕژێمە بۆرژوا فاشستانە بە ڕێگەی ناسەرمایەداری بەرەو سۆسیالیزم دەچن!

تا ئەودەمەی من لە ناوشـاردا سـەرپەرشـتی ڕیکخسـتنەکانم دەکرد، (وەک تاک) لەگەڵ زۆرێک لە برادەرانی حیزبی شـیوعی عێراقی پەیوندیم هەبوو. ئەوان، دوای بە ناچاری جیابونەوەیان لە حزبی بەعس، لە لایەن بورژوا فاشـســتەکانی عیراقەوە بەرشـــاڵاوی تۆقاندن و فشـــاری دەروونی زۆر هاتن، وەک ئەو برادەرانەی حیزبی شیوعی باسیان دەکرد دەزگای ئەمن زوو زوو دەینارد بە دوایاندا بۆ پاکانە نووسین و داوای زانیاری گەیاندنی لێدەکردن لەسەر هاوڕێکانیان.

لەبەر ئەوەی ئاڵای شــۆڕش بڕوای وابوو، بە هۆی پێگەی ســەرهەڵدانی چینی بۆرژوا لە کوردستان و عێراقدا وەک چینێکی مشەخۆرو وابەستە بە ئیمپریالیزمەوە، بۆرژوای ئەم وڵاتانە چینێکی نا ئازادیخوازو نادیموکراســیخوازن ..و ئەنجامدانی ئەو ئەرکە نەتەوەیی و دیموکراسـیانە لە ئەسـتۆی چینی کرێکارو زەحمەتکێشــان و ڕێکخراوەکەیدایە.. لە ڕووی تێروانینی نێونەتەوەیی و سروشتی شۆڕشی شوبات و ئۆکتۆبەر و (بانگەشەی سۆسیالیزم) و دانانی ستالین بە دکتاتۆری تاقانەی دەسەڵات و.. پیناسـەی دەوڵەتی سۆڤیەت و وابەستەیی حزبی شیوعی عیراقی بە سۆڤیەتەوە، سەرکردایەتی ئەو حزبە دژ بە بۆچوونەکانی ئاڵای شۆڕش بوون! ....

جیاوازی ئەو لایەنە فکری و ســیاســیانە، هۆکاری ئەوەبوون حیزبی شــیوعی بەردەوام بێت لە ئاژاوە نانەوە بەرامبەر ئاڵای شـــۆڕش لە ڕیگەی ئەو کەســـانەی ئاســـتی هوشـــیاری چینایەتیان لە ناو ئێمەدا لە خوار بوو. بەڵام خۆم باوەڕم وابوو دەبێت کۆڵ نەدەین لە ڕوونکردنەوەی ڕاســتیەکان. چونکە ئەرکی ئێمە پێگەیاندن و تێگەیاندن و گەیاندنی ڕاســـتیەکان بوو بە هەموو کەســـە چەپ و کرێکاریەکان. پەیوەندیشــمان بە هەموو چەپەکانەوە درێژە پێ بدەین بەرەو داڕشــتنی بەرنامەیەکی کرێکاری شـــۆڕشـــگێڕی هاوبەش. چاک ئەو ڕاســـتی یەشـــم دەزانی کە دوای لە باربردنی ئاڵای شۆڕش لە یەکەم ژانی دروست بوونیدا (بە هۆی هەڵەکانی دەستەی نوسەرانیەوە...)، ناتوانرێت بەو کەرەسەیەی هەبوو ئەو ئەرکە ئەنجام بدرێت ...ئەو ڕیکخســـتنەی دوای گرتنی دەســـتەی نوســـەران دروســـتکرا لە ڕیکخراوەیەکی پۆپۆلیســـتی تێپەڕی نەدەکرد. من کە یەکێک بووم لە جەمســـەرە ســـەرەکیەکانی

دروستكردنی ئەو ڕێكخستنە لە شارەكاندا و بەرپرسیاری یەكەمی ڕێكخستنەكەی ناوەوەش بووم، دوای گرتنی ئەو هاوڕییانە بە ڕوونی دەمووت: ئەركی ئەم ڕیكخستنە بەرگریە لە گیان و ژیانی ئەو هاوڕێیانە و لە ڕوداوەستانی شەڕی ناوخۆو ڕێگرتن لە كەسانێک كە بیانەوێت ئاڵای شۆڕش بكەنە كەوارەشی بەرلەشكری داگیركەران.

پارتی گەل

ناوی زل و دێی وێران بوو. سامی عبالرحمن بەو ناوەوە كاری دەكرد، خۆی سكرتێرو چەند كەسێكی ئەوروپاشیان ئەندام مەكتەب سیاسی، ئۆرگانێكی حزبی یان دەردەكرد، پارتی دیموكراتی كوردستان هیچ ڤیتۆیەكی لەسەر كاركردنی سیاسی و ڕێكخراوەیی یان نەبوو، ڕێگەشیان درابوو كاری چەكداریش بكەن. بەڵام ئەوەندەیان كەس نەبوو بۆ ئەو كارە. بارەگای سەرەكیان لە ورمێ بوو، لە خواكورك بنكەیەكیان !كردبۆوە بەرامبەر مەكتەب سیاسی حزبی شیوعی، لە ئەوروپاوە ئەو كەسانەی لەگەڵیان بوون هەر ماوەی دە دوانزە كەسیان بە نۆبە دەگەڕانەوە و وەک پێشمەرگە! دەچوونە بنەكەكەی خواكورک. بەش بە حاڵی خۆم هەموو ئەو ساڵانەی لە شارەكاندا بووم نەمبیست ڕیكخراوێكیان هەبێت یا یەک چالاكی سیاسی، ڕاگەیاندنیان دژی ڕژێم بووبێت. گەرچی لە دانیشتن لەگەڵیان بە ناو خۆیان بە پێشكەوتووخوازو پارتی بە كۆنەپەرست ناودەبرد، بەڵام ژێرخانی چینایەتی و سیاسەت و فكریان لە گەڵ پارتی هەر یەک بوو، جیاوازی نێوانیان مەسەلەی دەسەلات و ئیمتیازات بوو.

حیزبی سۆشیالیستی كوردستان (حسك)

(تا ئەو دەمە)، لە دوای پارتی دیموكراتی كوردستان ئەم حیزبە توندوتۆڵترین پەیوەندیان بە ڕژێمی جمهوری ئیسلامی یەوە هەبوو، لە هەندێ بواری ئیستخباراتی یا لەوانیشی تێپەڕاندبوو. ئەم حزبە ئەندام بوو لە بەرەی جود. لە ناو شاری سولەیمانیشدا هەواداریان هەبوو. لەو دەمەی من گەیشتمە دەرەوە، لە ڕێگەی هەندێ لە سەرانی ئەمانەوە جلال تاڵەبانی لە هەوڵدابوو تا لە گەڵ رژێمی جمهوری ئیسلامی دا ڕێكیان بخات. محمد حاجی محمود و حەمە ڕەحیم لە بەیندابوون بۆ ئەنجامدانی ئەو كارە.

جیاوازی ئەو حزبە كوردیانە تەنها لە ناوەكانیاندا بوو، وەكوتر هەموو نمایندەی بۆرژوا كۆنەپارێز و دژە ئازادی و دژە دیموكراسی بوون، ژێرخانی چینایەتیان یەک بوو. ململانێكانیان چ سیاسی و چ چەكداری لەگەڵ یەكتردا كە سەدان مرۆڤی زەحمەتكێشیان دەكردە قوربانی تەنها لە پێناوی دەسەڵات و پارەوپولدابوو.

ئێمە وەک ئاڵای شـــۆڕش هەوڵمان ئەدا، پەیوەندی ســـیاســـیمان بە هەموو لایەنەکانی ئۆپۆزیسـیۆنی کوردیەوە ئاسـاییی بێت، کارمان لەسـەر یەکریزی کاری ســـیاســـی دژ بە رژێمی بۆرژوا فاشـــســـتی عیراق دەکرد. دەشـــمانزانی ئەو نزیکبوونەوەی یەکیتی نیشـــتمانی لە ئێران و پارتی و جود لە ســـەر حســـابی ئێمە ئەبێت. لامان ڕوون بوو هەموو ئەو لایەنانە ئەوەندەی پەرۆشـــی بە دەســـتهێنانی دەســـتکەوتی کاتین ئەوەندە بە تەنگ چارەســـەری ڕیشـــەیی کێشـــەی نەتەوەیی و داڕشتنی ستراتیژێکی نەتەوەیی یەکگرتووەوە نین.

گرنگی ڕاپۆرتی شـــارەکانی ئەو ســـەردەمە لەوەدایە بارودۆخی ســـیاســـی و ڕێکخراوەی ئەو دەمانە وەک خۆی و بێ ڕتووش دەخاتە بەردەم خوێنەر، ئەمەش نامەیەکیتر :

کرێکارانی جیهان یەکگرن ١٩٨٦/٧/١٦

ئاڵای شۆڕش

کۆمێتەی شارەکان

بۆ /هاوڕێ یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

سڵاویکی کۆمۆنیستانە

هیوادارین هەمیشـــە ســـەرکەوتوبن لە خەباتی بێ وچانی چینایەتیدا و بەردەوام ســووربن لەســەردرێژەدان بە بیروباوەڕی مەزنی کریکاران، بۆ ڕوخاندنی ڕژێمی بۆرژوا فاشستی عێراق و دابین کردنی کۆماری دیموکراسی شۆڕشگێر.

هاوڕێ یانی بەڕێزو تێکۆشــەر. وا ئێمە بەم نوســراوەمان لە ســەرجەم چالاکی یەکانی ڕێکخستنی شارەکان ئاگادارتان دەکەین.

١-ڕێکخستنمان بەردەوام پەل دەهاوێ و گەشەدەکات، بەردەوام خەڵکی کرێکارو زەحمەتکێش پەیوەنـدی بە ڕیزەکزنمـانەوە دەکەن. جەمـاوەرێ شـــۆڕشـــگێری گەلەکەمان دەگەڕێن بە شوێن هەواڵ و دەنگ و باسەکانی ئاڵای شۆڕش دا..

A-بەشـــەکـانی کەلار و نـاوچەی کەلار و خـانەقین گیراونەتەوە، پەیوەنـدی توندوتۆڵیان هەیە.

B-لەم مـاوەی دوو مـانگەدا چەنـدین ئـافرەت و کرێکـارو خەڵکی زەحمەتکێش پەیوەندیان کردووە.

C-بەشەکەی لا ی هاوڕی (ئاری) گیراوەتەوەو پەیوەندیان بۆ دروست کراوە.

D-هاوڕێ یانمان نزیک بوونەتەوە لە منظمەی (العمل الاحمر)(کاری ســـوور) کە رێکخراوەیەکی مـارکســـی لینینی یە لە خوارووی عێراق کـار دەکەن، هەندێ هاوڕێشـــمان دیســـان پەیوەندیان کردوە لەگەڵ هەندێ لە برادەرانی عەرەبی حیزبی

شیوعی عێراقی لە بەغدا. سیاسەت و ڕێبازی ئاڵای شۆڕشیان بۆ ڕوونكردونەتەوە، ئاڵ و گۆری بیروڕا دەكرێ لەگەڵیان.

E- بەردەوام پەیوەندی پتەومان بە مەفرەزەكەی گەرمیانەوە هەیە، ئەوان زۆر چالاكانە دەورێكی كاریگەر دەبینن لە ناوچەی گەرمیان و قەرەداغ دا.

F-پەیوەندیمان لەگەڵ چەندین ئامر مەفرەزەو ئامركەرت ی ناو یەكێتی پەیداكردووە و بەردەوام بە نامە و بە نهێنی دەنگ و باسەكان بە یەكتر ڕادەگەیەنین.

I-بە هۆی بە زۆر ڕاپێچكردنی مامۆستایان و خوێندكاران بۆ بەرەكانی جەنگ لە مانگی حوزەیراندا، زوو بە پیری ئەو مەسەلەیەوە چووین. (بەیانێكمان)لەسەر ئەو وەضعە دەركرد. شایانی باسە هەتا ئێستا هیچكام لە ڕێكخراوە ئۆپۆزیسیۆنەكان بەیانێكیان لەو بارەوە دەرنەكردووە.

ئەو بەیانە عەرەبی یەی لای بەرێزتانەوە دەركرابوو، نوسخەیەكی گەیشتە لامان، ئێمەش بە پێویستمان زانی زیاتر لە ٢هەزار نسخەمان لەسەر ڕاكیشا و بڵاومان كردەوە. شایانی باسە بڵاوكردنەوەی ئەم دوو بەیانە ناوچەكانی كەلارو گەرمیان و قەرەداغ و شارەزوورو هەڵەبجە و چەمچەماڵ و شارباژێرو ناوچەی سەرانی یەكێتیشی گرتەوە. بۆنمونە برایم جلال (قاپیەوانەكەی) زیندان، بەیانی هەستابوو (لە سەرگەڵوو) خۆی بەیانەكانی لە دیوارەكان كردبۆوە. ووتبووی (ئەمانە هێشتا لێرەش ماون). ئەو جم و جوڵانە وای لە سەرانی ینک كردوە كە بە درندانەترین شێوە پەلاماری نامرۆڤانە بدەنە سەر هاورێ یان و دۆستەكانمان لەو ناوچانەی ئەوانی تیا دەسەڵاتدارن.

G-بە نیازین بەیانێک لەسەر ڕەفتاری (دوژمنكارانەی) سەرانی ینک دەركەین و زۆر بە خەستی بڵاوی بكەینەوە.

H-تا ئێستا نەمان توانیوە ڕێكخستنی كۆمێتەی هەولیر بگرینەوە، هیوادارین لە ڕێگەی بنكەی بارزانەوە ئاگاداریان بكەنەوە تا پەیوەندیان ڕێک بخەینەوە.

هاوڕێ یانی بەریز:

هەتا ئێستا(فۆتۆ)كەمان ئیش ناكات. (دەرمانی)نی یە زۆرمان هەوڵ داوە دەستمان نەكەوتووە. هیوادارین ئێوە بتوانن ئەو (دوو) جۆر دەرمانەمان بۆ پەیدا بكەن لەگەڵ گلۆپێكدا بۆمان بنێرن. زۆر پێویستمان پێی هەیە، تەنها ئەو گرفتەمان هەیە كە ڕیگرە لە بڵاوكردنەوەی نوسراوەكانمان.

٢-وا دوو شریتی تیپی مۆسیقای شەهید كارزانمان بۆ ناردن هیوادارین سوودی لێوەرگرن بۆ ئێزگەكە.

*-وا دوو كتێبمان بۆ ناردن هیوادارین سودی لێوەرگرن.

*-بەخێرهاتنەوەی هاوڕێ سالار دەكەین و هیوادارین گەشتەكەی زۆر سوودمەند بووبێت. بەو هیوایەی لە تەواوی :١- كۆبونەوەكەتان، علاقاتی دەرەوە، **هینانی (پارەو چەک)!** و یارمەتی، علاقاتتان لەگەڵ جود، ئاگادارمان بكەن.

ئێمە زیاتر ناردنی هاوڕێ یەكمان(هاوڕێ سامی)(عادل) بۆ ئەوەبوو كە پێویستە ئاگاداربین لە تەواوی ئیمكانات ودەنگ و باس و كارەكان.

*- هیوادارین گرنگی بدەنە ئێزگەكە، بە هۆی لاوازی پەخشیەوە، لە پەیامەكەتان نەگەیشتین، دەبوو بە هاتنەوەی هاوڕێ سالار ئێمەتان لە سەرجەم وەزعی خۆتان ئاگاداركردبایەتەوە.

* ئێمە سەرجەم هاوڕێ یانمان مەشغوڵی دیراسە كردووە و چەندین هاوڕێمان ئامادەكردووە بۆ كۆنفرانس.

*-ئێمە نازانین بە هاتنەوەی هاوڕێ لیدیا (روناک شیخ جناب)، نامەتان بۆ ئێمە نووسیوە؟ ئەگەر نووسیوتانە بە دەستمان نەگەیشتووە. ئەو نامەی جلال تاڵەبانی بۆ ئایەتوللا منتظری كە بۆ ئێمەتان ناردووە بە دەستمان نەگەیشتووە كە دراوەتە دەست خوشكی هاوڕێ (هوشیار-حەمە ئاوات). ئێمە پێمان وایە هەرشتێک بۆ ئێمەبێ دەبێ زۆر نهێنی بێت و تایبەت بێت بە ئێمەو خەڵكی غیری ڕێكخستن یاری پێ نەكەن كە نرخ بۆ ڕێكخستنەكە دانەنین. هەرگیز بەوە قایل نابین بە هۆی دۆستایەتی و خزمایەتی كەسانێک قسەوقسەڵۆک بە كەیفی خۆیان بۆ ڕێكخستن دروست بكەن. هیوادارین ئەو جۆرەكارانە دووبارە نەبنەوە. <u>هەموو شتێک دەبێت لە ڕیگەی ڕێكخستنی شارەوە بگاتە سەرجەم ڕێكخستن، ئەو كارەتان بەرەڵلاییەو دەبێتە مایەی تێكدانی ڕیزەكان و قابلی قبوڵ نیە.</u>

*-هاوڕی یانی بەرێز زۆر پێویستمان بە ئامێری ئیستنساخ هەیە، نازانین گرانی و هەرزانی چۆنە ؟ ئەگەر بۆتان بكڕینایە پارەكەمان بۆ دەناردن.

*-دەنگ و باسەكان

١-ڕژێم لەم ماوەدا ٣٠٠ ماڵی كوردی لە كەركوک دەركردووە و خێزانی عەرەبی هاوردەیان لە جێگایان داناوە.

٢-ڕۆژانە بە سەدان مناڵ لە تەمەنی ١٤-١٧ساڵان لە لایەن نەقابەی كرێكارانی بەعسەوە ڕەوانەی خوارووی عێراق دەكرێن، ئەو جێگایانەیان پێ پڕ دەكەنەوە كە ناردویانن بۆ بەرەكانی جەنگ.

٣-لە هەڵەبجە پێكدادان دروست بووە لە نێوان جەماوەرو جاش و جەیشی ناشەعبی، بە هۆی بە زۆر ڕاپێچكردنەوە بۆ بەرەكانی جەنگ. دوو جاش بریندار بوون.

٤-بە پێی ئەو هەواڵەی پێمان گەیشتووە، مەعەسكەری مامۆستایان و قوتابیانی محافظەی موصڵ كە بریتی بوون لە ١٥ هەزار كەس ڕایانكردووە، ڕژێم بە

كۆپتەر هێرشـــی هێناوەتە ســـەریان، زۆری لێ گرتونەتەوە، بریندارى زۆر هەیە، هەندێكیش لە ئاودا خنكاون.

٥-زۆر لە مامۆســـتایان و قوتابیان نەچوونەتە تدریب و لەو ناوچانەدا جێگایان نابێتەوە كە ســـەرانی ینک تیا دەســـەڵاتدارن، بۆیە بە ناچاری لە ناو شـــارەكاندا دەمێننەوە و ڕژێمیش بە دوایاندا دەگەڕێت.

٦-چەند ڕۆژ لەمەوبەر لە هەولێر ڕە ش بگیربووە. سەرباز، جاش، جیش شعبی، قوتـابی،، فەرمـانبەر، پیر، گەنج، چییـان دەســـت كەوتووە گرتوویـانە و ڕەوانەی بەرەكانی جەنگیان كردووە. لە پارێزگاكانی تریش هەمان ڕەفتار دەكەن.

٧-ڕژێم سەرەک جاشەكانی بانگ كردووە، پێی وتون، هەرجاشێک ١ پێشمەرگە بكوژێت، هەزار دینـاری ئەدرێتێ، وەک دەنـگ بڵاوە وەفدو وەفد كـاری لە نێوان یەكێتی و حكومەتدا هەیە.

٨-لە كەركوک، ئەمن سائق تەكسی لە بازاردا گرتووە، وتویانە تا ناوی كەس و كاری پێشمەرگەمان پی نەڵێیت بەرت نادەین.

٩-ســـەرانی ینک بەردەوام هاوڕێ یانمان ڕاودەنێن و دۆســـتەكانمان محاســـەبە دەكەن، ئەوەی ناوی دیموكراسی بهێنێ یەكسەر دەڵێن (ئاشی). تەنانەت گومانیان لە نزیكترین دۆستەكانی خۆشیان هەیە.

هاوڕێانی تێكۆشـەر هیواداریـن هەڵوێستی خۆتانمان بۆ ڕوون بكەنەوە بەرامبەر هاوڕێ زیندانیەكانمان.

*- لە بریارتان بۆ نزیک كردنەوەی بنكەكانتان ئاگادارمان بكەن.

*- ئەگەر ئێوە كەســـێكتان دەســـت دەكەویت جێگەی ثقە بێت نامەی پێدا بنێرن، چاوەڕێ ی ناردنی نامەی ئێمە مەكەن.

*-داواكارین نامەكانی بە ئێســـــتتگەدا بۆمان دەنێرن ڕونترو درێژتر بێت تا بە تەواوی لێ ی تێ بگەین .

هیوادارین هاوڕێ ی هەڵگری نامە زوو ڕەوانە بكەنەوە
ئێتر بە هیوای سەركەوتنتان
شەكاوەبێت ئاڵای كریكاران و زەحمەتكێشان
سەركەوێ بزوتنەوەی كۆمۆنیستی

مۆری
سەركردایەتی كۆمێتەی شارەكان
ئاڵای شۆڕش
١٩٨٦/٧/١٦

تێبینی:

لەم ماوەیەدا زیاتر لە دوو هەزار کرێکار لە دائیرەی طرق،أشـــغال، کارە با، زراعە دەرکراون گوایە هەندێکیان موئەقەتن و هەندێکیشیان زیادەن(فائض).

دەرامەت لە زێوە

ســـالار عزیز دوای گەڕانەوەی بۆ ئێران، بە پێ ی ئەو پەیمانانەی دابوی بە مەلابەختیـار، دەبوو لانیکەم هـاوکـاری مـادی بۆ ئەو هـاوڕی یـانەی بە هۆی بانگەوازی ئەوەوە تووشی ڕاونان هاتن لە لایەن یەکێتی یەوە مسۆگەر بکردایە. لەو دەمانەدا خۆیشـــم لە زێوە بووم ، بارودۆخی گوزەرانی ژیانی ســـەختی ئەو هاوڕی یانە، بەتەواوی غەمبارو هەراسانی کردبووم. چەند جاریک لەو بارەوە لەگەڵ سالار عزیز قســـەم کردو پێمووت کە تۆ نوســـیبووت بۆ مەلا بەختیـار کە یـارمەتیت وەرگرتووەو هەموو شـــتێک ئامادەیە! ئەو بە هیچ جۆرێک نەدەچووە ژێر باری ئەوەی پارەی وەرگرتبیت لەو دەوڵەتانە! لە کاتێکدا لە نامەکانی بۆ مەلا بەختیار کە لە لایەن یەکیتی یەوە بە ســـوران گیرابوو، دەڵێت کە کۆمەکی مادی وەرگرتووەو کاتی جیابونەوەیە! ....

کۆبونەوەی فراوانی زێوێ (پلنیۆمی یەکەم)ئالای شۆڕش
١٩٨٦/٧/١٦

دوای گەڕانەوەی ســـالار عزیزبۆ زێوێ، هاوڕێ یانی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی پێشـــوو، بڕیاری بەســـتنی کۆبونەوەیەکی فراوانیان دا لە کەمپی زێوێ، تا ڕێگە چارەیەک بۆ کێشەکان بدۆزرێتەوە، زێوێ پێشتر لە ئەنجامی ڕێکەوتنی سالارعزیز و ئێرانیەکـان و پـارتـی دیموکراتی کوردســـتـان دیاریکرابوو وەک شـــوینێک بۆ کۆکردنەوەی پەناهندەکانی ئاڵای شـــۆڕش کە بە هۆی پەلاماری یەکێتی نیشـــتمانی یەوە هەڵاتبوون.

لەو دەمەدا یەکیتی نیشـــتمـانی لە هەوڵی رێکەوتنێکدا بوو لە ڕێگەی حیزبی سـۆسـیالیسـتەوە لەگەڵ ئێران دا (بە هەر نرخێک بێت). دیاربوو، هەنگاوێکی باش چووبوونە پێشـــەوە، چاوەروان دەکرا وتووێژیان لەگەڵ پارتیشـــدا بە هەمان خەتدا بڕوات. دەمانزانی کە گەورەترین کێشـــەی یەکێتی دوای گۆشـــەگیری و ئەو قەیرانە ســـیاســـی یەی خۆی تێخســـتبوو، ئاڵای شـــۆڕش بوو. لێم ڕوون بوو لە هەموو ئەو دانیشتنانەی یەکێتی لەگەڵ ئەو لایەنانەدا لانی کەنارگیرکردنی ئاڵای شۆڕش یەکێک

دەبێت لە مەرجەكانی ڕێكەوتنی. دەبوو ئێمەش بۆ ئەو بارودۆخەی چاوەڕوان دەكرا ڕوویدات، پێشەكی خۆ ئامادەكاریمان هەبێت..

بڕبڕاگە پشـــتی هەموو رێكخســـتنێک، ئامیرەكانی ڕاگەیاندنیتی كە دەبێت لە دەستی خۆیدا بیت، یەكێک لەو شتانەی سەرنجی ڕاكیشام لە گەیشتنمدا بۆ كەمپی زێوە، ئەوەبوو برادەرانی ڕاگەیاندنی ئاڵای شـــۆڕش ئامێرێكی تەســـجیلیان وەرگرتبوو، هەموو جارێک بەرنامەكەیان لە زێوی تۆمار دەكرد، شـــریتەكەیان دەنارد بۆ ڕاگەیاندنی پارتی، ئەوان لە ئێستگەكەیانەوە بە ناوی ئاڵای شـۆڕشـەوە بڵاویان دەكردەوە! واتە دەبوو چاوەڕوان كراوبێت كە لە هەر ڕیكەوتنیكی یەكیتی لەگەڵ پارتی دا گۆڕانی بە ســـەردا بێت، ئەو بەرنامانە راگیرێت... دووەم ئامیری چاپ بوو، ئەو برادەرانە لە زێوی تەنها تـایپێكیـان هەبوو كە لە لایەن هـاوڕێ كەنعـانەوە كـاری پێ دەكرا، بیرم نەمـاوە ڕۆنیۆ هەبوو یـا نە، چونكە گەلیـک لە نوسینە تایپكراوەكان دەبرایە ورمێ لە دوكانەكان بە پارە ڕادەكێشـرا یان هەندێجار (تا ئەودەمە) فەلەكەدین كاكەیی بۆی بەچاپ دەگەیاندین! لە كاتێكدا لانیكەم دەبوو ئامێری فۆتۆ ستێنسل و ئیستنساخیان بۆ زێوێ و بۆ هەریەک لە كۆمێتەی هەولێرو سولەیمانی سەرو ڕۆنیۆی بچووكیان بكڕیایەو بۆیان بناردنایە. بە تایبەتی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی شـارەكان چەندینجار لە نامەكانیدا بۆ لیژنەی سـەرپەرشـتی داوای كردبوو. تەنانەت لە یەكێک لە نامەكانیشـــیاندا داوایان كردبوو جیهازێكی ئیســـتنســـاخیان بۆ بكڕن(ئەوان پارەكەیان دەدەنەوە). دەشـــیانزانی ئەو شـــتانەی داواكراوە بڕبڕاگە پشـــتی رێكخســـتنە..كاتێک لە گەڵ لیژنەی ســـەرپەرشـــتی ئەو كێشـــانەم باس دەكرد. ئەنجام نەدانی ئەو داوایەیان دەگێڕایەوە بۆ هۆكاری نەبونی (پـارە)! دیـاربوو هیچ ئـامـادەكـاریەک بۆ ئەو بـارودۆخەی (لە ئەنجـامی ڕێكەوتنی یەكێتی) لەگەڵ ئەو لایەنانەدا دەهاتە پێشەوە بۆ لەسەرپێی خۆ وەستان نەكراوە..

پلنیۆمە فراوانەكە لە یەكێک لە قاعەكانی زێوێ لە ١٩٨٦/٧/١٦ بەســـترا، <u>ئەوە یەكەمین كۆبونەوەی فراوانی ڕەوتی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردســـتانی – عیراق) كە سالار عزیز بەرپرسیاریان بوو لەگەڵ ڕێكخراوەی (ئاڵای شۆڕش) بە ئامادەبوونی سالار عزیزو لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو وهەموو ئەو هاورێ یانەی لە كامپی زێوێ بوون.</u> سێ كەس دیاری كرا بۆ دەستەی بەرێوەبردنی كۆبونەوەكە. پاش تاووتوێكردنی پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش، گەرچی كەسـانیک هەبوون دەیانەویست دژی بیری ماركسیزمی شۆڕشگێڕ بوەستنەوە! بەڵام سەرئەنجام، ئەو ڕایە زاڵ بوو كە وەک لە پرۆژەی بەرنامەكەدا هاتووە كاربكرێت. سـاغكردنەوەی جیهانبینی لە مەڕ (سـۆڤیەت و كەمپەكەی) هەڵبگیرێت بۆ دا هاتوو. بەو پێ یە بۆ جارێكیتریش (بە ناچاری ئەو بارودۆخەی تیایدابووین) هێڵی فكری، هێشترایەوە بۆ گفتوگۆ لەســـەركردن! بەوجۆرە دەبوو، ڕێگەبدرێت ئەو كەســـانەی لە (ناو ئاڵای

شۆڕشدا) باوەڕیان بە حزبی شیوعی و سۆڤیەت هەیە وەكو ڕابەرو پێشەنگی چینی كرێكاران، لە ناو ئاڵای شۆڕشدا و دژی ئاڵای شۆڕش ئەسپیان تاودەن! بۆ تێكدانی یەكێتی ڕیزەكانی ئاڵای شۆڕش..

كۆبونەوەكە بە وردی هێرش و شـــاڵاوە تیرۆریســـتیەكەی یەكێتی نیشـــتمانی كوردستانی خستە بەرباس و هەڵسەنگاندن، لەو بارەوە ئەوی من ئاگاداری بوم و بۆ وتن ئەشیا، ڕوونمكردەوە، كە ئەوە سروشتی چینایەتی بۆرژوای وابەستەیە، دەبوو ئەو سروشتە نادیموكراسیخوازیەی بۆرژوا لە لایەن هاوڕێ گیراوەكانمانەوە باشتر بناسرایەو بەرنامەی كاریان بۆی هەبوایە، ئەو باش نە ناسینەی دوژمنی چینایەتی و نەبونی بریـارو پلانی كـار لە كـات و شـــوێنی خۆیـدا بووە مـایەی ڕوودانی ئەو كارەساتە.

كەسانێک لەو كۆبونەوەدا لە رەوتەكەی سالار عزیز دیسانەوە دەیانویست(پاكانە بلاوكراوەكەوە) بكەنە بەهانەی دەركردنی بەیانێک تیایدا ئەو ســـێ هاوڕێ یەی لە لایەن یەكێتی یەوە گیرابوون ئیدانە بكرێن، بگرە بە خائینیش بناســـرێن. هەوڵمدا تێیان بگەیەنم ئەو كارە لەوە زیاتر بە قازانجی ســـەرانی یەكێتی دەشـــكێتەوە، ئاڵای شـۆڕشـیش زیانی لێدەكات. وتم من چاوەڕوانی ئەوەم دەكرد هەوڵی زیاتر بدرایە بۆ هاتنەدەنگی لایەنە حزبی و حكومی و نیودەوڵەتیەكان، لە دژی پێشـێلكردنی ئازادی فكرو كـاری ڕیكخراوەیی لە ســـەردەســـتی یەكێتی داو چڕكردنەوەی داوای ئازادكردنی هاوڕێ گیراوەكانمان. داوامكرد مەسـەلەی لێپرسـینەوەو بریارلە بارەی ئەو پاكانەو تەواوی هەڵەكانی ناوەندی نوســـەرانەوە هەڵگیرێت بۆ ئەو كاتەی ئەوان ئـازاد دەبن و كۆنفرانس دەگرین. پـاش لیـدوانێكی زۆر لە كۆتـاییدا ئەو بۆچوونەی دوایی بووە بریاری زۆربە.

سەبارەت بە ڕێكخستنی شارەكان

بۆم ڕوونكردنەوە، لە (دەمی گرتنی) ئەو هاوڕێ یانەدا، ئاڵای شۆڕش كۆمێتەو ڕێكخراوی نەبووە، **ئەوەی هەبووە لەو ســـاتەدا ژمارەیەک ئەڵقەی دیراســـی پچڕ پچڕ بوون**، هەر چەند ئەڵقەیەكی دیراســی پەیوەندی بووە بە هاوڕێ یەكەوە. لەگەڵ ڕوودانی هێرشـــەكەی یەكێتی بۆ ســـەر ئـاڵای شـــۆڕش، كە بۆ ئێمە لە نـاوەوە چـاوەڕوانكراو بوو. پێشـــتریش مەلا بەختیـارو دەســـتەی نوســـەرانمـان لێ ئـاگـاداركردبۆوە بەڵام ئەوان گوێیـان لە ئێمەی ئەڵقەكـان نەدەگرت. لە دوای گرتنی ئەو هاوڕی یانەوە، ئەڵقەكەمان پەیوەندی بە هەموو ئەڵقەكانەوە كردەوەو لە شـێوەی شانە، شانە سەرەكی، كەرت، ڕێكخراو، كۆمێتە، كۆمێتەی شارەكاندا ڕێكخستنەوە. ڕونمكردەوە گەر دەســـتوەردانی تێكدەرانە لە كارەكانیاندا نەكرێ وپێداویســـتیە ســـەرەتـاییەكـانیـان بۆ دابین بكرێـت(لە ئـامێری چـاپ) ئەوان زۆر بە كـارامەیی كارەكانیان ئەنجام دەدەن.. بارودۆخی مەترســـیداری ناوشـــارەكانم ڕوونكردەوە،

لەگەڵ پێویستی گوێگرتن لە راو سەرنج و بۆچوونەكانیان. لەو بارەوە، كردنەوەی بنكەی سورێنم وەک نموونە هێنایەوە بۆ ئاسانكردنی پەیوەندی لیژنەی سەرپەرشتی بە كۆمێتەی شارەكانەوە. كە تا ئەوساتە لە چەندین نامەی كۆمیتەی شارەكاندا داواكرابوو بۆ ئاسانكاری پەیوەندی كۆمیتەی شارەكان بە لیژنەی سەرپەرشتی یەوە بنكەی سورین بكرێتەوە..

ڕوونمكردەوە كە **ستراتیژی خەباتی ئاڵای شۆڕش** خەباتی چەكداری نی یە، بەڵكو ڕێكخستن و ڕاپەڕینی شارەكانە، هەر بۆیە ئێمە نابێت بیر لە كۆكردنەوەی هێزی چەكدار بكەینەوە و خۆمان بە كارێكەوە خەریک بكەین پێچەوانەی ستراتیژی كاری ئاڵای شۆڕش بێت و ببێتە هۆی ئەوەی ڕاپێچمان بكات وەک لایەنەكانیتر ببینە كەوا ڕەشی بەر لەشكری داگیركەران. هەربۆیە زۆر گرنگە لە ڕووی چەكداریەوە هەوڵی فراوانكردنی چەكداری نەدەین و قورسایی بخەینە سەر ڕێكخستنەكان..لەم بۆچوونەدا هەستمكرد هەندێک كەس(لەوانە سالارعەزیزو...) كە لە مێژەوە كاریان لەسەر كاری پێشمەرگەیی دەكرد و بەوڕۆژەیان گەیاند، ئەو بۆچوونانەیان بە دڵ نەبوو، هەندێ لە بەرپرسی مەفرەزەو كەرت وتیپیش گەرچی ڕاستەوخۆ دەریشیان نەدەبڕی، لایەنگری ئەوەبوون (وەک ناو یەكیتی و پارتی) كاری پێشمەرگەیی كاری سەرەكی بێت.

<u>سەبارەت بە دارایی ئاڵای شۆڕش</u>

ئاگادارم كردن كە لەو هەڵمەتەی كرا بۆ پارە كۆكردنەوەو بە شاڵاوی دەزگا سەركوتكەرەكانی ڕژێم و هێرشی ڕاگەیاندنی یەكێتی تەواو بوو، توانرا تێكڕا تەنها سێ ٣ هەزار دینار كۆبكرێتەوە، كاتێک حەمە ئاوات هاتە دەرەوە هەزارو پێنج سەد دینارمان پێدا نارد، (كە لەو كاتەدا لە بەردەستدا بوو). دواتر كە خۆیشم هاتمە دەرەوە بۆ زێویێ هەزارو پێنج سەد دینارم هێناو تەسلیمی ئیدارەم كردووە. ئاگادارم كردن كە چیتر ڕێكخستنەكانی ناوەوە ناخەینە مەترسی بۆ كاری پارە كۆكردنەوە. كە دەبوو لێرەوە كۆمەكی ڕێكخستنەكانی ناوەوەش بكرایە نەک بە پێچەوانەوە! **سالار عزیز باسی پەیوەندیەكانی بە جودو لایەنە دەوڵەتیەكانەوە كرد و وتی كە بڕیاربووە كۆمەكی دارایی بكرێین بەڵام تا ئێستا نەكراوین و كۆمەكەكان جگە لەو مقدارەی بۆ نثریە لە پارتیەوە دێت تێپەڕی نەكردووە!(ئەو مقدارەش بە (چوار مانگ) جارێک چل هەزار تمەن كە لەو كاتەدا دەیكردە (یەک هەزار) دیناریان دەنارد- تا ڕۆژی ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دووجاریان نارد، لە دوای ئەوە وەستانیان)** بە ڕوونی وتم كە دەبێت پشت بە خۆمان ببەستین، چونكە گەر ئەو هەوڵی ڕێكەوتنەی یەكێتی نیشتمانی (كە ئێستا لە ئارادایە) لەگەڵ پارتی و جود و ڕژێمی جمهوری ئیسلامی سەربگرێت، گەمارۆكانی سەر ئاڵای شۆڕش چڕتر دەبنەوە.

بڕیاردرا بۆ ڕاگرتنی هاوسەنگی کارەکان، (پڕۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش) هەروەک (پڕۆژە) بمێنێتەوە بۆ لێدوان و بە تێکڕای دەنگ پەسەند کرا.

دوادانیشتنی كۆبونەوە فراوانەكە، بۆ هەڵبژاردنی لیژنەی سەرپەرشتی تەرخان کرا، من هەوڵمدا زۆرترین کەس خۆی بپاڵێوێت، بۆیە لەو بارەوە قسەم لەگەڵ گەلێک لە هاوڕێ یان بە تایبەت هاوڕێ یان حاکم سەردارو و ئاسۆ علی کرد، بەڵام ئامادە نەبوون خۆیان بپالێون. قاپی پاڵاوتن کرایەوە ، لەبەر ئەوەی تەنها پاڵێوراو بۆ لیژنەی سەرپەرشتی ، سالار عزیز، حاجی مەمۆ، عادل بوون و کەسیتر ئامادە نەبوون خۆیان بۆ ئەو جێگەیە بپاڵێون، یەکسەر سالار عزیز وتی لە بەر ئەوەی پاڵێوراویتر نی یە بە تزکیە ئەو سیانە لیژنەی سەرپەرشتین و کۆبونەوەکە کۆتایی هات... مامۆستا سلام عبداللە دانرایەوە بە بەرپرسی پەیوەندیەکانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش..

لەگەڵ ساڵار عزیزدا چووم بۆ سەردانی مەکتەبی سیاسی پارتی لە ڕاژان، لە لایەن ئیدریس بارزانی و علی عبداللە و ئەندامانی مەکتەبی سیاسیەوە بە خێریان هێنایین. قسەوباسەکان زۆرتر لەسەر هێرش و پەلاماری یەکیتی بوو بۆسەر ئاڵای شۆڕش و گرتن و زیندانیکردنی ئەو هاوڕێ یانەمان، ئەوان زیاتر دەیانەویست بزانن هۆکاری وا بە ئاسانی گرتنی ئەو هاوڕێ یانە چی بووە؟ منیش باوەڕبوونی ئاڵای شۆڕش بە یەکێتی کارکردن لە گەڵ یەکێتی و جودو هەموو لایەنە ئۆپۆزیسیۆنەکانیترم ڕوونکردەوە، کە هەفتەیەک دوای ڕێکەوتنێک لەگەڵ یەکێتی، ئەوان ئەو شاڵاوەیان کرد بۆ گرتنی هاوڕێ یانمان و پەیمانەکەی خۆیان شکاند...داوام لێکردن لە ڕێگەی پەیوەندیەکانی خۆیان و جودەو هەولبدەن فشار لەسەر یەکیتی نیشتمانی دروستبکەن بۆ ئازادکردنی ئەو سێ هاوڕێ یەمان و گرنگی بایەخی یەکریزی ئۆپۆزیسیۆنی کوردی و عێراقی و پەنا نەبردنە بەر چەک لە چارەسەری کێشە سیاسی یەکاندا خستە بەرچاو، بە ڕوونی وتم کە گەل بێزارە لە شەڕی ناوخۆ، ئیستەش (بە هەر هۆیەکەوە بێت)کە یەکیتی نیشتمانی ئامادەیی دەربڕیوە بۆ ڕێکەوتن، ئەو دەرفەتە لەدەست نەدرێت. بەڵام بۆ چارەسەری ڕێکەوتنێکی ڕیشەیی، پێویست دەکات مەسەلەی ئازادی کاری ڕێکخراوەیی و سیاسی و پێشمەرگەیی (هەموو) لایەنەکان لە بەرچاوبگیرێت بە ئاڵای شۆڕشیشەوە، بواردنی ئازادی کاری (هەرلایەنێک) بە هەر بەهانەیەکەوە، لە پاشەڕۆژدا دەبێتە بەرتەسک کردنەوەی کاری سیاسی لایەنەکانیتریش. ئیدریس بارزانی پرسی پێتوایە جلال تاڵەبانی ڤیتۆ لەسەر چی وکێ لێ بدات؟ وتم لە ئێستادا تەنها ڤیتۆی تاڵەبانی لەسەر ئێمە دەبێت. بەڵام ئێمە وەک ئاڵای شۆڕش پێشوازی لە هەموو ڕێکەوتنێک دەکەین کۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بهێنێت و ئۆپۆزیسیۆن یەکبخات دژی فاشیزم..ئیدریس بارزانی وتی : سامی عبدالرحمن لە پارتی جیابوەوە، ئێمە نەک

هەر ڤیتۆ مان لە دژ یان نەبوو، بەڵكو ڕێگەدراون بە ئازادی كاری ســـیاســـی و ریكخراوەیی خۆیـان ئەنجـام بـدەن، ئەوەتـا لە خواكوركیش بنكەیەكیـان هەیەو بە ئازادی كار دەكەن. بۆ هاتنە ناو جودیشـــیان ڤیتۆ مان نەبووە..وتم دەبیینی لەیەكەم دانیشـتندا لەگەڵ هەموو لایەنەكان، یەكەم داوای تاڵەبانی دژایەتی و برینی پەیوەندی دەبێت بە ئاڵای شۆڕشەوە.بەڵام داوای ئێمە لە ئێوەو هەموو لایەنەكانی جود ئەوەیە بەردانی ئەو هاوڕێ یانەی ئێمە بكەنە وەرەقەیەكی فشـــار بۆ ســـەریان و خاڵێكی ڕێكەوتنەكـانتـان، بە تـایبەت (لەم كـاتەدا) بەهۆی ئەو وەزعەی یەكێتی بۆ خۆی دروستكردووە و فشاری جمهوری ئیسلامیەوە یەكێتی نیشتمانی ئامادەی قبولكردنی هەموو مەرجێكە، باشترین ساتێكە مەرجی ئازادكردنی ئەو هاوڕێ یانەمان بكرێتە یەكێک لە مەرجەكانی ڕێكەوتن. بەو جۆرە یەكێتی نیشـــتمانی تێدەگات كە هێزێک هەیە بۆ وەستانەوە لە دژی بەرتەسک كردنەوەی ئازادی لە داهاتوودا.

من كە داوام دەكرد پارتی خاڵی بەرقەراركردنی ئازادی كاری ســـیاســـی و ئازادكردنی ئەو ســـێ هاوڕێ گیراوانەمان بكاتە مەرجێكی ڕێكەوتنەكەیان لەگەڵ یەكێتی نیشـتمانی، ئەو ڕاسـتیەشـم دەزانی، خەونی پارتی گەڕانەوەیە بۆ ناوچەكانی سۆران، لەو پێناوە شدا ئەو داوایەی ئێمە ناكاتە مەرجێكی ستراتیژی ڕێكەوتنەوەیان لەگەڵ یەكێتی. دەمزانی پـارتی ئەوەنـدە قووڵ (نەتەوەیی یـانە) بیرنـاكـاتەوە و پەرژەوەندی یە ســـتراتیژی یەكان دەكاتە قوربانی پەرژەوەندی یە كاتییەكانیان، چونكە ئەوە ســـروشـــتی چینـایەتی هەموو حزبە بۆرژوا نـا ئـازادیخوازو نـا دیموكراسیخوازەكانی باشووری كوردستان بوو.

یەک دوو ڕۆژ دواتر مامۆستا سلام عبداللە كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شـــۆڕش بوو، چاوپێكەوتنێكی بۆ ســـالار عزیز و من ڕێكخســـت لەگەڵ بەرپرسی اطلاعاتی ئازربایجانی غەربی و كوردستان (مستەفەوی)، كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی ئۆپۆزیسـیۆنی كورد و هەموو عێراقیش بوو، قسـەكان زیاتر لەسـەر گرتنی هاوڕێكانمان و هۆكاری شـــاڵاوی یەكێتی بۆ ســـەر ئاڵای شـــۆرش بوو، داوامـانكرد: ئێوە لای خۆتـانەوە لەو دانیشـــتنـانەی هەتـانە لەگەڵ یەكێتی دەتوانن فشـاریان لەسـەر دابنێن بۆ ئازادكردنی هاوڕێ گیراوەكانمان. بەڵام مستەفەوی وتی كە هیچ جۆرە پەیوەندی یەكمان نیە بە جلال تاڵەبانی یەوە! چونكە جێگەی بڕوای ئێمە نی یە. (ئێمە لە ســـەرچـاوەی هەواڵەكـانی خۆمـانەوە دەمـانزانی هەوڵێكی بەردەوامی یەكیتی نیشـتمانی هەیە بۆ ڕازیكردنی جمهوری ئیسـلامی بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دا لە لایەن حسكەوە).

دڕندەیی رژێمی عێراق، هەڵوێسـتی خەڵک، بیروبۆچوونی ئێمە لەسـەر خەباتی چەكداری، تەوەرێكیتری باسـەكان بوو لەگەڵ (مسـتەفەوی). بە ڕوونی وتم كە ئێمە بە پێی بڕیارەكانی دەســـتەی دامەزراندنی ئاڵای شـــۆڕش، خەباتی ســـەرەكی ئێمە

شارەكان و ڕێكخستنی شارەكان و ڕاپەڕینی شارەكانە نەک هێزی چەكداری شاخ. مەبەستی سەرەكیشم لەو باسە ئەوەبوو تێبگات كە ئێمە بە پێی ئەو پرنسیپە ڕێكخراوەیی یە ڕۆژێک لە ڕۆژان (وەک لایەنەكانیتر)نابینە كەوارەشی بەرلەشكری جمهوری ئیسلامی و ستراتیژی بیركردنەوەمان لە گەڵ ئەوان و هەموو ئۆپۆزیسیۆنی باشووری كوردستان و عێراق جیاوازە. دیاربوو مستەفەوی لەگەڵ ئەو ڕایەدا نەبوو كە ڕۆژێک ڕاپەرین بەرپابێت، و پێی لەسەر دروشمەكەی (ئایەتوڵلا خومەینی)(جنگ جنگ تا پیرۆزی)دادەگرت. كاتێكیش مەسەلەی چەكە گیراوەكانی ئاڵای شۆڕشمان لە لایەن (قەرارگای ڕەمەزانی) سوپای پاسدارانی جمهوری ئیسلامی یەوە لەگەڵدا باسكرد، وتی ئینشائەلا دواتر لەگەڵ سوپای پاسداراندا قسەی لەسەر دەكەین، چونكە پەیوەندی بەوانەوە هەیە! دواتریش، چەندەها جاریتریش كە داوای چەكە گیراوەكانمان دەكردەوە لەو وشەی ئینشائەڵلایە تێپەڕی نەدەكرد و چەكەكانیان هەرنەدایەوەو خواردیان..

بە لای منەوە ستراتیژی كاری جمهوری ئیسلامی ئێران لە بەرەوڕووبوونەوەی هێزەكانی سەدام و لە مامەلەی لەگەڵ ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عەرەبیشدا هەڵە بوو. ئەوان دەیانویست هەموو جووڵەیەكی سیاسی و سەربازی ئۆپۆزیسیۆنی كوردو عێراقی لە ژێر بریارو سەرپەرشتی و كۆنترۆڵی ئەواندا بێت. وەكو پێویستیش چەكی پێویستی قورسی بە هاوكارە ئۆپۆزیسیۆنەكان نە ئەدا تا بتوانن لە دیفاعەوە دەست بە هێرش بكەن.. لە ڕووی موخابەراتیشەوە داوایان لەو (لایەنە سیاسیانە) دەكرد كە بووبوونە كەوارەشی بەر لەشكری ئێرانی بۆ ئەنجامدانی كاری تیرۆری نەیارە سیاسیەكانیان. (پێشتر لە شۆڕشی ئەیلول پارتی دیموكراتی كوردستان، دواتریش لە لایەن یەكێتی نیشتمانیەوە چەندەها بەرپرسی باڵای حزبی دیموكراتی كوردستانی ئێران بە كاری ڕاستەوخۆ یا ناڕاستەخۆ تیرۆركران..).

لەو ساتانەدا، دەنگۆی هەوڵی نزیكبوونەوەو ڕێكەوتنی جمهوری ئیسلامی ئێران و یەكیتی نیشتمانی تا دەهات زۆرتر دەبوو. ڕوون بوو هەر ئەنجامێكی نزیک بوونەوە ڕەنگدانەوەی خۆی دەبێت لەسەر ئاڵای شۆڕش بە هەردوو بارەكەی پۆزەتیف و نیگەتیفدا. سالار عزیز هۆكارەكانی بێ ئەنجامی و شكستی هاوكارییەكانی ئاڵای شۆڕشی دەبردەوە بۆ ئەو هەوڵی ڕێكەوتنەی یەكێتی لەگەڵ جمهوری ئیسلامی و پارتی دیموكراتی كوردستاندا. هەوڵەكانیش لە لایەن هەموو لایەكیانەوە بەرەوپێش دەبرا، هەرلایەی لە تێروانینی بەرژەوەندییەكانی خۆیەوە بۆی دەڕوانی و كاری لەسەر دەكرد. بە تایبەتی جمهوری ئیسلامی ئێران دەیویست لە ڕێگەی فشار بۆ سەر هەردوولا، ناكۆكی یەكانی نیوان یەكێتی و پارتی كۆتایی پێ بهێنێ تا بتوانێت هەردولایان وەک سەرەڕم لە باشووری كوردستانەوە بە كاربهێنێت بۆ دروستكردنی فشاری سەربازی لەسەر بەرەكانی جەنگ لە خواروو و ڕۆژئاوا، تا عێراق ناچار بە كشانەوەی بڕێک لە سەربازەكانی بكات لەو بەرانەوە. ڕژیمی

ئێرانی گەرچی بە چەكی ســـوک و پارەو لۆجیســـتی كۆمەكی پارتی و یەكێتی و حســـكی كرد، بەڵام ســیاســـەتی ئێرانی لەوە تێپەڕی نەدەكرد كە ئەو لایەنانە چەكی قورسیان هەبێت و لە دفاعەوە بتوانن بكەونە هێرش بردن..

لەو ماوە كورتەی ســـالار عزیز لە زێوەبوو، زۆر قســـە لەســـەر نەتەقاندنەوەی ناكۆكیەكان كرا لە ناو ئاڵای شـۆڕشـدا كە ڕیشـەی جیاوازیی جیهانبینی و فیكری و ئایدۆلۆژی و سیاسی هەبوو، هەموو جارێک دەگەیشتینەوە ڕێكەوتن لەسەر پرۆژەی بەرنامەكەی ئاڵای شـــۆڕش، بەڵام هەر چەند ســـەعاتێک دواتر هەواڵ دەهات كە پێچەوانە كـاری دەكرد. دەركەوت هەر لە كۆبونەوە فراوانەكەی گوندی ســـێوســـێنان لە ناوچەی قەرەداخ چ هەڵەیەكی مەزنمان كردووە. بە هۆی ســـاغنەكردنەوەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش و ڕێبازی ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر و هێشـــتنەوەی وەک پرۆژەی بەرنـامە هەڵەیەكی ڕێكخراوەیی و ســـیاســـی زۆر گەورەبوو. بەهانەی بە پرۆژەیی هێشتنەوەی بەرنامەكە، گوایا بۆ ئەوەبوو تا ڕێگای ئاڵ و گۆڕی تیوری و فكری و سیاسـی لە گەڵ لایەنەكاندا باشـتر فەراهەم بكرێت، بەڵام بە پێچەوانەوە شـكایەوە و بووە مایەی كێشـەی زیاتر، هەڵەیەكی گەورەبوو كە تێی كەوتم. دواخستنی ساغبونەوەی تیوری وفكرو سیاسەت وڕێكخراوی نیوەناچڵ دیارە لەوە باشـــتر نادات بە دەســـتەوە، هەر ئەو بریارو ســـیاســـەتە نیوە ناچڵە بوو وایكرد ناوەندی نوســـەران نەتوانن (بریاری پێویســـت لە كاتی پێویســـتدا) بدەن و لە یەكەم هەنگاوو دەستپێكدا وا بە سوک و ئاسان بگیرێن و ئاڵای شۆڕش تووشی ئەو لە باربردن وشكستە بكەن.

دابینكردنی پیویســـتیەكـانی مەمرەو مەژی بۆ هـاوریێ یـانی لێقەومـاوی پەلامارەكەی یەكیتی بۆسـەر ئاڵای شۆڕش هەمووماني هەراسـانكردبوو، بە تایبەت سـالار عزیز كە هیچ وەڵامێكی بۆ چارەسـەری وەزعەكە پێ نەبوو، لەو كاتەشـدا تا دەهات گفتوگۆكانی یەكێتی نیشتمانی و جمهوری ئیسلامی ئێران و پارتی دیموكراتی كوردســـتان دەچوونە پێشـــەوە، ئەوانە وایكرد ســـالارعزیز نا ئومێد بێت و بریاری ڕۆیشتنەوە بدات بۆ سوریاو لەوێشەوە بۆ سوید و ئیتر نەگەرایەوە.

لەو ماوە كورتەی مانەوەی ســـالار عزیز لە كامپی زێوی. چەندین دانیشـــتنی لیژنەی سەرپەرشتی و خۆیشم بە تایبەت لەگەڵیدا ئەنجامدا بە بێ ئەوەی بگەینە ئەو ئەنجـامەی هەر هیچ نەبیـت وەكو كۆمەڵێـک لێقەومـاو پیكەوە هەڵبكەین.گەلێكجـار نـاچـار دەبووم كۆبونەوە جێ بهێڵم و بچمە دەرەوە. ئەو و هـاوەڵەكـانی وەک نـاو یەكێتی فێربووبوون و وەک ســـەركردەیەكی ناو یەكێتی بیری دەكردەوەو ڕەفتاری دەكرد كە ئەوەی ئەو دەیڵێ و دەیكات ئەوە ڕاستە. زۆربەی جارەكان لە ڕوو ڕازی دەبوو هەموو شـــتیـک بخرێتە لاوە، بەلام هەر دوای كۆبونەوەكە دەكەوتە هێرش بۆســـەر پرۆژەی بەرنامەكەی ئاڵای شـــۆڕش. بە جۆرێک ڕەفتاری دەكرد وەک

ئەوەی ئەو بەرپرســـیار نەبێت لەو هاوڕی یانەی باوەریان بە ئاڵای شـــۆڕش و مارکسیزمی شۆڕشگێر هەبووە و بە هۆی ویست و خواستی جیاکردنەوەی هیزی پێشمەرگەوە، کە ئەو دەیویست بکرێت و بوو بە هۆی ئەو پەلامارەی یەکیتی بۆسەر ئاڵای شۆڕش.

ئەو بارودۆخەی ئـاڵای شـــۆڕشـــی تێکەوتبوو (ئەنجـام)بوو. (هۆکـارەکەی) دەرکەوت نەبونی ســـەرکردایەتی یەکی بە ئەزمون و بە باوەڕ و بە کەمگرتن و نەناســـینی نەیارە چینایەتیەکەو ســـاغنەکردنەوەی بەرنامەی ئاڵای شـــۆڕش و نە چەسپاندنی ڕێبازی مارکسیزمی شۆڕشگێر و هێشتنەوەی وەک پرۆژەی بەرنامە هەڵەیەکی ڕێکخراوەیی و سیاسی زۆر گەورەبوو. بەهانەی بە پرۆژەیی هێشتننەوەی بەرنامەکە گوایا بۆ ئەوەبوو تا ڕێگای ئاڵ و گۆڕی تیوری و فکری و ســیاســی لە گەڵ لایەنەکاندا باشتر فەراهەمبکرێت، بەڵام بە پێچەوانەوە شکایەوە و بووە مایەی کێشـەی زیاتر، دەنگدانم بە (پرۆژە هێشـتنەوە)ی بەرنامەکە و ساغنەکردنەوەی لە کۆبونەوەکەی سێوسێنان، هەڵەیەکی گەورەبوو کە تێی کەوتم.

لەو ماوەی ســـالار عزیز لە زیوە بوو چەندینجار پێی ڕاگەیاندم کە ئاگاداری عماد ئەحمەد بم چونکە پەیوەندی هەیە لە ڕێگەی مامۆســـتا موحســـنەوە بە یەکیتی یەوە. من هێشـــتا لە ناوشـــاربووم دەمزانی لە زێوەوە هەواڵ بۆ یەکێتی دەروات، تەنانەت مەلا بەختیاریش لە یەکێک لە نامەکانیدا کە لە زیندانەوە بۆ منی ناردبوو ئیشارەتی بەوە دابوو کە لە زێوەوە هەواڵ بە سەرانی یەکێتی دەگاتەوە، بەڵام پێشتر بیرم بە لای عیماد ئەحمەدا نەدەچوو، لە خۆمم دەپرسی گەر ئەوبوایە، کۆبونەوەکەی ئاڵای شۆڕش لە ناو مەڵبەندی یەک لە گوندی سێوسێنان لە ماڵی ئەوداکرا ئەی بۆ هەواڵی لێنەدابن؟ بەڵام لە ڕیگەی هەندێ لەو پێشـــمەرگانەی لای بوون، هەواڵم هەبوو کە جلال محمد محیدین پەیوەندی بە یەکێتی یەوە کردۆتەوە و لە دەقیقەو سەعاتدایە بچێتەوە ناو جلالیەکان. من دەمزانی دوای ئەو کارەساتەی بەسـەر ئاڵای شۆڕش هێنرا، ڕێکخراوەی کرێکاری بەو کەرەسەو چەشنە لەو بارودۆخەدا مەحاڵە دروست بێت. ترسـی من لەســەر ئەوەبوو، ئاڵای شـۆڕش کە لەســەر کۆمەڵێک بنچینەو پرنسیپی شـۆڕشـگێر پێکهاتبوو بکرێتە کەوا ڕەشـی بەرلەشـکری جەنگی ئێرانی عێراقی، یا بە کاربهێنرێت لەو ململانێ خوێناویەی بۆرژوا کۆنەپەرستەکان بۆ دەسەڵات دەیانکرد، ڕوونیش بوو هەر هەنگاوێکی چوونە پێشـەوەی بۆرژواکان لە یەک و لە ئێران بە چڕبوونەوەی گەمارۆی ســـەر ئاڵای شـــۆڕش تەواو دەبێت. ســـالار عزیز دەیزانی لەو بارودۆخەدا و لە ژێر هەژمونی (نزیک بوونەوەی ئەو لایەنانە)و ئەو گۆڕانە نوێ یەدا، ئەو لایەنانەی وەعدی کۆمەکیان پێدابوو هیچی بۆ نـاکەن. دابینکردنی پیویســـتیەکـانی مەمرەو مەژی بۆ هـاورێ یـانی لێقەومـاوی پەلامارەکەی یەکیتی بۆسـەر ئاڵای شۆڕش هەموومانی هەراسانکردبوو، بە تایبەت

ســــالار عزیز كە هیچ وەڵامێكی بۆ چارەســــەری وەزعەكە پێ نەبوو، تا دەهاتیش گفتوگۆكانی یەكێتی نیشـــتمانی و جمهوری ئیســــلامی ئێران و پارتی دیموكراتی كوردستان دەچوونە پێشەوە. ئەوانە وایكرد سالارعزیز بریاری ڕۆیشتنەوە بدات بۆ ســــوریاو لەوێشــــەوە بۆ ســــوید و ئیتر نەهاتەوە گەرچی هاوڕیكانی چەندینجار پەیوەندیان پێوەكردو داوایان لێكرد بگەڕێتەوەو شــان بداتە ژێر باری ئەو وەزعەی خولقاندبووی.

كۆبونەوە لەگەڵ ئیدریس بارزانی

دوای ڕۆیشــتنی ســالار عزیز، ئیدریس بارزانی بە ناوی مەكتەب ســیاســی پارتی دیموكراتی كوردســــتانەوە داوای چاوپێكەوتنی منی كرد. دەزانم بە تەنیا نەچووم بەڵام بیرم نایە چ هاوڕی یەكم لەگەڵ خۆمدابرد. بێجگە لە ئیدریس بارزانی علی عبداللە و فاضل میرانی و حەمەی مەلاقادر وفرنسۆ..هتد لەوێ بوون، سەرەتا هەستم بە گرژی دانیشتنەكە كرد بێ ئەوەی هۆكارەكەی بزانم. تا ئیدریس بارزانی ووتی : كاك عادل ئێمە گلەیی و ڕەخنەیەكی زۆرمان هەیە، ئێمە ئەو چەكانەمان دا بە ئێوە بۆ ئەوەی خۆتانی پێ بپارێزن، نەك بیبەن بیفرۆشن؟ (دواتر زانیم چەكەكان بریتی بوون لە چەند سیمینۆفێكی روسی ســاڵی ١٩٧٥ و..). بەو قسانەی ئیدریس بارزانی داچڵەكیم، چونكە ئاگام لێی نەبوو پارتی چەكی بە ئاڵای شـــۆڕش دابێت. پرسیم ئەو چەكانەتان بەكێ داوە وتی : كاك سالار عزیز ئاگادارەو چەكەكان براوە لە ناو ئێراندا، لە بازاری ئاوایی (گوندی دزە) فرۆشــــراوە بە قاچاخچی و ئەمەش لیســـتی چەكەكان و ژمارەكانێتی كە قاچاخچیەكان بۆ یان ناردووین و ئەوەش ناوی ئەوانەی چەكەكانیان فرۆشــتووە، وتیشـــیان ئەو كارە كێشــــەی گەورە بۆ پارتی و ئێوەش لەگەڵ ئێرانیەكاندا دروســــت دەكات و نەدەبوو وا بكرایە. وتم لەبەر ئەوەی ئاگاداری وەرگرتنی ئەو چەكانە نیم، پێویستە لێكۆلینەوە لەو بارەوە بكەم، وتم دڵنیام هۆكارێكی گەورە هەبووە، وتیان ئەوەش ناوی ئەو كەســـانەی چەكەكانیان بە قاچاخچیەكان فرۆشـــتووەو ئەوەش لیســـتی ژمارەی چەكەكان. بۆ من كە ئاگاداری وەرگرتن و فرۆشتنی ئەو چەكانە نەبووم هەواڵیكی كوتوپڕو سەرسووڕ هێنەر بوو، تەواو نارەحەتی كردبووم، بە تایبەتی بێ ئاگاداری من و لە پشـــتی منەوە وەك ئەندامێكی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی كرابوو. كە گەڕامەوە زێوە و پرســـیارمكرد بۆم ڕوونبووەوە ، بەوجۆرەبوەو ســـالارعزیز ئەو چەند چەكەی كە وەرگرتووە بە چەند كەســـێك لە كەســـە نزیكەكانی خۆی دا (حەیدەرو....) ناردوونی بۆ فرۆشـــتن بێ وەوەی من واگاداربكاتەوە..تا مەسرەفی چەند ڕۆژیكی بنكەی زێوەی پێ بكات!!..

لە ١٩٨٦/٨/٤/٣ هەواڵمان پێ گەیشت كە مفید محمد نوری عبداللە گەیشتووە ، ئێرانیەكان لە ١٩٨٦/٨/٥ دابویانە دەســت دكتۆر قادر لە علاقاتی ئاڵای شــۆڕش لە ئورومیەو دواتر هاتە زێوە. هاوڕێ موفید دەرچووی كولیژی ئیدارەو ئیقتســــادی

جامعەی موسل بوو، (تا ئەودەم) خۆی بە هەواداری بیری مارکسیزمی شۆڕشگێر دەزانی.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/٨/٢٥ { (دایکی زیلان)هاوڕێ روناک شێخ جەناب (هاوسەری مەلابەختیار)} گەیشتە زێویێ، هاوڕێ روناک نموونەی مرۆڤێکی جوامێر، ئازا، نەترس ، بە باوەڕو خاوەن ورەیەکی بەرز، دڵسۆز و بەوەفاو کادرێکی دێرینی ڕیزەکانی کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان وئاڵای شۆڕش بوو، ئەندامی یەکەم شانەی یەکێتی نیشتمانی کوردستان بوو کە لە ناوەوەی وڵات دروستکرا، ئەو لەگەڵ خۆیدا ڕاپۆرتی کۆمێتەی سولەیمانی ئاڵای شۆڕشی هێنابوو، لەگەڵ هەواڵی بارودۆخی هاوڕێ زیندانیکراوەکانمان لای یەکیتی.

نامەکەی کۆمێتەی سولەیمانی ئاڵای شۆڕش

کرێکارانی جیهان یەکگرن

ئاڵای شۆڕش ١٩٨٦/٨/٢٠

کۆمێتەی سولەیمانی

بۆ هاوڕی یانی لیژنەی سەرپەرشتی بەڕیز

سلاویکی کرێکارانە

هیوادارین هەردەم سەرگەرمی خەباتی جینایەتی بن دژ بە ڕژێمی فاستی بەغدا.

هاوڕێ یانی بەڕێز. وەضعی ڕێکخستنمان بەم جۆرەیە

١.بەهۆی نەبوونی پارەوە و لاوازی باری ئابوریمان هەوڵماندا کە عملیەیەک بۆ پارە فراندن بکەین، هاوڕێ یەکی چالاکمان ئەندامی کەرت و مەفرەزەیەکی پێشمەرگەی ناوەوەی لابوو ڕاسپێردرا بەو کارە. لە ڕۆژی ١٩٨٦/٧/٢١ سعات ٧،٣٠ پێش ئەوەی عملیەکە بکرێت یەکیک لەو ٣ کەسەی مەفرەزەیە خائن و خۆفرۆش بوە اتصالی بە منظومەی شرقی استخباراتی کەرکوکەوە بووە، پێش عملیەکە خۆی دەربازبوو دوو هاوڕی کەمان گیران و ئێستە شەلەل لەو بەشە کەوتووە. هاوڕێ سەردار اختفایە، وا مانگێکە گیراون اعترافیان نەکردووە وە ئێمەش لە هەموو لایەکەوە ئیحتیاتمان کردووە، هاوڕێ ی ئەندام کەرت نە دەمانچەو و قومبەلەو نە کاغەزی پێ نەبوە تەنها هاوڕێکەی تر دەمانچەی پێ بووە.

٢.ڕژێم فشارێکی زۆری خستۆتە سەر مامۆستایان و قوتابیان و منتسبی دائرەکان بۆ جیشی شعبی و عسکریش بە لایەکیتر . بە راستی ئەم فیشارو شاڵاوانە بوەتەهۆی پەرش و بڵاوبونەوەو پچراندنی زۆربەی شانەکان و هاوڕێ یان. هەر ڕۆژەی ئەدەنە سەر دائیرەیەک و هاوڕێ یانمان ناچار دەبن هەڵبێن و بەشەکەیش دەپچڕێن.

بە ڕاستی ئەم فشارەی ڕژێم زۆر تأثیری هەیە لەسەر ئاسایی نەڕۆشتنی كارەكانی ڕێكخستن.
٣.داوای پارەتان كردبوباوەڕبكەن ئێمەیش هەروەكو ئێوەین بەڵام بەردەوام لە هەوڵداین پیتاک کۆکەینەوە هەرچەندە زۆر دەستنرا بە ڕومانەوە و زۆر جنێوو قسەی ناشیرینمان پی دراوزۆرجار دەریان كردین و دەست درایە تەلەفۆن كە ئەمن مان لێ ئاگادار بکەن لەسەر ئەوە لەم ڕۆژەدا ناتوانین لەو بارەوە هیچ كارێک بکەین.

<u>هەواڵەکان</u>

١)وەضعی شارەكان لەم چەندڕۆژانەدا زۆر ئاڵۆزتربوە، تفتیش و سیطرەكانی بازار سەرانسەری هەمو عیراقی گرتبوەوە بە تایبەتی دوای ئەو (١٠)ڕۆژ عەفوە، وە هاوڕێ یانی ئێمەش زۆربەیان پەنایان بردۆتە بەر دەرەوەی شارەكان.
٢-لە ڕۆژی ١٩٨٦/٨/١٠ رژیم (٢١) كەسی بە سوتاوی كردووە بەژێر خۆڵەوە. دیسان پاش ئەوە (٤)كەسیتریان لەسەر زبلدانی شار(لە كانی با) دۆزیەوە و هێنایاننەوە خەستەخانە ئەوانیش هەر سوتابوون. لەم ماوەیەشدا چەند كەسی تری بە هەمان شێوە لە دەرەوەی شار فرێ دراوە. بە شێوەیەک سوتێنراون ناناسرێنەوە، بەڵی ئێستا ئەمەیە سیاسەتی رژێم.
٤-بریارێک لە عێراقەوە دەرچووە، ئێستا لە جنوب خەریکی تطبیق كردنە و لە مانگی ٩ش لە سولەیمانی بە تەمان تطبیقی بکەن گوایە دەبی ئافرەتیش بچێتە تدریبی جیشی شعبی، تەنها ئەو ئافرەتانە شمل ناكات كە (سک پڕن) یان لە ٥ منال زیاتریان هەیە.
٥-ڕژێم بەردەوامە لە تۆقاندن و ڕاونانی هاوڵاتیان، لەم ماوەدا بریاری دا كە افواجی خفیفە كەم بكاتەوەو بەرەو سەربازگەكان ڕایان ماڵێ. ضجەیەكی گەورە ڕوویدا هەتا بە پەلە پاشگەزبوەوەو وازی لەو بریارە هێنا. وە ئیستا بارودۆخیكی وا پێش هاتوە هاوڵاتیان دەستە دەستە و پۆل پۆل دەچنە ژێر باری خیانەتكاری و چۆک بۆ بریارو فەرمانەكانی ڕژیم دادەدەن. ڕۆژگاریكی وایە ثقە زۆر كەم بۆتەوە.
بە راستی خەڵكی بی دەرەتان، خەڵكی شۆڕشگێر و خاوەن هەلوێستی شۆڕشگێڕانە ئەمڕۆ مل كەچ و شەرمەزارە پەناگایەک شک نابەن.
هاوڕێ یانی بەڕێزو تێكۆشەر
ئێمە وەزعی ئێوەمان لە ئێران پێ باش نیە، ئیشەكان بۆ پێشەوە ناچێت و گەشە ناكەن. هیوادارین لە هەوڵدابن بۆ جێگایەكی گونجاو هەتا بتوانین كاری سەرشانی ڕۆژانەمان ئەنجام بدەین. ئەو هاوڕی یانەی دەتوانن لە شارەكانی عێراقدا شەرت نیە هەر سولەیمانی دانیشن با بێن و لیرە دەست بەكاربن و با لە نزیكەوە احداثەكان ببینن و هەڵسەنگاندن و مامەڵەیان پێ بكەین.
ئیتر بە هیوای سەركەوتنتان

مۆری كۆمیتەی شارەكان

ئیمزای هاوڕێ سەردار
١٩٨٦/٨/٢٠

كۆبونەوەی عادل و هاوڕێ روناك لەگەڵ ئیدریس بارزانی

چاوپێكەوتنێكم بۆ هاوڕێ لیدیا (ڕوناك شێخ جناب) سازدا لە مەكتەبی سیاسی پارتی دیموكراتی كوردستان لە ڕاژان لەگەڵ ئیدریس بارزانی دا بۆ لێدوان سەبارەت بە هاوڕێ گیراوەكانمان.ئەمەش دەقی نامەكەی ئیدریس بارزانی یە :

هەڤاڵانی بەڕێزی ئاڵای شۆڕش
سڵاو وە احترام

نامەتان ژمارە ٤٢ ڕۆژی ١٩٨٦/٩/١٣ ڕۆژی ٨٦/٩/١٤ بە دەستم گەیشت. زۆر سوپاس تكایە سبەینێ سعات -/٣ پاش نیوەڕۆ (١٩٨٦/٩/١٥) خوشكە ڕوناك لەگەڵ كاك عادل تشریف بێنن بۆ ڕاژان.

هەوڵ ئەدەین ترومبیلەك بنێرینە زێوە بۆ ئەوەی تشریف بێنن. سوپاس

ئیمزای
ئیدریس بارزانی
١٩٨٦/٩/١٤

لە لایەن پارتی یەوە بێجگە لە ئیدریس بارزانی، سكرتێری پارتی علی عبدالله و چەند ئەندام مەكتەب سیاسی تر بەشداربوون، لە دانیشتنەكەدا هاوڕێ روناك هەموو بەسەرهاتی گرتنی هاورێ زیندانیەكان و پەلامارەكەی سەر ئاڵای شۆرشی ڕوونكردەوە، وتی ئێمە چاوەڕوانین كە لەم كاتانەشدا ئێوە وتووێژتان هەیە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی، داوای ئازادكردنی گیراوەكانمان بكەن و بیكەنە مەرجی ڕێكەوتنتان لەگەڵیان. وتی ئێمە هەمان هەڵوێست و داواشمان لە هەموو لایەنەكانی بەرەی جودیش هەیە، زۆر پێی لەسەر ئەوە داگرت كەدابین نەكردنی ئازادی كاركردن دژی رژێمی عێراقی بۆ هەموو لایەك و پشتگوێخستنی لایەك دواتر دەبێتە چەندبارەبوونەوەی تەقینەوەی كێشە لە نێوان لایەنەكانی تریشدا، هەربۆیە ستراتیژێكی كاری هاوبەش بۆ هەموو لایەك دژ بە رژێم لە قازانجی خەباتی یەكگرتووی كوردە لە داهاتوودا. ئیدریس بارزانی وتی ئێمە هەوڵی خۆمان دەدەین

لەو بارەوە قسە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دەكەین. باسیشی لە جیابونەوەی جەماعەتی سامی عبدالرحمن كرد و وتی ئێمە وەك پارتی ڤیتۆمان لەسەر كاری سیاسی و چونە جودیش نەبوو بەرامبەریان پێم سەیرە ئەوان ئەوەندە توندن بەرامبەرتان. كۆبونەوەكە بەوە تەواوبوو ئەوان پەیمانیاندا كە لە وتووێژەكانیاندا باسی گیراوەكانی ئاڵای شۆڕش بكەن. لەگەڵ بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوەی حزبی شیوعیش ئەبوحكمەت بۆ هەمان مەبەست دیدارمان بۆ سازكرد، ئەوانیش پەیمانیاندا كە هەوڵی خۆیان دەدەن و لەو بارەوە قسە لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دەكەن.

كۆچی دوایی دایكی حاكم سەردار

قاعەكانی زێوە ئاوی نەبوو، بۆ بارەگاو بۆ ماڵەكان لە خوار قاعەكانەوە بە دووسەد مەترێك سەرچاوەیەكی ئاو هەبوو بە تەنەكەو سەتل بە شان ئاودەهێنرا، شەقامێكی خۆلیش كە ئۆتۆمۆبیلی پیا دەهات و دەچوو لە نێوان گوندی دزەو ئورومیەدا قاعەكانی لە سەرچاوە ئاوەكە جیادەكردەوە. چەند ڕۆژێك لەوە بەر دایكی حاكم سەردار و گۆران و خێزانی گۆران و هاوسەرە كەم و مناڵەكانم گەیشتبوون، لە كاتێكدا خەریكی هێنانی ئاوی خواردنەوە دەبێت لە سەرچاوەكەوە بۆ قاعەكەو لە كاتی پەڕینەوەدا لە ڕێگاكە جێبیكی كورتی نەفەرگواستنەوەی یەكێك لە ئاوارەكانی پارتی دایكی حاكم سەردار دەكات بە ژێرەوەو كۆچی دوایی دەكات. كارەساتێكی دڵتەزێن و كۆستێكی گەورە بوو، دایكێك خۆشەویستی كورەكەی و تاسەی بینینی گەیاندبوویە ئەو چیاو هەردەو بەوشێوەیە كۆچی ناوەخت بكات هەمووومانی خەمباركردبوو، ڕۆژی دواتر لە سەر داوای هاوڕێ حاكم سەردار لاشەكەی دایكیمان برد بۆ ئەڵوەتان و لەوێ بە خاكمان سپارد، زۆربەی هاوڕی یان بەشداری ئەو مەراسیمی بەڕێكردن و ناشتنە بوون.

لە نێوان ١٩٨٦/١٠/٣٠ وە ١٩٨٦/ ١١/٨ حەمەئاوات و هەندی كادری تر، بە پێی نامەكانیان بۆمن زیاتر لە چوارجار تەلەفۆنیان كردبوو بۆ سالار عزیز و داوایان لیكردبوو بگەڕیتەوە ، هەر نەگەڕایەوە.

بنكەی شەهید مناف

دەستەیەك پیشمەرگەی تیا دانرابوو، لە لایەن ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی (حاجی مەمۆ) سەرپەرشتی دەكرا ئەركی سەرەكیان كاری ڕاگەیاندن و ریكخستن بوو لە ناوچەكە و لەو ڕێگەوە پەیوەندی ڕێكخراوەیی لە نێوان لیژنەی سەرپەرشتی و كۆمێتەی هەولێرو كۆمێتەكانی تردا بەردەوام بێت. تا ئەو دەمەی هاوڕێ كاكل بەرپرسیاری كۆمێتەكە بوو، لەو بارودۆخە پڕ مەترسیەشدا جوامێرانە سەرپەرشتی كۆمێتەكەی دەكرد ، تا ئەودەمەش خۆم لە ناوەوە بووم، پەیوەندیەكی پتەو لە نێوان

كۆمێتەكانی ناوەوەدا هەبوو. دوای گرتنی ئەو هاوڕێ یانە، حاجی مەمۆ هەوڵی دابوو پەیرەوی لە پرۆژەی بەرنامەكە نەكات، كە ڕێبازی ماركسیزمی شۆڕشگێرو باوەڕو فكری ئاڵای شــــۆڕش بوو ، كەســــانێكی دانا لە كۆمێتە كە هەڵگرێ بیرو بۆچوونەكانی ئەو بن لەسەر سۆڤیەت و حزبی شیوعی. كەسانێک كە فڕیان بە سەر بیروباوەڕی ئاڵای شۆڕشــەوە نەبوو، لەسـەر قسـەی ئەو كاریان ئەكرد، سـەرباری ئەو هەموو داوایەی كۆمێتەی سلێمانی و خۆیشم لێمدەكرد، بۆ كارئاسانی بەستنەوەی كۆمیتەكانی ناوەوە بە یەكەوە. نە حاجی مەمۆ ئامادەبوو ناوێک بناسێنێ تا كۆمێتەی ســـولەیمانی و هەولێر و كەركوک پەیوەندی بگرنەوە نە ڕێیشـــی دەدا بە كۆمێتەی هەولیر خۆیان ئەو كارەبكەن. لە كۆبونەوەی كادرە ئەســـاســـیەكانی زێوی ناچار بووین، ژمارەیەک پێشمەرگە لەگەل هاوڕێ شێخ حسێن بنێرینە بنكەی شەهید مناف ، تـا لەوێوە هەوڵی دروســـتكردنی ئەو پەیوەنـدیە بـدات و كۆمێتەكـانی هەولێرو سـولەیمانی پەیوەندی پەیدا بكەنەوە. هاوڕێ شـێخ حسـێن بە چاوسـاغی (وریا) كە باوەڕپێكراوی حاجی مەمۆبوو، چووە ناو شـاری هەولێرەوە بە ئومێدی پلاندانان بۆ دروستكردنەوەی پەیوەندی كۆمێتەی هەولێرو سولەیمانی. بەڵام وەک لەو نامەیەی ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٢٧ كە لێپرســراوی كەرتی شــەهید ئەســعەد بە ناوی "دكتۆر" ناردوویەتی بۆ حاجی مەمۆ هاتووە بە ئاشــكرا باس لە تكتل كاری دەكات ودەڵێ (باوەركردن بەم دۆستانەی لە رووی فكریەوە لێمان نزیكن و لە رووی سۆڤیەتەوە بیرمان لییان نزیكە) ئاوا نوســیویەتی، (ئێمە خۆمان كەشــف نەكرد وەكو كۆمێتە!) لای ئەو؟ مەبەسـتی هاوڕێ شـێخ حسـێنە. دواتر چەند وشـەیەكی بازاری نوسـیوە لەســـەر ئەو دانیشـــتنەیان! و دەڵێت لە وریا بپرســـە بۆت دەگێڕێتەوە!....نامەیەكە ڤێزەون لە داهاتوودا گەر پێویســتیكرد بڵاوی دەكەمەوە. بەوجۆرە ئەو هەوڵەشــیان شـــكســـت پێهێنا. دیارە (پ.م وریا) كە دەمڕاســـتی حاجی مەمۆ بووە ڕۆڵێكی ئاژاوەگێری دیوە لە تێكدانی وەزعەكەو شكست پیهێنانی كۆبونەوەكەی هاوڕێ شێخ حســین لەگەل كۆمیتەی هەولێردا. (نامەكەی وریاش) لە ١٩٨٦/١١/١٧ بۆ حاجی مەمۆش تأكید لەســـەر كاری تێكدەرانەی خۆی دەكاتەوە، بۆ تێكدانی كۆبونەوەكەی شـێخ حسـێن لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر و دژایەتی شـێخ حسین و هاوڕیكانی دەكاتەوە بە هۆی (جیهانبیی) جیاوازەوە! كە لە نامەكەیدا بە ئاشـــكرا دان بەوەدا دەنێت كە دژی هاوڕیكانی و ئاڵای شۆڕش لای لایەنە سیاسیەكانیتر قسەدەكات!نوسیویە(هێزە سـیاسـیەكان! لە گەڵم قسـە دەكەن منیش ڕاسـتی مەسـەلەكەیان پێ دەڵێم ....). نازانم لای ئەوانە ڕاســـتی چیە؟ لەوە زیاتر كە ئاڵای شـــۆڕش لە دامەزراندیەوە وەک ڕێكخراوەیەكی مـاركســـیزمی شـــۆڕش دامەزراوە ، (پ.م وریـا) دیســـــانەوە نوســـیویەتی(محاوەلەش دەكەین لیرە بەدواوە بە ســـەریاندا زاڵ بین !) پ.م وریا لە بارەی كۆمێتەی هەولێریشـەوە نوسـیویەتی :(تاكو ئێسـتا نەمهیشـتووە كەس دەسـتیان

تێوەربدات، دیارە (م.عادل)بە ناوی دەزگای ڕێکخستن نامەی ڕەوانەکردووە شێخ حسێن بچێتە ناوشار و نامەی شاری پێ بوو منیش هەرزوو لە نیازیان گەیشتم دەیانەوێ دەستی تێوەربدەن)!.... وریا دیسان لە خاڵی (٩) ی نامەکەی بۆ حاجی مەمۆ دەنوسیت: دەربارەی توهمەتی دزی دەربارەی تۆ پێش هاتنی ئەوانەش هەبوو بەڵام بەم جۆرە نەبوو فوئاد جارێک باسی کرد گوایە گۆران باسی کردبوو حاجی (٢٠٠) دیناری لێ وەرگرتوە کەس ئاگادار نیە، شتی تریش! لە خاڵێکیتری نامەکەیدا پ.م وریا لە بارەی کۆمێتەی هەولێرەوە ! نوسیویەتی(بریاریشە لەم ماوەدا پارەکی باش کۆ بکەنەوە دوایی ئاگادارت دەکەمەوە، لەسەر مەسەلەی سۆڤیەت برادەرانی کۆمێتە کەس نیە بە سۆسیالیستی نەزانێ... سەیرە کەسێک ، پێشمەرگەیەک ، بەرپرس نەبی و بە ناوی کۆمێتەوە نامە بنوسێت؟ وەک خۆی لە نامەکەیدا بۆ حاجی مەمۆ دوبارە دەنوسێ(نامەیەکم بۆ برادەرانی ڕانیە نارد بە ناوی کۆمێتە!..)و(بە گشتی وەزعی کۆمێتە زۆر باشە نایەڵم کەس دەستکاری بکات!) و (هەوڵ ئەدەین بۆ ئەم کۆبەنەوەیە خۆمان ئامادە بکەین و ساغی دەکەین!)و(برام ئەو گیروگرفتانەی ناو ئاڵا ئەگەر زوو چارەنەکرێ و ساغ نەکرێتەوە بەلای خۆماندا کاری خراپ ڕوبەڕووی ئاڵا دەبێتەوە)...نامە ئیمزا کراوەکەی وریا بۆ حاجی مەمۆ بەرواری ١٩٨٦/١١/١٧ ی لە سەرە....ئەوە بەشێکی بچووکە لە دەست تێوەردانی عەشائیریانەی کەسانی نا مەسئولی وەک وریا لە کاری کۆمێتەیەک.. .لە کاتێکدا من لە وەڵامی نامەیەکدا کە هاورێ یان ڕیبوارو شاسوار ئەندامانی کۆمێتەی سولەیمانیش بوون ناردبوویان بە شەخسی بۆ من (عادل) پشتگیری خۆیان بۆ (عادل) دەربڕی بوو، نامەیەکی ڕەخنە ئامیزی توندم بۆ ناردن تا فێربن خۆیان پابەندکەن بە بیری مارکسیزمی شۆڕشگێڕو پرنسیپەکانی ڕێکخستنەوە و خۆیان دوور بگرن لە پابەندبوون بە(کەسەوە) و ڕاوبۆچوونێ گەرهەیانبێ لەسەر هەر یەکێ و هەر شتێک دەبێت لە کۆبوونەوەی دەستەجەمعی کۆمێتە بکرێت ولە کەشێکی ڕادەربڕینی ئازادا. هاوڕێ یانی کۆمێتە دەبێت لە دانیشتنەکانیاندا ڕووبەڕوو باسی بکەن و دوایی، ڕاپۆرتی گشتی کۆمێتە ئاراستەی دەزگای ڕیکخستن بکەن...ئەوە مشتێکە لە خەروارێک، سەبارەت بە هەڵەکانی سەرەتای دروست بوون و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕش. دانانی کەسانێک ساغ نەبوبنەوە لەسەر لانی کەمی فکری ڕیکخستنەکە...کەسانێک لە ڕێکخراوەیەکدا کار بکەن بێ ئەوەی بزانن ڕێکخراوەکەیان پەیڕەوی لە فکرو ئایدۆلۆژی مارکسیزمی شۆڕشگێڕی دەکات، جیهانبینی و فکری جیاوازو....بە دەیان نامەیتری کۆمەڵەو مەلا بەختیارو ئاڵای شۆڕش و بنکەی زێوێ و کادرە پێشمەرگەیی و سیاسیەکانی ئالاو بنکەی شەهید مناف (لە هەردو ڕەوتەکە)و کۆمێتەی هەولێرم لایە وەک دیکۆمێنت هەڵم

گرتوون، بە تەمام لەگەڵ هەموو نامە بڵاونەكراوەكانیتری كۆمەڵەو (ئاڵای شۆڕش-
-زێوێ) دا گەر تەمەن بوار بدات هەمووی چاپ بكەم لە بەرگێكیتردا..

پەیوەندی كۆمەڵەی شۆڕشگێری زەحمەتكیشان و ئاڵای شۆڕش

لەسەر پێشنیاری دكتۆر قادر كە بەرپرسی پەیوەندیەكانی ئاڵای شۆڕش بوو چووین بۆ شاری سنە. لەوێوە یەكێک لە هاوڕێ بەرپرسەكانی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان لە سنەمان لەگەڵدا هات بۆ مەریوان. بڕیاربوو یەكێک لە بەرپرسەكانی پێشمەرگەی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان ببینین بۆ دارشتنی شێوازی هاوكاری رێكخراوەیی یەكتر. لە زێوە لە (مەلایاسین) بەولاوە كەسیتر بەو ئەركەی نەدەزانی، چونكە ئاشكرابوونی لای ئێرانیەكان بە لەناوبردنی هەموومان تەواودەبوو، لەبەر ئەوە بێجگە لە دكتۆر قادر تەنها بە (مەلایاسینم) وت نەبا كارێک ڕووبدات و ئێمە تیابچین و نەگەڕێینەوە. لە سنە بەڕێكەوتین بۆ مەریوان، لە مەریوان لە ماڵیک تا تاریک داهات چاوەڕوانیمانكرد، لە گەڵ خۆر ئاوابووندا زۆر بە وریایی یەوە، هەرسێكمان لەشار چووینە دەرەوە، لە كاتێكدا چواردەوری شار بە چەندین رەبایەی سوپای پاسداران تەنرابوو، ماوەیەكی زۆر بە بەرزاییەكاندا سەركەوتین بەرەو ئەو شوینەی دیاری كرابوو بۆ یەكتربینین، هاوڕێكەی كۆمەڵەی زەحمەتكێشان ڕیپێشاندەرمان بوو، گەیشتینە چڕە دەوەنێک، لە ناودەوەنەكانەوە سەرەتا سێ كەس هەڵسانە سەرپێ و بانگیان لێ كردین دوانیان پێشمەرگەی پیاوو یەكێكیشیان ژنە پێشمەرگە بوو بە چەكەوە، داوایان لێكردین بەرەوڕوویان بچین، كە نزیكبووینەوە لێیان بینیمان فەرماندەی هێزی كۆمەڵە (عبداللە دارابی)یە، بە گەرمی بەخێرهاتنیان كردین، پاش تاوێک زانیمان كە هێزەكە بەو ناوەدا بڵاوبوونەتەوەو چاوەروانی فەرمانی هێرش بوون بۆسەر سوپای پاسداران، ژمارەیەكی بەرچاو پێشمەرگەی ژنیان لەگەڵ بوو، لەگەڵ فەرماندەكەی كۆمەڵە وا ڕیكەوتین كە لە كاتی بریندار‌بوونی هاوڕییانیان یا هەڵاتنی هاوڕێ یانی شارەكانیان لە دەست ڕژێمی جمهوری ئیسلامی ئێران كۆمەكیان بكەین، لە بەرامبەردا ئەوانیش لە باشووری كوردستان هاوكارمان بن بۆ دەربازكردن و گواستنەوەی ئەو هاوڕێیانەی ئاڵای شۆڕش لە شارەكاندا كە تووشی پەلاماردەبن لە لایەن ڕژێمی فاشی عێراقەوە. دارشتنی ئەو پەیوەندیە چەندە مەترسیداربوو بۆ هەردوولامان ئەوەندەش پێویست بوو بۆ هەردوولا. فەرماندەی هیزەكە عبدللە ی دارابی دوای تواوبوونی باسەكان پرسیاریكرد شەو لە كوێ دەمیننەوە، وتم مەریوان. ئاگاداری كردین كە شەو لەوێ نەمێنینەوەو بچینە شوێنێكیتر چونكە ئەوشەو دەدەین بەسەر سوپای پاسداراندا، هەربۆیە لەگەڵ دكتۆر قادرو هاوڕێكەی كۆمەڵە بەرەو مەریوان گەڕاینەوە، یەكسەر هاوڕێكەی سنە ئۆتۆمۆبێلیكی گرت بەكرێ و لە مەریوان چووینە دەرەوە بۆ گوندێكی نزیكی شاری مەریوان، لەوێ لە ماڵێكی ناسیاوی ئەو هاوڕێ یە لاماندا، خانە خوێكە زۆر بەگەرمی بەخێرهاتنی كردین، نانیان بۆ هێناین، ئێمە لە نانخواردندا بووین گوێمان لە شڵپەی تەقینەوەبوو لای مەریوانەوە،،

بۆ بەیانی زوو كەوتینەوەڕی بۆ ســـنە وشـــەوەكەی میوانی ماڵی جمال حەمەی خواكەرەم بووین. جەمالی حەمەی خواكەرەم یەكێک لە ئەندام و فەرماندە پێشمەرگە دێرینەكانی كۆمەڵە بوو، بە ئازایەتی و زیرەكی خۆی بووبووە فەرماندەی تیپ، فەرماندەیەكی جوامێر، دڵسۆز، لە ڕاپەڕینەكانی كاتی مفاوەزاتەكەی یەكیتی لە ساڵی ١٩٨٤ لەگەڵ پێشـــمەرگەكانیدا پەلاماری مقری تۆپیو عوســـمانیان دا لە گەرەكی تووی مەلیک لە سـلیمانی و گرتیان، لە دەسـتپێكردنەوەی شـەڕی یەكیتیش لەگەڵ حكومەت ئەوبوو دوای گرتنی ڕەبـایەكـانی حكومەت لە (دابـان) یەكەم تەقەی ســەركەوتنی كرد، دوای هێرش و پەلامارەكانی یەكیتی نیشـتمانی بۆسـەر ئاڵای شـۆڕش ئەمیش كەوتە بەرشـاڵاوی هێرش و پەلاماری یەكیتی نیشـتمانی وناچاركرا بە هەڵاتن بۆ ئێران..ڕۆژی دوایی لەگەڵ دكتۆرقادردا ئێمە گەڕاینەوە بەرەو زێوێ.

پیلانی یەكێتی

یەكێتی نیشـتمانی و حزبی شـیوعی دوو مۆتەكەی گەورە بوون لەسـەر سـنگی ئاڵای شۆڕش، هەریەک بە شیوازی خۆی و لە ڕێگەی ئەو كەسانەوە كە توانیبویان لە خۆیان نزیک بكەنەوە هەولیان دەدا بە هەرشـیوەیەک بۆیان دەكرێت ئاژاوەگێڕی بكەن، لە زێوی تەنها كۆمەڵ كە چەكیان پێ بوو جەماعەتی جلالی حەمەی محە بوو، دوای گرتنی مەلابەختیار تاڵەبانی ویستی بیانگرێت (لەو گرتنە رەشـۆكی یەی دەسـتی پیكرد) دژی ئاڵای شـۆڕش ، من نامەم بۆ نارد بۆ شـارباژێر كە تاڵەبانی بریاری گرتنی دەركردووی و ئەویش گەیشـتبووە زێوێ. دیارە نامەم بۆ هەموو ئەو كەســانە دەنـارد كە بریـاری گرتیـان لە لایەن جەلال تـاڵەبـانی یەوە دەردەچوو (گەلیكیشـــیان) ئاڵای شـــۆڕش نەبوون وەک هاوڕی نەبەز. لەو ڕۆژانەدا چەند نـامەیەكم بۆ هـاتبوو كە جلال حەمەی محە و عیمـاد ئەحمەد پەیوەنـدیـان بە یەكێتی یەوە كردۆتەوە و جلال دەچیتەوە ناویان و هەندێ كاریان پی ســپاردووە. جارێک ویســتی ئـاژاوە بنێتەوە، دواتر داوای لیكردم موافەقەتی ئێرانیەكـان و پـارتی بۆ وەربگرین تا بچێت لە ئەڵوەتان بنكە بكاتەوە، من دەمزانی دەرووەاتەوە ناو یەكێتی، لەو پیشمەرگانەی لاشی بوون تیایاندابوو خوێندكاری خۆم بوون هەموو شتێكیان بۆ باسدەكردم، پاش ئەوەی ڕەزامەندی رۆیشتنم لە ئێرانیەكان و لە پارتی بۆوەرگرت ، پێش ڕۆیشـــتنیان ، ئەو چەند پێشـــمەرگەیە هاتن خواحافیزیان لێكردم و وتیان دەمانباتەوە بۆ ناو یەكێتی.. وتم پێشمەرگایەتی لە هەرشوێنێک بێت پێشمەرگایەتیە، گرنگ ئەوەیە ڕۆژێک نەتانكەنە كەوارە شـی بەرلەشـكر یا دەستتان سووركەن بە خوێنی كورد، ئەوان ڕۆیشـــتن بۆ ئەڵوەتان و دواتر شـــەو لەوێوە چووبوونەوە ناو یەكێتی. لە ئەڵوەتان بنكەی پێشـــمەرگەی حزبی شـــیوعی و پارتی لێ بوو. دوای ڕۆیشـــتنی ئەوان ئیدریس بارزانی ناردی بە دوامدا و وتی تۆ داوای ڕەزامەندی

ئێمەت كردبوو بۆ جلال، لەسەر سیقەی تۆ بۆمان كرد، كێ دەڵێ دەستیان نەدەوەشاند لە پێشمەرگەكانی ئێمە؟ لێی پرسیم تۆ هەواڵت هەبوو كە دەڕۆن؟ وتم بەڵێ لە مێژە ئاگاداری هەموو جوڵەیەكی بووم ، پرسی بۆ بە ئێمەتان نەگوت دەمانگرتن، منیش پیكەنیم و وتم كاك ئیدریس ئێمە باوەڕمان بە ڕاپەڕینی شارەكان هەیە نەك بزوتنەوەی چەكدار، بۆ ئێمە لێرەبێ یا لەوێ جیاوازی نیە، بگرە لێرە دەبن بە بار بەسەرمانەوە، دواتریش من لای هەندێ لە چەكدارەكانی لای ئەوەوە پەیمانم پێدرابوو كە ڕێگە نادەن كاری وا ڕووبدات.

سەبارەت بە بارودۆخە ناوخۆییەكەی ئاڵای شۆڕشیش لە دەرەوەی شارەكان بە هۆی ئەوەی هەر لە سەرەتاوە فریای پەروەردەی كادیر نەكەوتبوو، ئاستی هوشیاری فكری و تیوری زۆر لە خوارەوە بوو، هەر لە سەرەتاشەوە كەسانێكی تێكخرا كە بە ئاشكرا نەیاری بیروباوەڕی ماركسیزمی شۆڕشگێربون. نەخۆشیەكانی ناویەكێتی لێرە زۆر بە ڕونی خۆی دەنواندەوە. كاتی پەلامارەكەی یەكێتیش بۆسەر ئاڵای شۆڕش هێشتا ڕیكخستن بە مانا ڕێكخراوەییەكەی دروست نەبووبوو، تەنها یەك ریكخراوی نەبوو، لەو كاتەدا ئەوەی هەبوو ئەڵقەی ڕێكخستن بوون و لە لایەن ئەو كەسانەوە بەڕێوە دەبران كە پەیوەندیەكانیان بۆ دروست كردبوون. هێشتا ئاڵای شۆڕش تەنها یەك هەنگاوی نەنابوو بۆ پەروەردەی كادری هوشیارو خاوەن باوەر، گەرچی لایەنەكانی دەرەوەی ئالای شۆڕش ئەوەیان نەدەزانی و وایان دەزانی ڕیكخراوەو ڕیكخستنێكی گەورەو جیاوازە،.سەرباری ئەو باروگوزەرانە سەختە و نەبوونیەی هاوڕێ پێشمەرگە هەڵاتوەكانی تیكەوتبوون. ئەوانە زەمینەیەك بوون تا جێ پەنجەی دەست تیوەردانەكانی حشع و یەكیتی لە ناو بنكەی زێوە و بنكەی شەهید مناف زۆر بە زەقی دیاربن. دوای هێرشەكەی یەكێتی نیشتمانی بۆ سەر ئاڵای شۆڕش و گرتنی ئەو سێ هاوڕێ یەی ناوەندی نوسەران، دە ستكرا بە كۆكردنەوەی ئەڵقەكان لە شێوەی ڕێكخراودا، ئەودەم بە هۆی گەرم و گوڕی هاوڕێیان لە جێبەجێ كردنی ئەركەكانیاندا لە شارەكاندا، ئاڵای شۆڕشی وەك ڕێكخراوەیەكی مەزن دەهاتە پێش چاوی دۆست و دوژمن.

دكتۆر قادر كە پەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش بوو ئاگاداری كردم كە لە مەریوانەوە هەواڵمان بۆ هاتووە، سوارە دەڵێت قەرارگای ڕەمەزان چەكەكانتان دەدەنەوە بابێن بۆی! من ئەو قسەیەی سوارەم پێ سەیربوو، عەقڵم نەیدەبڕی ئێرانیەكان ئەوكارە بكەن. بەڵام بۆ ئەوەی ڕۆژێ نەوتری ئێمە ئەماندایەوە ئێوە نەهاتن، هاوڕێیانی زێوەم ئاگاداركرد كە دەچم بۆ مەریوان و سنە بەدەم ئەو هەواڵەوە، پێموابێت هاورێ خەباتی شێخ جنابیشم لەگەل بوو هەندێ هاوڕێ ی ئالامان بینی، بەڵام هەروەكو چاوەروانیم دەكرد هەواڵەكە ناراست بوو درۆیان لەگەڵ كردین..ڕۆژی دوایی گەڕاینەوە زێوە.

ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٢٧ کاتێک گەڕامەوە زێوێ، هەستمکرد بارودۆخەکە ئاسایی نیە، سەرەتا چومە ماڵەوە بۆ بینینی هاوسەرو منداڵەکانم، پاش کەمێک تاراخان هاوسەری عماد ئەحمەد بە شپرزەیی هات وتی مامۆستا عادل عمادیان زیندانی کردووە! من زۆرم بەلاوە سەیربوو بڕوام نەدەکرد، چونکە ئاڵای شۆڕش زیندانی نەبوو، بەڵام ئەو کە زانی سەرسام بووم قسەکانی دوبارەکردەوە، پرسیم لەسەرچی و کێ ئەو کارەی کردووە؟ وتی لەگەڵ چەند کەسێکدا شەڕی بووە. لەو کاتەدا عدنان خانەقینی کە بەرپرسی ئیدارە بوو هات، لێمپرسی چی ڕوویداوە ؟ ئێمە زیندانمان کواهەیە وا ئەم ئەڵێت عماد زیندانی کراوە؟ پێمبڵێ لە کوێیە؟ وتی لە ژوورەکەی (ئاسۆ علی)یە و باشترە لەگەڵ حاکم سەردارو مەلایاسین و ئاسۆعلی قسە بکەیت. یەکسەر هەڵسام چووم بۆ لایان، گوێم لە قسەکانیان گرت، دواتر چووم بۆ لای عماد لە ژورەکەی ئاسۆ دەرگای لەسەر داخرابوو، کە چوومە ژوورەوە، دیم ژورەکە وەکو سوتابێت، لە عمادم پرسی چی ڕوویداوە؟ وتی هاتونەسەرم و تەعەدایان لێکردووم! وتم شەڕەکەتان لەم ژورەی ئاسۆدا دابووە و تۆ بۆ هاتویت بۆ ئەم ژوورە؟ ئەو کە لە هەڵچون و بارێکی دەرونی خراپدا بوو چەند قسەیەکی بە ئاڵای شۆڕش وت، وتم تا ئێستا ڕاستی هۆکاری شەڕەکەت بۆ باس نەکردوم، بەڵام کە تۆ لەبەردەمی منا ئەو قسە هەڵانەت بە ئاڵای شۆڕش وت، لە کاتی شەڕەکەشدا کردووتن، ئەمەوێت ئەوە بزانیت من دەزانم کە تۆ پەیوەندی ژێرەکیت بە یەکێتی نیشتمانیەوە هەیە سەرباری پەیوەندیشت بە حزبی شیوعیەوە لە ڕێگەی ئەبو حکمەتەوە، عماد ئەحمەد وتی(من سیاسەت دەکەم کارم بە مبادئەوە نیە!). ئەو ئەو ڕاستیەی وت کە باوەڕی پێی بوو. بە عمادم وت دەتوانیت بڕۆیتەوە بۆ ماڵەوە ئێمە لیژنەیەکی لێکۆڵینەوە دروست دەکەین بۆ شەڕکەرەکان . لیژنەکەش پێکهێنرا لە ١- هاوڕی بابکر درەیی٢- هاوڕێ صلاح صدیق ٣- هاوڕی مامۆستا حمید٤- هاوڕێ حەمە ڕەشید ٥- هاوڕێ ئەکرەم.

بڕیارەکانی لیژنەی لیکۆڵینەوە

لیژنەکە دوای لێکۆڵینەوە دوابڕیارەکانی خۆی خستە بەردەست لیژنەی سەرپەرشتی بەم جۆرەی خوارەوە:

بۆ لیژنەی سەرپەرشتی بەرێز

١٩٨٦/١١/١٣

سلاویکی شۆڕشگێرانە

هاوڕی یانی بەڕێز

لیژنەکەمان لیژنەی لێکۆڵینەوە ، هەستاین بە جێ بە جێکردنی لێکۆڵینەوە لەسەر ئەو ڕووداوەی کە لە بەرواری ١٩٨٦/١٠/٢٥ ڕوی دابوو. وە بریارەکانیش بەم شێوەیە

	ناو	جۆروماوەی سزا		لە بەرواری تیبینی
1.	هاوڕێ عماد ئەحمەد	٥ مانگ	تجمید	٢٥/ ١٩٨٦\١٠
2.	هاوڕێ ئەمیر	٢مانگ	تجمید و دووڕۆژخەفەر	١٠/٢٥
3.	هاوڕی مەلایاسین	بیست ڕۆژ	تجمید	١٠/٢٥
4.	هاوڕێ ئاسۆ علی	دە ڕۆژ	تجمید	١٠/٢٥
5.	هاوڕی سمیر ئەحمەد	دوو رۆژخەفەر =		
6.	هاوڕی حاكم سردار	ئینذار		
7.	هاوڕی فەرهەنگ	ئینذار		
8.	هاوڕێ عدنان	ئیندار		
9.	هاوڕی سلام	ئینذار		
10.	هاوڕی ماجید	ئینذار		

لیژنەی لێكۆڵینەوە
١٩٨٦/١١/١٣

ئیمزاو ناوی ئەندامانی لیژنەی لێكۆڵینەوە
هاوڕێ/ بابكر. هاوڕێ/صلاح. هاوڕی/أكرم هاوڕێ/حمید هاوڕێ / حەمە ڕشید

ڕێكەوتنەوەی یەكێتی و پارتی لە تاران

دوای ئەوەی بە هەولەكـانی حەمەی حـاجی محمودو حەمە رەحیم لە حزبی سوسیالیست یەكیتی نیشتمانی لەگەڵ ڕژیمی جمهوری ئیسلامی ئێراندا ڕیكەوت، پەرژەوەندیەكانی جەنگەكە بە نیسـبەت ئێرانەوە وای دەخواسـت ناكۆكیەكانی نێوان یەكیتی و پارتی كۆتاییان پی بهێنرێت، تا بتوانێت باشـــتر كەڵك لە هێزەكانیان وەرگرێت، بۆ ئەو مەبەستە دەیویست كۆبونەوەیەكیان بۆ سازبكات لە تاران .

جلال تاڵەبانی لە هەموو ئەو هەوڵانەی لە ڕیگا جیاوازەكانەوە دەیدا بۆ ڕێكەوتن لەگەڵ ئێران، لە لایەن ئێرانیەكـانەوە بەرەوڕووی مەرجی تەقـانـدنەوەی بۆریە نەوتیەكـانی كركوك دەبوەوە. جمهوری ئیســـلامی ئێران بە خەیـاڵی خۆیـان لەو ڕیگەیەوە هێڵی گەڕانەوەی تاڵەبانی بۆ لای ســـەدام ببڕێت. تاڵەبانی بەو مەرجەش ڕازی بوو، دواتریش لەگەڵ ســوپای پاســداران هەڵســان بەوكارە. لای ئێرانیەكان ئەوەندەی توانی دژی ئالای شـــۆڕش قســـەی كردبوو، بەڵام نەیتوانیبوو ئەوە ندە قەناعەت بە ئێرانیەكان بهێنێت لە ئێران بمانكەنە دەرەوە، گەرچی تا ڕادەیەكی زۆر بەربەســتیان دروســت دەكرد لە جوڵانماندا. ڕژێمی جمهوری ئیســلامی ئێران، بۆ

ئەوەی بتوانێت جموجوڵە ســـەربازیەكانی دژی ڕژیمی ســـەدام فراوانتر بكات، تا ڕژێمی عێراق ناچار بە ناردنی بەشیكیتری زیاتری سوپاكەی بۆ كوردستان بكات و بەرەكانی بەعس لە خواروو و ڕۆژهەڵاتی بەرەكانی خوارو لاوازبن پێویســـتی بەوەبوو كۆتاییی بەو ناكۆكی یە بهێنێت، یان هەرهیچ نەبیت دوای بخات، كە لە نێوان یەكیتی نیشتمانی كوردستان و پارتی دیموكراتی كوردستاندا هەبوو. بۆ ئەو مەبەستەش جلال تاڵەبانی و ئیدریس بارزانی بانگهێشت كرد بۆ تاران.

ڕۆژێک پێش چونی ئیدریس بارزانی بۆ تاران ناردی بە دوامدا سەردانی بكەم، بۆ ئەو مەبەســـتەش وەک گەلێک جارئۆتۆمۆبێلەكەی خۆی (جێبێكی بچوک بوو) نارد، چونكە ئێمە ئۆتۆمۆبێلمان نەبوو، بە ئامادەبونی علی عبدالله و زۆرێک لە ئەندامانی مەكتەبی ســـیاســـی پارتی بە گەرمی پێشـــوازی لێكردم. وتی بریارە لە ڕۆژانی داهاتوودا بچم بۆ تاران و لەگەڵ مام جلال دادەنیشـــین بۆ ئەوەی كێشـــە زۆرلەســـەركەوتوەكان چارەســـەر بكەین و ماڵی كورد یەكخەینەوە، ئەو زۆر بە پەرۆشـــەوە باسـی لە كۆتاییهێنان بە شـــەڕی ناوخۆ دەكرد. پاش ئەوەی لە قســـەكانی بووەوە وتی (ئێوە هەر بە دۆســـتی ئێمە دەمێننەوە) . من بەو رســـتەیەی دوایی قسەكانی تێگەیشتم كە لە لایەن یەكێتی یەوە فشاریان لەسەرە سەبارەت بە پچرانی پەیوەندی پارتی بە ئاڵای شۆڕشـەوە. ئیدریس بارزانی پرسـی پێتوایە داواكاری مام جلال چی دەبێت؟ دیاربوو دەیویســـت ڕاوبۆچوونی من تاقی بكاتەوە. پێموت : ئەو گفتوگۆیە و ڕێكەوتن، كە لە ژێر فشاریٚ جمهوری ئیسلامی ئیرانیدا ئەنجام ئەدریت ســـەركەوتودەبێت چونكە یەكێتی ناتوانێت لە بریارو داواكاریەكانی ئێران بچێتە دەرەوە، تاڵەبانیهەموو مەرجكی ئێران قبوڵ دەكات، لەبەر ئەوە ترسی ڕێنەكەوتن لە ئارادا نیە. بەڵام دەبێت ئەو ڕیكەوتنە بە ستراتیژی بكرێت، واتە كەسی لیٚ نەبوێریٚ و ڕیشەیی بێت، ئەگینا ئەگەر لەسەر حسابی ئێمە تەواوبێت و ئازادی كاری سیاسی و هەموو لایەک نەســەلمێندریٚ ئەوا گەرچی بۆ ماوەیەک شــەڕی ناوخۆ دەوە ستیٚ بەڵام كاتیی دەبێت و ئەو ڤیتۆ لێدانە درەنگ یا زوو لایەنەكانی تریش دەگرێتەوە. پرسـی پێتوایە ڤیتۆ لێبدات ؟ وتم بەڵیٚ مەرجی سـەرەكی تاڵەبانی بۆ ریكەوتن لەگەڵ ئێوە پچراندنی هاوكاری و پەیوەندیەكانی ئێوەدەبێت بە ئاڵای شۆڕشـەوە، خۆ ئەو لە كاتێكدا توندترین پەیوەندی دروســـتكردووە بە جمهوری ئیســـلامی ئێرانەوە نایەت داوای پچرانی پەیوەندیتان لە ئێران لێبكات. كێشـــەی ســـەرەكی تاڵەبانی لەناوبردنی ئاڵای شـــۆڕشـــە و یەكێک لە داواكاریەكانی دەبێت. تاڵەبانی ناشـــتوانێت لەو بانگ كردنە ریكنەكەوێت لەگەڵتان چونكە ئەوە خواســـت و پەرژەوەندی و بریاری جمهوری ئیســـلامی ئێرانە كە دەبێت ئێوە ڕێكەون. لەبەر ئەوە پێموایە باشـــترین فرسەتە تا ئێوە پیٚ لەسەر بەرقەراری ئازادی كاری سیاسی و پێشمەرگەیی هەموو لایەنەكان بكەن و هەلێكی باشـــیشـــە بۆ داوای ئازادكردنی هاوڕی گیراوەكانمان،

مەلابەختیارو شـێخ عەلی و مامۆسـتا پشـكۆ. ئیدریس بارزانی سـەیری هەندێ لە ئەندامە ئامادەبوەكانی مەكتەب سیاسیانی كرد و هیچی نەوت . لە كۆتایی دانیشتنەكە دوبارەیكردەوە كە ئەوان وەك پارتی دەست لە دۆستایەتی ئاڵای شۆڕش بەرنادەن.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١٠/٣٠ لە لایەن بەرپرسـی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئـاڵای شـــۆڕش ئـاگـاداركراین كە ئێرانیەكـان داوای یەكتربینینیـان كردووە و بە گەرمی هەواڵی ســالار عزیز دەپرســن. لە ١٩٨٦/١٠/٣١ واتە ڕۆژی دوایی چووین بۆ دانیشــتن لەگەڵ (مســتەفەوی)(كە بەرپرســی ئیتڵاعاتی ئازربایجانی غەربی و كوردسـتان بوو، وە بەرپرسـی پەیوەندیەكانی ئۆپۆزیسـیۆنی عێراقی و كوردسـتان بوو) دوو لە هاوڕێیان هاتن لەگەڵم وابزانم حاكم ســەردارو مەلا یاســین بوون. مستەفەوی وتی سالارعزیز ڕۆیشتۆتەوە بە ئێمەی نەوتووە، ئێستاش كۆنفراسێكی ئۆپۆزیسـیۆنی عێراقی بەدەسـتەوەیە دەبێت ئامادەبێت و بێتەوە، وتم كاك سـالار بۆ كاری ڕێكخراوەیی ئاڵای شــۆڕش چووە بۆ ئەوروپا، كەی زانی كارەكەی تەواو بووە دێتەوە..

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٨ تا ڕۆژی ١٩٨٦/١١/١٤ چوارجار هاوڕییان تەلەفۆنیان بۆ ســالار عزیز كرد تا بێتەوە، بەڵام بڕوام نەبوو بگەڕێتەوە ، چونكە دەیزانی كە جەلالیەكـان بە ڕێكەوتنی لەگەڵ ئێرانیەكـان و پـارتی دا بوونەتە بـاڵادەســـت و گەمارۆی سەر ئاڵای شۆڕشیش توندتر دەبیتەوە....

چەند ڕۆژێک دواتر بەیانێكی هاوبەشـی نێوان پارتی دیموكراتی كوردسـتان و یەكێتی نیشـتمانی كوردسـتان ڕاگەیەنرا كە لە لایەن جلال تاڵەبانی ئیدریس بارزانی یەوە ئیمزا كرابوون، ئەمەش دەقی (بەلاغی هـاوبەشـــی كۆبونەوەی ١١/٧/ ١٩٨٦تارانی) یەكیتی نیشتمانی و پارتی دیموكراتی كوردستان :

بەلاغی هاوبەشی كۆبونـەوەی ١٩٨٦/١١/٧
پارتی دیموكراتی كوردستان و یەكێتی نیشتمانی كوردستان
لە تاران

لە رۆژی ١٩٨٦/١١/٧ دا وەفدی پارتی دیموكراتی كوردســـتان – عێراق بە ســـەرۆكایەتی هەڤاڵ ادریس بارزانی و وەفدی یەكیتی نیشـــتمانی كوردســـتان بە ســـەرۆكایەتی هەڤاڵ مامجەلال كۆبونەوەی هاوبەشـــیان كرد بۆ چارەســـەركردنی كێشـەی نێوانیان و داڕشـتنی بنچینەو ڕێ و شـوێنی پەیوەندی دۆسـتانە و هاوكاری نێوانیان ڕوو لە كۆكردنەوەو یەكخسـتنی هەمو هێزو توانای گەل و وولاتەكەمان بۆ روخاندنی ڕژێمی بەعســـی عەفلەقی لە عیراقدا و مســـۆگەركردنی مافە ڕەواكانی گەلەكەمان.

میوانداری كردنی كۆماری ئیسلامی ئێران لە هەردوو وەفدەكە و پشتیوانی كردنی لە یەكیتی هێزە شۆڕشگێڕەكانی گەلەكەمان و خۆشحاڵی و دەوری ئیجابیان لە پێكهاتنی پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان، شایەنی سوپاس و ڕیز لێنانە.

لەم كۆبونەوە گرنگەدا وەفدی هەردوولا بە گیانی بەرزی هەست كردن بە مەسئولیەت و بە ڕاشكاوی لە مەسەلە گرنگەكانی كوردستان و عیراق و ناوچەكە دوان، بەر لە هەمویان پێویستی یەكخستنی هێزە شۆڕشگێڕەكانی كوردستانی – عێراق و پیكهێنانی بەرەی نیشتمانی فراوانی عێراق و كۆتایی هێنان بە جەنگی نارەوای عیراق دژی كۆماری ئیسلامی ئێران بە ڕوخاندنی رژیمی فاشی عێراق و ئەركەكانی ئەمڕۆی خەبات و مافی ڕەوای گەلی كورد.

لە ئەنجامی گفتوگۆی برایانەو دڵسۆزانەدا پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق و یەكێتی نیشتمانی كوردستان پیكهاتن لە سەر :

١-هەوڵی تەواو و بەردەوام بۆ بەگەڕخستنی هەمو توانای هەردولا بەرەو روخاندنی ڕژێمی بەعسی عەفلەقی.

٢-دابین **كردنی ئازادی چالاكی سیاسی ،عەسكەری، ڕێكخراوەیی هەردولا** لە هەمو ناوچەكانی كوردستانی عێراق بۆ گەشەپیدانی خەبات.

٣-وەستاندنی چالاكی ڕاگەیاندنی هەردولا لە دژی یەكتر، چە چالاكی ڕاستوخۆ بێت یا ناراستەوخۆ.

٤-ڕێگەگرتن لە شەڕی براكوژی و حەرام كردنی.

هەروەها ڕێكەوتنیكی هەمەلایەنەی سیاسی ، عەسكەری، ئیعلامی دوو قۆلی مۆركرا و كۆمێتەیەكی بەرز لە سەركردایەتی هەردولا دیاری كرا بۆ دانانی ڕی و شوێنی جێ بە جێ كردنی ڕیكەوتنەكەو گەشەپیدانی پەیوەندی نێوانیان.

جەماوەری خەڵكی كوردستان

تێكۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەكان

كێشەو ناكۆكی ناو جوڵانەوەی ڕزگاریخوازانەی گەلەكەمان بە گشتی، كیشەو ناكۆكی نێوان پارتی دیموكراتی كوردستان –عیراق و یەكیتی نیشتمانی كوردستان بە تایبەتی هۆیەكی كاریگەرو كۆسپیكی گەورە بو لە ڕیگەی گەشەكردن و بۆ پێشەوە چوونی جولانەوەی گەلەكەمان. لە ڕیگەی كۆكردنەوەو بە گەڕخستنی بەشی هەرە فراوانی كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان پیكهاتن و هاوكاریشیان بایەخیكی گرنگ و شوێنەواری كارگەر لەو بوارەدا ئەخاتەوە. دۆست دوژمنەكانی گەلەكەمان ئەجوڵێنی بۆیە بە یەك دەنگ داوا لە كۆمەڵانی خەڵك و لایەنە سیاسیەكان و تیكۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەكان ئەكەین كە دڵسۆزانە و هوشیارانە

پشـــتیوانی لە ســـەركەوتنی ئەم ڕێكەوتنە بكەن و وریای پیلان و دەس تیوەردانی دوژمنان بن.

پارتی دیموكراتی كوردستان-عیراق ئیمزای ئیدریس بارزانی

یەكێتی نیشتمانی كوردستان ئیمزای تاڵەبانی

١٩٨٦/١١/٨

ئەوە دەقی بەلاغەكەیە كە بەوجۆرە نوســـراوە بێ دەســـكـاری وەكو خۆی نوسیومەتەوە . گەر لە خاڵەكانی ١ و ٢ و ٣ وردبیتەوە چەندپاتی ووشەی (هەردولا) دەكاتەوە، خاڵی ٢ و ٣ دەربارەی وەستاندنی پەیوەندی پارتیە بە ئاڵای شـۆڕشـەوە ، دەردەكەوێت خاڵی ٣ كە گرنگترین خالەكانی ڕێكەوتنەكەیانە لە دژی ئاڵای شۆڕش بووە.

ئەو مەرجانەی ڕێكەوتنەكەیان گەرچی ناوی ئاڵای شـــۆڕش نەهێنرابوو بەڵام بەڕوونی خاڵەكانی پێیان لەســـەر هاوكارینەكردنی نەیارەكانی یەكتری دەكرد. لە ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٨ پارتی بە فەرمی ئاگاداریانكردین بە پێی بەندەكانی ڕێكەوتن لەگەڵ یەكێتی نیشـــتمانی بەرنامەكانی ئاڵای شـــۆڕش كە لە ئێســـتگەكەی ئەوانەوە پەخش دەكرا ڕادەگیریت. ڕۆژی ١٩٨٦/١١/٩ داوای كۆبونەوەم لەگەڵ علی عبداللە ســـكرتیری پارتی دیموكراتی كوردســـتان كرد. ڕۆژی ١٩٨٦/١١/١٠ كۆبونەوەم لەگەڵ علی عبداللە لە مەكتەب سـیاســی پارتی لە ڕاژان كرد، وتیان ڕیكەوتن بووە لەگەڵ جلال تـاڵەبـانی لەســـەر ســـێ خـاڵ ، یەكەم: ئـازادی كـار بۆ لایەنە ڕێككەوتووەكان. دووەم: ڕاوەستانی شـەڕی ئیعلام و بەرنامەكانی ئاڵای شـۆڕش . ســـێهەم: دابەزینی معارەزە (بە تـایبەت) یەكێتی نیشـــتمانی و پـارتی دیموكراتی كوردستان بۆ باشووری كوردستان. داوام لە علی عبداللە كرد كە ڕێگە بدەن با دوا بەرنامەی ئێمە بڵاوبێتەوە لە ئێستگەكەیانەوە، كە تایبەت دەبێت بە بروسـكەی جفرە دار بۆ هەموو كۆمێتەو بنكەكانی ئـاڵای شـــۆڕش تـا ئـاگـاداری وەزعەكە بن. ئەو ڕەزامەندی دەربڕی.

ڕۆژی دوایی بەرنـامەی رادیۆی ئـاڵای شـــۆڕشـــم لە گەڵ هـاوڕێ كـامەران تۆماركرد ســـەرەتا وتارێكم نووســـی بوو لەســـەر ڕیكەوتنەكەی یەكیتی و پارتی، و ئەو ڕێكەوتنەو، كۆتـایی هێنـان بە شـــەڕی نـاوخۆم بە دەســـتكەوتێكی گەورە و بەدیهاتنی یەكێك لە خاڵە ســـەرەكیەكانی تیكۆشـــانی ئاڵای شـــۆڕش ناوبردبوو، لە بەشی دوومی بەرنامەكەشدا كۆمەڵیك بروسكەم بە جفرە نوسی بوو بۆ كۆمێتەكانی ناوەوە و بۆ بنكەی شەهید مناف و هاوڕێ یانی گەرمیان(ئازاد فقێ عەلی) سەبارەت بەو ڕیكەوتنە. وەكوجاران شـریتە تۆماركراوەكەمان نارد بۆ پارتی تا لە ڕادیۆكەوە بڵاوبكریتەوە، لە كاتی كردنەوەی ڕادیۆكە زۆر گوێمگرت لەگەڵ هاوڕێیان بەڵام لە خشـــەخشـــێك زیاتر دەنگ نەبوو، زانیم بەرنامەكەی ئێمەیان ڕاگرتووە، بەڵام

چاوڕوانیم نەدەكرد بەو زوویی یەو بەوجۆرە دوابەرنامەی ئێمە ڕابگرن، وامدەزانی هیچ نەبێت ئەو بەرنامە تۆماركراوەی ئێمە دەكەنە دوا بەرنامە، بە تایبەت داوام لە علی عبداللە كردبوو كە بڵاوكردنەوەی ئەو بەرنامەیە بۆ ئێمە زۆر گرنگە و ئەویش بەڵێنی دا بۆمان بڵاوبكەنەوە .

ئەو هەڵوێســـتەی پـارتی بۆ من چـاوەڕوانكراوبوو، بەڵام ئەوەی ئـازاریـدام بڵاونەكردنەوەی بروســـكەكـان بوو. دوای چەنـد ڕۆژێـك لە گەڕانەوەی ئیدریس بـارزانی لە تـاران ئیمە بێدەنگیمـان لێكرد، ئەو نـاردی یەكتر ببینین. منیش لە ١٩٨٦/١١/١٥چووم وەك هەموو جـارێـك علی عبـداللە وچەنـد ئەنـدام مەكتەب سـیاسـیەك لەوێ بوون، هاوڕێ یەكیشـم لەگەڵ خۆم برد، باش بیرم نیە كێ بوو، پێموابیـت هـاوڕێ بـابكر درەیی بوو، ئیـدریس بـارزانی وتی وامـدەزانی دوای گەڕانەوەم دێیت و پرسیار لەسـەر ڕێكەوتنەكە دەكەیت؟ من زۆر گلەییم لە ئیدریس بارزانی كرد كە مەكتەبی سـیاسـییان بەو چەشـنە خیراو كوت وپڕە بەرنامەكانیان وەستانین تەنانەت نەیانهێشت بروسكەكانیشمان بڵاوبنەوە، وتم بەو جۆرە دەتانەوێت لە یەكێتی بگەیەنن كە لەوان بە پەلەترن بۆ جێبەجێكردنی ڕێكەوتنەكەتان تا ڕێگاتان بۆ بكەنەوە بچنەوە ناوچەكانی ســولەیمانی، وتم دڵنیابن بریاری گەڕانەوەی ئێوە بۆ ناوچەكانی ژێر دەسەڵاتی یەكتر لەدەست جمهوری ئیسلامی ئێراندایە نەك یەكێتی، و یەكێتی نـاتوانێـت لە ئێســتـادا ڕێگربێـت، بەڵام ئەم هەڤـاڵانەی ئێوە كـارێكی پەلەیـانكرد. لە دەم وچـاوی ئیـدریس بـارزانی دا دیـاربوو بەو كـارە پەلەیە زۆر نارەحەت بووە، بە تایبەت پێش چوونەكەی بۆ تاران پەیمانی دامێ كە دۆستـایەتیمان بەردەوام دەبێت. ئەو جارێكیتریش چەند بارەی كردەوە كە ئێمە دۆســـتی ئەوانین و دەست بەرنادەن لە دۆستایەتیمان، بە پیكەنینیشەوە وتی ئێوە كۆمەڵەكەی خۆمن چۆن دەستبەردارتان دەبم.منیش وتم ئێمە ماركسیستین كۆمەڵەی كەس نین. من دەمزانی ئەو قسـانە لە ناخیەوە دەیكات و ڕاسـتدەكات، بەڵام دەشـمزانی كە لە ناو مەكتەب سـیاسـیاندا كەسـانێك هەن لەژێر كاریگەری لایەنی دەرەوەی بریارەكانی ئەو ڕەفتـاردەكەن. پەیوەنـدی سـیاسـی من لەگەڵ ئیدریس بـارزانی تونـدوتۆڵ بوو، گەلێكجار كە بیویستایە بۆچوونە تایبەتیەكانی خۆی دەربڕێت سەبارەت بارودۆخێكی سیاسی دیاریكراو، لە ژوورەكەی علی عبداللە هەڵدەساو دەیوت با بچینە ژوورەكەی ئەوبەر قسـە بكەین، لەوێ دوور لە قسـەی دیپلۆماسـی زۆر بە ڕوونی ڕاكانی خۆی لەسەر حزبەكان باشووری كوردستان،عێراق و ناوچەكە دەردەبڕی.

هاوڕی حاجی مەمۆ ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ماوەیەك بوو چووبوە بنكەی شـــەهید منـاف. تـا لەوێوە پەیوەنـدی بەردەوام بێـت لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر. **بۆ بەهێزكردنی بنكەكە و بۆ دروســـتكردنی پەیوەنـدی و بەســـتنەوەی هەردوو كۆمێتەی هەولێرو سلێمانی و كركوك بە یەكەوە،** هاوڕێ شیخ حسێن و ژمارەیەك

پیشـــمەرگەیترمان نارده بنكەكە.. بە بەرواری ١٩٨٦/١١/٢٧ نامەیەک لە ئەڵقەی سـەرەكی شـەهید مناف ئاراسـتەی دەزگای ڕیكخسـتنی ئاڵای شـۆڕش كرا، ئەمەش دەقی نامەكەیە وە خۆی دەنوسمەوە:

نامەی بنكەی شێهید مناف بۆ ل.س

كرێكارانی جیهان یەكگرن

ئاڵای شۆڕش ژمارە/١

ئەڵقەی سەرەكی شەهید مناف بەروار/١١/٢٧/ ١٩٨٦

بۆ بەڕێز دەزگای ڕێكخستن

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

دراسەی زانستیانە خەباتی شۆڕشگێڕانە ڕێكخستنی پۆڵاییانە

هـاوڕی یـان دوور نیە ئێوە ئـاگـاداری وەزعی ڕیكخســـتنی لای ئێمە بووبن، ئێمەش بە پێویستی دەزانین كە زیترو بە روونتر ئاگادارتان بكەینەوە.

لە سەرەتای دامەزراندنی بنكەی شەهید مەناف تا ئێستا، هەرچەند لە ناو هاوڕی یانی پیشـــمەرگە چەند جار تەشـــكیلات كراوە بەڵام تا ئەو ماوەیە نەتوانراوە كە كۆبونەوەی ئەڵقەكان بكریت و ڕێكخستن بە شێوە سروشتیەكەیەوە ڕیچكەی خۆی بگرێت. ئەوەش دیارە ســـەلبیاتەكانی دەگەڕیتەوە پاڵ ئەو هەمو ســـەلبیاتانەی ناو بنكەكەو هۆیەكەشی ئەگەر بتانەوێ ئەوا دەتوانین بە درێژی بۆتان بنووسین.

ئیستاش كە كۆمەڵێ هاوڕێتان نارده بنكەكە، وەزعەكە تەواو گۆڕاو بە هاوكاری تەواو توانرا زۆر لەو كەم و كوڕیـانە نەهێڵرێن، یەكیـک لەو هەنگـاوە بـاشـــانە مەسـەلەی ڕێكخستن بوو. توانرا دووبارە تەشـكیلات ڕیک بخرێتەوەو ئەمجارە ئەو خەڵكانە دابنرێن بۆ سـەرپەرشـتی ئەڵقەكان كە بە پەرۆش بن بۆ ڕێكخسـتن. ئەوەبو پێش ماوەیەک كۆبوونەوەی ئەڵقەی سەرەكیمان كرد ، هەرچەندە بە شێوەی ڕاپۆرت نەمان نووسـیوە بەڵام كارمان بە بڕیارەكانیەوە كردو یەكەم كۆبونەوەی ئەڵقەكانمان كردو لەم ڕاپۆرتە باسی ڕاپۆرتی كۆبونەوەكانتان بۆ دەكەین.

ئەمرۆش بە ئامادەبونی هاوڕی یانی ئەڵقەی سـەرەكی و بە ئامادەبوونی هاوڕی شـــیخ حســـین كە نوێنەری دەزگای پێشـــمەرگایەتیە لە كات و شـــوێنی دیاریكراو كۆبونەوەی خۆمان كردكە لەو خاڵانەی خوارەوەدا كۆ دەبێتەوە:

١-ڕیكخسـتن : تا ئێسـتا ئەڵقەكانمان دابەش بوینە بە سـەر پێنج ئەلقەی سـەر بە ئەڵقەی سەرەكی.

٢-بەرنامەی كۆبونەوەكان : پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش وەک ناسنامەیەک دانراوە بۆ شـیكردنەوەو گفت و گۆ لەسـەركردنی لە ناو كۆبونەوەكان بەند بە بەند. هەروەها خوێندنەوەو گفتوگۆكردن لەســـەر بابەتە فیكریەكانی ئاڵا دەری دەكات، لەگەڵ ئامادەكردنی بابەتی تری زانستیانە بۆ هاوڕێ یان.

٣-گیروگرفتەكان : بە هۆی دواكەوتنی كۆنفرانس و مەعامەلەنەكردنی ڕاست دروست لەگەڵ ناكۆكیەكانی ناو ئاڵا، ئیستا كۆسپی گەورەی بۆ ئێمەش دروست كردووە، خەڵک هەیە ویستویانە بە ئیتجاهی تەكەتول و بەرەلایی بەرن . ئێمەش ئەوەندەی لە تواناماندیە ئەوەیە ڕێ لەو جۆرە كارانە بگرین و هەوڵیان لەگەل بدەین كە واز لەوجۆرە ڕەفتارانە بێنن، ئەوەی هەر بەردەوامیش بێت لە ئاژاوەو پشێوی دیارە دەبیت ئیجرائاتی لەگەل دا بكرێت.

٤-ڕەخنە : بەهۆی ئەو ماوەیەی كە هەندێ ئاگاداریمان لە شار هەیە دەبینین تا ئێستا لەوەتەی كۆمێتەی تازە ی هەولێر دانراوەتەوە ڕاستەوخۆ پەیوەندیان هەر بە هاوڕێ یان (حاجی مەمۆ) و (هاوڕی وریا) هەیە بە بێ ئەوەی تنسیقیان لەگەڵ كۆمێتەكانی تر هەبێت! هەروەها ئەوانەی تازە دانراون بە ئەندامی كۆمێتەی هەولێر خەڵكێكن لە ماوەیەكی زۆر كورتدا بونەتە ئاڵای شۆڕش لەگەڵ ئەوەشدا خەلكی كۆن و بە توانا پشتگوی خراون. هەروەها لە ناو ئەندامانی كۆمێتەی شار جاش خەفیفەی تێدایە كە لەگەڵ بیرو بۆچوونی ئێمە بە هیچ شێوەیەک ناگونجێت، كە جاش خەفیفە نەک هەر نابیت ببێتە ئەندامی كۆمێتە بەڵكو نابێت بخرێتە ناو ریكخستنیشەوە.

داواكاری : ١-ئومیدەوارین هاوكاریمان بكەن لە چارەسەركردنی گیروگرفتەكانی بنكەكەمان و ئەگەر بتوانرێت نوێنەری دەزگای ڕێكخستن خۆی سەردانێكی ناوچەكە بكات و بە چاوی خۆی واقعەكە ببینێت .

٢- هەروەها لە بۆ بەرنامەی كاری كۆبونەوەكانمان ئەگەر بابەتی پێویستی تر هەیە ئاگادارمان بكەنەوە

4 - ئەو ناكۆكیانەی كە هەن گەیەندراونەتە ڕادەی جیاكردنەوەی جەماعەت و دیعایەی بۆگەن كردن لەناو خەڵک و حیزبەكان و ساردكردنەوەی پێشمەرگە كە بۆتە هۆی ئەوەی لەوەتەی ئەو بنكەیە دامەزراوە زیاتر لە (٢٥) پیشمەرگە تەسلیم بە ڕژیم ببێتەوە. هەروەها دروستكردی قڕەقڕ و شەر لە نێوان دا. هەروەها دیفاعكردنی كوێرانە لە حزبی شیوعی عێراقی كە جەماعەتی حشع خۆیان ئەو دیفاعە لە خۆیان ناكەن، ئەوانە بە هاندانی حاجی مەمۆ ڕوودەدەن، ئیتر ئینجا ئەگەر بێت و ئێوە جارەسەری ئەو وەزعە نەكەن ئەوە مەجبوور دەبین خۆمان چارەسەری بكەین

ئیتر بۆ پێشەووە

ئەڵقەی سەرەكی شەهید
مەناف

تێبینی :
بۆ ئاگاداریتان ١- ئەڵقەسەرەكیەكەمان بەم شێوەی خوارەوەیە

١-هاوڕێ وەرزێر لیپرسراوی ئەڵقەی سەرەکی
٢-هاوڕی شوانە ئەندامی ئەلقەی سەرەکی
٣-ئازاد چاوشین =
٤-دکتۆر ئازاد =
٥-فوئاد =

هەر ئەڵقەیەک لە پێنج هاوڕێ پێک هاتووە کە هەر یەکەی لەو هاورێ یانەی سەرەوە سەرپەرشتی دەکەن.

٢-هەندێ کەس هەن بەو تەشـــکیلاتە ڕازی نین، ئەوانەن کە لە دەوری حاجی مەمۆن، ئیتر ئەوەش ڕووبەڕووی ئێوە دەبیتەوە.

٣-بەرنامەمان بۆ کۆبونەوەکان لەسەر ئەساسی پرۆژەی بەرنامەکەیە، بەڵام ئەو خەڵکانەی باسـمانکردن کۆسـپ دروسـت دەکەن و بە ئاشـکرا دەڵین پێویسـتمان بە دیراسە نیە و یەخەی هاوڕی یان دەگرن و بۆ ئیستفزاز پێ یان دەڵێن سۆڤیەت قەڵای سۆسیالزمەو حزبی شیوعیش تەحریفی نیە و تا کۆتاییەکەی.

ئەڵقەی سەرەکی شەهید مناف

ڕۆژی ١٩٨٦/١٢/٦ هەموو ئەو هاوڕی یانەی شـــەڕیان بوو لەگەڵ عیماد ئەحمەد لەگەڵ یەکتری ئاشتم کردنەوە.

نامەیەکی حاجی مەمۆ بۆ لیژنەی سەرپەرشتی

لە بنکەی شـەهید مەنافەوە نامەیەکی ئەندامی لیژنەی سـەرپەرشـتی حاجی مەمۆ هات بۆ لیژنەی ســەرپەرشــتی، وا لە خوارەوە گرنگترین خاڵەکانی دەنوســمەوە تا خوێنەر وێنەیەکی بارودۆخی ئەو ڕۆژگارەی لەپێش چاوبیت بۆ بەرچاوڕوونی لە ١٩٨٦/١١/٨ بەیـانی دووقۆڵی جلال تـالەبـانی و ئیـدریس بـارزانی ســەبـارەت ڕێکەوتنیان بڵاوبووەوە و هەرهەمان ڕۆژ مەکتەبی ســیاســی پارتی کەوتە جێ بەجێکردنی خاڵەکانی ڕێکەوتنەکەو بەرنامەی ئێســتگەکەیان وەســتاندین، نامەکەی حاجی مەمۆ مێژووی ١٩٨٦/١٢/٦ ی لەسەرە :

بۆ ل.س ی تیکۆشەر

پێشەکی سڵاویکی هاوڕێ یانەی گەرم
هیوامان خۆشی و سەرکەوتنتانە

پێش مـاوەیەک نـامەیەکی جفرە دارمـان لە ڕیگەی هەڤـاڵێکی پـارتی (صـــــابر خۆشـــناو) و لقی دوو بۆ ڕەوانە کردن بەڵام دیارە هیچ دەنگتان نەبوو، بۆیە ناچار

بوین هاوڕێ گۆران ڕەوانە بکەین، چ بۆ هێنانی ئەو ئەدەبیاتەی چاپ کراوەو چ بۆ ئەوەی لە هەمو مەسەلەکان ئاگاداربن.

١-بە پێویستی دەزانم هەندی شتی ئەو نامەیەی ڕابردو دوبارە بکەمەوە

بە ڕا ستی ڕەخنەی زۆر توندم لێتان هەیە بە تێکڕا و بە تایبەتیش مەبەستم هاوڕێ مەلا یاسینە، کە ئەو زۆر خۆی هەڵدەکێشاو (تەحەدامانی دەکرد) لەوەی ڕیگای هیچ جۆرە تجاوزێک نادات. کەچی ئەوەی لای من ئاشکرابێت کە تەنیا قسەبوو، چونکە ئێمە بەر لە هاتنە خوارەوە کۆبونەوەیەکمان کرد و پێکەوە (وشەکە باش ناخوێنرێتەوە) بە یەکتری کە لانی کەمی ڕیک و پێکی و ڕێزگرتنی یەکتری لەبەرچاو بگرین و بە یەکەوە بریارماندا کە هەمو ئەو جفرانەی مامۆستا عادل بۆ ئەم و ئەوی ناردوە لە خوارەوە و هیچ بروسکەیەک بە بێ ئاگاداری من بۆ هیچ یەکیک لە سنوری ناوچەکانی هەولێر لێ نەدرێ ، نامە بۆ شێخ حسێن لە ڕیگەی منەوە بێت چونکە تەنیا من بەرپرسی سەرەکی ئەو ناوچەیەم لە جیاتی (ل.س). لە گەڵ بەڵێنەکانی خۆتان ڕاستگۆ نەبوون، بەڵکو هەر بەدوای من کەوتنە بروسکەو بروسکە کاری بۆ ئەوانەی خوارەوە.. بە ئاشکرا پیرۆزبایی خۆتانتان بۆ بڵاوکردنەوە لە ئێستگەکەتان، لە دوایش دا ، پاش هەمو کەسێک بروسکەیەکی نامەفهومتان بۆ ئێمە لیداوە.

حەزدەکەم ئەو جۆرە کارانەی ئەوانەی ناردوتانەتە خوارەوە بۆ گەڕەلاوژێ و کاری نا مەسئولانە و ئەوانەی خۆشتان دەیکەن بای سەرە مویک کار لە مەعنەویەتی ئێمەو ئەو هاوڕێ یانە ناکەن کە دڵیان بە قوربانی دان و ماندوبونی هەمولایەک دەسوتێ، بگرە هەناسەیەکی نوی یان وەبەر هێناوین کە بۆ هەمو جۆرە هەڵس و کەوتێکی ئینقلاب چی یەتی وپیلان گێری و گێرە شێوێنی بالمرصاد بین و لەبەردەم هەمو کاری نامەسئولانە بچەقین، من گەلێ بریاری قورسم دابو بەڵام ئەم جۆرە بێ ویژدانیەتان وای لی کردم بە خۆم دا بچمەوە، بە ئاسانی مەیدان چۆڵ نەکەم و ئەوەی بۆم بکرێ بۆ پاراستنی ئاڵای شۆڕش ! وەک دیاردەیەکی نوێ درێخی نەکەم لە پشتگیری و هاوکاری هاوڕێ تێکۆشەرو پاک و ڕاستگۆو چاونەترسەکان، جا ئیتر با پێنج کەس بین.

٢-نازانم بۆ مەسەلەی کۆنفرانس بەستنەکە چیتان کردوتەوە، تکایە لەگەڵ هەڵگری نامە هاوڕێ گۆران وەڵاممان بدەنەوە، لەگەڵ ناردنەوەی هاوڕێ یان خۆشناو و م.مهدی و علی و سەرهەنگ،،بلاوکراوەکان لە هەر یەکەی (١٠) دانەمان بۆ ڕەوانە بکەن.

٣-ئەگەر کاک سالار هاتۆتەوە، بەڵکو هەندێ پارەمان بۆ ڕەوانە بکەن چ بە دۆلار بێت یاخود دیناری عێراقی، چونکە چەندان مانگە یەک پێشمەرگە یارمەتی وەرنەگرتوە و هەندێ پارە مان لە هەڤاڵانی (اتجاهی دیموکراتی شۆڕشگێڕ)بە

قەرز وەرگرتوە لێرە زۆر یارمەتی یان داوین بە تایبەت لە ڕووی ئازوقەوە، چونکە ئێســـتا بریارمان داوە ئەو یارمەتی یەکەی (**حشـــع**) چی تر وەرنەگرین بۆ هەندێ زروفی پێویست، لە پێشـەوە خۆیان گوتویانە بۆ هەر پێشمەرگەیەک (١٠) دینارتان دەدەینێ بەو مەرجەی چەند کەســـتان لە مقر بێت ئەوەندەمان بدەنی ،ئێمە ئێســـتاو ڕابردووش بەردەوام لە (٣) پێشـــمەرگە زیاتر لە مقر نەبوە بە بەردەوامی، بۆیە بە پێویستم نەزانی ئەوەندەش وەرگرین، تەنیا مانگی (١٠)ی ڕابوردو (١٠٠) دینارمان لێ یـان وەرگرت، چونکە هیچ ئـازوقە لە مقر نەمـابوو، بۆیە تـا دەکرێ هەنـدێ پارەمان بۆ ڕەوانە بکەن..ئەگەر دەشـــتانەوێ ، ئێمە هەتا مانگی (٣-٤) خۆمان بۆ کۆنفرانس ئامادە دەکەین ، هەرچەندە ئەو شـــوینەی مقر ڕەنگبێ تۆزێ مەترســـی هەبی بۆ هێرشـــی رژێم، بەڵام هەڤالانی اتجاه شـــوێنی چاکتریان لە ئێمە هەیە و کە زۆر ســـەلامەت و دوورە لە هەمو شـــتێک و شـــوێنێکی زۆر چاکە، ئەگەر بریاری هاتن دەدەن ، بەڵکو ئاگادارمان بکەنەوە کە هەم شـــوێنەکە ئامادە بکەین هەمیش ئازوقەو شتی پێویستی لی دابین بکەین.

٤-تێکرای دۆستان و هاوڕی یانی خۆمان و لایەنگرانمان لە ناوچەکانی هەریرو شـــەقڵاوە و بەڕانەتی ڕەخنەی زۆریان لێمان گرتوە، کە ئەو برادەرانەی ناردوتانە خوارەوە بە شـــێوەیەکی زۆر نابەجێ پارەیانن کۆکردۆتەوە کە تا ڕادەیەک بەگران کەوتۆتە سەرمان کە زۆر لە کارو کردەوەیەکی (ینک) و ئەم و ئەو دەچێ..

٥-بۆیە ســـەرلەنوێ تەئکید لەســـەر ئەوە دەکەمەوە کە تا پەلە بکەن لە بەســـتنی کۆنفراس شـــتێکی چاک و ســـودبەخشـــەو قازانجی زۆری دەبێ، ئیمە بە پێ ی هەســـتکردنمـان بەم واقعە کۆبونەوەی خۆمـان بۆ مـانگێکی تر دوا دەخەین کە بریـاربوو ١٢/١٥بێ، بەڵام چـاوەڕوانی گەڕانەوەی هـاوڕێ گۆران و ئەنجـامی سەفەرەکەی دەکەین و لەسەر ئەوە کۆبونەوەی خۆمان دەکەین.

٦-تکایە بە دوورودرێژی لەســـەر وەزعی خۆتان لە ناوچەکانی ســـلێمانی و هەنگاوەکانتان بۆمان بنوسن، هەروەها دەربارەی وەزعی ئاڵا لە ئێران و هەڵوێستی ئێستایان و مەسەلەی چەکەکان و شتی تری لەم جۆرە.

٧-لەســـەر وەزعی (ینک) بە درێژی بۆمان بنوســـن و دەربارەی ئەو ڕێکەوتنەی لەگەڵ پارتی کراوە ئاگادارمان بکەنەوە لە هەمو هەڵوێستەکانی ئەوان و خۆتان.

٨-تـا دەکری بە هەر شـــێوەیەک بێت **تـایپیکمـان بۆ ڕەوانە بکەن لە نەوعی (المپیا) ی بچوک** بۆ هەندێ کاری پیویســـت و یارمەتی دانی هاوڕی یانی شـــار بۆ نوسین و بڵاوکردنەوەی بەیاننامەی پێویست و بە پەلە.

٩- ئەگەردەکرێ هاوڕی یان هاتنە خوارەوە لەگەڵ گۆران **چەکداریان بکەن** ، چ **ئەگەر لای خۆتان هەیە چ لە پارتی وەرگرن.**

١٠-ئەوە هەڤال قادر عزیز هاتۆتە خواکورک ئەگەر پێ تان دەکرێ میوانداری بکەن و لە نزیکەوە قسانی لەگەڵ بکەن.

١١-تكایە لە هەموو مەسەلەكان بە پێ ی ئەوەی زۆر نهێنی یە بە پێی جفرەكە داومەتە كاك مەلا یاسین بۆمان بنێرن.
لە كۆتایی دا دوبارە تەئكید لەسەر ئەوە دەكەمەوە كە هەموو شتەكانمان بە درێژی و پوختی و گشت لایەنی بۆ بنوسن و چاوەڕوانی وەڵامی ئێوە دەكەم و هەمو شتێكم بۆ ئەو كاتە پاش داوە.
تێبینی :
١-ئەگەر مۆرێكی (ل.س) بۆ ئێرەو مۆری ڕیكخراوی شارەكانمان بۆ بنێرن زۆر باشە.
٢-لەوە دڵنیابن ئەگەر ئێوە ئامادە نەبن بۆ كۆنفراس بەستن ، ئێمە ناچارین **كۆنفراسی محلی خۆمان دەبەستین و هەموو شتێک دەبڕێنینەوە.**
٣- ئەوە لەگەڵ هاوڕێ گۆران دەقی ئەو نوسینەی خۆم بە ناوی (بەركولێک وشە) بۆ رەوانە كردن ، بەو هیوایەی لە چوارچێوەی نوسینەكانی تر بكەوێتە ژێر چاپ و بڵاوبكریتەوە. بەڵام بە بێ ئەوەی كەس مافی دەستكاری تاكە وشەیەكی هەبێ، چونكە خۆم لێ ێ بەرپرسیارم.

ئیتر هەربژین

هاوڕێ تان
سیروان
١٩٨٦/ ١٢/٦

نموونەیەک لە بێ دیسپلینی

نامەیەكم لە (هاوڕێ ڕیبوار) ئەندامی كۆمێتەی شارەوە پێ گەیشت، سەبارەت چوونی پ.م هاوڕێ ئەحمەد سدیق (كە نامەی دەگواستەوە لە نێوان شارو لیژنەی سەرپەرشتیدا) لە گەڵ دوو پێشمەرگەیتر بۆ شار و مانەوەیان لە ماڵی ئەودا لەو ڕۆژگارە پڕ مەترسیەدا**!** و بێ ئاگاداری و ڕەزامەندی لیژنەی سەرپەرشتی. دیارە ئێمە وەک لیژنەی سەرپەرشتی ئاگاداری ئەوە نەبووین سێ پێشمەرگە بە جارێک بڕواتە ناوشار. لە هاوڕێ ی پۆست بەر زیاتریش كەسیتر بۆی نەبووە ماڵی ئەندام كۆمێتەیەک بزانێت . لە نامەكەیدا بۆ عادل نوسیی بوی : بەریز ئەم هاوڕێ پ.م مانە كە لە لایەن بەڕیزتانەوە نیردرابون بۆ كۆمێتە**!** (دیاربو ئەحمەد سدیق سەربەخۆ ئەو دوو پێشمەرگەیەی شوێن خۆی خستبوو كە بۆ سەردانی كەس و كاریان چووبوون**!**) ئەوانیش وایان زانیوە ئێمە ناردومانن. دواتر :
هاوڕێ رێبوار لە نامەكەیدا بۆ عادل نوسیویەتی : هاوڕێ ی بەڕێز ئەو برایانە لای من بوون تا ڕۆژی هاتنەوەیان، بەڵام لە ڕووی پاراستنی ڕیزەكانی ئاڵاوە دیارە ئەمەوی پێت ڕابگەیەنم هاتنی "٣" كەس بۆ كارێک بە جێ نیە و ڕازی نابین بەوجۆرە كارەكان بەڕێ بكرێ، چونكە هەریەكێ لەوانە داوای بینینی دایک باوک

و برادەرو كەس و كاریان دەكەن كە بەجێ نیە..دیارە هاوڕێ ئەحمەد یا هاوڕێ محمد كافیە بۆ گەیاندنی پۆستیک، دیارە ئێوەش ئەم داوایەتان لا بەجێ یە......
هەموو نامەكان من دامخستووە بۆ ئاگاداریت چونكە هاوڕێ سەردار دایە دەست من و وتی دایخە. نامەكان بە دوو قەڵەم نوسـراون ناوەوە بە جافەو دەرەوە بە مرەكەب. نامەكەی كۆمێتە لەسەر بریاری هەموو ئەندامانی كۆمێتە بووە.....
هاوڕێ تان
ڕێبوار
١٩٨٦/١٢/١١
ئەوە بەشێكە لە نامەكەی هاوڕێ ڕیبوار .. كە دیارە حەق بەو هاوڕێ یە بووە و ئەوانە سەربەخۆ ئەوكارەیان كردبوو، ئەو جۆرە بەرەڵایی یە دەشێت بە كارە سات بگەڕێتەوە بۆ ڕیكخستن و بۆ خۆیشیان..

هەوڵێكیتر بۆ شكاندنی زیندان

لە ناوشـارەوە، ئاگاداركرام ئەوان خەریكی دارشـتنی پلانیكن بۆ ئازادكردنی مەلا بەختیار، بۆ ئەو كارەش پیویستیان بە مقەستێكی گەورەیە بۆ شكاندنی قوفڵ، دەبوو كارەكە زۆر بە نهێنی و پەلە ئەنجام بدریت، پاش ئەوەی لەگەڵ دایكی زیلان-ڕوناكی شـێخ جناب قسـەم كرد، هەوڵەكەی پێ باش بوو، مابۆوە گەیاندنی ئەو مقەستە گەورەیە بە شار. لەگەڵ ڕوناكی هاوسەرم قسەم كرد ، وەک هەمیشە لە ئەنجامدانی كرە پڕ مەترسیەكانی ڕێكخستندا ئامادەبوو بیاكات، ئەوكارەشم سپارد بە روناك محمد نوری عبداللە ی هاوڕێ و هاوسـەرم، لەو كاتەدا هاوسـەرەكەی مەلا یاسینیش دەیویست بگەڕێتەوە بۆ شار ئەویش ناوی ڕوناك بوو، بریاردرا هەردوو روناك پیكەوە بڕۆن، **لێرەدا گێرانەوەی بەسـەرهاتەكە دەدەمە دەسـت ڕوناك نوری هاوسەرم لە زاری خۆیەوە باسی بكات و بیگێڕێتەوە :**
(سڵاوم بۆ خوێنەرانی بەڕێز: من ڕوناكی هاوسەری مامۆستا عادل، بە ڕاستی مێژووی ڕۆژەكانم بیر نەماوە، بەڵام كاتێک مامۆسـتا عادل لە زێوێ هاتوو پێ ی ووتم" روناک كارێكی زۆر پەلەمان هەیە و زۆریش گرنگە، هەوڵێكیتر دەیدەین بۆ رزگاركردنی زیندانیەكان، كاتی نیوەڕۆ بوو، ووتی ئەبێت هەر ئەمڕۆ بڕۆیتەوە بۆ ناوشاری سلێمانی، شتێكمان هەیە ئەبێ بیبەیتەوە، كوڕەكانیش لە مقر هەر یەكەی لە جێگای خۆیەوە خەریكی نوشـتەكان بوون دەیانپێچایەوەو حازریان دەكرد بۆیان بەرمەوە (مەبەستی لە پێشمەرگەكانە كە نامەكانیان ئامادە دەكرد بۆ ناوەوە و وەكو نوشتە دەیانپێچایەوە تا بە ئاسـانی بشـاریتەوە- نوسـەر) وتی ڕوناكی هاوسـەری مەلایاسینیش دەگەڕیتەوە، منیش وەک هەمووجارێكیتر كە ئەركم پێ سـپێردراوە بە دڵێكی فراوانەوە ووتم من ئامادەم، روناكی شـێخ جناب هات پرسـی چی ئەكەیت ؟

ووتم عـادل ئەڵێ ئەبێ بڕۆیتەوە ، ووتی خۆت ئەڵێ ی چی ؟ ووتم ئەوە نیە من حازربووم، پرسی هەروا خێرا قەرارت دا وتم بەڵێ . ئەمیش هەر بەقەدەر گەیاندنی بڵاوكراوەكـان بۆ كەركوک خەتەرە...كەوتینە ڕێ بەرەو خـانوی علاقـات لە ئورومیە، چونكە ئەبوو لەوێوە برۆین بەرەو سەردەشت، ئاڵای كچم كە شەش ساڵان بوو لە علاقات لای ماڵی دكتۆر قادر جێ هێشـــت. ئەگەر بە باشـــی بیرم مابێت هاوڕێ ئەحمەد صـــدیق لەوێوە لەگەڵمان هات تاكو جێگایەک، ئەحمەد گونیەیەكی دامێ مقەســـتێكی زۆر گەورەی تیابوو نزیكەی مەترێک دەبوو لەگەڵ پێجراوەكانی كوڕەكان، ئیتر من و ڕوناكی مەلایاســین كەوتینە ڕێ . من بە عادەتی خۆم دائیمەن دەرزی و دەزوو ئەبەم لەگەڵ خۆم، ئێســـتاش هەروام . لە ڕیگا كەس نەیپرســـی ئەوەچیە لە گونیەكەدا تاكو گەیشتینە سەر حدود لای ئەشكان، وەزعەكە زۆرخراپ بوو، شەڕیكی زۆر گەورە هەبوو لە سەفرەوزەرون گەر كەسێكی ناسیاوت نەبوایە نەیاندەهێشــت بپەڕیتەوە، منیش موفیدی برام لە علاقات ناوی (هیوا سـور) ی دامێ كە لە جەماعەتی یەكێتی بوو، هەواڵم پرســـی، بۆیان دۆزیمەوە و پێموت من كچی حەمە نوری حاجی عبد الله م و خوشـــكی موفیدم. زۆر بەڕێز بوو پرســـی ئەچی بۆكوێ ووتم ئەمەوێت بڕۆم بۆ لای خۆمـان، ووتی بۆ خـاتری خوا ســـەیربكە چ فەرتەنەیەكە ناگەیت، بەڵام من هەر سوور بووم ، چەندجاریک هاتوچوو، دەیویست قەنـاعەتم پی بكـات نەڕۆم، بەڵام فـائیدەی نەبوو، ووتـی كەس نـاڕواو برینـدارێكی زۆر هەیە ئیتر ئێمەیان گێڕایەوە بۆ بەری ئێران، دیســـان ئێرانیەكان من و ڕوناكی هاوسـەری مەلا یاسینیان پشـكنی و گومانیان لێ كردین و گیراین. پرسـی یان ئەچن بۆ كوێ ئێمەیش ووتمان نەخۆشـــمان هەیە لەودیو ووتیان هەر نابێ، ووڵاخ دارەكە بانگی كردم ووتی تۆ شـــتێكت لای منە و هەرچی ئیشـــارەتم دەكرد بڕوات، بێ سوودبوو ئەو دەیویست گونیەكەم بۆ دابنێ. پاسدارەكان من و روناكی مەلا یاسینیان بردە پایەگاكەی ئێران لە ژووریكدا پڕفەرش، لە ژوری میوان ئەچوو، كابرای مقدم پیاوێكی تەمەن شـــەســـت ســـاڵ دەبوو، یەک بە یەک بانگی لێ دەكردین و زۆر پرسیاری لی كردین، بە منی دەگوت تۆ شتت پێ یە منیش دەمگوت هیچم پێ نی یە ، نەم ئەویست ئەو نامانەی وەک دوعا پێچرابوونەوە دەست ئەوان بكەوێ. بریدیانینە ژوورێكیتر ، ژنیكی تەمەن گەورەی لێ بو گوتی منیش گیراوم چیتان پێ یە بیدەن بە من تا بۆ تان هەڵگرم، بەڵام دەمزانی درۆ دەكات و دەم و چاوی لە جاســـوس ئەچوو، چونكە چەندجاریک لێی دووبارە كردمەوە، منیش تووڕە بووم ووتم هیچم پێ نی یە بۆ وا قســـەم لەگەڵ دەكەی، ناچار بوو بێدەنگ بێت. بۆ ئێوارە بردیانینە شـــوێنێكیتر، خەڵكەكە كە ئێمەی ئەدی ئەیان پرســـی چیان كردووەو بۆچی گیراون پێشـمەرگەكانی یەكێتی لە دوورەوە بە ســـەرســـامیەوە ســـەیریان ئەكردین، بردیانینە ژوورێک تەنیشـــتی چایخانەیەک بووحەســـیرێک و دوو ســـەرینی گەورەی لە پەڕ

دروســـتكراوی تیابوو لەگەڵ جامێک ئاو و چرایەکی دوکەڵاوی لێ بوو. یەکەمجار دوو حەرە ســـیان دانابوو، کە تەواو تاریک بوو بوو بە یەک حەرە س . ژوورەکە پەنجەرەیەکی تیابوو، لە پەنجەرەکەوە جار جاردەمڕوانیە دەرەوە، چراکەم کزکردوو هێواش هێواش دۆعاکانم دەردەهێناو بە دەرزیەک کە پێم بو تیپەکەم ئەدڕی و ئینجا نامەکانم ئەخســـتە ناو ئاوەکەوە بۆ ئەوەی نوســـینەکە دیار نەمێنێ ،ئینجا بە نوکی دەرزیەکە پشـــتیەکەم کونکردو نامە پوکاوەکان دەخســـتە ناویەوە، بەو جۆرە تا دنیا خەریک بو روناک دەبوەوە، کاتێ چاوم لە ئەرزەکە کرد هەرهەمووی پەڕبوو، باش بوو ئاوەکەی کە مەرەکەبی نوســـینەکانی پێوەبو هەر مابوو، دەســـتم تەرکردوخێرا هێنـام بە ژوورەکەدا و پـاکم کردەوەو ئـاوەکەم لە قوژبنیکی ژوورەکەدا رشـــت و پشـــتیەکەم دوری یەوە. کە بەتەواوی ڕوناک بوەوە هاتن بە دوامادا بردینیانەوە بۆ هەمان جێگای رۆژی پێشـــوو بۆ لای هەر هەمان مقدم، ووتی نەتگووت چیت پێ یە؟ وتم ژنێک بهێنە بمان پشـكنی، ووتی خۆم دەتان پشـكنم ، ووتم تۆ بۆت نیە ئێمە بپشکنی ئێرە جمهوری ئیسلامی یە و ئێمە شکاتتان لی دەکەین، پاش چەندوچوونێکی زۆر ژنە بەتەمەنەکەیان هێنا بۆ پشـــکنینم وهیچی نەدۆزیەوە، ڕوناکیش هیچی پێ نەبوو. ئێمەیان خستە ئۆتۆمۆبێل و بردیانین بۆ جێگایەکی تر لە گەراج ئەچوو، زۆر پیس بوو پڕبوو لە مشـک، چونکە زۆر فەردەئاردی لی بوو، پاش چەند سـەعاتیک دیسانەوە هاتن و بردیانین بۆ جێگایەکی تر ماڵێک بوو لە دائیرەی حکومەت ئەچوو، یەک بەیەک پرسیاریان لێ کردین و دیسان خۆمان معرفی کرد، بەلام کاربەدەستەکە زۆری ڕق لە جەماعەتی ئیسـلامی بوو، هەر دەیپرسـی لە ئەشـکان و بێتووش چۆن معامەلەیان کردوون، ئێمەش وەک خۆی باسمان کرد، پرسی خانم منالْت هەیە؟ وتم بەڵێ ســـیانم هەیە، ئیتر ناوی تەواوی جێگاکانمانیان وەرگرت کە ئێمە جەماعەتی (پرچم انقلاب – ئاڵای شـــۆڕش)ین، ناوی عادل و ئەوانەی زێوەیان پرســـی و هەمووی نووسـی ، ئەو کاربەدەستە کورێکی سوورکاری لابوو ناوی ڕسوڵ بوو ، بەڵام هەر بـانگی ئەکرد ڕە ســـوو . نـانی بەیـانیـان داینێ و وتی من (بەرگەتـان بۆدەکەم) هەتاکو دەگەنە ماڵەوە مەشـڵەژێن. ئیتر پاصـمان گرت لە سـەردەشـتەوە بۆ مەهاباد و لەوێوە بۆ ئورومیە ولەوێشـــەوە بە پاصـــێکی تر بۆ زێوی، کە گەیشـــتمە ماڵەوە عادل تەراشـــی دەکرد، پرســـی چۆن وا بە ٣ ڕۆژ گەڕانەوە، منیش تەواوی چی ڕوویدابوو بۆم باسـکرد، ئیتر ئەو یەکسـەر چوو بۆ ئورومیە بۆ علاقات. من لە ســـەردەمی کۆمەڵەو ئاڵای شـــۆڕش دا بە قەد دوو کادر کارم کردووە، لەگەل عادل بەیان و بڵاوکراوەم بە رۆنیۆ راکێشـــاوە، بڵاوکراوەم گەیاندۆتە هەموو ئەو شـــارو شارۆچکانەی ناردوویانم، لە کەرکوک و هەولێرو هەڵەبجەو ناو شاری سولەیمانی، چەندەها شـــەو لە کاتی گەیاندنی بڵاوکراوەدا کەوتومەتە ناو تەقەوە.. بێجگە لەوەی عادل پارێزگاری هەموو بەڵگەنامەکانی کۆمەڵەو ئاڵای شـۆڕشـی بە من دەسـپارد و

نەمهێشت هیچی بفەوتیت ..كەچی لە سەردانێكدا مەلا بەختیار بە من دەڵێت تۆ چیت كردووە! بە ڕاستی ئەو ڕاستەكات، ئێمە نەبوین.. ئەو سەدان هەزار بەعسی و جاش و خەفیفەو نەتەوە فرۆشـانەی دوێنێ بوون كە لە لیستەكانیاندایە كردیان. لە كاتێكدا ئێمە تەنها كەسین لە ناو (سـەركردایەتی) و بنكردایەتی هەموو حزبەكانی باشوری كوردستاندا كە قبوڵی هیچ جۆرە ئیمتیازاتێكی حزبی و پێشمەرگەییمان نەكردووە و سەرباریشی غەدریان لێكردووین......) لیرەدا باسەكەی هاوسەرم تەواوبوو.... بەو جۆرە ئەو هەوڵەمان سەری نەگرت.

نامەیەكی هاوڕێ خلیل دهۆكی (بەرپرســـی پەیوەندیەكانی ئاڵای شـــۆڕش لە سوریام پێگەیشت نووسی بووی كە سالارعزیز نایەتەوە ، وا لێرەدا چۆن نوسراوە دەینوسمەوە:

نامەی خلیل دهۆكی
هاوڕێ یانی لیژنـەی سەرپەرشتی
ئـاڵای شۆڕش

سڵاوێكی برایانەی گەرم، هیوام وایە سەرفرازو سەربلندبن ، داوامان سەربڵندی و سەركەوتنی ئێوەیە.

وەزعمان لە سـوریا باشــە، چەند مقالەی هەڵوێستمان تەرجمەی عەرەبی كرایەو بەلاومان كردیە. لە دەرەوە گوڤاری (بەرگری) دو ژمارەی لی دەرچویە، بە عەرەبی و كوردی یە، ئێمە علاقاتمان لەگەل حزبە كوردســـــتانی و عەرەبی و جیهانی زۆر باشە، هیوامان وایە زۆر باس و سەركەوتوبن.

هاوڕی یان ..زۆرجار تأكید لەسەر هاتنی كاك سالار ئەكەن، برقیە گەیشت، بە داخەوە دەبا تەلەفۆن بەو صــــیغەتە نەكرابا، چونكە تەلەفۆنی ئێمە نەبو. حەزدەكەم ئەوە بزانن لە بەر سمعەت و مصلحەت و پاشەڕۆژی ئاڵای شۆڕش ، **ئەم برادەرە نائێتە لاتان،** خەڵك و دۆستانیش پێیان خۆشــە لەم كاتەدا نەئێت، **هیوام وایە ئێوەش مراعاتی ئەم وەزعە بكەن، چونكە ئێســـتا وەكو پێش مانگێک نیە** دەبێت ژیرانە تصـــرف بكەین و بە حذر بچینە ناو أحداثەكان ،هیوام وایە بە **پێ ی توانا و أمكان خۆتــان لەم ڕوداوە دوایی یە، دوربخەنەوە و وریــابن**، خۆتــان دەزانن ئێمە چ بیروباوەرمان هەیە، جەماوەر تەماشای هەڵویستی شۆڕشگێرانە ئەكات.

ئەگەر مامۆستا سلام هات، چەند شت بۆتان دەنێرین، نێزیكە بێتن.

سڵاوڕیزم بۆ گشت هاوڕییان
بۆ پێشەوە بەرەو سەركەوتنتان

ئیمزای
هاوڕێتان خلیل دهۆكی
١٩٨٦/١٢/١٢

١٩٨٦/١٢/١٥ ئەو بەیانیەی بریاربوو من برۆم بۆ تاران بۆ بینینی هەندێ لەو كەسایەتیانەی لە حزبی شیوعی جیابووبونەوە، روناكی هاوڕێ و هاوسەرم لە كاتی داگیرسانی زۆپادا سەروقژی سوتا، باشبوو هێشتا لەوێ بوم و نەڕۆیشتبووم خیرا بە بەتانی ئاگرەكەم كوژاندەوە، چوم لە علاقات لە ارومیە موفیدی برایم نارد كۆمەكی بكات.

مؤتمر نصره الشعب العراقی

١٩٨٦/١٢/٢١حاجی مستەفەوی(بەرپرسی ئیتلاعاتی ئازربایجانی رۆژ ئاواو كوردستان) خۆی چووبوو بۆ علاقاتی ئاڵای شۆڕش لە ورومیە و دوو كارتی بەشداری (موءتمر نصرة الشعب العراقی) بە ناوی سالار عزیزو سلام عبدالله وە دابوو بە (دكتۆر قادر) بەرپرسی پەیوەندیەكانی دەرەوە.

ئەمرۆ ١٢/٢٣ گەیشتمەوە زێوێ. سەبارەت بە بەشداری (موءتمر نصرة الشعب العراقی)(كۆنگرەی بە هاناوە چوونی گەلی عێراق) هاوڕێیان كۆبونەوەیەكیان سازكردبوو بۆ كادرە ئەساسیەكان لە خانووی پەیوەندیەكانی دەرەوەی ئاڵای شۆڕش لە ارومیە منیش چووم بۆ كۆبونەوەكە، دوای هەڵسەنگاندنی هەموو لایەنەكانی گرتنی ئەو كۆبونەوەیە كە جمهوری ئیسلامی ئێران دەیویست هەموو حزبە ئۆپۆزیسیۆنەكان باشووری كوردستان و عێراق كۆبكاتەوەو بخاتە گەڕ لەو جەنگە نەگریسە نارەوایەی ڕژیمەكانی ئێران و عێراق دا، نامەكەی خلیل دهۆكیش خوێندرایەوە كە لە سوریاوە هاتبوو ، بە ڕوونی نووسیبووی كە سالار عزیز ناگەڕێتەوە، نامەكەش خرایە بەر هەڵسەنگاندن، بە ڕوونی بە هاوڕێیانم ووت كە من بە هیچ جۆرێك ئامادەنیم بەشداری ئەو كۆنگرەیە ببم، گەر ئێوە بتانەوێت دەتوانن یەكێكتان بچێت بەشدار بێت و لە كۆنگرەكە داوای ئازادكرنی هاوڕێ زیندانیەكانمان بكات. تەواوی كادرە ئامادەبووەكانیش بە ئاسۆ علی و حاكم سەردارو مەلایاسینیشەوە كەس ئامادەنەبوو بەشداری وەها كۆنگرەیەك بكات، دەشمانزانی بەشدارنەبونمان كێشەی گەورەمان لەگەڵ ئێرانیەكاندا بۆ دروست دەكات. یەكێك لە هاوڕێكان پێشنیاری كرد بانگەوازێك بنوسرێت خاڵی سەرەكی بانگەوازێك بیت بۆ بەردانی مەلا بەختیارو شێخ علی و مامۆستا پشكۆ و داواله عماد ئەحمەد بكرێت لەگەڵ هاوڕێ ڕوناكی شێخ جنابدا بچن و لەوێ ئەوان نامەكە بخوێننەوە. هەندێك وتیان عماد ئەحمەد تجمیدە و شەرعیەتی بەشداری نیە، وتم كەس بەوە نازانێت تجمیدە، لەو حاڵەتەدا ئەو شەرعیەتی ئیمزای هیچی نابێت، ئەو دوو هاوڕییە تەنها دەچن ئەو بانگەوازەی ئێمە لە كۆنگرەكە دەخوێننەوە، فرسەتێكە لە كۆبونەوەیەكی وادا كە هەمووئەحزابەكان لەوێن داوای ئازادكردنی زیندانیەكانمان بكەین. ئەوەبوو بە بریار. نامەم نووسی بۆ عماد ئەحمەد بۆ زێوێ و لەگەڵ روناك شێخ جناب ئامادەی كۆبونەوەكە بوون. بریاری كۆبونەوەكەمان تێگەیاندن، پێمان وتن كە

شـــەرعیەتی ئیمزای هیچ شـــتێكتان نیە بە ناوی ئاڵای شـــۆڕشـــەوە، ئێمە بەم كارە دەمانەوێت تەنها بانگەوازی ئازادكردنی زیندانیەكانمان لای یەكێتی بدەین بە گوێی ئامادەبواندا. هاوڕێ ڕوناک شیخ جناب زۆر زۆری پێ باش بوو، عمادیش یەكسەر وتی ئامادەم بچم. بانگەوازە نوســـراوەكەمان دانێ، بریاربوو خەڵاتی برای روناكی شێخ جنابیش لەگەڵ روناكی خوشكیدا بچێت بۆ تاران ، ئەوان ڕۆژی دوایی كەوتنە ڕێ بەرەو تاران بۆ بەشداری كۆنگرەكە.

دكتۆر قادرحاج حەمە شریف كە لە دوای مامۆستا سلام بوو بوو بە بەرپرسی پەیوەنـدیەكـانی دەرەوە، بە هیمەتی خۆی توانی بووی هەوڵێكی بـاش بـدات و لە ڕێگەی مانگی سوری ئیرانیەوە مقدارێكی باش، پەتۆ و خۆراک بە دەست بهینیت و گەیـانـدیە زێوی، بۆ ئەو زســـتـانە ســـاردەی زێوێ و لەو نەهامەتی چڕبونەوەی گەمارۆیەدا لەسەرمان شوێنی خۆی گرت.

لە ڕۆژی ١٩٨٦/١٢/٣١بە بریاری لیژنەی ســـەرپەرشـــتی حەمە ئاوات كرایە بەرپرســـی پەیوەندیەكانی دەرەوەو. ڕۆژی ١٩٨٧/١/١ بە فەرمی ناســـاندمان بە ئێرانیەكـان وەک بەرپرســـی پەیوەنـدیەكـانی دەرەوە. ئێرانیەكـان بەردەوام داوای گەڕانەوەی ســـالاریان دەكرد ، لە ١٩٨٧/١/١٤ دایكی زیلان ویســـتی بچێت بۆ ســـولەیمانی بۆ وەرگرتنی هەواڵی مەلا بەختیـارو زینـدانیەكـانی تر، حەمە ئـاوات داوایكرد ئەویش بچێت، ئاگادارم كرد تۆ تازە ئەركی پەیوەندیەكانی دەرەوەت پێ ســـپێردراوە ، بە هۆی نەهاتنەوەی ســـالارعزیزەوە پەیوەندیەكان ئالۆزتر بووە، ئێســـتاش كە تازە دەســـت بەكاربوویت وەک علاقات بە ڕۆیشـــتنی تۆ لەم كاتەدا ئەوەندەیتر پەیوەندیەكان خراپتر دەبێت، ئەو وتی: تەنها بۆ ماوەی هەفتەیەک دەچم.

هەوڵێک بۆ ئاشتی لەگەڵ یەكیتی

روناكی شـیخ جناب بە گەیشـتنەوەی بۆ سـولەیمانی كەوتبووە هەوڵی پەیوەندی گرتن بە جلال تاڵەبانیەوە بە ئومیدی ئەوەی گفتوگۆ لە نیوان ئاڵای شۆڕش و یەكێتی نیشتمانی دا دەست پێبكات. پێش ڕۆیشتنەكەشی بۆ سولەیمانی لەسەر خاڵی هەوڵدان بۆ گفتوگۆ لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی ڕیكەوتن هەبوو ، ئاگادارم كرد مەرجی دانیشتن و بریاری ڕێكەوتن یا ڕینەكەوتن، دەبێت لیژنەی ســـەرپەرشـــتی (ســـالار عزیز ، حاجی مەمۆ ، عادل) و تەواوی كادرەكان بریاری لەسەر بدەن.

بەڵام بە پێ ی نامەیەک كە ئیمزای حەمە ئاواتی لە ســـەرە و بە ناوی (لیژنەی ســـەرپەرشـــتی یەوە) ئیمزای كردووە بێ ئەوەی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی بێت و بێ ئەوەی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی ئاگای لە ناوەرۆكی نامەكە بێت ! ناردویانە بۆ جلال تاڵەبانی، دەردەكەوێ ،پێش ئەو نامەیە نامەیەكی تریشـیان بۆ تاڵەبانی ناردووە وەک لە نامەكەدا ئیشـــارەی پێدراوە و ئیشـــارە بە چوارخاڵ كراوە ......نامەكە تابڵێیت لاوازبوو، پێش دەسـتپیكردنی هیچ حوارێک نوسـیویانە یەكێتی نیشـتمانی حزبێكی

شـــۆڕشـــگێرە، لە باتی ئەوەی بنوســـن نیشـــتمان پەروەرە! دیارە جیاوازی نێوان نیشـــتمـانپەروەری و شـــۆڕشـــگێڕ زۆرەو هەرگیزیش یەكیتی نیشـــتمـانی لە دروســـتبوونیەوە تـا ئێســـتەش حزبیكی شـــۆڕشـــگێر نەبووە و (گۆڕانكـاری كۆمەڵایەتی،ئابوری، سیاسی ،فەرهەنگی ئەنجام نەداوە..) . بێ پرس وڕای ئێمەو بێ ڕەزامەندی وەرگرتن لەســـەر نـاوەرۆكی نـامەكە ، تەنـانەت بەبێ ئەوەی ئێمە نامەكان ببینین، ناردبوویان بۆ تاڵەبانی !. تاڵەبانیش وینەی ئەو نامانەی ناردبوو بۆ هەموو حزبەكان. ســـەرەتا ئێمە لە پارتیەوە بیســـتمان !؟ دوای رەخنەكانی لیژنەی سەرپەرشتی لێیان ئەوسا نامەكانیان نارد...

بە مەبەســـتی هەوڵیک بۆ ئاســـاییكردنەوەی پەیوەندی و گفتوگۆ لە گەڵ یەكێتی نیشـتمانی نامەیەكم ئاراسـتەی بەڕیزان هەریەک لە ئازاد هەورامی و بكری حاجی سفر كرد . ئەمەش دەقی ئەسڵی نامەكەیە وەک خۆی دەینوسمەوە:

برایانی زۆر بەڕێز كاک بكر حاج سفرو كاک ئازاد هەورامی

ئەم كاتەتان شاد

پیشەكی گەرمترین ڕێزو سڵاوم دەگەیەنم بە هەموو ئەو برا دڵسۆزانەی هەر لە ســـەرەتاوە باوەریان بە ئازادی و دیموكراســـی هەبووەو دوژمنی شـــەڕی ناوخۆ و پشتگیری دیموكراسی و تەبایی ریزەكانی ئۆپۆزیسیۆن بوون.

برایانی بەڕێز

ئێستاو پاش ئەوەی كۆمەڵێ هەنگاوی باش نراوە لە لایەن ئەو لایەنانەوە تێكڕا، بۆ تەبایی و یەكخستنی ڕیزەكانی ئۆپۆزیسیۆن ئەنجامی باشیشی داوە بە دەستەوە، ئێمە شـتێكی تازە ناڵێین گەر دووپاتی بكەینەوە كە ئەو ئاشـت بونەوەو ڕیكەوتن و یەكبونەی ڕیزەكـانی ئۆپۆزیســـیۆن بە ســـەركەوتنیكی گەورەی دەزانین بۆ ئەو ســـیاســـەتە مەبدەئیەی ئاڵای شـــۆڕش هەر لەیەكەم ڕۆژی دامەزراندنیەوە پیادەی كردووە، ئەویش كە بەرگریكردن بووە لە ئازادی و دیموكراسی و سەلماندنی ئەوانە بە پراكتیـک لە ڕووی ســـیـاســـی و پێشـــمەرگەیی یەوە بۆ هەموو لایەنەكـانی ئۆپۆزیســیۆنی دژ بە ڕژێمی ســەدامی جەلادو كۆتایی هێنانی ڕیشــەیی بە شــەڕی نـاڕەواو بێ هودەی نـاوخۆ. هەر لە یەكەمین ڕۆژەوە هەوڵمـان داوە پەیوەنـدی دۆســـتـانەو (یەكێتی كـار) دامەزرێنین و پتەوبكەین لەگەڵ یەكێتی نیشـــتمـانی كوردســـتانیش، لە كاتێكدا پەیوەندی دۆســـتانەی پتەویشـــمان هەبووە و هەیە لەگەڵ گەلێک حزبی تریشـدا. جێی داخ بوو ئەوەی توقع نەئەكرا ئەوەبوو یەكیتی نیشـتمانی بەوجۆرەمان لەگەڵ بكات...ســـەرباری ئەوەش چەندینجار بانگەوازی دانیشـــتن و حوارو ڕێكەوتنمان كردووە لەگەڵ یەكیتی نیشـتمانی، ئەویش لەو باوەرەوە بووە كە تەنها یەكێتی ڕیزەكانی ئۆپۆزیســیۆن خزمەت بە بزوتنەوەی دیموكراســـی عراق و

بزوتنەوەی شـۆڕشـگێڕی کوردستـان دەکات. شـتێکی نهێنی ناڵێین گەر ئەو ڕاسـتیە بخەینە ڕوو کە سـەرباری هەڵوێستـە دژکاریەکانی یەکێتی بەرامبەر ئاڵای شـۆڕش بەش بە حاڵی خۆمان ڕۆ ڵی باشمان گێڕاوە لە ڕێکەتنی گەلێک لایەنی ئۆپۆزیسیۆن لەگەڵ یەکیتی، چونکە باوەڕمان وابوە ئەو کارە خزمەت بە بزوتنەوەی نیشـتمانی و دیموکراســی دەکات، دیارە یەکێتیش بە هەرهۆیەک بێت ئیسـتجابەی باشــی نواندو سـەرئەنجامی باشـیشــی دا بە دەسـتەوەو مایەی دڵخۆشـی یە کە هەموو ئەو لایەنانە ئێســتا هاوشــــان دژبە ڕژیمی دیکتاتۆری بەغدا خەباتیان یەکخســـتوەو پێکەوە تێدەکۆشـن. نامەوێ برین بکولێنمەوە بەڵکو تەنها وەک خستنە ڕووی ڕاستی دەیڵێم ئێمە نە لە یەکێتی نیشـتمانیمان گرتوەو نە لێشــمان کوشـتووە، چونکە باوەرمان بە شەری ناوخۆ نەبووەو نییە. لە کاتێکدا هەموو لایەنەکانی ئۆپۆزیسیۆن بە یەکێتیشەوە لە یەکتریان گرت و کوشـت و ئەنجام بە هۆی هیمەتی دڵسـۆزانەی هەموو لایەکەوە کۆتایی پیهات.. ئیتر بۆ ئەبی یەکیتی نیشــتمانی لەو جۆرە صــــراعە خویناویەوە بۆ ڕیکەوتن بچیت، کەچی هێشـتا یەکێتی نیشـتمانی علاقەی وا ناتەبابێت لە گەڵ ئاڵای شۆڕشداو شیروتیری لێ بسوێ؟ هیوادارین هەمان گیانی دڵسۆزی بە تەنگەوەهاتنی بزوتنەوەی شـۆڕشـگێری دیموکراسـی و نیشـتمانی لە ئارادابیت و هیمەتی دڵسـۆزان بکەوێتە گەر بۆ ڕەواندنەوەی ئەو تەم و مژی علاقەیەی نێوان ئـاڵای شــــۆڕش و یەکێتی نیشـتمانی کوردسـتـان . زۆر بە ڕاشــکاویش ڕایدەگەیەنین کە ئێمە لە لایەن خۆمانەوە وەک ئاڵای شۆڕش ئامادەی دانیشتن و گفتوگۆ و ڕیکەوتنین لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی و لە بلاوکراوەکانیشماندا بڵاومان کردۆتەوە، لە ئێوەش چاوڕوانـی هیمەتی دلسۆزانەتانین. هەرشادو سەرکەوتوبن

عادل
١٩٨٧/١/١٤

١٩٨٧/١/٢٠ مامۆســـتا ســـلام عبدالله گەڕایەوە، لەگەڵ حاجی مەمۆدا کەوتنە کوبونەوە. لە ١٩٨٦/١/٢٤مامۆســـتا ســـلام و حاجی مەمۆ بۆ ئاســـایی کردنەوەی گرژی و ئـاڵۆزی پەیوەندیەکـان چوون بۆ بینینی حـاجی مســـتەفەوی(بەرپرســـــ ئێرانیەکان بۆ علاقات).

لە ڕۆژی ١٩٨٧/١/٢٧ هەواڵمان بیســت ئێرانیەکان هاوڕێ ئازاد و مامۆســتا حمیدیـان گرتووە، لە بەر ئەوەی نزیکەی دوو هەفتەبوو بە هۆی ڕۆیشــتی حەمە ئاواتەوە پەیوەندیمان پچرابوو، پەیوەندیەکان ئاڵۆزتربوو. مامۆســـتا حمید پاش پێنج ڕۆژ توانی لە زیندان هەڵبێت. هاوڕێ کەنعان لە راگەیاندن ئاگاداریکردمەوە کە

چاپکردنی ناميلكەی (چۆن دەجەنگينن بەرامبەر بەو كارەساتەی چاوی تێ بڕیوین)ی لينين كە وەرمگێڕابووە سەر زمانی كوردی تەواو بووە، پێمووت چەند دانەيەک بۆ ڕێکخستنەكانی شارەكان جیا بكاتەوە. لە ١٩٨٧/١/٣٠ بە بۆنەی ڕۆژی ١٩٨٧/١/٣١ (ساڵیادی شەهیدبوونی هاوڕێ ئارامەوە) بەيانێکمان بڵاوکردەوە.

کۆچی دوایی ئیدريس بارزانی

لە ڕۆژی ١٩٨٧/١/٣١ فرۆکەکانی عێراقیش ئەو ڕۆژە بۆردومانی شاری ئورومیەيان کرد. هاوڕێ عدنان هات و وتی هاوڕێ هەواڵێکی ناخۆش و کوتوپڕم پێ يە، کاک ئیدريس کۆچی دوايی کردووە، بە ڕاستی بەو هەواڵە کوت وپڕە داچڵەکيم، پرسيم چۆن و بەچی مردووە، وتی بەرپرسەکانيان دەڵێن بە جەڵتەی دل بووە. ڕۆژی ١٩٨٧/٢/١ڕۆژی بە خاک سپاردنی ئیدريس بارزانی بوو، ڕۆژێکی ساردو سەرمابوو، بەفرێکی زۆر دەباری بە باوە، لەگەڵ هەموو هاوڕی ياندا چووين بۆ سەرقەبران بۆ بەشداری بە خاک سپاردنەکەی، بۆ من لە دەستدانی هەڤاڵێکی دۆست و سەرراست و بەڕێزبوو زۆر خەفەتباری کردم. هەندێ لە سەرکردايەتی حزبی شيوعی هاتبوون بۆ مەراسيمی بە خاک سپاردنەکە و وتيان فەرەيدون عبدالقادری جەماعەتی يەکێتيش لەوێ بووە. ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢بۆردومانی شاری ئورومیە لە لايەن فرۆکە جەنگيەکانی عيراقەوە بەردەوام بوو، هەر ئەمرۆ لەگەڵ هاوڕێيانی ئاڵای شۆڕشدا چووين بۆ ڕاژان بۆ تەعزيەکەی ئیدريس بارزانی و سەرەخۆشی خۆمان ئاراستەی مەکتەب سياسيان کرد .

کۆبونەوە لەگەڵ حزبی شيوعی

لەگەڵ حاجی مەمۆ بۆ شەوەکەی ٢لەسەر ١٩٨٧/٢/٣ لە زێوە لەگەڵ ئەندامانی مەکتەبی سياسی حزبی شيوعی عێراق عبد الرزاق صافی و ئەحمەد بانيخێلانی(ابو سەرباز)و ابو حکمەت بەرپرسی پەيوەنديەکانی دەرەوەی حزبی شيوعی دانيشتنيکمان ئەنجامدا. بەشێکی گفتوگۆکە لەسەر هاورێيانی زيندانی کراومان و بەشێکيشی لەسەر ئەو کۆنگرەيەی ئێران بوو کە بە ناوی (موءتمر نصرة الشعب العراقی) و بەشی زۆری گفتوگۆکە لەسەر مەسەلەی ڕاپەڕينی جەماوەری شارەکان وستراتيژی خەباتی شاخ و شار بوو، کاميان سەرەکيە، ئەوان بڕوايان بەوە نەبوو ڕاپەڕين دەست پێبکات و وای بۆ دەچوون جەماوەر خەساوە، لە قسەکاندا حاجی مەمۆ کە ئەندامی ليژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش بوو لايەنگری قسەکانی ئەوان بوو، منيش کردم بە گاڵتە لەگەڵيان وتم : سەيرکەن ديموکراسی ئاوايە لای ئێمە هەرکەس ئازادە ڕای خۆی بڵێت نەک وەک لای ئێوە لە ژێر بەهانەی سەنترالديموکراتيدا سەنتراليزە بکرێيت. بەڵام دواترلە **مانگی پێنجی**

١٩٨٧گەورەترین ڕاپەڕین لە هەڵەبجەو شارەزوور سەری هەڵدا و هاوڕی یانی ڕكخستنەكانی ئاڵاو چەپەكان وەك هەمیشە ڕۆڵی مەزنیان تیادی....

ڕۆژی هەینی١٩٨٧/٢/٦ مامۆستا سلام عبدالله هات بۆلام لە زێویێ، زۆر توند دابەزی یە سەر سالار عزیز بە قسەكانیدا دیاربوو بەهۆی نەگەڕانەوەی سالار بوو، لە كاتێكدا ژمارەیەكی بەرچاو لە هاوڕێ یان و خۆیشم بە تلفۆن داوامان لێكردبوو بگەڕیتەوە. سالار عزیز دوای رێكەوتنەكانی یەكیتی لەگەڵ ئیران و پارتی دا ، دەیزانی كە گەمارۆیەكی توند دەخریتە سەر ئالای شۆڕش و دۆستەكانی لە ژێر فشاری تاڵەبانی و خاڵی ڕیكەوتنەكانیان هیچی بۆ ناكەن وئەو هیچی بۆ ناكریت، بە تایبەت تاڵەبانی لە هەموو پەیوەندیەكانی بە هەموو لایەنەكانەوە ئاڵای شۆڕشی زۆر بە خراپی باس دەكرد و لە هەموو كۆبونەوەكانیدا لە گەڵیان باسی لە (خیانەتی!) دانپیادانراوی مەلابەختیارو شێخ علی پشكۆ دەكردا!. لەولاشەوە جلال تاڵەبانی لە وەڵامی هەوڵەكانی ئێمە بۆ ئاساییكردنەوەی پەیوەندی ئاڵای شۆڕش و یەكێتی بە مەرجی (سەرەتا ئەوان بۆ ئیسپاتی نیەت پاكی مەلا بەختیارو شێخ عەلی و مامۆستا پشكۆ ئازاد بكەن)، . وەک لە نامەكەی دایكی زیلان و حەمە ئاواتدا كە لە سلێمانیەوە ناردبوویان، لە وەلامدا جلال تاڵەبانی مەرجی دەركردنی سالارعزیزی دانابوو، بێ ئەوەی مەرجەكەی ئێمەش بۆ ئازادكردنی مەلا بەختیارو هاوەڵەكانی قبوڵ بكات. لە وەڵامی نامەكەیاندا سەبارەت بەو مەوزوعە بە ڕوونی نووسیم : لە كاتێكدا هەموو كات ئامادەبووین لەگەڵ هەمو لایەنەكاندا دۆستایەتی و یەكێتی كاری هاوبەش پیک بێنین بە یەكێتی نیشتمانیشەوە، بەڵا م بە هیچ جۆرێک مەرجی دەركردنی هیچ هاوڕێیەكمان قبولناكەین بە تایبەتیش هاوڕێ سالار كە ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕشە، هەر كەسێكیش لە پشتی لیژنەی سەرپەرشتی یەوە وەها كارێک بكات بەیانی لەسەر دەردەكەین.

گەڕانەوەی خلیل دهۆكی

بەرپرسی پەیوەندیەكانی ئالا لە سوریا خلیل دهۆكی گەڕایەوە بۆ ئێران، هەربۆ ئەوە هاتبۆوە تا لە نزیكەوە ڕای هاوڕییان بزانێت سەبارەت نەگەڕانەوەی سالارعزیز. ١٥لەسەر ١٩٨٧/ ٢/١٦ كۆبونەوەیەكمان بۆ ڕیكخست لە گەڵ هەموو ئەو پێشمەرگاەی لە بنكەی زێویێ بون ، پاش گوێگرتن بۆ قسەكانی خلیل دهۆكی سەبارەت بەهانەكانی نەهاتننەوەی سالار عزیز، گفتوگۆ لەو بارەوە كرا ، بەشداربوان ڕەخنەیەكی زۆر توندیان ئاراستەی سالار كرد كە وەک ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی دەبوو وەكو ئەوان ئەویش ئامادەبوایە و لە ڕووی نەیارەكانی ئاڵادا

وەک ئەو خەڵکە بوەستایە، بەڵام دیاربوو هەندێک بە کۆمەڵێک درۆو دەلەسە بە هەڵەیان بردبوو. زۆر هەواڵی ناراستیان پێ گەیاندبوو، بە تایبەت سەبارەت بە هەوڵی ئاسییکردنەوەی پەیوەندی نێوان یەکێتی نیشتمانی و ئالای شۆڕش و هەروەها هەڵوێستی ئێمە بەرامبەر بە داواومەرجی جلال تاڵەبانی سەبارەت بە بەیان دەرکردن سەبارەت دەرکردنی سالارعزیز! کە بە توندی ڕەتمانکردبۆوە.

کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی

لە بەرواری ١٩٨٧/٢/١٥ لیژنەی سەرپەرشتی ، بە ئامادەبوونی حاجی مەمۆ و عادل و بەشداری کادرانی سەرەکی عماد ئەحمەد و خلیل دهۆکی و مامۆستا سلام و ابوبکر خۆشناو سەبارەت بە ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی سالار عزیز کۆبۆوەو ئەم نامەیان بە هاوڕێ خلیل دا بۆ نارد ئەمەش دەقی نامەکەیە:

هاوڕێ ی تێکۆشەر کاک سالار **ژمارە / فق**

سڵاوێکی گەرم و گوڕ ١٩٨٧/٢/١٥

دوای ئەو هەموو نامەو بروسکەو داواکردنی هاتنەوەت، ئێمە بە ئامادەبوونی هاوڕێ خلیل دهۆکی (بەرپرسی پەیوەندیەکانی دەرەوە ی ئالای شۆڕش لە سوریا) ڕاوبۆچونی هاوڕێ یانمان لەم خاڵانەی خوارەوەدا کورت کردەوە:

١-تا ئێستا بە هەرناوێکەوە بوبێ ، بە هەموولایەک توانراوە بوونی ئاڵای شۆڕش بپارێزرێ، بەڵام ئەم پاراستنە هیچی تر بە پینەکردن و هەڵخەڵەتاندن ناتوانێ بەردەوام بێ.

٢-وەک خۆتان ئاگادارن زۆربەی ئەو حزبانەی لە کوردستان دان لەگەڵ یەکێتی ڕێک کەوتوون و زەمینەی ئاشتبوونەوەی گشتی هەیە و ئەگەر ئێمەش هەر هەنگاوێک بهاوێژین، پێویستی بە بوونی تۆ هەیە.

٣-ئەوەی پەیوەندی بە خودی (ئاڵای شۆڕش) ەوە هەیە، وەزعەکە وایە هەرگیز تەحەمول ناکرێ.

٤-هاتنەوەت بۆ گرتنی کۆنفرانسێک یان کۆبونەوەیەکی گشتی چ بۆ چارەسەرکردنی وەزعی ئاڵای شۆڕش بە دۆزینەوەی ڕێگا چارەیەک، چ بۆ خۆ حەلکردن، زۆر ناچاری و پێویستە.

٥-ئەگەر لە لای خۆت بڕیاری ئەوەت داوە کە ئیتر سیاسەت نەکەی، هەر پێویستە بە هاتننەوەت دەکا تا خوداحافیزی لەو کەسانە بکەی کە سەردەمێک بە هاوڕێ ی خۆیان زانیوی.

٦-ئەگەر لە نەهاتنەوەش اصرار دەکەی ئەوا بە ڕاشکاوی ئاگادارمان بکەوە، تا ئێمەش چی تر سەریەشەت بۆ دروست نەکەین.

٧-بۆ مێژوو، هۆی ســـەرنەكەوتن و پەڕاگەندەبوونی چەندان هاوڕێت دەكەوێتە سەرشان كە ڕۆژێ لە ڕۆژان قەولی شەرەفت پێ داون.
٨-بە نەهاتنەوەت باری فەشـــەل هێننانی (ئاڵای شـــۆڕش) تا ڕادەیەكی زۆر دەكەویتە سەرشانی تۆو هەموو ئەو قسانەی دوژمنانی ئاڵای شۆڕش دەیانكرد زیاتر تاسیری دەبێ.
٩-لەبەر ئەوە بە گیانێكی هاوڕی یانەو دڵسۆزانە داوای زوو گەڕانەوەت دەكەین، ئەم اصرارە شمان بە پلەی یەكەم بۆ پاراستنی شەخسیەتی تۆو ماندوبونی خۆمان و بە درۆخستنەوەی قسەكانی دوژمنانی ئاڵای شۆڕشە.
بە هیوای گەڕانەوە، سڵاوو ڕێزی دوبارەمان

مۆری لیژنەی سەرپەرشتی

تێبینی ١) بە قسە هاوڕێ خلیل دهۆكی گوتراوە كە ئاگاداری بكات
تا كۆتایی شوباتی ١٩٨٧ لە هاتنەوەو نەهاتنەوەی ئاگادارمان بكاتەوە.
٢- ئەم تێبینی یە تەنیا لەم نوسخەیەدا نوسراوە.

من ئەم نامەم نەنوســیوە وخەتی من نیە، منیش وەک ئەو هاوڕێیانە بەشــدارێكی كۆبونەوكە بووم ڕەزامەندیم لەسەر نامەكە دا سەربارى ئەوەی كە لە گەڵ دارشتنی خاڵی چوارە می نامەكە نەبووم.

هەرئەو ڕۆژە ١٩٨٧/٢/١٥ لەگەڵ حاجی مەمۆ و مامۆســـتا ســـلام و عماد بە خێزانی دەعوەتی حزبی شـــیوعی عراقی بووین. ڕۆژی دوایی ١٩٨٧/٢/١٦ خلیل دهۆكی كە بە دەستی بەتاڵ هاتبوو بە كۆڵێ ڕەخنەو دەستی بەتاڵیشـەوە گەڕایەوە بۆ سوریا.

ئینذاری ئیران بۆ ئاڵای شۆڕش ڕژێمی جمهوری ئیسلامی

ئێران بە فەرمی لە ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢٢ داوای لێكردین لە ماوەی حەفتاو دوو سەعاتدا ئێران چۆڵ بكەین و لە خاكیان بچینە دەرەوە. ئەویش بە چەند هۆكارێک یەكێكیان بە هۆی دابەزینی بەرپرسی علاقات حەمە ئاوات بۆ سولەیمانی و دواكەوتنی لە گەڕانەوە، دەبوو كەسێكیترمان دابنایە بۆ علاقات، بە هۆی ئەوەی ئەو بە ئێمەی وت بۆ هەفتەیەک دەڕوات ئەو كارە مان نەكرد و كەسیترمان دانەنا، بەوهۆیەوە پەیوەندیمان بە هەموو لایەكەوە بچڕا، دووەمیش ئێرانیەكان ئێمەیان بە رادیكال دەزانی لە هەڵوێست و بۆچوونە سیاسی یەكانماندا و مەوزوعی نەگەڕانەوەی سالار عزیزیان لێكردینە بەهانەیەكیتر، سێهەمیش بەردەوام بە هۆی زمانی یەكێتی لەدژی ئالای شۆڕش، ئێرانیەكان بەو كارەیان دەیانویست دیاریەک بە یەكێتی بدەن و بۆیان پیشان بدەن كە داواكاریەكانیان لە دژی ئاڵا بۆ جێ بەجێ دەكەن. بە تایبەتی یەكێتی بەو هێرشەی لەگەڵ سوپای پاسداراندا بۆ سەر كركوک ، بە پێش لەشكری

ئێرانیەكان، بە چەند قۆناغێک پێشی پارتی دیموکراتی کوردستان و حزبی سۆسیالیستیشی دابۆوە. ئێمە ناچاربووین دەست بەخۆکۆکردنەوە بکەین، لیژنەی سەرپەرشتی بریاری دا بنکەیەک لە ناوچەی خواکورک بکاتەوە. بەڵام ئێرانیەکان ماوەیەک دواتر بێدەنگیان لێکرد.

لە ناوچەی هەولێر هێزەکانی یەکێتی نیشـــتمانی پەلاماری مەفرەزەکانی ئاڵای شۆڕشیان دابوو، لە یەکێک لەو بۆسانەشدا کا نابویانەوە چەند هاوڕێ یەکمان شەهید بوون، بەو بۆنەوە بڵاوکراوەیەک لەسـەر ئەو دەسـت دڕێژی یەی یەکیتی نیشـتمانی بۆسـەر پێسـمەرگەکانی ئاڵای شـۆڕش بڵاوکرایەوە. لە ١٩٨٧/٣/٩ وە کۆبونەوەی دەزگاکانی ئاڵا دەستی پیکرد ..

لەگەڵ حاجی مەمۆدا گەیشـتبوینە ئەو باوەڕەی پیویسـتی بە بەسـتنی پلنیۆمێک دەکات بۆ دارشتنەوەی کارەکان. بە تایبەتی دوای ئەوەی ساغ بوەوە کە سالار عزیز ناگەڕیتەوە، لیژنەی ســـەرپەرشـــتی مابۆوە من و حاجی مەمۆ. لایخۆمەوە بریارم دابوو خۆم هەڵنەبژێرمەوە و کەسـی تریش لە لیژنەی سـەرپەرشـتی (سـالارعزیز و حــاجی مەمۆ) بۆی نەبێــت خۆی هەڵبژێرێتەوە. پلنیۆم بگیرێــت و لیژنەیەکی سەرپەرشتی نویێ هەڵبژێررێت ، دەستاو دەستی بەرپرسیارێتی لە ناو ڕێکخراوەی سیاسـی کوردی دا بۆ یەکەمینجار بکرێتە نەریت، بەلام سـەبارەت بەو خاڵەو بە خۆ هەڵنەبژاردنەوە تا ئەو ساتە هیشتا لای کەس لە هاوڕێ یانی زێوی باسم نەکردبوو. بەلام ئاگاداری کۆمێتەی سلیمانیم کردبۆوە.

کۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی

لە ڕۆژی ١٩٨٧/٢/٢٨ بە ئامادەبوونی ئەندامانی لیژنەی ســەرپەرشــتی حاجی مەمۆ و مامۆسـتا عادل و بەشـداربونی دوو کادری ئەسـاسـی مەلا یادسـین و ابوبکر خۆشناو لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش کۆبونەوەیەکی ئەنجامدا و لەسەر پلنیۆم دواین و ئەم بریارانە درا:

١-بەستنی پلنیۆم لە لە نێوان ڕۆژانی ١٩٨٧/٥/١٥ و ١٩٨٧/٦/١ لە زێویێ یا لە خواکورک.

٢- مەسەلەی سالار پلنیۆم بریاری لیێ ئەدات.

٣-مامۆستا عادل لێپرسراوی ئاڵای شۆڕش دەبێت لێرە تا کاتی پلنیۆم.

٤-مامۆستا سلام لە علاقات کار بکات.

٥-ئاگادارکردنەوەی کۆمیتەکانی سلێمانی و هەولێر لەسەر تێکڕای وەزعی ئاڵای شۆڕش و ئامادەکردنی ڕاپۆرت و نوێنەریان بۆ پلنیۆمەکە.

٦-هێنانی ئەو پارەیەی هاوڕی یان لە خوارەوە کۆیان کردۆتەوە بۆ بەردەســـتی لیژنەی سەرپەرشتی.

ئیمزای:
حاجی مەمۆ.   عادل .   مەلا یاسین .   ابوبكر خۆشناو
١٩٨٧/٢/ ٢٨

تێبینی :
١--دوای هـاتنە دەرەوەی من بۆ زێوی، پەیوەنـدی كۆمێتەی هەولێر پچرا بە كۆمێتەی سـلێمانی و كەركوكەوە، لەگەڵ ئەوەشـدا چەندیجار بە حاجی مەمۆم وتبوو كار ئاسـانی بۆ بەیەكەوە بەسـتنەوەی هەردوو كۆمێتەكە بكات، نەیكرد، هەر ئەو هۆكارەش بوو (هاوڕی شـێخ حسـێن)م نارده بنكەی شـهید مناف تا پەیوەندی بە كۆمێتەی هەولێرەوە بكات. حاجی مەمۆ كەسـێكی سـەر بە حزبی شـیوعی بە ناوی (وریـا) كردبووە ئەڵقەی پەیوەندی خۆی و كۆمێتەی هەولیرو دژی ماركسـیزمی شۆڕشـگێرو بە قازانجی سۆڤیەت و حزبی شیوعی كاری دەكرد(سـەیری نامەكانی بكەن- عادل) لە بەرئەوە پەیوەندی (هاوڕێ شـێخ حسـین) دەبوو لە ڕیگەی ئەو وریایەوە بكرایە بە كۆمێتەی هەولێرەوە، لە دانیشتنەكەی هاوڕێ شێخ حسێن لەگەڵ كۆمێتەی هەولێر ئامادەبوو! ئەو وریایە ڕۆڵێكی تێكدەرانەی گەورەی دژ بە ئاڵای شۆڕش بینی و بووە هۆكاری شكستی هەولی بە یەك گەیاندنەوەی دوو كۆمێتەكە، (سـەیری نامەكانی وریا و بەرپرسـی شـهید ئەسـعەد بكەن كە بۆ حاجی مەمۆیان ناردووە—نوسـەر)بە ئاشـكرا دژایەتی خۆی بۆ هەڵگرانی بیری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر (وەك –وریا) بۆ حاجی دەردەبڕێت! و بە ئاشـكراش لە نامەكەیدا بۆ حاجی مەمۆ دەڵێت كە شـكستمان بە هەوڵەكەی هێنا! لە كاتێكدا هەوڵەكە بۆ بەیەك گەیـانـدنەوەی كۆمێتەكـانی نـاوەوە بو بە یەك و بەگەرخسـتنەوەی كۆمێتەی سـەركردایەتی ناوخۆی سـارانی ئاڵای شـۆڕش بوو، ئاڵای شـۆڕشـیش لە دامەزرانـدنیەوە هەڵگری بیری مـاركسـیزمی شـۆڕشـگێر بوو، لە پرۆژەی بەرنامەكەشی بە ڕوونی باسی لێوە كردووە.

٢—ئەوەندەی من ئاگاداربم، لە لایەن (سـالار عزیز) و (كۆمێتەی هەولێر) و (حاجی مەمۆ) و (بنكەی شـهید مەناف) و (شـێخ حسـێنیشـەو) هیچ كاتێك، یەك دینار بۆ لیژنەی سەرپەرشتی زێوە نەهات ....

چەند ڕۆژێك دوای ئەو كۆبونەوەیەی لیژنەی سـەرپەرشـتی نامەیەكم نارد بۆ كۆمێتەی سـولەیمانی بە درێژی لە وەزعەكە ئـاگـادارم كردنەوە و داوام لێكردن نوێنەری خۆیان بۆپلنیۆمەكە ئامادە بكەن، لە نامەكەشـدا بۆم نووسـین كە خۆم هەڵنابژێرمەوەو دەبێت كەسـانیكی نوێ بكرینە لیژنەی سـەرپەرشـتی. لە وەڵامی كۆمێتەی سلێمانیدا هاتبوو ئەوان ناڕازین بە كشانەوەم لە لیژنەی سەرپەرشتی ئەوان دەنگ بە من دەدەن، بە جیاش هاوڕێ علاء (شـێخ جمال شـێخ نوری) نامەیەكی نوسی بوو بە هەمان مەبەست. سەرنجی دووە می كۆمێتەی سولەیمانی لەسەر كاتی

پلنیۆمەکە بوو کە باشـــتربوو لە باتی مانگی پێنجەم مانگی حەوتەم بێت تا بتوانن خۆیان و هاوڕێ یانیان ئامادەبکەن.

چلەی ئیدریس بارزانی

ڕۆژی ١٩٨٧/٣/١٢ دوو کلیلەمان برد بۆ ســـەر ئارامگای ئیدریس بارزانی و لەگەڵ زۆربەی هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش چووین بۆ گوندی ڕاژان بۆ بەشداری لە چلەی کۆچکردوو ئیدریس بارزانی دا، وتەیەکم لەو بارەوە نووســـی بوو تا لەوێ بیخوێنینەوە. بە گەیشـــتنمـان بۆ ڕاژان لە چـاوەڕوانی کردنەوەی مەراســـیمەکە جیگەیەکیـان بۆ ئێمە دیـاری کردبوو، هەموو حزبەکـانیتری نـاوجودو یەکێتیش هاتبوون بۆ مەراسیمەکە. پارتی لەوەی لە چلەکەدا کە هەموو لایەنەکان ئامادەن ئێمە شتێک بڵێین یەکێتی نارەحەت بکات دەترسا، فرنسۆ حریری هات بۆ بەخێرهاتنمان، بە بەرچاوی هەموو هاوڕی یانی ئامادەبووی ئاڵای شـۆڕشــەوە لێی پرسـیم وتەتان هەیە بەو موناســـەبەتەوە وتم بەڵی وتەیەکم نوســـیوە، دیاربوو پارتی ئەترســـا ئێمە شــتێک بڵێین یەکیتی نیشـتمانی نارەحەت بکات. وتی ئەتوانم بیبینم! وتم نەء چونکە پەیوەنـدی بە خۆمـانەوە هەیە، من کۆنترۆلکردنی وتەکەم بە بێ بـاوەڕی و بێ متمـانەیی دەزانی و پێموت، پێمســـەیرە ئێوە ئەوەنـدە متمـانەتـان بە ئێمە نەبێ؟ لە کـاتێکـدا دەزانن هەڵویســـــت و تێروانینی کۆچکردوو چۆن بووە بەرامبەر ئـاڵای شۆڕش. هەندێ کەسی مەکتەب سیاسی پارتی لە ژێر کاریگەری یەکێتی نیشتمانی و حزبی شـــیوعیدا ئەو کارە یانکرد. لە چلەکەدا بەشـــداربووین بەڵام نەیانهێشـــت وتـارمـان هەبێـت! کە مەراســـیمەکە تەواوبوو، ملازم یونس کە بۆ خواحـافیزی بەشـداربوان لە ناو دەرگاکەدا وەسـتابوو، وتارەکەم دایە دەسـتی، پێم وت ڕیگریتان لێکردین ، ئەمە ئەو وتارەیە کە لێی تۆقی بوون و نەتانهێشت بخوێنرێتەوە بیاندەری. ئەو هەڵویســـتەی پـارتی لە چلەکەدا جێگەی ڕەخنەو نـارەزایەتی زۆری هەموو هاوڕی یانی ئێمەبوو.

دوای ڕۆیشـــتنەوەی هاوڕی (روناک شـــێخ جناب) بۆ ســـولەیمانی ، هەوڵیدابوو حوارێك لەگەڵ یەکێتی نیشـتمانی پێک بێنێت ، بە بەرواری ١٩٨٧/٣/١٦ لەوبارەوە نامەیەکی بۆ ناردم، ئەمەش دەقی نامەکەیە :

نامەی هاوڕی لیدیا بۆ عادل

هاوڕێی بەڕیز مامۆستا عادل

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانەی گەرم

هیوام وایە سەرکەوتوبن ...ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ گشت هاوڕێیان.

هاوڕێی بەڕیز

ئەم ماوەی کە لێرەبووین توانیومانە ئەم کارانەی خوارەوە جێ بەجێ بکەین .

١-ئەو نـامـانەو لەگەڵ نـامەیەكی تر بۆ مـام جەلال ئەویش بە تنسـيق لەگەڵ ڕێكخراوی شاردا ناردمان بۆیان و (مام جەلال) ئەم جوابەی داوینەتەوە

١-دەركردنی كاك سـالارو دوەم و سـێ یەم ئەمەی ئەگەیاند كە بڕواكردن بە یەكێتی و كۆمەڵە كە هێزی وطنین . لەو شـتانەی كە لەوەپێش نوسـراوە دژیان هەمووی پاشـگەزبینەوە. ئێمەش جوابمان دانەوە جوابەكەشـی ئەوا بۆتانی ڕەوانە ئەكەین.

٢-بۆ مەوضوعی ئاشت بوونەوە لە دوو سێ لاوە هەوڵمان داوە، با تناقض نەبێ لە قسـەی من و ئێوەدا، بۆمان دەركەوت كە ئێسـتا ئەوان رایان باشـە لەسـەر ئەو مەوضـوعە. ئەگەر ئەم ماوەیە تۆزێک خۆتان هیلاک بکەن و وە ضـعی ناوەوە ش باش بکەن هەندێ شت هەیە بە لاوە بنێن خۆشتان بزانن چی ئەکەن بە راستی ئەمە شعاری مبدأی خۆمانە با هەوڵی بۆ بدەین خۆ ئەگەر واش نیە بابزانین...بۆ پشتگیری ئەم كارە ش سەردانی پارتی و شیوعی و لایەنەكانی دیكە بكەن نامەی پشت گیریان لێ وەرگرن..هەندێ شـتی تر هەیە خۆم ئەیكەم ئەوانە پاشـان هاوڕێ بۆتی باس بكات..ئەم ماوەیە كۆبونەوە بكەن و ڕأی خۆتان لەسـەر ئەو مەوضـوعانە گەڵالە بكەن و بۆمی بنێرن با تناقض نەبێ لە قسەی من و ئێوەدا شاریش رأیان زۆر باشە لەسەر ئەو موضوعە.

٣-بە نیسـبەت هەورامانەوە دیمان و قسـەمان لەگەڵ كرد ئەویش ئەڵێ من خۆم وتومە مـاوەیەک وازدێنم پەیوەنـدی فردی بكـات و ئیتر هـاوڕی سـردار هەر لە خۆیەوە ئەو قسـانەی پێشـوی كردبوو. ئەوانە زۆریـان لە نەبونی چـالاكی لێپرسراوەكەیان وازیان هێناوە ئێستاش ئەوا وردە وردە چەند پەیوەندیەكمان دروست كرد خەریكە وەضعەكەیان باش بی.

٤-بە نیسـبەت هاوڕێ ئازادەوە ([1]) لەم ڕۆژانەدا چووم لە شـارەزور چاوم پێ كەوت ئەوانیش باشن لەم ڕۆژانەدا دو هەزار دینار ئەبرێ بۆتان رەوانە ئەكەم.

سردار وازی هێناو شتەكانی تسلیم علاء كردبوو ئەویش زۆری لەسەرە، ئێستاش هاوڕێ یەكی تریان سەرخستووە عنصریكی زۆر باشە ، وەعی تنظیم بە عام باشە، ئەوانیش زۆر حەز بە ئاشبونەوە ئەكەن وەزعیان زۆر باشە.

---

[1]) **شەهید ئازاد فقێ علی** دوای شاڵاوەكەی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شۆرش لەگەڵ گەلێک لە هاوڕی یانی لە ناوچەی گەرمیان و قەرەداغ مانەوەو ، وەک فەرماندەیەكی پێشمەرگەو كادریكی هوشیار لەو ناوچانەدا جەولەی دەكرد، لە دوای ئەنفالەكانیش ئەوو هاوریكانی لە دژوارترین ساتی نەتەوەكەماندا مایەوەو درێژەی بە كارو تێكۆشانی دا. بە هۆی هەڵدێرانی لە چیا دەستی شكا، خۆی گەیاندە زێوێ و دوای چارەسەری لەگەڵ هاورێ یەكیتردا گەڕایەوە بۆ لای هاوریكانی لە گەرمیان. دەسـتێكی ڕەشـی ڕاسپێرا وی یەكێتی نیشتمانی لە كاتی خەودا شەهیدی دەكات و رادەكاتەوە بۆ لای ڕژێم....

بۆ موضوعی کاک سالار نازانم چیتان کردوە لە وەڵامی مام جەلال خۆتان نەدەن لە قەرەی ئەو مەوضوعە ئەو پیاوە زۆر لە ئێمە باشتر شارەزای وە ضعی ئەوە.
هەوڵ بدەن تنسیق لە بەینی ئێمەو هەولێردا دروست بکەن زۆر ضروریە، ئەو ئاسۆیە دووجار پەیوەندیمان پێوەکرد أمری گرتنی هەیە خۆی شاردۆتەوە.. نازانین چی بکەین.
بە نیسبەت برادەرانی زیندانەوە وە ضعەکەیان هاوڕی حەمە باسی دەکات، ئەوەی هەتا ئێستا من بیستبیتم ئەوەیە هەتا ئێستا یەک دوجار مام جەلال هاوڕی مەلابەختیاری دیوەو نازانم چیان باس کردوەو بۆچی.
ئیتر زۆر ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ روناک خان و چاوی مناڵەکان ماچ ئەکەم
ئیتر بۆ پێشەوە

هاوڕێتان
لیدیا
١٩٨٧/٣/١٦

دیارە من لەگەڵ گەلیک خالی ئەو نامەو کارانەدا نەبووم کە بێ ئاگاداری و پرس و ڕا و لە پشتی لیژنەی سەرپەرشتی یەوە کرابوو، بە تایبەت ئەو نامە لاوازەی بە ناوی (لیژنەی سەرپەرشتیەوە) ئیمزاکرابوو (بێ ئەوەی کەسیان ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی بن و مافی ئیمزایان بە ناوی لیژنەی سەرپەرشتیەوە هەبیت) وە نیردرابوو بۆ جلال تاڵەبانی! تاڵەبانیش وێنەی نامەکانی دابووە ئێرانیەکان و هەموو حزبەکان ، ئەو کارە ی کرا لوتکەی بێ دیسپلینی بوو.

ناکۆکیەکانی ناو حزبی شیوعی

بە هۆی سیاسەت و ستراتیژی هەڵەی سەرکردایەتی حزبی شیوعیەوە چەندین کەسایەتی و کادری پێشکەوتوویان لێ جیابووبەوە، من وەک ئاڵای شۆڕش هەولم ئەدا لەگەڵ ئەندامانی مەکتەب سیاسی حزبی شیوعی و هەموو باڵەکانیدا و کەسایەتیەکانی پەیوەندیم باش بێت تا لەو ڕێگەوە بتوانین ئال و گۆری فکری و ئایدۆلۆژی و سیاسیان لە گەڵدا بکەین هەر هیچ نەبێت بۆ لەیەکتر تێگەیشتن بە ئومێدی دروستکردنی هەڵوێستیکی یەکگرتووی چەپەکان، بەڵام دەشمزانی چەند زەحمەتە لەگەڵ لایەنیکدا گفتوگۆت درێژە پێ بدەیت لە کاتێکدا بزانیت لە پشتەوە خەنجەری ژەهراویت لێ دەدەن.
ئەمەش نموونەی یەکێک لەو نامانەیە کە کەسە ئۆپۆزیسیۆنەکانی ناو حزبی شیوعی بۆیان ناردبووم:

العزيز عادل ، تحية

ارجو ان تكون فى صـحة جيدة، لقد المنى كثيرا ان اسـمع بانک مريض، اتمنى لـک الشـفاء العاجل و الصـحة و العافية للاسـتمرار بخدمة قضـيتنا المشـتركة. وفى الوقت نفســـه أهنئكم على منحكم الثقة من قبل رفاقكم للاســـتمرار فى قيادة عملكم الثورى، مما يوءكد بالدرجة الرئيسية الامكانية لتطور عمل المنظمة لاحقا.

*- ان ابتعاد (س- سالار) الى سوريا قد يخفف بعض المشاكل، احب ان اضيف بانه قد اخبر احد قادة الاحزان الكردســـتانية العراقية فى ســـوريا بانه تورط بقبول القيادة فى منظمتكم.

*- بيانكم الذى ارسلتموه لى كان ايجابيا و لقد استحسنه بعض الاصدقاء كما اننى اعطيته الى احد الاخوان فى الاوک، اما بيانكم حول الاعتداء التركي فانه عموما جيد، و اعتقد ان تسميته بالنظام الدكتاتورى او النظام التركى العميل او الفاشيا صح من الناحية السياسية.

*- الاخبار التى ارسلتها ، كنت قد ارسلتها لكم للاطلاع ، و سازودكم لاحقا بكل ما يستجد، اقترح المباشرة باصدار الجريدة لانها باتت ضرورية لكم.

*- اتفاق اوک مع حشع اعتبر بحكم الفاشل لان اوک اصلا لا يحترم هولاء، كما ان اوک يعتبرهم قوى ثانوية و ليس لها تأثير.

*- ان اوک اقدم على هذا الاتفاق فقط لمحاصـرتكم ، و كان احد شـروط الاتفاق مع حشع محاربة و محاصرة منظمتكم.

*- حشـــع يحاول ان يعيد مكانته بين القوى الكردســـتانية وقد قام وفد منهم- ابو حكمت و الصافى بزيارة مقر حسک، كان اللقاء باردا و لم يتفقوا على شىء.

*- دۆڵەكۆگە بات مهددا بالسـقوت- بعد سـقوط (قەڵەتوكان) و رزگە . و كان من المحتمل ان يشن السلطة هجوما عليه لولا الاحوال الجوية..

*- ســمحت باخراج ال پکک فى زێوه – هل صـــحيح هذا و اين ذهبوا و ماهى التطورات.

*- فى حال مجىء اى من اصـــدقائنا من طهران اليكم، بامكانه المجىء الى، فى الوتان يذهب الى مقر الپارتى – حيث صـــلاح هناک او يســـأل على بيت فرهاد و سيرسلونه الى فى كاولان او انا اتى اليه الى الوتان.

*- اذا ما وصل اليكم شيئ من طهران – نشريات-مقالات- اجهزة طباعة- فلوس- يرجى ارسالها بيد حامل الرسالة.

*- هنالک تقرير – حول موءتمر طهران- صـــادر من قبلنا و موجود لدى عدنان او كنعان – يرجى ارسال ثلاثة نسخ منه الينا.

*- رزگار او ازاد ماهى اخبارهم و هل وصــــل احدا من داخل حشـــع ارجو ان يكتبوا لى بذلک.

*- ارســـل اليكم موضـــوعا – بهدف طبعه – ارجو ان يتم طبعه على التايب و سحب عدد من النسخ منه على زيراكس و ارسال احدها الى د.على و نسخة لى اذا امكن.
سلام الى كافة الاصدقاء.
ملاحظة / ساتأخر الى ما بعد نوروز. بسبب انقطاع الطريق.

التوقيع
١٩٨٧/٣/١٨

من هاوڕێ عدنان و هاوڕی کنعانم دانابوو زۆر بە نهێنی ســـەرپەرشـــتی ئەو پەیوەندیانەو ، ئاسانکاری هاتن و چونی ئەو هاوڕێ یانە بگرنە ئەستۆ لەبەر ئەوەی دوو هاوڕی ی زۆر ئیشکەرو جالاک و وریاو بێدەنگ و نهێننی پارێزبوون.

نامەی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ کۆمێتەی سولەیمانی

کرێکارانی جیهان یەکگرن
کۆمێتەی سولەیمانی تێکۆشەر

سڵاوێکی کرێکارانەی گەرم
پاش ڕێزو ســـڵاوی گەرممان بۆ هەموو هاوڕی یان، ئێمە لە مانگی کانونی دوەمی /١٩٨٧ نامەمان ئاراســـتە کردن تا ئێســـتا وەڵاممان پێ نەگەیشـــتۆتەوە بە تایبەتی داوای ڕای فەرمی کۆمێتەکەتانمان کردبوو ســـەبارەت بەو حوارەی طرح کراوە لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی و هەڵوێستتان لەسەر وەزعەکە. لەو ڕوانەوە ڕەخنەی خۆ ماندتان ئاراســـتە دەکەین، داواکارین بە وردی بە خۆ تاندا بچنەوە و بەو گیانە پرۆلیتـاریەی بـاوەرتـان پییەتی بە ڕەخنەو ڕەخنە لە خۆگرتن هەوڵ بـدەن ئەو ســەلبیاتانەی دێتە پێش بیخەنە ڕوو و چارەســەری بۆ بدۆزنەوە و چاو لە بچوکترین هەڵە و کەم و کوڕی و سستی نەپۆشرێت.
نامەیەکی شـــەخســـی لە لایەن هاوڕێ یانی کۆمێتەکەتان شـــاســـوارو ڕێبوارەوە نێردراوە بۆ هاوڕێ عادل تێیدا چەند خاڵێک باســـکراوە (لێرەدا وەلامی گرنگترین خاڵەکانی دەخەمە بەرچاوی خوێنەر- نوســـەر) و لە بەر گرنگی بۆچونەکان و بە پێویستمان زانی تیشکی بهاوینە سەر:

مەسەلەی حوار لە گەڵ یەکێتی و لایەنەکانی ئۆپۆزیسیۆن

١-لەسەر مەسەلەی حوار نوسیوتانە (نە مساوەمەیەو نە تنازول....) ! و ئاڵا ئیتر کێشەی نامێنێ!

ئەو بۆچوونە تەنگ نەزەری نەک ئادۆلۆژی بەڵكو سیاسیش دەردەخات، چونكە مرۆڤی شۆڕشگێر چ جای (كۆمۆنیست) پێویستە بزانێت حوار و مفاوەزە لە نێوان دوو لایەنی سیاسی نابەرامبەر و جیاواز لە ڕووی هێزی مادی و بەشەریەوە، حتما مساوەمەشە و تنازولیشی تیا دەبێت. ئیتر زروفەكە ناچارت دەكات یا هەر شتێكیترە ئەوە جێی موناقەشەیە. بۆ نمونە كاتێک لینین پەیمانی (بریست لیتۆفسكی) مۆر كرد هەم مساوەمەش بوو هەم تنازول، تەنانەت لینین خۆی بە (پەیمانی سەرشۆری ناوبرد- معاهدة العار) بەڵام بە خاتری ئەوەی شۆڕشی ئۆكتۆبەر لە مەترسی جەنگ و ڕووخان دوورخاتەوە هەركردی. نابیت شت بە خاتری خاتران هەڵگەڕێتەوە، ئەوە ئەلف و بای سیاسەتە. ئیوە یا ئەو برادەرانە كاتێک ڕێكەوتن، یا علاقەی خارجی سیاسی لیژنە بە جیهەتە سیاسیەكانی ئۆپۆزیسیۆنەوەیا ...هتد بە مساوەمە ناودەبەن، بەڵام لەگەڵ یەكێتی دەنوسن (نە مساوەمەیە نە تنازول)! هاوڕێ یان باذێک نیەو دوو هەوا، بۆرژوا هەر بۆرژوایە لەگەڵ یەكێتی بێت یان لایەنەكانیتر مساوەمەش و تنازولیشی تێدەكەوێت لە هەردوو تەرەفەوە...

٢-سەبارەت بەوەی نوسیوتانە بە ئازادبوونی ئەو هاوڕی یانە ئیتر ئاڵا كێشەی نامێنێ! پیمان وایە ئەو حوكمە پێش وەختە ، چونكە ئەو كێشەیەی بۆ ئاڵای شۆڕش دروستكرا، كێشەی دوو ئایدۆلۆژی و رەفتارو كرداری پرۆلیتاری و بۆرژواییە، بە هەربوونی ئەوانیش چارەسەر نابن، یا ئایا ئامادەن وەک ئاڵای شۆڕش كار بكەنەوە؟ پێمانوایە لای خۆمانەوە حوكمی پێش وەخت نادەین، گرنگ سەركەوتنی هەوڵەكانە بۆ ئازادبوونی زیندانیەكانمان.

سەبارەت بە مەسەلەی ئەو هەوڵانەی ئەو هاوڕێ لیدیا(دایكی زیلان) و ئێوە بۆ دەستپێكردنی حوار لەگەڵ یەكێتی ئەمە ڕای ئێمەیە:

ئێمە لە تیڕوانینی كریكاری ئاڵای شۆڕش بۆ مەسەلەی ئازادی و دیموكراسی، هەرلەیەكەم ڕۆژی دروست بوونەوە كارمان بۆ كردووەكە پەیوەندی (علاقەی سیاسی) ببەستین لەگەڵ هەمو لایەنەكانی ئۆپۆزیسیۆن لەسەر ئەساسی قانونی (وحدة و صراع)، لەگەڵ ئەوەشدا كە ئەو حەقیقەتە دەزانین كە بۆرژوا نا دیموكراسی یە، بەڵام پێویستە هەندێ هەل و مەرج بقۆریتەوە و چەندە بكرێت تەبایی و دیموكراسیەت بەرقەرار بكرێت تا لە سایەیدا كریكاران و ڕێكخستنەكەی گەشە بكات. بۆ بەرقەراربوونی ئازادی و دیموكراسی قبوڵی حوار دەكەین لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی بەڵام بەمجۆرە :

١-گەر ئەو سێ مەرجەی یەكێتی بۆ پێش دەستپێكردنی حوارە ئەوا یەكسەر لای ئێمەوە مەرجی ئاوای پێش وەخت قبوڵ ناكرێت.

٢-خۆ ئەگەر مەرجی کاتی مفاوەزەو دانیشـــتنە، ئەوا جوابی ئێمە بەمجۆرەیە(کە هەموو شـتێک قابلی لێدوانە، بەوانەی ئەوانیشــەوە، چونکە ئەوەی شــەرتی هەبێت دەبێت شەرتیش قبوڵ بکات.

٣-ئایا ضمان لە بەرامبەر ئەو سێ شەرتەی یەکێتی دا چیە؟

ئەمە ڕای لیژنەیە سەبارەت هێڵی گشتی حوار لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی

١-بۆ دەرخسـتنی نیەت پاکی، یەکێتی هەڵسێت بە بەردانی هەموو ئەو کەسـانەی بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە گیراون .

٢-ئازادی کاری سـیاسـی و ڕێکخراوەیی بۆ هەموو لا بە ئاڵای شـۆڕشـیشـەوە بسەلمێنێت.

٣-ڕاگرتنی هەمو شاڵاوێکی عسکری یەکێتی بۆسەر ئاڵای شۆڕش.

٤-بە گفتوگۆ بۆ چارەسـەری ئەو کێشـانە بکرێت کە سـەر هەڵدەدەن. ناوچەکان ئازادبێت بۆ کاری سیاسی و ڕیکخراوەیی و عسکری هەردوولا.

٥-راگرتنی هێرشی ئیعلامی بۆ سەر یەکتر.

٦- دەتوانرێت تەنسـیقیش لەگەڵیک کاری هاوبەش لە قۆناغەدا بکرێت چ لە بواری سیاسی یا پێشمەرگایەتی دا.

تێبینی :

دەبێت لە خستنە ڕووی ئەو خاڵانەدا وەک دوو طرفی سیاسـی مەسـەلەکە طرح بکرێت نەک وەک لایەکی دەسەڵاتدارو لایەکیتری کەم دەسەڵات.

دەسەڵاتەکانتان بۆ ئەو گفتوگۆیە لەگەڵ یەکێتی نیشتمانی

1. دەبێت هەر نامەیەک دەنێرن یا بۆتان دێت دەقاو دەقەکەیمان بگاتە لاو ، لە دەرەوەی ئەو خاڵانەی سەرەوە تصرف نەکرێت.
2. هەر ئەنجامێک لە تطوری مفاوەزە لەگەڵ یەکێتی هاتە پێشەوە دەبێت بخرێتەوە بەردەم لیژنەی سەرپەرشتی و کادرە سەرەکیەکان تا دوا بریاری لەسەر بدەن.
3. هیچ ڕێکەوتنێک نابێت مۆر بکرێت تا بە تەواوی لەگەڵ لیژنەی سـەرپەرشـتی دراسەنەکرێت و ساغ نەکرێتەوەو بریاری لەسەر نەدریت.
4. کاری ئێوە ڕێگە دۆزینەوەیە بۆ حوارو نزیـک کردنەوەی تێڕوانینی هەردولا نەک هەڵسانی ڕاستەوخۆ بە حوار.
5. دەبیت هەموو ئەو نامانەی ئاڵ وگۆڕ دەکرێن بە زوویی دەقاودەقەکەی بنێرن.
6. لیژنەی سەرپەرشتی بەرپرسیارە لە بریاری کۆتایی لەسەر دیاریکردنی کات و شوێنی حوارو دیاریکردنی وەفدو مۆرکردنی ئیتفاق.

وا دوو بابەتمان بۆ ناردن ١ - نامێلكەی حزبی كرێكارانی سۆسیال دیموكراتی ڕوسیا لە وەرگێڕانی هاوڕێ حاكم سەردار. ٢- نامێلكەی چۆن دەجەنگین بە رامبەر بەو كارەساتەی چاوی تێ بڕیوین . نوسینی لینین و وەرگێڕانی هاوڕێ عادل. وا لەگەڵ ئەم نامەماندا بۆمان ناردن . داواكارین نەیەڵن چارە نوسیان وەك ئەو بڵاوكراوانەی پێشتر ناردمان بە سوتاندن بچێت.

مۆری لیژنەی سەرپەرشی
١٩٨٧/٣/٢٥

ئەوەی سەرەوە بڕێک لە وەڵامەكانی لیژنەی سەرپەرشتی بوو بۆ بۆ كۆمێتەی سولەیمانی كە لە لایەن منەوە نوسرابوو، سەبارەت بەو هەوڵانەی هاوڕێ (روناك شێخ جناب) دابووی بۆ حوار لەگەڵ یەكێتی نیشتمانی دا ..

نامەیەک بۆ هاوڕێ یان روناكی شێخ جناب (هاوڕێ لیدیا)و حەمە ئاوات لە عادلەوە

هاوڕێ یان ڕوناک و حەمە ئاوات

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانەی گەرم

هاوڕی یان كاتی ئێوە ڕۆیشتن بۆ ئەو چەند ڕۆژە (هەفتەیەک)، خۆتان دەتانزانی لە هەموو لایەنیكەوە چ جۆرە گیروگرفتیک ڕووی تێكردبووین، ئێوەش بوونە سەرباری كیشەكانمان لەمدیو، لە لایەن ئێرانیەكانەوە لە ناوچەی بانە بریاری گرتتان دەرچووە، لەولاشەوە ئێرانیەكان دەڵێن درۆتان لەگەڵ كردین وتویانە دەچین بۆ پایتەخت كەچی چوون بۆ ئەودیو..ئامادە نەبوونی هاوڕێ ڕوناک بۆ وەرگرتنی لیزەپاسەكەی..، ئێرانیەكان دەڵێن تەواوبووەو دیار نەبوونی ئێوە ئەمانی شێت كردووە، بۆ جاری چەندەمین بە درۆزن و ناراست لە قەڵەمیان داین، لەولاشەوە كار گەیشتە ئەوەی مەزوعی سالار عزیز و عیلاقات ساغنەكریتەوە، بوونە هۆی ئەوەی ئینذارمان بكەن لەماوەی حەفتاودوو سەعاتدا ئێران بەجێ بهێڵین .. ئەوە ش نەتیجەی كەمتەرخەمی و بەكەمگرتنی مەسەلەكان لە لایەن ئێوەوە. بە هەرحاڵ لە كۆبونەوەی لیژنەی سەرپەرشتی ٢/٢٨/ ١٩٨٧ (عادل) وەک مەسئولی یەكەم و (مامۆستا سلام) وەک نمایندەی علاقات بە ڕە سمی بە ئێرانیەكان ناسینران، مامۆستا سلام لەو بوارەدا ڕۆڵێكی دیپلۆماسی باشی بینی و لەگەڵ هاوڕێ حاجی مەمۆ چوون و ئەوانیان بینی. ئێستا كەمتر كیشەمان بۆ دەنێنەوە و جارێ بیدەنگیان لە دەركردنەكەمان كردووە و نازانین تا كەی.

با هاوڕی یانی ناوەوە بزانن، ئەوە بۆ ماوەی سێ(٣)مانگ دەچیت یەک فلس نەهاتوە بەلای ئاڵای شۆڕشدا، بۆ ئاگاداریتان بە قەرز دەرۆین بەڕێوە، تا ئێستا یەک

هەزارو پێنج سەد دینارمان قەرزكردووە. خۆیشم هەرچیم هەبوو سەرف بوو ، كار گەیشتۆتە ئەوەی پارەی نان نیە پێ ی بكڕین.

هاوڕێ یان بە خۆشمەوە رەخنەمان هەیە لە چۆنیەتی ڕۆیشتنتان و دواكەوتنتان و پچراندنی هەواڵتان. ئێوە لەگەڵ ڕێكخراوی شـــــار نامەتان ناردووە بۆ یەكێتی نیشـــــتمانی بێ ئاگاداری ئێمە! (بۆ ئاگاداریتان نوســـــخەی ئەو نامەیە لای حاجی مستەفەوی بەرپرسی ئیتلاعاتی ئێرانی یە) و سكرتێری یەكێتی نیشتمانی داویەتێ. كەچی ئێمە لەوانمان بیست. ئێوە ١٩٨٧/٢/٣ هەواڵتان لابووە كەچی ١٩٨٧/٣/٢٠ ئاگادارتان كردووین! لەولاشـــــەوە هاوڕێ حەمە ئاوات بێ ئەوەی ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی بێت، بە ناوی لیژنەی سەرپەرشتی یەوە؟ ئیمزای نامەیەكی لاوازی كردوەو ناردووە بۆ جلال تالەبانی.. هەوڵی تحركاتی ئێوە دەوڵەت داویەتی بە هەموو جهەتەكانیتر.. ئەوەی بێ خەبەر بوە ئێمە بووین.

پێویستە بە زوترین كات یا هەردوكتان یا یەكیكتان بگەنەوە ئێرە چی نامە ئاڵ و گۆڕكراوە، دەقەكەیمان بۆ بێنن. ئێمە بە تفصـــــیل مناقەشـــــەمان كرد وەك لیژنەی ســـــەرپەرشـــــتی و لەگەڵ گەلێك لە كادرە ســـــەرەكیەكان وەك لە جوابی كۆمێتەی سلیمانی دا نوسیومانە ڕای هەموو لایەكمانە. ناشبێت لە كاتی گەرانەوەتاندا لە زەڵێ و شاناخسێ وە بێنەوە چونكە دەتانگرن، ئەو ناوە یەكێتی زۆر بە توندی گرتویەتی، لە لایەكی ترەوە وەرنەوە، هەوڵ بدەن ئەو برادەرانەی كۆمێتە وریا بكەنەوە لە ئوسوڵی كاری ڕێكخستن، گەر هەركەسی سست یا كەمتەرخەم یا هەررەخنەیەكی هەبێت لە هاورێ یەكی دەبێت و پێویســـــتە نەیشـــــارێتەوەو بێ دەنگی لێنەكات و لە دانیشتنەكاندا سەرنج ڕاكێشن و ڕوو بە ڕوو ڕەخنەی لێ بگرن ، نەك بەوجۆرە ترسنۆكانەیە لە پشتەوە ڕەخنە لە هاوڕێ یەكی كۆمێتەكەیان بگرن. نەخۆشیەكەی زێوێ نابێت بگەیەننە ئەوێش. لە كاتێكیش ئەو دوو هاوڕێ یە لە پشـــتەوە ڕەخنە لە هاوڕێكەی كۆمیتەیان (علاء) دەگرن ، ئایا خۆیان چەندی كارەكانیان ئەنجامداوە، چلو پێنج ڕۆژ بلاوكراوەكانمان لەو شـــــوێنە بووە تا ئاخری ســـــووتا، هیوادارم و داواكارم بە گیانی هاوڕێیەتی ڕوو بە ڕوو ڕەخنە بگرن و وەلامیشـــــم بۆ ئەو دوو هاوڕێ یە (ڕێبوارو شـــــاســـــوار) نوســـــیوە و بۆم ناردوون، ئینجا هۆی وازهێنانی هاوڕێ سەردار كە یەكێك بوو لە دڵسۆزترین هاوڕێ یانی ئاڵا وە هێنانی هاوڕێ شـاسـوار كە عەسـكەری فیرارە ئایا ڕاسـتە؟ كەی؟ كێ؟ بریاری داوە فیرارێك لە كۆمێتەدا دانێن؟ گەر لە ڕێكخســـــتنی ناوەوە بەو جۆرە كاربكرایە دەبوو كاتی خۆی هاوڕێ (سیروان) بكرایە مەسئولی كۆمێتەش، كە كاك مەلا بەختیار پێشی موعجب بوو، بەڵام ئەوەبوو لەبەر ئەوەی فیراربوو نەكرا، چونكە فیرار بە بەهانەی ئەوەی

فیراره كاری بۆ ناڕوات بەڕێوه، لە كاتێكدا هاوڕێ یانی كۆمێته دەبێت حركی بن و بتوانن بێ ترس و موشكلە دروست كردن بۆ ریكخستن بە هەموو لایەكدا بڕون. بۆ ئاگاداریتان ملازم عومەر گەڕایەوه بیست ڕۆژ لەمەوبەر نامەی نوسیوه بۆ دلاوەری ئەحمەد مجید كە (گوایا مەلا بەختیار لە هەموو شـــتەكانی پەشـــیمانه).... ئەوه لە نامەی دلاوەردا هاتووه بۆ (هاوڕێ لیدیا - روناک شـێخ جناب) كە لە لایەن خەباتی شێخ جنابی برایەوه كرایەوه.

گەر خۆتـان دواكەوتن پێویســـته ئەوپەڕی پـازده ڕۆژی تر هـاوڕێ ئەحمەد بنیرنەوه بەو شتانەوه...

هەربژین عادل

١٩٨٧/٣/٢٥

(دوابەدوای گەرانەوەی خلیل دهۆكی بۆ سوریا سالار عزیز نامەیەكی بۆ ناردم كە دەبوا لە راسـتیدا وەڵامی نامەكەی لیژنەی سـەرپەرشـتی بداتەوه كە هاوەڵەكانی خۆی بۆیـان نـاردبوو، بەڵام ئەو نـامەیەكی شـــەخســـی بۆنـاردم . 'لە نـامەكەدا دەردەكەوێت كەسانێک لە رەوتی سۆڤیەتی، كۆمەڵێک درۆوده لەسەیان بۆ كردوه و بێ ئەوەی لە نزیكەوه قسەی لەسەر بكات ، لە ژێر كاریگەری ئەو درۆو دەلەسانەی بۆی كرابوو نـامەیه كی نـارد، لێرەدا وەک خۆی چۆنی نـامەكەی چۆن نوســـیوه دەینوسمەوه، ئەمەش دەقی نامەكە

نامەكەی سالارعزیز لە سوریاوه بۆ عادل

بەڕێز مامۆستا عادل

سڵاوێكی گەرم. هیوام خۆشیتەو و سڵاوم بۆ ماڵ و مناڵت هەیه

بە پێویســـتم زانی ئەم نامەیەت بۆ بنوســم، نامەوێ هەڵوێســتی ناراســت و هەڵه گەورەكانت بخەمه بەرچاو، چونكه من كاتێک ئەتوانم لەگەڵ كەســـێكدا هاوڕێ بم ئەگەر جیاوازی فكریش هەبێ بەڵام تۆزێ أعتباراتی كۆمەڵایەتی و تێكۆشـــان لێک بداتەوه..بە داخەوه تۆ زۆر هەوڵت داوه ئەویش تەنیا لەبەرخاتری خۆت فقط نەک لەبەر خاتری هیچ، كە دوژمنایەتی من بكەیت، خۆزگا مەوزوع فكرو بیروڕابوایه، بڕواناكەم نە تۆ نە من بمانگەیانبایه ئەم ئاســـته..تۆ هەروەک ارســـلان و ئاســـۆ و ئەمانەی ناو جلالی ویستوته صـراع بكەیت، نەک صـراعێكی مەبدەئی و اصـولی.. بۆیه كەوتویته بوختان هەڵبەســتن و مەســـەلەی پاره دواخســتنم.. برام جلال تالەبانی جورئەتی نەكرد ئەوه بكـات. هەموكەس منیش ئەنـاســـێ، خەڵـک نـابێ لە خۆیەوه سەیری خەڵكی تر بكات. برادەر پاره لای من زۆر بێ ئەهمیەته و من ئەتوانم دائمه پارەی زۆرم هەبێ، **كە پارەشم لە لیبیا وەرگرتوه** ڕاسته بۆ مساعدەی شەخسی بوه

، بەڵام من هەمیشــە پارەی كەس كاری خۆشــم بۆ پێشــمەرگە و ئەم ڕێبازە ســەرف كردوە چ جــای ئەم پــارە تــافهەی لیبیــا كە بــایی بڕینی دوبلیتی تەیــارەیە.. تۆ ڕێكخستنێكت لە بەردەمدا بوەو چەندین دۆستی تر بەڵام بڵێم چی نە ڕێكخستن ئەو ڕێكخســـتنەیە بتوانی مانگی (١٠٠٠)دینارتان بۆ بنێری نە ئەوەندەش ســـیاســـەتتان دۆســتانە بوە یارمەتیتان بدرێت، نە شــێخ حســێن حســابتان بۆ ئەكات و لەو پارەیەی كوی كردۆتەوە بۆتــان ئەنێری.. بۆ ئــاگــاداریتــان یەكەمین دزی لە ژیــانی ئــاڵای شۆڕشدا (شێخ حسێن) كردی ومن دزیەكەم لێگرتوەو خۆی باش ئەزانی..پاشان ئەو هەموو موءامرەو گێرە شـــێوێنیە دژی ئێمە بەڵام بەبێ بیركردنەوە لە مەســـلەحەتی گشـــتی بۆ، دوســـاڵە پێم ناڵێ ی چیمان كردوە..مع العلم باشـــترین زروفمان بۆ ڕەخســـاوە، كەچی تۆ هەرئەتەوێ نوقتەیەک لە مندا بگری و بۆ پەرژەوەندی خۆتی بەكاربهێنی.. ئەتەوێ وا نیشـــان بدەیت كە من بەزی و روخاوم و ناوێرم بێمەوە، لە كاتێكدا ئەگەر ئێوە دڵسۆزی ئاڵای شۆڕش بونایە هەم بۆ پاراستنی ریزەكانی و هەم بۆ وەرگرتنی هەڵویســتی شــۆرشــگێرانە، ئاوها تەماشــای هاتنەوەی منتان نەئەكرد، تلفۆن ئەكەیت بە شــێوەیەكی زۆر نالەبار هەڕەشــە لە من ئەكەیت ئەگەر نەیەمەوە، بەبێ ئەوەی تحقیق بكەیت، یا نامەیەكی برایانەم بۆ بنوسی كە هۆی تأخیربونم چیەو یا من وەزعەكە چۆن ئەبینم، یا چی بكەین باشە. تۆو هەندێک وەک چۆن ماوەیەكی زۆرە ئیســـتغلالی منتان كردوەو بە ئێمەوە ماون و ئەژین و ســـەواو مامەلە ئەكەن، هەرچی هەڵوێستی نامەبدەئی ناشۆڕشـگێرانە و ترسنۆک و بێ ئابروانەیە بە منتان بكردایە، نەء من زۆر لە ئێوە فراوانترو گەورەتر تەماشای دونیا ئەكەم، من هەر بە چاوێلكەكەی دوێنێ سەیری ئەمڕۆ ناكەم بەڵكو لەگەڵ هەر گۆڕانكاریەكی ناوخۆیی و ناوچەیی و دەرەوە ڕێ ئەكەم، بەڵام بەداخەوە ، ئێوە

١-نە رە فتارتان لە مەســەلەی صــراع و ناكۆكیەكاندا لەگەڵ بچوكترین ڕەوشــتی شۆرشگێرانە ئەگونجا

٢-نە هیچ حســابێكتان بۆ وەزعەكەو گۆرانكاریەكانی كرد.. ئەتانویســت دوســاڵ لەمەوبەر چۆن جوڵاوینەتەوە ئێستاش هەر ئەبێ بەو شێوەیە بەرێ بكەین كەچی ئەم شتانەش هەموی هاتبونە پێش١- تسلیم بونی (ینک) بە ئێران و بونە جاشی ئێران و بەشـــداری(ینک) بە هەموتوانایانەوە وەكو گوردانێكی قرارگای رمضـــان لەگەڵ ئێراندا، كە ئەمە وەزعی سەرساحەكەی گۆری و بگرە وەزعێكی تەواو پێچەوانەی دروست كرد ٢- هاتنە پێشەوەی (موءتمر نصرة الشعب العراقی) بەوشێوەیەی كە موءتمری ایران بو بۆ ڕا وەرگرتنی هەموو لاكـان لەســـەر أ-درێژەدانی جەنگی عیراق و ئیران(كە هەرچی تأیدی ئەمە بكات نەک ماركســی نیە بەڵكو موجرمیشــە) ب-ســـەلماندنی هەموو شـــەرتەكانی ئێران لەســـەر مەســـەلەی داهاتووی جەنگ ج-قسەكانی خامەنەیی بكرێتە بەرنامەی موءتمر و كاركردن د- ڕێكردن لە ژێر ئاڵای ئیسلامدا بۆ پێكهێنانی جمهوری ئیسلامی.. زۆر نەنگە ، زۆر ئابڕوچونە بۆ ئەوەی

خۆی بە ماركسی بزانێ ئا ئەمەش هەڵوێستی بێت..ئا ئەمەیە ئەو ماركسیەتەی ئێوە تێ ی گەیشتون، ستراتیج ئەكەنە قوربانی تاكتیكێكی زۆر بێ مەعنا و ئا ئەمەیە ماركسی یەتی وردە بورژوا، ماركسیەتی توندڕەوەكان كە هەر بە رواڵەت ماركسین و خولیای چەند ڕستەیەكی شۆڕشگێرانەن! ئا ئەمەیە كە وتویانە بەینی یساری متطرف و یەمینیەت تاڵە دەزویەكیان بەینە، جا تۆ منت بۆ ئەوە ئەویست كە چەندین ساڵە لە پێناوی بیروباوەڕی ڕاستەقینەدا و لە ناو (ینک) دا سەرمان لە چەقۆ ئەسو، ئێستا وا بە سانایی خۆم بكەم بە ناو موئتمرێكی وادوا خوطبە بخوێنم و ستایشی جمهوری ئیسلامی و سیاسەتەكانی بكەم.. دوای ئەوەش وابزانن هیچ روی نەداوەو هەر داوای هاتننەوەی من بكەن، **لە كاتێكدا هەموو لاكان لەگەڵ (ینک) دا لەسەر حسابی ئێمە ڕێک كەوتون و لە كاتیكدا (ینک) بە تین ترین پەیوەندی لەگەڵ ئێران** هەیە و ئیرانیش كە بیروڕای ئێمە كە ئەڵێم ئێمە **یانی أتجاهی ئێمە ی گەرەكە، نە تازە لە هەڵوێستی من خۆشئەبێ ، نە من حەصانەیەكم هەیە، نە دۆستێكمان لەسەر ساحەكەیە.. ئەوە بێجگە لەوەی ئێران وایان لێئەكردین یا ئەبێ تنازولی تەواویان بۆ بكەین یا ڕێگەی هیچمان نادەن** خۆشم بۆ تنازول ئامادە نەكردبو، ڕەنگ بو ئەگەر ئێمە یەک و یەككگرتوبوینایە، ئێوە فعلا هاوڕی بونایەو یەكمان خۆشبویستبایە و ناكۆكی نەبوایە ، ئەوا ئەو كارە ئاسایی بوایە و منیش ملم بۆ ئێوە كەچ بكردایە، بەڵام كە ئێوە هەر خەریكی موئا مرەو تا حەز بە تیاچونیشم بكەن و حەز بكەن سومعەشم نەمێنی وابزانم خۆ لەو هەورازە كارێكی زەحمەتبی..ئەوە بێجگە لەوەی ئەبوو پێتان باشبوایە من وام كردوە یا تأخیربوم یا من متأ كدم ڕێكخستنێكی ئەوە حەجمی بێ بە چواركەس بەڕێوە ئەچێ، ئێوەش ئەزانن بەڵام ئەتانەوێ استغلالی نەهاتنەوەی من بكەن ، سەد شتتان بێ من كردوە، كەچی كە مەسەلە دێتە سەر چەک و پارە وەرگرتن و تنازول كردن لەسەر مبادیء منتان ئەوێ و داوای هاتنەوەی من ئەكەن.. بۆیە حەز ئەكەم ئەم قسانە چەندجارێک بخوێنیتەوە، بۆ ئەوەی بزانی ئەمە بەشێكی بچوكە لەو قسانەی ئێمە .. پاشان زۆر بە سادەیی وەكو (ینک) هیچی نەكردبێ ، وەكو جاشایەتی (ینک) هیچ تأثیریكی خراپی لەسەر عمومی وەزعەكە نەبێت و وەكو كارێكی راست و رەوانی كردبێ بەیانی صلح دەرئەكەن، تبریكی ئەو ڕێكەوتنەی پارتی و ینک ئەكەن كە ئێران بۆ پەرژەوەندی خۆی فەرزی كردوە، ڕاستە پێكهاتن باشە ، بەڵام نەک پێكهاتنی وا، بە مەسلەحەتی تەرەفیكی خۆفرۆش تەواو بێت، لەسەر حسابی ئێمەو داهاتوی بزوتنەوەی گەلی كورد و بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی عیراقەوە بیت.. ئەمانە هەموی مەسائلێكن بروا مەكەن هیچ كرێكارو زەحمەتكێشێ لیتان قبوڵ بكەن و ئەمە هی نوێنەرایەتی كرێكارانی عیراق نیە كە پێ ی خۆشبێ عیراق داگیربكرێ و شەڕی ئێران و عیراق بەردەوام بێ و **بیەوێ لەگەڵ كۆمەڵێ جاشی خائنی وەک جلالی ڕێک بكەوێت .. بیستومە** هەر مەلابەختیار بە سەركردەی خۆت ئەزانی ، جا زۆر دیارە كەسانێک ئەمە فكرو سیاسەت و هەڵاوێستیان بێت ئەبێ بەوەش ڕازی بێت و ئەوانە لە بیرخۆی بەرێتەوە كە مەلابەختیار خۆشی و ئێمەشی بە خائن ئەزانی و تنازول ئەكات و دەیان نامەی تر بۆ نەوشیروان ئەنوسێ و ئیعترافات ئەكات..

ئێستاش **بیستومە** كە ئەتانەوێ لەگەڵ **جلالیە خائنەكاندا** بە ناوی بەردانی مەلابەختیارەوە ببنە یەک یا ڕێ بکەون.. جارێ حەز ئەکەم بزانی ئەگەر مەلابەختیار بە دەست خۆی بێت و تۆزێک پیاوەتی تێدابێت شتی وا ناکات، بەڵام ئێمە ئەزانین مەلابەختیار ڕەنگە یەکێتی چی پێ بڵێن جێبەجێ ی بکات.. ئەوەی ئەمڕۆش بۆتان بخەڵەتێ و بیبەنەوە لای (ینک) ئەوا بیبەن خواتان لەگەڵ، ئەو بەیانەی جلال داواتان لێئەکات لەسەر منی دەرکەن بیکەن منەتتان نەبێ من نەک پێم ناخۆش نیە بەڵکو بەسەرکەوتنی ئەزانم..بڕۆن نەجاتمان بەن و وازمان لیبینن، بڕۆن بۆ لای جەماعەت چەک و پارەتان باتی، بڕۆنەوە بۆ لای مامە جەلالتان و ئێوە هەر موەقەت بون لای ئێمەو ڕیتان هەڵەکردوە.. ئەو هەڵوێستە شۆڕشگێرانەیەی ئێمە لە کۆنەوە تا ئێستا و ئەو هەڵویستە مائع و ناشۆڕشگیر و انتهازیانەیەی ئێوەش کۆن و ئێستا، هەموی فعلا هی دو بیروباوەڕن یەک مارکسی لینینی ڕاستەقینە یەک انتهازی یەمینی و وردە بۆرژوازیانەی قەومی ، بۆیە فەرزەکە بوەو دەمێکە بوە، بۆیە کرێکاران و زەحمەتکێشان و جەماوەری گەلی کورد زۆر هوشیارن چۆن تەماشای (ینک) ئەکەن لەوان خراپتریش هی ئێوە ئەکەن و ئەمەش باشترین دەرفەتە بۆ ئەوەی بزانرێ لە جەرەیانی تیکۆشاندا دەرکەوت کامە بیروباوەر و تیز ڕاستەو کامە یەمینی و مساومە..

نامەوێ لەمە زیاترت بۆ بنوسم ، حەزیش ئەکەم ئەمەش نیشانی زۆرکەس بدەیت و حەزیش ئەکەم بزانن چۆن دەوری ئینتیهازیانەی بۆچونەکانی ئێوەو هەندێ مناڵی لاساری ناسیۆنالیست کە ڕۆژگارێ لە خۆیان گۆرابوون لە ئان و سەعاتدا خۆی لی بوە بە سەرکردەی کرێکارانی عێراق و کەوتنە دعایەی بە عراقی بون، بەڵام ئێوە لە مشتی وردە بورژوای ناسۆنالیست زیاتر هیچی تر نین و ئەوە ڕۆژگاریش لە بەردەممانە و بنوسن تا ئێمەش هەرچی هەیەو نیە بە وەسائق بە سەدان شت رونی بکەینەوەو ئەوەندەی تر بتاننتوێنینەوە..

خوات لەگەڵ

سالار

٩٨٧/٣/٣٠

لە سەر ڕۆشنایی ئەو نامەیەی سالار عزیز بە پیویستم زانی ئەم چەند خاڵە بخەمە ڕوو..

چەند خاڵێک لەسەر ئاڵای شۆڕش

ئێمە وەک ئاڵای شۆڕش، سەرباری هەموو نەهامەتی و نەبوونی و کیشە ناوخۆیی و دەرەکیەکان:

١)نەمانهێشـــت ئاڵای شـــۆڕش بكرێتە بەشـــێک لە لایەنەكانی شـــەڕی ناوخۆ. گەرچی یەكێتی نیشـتمانی لێی گرتین و چەندین پێشـمەرگەمانی شـەهید كرد، لەبەر ئەوەی دژایەتی شـەڕی ناوخۆ یەكێک بوو لەو پرنسیپانەی لە ڕۆژی دامەزراندیەوە باوەڕمان پێی بوو، خۆمان لێ ی لادەدا.

٢)هەوڵمان دا لەگەڵ گەلێک لە لایەنە ئۆپۆزیســـیۆنەكان بە تایبەتی (پارتی) بۆ كۆتایی هێنان بە شــــەری ناوخۆ. دانیشــــتن و پێکهاتنی یەكیتی و پارتیش گەرچی دەمانزانی بەشــی زۆری لە ژێر كاریگەری ئێراندا بووە و بەشــەكەیتریشــی خۆ دە ربازكردنی یەكێتی بوو لەو گۆشەگیریە سیاسی و جەماوەری یەی خۆی تێخستبوو، بەڵام بە سەركەوتن بۆ ئەو رێبازەمان لەقەڵەمدا كە ئاڵای شۆڕش گرتبوویەبەر.

٣)سـەرباری هەموو كێشـەكانی ئاڵای شـۆڕش و دژایەتی سیاسـی و نەبوونی و كەمدەرامەتی، لە هەموو لایەنە سیاسیەكانی تری سەرساحەكە باشتر، سەربەخۆیی كاری ڕێكخراوەیی ئاڵای شۆڕشمان پاراست. هیچ كاتیكیش نەمان وتووە ئەمە ئەو رێكخراوو ریكخستنە ماركسیستیە شۆڕشگێرە كرێكاریەیە كە خوازیاری بووین.

٤)سـەرباری هەموو ئەو فشـارانەی لەسـەرمان بوو لە لایەن جمهوری ئیسـلامی ئێرانەوە، ئاڵای شۆڕش تەنها ڕێكخراوەی سیاسـی كوردستانی بوو نەبووە كەوا ڕە شـی بەرلەشـكری جمهوری ئێسـلامی ئێران و لەمەیشـدا توانی خاڵێكیتری پرنسـیپی دامەزراندنی ڕیكخراوەكە بپارێزێت.

٥)هەرچەندە بە هۆی شـــاڵاوو پەلاماری یەكێتی نیشـــتمانیەوە بۆســـەر ئاڵای شۆڕش و هەر لە لانكەدا زیندە بەچاڵكردنی ڕێكخستنە ماركسیستیە شۆڕشگێڕەكە و دروسـت نەبوونـی ئەو ڕێكخراوو ڕێكخسـتنە كریكاریەی بۆی دامەزرابوو، **بەڵام ئەو ڕێكخراوەی دوای شـــاڵاوەكە دروســـتكرا، هەرهیچی نەكردبێت توانی لە ســـەختترین ئاروردۆخ و ڕۆژگاردا، ســـەرباری فشـــاری رژێمی بەعس و یەكیتی نیشـــتمانی و جمهوری ئیســـلامی ئیران ، حزبی شـــیوعی و نەیارەكانی ناوەوەی خودی ئاڵای شـــۆڕش..هتد توانیمان هێڵە پرنســـیپیەكانی دامەزراندنی بە بەرزی ڕابگرین و بهێڵینەوە ئەوەش شـــانازیەكی گەورەیە بۆ هەموو ئەو هاوڕێ یانەی لەو ڕۆژگارە سەختەدا بە خۆڕاگری مابوونەوە.**

٦)مێژووش دەریخســـت تاچەند ئاڵای شـــۆڕش لە بۆچونەكانیدا ســـەبارەت بە نا ئـازادیخوازی و نـا دیموكراســـیخوازی چینی بۆرژوا و نمـاینـدە حزبیەكـانی(حزبە كوردی یەكان) و یەكێتی سۆڤیەت و ریڤیژینیزمی عراقی و جیهانی و تێروانینەكانی لەســـەر ئیمپریالیزم و جیهانگیری ڕاســـت دەرچوون. كە ئەودەم لەســـەر ئەو بۆچونانەمان ئێمەیان بە رادیكال ناودەبرد. ئاڵای شـۆڕش تاكە ڕێكخراو بوو لە ناو حزبەكـانی بـاشـــووری كوردســـتـان و عیراق بۆچونەكـانی تەواو دەرچوون و تـا ئەمساتەش ئەوە تا بە بەرچاوی هەموو كەسێكەوە .

٧) بەهۆی سروشتی پیکهاتەی ستالینیستیانەی حزبەکانی باشوور و عراقیش ، تاکە تاکەیەک نەبێت لە ناو ئەو حزبانەدا کە بە هەوڵی کەســـێتی خۆی ئاســـتی هوشـــیاری ســـیاســـی بڕێک ڕاگرتبوو ، بە گشـــتی ئەو حزبانە هیچ کات شـــوێنی فێرکردن و پەروەردە نەبوون، بەڵکو قوتـابخـانەی پیگەیـاندنی مرۆڤی کۆیلە بوون نەک مرۆڤی ئازاد. بۆ مانەوەو دریژەدان بە دەســـەڵاتی نامرۆڤانەی نا ئازادیخوازی نادیموکرسـیخوازیان هەرگیز و لە هیچ دەمێکدا نەیانویسـتووە مرۆڤی هوشـیار جێ بگرێـت، چونکە ترســـــاون دەســـەلاتیـان پێ لەق بکەن، لەبەر ئەوە بە درێژایی دروستبوونی ئەو حزبانەی باشووری کوردستان کەسی گونجاو لە شوێنی گونجاودا نەبوە و هەمیشـــە کۆمەڵێک کۆیلەی حزبی ســـەرکردایەتی حزبەکانیان کردووەتە موڵک و مالی خۆیان. لەمەشـــیاندا ئاڵای شـــۆڕش ئەوەندەی لەو بارە ناهەموارە و گەمارۆیەی تیایدابوو، بەڵام پرنســـیپی مرۆڤی ئازادی بە ئازادی ڕادەربڕین بەرز ڕاگرت، هەوڵمـان ئەدا هەموو یەکێـک ئـازادانە رای خۆی بڵێت، گەرچی هەنـدێ جاربە هۆی جیاوازی ئاسـتی هوشـیاری سـیاسـی و فکری و ئایدۆلۆژیەوە، دژیش بووبێت، ڕێپێدراو بووە ئازادانە ڕای خۆی بڵێت، تەنانەت گەر لە گروپی ڕاسترەوتر و چەپیتریشـــەوە ســـەرچاوەی گرتبێت. بە تایبەتی لای من ڕێپێدراوبوون و بە هۆی ئەو تێروانینەمەوە گەلێـک ڕەخنەم دەبیســـتەوە لە هەنـدێ لەوانەی پەروەردەی قوتابخانەی ســـتالینیزمی بوون و هاتن یا لێدوان یا بلاوکردنەوەی بلاوکراوەکانی گەلێک لە چەپەکانیان بە مەترســـی و پیلانیگێڕی دەبینی، بۆ منیش کرانەوە بوو بۆ لای چەپەکان. هەمیشە ئەوەم وتووە نەنگیە بۆ چەپەکان نەتوانن لەسەر بەرنامەیەکی (هیچ نەبێت) لانیکەم (یەکێتی کار) دامەزرێنن و لە بەرامبەر بۆرژوادا بتوانن ببنە ئەڵتەرنـانیف، لە کـاتێکدا بۆرژوا بۆ درێژە پێدانی دەســـەڵاتە چەوســـێنەرانەکەی بەرنامەی کاری هاوبەش دادەنێن، بە تایبەت لەو دەمانەی دەســەڵاتیان دەکەوێتە بەر مەترسی هەڵویستی خەڵکەوە.

مامۆستا پشـکۆ لە کتێبی ئەزموون و یادا، لە لاپەڕەکانی ٣٥٦ــــ٣٥٧ دا ئاوای نوسیوە :

(هەر ئەو هاوینە هەواڵی شــــەهیدکردنی " ئازاد فەقێ عەلی" و هاوڕیکانی لە قەرەداخ گەیشـت. ئازادو مەفرەزەکەی لە رۆژگاری ئەنفال و شـکسـتدا، قەرەداخیان جێ نەهێشتبوو، لە "قۆپیەکان" دا مابونەوەو لە هەوڵی درێژەدانی خەباتی دژە ئەنفال و هاوکاریکردن بوون لەگەڵ مەفرەزە پەردەوازەکانی یەکیتی. پاش چەندین ســــال بەهادینن نوری بۆی گێرامەوە و گوتی : " بەڵێ..ئازادو هاوڕێکانیم لە قۆپی دیتن و داوایان لی کردم تا بۆ مەســـــەلەی ئاشـــتبوونەوەیان لەگەڵ مەفرەزەکانی یەکێتیدا هەوڵێک ببدەم. لەو دۆخە دژوارەدا کە هەمو کوردستان دەسوتا، دەمویست کاریکی وەها بکەم، بەڵام ــمەحمودی مامە عەزە ــ کە لێپرســــراوی مەفرەزەکەی یەکێتی

بوو ، نەدەهاتە ژێرببار و لە ترسی سەركردایەتیی خۆی نەیدەویرا هاوكاریان بكات و لەگەڵیانن ئاشت بێتەوە" ئازادو هاوڕیكانی ، لە ئەشكەوتێكدا، دەستێک یاخود دەستانێكی نادیار، فرسەتیان لێ هێنابوون و شەهیدیان كردبوون!).

لە باری ئاڵای شۆڕشەوە لە هەمان لاپەڕەدا مامۆستا پشكۆ ئاوای نوسیوە :

(دەبێت حەقیقەتیک بۆ مێژووی خوێناوی شەڕی براكان بنوسمەوە و بڵێم : یەكێک لە سەروەرییەكانی ئاڵای شۆڕش، پێبەستبوونی "ئاڵا" بوو بە پرنسیپێكی سیاسی و دروشمێک كە هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە لە بەرنامەی سیاسی خۆیدا چەسپاندبووی و كاری بۆ دەكرد. ئەویش دژایەتیكردنی شەڕی نێوخۆ و هەوڵدان بۆ ئاشتەوایی و یەكڕیزی بزوتنەوە چەكدارییەكەی كوردستان بوو. بە درێژایی ئەو ساڵانە، وێڕای تەنپێهەڵچنین، ڕەدونان و شەهیدكردنی چەند پێشمەرگەی "ئاڵا" بە دەستی مەفرەزەكانی یەكێتی نیشتمانی كوردستان، لە ناوچەی هەولێر و شوێنەكانی دیكەدا، خوێنی یەک پێشمەرگەش بە دەستی مەفرەزەكانی "ئاڵا" نەڕژێنرا و هەرگیز لە هەوڵی تۆڵەسەندنەوە و قوڵكردنەوەی زامەكاندا نەبوون. كەم هێزی سیاسی كورد هەبووە، هەرچەندیش بچووک و كەمهێزیش بووبیت، سەركردەكانی زیندانی كرابن، پێشمەرگەی بە بە ناهەق لێ شەهید كرابێت، هەموو كوردستانی لێ پاوان كرابێت، لە شاخ و لە شاردا، دژایەتی كرابێت و هێندە تۆلیرانسی هەبووبێت، بە ناخێكی بێ كینە و ڕكەوە كاری كردبێت و هەڵسووڕابێت!

هیچ هێزێكی سیاسی كورد، وەكو " ئاڵا" و لێپرسراوەكانی ، نەیتوانیوە لە فەزای ململانێكان و لە گەرمەی جەنگی ئێراق—ئێراندا، دەست بە بنەما فیكری و سیاسی و ئەخلاقیەكانی خۆیەوە بگرێت وبۆ پەرژەوەندی و بە هێزكردنی خۆی مۆراڵی فیكرو سیاسەت نەدۆڕێنێت و لە بازنەی جەنگەكە نەكەوێت. مەرجەكانی ئیتلاعاتی ئێران جێبەجێ نەكات و نەكەوێتە بازنەی سیاسەتی ئێرانەوە. ئەگەر لە كۆمێتەی سەرپەرشتی "ئاڵا" دا كەسانێک هەبووبن كە ویستبێتیان بازنە فیكری و سیاسی و ئەخلاقیەكانی ببەزێنن و لاسایی هێزەكانی دیكە بكەنەوە، ئەوا خۆشبەختانە زۆرینەی ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی "ئاڵا" و كادرەكانی ، ئەو سیاسەتەیان پێ قووت نەچووە و جێبەجێیان نەكردووە! ئەمە دەشێ سەروەرییەكی دیكە بێت كە كادرانی " ئاڵا" شانازی پێوە بكەن.

بازنەی پەیوەندییە سیاسییەكانی " ئاڵا " لەگەڵ هێزەكانی كوردستانی ئێراقدا، پارتی دیموكراتی كوردستان لە پلەی یەكەمدا و حیزبی شیوعی ئێراق لە پلەی دووەمدا بوو. پارتی، جگە لە كۆمەكی لۆجستیكی، لە سەرەتادا ، كاتژمێرێكی لە وێستگەی ڕادیۆكەی خۆی بە "ئاڵا" دابوو.حزبی شیوعی ئێراق، لەگەڵ ئەوەی هاوكاریی "ئاڵا" یان دەكرد دیسانیش وەكو پێشەی خۆیان دەستیان تێ وەردەدا و

گرفت و كێشـەی فیكری و سیاسـییان بۆ دەخولقاندن. "ئاڵا" وەكو پرنسـیپی فیكریی خۆی، هاوكاری كۆمەڵەی زەحمەتكێشانی كوردستانی ئێرانیشی دەكرد و ئیشوكاری كادران و خێزانەكانیانی لە شارەكانی ڕۆژهەڵاتی كوردستان جێ بەجێ دەكرد.).....

لەسەر رۆشنایی ئەو نامانەی هاوڕێ یانی كۆمێتەی سلێمانی (ڕێبوارو شاسوار) ئەم وەلامەم ئاراستەی كۆمیتەی سلیمانی كرد..

وەڵامی لیژنەی سەرپەرشتی بۆ كۆمیتەی سولەیمانی

لیژنەی سەرپەرشتی
كرێكارانی جیهان یەكگرن   ژمارە /٢
بەروار / ١٩٨٧/٣/٣١

بۆ كۆمێتەی سلیمانی تێكۆشەر

سڵاویكی كریكارانەی گەرم

نامەیەكی شـەخسـی هاوڕێ یانی كۆمێتەكەتان (شـاسـوار) و(رێبوار) كە بە بەرواری ١٩٨٧/٣/١٦ نوسـرابوو وە ئاراسـتەی هاوڕێ عادل كرابوو ، لەگەل نامەیەكی هاوڕێ لیدیا لە بەرواری ١٩٨٧/٣/٢١ گەیشتنە دەستمان لە ١٩٨٧/٣/٢٥ وەلامەكەمان لە نامەیەكی پێشترماندا ئاراستەی كۆمێتەتان كردەوە. ڕاپۆرتی رەسمی كۆمێتەتـان دواكەوت لە ١٩٨٧/٣/٣١ گەیشـتە دەسـتمـان، وا لە هەمـان ڕۆژدا وەڵامەكەتـان ئـاراسـتە دەكەینەوە، واتە بە دوو راپۆرت وەڵامـان داونەتەوە. لە ڕاپۆرتی یەكەمماندا یەكەم ڕەخنەو سـەرنجی خۆمان لەسـەر نوسـینەكانی ئەو دوو هاوڕێ یە و شـێوەی كاری ڕێكخراوەیی دروسـت و دووەمیش سـەرنجی خۆمان و كادرانمان لەسەر حوار لەگەڵ یەكیتی ڕونكردەوە ئەمەش وەڵامی نامە ڕەسمیەكەی كۆمێتەتانە:

١-وازهێنـانی هـاوڕێ سـەردار كە یەكێـك بو لە هەرە هـاوڕێ دڵسـۆزو تێكۆشەرەكانی كۆمێتەتان جێگەی دڵگرانی زۆرمانە، دەبوو بە ڕاشكاوی و زۆر بە ڕوونی نامەی خۆی ئاراسـتە بكردینایە، ئێمە مقنع نین بەو مبرری وازهینانەو وای بۆ دەچین كە جگە لەو سـەرنجانە ئەسـبابئ تریش هەبوە، لەوانە كەڵەكەبوونی زۆربەی كارەكان لە سەری بە كردەوە بە دەنگەوە نەچونی، وەك پێویست یارمەتی نەدانی لە لایەن هاوڕی علائەوە، دەلیلی ئەم بۆچوونەشمان نەبونی كەسێكە لێبراوانە كارەكانی سـەرشـانی ئەو تایبەت بە چاپەمەنی بكات. ماوەی چل و پێنج ڕۆژ بڵاوكراوەمان ناردۆتە ئەو شوێنەی پێتان وترابوو هەر نەچوون بە دەمیەوە بیگەیەننە

لای خۆتان تا ماڵەكە ســوتاندنی؟ كەچی دەڵێن ئێوە هیچتان نەناردووە! ([1])زۆر پێویســتە كادری ئیعلامی وریاو هوشــیار پێ بگەیەنرێت، گەر هەر لە ســەرەتاوە كاتێـك عـادل كـاری چـاپەمەنیەكـانی دەكرد گیـانی لێبوردن و خۆفێركردن هەبوایە ئێستا ئاوا دا نەئەمان. ئەو ڕەخنەیە بە تایبەت ڕووی لە هاوڕێ (علائە) و ئاراستەی هاوڕێ یان شاسوارو ڕێبواریشە سەبارەت بە نەگەیاندنی بڵاوكراوەكان بۆ ناوشار. ئێمە لە مەترسـیەكان تێدەگەین، بەڵام تێكۆشــەران هەمیشــە دەبێت ئەو دیوارەی لە ڕێگەی ترس و تۆقاندنەوە دوژمن دروستی دەكات بڕوخێنن.

٢-ســەبارەت دانانی هاوڕێ و بەرزكردنەوەی كەســێك بۆ كۆمێتە ا- نابێت ئەو كەســەی بۆ ئەو شــوێنە دادەنریت عەســكەری فیرار بێت. ب – دەبێت باش هەڵی ســەنگێن ، هوشـیار و ئازاو چاونەترس بێت لە ئاراسـتەكردنی ڕەخنە. ج – دەبێت لانیكەم ئاسـتی فكری و ئایدۆلۆژی و پرنسـیپەكانی ڕیكخسـتنی هەبێت و ئیلتزامی پێوە بكات.

٣-هاوڕێ جەلیل خلیل ئەندامی تأسـیســی ئاڵای شــۆڕش و ئەندامی (كۆمێتەی شــارەكانە)، ئەوە هیچ جێی مەناقەشــە نیە. ئەوو هاوڕێ علاء بەرپرســیاردەبن لە پـاراســتنی ئـامێرەكـان و چـاپەمەنیەكـان..هـاوڕێ جەلیـل خەلیـل لەگەڵ كۆمێتەی سولەیمانی دانانیشێت. ئەوە هاوڕێ علاء پێ ی هەڵدەسێت. هاوڕێ جلیل خلیل وەك ئەندامی كۆمێتەی شارەكان بەشداری كۆبونەوەكانی كۆمێتەی شارەكان دەكات.

٤-سەبارەت هەوڵی حوار لەگەڵ یەكیتی، وەك پرنسیپ ئێمەش لەگەڵ پیكهێننانی یەكیتی كارین، دەبوو وەك پرنســیپی كاركردن دەقی نامەكەی جلال تالەبانیتان بۆ

---

[1]) هاورێ ســەردار(شــێخ فاتح) یەكێك لە ئەندامە چالاكەكانی رێكخســتنەكانی كۆمەڵەو ئەڵقە سەرەتایی یەكانی ئاڵای شۆرش بوو، دوای شاڵاوی یەكێتی بۆ سەر ئاڵای شــۆرش و گرتنی ناوەندی نوســەران و كۆكردنەوەی ئەڵقەكان ودروســتكردنی رێكخستن، هاورێ سەردار یەكێك لە چالاكترین ئەندامی كۆمێتەی سولەیمانی بوو، جوامێر ، بە دیسپلین بە هەڵمەت. من خۆم پێموایە هۆی وازهێنانەكەی پەیوەندی بە هاورێ (شـێخ فازل) ی برایەوە هەبوو، ئەو بە هەڵە تێگەیشـتببوو. دوای كێشـەكەی لەگەڵ ئێرانیەكان دروســـت بوو لە زێوێ بە هۆی ئەو تەقەیەی شـــێخ فازل كردی ، ئێرانیەكـان وایـان زانی تەقە لەوان كراوە، هـاتن چواردەوریـان گرتین و داوای تەقەكەرەكەیانكرد، من نەمدا بە دەســـتەوە، ئێرانیەكان هاوری بابكر درەیی و عریف كریمیان برد. پێموتن من بەرپرسیاری ئێرەم من بگرن لە باتی ئەوان ، ئەو برادەرانەمان تاوانێكیان نەكردووە ئێوە دەیانبەن ، وتیان تەقەكەرەكەمان تەســلیم نەكەن ئەمانە بەرنادەین، (هەرواش بوو زیاتر لە دوو مانگ لە زیندانا مانەوە)، لیژنەیەكمان دروستكرد بۆ ئەو كیشـــەیە، بە پێی لیژنەكە بە دوور نەزانرا پاســـداران جارێكیتریش بێنەوە بۆ گرتنی شێخ فازل، وەزعەكەیان خستە پێش چاوی شێخ فازل خۆی ، ئیستقالە بكات و پرواتە شـــوێنێكی ئەمین تا لە زێوی نەگیرێت یا بمێنێتەوە و مانگێك تجمید بكرێت، خۆی ئیستقالەكە و وەرگرتنی چەكێكی قبول كرد.

بناردینایە پێش ناردنی بۆ تاڵەبانی! تا ســـەرنج و رای خۆمانی لەســـەر بدەین و نامەیەكی گەڵاڵەكراویان ئاراســـتە بكەین . **مەســـەلەی حوارو پڕانەوەی دەبێت بڕیاری لیژنەی ســەرپەرشــتی و كادرە ئەســاســیەكانی ناوەوەو دەرەوەی لەســەر بێت.**

٥- كاك ساڵار و بڕیاری نەگەڕانەوەی

لە كۆبونەوەی لیژنەی ســــەرپەرشـــتی دەربارەی بەرواری ١٩٨٧/٢/٢٨، بە بەشــداربوونی ئەندامانی لیژنەی ســەرپەرشــتی حاجی مەمۆ و مامۆســتا عادل و بە ئامادەبونی كادرانی سەرەكی مەلا یاسین و ابوبكر خۆشناو ئەم بڕیارانە دران:

١-بەستنی پلنیۆم لە نێوان ١٩٨٧/٥/١٥ تا ١٩٨٧/٦/١ لە زێوێ یا خواكورك.

٢-مەسەلەی سالار پلنیۆم بڕیاری لێ ئەدات.

٣ مامۆستا عادل لێرە لێپرسراوی ئاڵای شۆڕش دەبێت تا كاتی پلنیۆم.

٤-مامۆستا سلام لە عیلاقات كار بكات.

٥-ئاگاداركردنەوەی ڕیكخراوی ســـلیمانی و هەولێر بۆ ئامادەكردنی ڕاپۆرت و نوینەریان لەسەر تێكڕای وەزعی ئاڵای شۆڕش.

٦-هینانی ئەو پارەیەی هاوڕی یان لە خوارەوە كۆیان كردۆتەوە بۆ بەردەســـتی لیژنەی سەرپەرشتی

ئەوەبڕیارەكانی لیژنەی سەرپەرشتی بوو لە كاتی خۆشیدا لەو بارەوە نامەمان بۆ ناردون.

ئەو بڕیارەی لیژنەی ســەرپەرشــتی ســەبارەت بە ســالارعزیز نابیت لای خۆتان دەرچیت تا پلنیۆم.

٦-لێرە، دوو كەس(عیماد ئەحمەد و ســـوارە) وا باســـیاندەكرد گوایا كۆمێتەی سـلێمانی سـەدهەزار دینار پیتاكی كۆكردۆتەوە، گەرچی عادل هەردوو كەسـەكەی بانگ كرد بۆ لیكۆڵینەوە و داوای بەڵگەی لێكردن ، هەردووكیان ئینكاریانكرد و وتیان قســەی وامان نەكردووە. دیارە بۆ ئاژاوەگێری كردویانە. داواكارین لە بارەی ئەو مەوزوعەوە ڕاســـتە یا نەء؟ لە ڕاپۆرتی داهاتووتاندا ئاگادارمان بكەنەوە بە وردی بۆمان ڕوون بكەنەوە. بۆ ئاگاداریتان تا ئێســـتا ش (٣) هەزار دیناری ئێوە گەیشتۆتە لیژنەی سەرپەرشتی. هەزارو پێنج سەد دیناری بە هاوڕێ حەمە ئاوات دا و هەزارو پێنج سەد دیناریشی بە هاوڕێ عادل دا بە دەستمان گەیشتووە.

٧-بە نیسبەت ناونیشانی كۆمێتەی هەولێر لە ڕیگەی خیزانی هاوڕێ حەمە ڕشید هاوڕێ (ك)تان پێ دەناســێنێ چونكە ماڵیان دەزانێت، لەو ڕێگەیەشــەوە هاوڕێیان دەدۆزنەوە. یان (لە ڕێگەی ماڵی باوكی هاوڕێ شێخ حسێنەوە).

٨-دەبوو ســـەبارەت هاوڕێ ســـلام سـلمان(ناوی نهێنی تازەی مەلا بەختیاربوو-نوسەر) و هەردوو هاوڕێ كەیتر بۆتان بنوسینایە.

مۆری لیژنەی سەرپارشتی
١٩٨٧/٣/٣١
ئەوە بەشی زۆری نامەكەی لیژنەی سەرپەرشتی بوو بۆ كۆمێتەی سولەیمانی.

بۆ ئاگاداركردنەوەی حاجی مەمۆ لە سەرجەم هەواڵەكان ، نامەیەكم بە ناوی لیژنەی سەرپەرشتیەوە ئاراستەكرد ئەمەس ناوەرۆكەكەیەتی:

لە لیژنەی سەرپەرشتیەوە بۆ حاجی مەمۆ

بەرێز هاوڕێ حاجی مەمۆ

سڵاوێكی شۆڕشگێرانە

لەگەڵ گەرمترین ڕیزمان بۆ هەموو هاوڕێ یان

١-لێرە مسوە دەی پەیرە ویەكی ناوخۆ نوسرایەوە و موناقەشەكراو(لێرە)كاری پێ دەكرێت، تا بە تەواوی لە پلنیۆم ئیقرار دەكرێت. داواكارین هاوڕی یانیش هەرچی سەرنج و بۆچونیان هەیە لەسەری ئامادەی بكەن.

٢-مەسەلەی حوارەكەی پیشنیاركرابوو لەگەل ینک تا ئێستە نەتیجەی نەبووە. هاوڕێ حەمە ئاوات لە ١٩٨٧/٥/٦ لە سلێمانی گەڕایەوە، تەئكیدی كردەوە كە هاوڕێ روناك نەچووە بۆ لای جلال تاڵەبانی و ئەوەی وتراوە درۆبوە.

٣-علاقاتمان : لەگەڵ ئێران گۆڕانێكی ئەوتۆی بەسەردا نەهاتووە لەوەزیاتر لە مەسەلەی ئینذار دەستیان هەلگرتوە گەرچی یەكیتی نیشتمانی زۆر تێ دەچێنیت.

لەگەل پارتی باشەو تأكید لەسەر دۆستایەتی دەكەنەوە...بەڵام بۆ تێكنەچوونی علاقاتیان لەگەڵ(ینک) وتیان ئامادەنین شتتان بۆ چاپ بكەین...

لەگەڵ حشع طبیعیە...جێی داخ بوو لەم ماوەدا بە هۆی ئەوەی لە لایەن ینک ە وە لای ئێرانیەكان بۆیان تێچاندرابوو كاك ئەبو حكمەت و برادەرانیان لە لایەن دەوڵەتی ئێرانەوە گیران و پاش چوار ڕۆژ كاك ئەبوو حكمەت بەربوو. ئەوەندەی لە توانامانادا بوو بە دەنگیانەوە چووین.

٤-داواكارین چەندە دەكرێت بە زوویی سەركەونەوە بۆ بەستنی پلنیۆمەكە لە زێوە ، تا بۆتان دەكرێت با لەوكاتەی دیاریكراوە تێ نەپەڕێت و ئاگاداری هاوڕی شێخ حسێن و ئەوانیش بكەن. چونكە تطوراتەكان چ لە ناوخۆی وڵات و جیهان زۆر خێرا دەڕوات. وەكو لە لایەن برادەرانی حشعەوە ئاگاداركراین و خۆشمان متابعەی هەواڵمان كردووە كە غۆرباتشێف وەعدی لە حافظ ئەسەد وەرگرتووە بۆ :

٤.١-تدخل بۆ ڕاوەستانی شەرەكەی ئێران-عێراق.

٤.٢-بۆ دروستكردنی (وحدە) لەگەڵ ڕژێمی سەدامی جەللاد و بوونی حافظ ئەسەد بە سەركۆماری هەردوو وڵات. بۆ ئەو مەبەستەش دانیشتنی دووقۆڵی نێوان حافظ ئەسەدو سەدام ڕویداوە.

٣.٤-دیارە ئاگاداری موقعی سۆڤیەتیشن كە بە ئاشكرا دعمی عێراق دەكات و هەموو قورسایی خۆی بۆ كۆتایی پێ هێنانی جەنگەكە بەكاردێنی.

لەولاشەوە ئەمریكا لە ڕێگەی دولی خلیجەوە وە بۆ ئەوەی مصالحی لە خلیج نەكەوێتە مەترسی یەوە و پاش ئەوەی لە مەسەلەی ماكفارلین ڕەفتاری لەگەل كرا، ئەمیش بۆ ڕاوەستانی حەربەكە و پاراستنی پەرژەوەندی ئیمپریالیستی خۆی لە ناوچەی خلیج كاردەكات...

وەكوتر ضخطی هەردوو قوطبەكە بەلای ڕاگرتنی جەنگەكەیە و كاریان بۆ كردووە. هەربۆیە توقعی ڕووداوی سیاسی گرنگ دەكرێت.

لە ساحەی داخلیش جلال تاڵەبانی باس لە جەبهەی كوردستانی دەكات و كاری بۆ دەكات و وەعدی داوە بە ئیرانیەكان كە بیخاتە خزمەتیانەوە.گەرچی مەرامی جلال تاڵەبانی لەو جەبهەیە واضحە و زەمینە خۆشكردنە بۆ ئەوەی لە حاڵەتی شكستی ئێران لە بەرەی شەردا ئەو بە ناوی جەبهەی كوردستانیەوە بۆ مفاوەزات و مساوەمەیەكیتر لەگەڵ بەعس لابكاتەوە...

ئەوانەو كارەكانی ناوخۆی ئاڵا پێویستیان بە دیاریكردن و ڕونكردنەوەی مەسەلەكان و یەكالاكردنەوەی كێشەكان هەیە، هەربۆیە پێویستە زۆر بە زوویی لە مەوعدی خۆیدا كە بۆ پلنیۆم دیاریكراوە بگەڕینەوە.

شادوسەركەوتوبن

لیژنەی سەرپەرشتی

١٩٨٧/٥/١١

دوای ئەوەی لە وەڵامی ڕاپۆرتی كۆمێتەی سولەیمانی دا ئاگادارمكردن كە چیتر خۆم هەڵنابژێرمەوە بۆ لیژنەی سەرپەرشتی پێویستە گۆڕان لەو سیستەمەدا لە ئاڵای شۆڕشەوە دەست پی بكات و ئێمە یەكەم ڕێكخستن بین سیستەمی سەركردایەتی ستالینیستی هەتا هەتایی یە ڕەت بكاتەوە. هەوڵدەدەم لیژنەی سەرپەرشتی نوێ لە هاوڕێیانی نوی پێک بێت. ئەوان لە وەڵامدا ئاوایان وەڵامدایەوە :

هاوڕێی خۆشەویست عادل

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە

ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ براژنە ڕوناک خان، هەواڵی تەندروستی ئەپرسم ماڵەوەمان ڕیزو سڵاوی هەیە و هەواڵتان ئەپرسێت.

هاوڕێ شێركۆ و هاوڕی هێمن و هاوڕێ سیروان ڕێزو سڵاویان هەیە. كاكەگیان لە نامەكەت نوسیبووت بەشداری پلنیۆم ناكەم و خۆیشم هەڵنابژێرمەوە. من بەش بە حاڵی خۆم وەک هاوڕێ یەكت ڕەفزی ئەو بریارە ئەكەم و داوایشت لێ

ئەكەم بچی بۆ پلنیۆم و خۆیشـــت هەڵبژێری. هاوڕێ یانی كۆمێتەی ســـولەیمانی و هاوڕێ لیدیاش ڕایان وایە خۆت هەلبژیری.
ئیتر هیوادارین قسەمان نەشكێنی

هاوڕێت
هاشم-علاء
١٩٨٧/٦/١٣

نامەیەكی ئەندامی كۆمێتەی ســـولەیمانی هاوڕێ ریبوار لە هەمان بابەتەوە هات ئەمەش دەقەكەیەتی :

بەرێز / هاوڕێ عادل

سڵاوێكی كۆمۆنیستانە
هاوڕی ی بەڕێز بە گەرمی پیرۆزبایی بەســـتنی پلنیۆم لە هەموو هاورێ یان دەكەم و هیوام ســـەركەوتنتانەبەســـەر هەمو ئەو كۆســـپانەی ڕێگای خەباتی پێ گرتووین.
هاوڕی لە نامەی (ل.س) بۆ كۆمیتەی سولەیمانی وا بریارت دابوو كە كارنەكەی لەگەڵ (ل.س) داو خۆ هەڵەببژێری ئەم جـارە ، بەڵام من بەش بە حـاڵی خۆم بریـارەكەت رەفض دەكەم و داواكـاریشـــم داواكەم لات قبوڵ بێـت چونـكە دوركەوتنەوەت گیروگرفتەكان چارەسەر ناكەن.
ئیتر خۆشیت و بەهیوای بەشداریت لە پلنیۆم هاوڕێت

ڕێبوار
١٩٨٧/٦/١٤

پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش لە خواكورك

ئاگاداری هەموو هاوڕێ یان كرا لە كۆتایی مانگی تەموز/١٩٨٧ لە خواكورك پلنیۆم دەگیرێت، بۆ ئەو كارە دەست بەكاربووپین .
لە سـەرەتادا بریارم دابوو نەچم و بەشـداری پلنیۆم نەكەم، بەڵام لەگەڵ زۆربەی هاوری یان قسەم كردبوو بچن و گەلیكیشیان خۆیان بپاڵێون بۆ لیژنەی سەرپەرشتی، وتم دەمەوێت نەریتێک دابیت لە ئاڵای شـۆڕشـەوە كە دەسـتاودەسـتی بەرپرسـیارێتی بكرێتە نەرێت، با ئەو كارە بۆ یەكەمینجار لە ئاڵای شۆڕ شەوە دابێت، وتم نە من نە حاجی مەمۆ و نە ســالارعزیز نابێت خۆیان بپاڵێون ، پێویســتە چەند كادریكیتر بێنە پێشەوە و لیژنەیەكی نوێ هەڵبژێردرێت.
ڕۆژێک عماد ئەحمەد لە بەرچاوی هەندێ لە كادرەكاندا داوای لێكردم با لەم پلنیۆمەشـــدا وەک پلنیۆمی یەكەمی زێوێ هەموو لایەک هـاودەنـگ بن و كـار بە

پرۆژەی بەرنامەکەی ئاڵای شـۆڕش بکریت، وتم ئەوەندەی پەیوەندی بە ڕای منەوە هەبێت منیش هەمان ڕام هەیە، گەرچی دەزانم و هەواڵم هەیە کەسانێک هەن نیازیان خراپە،وتیشم تا ئەمساتە بریارم نەداوە بەشداری پلنیۆم بکەم.

گەلێک لە کادرە ئەساسیەکانیش لەوانە بۆ نموونە مەلا یاسین، دکتۆر قادر، حاکم سـەردار وتیان بەشـداری پلنیۆم ناکەین... دوو ڕۆژ پێش ئەوەی بکەوینە ڕێ لە زێویێ وە بۆ خواکورک . فرنسۆ حەریری و فەلەکەدین کاکەیی هاتن بۆ سەردانمان لە زێویێ، لەو قسـانەی کردیان، ئەوەبوو وتیان هەواڵمان هەیە لەم کۆبونەوەیەی ئەمجارەتاندا کێشـەی گەورە دروسـت دەبێت، وتم کێشـەی وەکو چی؟ وتیان وەکو ئینشقاق، بۆیە زۆر وریابە. وتم ئەزانن تا ئەمساتە بریارم نەدابوو، بە تەماش نەبووم بچم بۆ ئەو کۆبونەوەیە، بەڵام ئەوا بریارمدا بچم.

دوای ڕۆیشـتنی ئەوان، بە هاوڕێ یانم وت منیش دێم، هاوڕێ یان پێیان خۆش بوو گەرچی نەیان ئەزانی بۆ ڕای خۆم گۆڕی، بەڵام هاوڕێ شـێخ حسـێن، کە یەکێک بوو لە باشـترین فەرماندەکانی پێشـمەرگە لە ناو یەکێتیشـدا، ئاگادارم کردەوە لەو قسـەو بۆچوونانەی پارتی، وتم کە بەرپرسـیاری سـەربازی لە ئەسـتۆ بگرێت و لەگەڵ کادرە سەربازیەکانی تردا نەخشەی سەلامەتی بەڕێوەچوونی کۆبونەوەکان لە ئەستۆ بگرن. وتی خەمت نەبێت خۆمان بۆ هەموو ئەگەرێک ئامادە دەکەین. ڕۆژی ١٩٨٧/٧/٢٣ لە زێوەوە کەوتینە ڕێ بەرەو دۆڵی خواکورک، ئێوارەکەی گەیشـتینە جێ و شـەو لە بارەگای مەکتەبی سیاسـی حزبی شـیوعی عێراق لاماندا، ئەوی بیرم مابێ ئەبو حکمەت و ئەبو تارا لەوێ بوون، مام دارا و جەماعەتەکەی حاجی مەمۆ لای ئەوان بوون لەگەڵ مامۆستا سلام ، دیاربوو قسەوباسی خۆیان کردبوو، شەو لە مەکتەبی سـیاسـی حزبی شـیوعی لە خواکورک ماینەوە، لە ناواخنی ئەو قسـانەی باسکران لە نێوان ئێمەو ئەندامانی مەکتەب سیاسی حزبی شیوعی دا دوو جار باسم لە دەسـت تێوەردان و پیلانگێرانی (هەندێ لا) کرد لەسـەر ئاڵای شـۆڕش، وتم ئێمە ڕێکخسـتنێکین دەمانەوێت لانی کەمی یەکێتی کاریش بێت لەگەڵ چەپەکاندا هەمان بێت و دژی کاری پیلانگێرین.

چۆمێک بە دۆڵی خواکورک دا دەهاتە خوارەوە، مەکتەبی سیاسی حزبی شیوعی لە بەریکی چۆمەکە بارەگایان لە مێژبوو هەبوو، هاوڕێ یانی ئاڵای شـۆڕشـیش لەوبەری چۆمەکە کەپریان دروسـتکردبوو بۆ کۆبونەوەکان و ئازوقەو پێویسـتیان ئامادە کردبوو. بۆ بەیانیەکەی ١٩٨٧/٧/٢٤ بەرەو لای هاوڕێ یانی ئالای شـۆڕش چووین، دیاربوو هاوڕێ شـێخ حسـێن بە چاکی سـەروکاری سـەلامەتی کارەکانی دەکرد.

ڕاپۆرتی گشتی لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕشم نووسی بوو، کۆبونەوەیەکم لەگەڵ عماد ئەحمەد و خۆشـناو و حەمە ئاوات کرد، ڕاپۆرتەکەی ئامادەم کردبوو

خوێندرایەوەو هەر یەكە ڕای خۆی لەســــەردا و ڕاپۆرتەكە پەســــەندكرا. من بە ئەنقەست ئەوانەم دیاریكردبوو بۆ مناقەشەی ڕاپۆرتەكە، چونكە هەرسێكیان هاوراو هاوبیر بوون لەسەر سۆڤیەت و حزبی شیوعی.

ڕۆژی ١٩٨٧/٧/٢٥ كۆبونەوەكــانی پلنیۆمی دووەم دەســــتی پێكرد بێ ئامادەبوونی ســــالار عزیز، هاوڕێ یان ئاگاداریانكردم كە هاوڕێ یەكی ســــلێمانی هاتووە بۆ بەشــداری پلنیۆم بەڵام نامەی ڕەســــمی كۆمێتەی پێ نەبووا. ســــەرەتا بە دەقیقەیەک وەستان بۆ شەهیدانی كرێكاران و زەحمەتكێشانی كوردستان و جیهان و دواتر بە سرودی ئینتەرناسیۆنال كۆبونەوەكان دەستی پێكرد. دوای ئەوەی ڕاپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتیم خوێندەوە. هەڵوەشاندنەوەی لیژنەی سەرپەرشتیم ڕاگەیاند. سێ هاوڕێ هەڵبژێران بە دەســــتەی بەڕێوەبەرایەتی پلنیۆمەكە یەكێک لەو هاوڕێ یانە صلاح صدیق بوو. خاڵی یەكەمی بەرنامەكانی كۆبونەوەكە مناقەشەكردنی ڕاپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو بوو پاش مشت مڕێكی زۆر بە تایبەت لەسەر تێروانینە ئینتەرناسیۆنالیستی یەكان ڕاپۆرتەكە پەسەندكرا..

ئەوەندەی بیرم مابێت. ئەم هاوڕێ یانە بەشـــــداری كۆبونەوەكان بوون : ١- ڕوناک شـێخ جناب ٢- حاجی مەمۆ ٣- صـلاح صـدیق٤- عماد ئەحمەد ٥- سـلام عبداللە ٦- ابوبكر خۆشـــناو ٧- وەرزێر ٨- دكتۆر ئازاد ٩- گۆران ١٠- م.مهدی ١١- عادل ١٢- سەرهەنگ ١٣- علی ١٤-حەمە ئاوات ١٥- سلام عبداللە ١٦- سلام (ســــەلامەدرێژ) ١٧-وریا ١٨- كـامەرانی ئیزاعە ١٩- عـدنـان ٢٠- حیـدر ٢١- فەرهەنگ ٢٢- ماجید ٢٣- اكرم ٢٤- حەمە ڕشـید ٢٥ ــ كاردۆ ٢٦- شـێخ حسـێن ٢٧- عدنان ٢٨- شـــێركۆ ٢٩- احمد صـــدیق ٣٠- ئازاد چاوشـــین ٣١- شـــێخ محمد(برای شـــێخ حســـێن) ٣٢ - كەنعان ٣٣- كامران ٣٤- ڕێبوار پێنجوینی.... دوای بووردن ئەكەم هەر ئەمەندەم ناو بیرە.

دوای خوێندنەوەی ڕاپۆرتی لیژنەی سەرپەرشتی و هەڵسەنگاندنی ڕاپۆرتەكە لە لایەن بەشداربووانەوە، هەڵوەشـاندنەوەی لیژنەی سـەرپەرشـتیم ڕاگەیاند، چووم لە ڕیزی دواوەی هاوڕێ یانی كۆنفرانس دانیشتم، نیازم بوو گوێگری قسەو لێدوانەكان بم، بەو حسـابەی عماد لە زێوە بە منی وتبوو كە لەسـەر (پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش كە پرۆژەی بیری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر بوو) دەمێننەوە.واتە مەسـەلەی سۆسیالیسـت نەبوونی سـۆڤیەت هەلدەگیرێ بۆ داهاتوو.. بەڵام لە دانیشـتنی دووەمدا كە مناقەشەی پرۆژەی بەرنامە هاتە پێشەوە، یەكسەر عماد ئەحمەد هەڵسایە سەرپێ و وتی (ئێمە) ساغیدەكەینەوە سۆڤیەت قەڵای سۆسیالزمە. فەرموو كێ باوەڕێكیتری هەیە با بیســــەڵمێنێ، من ســــەرەتا هیچم نەوت، چاوەڕوان بووم ئەو هاوڕێ یانەی باوەڕیان بە ماركســیزمی شــۆڕشــگێر هەبوو هەڵســن وەڵام بدەنەوە، لەوە ئەچوو ســــەڵمینەوەیەک هەبێت كەس وەڵامی نەداوە. لەولاوە مامۆســـتا ســــلام عەبدوڵڵا

هەڵیدایەو وتی : گەر هیچتـان پێ نیە ، لیگەڕێن بـا ئەوانەی زمـان دەزانن ئـاڵای شـۆڕش بەرێوەبەرن. صـلاح صـدیق كە یەكێک بوو لەو هاوڕێ یانەی باوەڕیان بە ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر هەبوو وە ئەندامی دەسـتەی بەرێوەبردنی پلنیۆمەكە بوو لەبەر خۆیەوە : من ئەوەندەم پێ نیە ئەوە بسەلمینم!

من زۆر بەلامەوە سـەیربوو ، لە كـاتێكدا لە ڕۆژی یەكەمەوە بە ڕوونی لە پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕشـدا هاتبوو كە پەیڕەوی لە بیری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر دەكات ، كەچی كەسـانێک لافی ئاڵای شـۆڕش بوونیان لێ دەداو دژی بیروباوەرەكەشـی بوون و دەروێشـی سـۆڤیەت و پەیڕەوكەری سـیاسـەتی حزبی شیوعی بوون!

دیاربوو ئەوانەی بڕوایان وابوو سۆڤیەت قەڵای سۆسـیالیزم و حزبی شـیوعی ڕێبەری كرێكارانی عێراقە و ریڤیژینیستی نیە، واتە هەمان جیهانبینی سۆڤیەتیی و حزبی شیوعیان هەبوو، وە بیرو ڕێبازی ماركسیزمی شۆڕشگێریان نەدەسـەلمان. (یەكەم) لەو وەعدەی لە منیان وەرگرت كار بە پرۆژەی بەرنامەی ئالای شـۆڕش بكرێتەوە پەشیمان بوونەتەوە! (دووەم) دەیانەوێت خۆیان وتەنی ڕێكخراوەكە بكەنە بەشێک لە حزبی شیوعی، دیاربوو پێشتر نەخشەیان بۆ كێشابوو. بۆیە كە ئەو حاڵەم بینی هەڵسـامە سـەرپێ، وتم كاک عیماد لەزێوی لە بەردەم كادیرەكاندا بەمنی وت هەموو با لەسـەر پرۆژەی بەرنامەكە بمێنینەوە وتم باشـە، ئەوە تا ئێستا بە تەواوی پێچەوانەی ئەوە قسـان دەكەن! دەتانەوێت لە بارەی سۆڤیەتەوە قسـە بكرێت و سـاغ بكرێتەوە كە سـۆسـیالیسـتیە یا ئیمپریالیسـتی؟ زۆر باشـە من لەوە دەدوێم، كەوتمە ڕونكردنەوەی شـۆڕشـی بۆرژوایی شـوباط و شـۆڕشـی ئۆكتۆبەرو ڕاگەیاندنی سـۆسـیالیسـتی كە ماوەی نێوانیان نزیكەی چەند مانگێک بوو بە بێ ئەوەی مەرجەكانی ژێرخانی ئابوری سۆسـیالیسـتی هاتبێتەدی... بە بێ ئەوەی دەسـەڵاتی شـوراكانی كریكاران دامەزرابێت كە یەكێكە لە مەرجەكانی سـەركەوتنی هەموو شۆڕشێكی سۆسیالیستی و لە جێگەی لەباتی ئەوە دامەزراندنی دەسەڵاتی دكتاتۆری ستالینی كە جێگای دەسەڵاتی شووراكانی كرێكاران و حزبی گرتەوە... (لەو خاڵەدا بە ئەنقەسـت باسـی ئەوەم نەكرد كێ سـتالینی دانا و كێ كردی بە ڕابەرێ حزب و دەوڵەت؟ و بۆ لەنـاو ئەو هەموو تیورێزینـانەی سـەركردایەتی حزبدا سـتـالینی هەڵبژراد بۆ ئەو كارە؟) سەیربوو كەسیش ئەو پرسیارەی نەكرد... {لینین لە ژیاندا بوو، كە ستالین پایەگاكانی دكتاتۆری خۆی لە هەموو جومگەكانی دەوڵەت و لقەكانی حزبدا داكوتا، وەختیک لینین هەستی بە هەڵەی بریارو هەڵبژاردەكەی كرد، سەرەتا داوای لە ئەندامانی سەركردایەتی حزب كرد بچن قسە لەگەڵ ستالین بكەن! وەڵامیان دایەوە كە (تۆ خوایەكت دروسـت كردووە هەرخۆیشـت دەتوانیت لاییەری) ناچار كروپسكایای ژنی دەنیرێت بۆ لای ستالین، ئەویش بە سوكایەتی پیكردن دەری دەكا

، پاشـــان بریاردەدات كە كۆنگرەی حزب بگیرێت بۆ چارەســـەری ئەو كارە، بەڵام پێش بەستنی كۆنگرە لینین دەمرێت.} بەو جۆرە ستالین بە یەكجاری دەستی واڵابوو . بە هـاوكـاری (بیـار) دەزگـاكـانی KGB دامەزرانـدو گەیـانـدیە هەموو كون و كەلەبەرێكی حزب و ئیدارەو دەوڵەت وماڵەكانیشەوە كار بەوە گەیشت ستالین دەیوت : گەل بریتیە لە حزب و حزبیش منم و منیش خوام!.. لە ســـــای ئەو دەســــەڵاتە دكتاتۆریەدا كێشــەی نەتەوەكان لە وڵاتی ســۆڤیەت بە چارەســەرنەكراوی مایەوە ، زیاتر لە سی ملیۆن كریكار بونە قوربانی سیاسـەتە هەڵەكانی ستالین. بۆ درێژەدان بە دەســــەڵاتی دكتاتۆری بە دەیان لە ئەندامانی لیژنەی مەركەزی حزبی بە تۆمەتی دروستكراو بە خیانەت مەحكوم كرد و كوشت.... مەسـەلەی سیاسـەتی (بە ڕێگەی ناســەمایەداری بەرەو سـۆسـیالیسـتی !) دەســەڵاتی سۆڤیەتی داوای خۆ حەلكردنی ئەحزابە شــــیوعیەكـانی دەكرد لە نـاو ئەحزابە بۆرژوا فەرمـانڕەوا دكتـاتۆری و فاشیستەكاندا، (بە تەمابوون بۆرژوای نا ئازادیخوازو نا دیموكراتیخوازو وابەستە بە ئیمپریالیزم سۆسیالیستیان بۆ دامەزرینیت!). چەند تەوەرێكیتری باسەكانم بوون.... نازانم دانیشـتنی چەندەمین بوو، لە پرێكدا هاوڕێ سـەلامە درێژ و صـلاح صـدیق و ....هتد هاوڕێ یانی ڕەوتی ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر یەک بەیەک هەڵدەسـان و بە بۆچونەكانیان كەوتنە وەڵامدانەوەو گفتوگۆ. دیاربوو پێشـــتر ژێرخانیكی فیكریان هەبوو، دەریشـــكەوت بێدەنگی یەكەمیشـــیان ئەوەبوو وایاندەزانی دەروێشــــەكانی سۆڤیەت و حزبی شیوعی شتێكیان پێ یە. لێدوان لەسـەر باری ئابوری، سیاسـی ، فیكری ، ئایدۆلۆژی، ڕێكخراوەی ، ئیدارەو دەســەڵات، لە دەوڵەتی ســۆڤیەت چەند دانیشـــنێک درێژەی هەبوو، هاوڕێ یانی رەوتی ماركســـیزمی شـــۆڕشـــگێر، بە بۆچونەكانیان كۆبونەوەكەیان دەوڵەمەندكرد. بیرم نایە ڕۆژی چەندەمی دانیشـتنەكان بوو، دیسـانەوە مامۆسـتا سـلام عبدالله و عیماد هەڵسـانەوە و داوایانكرد با هەمومان لەســەر پرۆژەكە كاربكەین! ئەوان نەیاندەویسـت دان بە بۆچونە هەڵەكانیاندا بنێن... بە مەرجێ لەو كاتەدا گەورەترین كێشــەی ئابوری ، ســیاســی ڕووی لە دەســەڵاتی تۆتالیتاری سۆڤیەتی كردبوو، قەیرانی مانگرتنی كرێكاران لە ئەوروپای ڕۆژهەڵاتدا ســەری دەرهێنابوو. لەملاشــەوە دەوڵەتی سـۆڤیەت بە ئاشـكرا دەیویسـت سـەدام لە ڕوخان ڕزگار بكات و كەوتبوە هەوڵی ڕاگرتنی شــــەڕی ئێرانی –عێراقی... ئەو بابەتە بە بریاری گشـــتی، مانەوە لەســــەر پرۆژەی بەرنامەكە كۆتایی هات. ...لە دانیشتنێكی دواتردا هەڵسام باسی گرنگی دەستاودەستی بەرپرسیارێتیمكرد..دواتر پێشـــنیارمكرد كە نابێت هیچ كەس لە (ســـالار عزیز، حاجی مەمۆ ، عادل) وەک ئەندامانی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی پێشـــوو بۆ لیژنەی ســـەرپەرشـــتی نوێ خۆیان هەڵبژێرنەوە، پێویسـتە سـێ هاوڕێ ی نوێ دیاری بكرێن. من قسـەم لەگەڵ هاوڕێ رونـاک شـــێخ جنـاب و هـاوڕێ شـــێخ حســـێن كرد خۆیـان بپاڵێون بۆ لیژنەی

سەرپەرشتی، لەو هاوڕێ یانەی پلنیۆمەكە، هاوڕێ روناكم بە بەتواناترین كەسایەتی و هوشیار دەبینی ، بەڵام قبوڵی نەكرد خۆی بپالێوێ، لە هاوڕێ شێخ حسێن بەولاوە كەسیتریش لە هاوڕێ یانی رەوتی ماركسیزمی شۆڕشگێریش ئامادەی وەرگرتنی پۆستی لیژنەی سەرپەرشتی نەبوون و هەندێكیشیان وەک هاوڕێ یان حاكم سەردار و ئاسۆعلی و مەلا یاسین كە لە باشترین هاوڕێ یانی ئالای شۆڕش بوون لە زێوێ، هەر نەهاتن بۆ پلنیۆمەكەش... تەنها سێ كەس خۆیان پاڵاوت بۆ لیژنەی سەرپەرشتی عماد ئەحمەد و شێخ حسێن و حەمە ئاوات، ئەو سیانە بە تزكیە بوونە لیژنەی سەرپەرشتی نوێ. دووبارە بە سرودی ئینتەرناسیۆنال كۆتایی هێنرا بە دانیشتنەكانی پلنیۆمەكە.

من بە دەیان ڕاپۆرتی هاوڕێ یانی بنكەی شەهید مناف و كۆمێتەی هەولێرم لایە (تا ئەمساتە وەختەش ڕاپۆرتەكانم وەک دیكۆمێنت پاراستووە) لەسەر ئەو كەسانەی ڕۆڵیان هەبووە لەو گێرە شێوێنیانەدا، سەرباری ڕاپۆرتەكانی لێپرساوی كەرتی سێ ی شەهید ئەسعەدی كۆمێتەی هەولێر لە بەرواری ١٩٨٦/١٠/٢٧ و راپۆرتەكانی وریا كە بۆ حاجی مەمۆیان ناردووە هەموو نامەكانی حاجی مەمۆ و نامەكانی حەمە ڕەشیدو...هتد كە دەبوو لەو پلنیۆمەدا بەرەوڕووی حاجی مەمۆی بكەمەوە. لە سەروی هەمووشیەوە ئەوەی لە یەكەم ڕۆژی دروستبوونی ئاڵای شۆڕشەوە حاجی مەمۆ دەیزانی ئاڵای شۆڕش پەیرەوی ڕێبازی ماركسیزمی شۆڕشگێر دەكات. مەلا بەختیار لە نامە درێژەكەیدا بۆمن بە ڕوونی دەڵێت كە (حاجی مەمۆ هیچ ڕایەكی پێچەوانەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕی دەرنەبڕیوە، تەنها هەندێ سەرنجی لەسەر شێوەی چاپی بڵاوكراوەكان هەبووە)، ئەوانە لە لایەک لە لایەكیترەوە، لەو ماوەی مانگەی لە سولەیمانی لە ماڵی ئێمەدا مایەوە، رایەكی پێچەوانەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕم لی نەبیست، گەر بیوتایە بێجگە لەوەی لەگەڵ خۆی مناقەشەمان دەكرد ،لە كۆبونەوەكەی سیوسێنانیش بمزانیایە كەسێک دژ بە ماركسیزمی شۆڕشگێڕە دەنگم پێ نەدەدا بۆ ناوەندی نوسەران. چەندینجار ئاگاداری حاجی مەمۆم كردبۆوە بۆ كارئاسانیكردنی پێكەوە بەستنەوەی كۆمێتەی هەولێرو سلیمانی و ئەنجامی نەئەدا. ناچاربووم هاوڕێ شێخ حسێن بە ئەركی پێكەوە بەستنەوەی ئەو دوو كۆمێتەیە نارد بۆ بنكەی شەهید مناف. لە لایەن (وریا) كە باوەڕپێكراوی حاجی بوو و یەكێک بوو لە خەت مائیلەكانی حشع شكستی هێنا. دەركەوت ئەوانەی درۆو دەلەسەیان لە دژی شێخ حسێن كردبوو، هەموو ئەو كارانە خۆیان كردوویانە، تەنانەت دەستیان هەبوو لەوەی نەیەڵن كۆمێتەی سلیمانی و هەولێر یەكبگرێتەوە، بەڵام بۆ پاراستنی یەكریزی ئەو لێقەوماوانەی بە هۆی شاڵاوی تیرۆرو تۆقاندنی یەكیتی نیشتمانی یەوە تووشی ئەو چارەنووسە و بەدبەختیە بووبون، بۆ هەڵوەشاندنەوەی ئەو پیلانەی دارێژرابوو بۆ پارچەكردنی ڕێكخراوەكەو

بە تایبەتیش كە زۆربە ڕازی بوو بەوەی لیژنەی پێشوو نابێت خۆی بپاڵێویت، منیش بێدەنگیم لێكرد، گەرچی هەموو نامەكان و ڕاپۆرتەكانم بردبوو بۆ پلنیۆمەكە لەگەڵ خۆمدا. ناچار بووم هەندیكی ئەو ڕاســـتیانە بنوســـم چونكە هەندێ لە بازرگانانی ســـیاســـەت ئۆباڵی كارەســـاتباری ئەو بارودۆخەیان دەخســـتە ملی هاوڕێ یانی ماركسیزمی شۆڕشگێر.

بۆ ڕۆژی دوایی گەڕاینەوە زێوێ، (پارتی) ئەنجامی سەركەوتوویی پلنیۆمەكەو جیانەبوونەوەی دوو ڕەوتەكەی بەلاوە سەیر بوو چونكە هەواڵیان هەبوو لە دەستی گێرەشێوێنی و ڕوودانی جیابوونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی و ڕەوتی ماركسیزمی شـۆڕشـگێر. دیاربوو ئێرانیەكانیش چاوەڕوانی ئەوەیان نەدەكرد بەو شـێوە ئەهوەنە كۆتـایی پلنیۆمەكە بێـت و دلنیـابووم پێیـان ســـەیر بوو، هەر ئەوەش بوو حـاجی مستەفەوی داوای كۆبونەوەی لەگەڵ لیژنەی سەرپەرشتی تازە كرد، لەسـەر داوای ئەو منیش لەگەڵ هاوڕییانی لیژنەی ســـەرپەرشـــتی دا چووم، لە دانیشـــتنەكەدا لە بەردەم لیژنەكەدا زۆر ڕێزی نواند بەرامبەرم...، لیژنەی ســـەرپەرشـــتی تازەم پێ ناسـاند و ئاگادارمكرد لە دەست لەكاركێشانەوەم لە بەرپرسیارەتی و وتم گرنگترین ئەركێک لە ئێستادا كاركردنە بۆ ئازادكردنی هاوڕێ زیندانیەكانمان و ڕووشمكردە مســـتەفەوی و وتم هیواداریشـــم كە جەنابیشـــتان هاودەنگمان بن بۆ ئازادكردنی هاوڕێكانمان و هیوای سەركەوتنم خواست بۆ لیژنەی تازە و مستەفەویش دۆستایەتی خۆی تازەكردەوە بۆیان.

ڕفاندن و تیرۆری سێ كادری ئاڵای شۆڕش

لە ڕۆژی١٩٨٧/١٠/١٢ سێ كادری پێشكەوتووی ئالای شۆڕش، دوای پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شـــۆڕش لە خواكورك، گەڕابونەوە بنكەی شـــەهید مناف. بۆ كاری ڕێكخسـتن چووبوونە ناوچەی بەرانەتی، لە كاتێكدا بە لای گوندی (مەلا عیسـێ) دا تێپەڕ دەبوون . كوردكوژەكانی یەكێتی نیشـتمانی بۆسـەیان بۆ نابوونەوەو شـەهیدیان كردن. ئەو سێ شەهیدەش :

یەكەم : دكتۆر ئازاد حەمە ئەمین

شەهید ئازاد ساڵی ١٩٦٦ لە گوندی گەڵاڵەی سەربە هەولیر لە دایک بووە.

خوێندكاری دواناوەندی (تضمید) ی هەولێر بووە، لە سەرەتای دروست بوونی ڕێكخستنەكانی ئاڵای شۆڕشەوە لیبڕاوانە كاری كردووە. لە ١٩٨٦/٩/١٥ پەیوەندی بە هێزی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕشەوە كردووە. ئەندامی دووەم پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش بوو لە خواكورک.

١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی بە خوێن سووری (چەكدارە جەلالیەكان) لە ناوچەی بەڕانەتی سەر بە پارێزگای هەولێر شەهید كرا.

دووەم : شەهید كامەران عبدالعزیز

شەهید كامەران ساڵی ١٩٦٦ لە شاری هەولێر لە دایک بووە.

خوێندكاری پەیمانگای تەكنۆلۆژی بووە. سەرەتای دروست بوونی ئاڵای شۆڕش لە ڕیزەكانی ڕێكخستندا چالاكانە كاری كردووە.

لە شاڵاوە تیرۆریستیەكەی جەلالیەكان بۆ سەر هاوڕێ یانمان لە ناوچەی قەرەداغ زیندانی كراوە.

١٩٨٦/٩/١٧ دوای ئازادبوونی لە زیندانی جەلالیەكان، پەیوەندی بە ڕیزەكانی ئاڵای شۆڕشەوە لە ناوچەی هەولێر كردەوە.

ئەندامی پلنیۆمی دووەمی ئاڵای شۆڕش بوو لە خواكورک.

لە ١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی چەپەڵی كوردكوژەكانی جەلالی لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پەرێزگای هەولیر شەهید بوو.

سیهەم : شەهید ڕێبوار حەمە صالح ڕشید(ڕیبوارپێنجوێنی)

شەهید ڕێبوار سالی ١٩٦٣ لە قەزای پێنجوینی سەر بە پارێزگای سلیمانی چاوی بە دنیا هەڵهێناوە. تا پلەی ناوەندی خوێندووە.

لە ١٩٨٧/٣/١٥ پەیوەندی بە ڕیزەكانی ئاڵای شۆڕشەوە كردووە، هاوڕێ یەكی ووشیارو كارامەی مەفرەزەكانی ناوچەی بەڕانەتی بوو.

لە ١٩٨٧/١٠/١٢ بە دەستی چەكدارە جەلالیەكان لە بۆسەیەكی ناجوامیرانەدا لە ناوچەی بەرانەتی سەر بە پارێزگای هەولێر شەهید كرا.

بە بۆنەی چلەی ئەم سێ هەڵۆیەوە نامێلكەیەک، كە ووتاری لیژنەی سەرپەرشتی ئاڵای شۆڕش و ووتاری دەزگای ڕاگەیاندنی ئاڵای شۆڕش ووتارێكی عادل و ووتارێكی هاوڕی ئاشتی لەخۆ گرتبوو بڵاوكرایەوە. لێرەدا ووتارەكەی هاوڕێ ئاشتی بەو بۆنەوە دەخەمە پێش چاوی خوێنەری بەریز بە سەردێری :

خەمێكی نوێ، دەمهەژێنێ

شەو درەنگە..پایز سەری خۆی شۆڕكردوو ماڵ ئاوایی ئەكرد، زریان لە یەكەم ڕۆژی زستانا ئەم دە ورو پشتەی ڕاچڵەكان، هەوالی برینێكی نوێ ی هینا...ئەم برینە نوێ یە وا بە ئاسانی سارێژ نابێ، بۆیە بە سەر لاشەی زامە تەڕو ووشكەكانما

شۆڕ ئەبوەوەو خەیال بەرۆكی پێ ئەگرتم، ئێش و ئازارم هێندە زۆرە لە ناخی ڕەگ و بێخی زامەكانما هەڵ ئەقوڵی، كە ئاڵاو (تەنگیسەر) م ئەهاتەوە یاد...

هۆ هەلۆ بەزەفرەكانی بەرانەتی چاوی خەیالم لێتان بوو، لە بەرەبەیانێكت تاریک و ڕوون، لە ناو ئاسۆی پەڵە هەوری ڕەنگاوڕەنگا..لە دەشتێكی بێ سروەو دەنگ، هێدی هێدی ئەرۆیشـــتن، یەک لە دوای یەک بە ئەســـپایی ڕووەو دێ یەكی كەلاوە بەڕێ كەوتن، چاوتان تروســـكەی ئومێد بوو، هەنگاو و گیانی ئارامتان لەگەڵدابوو، وەک بروسـكە ملی ڕێ ی پڕ مەترسیتان ئەجەمان، وەک ڕێبواری گورج و گۆڵ ، هەگبەی ئازارتان لە كۆل ناو ملی ڕێگاتان بەر نەدا تا بگەنە خۆر.

كاتێک لە تەنیشـــت گوندی (مەلا عیســـی) تێپەڕ ئەبوون حەزی ئەم گوندەتان لە كۆل نابوو، وەک دەیان گوندو شـــار وێرانی ئەم وڵاتە چاویان بڕیوەتە عیســـایەک دابەزێ و گوڵی دڵیان بە تروســـكەیەک هەتاو شـــكۆفە داركا، ئاشـــتی و ئاســـایش بڕوێنێ، پڕ بە گەرووی ئازاراوی بۆ ئازادی، ژیان ، نان، هاواركا. وەكو ڤێتنام و كوبا ئەم وڵاتە خوێناویەش ڕوو لە دنیای پڕ هەتاوكا...

ئەمە حەزە...ڕازوو نیازە... دڵی هەموو بۆ ئەو ڕۆژە تامەزرۆیە...

هێشـــتا گوندەكەو هەموو ئەو دەورو پشـــتە لە خەوێكی خۆش ڕامابوون، منداڵە چاوگەشـــەكان لەناو خەوی شـــیرین و قوڵ ڕاكشـــابوون، باڵدارەكان لە ناو هێلانەی خۆیان چاویان هەڵ نەهێنابوو، چەند چرایەكیش لە دوورەوە لە كونی بەرهەیوانی چەند ماڵێكدا تروسكایی لێوە ئەهات، بە بێ ئەوەی كەس بزانێ تەنها چەند سەگێكی خوێری لەســـــر ڕێگاو بانەكاندا خۆیانیان گرمۆڵ دابوو، بە بێ دەنگی خەریكی پەلامار بوون...

بە خەیاڵی خاویان بەو كردارە، بەو ڕەفتارە عیســـی لە ســـكی مریەم ئەتاســێنن، مەلی هیوا لە هێلانەی سەرە ڕێیا سەر ئەبڕن، بە قینی ڕەشـی دڵیان دەتوانن بەر لە هەتاوو خۆر بگرن، بۆیە دەســـتی تاوانیان درێژكردوو یەكەم دەســـتڕێژ گوڵی گیانی سی قارەمانی تریان هەڵوەران، ئەمجارە یان دكتۆر ئازاد، ڕێبوار، كامەران...

هۆ كامەرانی ســـەر لوتكەی جەور، ڕیبواری خۆشـــــی نەدیوو، ئازادی تینوی ئازادی، كاتێک خەیال دەمباتەوە وەكو باڵندەیەكی تاســــاو لەو دارانە وورد ئەبمەوە پەنجەكانتان بەری كەوتوون، لەو جێگایە وورد ئەبمەوە جێ ی پشوودانی ئێوە بوو، بە چاوی بیر نیگای خۆشەویستی بۆتان بە جێ دێڵم...دەڕۆم...دەڕۆم نایەمەوە تا دوا هێزی هەنگاوم بڕكات، یان دەگەمە خۆر، یان لە نیوەی ڕیگایەک شاد ئەبینەوە...

چەند بۆگەنە ئەو مێشـكانەی تاوانی وا تۆمار ئەكەن، چەند چلكنە ئەو پەنجانەی پەنا بۆ پەلەپیتكەی تفەنگ ئەباو لە ســـنگی پێشـــمەرگەی توند ئەكا...چەند دڕەندەن ئەو كەســــانەی دەســــتەویەخە دیل ئەكوژن...مێشـــكی گوڵ خونچەی ئەم بەهارە ئەپژێنن...

ئا لەو كاتەی وەكو كۆتری بریندار لە ناو لافاوی خوێنا چاوتان ڕووەو هەتاو چەند جارێک هەڵ هێنا ، گیانی (هەڵۆ ، جەمال ، مناف) چاوەڕوان بوون بزانن كەی چرای گیانتان لە تەنیشتیان دائەگیرسێ. (ئارام) یش دوا ئەستێرەی بەربەیان بوو چاوەڕوان بوو هەواڵی هاوڕیكانی لە ئێوە بپرسێ...

هۆ ڕێبواری ئەم ڕێگە پیرپزە، ئازادی مژدەبەری ڕی ی ئازادی، كامەرانی دواڕۆژی زەحمەتكێشان، بەو كاروانە لاوچاكانە بگەیەنن هاوڕێكانیان ئێستا لە كوێن؟ لە كام زیندان توندكراون؟ پێیان بڵێن، سەرقافڵەی كام كاروانن لەسەر كام ڕێن؟ مژدە بدەن بە ئارام و سیروان و وەستا ئەنوەر، دڵنیابن هاوڕیكانیان لەسەر هەمان ڕێگای ئەوان بەردەوامن ، ورەی ژانن، چاوی رێیان داگیرساوەو چۆک دانادەن، سوورن، سوورن...تا شەهیدبوون جێ و ڕێ ی خۆیان قەت ناگۆڕن...

ئەوانەی ڕاوە ڕوناكی ئەكەن پشت لە هەتاوخۆر ئەكەن لەسەر پەتی درۆی خۆیان وەكو سەگی بەردەركی قەسابخانە یەک یەک دەمرن...

ئەم جارەیان كاسە پڕەو لێ ی دەرژێ ..

لافاوی تووڕەو تۆلە هەڵ هەڵەی باران ئەداو هەناسەی گول هەڵ ئەمژێ

ئاشتی

باری تەندروستیم

بە هۆی ئەوەی كیشەی پەستانی خوین و بەرزبونەوەی كۆڵسترۆلم هەبوو، پزیشک هەندێ دەرمانی بۆ دیاری كردبوم، بەڵام تا دەهات ئازاری سنگ و شان و ملم وقۆڵم لە زیادبووندابوو، دكتۆر ئازاد كە پزیشكی نەخۆشخانەكەی پارتی بوو لە زێوێ وتی پزیشكی پسپۆر و نەخۆشخانەی تایبەتی دل هەیە لە تاران باشترە بچی بۆ ئەوێ. زێوێم بەجێ هێشت بەرەو تاران، لە هەرزانترین ئۆتێلیک دابەزیم، چووم بۆ لای دكتۆر ئامێدی كە عیادەكەی لە مەیدانی وەلی عصر بوو، پیاوێكی باڵا مام ناوەندی و هێمن و زیرەک بوو، لە ڕۆژانی یەكەمدا ئەو پشكنینانەی پێویست بوو بۆی كردم و دەرمانی بۆ نوسیم و وتی دەبێت ماوەیەک لە ژێر چاودێری پزشكیدابیت ، كێشەكە ئەوەبوو هەموو ئەو علاج و پشكنینانە بە پارەبوو. خزمێكی خۆم هەبوو لە كەرەج ناوی خۆشناوبوو لە چاوەڕوانی سەفەردابوو بۆ سوید، ژورێكی لە ماڵێكدا بە كرێ گرتبوو بۆ خۆی و خێزانەكەی. سەردانم كردن بۆ هەوالپرسین، وتم دكتۆر دەڵیت دەبێت لە ژێر چاودێری پزشكیدابمێنمەوە و نازانم چەندی پی دەچێت، پارەی ئوتێلیش زۆرەو بە من هەڵناسوڕێت لە بیری ئەوەدام ژوورێک بە كرێ بگرم لە تاران. وتی ئێمە موافەقەتمان بۆ دەرچووەو لە ماوەیەكی

كورتدا سەفەر دەكەین بۆ سوید، بۆ ئەم ژورەت بۆ نەگرم كرێكەی زۆر كەمە و من دەتوانم لەگەڵ خاوەن ماڵەكە قسە بكەم . بەوجۆرە دوای سەفەری ئەوان من بوومە كرێجی ئەو ماڵە. چاكی ئەو ژورە ئەوەبوو لەسەر ماڵ نەبوو، دەرگای هاتوچۆی جیاوازی هەبوو.

لە كەرەج چاوم كەوتەوە بە دكتۆر علی(كادرێكی پێشكەوتووی حزبی شیوعی عێراقی)بوو لەو كادرانە بوو لە حزبی شیوعی جیابووبوونەوە، لە خەستەخانەیەكی (المجلس الاعلی) ی ئیسلامی جەماعەتی حكیم كاری دەركرد ، وتی كە سەرتدام وەک نەخۆش هاتوچۆم بكە، گەر بزانن شیوعیم دەرمدەكەن و دوور نیە كێشەشم بۆ دروست بكەن. پێشتر دكتۆر عەلی و هاورێكانی دەهاتنە زێوی و لای من میوان دەبوون تا كارەكانی خۆیان لەگەڵ برادەرەكانی تریان لە ناوچەكە ئەنجام دەدا. ئەو لە باری هاوكاری تەندروستیەوە زۆر هاوكارم بوو.

ماڵێكی فەیلی لە دەركراوەكانی ساڵی ١٩٨٠ لە تاران بوو ناوی (مام بیجان دواری)بوو، یەكێک بوو لە بازرگانە دەوڵەمەندەكانی بەغدا، پەیوەندیەكی زۆر گەرم و دۆستانەی لەگەڵ حاجی محمد نوری حاجی عبالله ی خەزورم هەبوو، لەو ساڵەی رژێمی بەعس كەوتە گرتن و دەركردنی فەیلیەكان، مام بیجان و ژنەكەی و كورێكی گیران و دوورخرانەوە بۆ ئێران و دەست بەسەر هەموو سەروەت و سامان و موڵكیدا گیرا، كورێكی تریان هەبوو سەربازبوو ناوی (صادق)بوو بەعس گرتیان و كوشتیان، كچەكەی مام بیجان لە جامعەی سلیمانی دەیخوێند، حاجی حەمە نوری بە پەلە كچەكەی مام بیجان كە ناوی (نجات) بوو رزگار دەكاو دەگەیەنێتە ئێران بۆ لای باوک و دایک و براكەی، خەزورم پارەی بۆ ناردبوون بۆم بردن، جاربەجارێكیش بۆ هەواڵپرسین سەردانێكی كورتم دەكردن و بە تەلەفۆن یا نامە ئاگاداری ژنبراكانم دەكردەوە لە ئینگلتەرا تا هەواڵی مام بیجانی پێ بگەیەنن و هەمو جارێكیش رای دەسپاردم بە حاجی بڵێم هەواڵی صادق ی كوری گەر دەزانێت بۆی بنێرێت، دڵمان نەدەهات پێی بڵێین كە بەعس (صادق) ی كوریان شەهید كردووە.

حاجی حەمە نوری حاجی عەبدوڵڵا

یەكێكە لە كەسایەتیە ناودارە نیشتمان پەروەرەكانی شاری سلیمانی، ئەودەم پەیوەندی زۆر توندی هەبوو بە نەوشیروان مستەفاو جلال تاڵەبانی وشازاد صائب و مامۆستا جمال تایەرو كۆمێتەی سەركردایەتی ناوخۆی شارەكانی كۆمەڵە ودواتر رێكخراوی سلێمانی. بەردەوام لە كاتی پێویستی پارە و خۆشاردنەوەدا هاواریان بۆ ئەم دەهێنا، لەو ساڵانەی كەم كەس هەبوون بوێرن كاری سیاسەت بكەن و خەڵكێكی زۆر بووبوونە بەعسی و جاش خەفیفەو پیاوی رژیم، ئەو هەركاتێک پێویستیان بە

كۆمەكی ئەم بوایە یارمەتی شۆڕشی دەدا. لە ساڵی ١٩٨٢ لە گەرمەی شاڵاوەكانی بەعسدا لە شارەكاندا (كۆسرەت رسول) كە ئەودەم بەرپرسی كۆمێتەی هەولێری كۆمەڵەی ڕەنجدەران بوو، لە سولەیمانی ماوەی چەندین مانگ لە مەعمەلی شەكری كەڵەی خەزورمدا خۆی شاردبۆوە كە لای مزگەوتی دودەرگای ئەسحابەسپی شاری سولەیمانی بوو...لە هەشتاكانیشدا خانوەكەی بۆ (م.سەركەوت-جمال تاهیر) و(سلیم-دلیری ئەحمەد شوكری) تەواوكرد، كاتێكیش جمال تاهیر لە كۆنفرنسی ساڵی ١٩٨٢ هەڵبژێردرا بە ئەندامی ناوەندی كۆمەڵە، بۆ ئەوەی حكومەت دەست بەسەر خانوەكەیدا نەگرێت خستیە سەر ناوی خۆی تا لە ساڵانی دواتردا گێرایەوە بۆیان.. هەمیشەش كۆمەكی من و خێزانیشمی كردووە چ كاتێك لە شاردابووین و چ كاتێكیش لێمان قەوماو دامانە شاخ و تا ئێستەش وەك باوكێكی مهرەبان لە كاتی پێویستی بە دەنگمانەوە هاتووە، تاكە كەسە كۆمەكی كردووم، تاكە كەسە قەرزارباریم و لە خۆشی و ناخۆشیدا پشت و پەنای خۆم و خیزانم بووە.

ئەو چەند مانگەم بە هاتوچۆی (بیمارستانی قلبی شهید رجائی) لە ژێر چاودیری پزیشكی دكتۆر ئەمیدی دا بردەسەر، ئەو دەیوت لە ئێستادا پیویستت بە عملیات نیە، منیش دكتۆر ساماڵ ی ژنبرام لە لەندەن بوو، هەموو ئەو پشكنین و ناوی ئەو دەرمانەی دكتۆر ئامیدی بۆی نوسیبووم فاكسمكرد بۆی، ئەویش پیشانی پرۆفیسۆریكی ئینگلیزی هاوڕێ ی دابوو، ئەویش وتبوی دكتۆر ئامیدی یەكیك بوە لە خویندكارەكانی پزشكی ئەو و زۆر جیی متمانەیە. لەوماوەدا چەندجاریك سەردانی زێویم كردەوە، بە قسەكانی حەمە ئاواتدا دەردەكەوت كە نێوانی لەگەڵ عماد ئەحمەد باش نیە، پێموت ئێوە هاوبیرن هەوڵدەن بگونجێن، چونكە بارودۆخی ناوچەكە بەرەو گۆڕان دەچێت و ڕووداوی زۆر مەزنیش لە پێشە..

ئازادبوونی هاوڕێ شێخ عەلی و هەڵاتنی هاوڕێ پشكۆ

ڕژیم هێرشی ئەنفالەكانی دەست پیكردبوو، لە زۆر شوێن پێشمەرگە لە پاشەكشەدابوو و ناوچەكانیان چۆڵكردبوو، زۆر لە مەراقی هەوڵ و سەلامەتی هاوڕێ زیندانیەكانماندا بووم. لە ژێر زەبری بۆمبی كیمیاوی هێرشی سوپاو جاش خەفیفە، تا دەهات هێزی چەكدار شكستی دەهێنا و بەرەو سنورەكانی ئێران و ناو ئیران لە پاشەكشەدابوو. **شكستی هێزی چەكدار و پاشەكشەی لە ناوەرۆكدا شكستی سیاسی وستراتیژی خەباتی ئەو حزبانەی دەگەیاند،** لەگەڵ ئەو ەشدا ئەو حزبانە نەدەچوونە ژێر باری وتنی ڕاستیەكە..

ڕۆژانە گوێمان هەڵدەخست بۆ بیستنی هەواڵی هاوڕێ زیندانیەكانمان. هاوڕێ شـــیخ عەلی لە لایەن یەكێتی نیشـــتمانیەوە ئازادكرا، ئەو ڕۆژە لە زێوێ بووم كە گەیشـــتە زێوێ، لە لایەن هاوڕێیانەوە ڕێزێكی زۆری گیرا. دواتر گلەیی ئەوەیكرد كە بۆچی (هیچمان نیە!). هاوڕێ پشـــكۆش توانیبووی لە دەســـتی پاســـەوانەكانی یەكێتی لە سـەردەشت هەڵبێت و خۆیدابوو بە دەست سوپای پاسدارانەوەو ئەوانیش ناردبوویان بۆ ئیتلاعاتی شاری ئورومیە بۆ لیكۆڵینەوە، ئێرانیەكان ئاگاداریانكردین مامۆستا پشكۆ لای ئەوانەو كە لێكۆڵینەوەی تەواو بوو ئازاد دەكرێت. حەمە ئاوات لەگەڵ شێخ عەلی چوون بۆ لای ئیتلاعات، ئەوان شێخ عەلی یان گلدابۆوە بە ناوی لێكۆڵینەوە، ئێرانیەكان وتبویان كە مامۆســـتا پشـــكۆ ئازاد دەكەن. لەو دەمانەدابوو نەوشیروان مستەفا هاتبووە سەقز، دواتر چووە ڕاژان بۆ سەردانی مەكتەب سیاسی پارتی، دوو شەو كۆبونەوەی نەوشیروان مستەفاو بەرپرسانی پارتی تا سەعات ۱۰ دریژەی هەبووە. پاش ئازادبونی هاوڕێ پشـكۆ لە گەڵ دكتۆر قادر چوین بۆ بەخێر هاتنی، تەقییمی خۆم ســـەبارەت بە تواوی وەزعەكەو ریكخراوەكە بۆ مامۆســـتا پشـكۆو شێخ عەلی باسـكرد، دیاربو ئەوان لەو بارودۆخە كارەسـاتاویەی ئەو چەند سـاڵەی زیندانیی یەكیتی بوون، كاری تێكردبوون، من بە ڕوونی پێموتن كە ئێســتا بەهیچ شـــێوەیەک كـارنـاكەمەوە، ئەوان نـارەزایی خۆیـان بەرامبەر ئەو بریـارەم دەربڕی، وتم لیژنەی سەرپەرشتی دەتوانێت كارەكان ئەنجام بدات، لەو ساتانەدابوو حەمە ئاوات كەوتە ڕێ بەرەو سـولەیمانی، هاوڕێ شـێخ حسـێن لە بنكەی شـەهید مناف بوو، عمادیش چووبوو بۆ خواكورک ! بەوجۆرە كەســێكی لیژنەكە لە زێوێ نەمابوون، دەســـتم ئازاری زۆر دەدام، ناچاربووم بگەڕێمەوە بۆ تاران، لوویەک لە قوڵایی پشـــتی مەچەكی دەســـتی چەپم هاتبوو ئازاری زۆر دەدام، تا ئەو ڕادەیەی نەمدەتوانی دەستی چەپم بەكاربهێنم، چووم بۆ لای دكتۆر عەلی لە نەخۆشـخانەكەی مجلس الاعلی، بە خۆرایی عەمەلیاتی بۆ كردم و بۆی دەرهێنـام ، مـاوەیەک دواتر هەستمكرد ئازارم نەماوە. لە مانگی پینجی ۱۹۸۸ شێركۆ كە بەرپرسیاری علاقاتی ئاڵای شـۆڕش بوو هات بۆ ســەردانم، ئاگاداری كردم كە دكتۆر قادرو خێزانەكەی گەراونەتەوە زێوێ . لە هەفتەی دووەمی مانگی شـەشـی ۱۹۸۸دكتۆر قادر هات بۆ ســـەردانم نامەی هاوســـەرەكەمی بۆ هێنام، ئاگاداری كردبووم كە بریاری هاتنی یەكجاریان داوە بە منالەكانیشەوە لەبەر ئەوەی بارودۆخی ناو وڵات تا دێت ترسناكتر دەبێت و چیتر ناتوانێت لە ماڵاندا خۆی بشـارێتەوە، بازنە ئاڵتونەكانی دەسـتی خۆی ناردبوو بیفرۆشـــم بۆ مەســـرەف و عیلاج، لە ۱۹۸۸/۷/٦ هاوســـەرو هەرســـێ منداڵەكەم گەیشـتن، معامەلەی لیزەپاســەم ســاڵێک دەبوو كردبوو، ئیتلاعاتی ئێرانی كردبوویان بە ژێرەوەو هەموو جارێک كە دەمپرسی دەیانووت ئینشاالله تەواو دەبێت و درۆشیان دەكرد. من نەمدەزانی نێوانی ئەو سـی كەسـەی لیژنەی سـەرپەرشـتی تا

كوێ خراپە، گەرچی گەلیكجار حەمەئاوات گلەییەكانی خۆی لە عماد لای من دەكرد. شـێخ عەلی بریاری دابوو لە تاران بمێنێتەوە و خەریكی لیزە پاسـەبوو بۆ سەفەرو نەیدەویست بگەڕێتەوە زێوی، ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی شیخ حسین كە پێشتر لە بنكەی شەهید مناف بوو بریاریان دابوو بگەڕێتەوە زێوێ، حەمە ئاوات چووبوو بۆ سـلێمانی و بە هۆی ئەنفالەكانەوە سـێ مانگ دواتر هاتەوە، عیماد ئەحمەدیش چووبوو بۆ خواكورك، دیاربوو لەوێ لەگەڵ حیزبی شـیوعیدا رێكەوتبوو، ئەو جیابوونەوەیەی بریاریان لێدابوو لە پلنیۆمی دووەمی خواكورك بیكەن و هەڵوەشایەوە، ئەمجارە جێ بە جێێ بكات.

منیش لەگەڵ خێزانەكەم بریارماندا بە یەكجاری بگەڕێینەوە ئورومیە، لەوێ لە ماڵێكی ئازەریدا، كە تەنها پیرێژنێكی تیابوو ژورێكمان بەكرێ گرت، خاوەن ماڵەكە چەند كوڕێكی هەبوو ئەفسەر و فەرمانبەربوون و هەریەكەیان لە ماڵی خۆی دەژیان، لە دەرەوەی شـار باخ و باخاتێكی میوەهاتی یەكجار گەورەیان هەبوو، جارجار پیرێژنەكە مناڵەكان و هاوسـەرمی دەبرد بۆ ناو باخەكانی، من بە هۆی سـەرقاڵیەوە هەربۆم نەكرا ئەو باخانە ببینم. لە هەفتەكەدا چەند جارێك دەچووم بۆ بینینی هاوڕێیان لە زێوی. لە سـەرەتای جەنگەكەوە عێراق دەستی نەدەپاراست لە بۆردومانی شارەكان، لەو دەمەشدا فرۆكەجەنگیەكانی عێراق بۆردومانی شارەكانی ئێرانی دەكرد شـاری ئورومیەش چەندینجار بەر هێرشـی فرۆكەی عێراقی كەوت، بەڵام عێراق تارانی بە مووشەكی دوور هاوێژ كوێرانە بۆردومان دەكرد، بۆمبەكان لە هەموو حاڵەتەكاندا زۆرتر گەرەك و ماڵی هاوڵاتیانی وێران دەكرد.

جیابونەوەی ڕەوتی حزبی شیوعی

من لە دوای پلنیۆمی دووەمەوە خۆم كەنارگرت لە لیژنەی سـەرپەرشـتی، گەر كەسـێكیشـیان دژی ئەویتر لای من رازو گلەییان كردبێت، هەمیشـە هەوڵمداوە هێمنیان بكەمەوەو پێمداگرتبوو لەسـەرتەبایی. پێموابیت لە كۆتایی مانگی ئاب ١٩٨٨ بوو عیماد ئەحمەد كۆبونەوەیەكی بە (رەوتی حزبی شـیوعی) كردو ناوی نا (كۆنفرانس ی ئاڵای شۆڕش!) و بەیانێكی بڵاوكردەوە، تیایدا چەندینجار باوەڕبوونی خۆیان بە سۆسیالیست بوونی سۆڤیەت و ڕێبازەكەی و حزبەكانی سەربەو كامپە تازەكردبۆوە، (لەو كاتەشدا قەیرانی ئابوری و سیاسی بەرۆكی دەوڵەتی سۆڤیەتی گرتبوو، لە وڵاتە كانی رۆژهەڵاتی ئەوروپای بە زۆر لكێنراو بە دەوڵەتی ڕوسیاوە، مانگرتن و خۆپیشـاندان لێرەو لەوێ دژی دەسـەڵاتە تۆتالیریەكانیان سـەری هەڵدابوو)، تا ئێرە بۆ ئەو ڕەوتە ئاسـایی بوو باوەڕ بەو شـتەبكات كە دەیەوێت، ئەوەش ئەنجامە نەك هۆكار، هۆكارەكەی بۆ بریارە هەڵەكانی كۆبونەوەی فراوانی سێوسێنان دەگەڕێتەوە كە مەسەلەی ئایدۆلۆژی و ستراتیژی دەبوایە بە ڕوونی ساغ

بكردایەتەوە، ئەو ڕەخنەیە پێش هەموو كەسیكیتری بەشداربووی ئەو كۆبونەوەیە لە خۆم دەگرم كە نەدەبوو ڕازی بم بەوەی مەسەلەی ئینتەرناسیۆناڵ بە هەڵواسراوی بهێڵرێتەوە و قبوڵ بكەم نا سۆسیالیست بوونی سۆڤیەت دوابخرێت بە بەهانەی (مناظرة)، دەكراو ڕاستتر بوو ئەو مەسەلەیە وەک ئاڵای شۆڕش ساغكرایەتەوە وخاڵی (منازەرەش) بە كراوەیی بهێڵدرایەتەوە لەگەڵ هەموو لایەنە چەپەكان. هەر ئەو هەڵەیە ، هەڵەیەكیتری بە دوادا هات لە كۆبونەوە فراوانەكەی سێوسێنان لە قەرەداخ، ئەویش دانانی كەسانێک بوو بە ناوەندی نوسەران كە باوەڕیان بە ماركسیزمی شۆڕشگێڕ نەبوو، تەنانەت تیایاندابوو نەگەیشتبووە ئەو باوەڕەی تاڵەبانی و یەكێتی كار بۆ تواندنەوەی كۆمەڵە دەكەن و هێشتا ئومێدیان بە (پێكەوە ژیان!) هەبوو! لە (ناو یەكێتی نیشتمانی دا!) لەولاشەوە ئەوەی نا ئاسایی بوو، ئەو ڕەوتەی حزبی شیوعی بە ناوی (ئاڵای شۆڕشەوە) بەیانەكەیان نووسی بوو! لە كاتیكدا ئاڵای شۆڕش لە ڕۆژی یەكەمی دروستبوونیەوە هەڵگری فكری ماركسیزمی شۆڕشگێڕ بووە، كاتێک مەسەلەی ئیمپریالستی بوونی وڵاتی سۆڤیەتی ساغنەكردەوە بەو بەهانە هەڵەیە، ناكاتە ئەوەی باوەڕی بە سۆسیالیست بوونی ئەو وڵاتە هەبووبێت، بەڵكو بەهانەكەو هەڵەكە لەوەدابوو (تا ماوەی مناظرة فراوانتربێت لە گەڵ لایەنە چەپەكاندا). ئەو جیابونەوەیەی بە ناوی كۆنفرانسەوە كرا هیچ پەیوەندی بە جیاوازی لایەنی فكرو ئایدۆلۆژیا وە نەبوو، بەڵكو نەخشەیەک جێبەجێ دەكرا كە لە لایەن حزبی شیوعی عێراقی و جەلال تاڵەبانیەوە نەخشەی بۆ كێشرابوو، ئەم جێ بەجێ ی دەكرد، لە كاتێكدا ڕاپەڕین و مانگرتنی سەندیكا كریكاریەكان لە هەندێ لە وڵاتانی ڕۆژهەڵای ئەوروپا دەستی پێكردبوو، لەولاشەوە بزوتنەوەی چەكداری حزبە بۆرژوازیەكانی كورد دیسانەوە تووشی هەرە س هاتبوون و داوایان لە چەكدارەكانیان دەكرد بۆ كوێ دەچن بچن!...

تا ئەودەم من خۆم بە پابەندی پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش دەزانی. كاتێک ڕەوتی حشع و داش عێراق و یەكێتی گەیاندیان بەو ئاستەو (بە ناوی ئاڵای شۆڕشەوە)، ئیتر بێدەنگی لە توانادا نەب

پلنیۆمی سیهەمی ئاڵای شۆڕش لە زیوی ١٩٨٨

بە ئامادەبوونی هەموو ئەو پێشمەرگەو كادرانەی باوەڕیان بە بیری ماركسیزمی شۆڕشگێڕ هەبوو پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆڕشمان بەست لە زێوێ لە ڕۆژی ١تا ١٩٨٨/٩/٤ بۆ ماوەی ٢١ سەعات مناقەشەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش كرا، لە پڕۆژەوە كرا بە بەرنامە. لە كۆتایی كۆبونەوەكاندا ئەم بڵاوكراوەیە بە ناوی(ڕاگەیاندنی كۆتایی دووەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش) ڕاگەیەندرا. كە لە ڕاستی دا (پلنیۆمی سێهەم بوو) نەک دووەم. چونكە پلنیۆمی یەكەم لە زێوە گیرا لە ساڵی ١٩٨٦ دووەم پلنیۆمیش لە ساڵی ١٩٨٧ گیرا لە خواكورک ، ئەو پلنیۆمە سێهەم

بوو، هەردوو ئەندامی دەستەی دامەزرێنەری ئاڵای شۆڕش مامۆستا پشكۆ و مامۆستا عادل بەشداری كۆبونەوەكە بوون . ئەمەش ڕاگەیەندراوەكەیە :

لە راستی دا ئەوە سێهەم پلنیۆم بوو، بەڵام دووەمین نوسراوە بە هەڵە، یەكەم پلنیۆم لە ١٩٨٦ لە زێویێ، دووەمین پلنیۆم لە خواكورک ١٩٨٧، ئەوەش سێهەمین پلنیۆم بو لە ١٩٨٨لە زێویێ.

ڕاگەیاندنی كۆتایی سیهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش

كرێكارانی جیهان یەكگرن!

ڕاگەیاندنی كۆتایی دووەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش(1)

كرێكاران، زەحمەتكێشآن

هاوڕێ یانی تێكۆشەر

ئاڵای شۆڕش، لەم هەل و مەرجە دژوارو ناسكەی كە بزوتنەوەی كرێكاری عیراق و بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كوردی پێدا تێدەپەڕێت، دووەمین پلنیۆمی خۆی بە ئامادەبوونی ئەندامانی دەستەی دامەزرێنەر و كادرە پێشكەوتوەكانی ، لە ژێر دروشمی(لە پیناوی پاراستن و گەشەپێدانی ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش) لە ڕۆژانی ١ــ٤/سێپتەمبەری ١٩٨٨ دا بەست.

پلنیۆم بە سروودی ئینتەرناسیۆناڵ و پاشان دەقیقەیەک وەستان بۆ گیانی بەرزی شەهیدانی بزوتنەوەی كرێكاری و بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كورد كارەكانی خۆی دەست پیكرد.

پلنیۆم سەرەتا هەڵوێستی ئاژاوەگێڕی یەكێک لە ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی و چەند كادرێكی ئاڵا سەبارەت بە بەستنی جەند كۆبونەوەیەک لە ژێر ناوی (كۆنفرانس) ی ئاڵادا بە كارێكی تاكڕەوی و ناڕەوا لە قەڵەم دا و تەئكیدی لەسەر بەرهەق نەبوونی كۆنفرانسەكە كردەوە و تەواوی بەرنامەو بریارەكانی ڕەت كردەوە.

پاشان لە لایەن یەكیک لە هاوڕێ یانی دەستەی دامەزرینەری (ئاڵا) وە ڕاپۆرتێكی هەمە لایەنەی دەربارەی میژووی دامەزراندنی ئاڵا، پڕۆسەی ململانێ و ناكۆكیەكانی نێو دەروونی ڕیكخراوەیی، ئەو یەكگرتنە نا ئاسایی یەی كە لە هەل

[1] ڕاگەیاندنەكە ی پلنیۆم بە پلنیۆمی دووەم نوسراوە، **لە راستی دا پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆڕش بوو.** پلنیۆمی یەكەم لە هاوینی ١٩٨٦ لە زێوە بە ئامادەبوونی سالار عزیز و كادیرە عسكری و سیاسیەكان و ئەندامانی لیژنەی سەرپەرشتی پێشوو بەسترا. پلنیۆمی دووەم لە خواكورک لە هاوینی ١٩٨٧ بەسترا ، پلنیۆمی سێهەمیش لە سێپتەمبەری ١٩٨٨ لە زێوە بەسترا . كەوابوو ئەوە ڕاگەیاندنی كۆتایی پلنیۆمی سێهەمی ئاڵای شۆڕشە نەک دووەم....

و مەرجێكی تایبەتی سیاسی دا لە نێوان (ئاڵا) و (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردستانی –عیراق) ([1])دا ئەنجام درابوو، بنەمای كێشەو گرفتە فكری وسیاسی و ڕێكخراوەیی یەكان و جۆنیەتی مومارەسەكردنیان و كاركردی ئیجابی و سەلبیان لەسەر ڕیبازی فیكری، سـیاسـی ئاڵا پێشـكەش كراو لە لایەن هاوڕی یانەوە زانسـتی یانەو مەوزوعیانە وتوو وێژیان لەسەركرا و لایەنە گەش و پرشنگدارەكان و خاڵە سەلبی یەكانی دیاری كران.

ئەوجا لە لایەن لیژنەی ئامادەكردنەوە، بەرنامەی كاری پلنیۆم خوێندرایەوە و بە گیانێكی هاوڕێ یانە باسیان لەسەركراو بریاریان لەسەردرا.

پلنیۆم لە دیدو جیهان بینی ماركسیزمی شۆڕشگێڕەوە باری ئێستای نێو دەوڵەتان و بزوتنەوەی كۆمۆنیستی جیهانی شیكردەوە و چەمكی دوو سیستەمی ئابووری ، كۆمەڵایەتی ، سـیاسـی جیاوازی لە جیهاندا ڕەت كردەوە و پەردەی لەسـەر ئەو ڕاستی یە هەڵماڵی كە ئەمرۆكە لە جیهاندا یەک سیستەمی ئابوری ئیمپریالیستی باڵا دەستەو لە ڕێگای سەرمایەی (كۆمپانیا فرەناسنامەكان) و چەندین شێوەو شێوازی دیكەوە، تەواوی ئابوری وڵاتانی جیهانی بە خۆوە گرێ داوەو سـامانی كۆمەڵایەتی و هێزی كاری كرێكارانی خسـتۆتە پەرژەوەندی چینایەتی سـەرمایەداری جیهانی یەوە.

هێزی ئەم سـەرمایە ئیمپریالیسـتیی یە، سـنوری نێو دەوڵەتانی بەزاندووە و بازارێكی جیهانیی یەكگرتووی بۆ خستنەگەڕی سەرمایەو وەدەست هێنانی زێدەبایی و زێدە قازانجی خەیاڵی فەراهەم كردوە، بەمەش سـەراپای جیهانی كردۆتە دوو ئۆردووی ناكۆك و دژ بە یەكی لە ئاشـتی نەهاتوو كە خۆیان لە ئۆردووی كارو ئۆردووی سەرمایەدا دەبیننەوە.

پلنیۆم دیاردەی جۆراوجۆری ڕیڤیژینیزمی لە نێو بزوتنەوەی كۆمۆنیسـتی دا بە دیاردەیەكی جیهانی ناساندو، ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخی ڕوسی و وڵاتانی سەر بەو كامپەشـی ، هاوشـان لەگەڵ ڕیڤیژینیزمی (چینی و ئۆرۆكۆمۆنیزم وسـوسـیال دیموكراتیک و تروتیسـكیزم ...هتد) بە مۆتەكەی كۆڵی خەباتی شـۆڕشـگێڕانەی كرێكاران لەقەڵەم داو بە فاكتەریكی بنچینەیی لەڕێ لادان و شـكست خواردن و بە ئاكام نە گەیشتنی شۆڕشی كۆمەڵایەتی كرێكارانی لەبەرچاوگرت.

---

[1]) مەبەسـت لەو یەكگرتنەی (ئاڵای شـۆڕش) ە كە هەڵگری بیری ماركسـیزمی شـۆڕشـگێڕ بوو، لەگەڵ ڕەوتی سـالار عزیز كە باوەڕیان وابوو سـۆڤیەت قەڵای سـۆسـیالیزمە لە جیهاندا و حزبی شـیوعیش ڕیڤیژینیزم نیە و تا یەكگرتنیان لەگەڵ ئاڵای شـۆڕش بە ناوی (كۆمەڵەی ڕەنجدەرانی كوردسـتانی –عێراق) ە وە كاریان كردبوو...

پلنیۆم، هەڵسوڕانی كاری ڕێكخراوەیی، فكری، سیاسی ، ئینتەرناسیۆنالیستی(پارتی كۆمۆنیستی سۆڤیەتی) لە پاش شۆڕشی ئۆكتۆبەرەوە شەن و كەو كرد و گەیشتە ئەو ئەنجامەی كە ئەو پارتە هەر لەو سەردەمی (ستالین) ەوەو هەتا ئێستا، وەكو سەرچاوەیەكی بە لرفەی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخ لە جیهان دا ، ڕۆڵی گرنگ و بەرچاوی لە هەڵدێران و شكست پێدانی شۆڕشی كرێكاران دا بووەو هەیە.

سۆڤیەت وەكو دەوڵەتێكی زل هێز و بە قودرەتی جیهانی ، ڕێبازی ئابوری، سیاسی، عسكری ، دیپلۆماسی ئیمپریالیستیانە لە جیهاندا پیادە دەكات و هەر بە پێ ی سوودو پەرژەوەنەیەكانی سەرمایەداریش لەگەڵ تەواوی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكان و دیاردەو دەركەوتە سیاسی و كۆمەڵایەتیەكانی نێو گەلان و دەوڵەتان، مامەڵە دەكات و هەڵوێست وەردەگرێت، سیاسەتی پێكەوە ژیانی ئاشتی یانەشی لەگەڵ وڵاتانی سەرمایەداری ڕۆژئاوا، ڕیک بە مەبەستی دابەشكردنی بازاڕی جیهانی و سەركوت كردنی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكانی گەلان و دەستەمۆكردنی بزوتنەوەی كرێكارانە.

پلنیۆم مێژووی لە دایک بون و خەباتی سیاسی چینی كرێكاری عێراقی دیراسەت كردوو ڕێزی لە تیكۆشانی پڕ سەروەری و قوربانی دانی ئەم چینە دژ بە ڕژیمە كۆنەپەرستەكان و هیزی سەرمایەداری بێگانە ، لە پێناوی ئازادی و دیموكراتی و سۆشیالیزم دا گرتوو بە هەوار نەگەیشتنی كاروانی خەباتی ئەم چینەو وەدەست نە هێنانی ئامانجە دورو نزیكەكانی، لە ئەستۆی فكرو ڕێبازی ڕیڤیژینیستی و ریفۆرمیستی (حشع) دا نا.

پلنیۆم، (حشع) ی بە نوێنەری ڕەسمی ڕیڤیژینیزمی ڕوسی ناسی، حزبێک كە پتر لە نیو سەدە خەباتی خۆی لە شێواندنی ناوەرۆكی ماركسیزم – لینینیزم تێپەراندووە و فاكتەرێكی بنچینەیی لە خشتەبردنی كرێكاران و سەرنەكەوتنی بزوتنەوەكەیانە و هەردەم ئاڵا هەڵگری خەباتی پۆپۆلیستی و سازشی چینایەتی و ڕەدووكەوتنی توێژە جیاكانی بۆرژوازی عیراقی بووەو هەیە، هەربۆیە كوتانی پایەگا فكری یەكانی ریڤیژینیزم و ریسواكردنی ڕێبازی فریودەرانەی ئەم تەیارە لەسەر ئاستی عیراق و جیهاندا، بە یەكیک لە ئەركە گرنگەكانی خەباتی ئەم قۆناغەی هاوڕێ یانی ئاڵا وتەواوی كۆمۆنیستەكان دانا.

پلنیۆم، عیراقی بە وڵاتێكی سەرمایەداری ژێر دەسەڵاتی ئیمپریالیزم و ڕژیمەكەشی بە بۆرژوازی بیرۆكراسی مشەخۆرو فاشستی ناساند. لە سای ڕژیمێكی وەهادا، كریكاران و زەحمەتكیشان وێڕای ئەوەی لەژێر باری ستەم و چەوسانەوەی هێزی سەرمایە و كاری كرێ گرتنی سەخت و تاقەت پڕوكێندا، ژیانی پڕ مەینەتی و كوێرەوەری دەگوزەرینن، ئەوا لە سادەترین مافی سەندیكایی و

سیاسی بێ بەشن و رژیم دڕندانەترین سیاسەتی فاشیانەی لە مەڕ گرتن و راونان و بە کۆمەڵ کوشتنیان بە سەردا جێ بەجی دەکات، لەسەر سیاسەتی فاشیانەی خۆی دژ بە گەلی کورد و لەناوبردن و هەڵ لوشینی بوونی نەتەوایەتی ئەم گەلە بەردەوامەو بچوکترین دەرفەتی دیموکراتیانەی بۆ کۆمەڵانی خەڵک نەهێشتۆتەوە و چۆکی مەرگی لەسەر سنگیان داداوە، هەربۆیە هەڵوێستی شۆڕشگێڕانەی کرێکاران و زەحمەتکێشان بە رامبەر بە ڕژێمیکی واو هەر ڕژێمێکی دیکەی سەرمایەداری، جگە دووپاتکردنەوەو لەسەر هەڵکشاندنی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی و دامەزراندنی کۆماری دیموکراتی شۆڕشگێر و هەگاونان ڕووەو سۆسیالیزم کە کۆتایی بە هەرجۆرە ستەم و نا بەرابەریەک بێنێ و ئازادی بەرفراوان بۆ کۆمەڵانی خەڵک دابین بکات، شتێکی دیکە نی یە.

قۆناغی ئێستای جەنگی کۆنەپەرستانەی عێراق ـ ئێران و هەل و مەرجی دژواری بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد درانە بەر باس و لێکۆڵینەوە و جیگایەکی بەرچاویان لە بەرنامەی کاری پلنیۆم دا هەبوو.

جەنگی نارەوای عێراق ـ ئێران کە لە ئەنجامی ئەقڵیەتی شۆڤێنیستی و سیاسەتی فراوانخوازی رژێمی فاشستی عێراقدا، لە پەرژەوەندی ئیمپریالیزم بەرپابوو، پاشی هەشت ساڵان لە کارەساتی خوێن ڕشتن و وێرانکاری، لە ئەنجامی سەرهەڵدانی چەندین کێشەو قەیرانی ئابوری ، سیاسی ، کۆمەڵایەتی خەڵکی عێراق بووە ئەوا کۆتایی پێهینانیشی لەگەڵ پەرژەوەندی ئەوان و پاشەڕۆژی بزوتنەوەکەیاندا ڕیک دێتەوە و زەمینەی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوڕوخاندنی فاشیزم و هەڵپێچانی دام و دەزگاکانی سەرمایەداری، سازترو لە بارتر دەکات.

ڕژێمی دیکتاتۆری سەدام، پاشی ئاگربەستی جەنگەکە، بێ پەردەو بە دڕندانەترین شیوە جەنگی ئیبادەکردنی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان درێژە پی دەدات، ئێستا بەکارهێنانی چەکی کیمیاوی و کوشتن و ئاوارەکردنی بە کۆمەل بە ڕادەیەک گەیشتووە کە لە میژووی ئەم گەلەدا، پێشتر وینەی نەبووە.

پلنیۆم، بۆ ڕووبەڕووبونەوە ی ئەم دۆخە سەخت و نالەبارە، توندو تیژکردنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری و بە گەڕخستنی هەموو وزەو توانایەکی لە پیناوی پەرەپێدانی موقاوە مەتی خەڵکی کوردستان و پوچەڵ کردنەوەی سیاسەتی شۆڤێنیستیانەی ڕژێم، بە ئەرکێکی دیکەی ئەم قۆناغە داناو هوشیارکردنەوەو ڕێکخستنی کریکاران و زەحمەتکیشان و ڕێبەری کردنیان بە ئاقاری خەباتی شۆڕشگێڕانەدا و لە ژێر ئاڵای پارتی پێشڕەوی چینایەتی یان ، بە مەرجێکی گرنگی سەرنگونکردنی فاشیزم و دامەزراندنی کۆماری دیموکراتی شۆڕشگێر دانا، هەر ئەمەشە دەستەبەری دابینکردنی مافی چارەنووسی گەلی کورد و پاراستنی مافی کەمە نەتەوایەتی یەکان لە عێراق دا دەکات.

پلنیۆم، ڕێزی لە ڕاپەڕینی شـۆڕشـگێڕانەی گەلی فەلەسـتین دژ بە دەسـەڵاتی داگیرکەرە زایۆنیستەکان، گرتوو و پشـتگیری خۆی لە بەرهەق بوونی خەباتی ئەم گەلە بۆ وەدەست هێنانی مافی چارەنووس و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ لەسەر خاکی فەلەستین، دووپات کردەوە.

پلنیۆم، دروشـمی (مونازەرە و سـەلماندن و یەکخسـتن)ی لەگەل تەواوی گرووپە مارکسـیسـتە شـۆڕشـگێڕەکاندا بە مەبەسـتی هەنگاونان بۆ دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی کریکارانی عێراق دووپات کردەوە، پارتێک کە لێبڕاوانە خەباتی چینایەتی کرێکاران تا هەڵتەکاندنی سیستەمی سەرمایەداری و سەقامگیربونی دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا و بنیات نانی سـۆشـیالیزم و کۆمۆنیزم، شـێلگیرانە ڕێبەری بکات، ئەم ئەرکەشـی بە ئەڵقەی نـاوەنـدی خەبـاتی ئەم قۆنـاغەی ئـاڵای شـۆڕش دانـاو بۆ ئەنجامدانیشی بانگەوازی هەمو گروپە کۆمۆنیستەکانی عێراق دەکات.

هاوڕێ یانی بەشـداربوی پلنیۆم، چەندین بریاری گرنگیان لەمەڕ مەسـەلە ڕێکخراوەیی یەکـانی نـاوەوەو و دەرەوەی وڵات، کـاروبـاری ڕاگەیـاندن، ئیداری، دارایی ئاڵای شۆڕش داو پلان و نەخشەی دروستیان بۆ داڕێژان.

پلنیۆم داوا لە حزب و ڕێکخراوە کوردسـتانی و عێراقی یەکان و لایەنگرانی ئازادی و دیموکراسـی دەکات کە دەنگی خۆیان بۆ ئازادکردنی (مەلابەختیار)ی تێکۆشەر، لە زیندانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، بەرز بکەنەوە.

هەروەها پلنیۆم ، پتەوکردن و داڕشـتنی بازنەی پەیوەندی یەکانی لەگەل هەموو لایەنە سیاسـی یەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کوردستانی و عێراقی ، لەسـەر بنچینەی دابین کردنی ئازادی بێ قیدو شـەرتی هەڵسوڕانی خەباتی شۆڕشـگێڕانە بە ئەرکی خۆی دانا

لە کۆتایی دا سـڵاوی گەرمی شـۆڕشـگێڕانە ئاراسـتەی هاوڕێ یانی خۆڕاگری نێو زیندانەکانی ڕژیمی فاشـسـتی عێراق کراو یادی شـەهیدانی نەمری (ئاڵای شۆڕش) و شەهیدانی ڕیگای دیموکراتی و سوسیالیزم ڕێز لێ نرا.

سەرکەوتووبێت خەباتی کرێکاران و زەحمەتکیشان
لە پێناوی دیموکراتی و سۆشیالیزم دا.
سەرکەوتووبێت خەباتی شۆڕشگێڕانی گەلی کورد
لە پێناوی بەدیهێانی مافی چارەنووسدا.
سەرکەوتووبێت ڕیبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش.
بژی ئینتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا.
بڕووخێت ڕژێمی فاشستی عێراق.
مەرگ بۆ ئیمپریالیزم.

ئـاڵای شۆڕش

سێپتەمبەر/١٩٨٨

لە كۆتایی پلنیۆمەكەدا مامۆستا پشكۆ ، عادل ، شێخ علی هەڵبژێردران بە ئەندامانی (ناوەندی ئاڵای شۆڕش).
دوابە دوای ڕاگەیاندنی كۆتایی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش، بە یانێک لەسەر ڕۆڵی تێكدەرانەی ریڤیژینیزم لە بزوتنەوەی كریكاراندا لە لایەن ناوندی ئاڵای شۆڕشەوە بڵاوكرایەوە، كە زیاتر لەو كاتەدا خستنە بەرچاوی ڕۆڵی تێكدەرانەی حزبی شیوعی عێراقی لە بزوتنەوەی چەپ و كرێكاراندا بوو. لە بەشی دیكۆمێنتەكاندا دەتوانیت ئەسڵی بەیانەكە ببینی وئەمەش دەقی بەیانەكەیە :

بەرەو خاشەبڕكردنی تەییاری ڕیڤژینیزم
كرێكارانی جیهان یەكگرن

بەرەو خاشەبڕكردنی تەییاری ڕیڤیژینیزم
بەرەو چەسپاندنی هەمە لایەنەی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ
هاوڕێ یانی تێكۆشەر

ماركسیزم وەک فەلسەفەو جیهان ببینی زانستی یانەی پرۆلیتاریا و چەكی تێكۆشانی ئەم چینە شۆڕشگێرە لە پێناوی ڕێنوێنی كردنی خەباتی شۆڕشگێڕآنەی دژ بە سیستەمی سەرمایەداری و تێكشكاندنی هێزی نەگریس و چەوسێنەری سەرمایە و هەڵتەكاندنی پەیوەندیەكانی بەرهەم هێنانی سەرمایەداری ، بە مەبەستی سەرخستنی شۆڕشی كۆمەڵایەتی، دامەزراندنی دەسەڵای سیاسی پرۆلیتاریا، بنیاتنانی سۆشیالیزم و گواستنەوە بەرەو كۆمۆنیزم، هەمیشە لە خەبات و ململانێ یەكی سەخت و بێ وچان دا لەگەڵ فەلسەفەو بیروبۆچوونی چین توێژە كۆنەپەرست و نا پرۆلیتاری یەكانی كۆمەڵ ڕوو بە ڕوو بۆتەوەو لە بواری جۆراوجۆری فەلسەفی، ئابووری، سیاسی، ڕێكخراوەیی د ئامبازی یەكتری بوون.
ئەو دەمەی كە ماركسیزم تەواوی تێزەكانی سۆشیالیزمی خەیالی، وردەبۆرژوازی، ناسیۆنالیستی ی لە بواری تیوری دا بۆڕداو بوویە تیوری بالادەستی نێو بزوتنەوەی كریكاران، ئیدی وردە بۆرژوازی مایەپووچ و نابوتی ژێر ڕەوڕەوەی گەشەكردنی سەرمایەداری، بە هیوای گێڕانەوەی پەرژەوەندی یە لە دەستچووەكانی وەدیهینانی خەون و خەیاڵاتی وردەبۆرژوازیانەی، لەناو بزوتنەوەی كرێكارانەوە و بە ناوی تیوری شۆڕشگێڕانەو دەستەمۆكردنی بزوتنەوەی چینایەتی كریكارانی هەڵكەند.

ڕیڤیژینیزم، یادی ســــەرهەڵدانی بیروبۆچوونی ناپرۆلیتاری لە ڕیبازی خەباتی فكری، سیاسـی، ئابووری، ڕێكخراوەیی پرۆلیتاریادا بە مەبەستی لە خشتەبردن و لە ڕێ لادانی بزوتنەوەكەیان، پێكهێنانی ســـازشـــی چینایەتی نێوان پرۆلیتاریاو بۆرژوازی ، خـاوكردنەوی ململانێ ی نێوانیـان و چـاویشـــی لە وەدەســـتهێنـانی دەســـەڵاتی ســیاســی كرێكاران و پووچەل كردنەوەی ناوەرۆكی ســۆســیالیزمی كرێكارانە و.....هتد،ئەم لادان و هەڵگەڕانەوەیە لە ماركســیزم لە ســەردەمی دوەم ئینتەرناسیۆنالیزمی پرۆلیتاریادا و لە شێوەی تێزە جیاكانی ئابووریستی و ریفۆرمی كۆمەڵایەتی لە لایەك و ئانارشیزم و چەپ ڕەوی لە لایەكی ترەوە، لە سەردەستی تیوریستە وردەبۆرژوازی یەكاندا و لە خزمەتی سەرمایەداری جیهانی دا پیادەكران، ئەو دەمەش كە ماركسـیزمی شـۆڕشـگێر، لە هەل و مەرجی دنیای سـەرمایەداری گەشەكردوودا و لە گەرمەی جەنگی دزێتی و تاڵانكاری پیمپریالیستەكاندا، لە لایەن (لینین) وە گەشـەی پێدراو بوو بە ئاڵای دژایەتیكردنی ریڤیژینیزم و چرای ڕێنوێنی خەباتی كرێكاران، لە زەمینەی خەباتدا لە مەحەكی تێكۆشانی شۆڕشگێڕآنە دراو بۆ یەكەمینجار لە ڕوسیادا دەسەڵاتی سیاسی كەوتە دەستی كرێكاران و زەحمەتكێشان (گەرچی پاشـان شـۆڕش ڕووی لە شـكست كردو جارێكی دیكەش بەری خەبات و تێكۆشـــانی كریكاران و زەحمەتكیشـــان كەوتەوە خزمەتی پەرژەوەندی چینایەتی بۆرژوازی) ، هەر لەو ســـەردەمەوەو تا ئێســـتاش ڕێڤێژینیزمی ڕاســـت و چەپ لە چەندین بەرگ و شـــێوازدا و لە تەواوی وڵاتانی جیهاندا، بۆ شـــێواندنی تیاوری ماركسـیزم و بە مەبەسـتی لەگەرخسـتنی كاروانی خەباتی پرۆلیتاریا، لە هەوڵی بێ وچان دایە.

ئەمرۆ، ڕیڤیژێنیزم وەك دیاردەیەكی جیهانی لە ســـەرتاســـەری بزوتنەوەی كرێكارانی جیهاندا بە شـێوەی جۆراوجۆر بوونی هەیە و ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخی ڕووســـی و ولاتـانی ســـەر بەو كـامپە هـاوشـــان لەگەڵ ڕیڤیژینیزمی(چینی، ئۆرۆكۆمۆنیزم، ســۆســیال دیموكرات، تروتســكیزم....)، بوونەتە مۆتەكەی كۆڵی خەباتی شـــۆڕشـــگێڕانەی كرێكاران و بزوتنەوەكەیان لە خزمەتی ســیســـتەمی سەرمایەداری جیهانی داناوە.

سـۆڤیەت ، وەك سـەرچاوەیەكی بە لرفەی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخ لە جیهاندا، هەر لە سـەردەمی (سـتالین) ەوە هەتا ئێسـتا ڕۆڵ و نەخشـی گرنگ و بەرچاوی لە شـكسـت دان و بە ئاكام نەگەیشـتنی شـۆڕشـی كۆمەڵایەتی كرێكاراندا بووەو هەیە، وەك دەوڵەتێكی زل هێزو بە قودرە تیش، ڕێبازی ئابووری، سـیاسـی، عسـكری ،دیپلۆماســی ئیمپریالیســتیانەی لە جیهاندا پیادەكردووەو هەر بە پێ ی ســـوودو پەرژەوەندی سەرمایەداریشی لەگەڵ تەواوی بزوتنەوە شۆڕشگێڕی یەكان و دیاردەو

دەرکەوتە سیاسی و کۆمەڵایەتی یەکانی نێوان گەلان و دەوڵەتان مامەلە دەکات و هەڵوێست وەردەگرێت.

لە عێراقدا (حزبی شیوعی عێراق) نوێنەری رەسمی ڕیڤیژێنیزمی ڕووسی یەو پتر لە نیوسەدە خەباتی خۆی لە شێواندنی مارکسیزم-لینینیزم تێپەڕاندووەو فاکتەرێکی بنچینەیی لە خشتەبردنی کرێکاران و سەرنەکەوتنی بزوتنەوەکەیانە...،(حشع) ئاڵا هەڵگری خەباتی پۆپۆلیستی و سازشی چینایەی و ڕە دوکەوتنی توێژە جیاکانی بۆرژوازی عێراق بووە و تا ئێستاش بۆچوون و بەرنامەو ڕێبازی سیاسی ئەم حزبە ڕێک لە خزمەتی بۆرژوازی دایە و نەک هەر سەرکەوتنی بە دەست نەهێناوە بگرە تا دیت لە نێو جەماوەری کرێکاراندا ڕووت و ڕیسواتر دەبێت.

ئاڵای شۆڕش، وەک جەرەیانیکی فکری و سیاسی لە هەل و مەرجێکی تایبەتی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی عێراق و بزوتنەوەی شۆڕشگێرانەی خەڵکی کوردستاندا، لە پێناوی بەرزکردنەوەی ئاڵای دژایەتی کردنی ریڤیژینیزم، هەڵتەکاندنی پایەگا لەرزۆکەکانی، هەنگاونان بۆ دامەزراندنی حزبی پێشڕەوی کرێکارانی عێراق، داکۆکی کردن لە ماف و پەرژەوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشانی کوردستان و بەستنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەیان بە خەباتی سەرتاسەری کرێکارانی عێراقەوە، بە ئومێدی سڕینەوەی شوێنەواری هەموو جۆرە سیاسەتێکی وردەبۆرژوازی یانە و ناسیۆنالیستیانە لە نیو بزوتنەوەی کرێکاری دا و سنووربەندی یەکی ئاشکراو دیاری نێوان ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی کرێکاران و ڕێبازی فریودەرانەو بێ ئاکامی وردە بۆرژوازی، بە ئومیدی خەبات لە پێناوی دیموکراتی و سۆشیالیزمدا هاتە سەر شانۆی ڕووداوە سیاسیەکان و پرۆژەی ئاقاری گشتی بەرنامەی لەو دیدەوە خستە ڕوو.

ئاڵای شۆڕش، بی تەم و مژو بە ڕۆسنی ئامانجی بەرزی کرێکاران، یانی سۆسیالیزم و کۆمۆنیزم و ئەوجا بەرنامەی لانی کەمی کرێکاران و زەحمەتکیشان(روخاندنی رژێمی سەرمایەداری- سەقامگیربونی دەسەڵاتی کرێکاران و زەحمەتکێشان"دیموکراتیکی شۆڕشگێڕانە" ی دیاری کردووە و ئەمەیشی بە بەرنامەی راست و دروست و واقعی یانەی قۆناغی شۆڕش زانیوە و پێداویستیەکانی سەرکەوتنی خەباتی کرێکارانیشی هەر لەمەدا بەدی کردووە.

ئاڵای شۆڕش، بە هۆی ئەو ئەو بارودۆخە نا ئاسایی یەوە کەتیایدا دروست بووە و ئەو گوشاروفشارەی کە لەلایەن بەشێک لە بۆرژوازی دژ بە دیموکراتیکی کوردستانەوە هاتە سەری، مەودای گەشەکردنی ئاسایی تەنگ بویەوە و بە ناچاری هەڵوێستی جیابونەوەی چەکدارانەی پێ گیرایەبەر، ئەمەش چەندین ئەرکی گران و لە هەمان کاتدا نا سەرەکی لە پێش داناو زەمینەیەکی ڕێکخراوەیی و سیاسی وەهای

سازاند كە لە سونگەی كەم توانایی و كەم ئاوەزی چینایەتی هەندێک لە ئەندامانی و خۆپەرستی هەندێکی تر، کەسانی دەرەوەی ئاڵاو ئەندامانی ڕێکخراوێکی تر بە ناوی (کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستانی-عێراق) بە بێ هیچ پەیوەندیەکی تەنزیمی پێشینەیان لەگەڵ ئاڵادا، بە شێوەیەکی میکانیکی یانە ئامێتەی بوون و خۆیان بەسەر سەرکردایەتی یەکەیدا سەپاند، ئەمانە بوونە پردی پەڕینەوەی فکری ڕیڤیژێنیزمی هاوچەرخ بۆ ناو ڕیزەکانی و چەندین بیری بیری ڕیڤیژینیستی و نامۆ چەکەرەیان کردوو کردیانە مەکۆی ناکۆکی و ململانێ یەکی فکری و سیاسی قووڵ بە ئەنقەستیش گرفت و کێشەی شەخسی و لاوەکی یان تێوە ئاڵاند، و نوێنەری ڕەسمی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخیش لە عێراق دا، بە مەبەستی لە باربردنی جەرە یانی مارکسیزمی شۆڕشگێڕ و دەستەمۆ کردنی ئاڵای شۆڕش، ڕۆڵی دیاری هەبووە .

هاوڕێیانی تێکۆشەر

ئێستا ئیتر پاشی سێ ساڵان لە درێژەدان بە خەبات و ململانێ ی ئایدۆلۆژی و سیاسی كێشە فكری یەكانی درونی ئاڵا ڕێچكەی ئوسوڵی خۆیان وەبەر گرتووە و ڕیبازی مارکسیزمی شۆڕشگێڕ و ڕیڤیژینیزم بە دوو ئاقاری جیاداو بەرەو دوو ئامانجی جیاواز، ڕێگای خەباتی جینایەتی یان گرتۆتەبەر، ئیتر چ دەزولەیەكی پەیوەندی نێوانی ئەو دوو تەییارە دژ بە یەكە لە چوارچێوەی ئاڵادا نەماوە.

لەمەودوا و پاش جیابوونەوە وسنوورکیشانی نێوان مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان و کەسانی ڕیڤیژینیست و بە ناو مارکسیستی نێو ئاڵای شۆڕش، هاوڕێ تێکۆشەرو شۆڕشگێڕەکان ئاڵا بە یەکگرتوویی و سەربەخۆیی لە پێناوی جێ بەجێ کردنی دروشمەکانی ئاڵا داو ئەنجامدانی ئەرک و فرمانەکانی سەرشانیان، شێلگیرانە درێژە بە هەڵسوڕان و خەباتی فکری و سیاسی و ڕیکخراوەیی یان دەدەن و بە مەبەستی گەشەکردنی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی عیراق و هەوڵدان بۆ یەکخستنی مارکسیستەکان بە پێ ی پرانسیپی (مونازەرەو سەلماندن و یەکخستن) و دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی کرێکاران، ئاڵای مارکسیزمی شۆڕشگێڕ بەرز دەکەنەوە.

ئێستا، ئیدی ئەرکی گرنگی سەرشانمان وێرای وشیارکردنەوەی کریکاران و زەحمەتکێشان ، سازدان و ڕیکخستنیان، هەڵسوڕانی کاری هاندان و پرۆپاگەندەی شۆڕشگێڕآنە، دژایەتی و ڕیسواکردنی ڕیڤیژینیزمی هاوچەرخە، لێدان و کوتانی پایەگا فکری و سیاسی یەکانێتی، هەر ئەمەش دەستەبەری هەستانەوەو سەرکەوتنی یەکجارەکی بزوتنەوەی کرێکاران و شۆڕشی کۆمەلایەتی یە.

جارێکی تریش ئەو ڕاستی یە بەڵگە نەویستە لە پێش چاوی خۆمان دادەنێین کە هەتا سەر ڕێبەری کردنی خەباتی چینایەتی پرۆلیتاریا، هەر لە ئەستۆی حزبی پێشڕەوی کرێکاران دایەو خەباتیش بۆ دامەزراندنی ئەو حزبە، ئەرکێکی بێ ئەملاو ئەولای کۆمۆنیستەکانە.

ڕوخاندنی ڕژێمی سەرمایەداری، سڕینەوەی شوێنەواری مومارەساتی فاشیانەی ڕژێم ،دامەزراندنی دیموكراتیكی شـۆڕشـگێڕو دابین كردنی ئازادی یە دیموكراتی یەكان، مسـۆگەركردنی مافی چارەنووسـی گەلی كورد، كۆتایی پێهێنانی هەرجۆرە سـتەم ونابەرابەری یەكی چینایەتی، نەتەوایەتی، مەزهەبی لە گرەوی گرتنەبەری سیاسەتی كۆمۆنیستی و سەركەوتنی شۆڕشی كرێكاران دایە.

سەكەوتووبێت خەباتی كرێكاران و زەحمەتكیشان لە پێناوی دیموكراتی و سۆشیالیزم.

سەركەوتووبێت ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش.

سەكەوتووبیت خەباتی گەلی كورد لە پیناوی مافی چارەنووس دا.

بژی ئینتەرناسیۆنالیزمی پرۆلیتاریا .

بڕوخێت ڕژێمی فاشستی عێراق.

مەرگ بۆ ئیمپریالیزم

ئاڵای شۆڕش
كۆمیتەی ناوەندی
سێپتەمبەری / ١٩٨٨

دەسـتكرا بە چاپكردنی (پرۆژەی بەرنامەی ئاڵای شـۆڕش)(ئاڵای شـۆڕش – ئیتجاهی ماركسیزمی شۆڕشگێڕ) پەسەندكراوی سێهەمین پلنیۆمی ئاڵای شۆڕش – ئەیلول ١٩٨٨.

ئازادبوونی حاتەمی برام

حاتەمی برام كە بە هۆی زمان لێدانی هەندێ هاوڕێ ی خۆیەوە گیرابوو، لە مەحكەمەی ثەورەی بەغدا بریاری لە سـێدارەدانی بۆ دەرچووبوو، چەندین مانگ بوو لەگەڵ چەندین زیندانی ترا چاوەڕێ ی لە سـێدارەدانیان دەكرد، بە هۆی ئەو لێبوردنەی سـەدامەوە...ئازاد بوو، بەو هەواڵە زۆر دڵخۆش بووم، بە تایبەت بۆ دایكم كە لە ١٩٧٤ بە شـەهیدبونی حەمەڕەشـیدی برام جەرگی سـووتابوو، دوای بیستنی بریاری ئیعدامی حاتەمیش ئومیدیكیشی نەمابوو حاتەمی براشم مابێت...

وەستانی جەنگی ئێران-عێراق

(كەسێك) لە وەزارەت خارجیەی ئێران ناردبووی بۆ چاوپێكەوتن، منیش لەگەڵ هاوڕێ شێركۆ كە بەرپرسی عیلاقاتی ئالای شۆڕش بوو چووم، داوایكرد دووقۆڵی قسە بكەین..پرسی چۆن دەروانیتە ئەم جەنگە؟ وتم وەڵامی دیپلۆماسیانەت دەوێ یا ئازادانە، ووتی ئازادی هەرچی دەڵێیت. ووتم بە رای من گەر جمهوری ئیسـلامی شـەڕ ڕانەگرێت دەڕووخێت. دەم و چاوی تێك چوو یەكسـەر پرسی بە چ دەلیلێك

ئەو قسـەیە دەکەیت؟ ووتم بەو دەلیلەی ڕۆژانە تاران و شـارە گرنگەکانی ئێران بە مووشـەک بۆردومان دەکرێت و بۆتە مایەی بێزاری خەڵک، زۆربەی ژێرخانی ئابوری ئێران وێرانکراوە، لە شـارە گەورە کانی وەکو شـیرازو ئەسـفەهان و تبریزو...هتد خۆپیشـاندانی خەڵک دژتان دەسـتی پێکردووە، لە بەرەکانی جەنگدا نەتانتوانیوە سـەرکەوتن بە دەسـت بهێنن و لە بەرامبەریشـدا کوژراوێکی زۆرتان هەیە، بەرایی ڕاکردووی سوپای پاسداران لە بەرەکانی جەنگەوە گەیشتۆتەوە تاران و کەرەج و شـارەکانیتر..ژیرخانی ئابوریتان خۆت باشـتر دەزانیت چۆن داتەپیوە بە هۆی تێچووی جەنگ و گەمارۆی ئابوریەوە، لە بەرامبەریشدا هەموو وڵاتانی خلیج و هەموو ولاتانی ئیمپریالیسـتی کۆمەکی سـەدام دەکەن، گەر جەنگەکە نەوەسـتێ ماوەیەکی تر نابات خۆپیشـاندان تارانیش دەگرێتەوە....بەرپرسـەکە هەرگوێی دەگرت، دواتر ووتی : قسـەیەکت لا دەکەم بەڵام پەیمانم بەرێ تا سـبەینێ لای کەس باسـی نەکەیت، ووتم گەر بڕوات پێم نەبوایە بانگت نەدەکردم، ووتی جەنابی ئیمام بڕیاری داوە جەنگ بوەسـتێت، ئەو هەواڵەش سـبەینی لە ڕادیۆو تەلەفزیۆنەوە بڵاو دەکرێتەوە و دەزانم ئەو هەواڵە بۆتۆ سەیر نییە....

هەر ئەو ڕۆژە لە تاران لەگەڵ خێزانەکەمدا بووم لە هەمان ئەو ئوتێلەی شـێخ عەلی و پشـکۆ و دکتۆر قادری لێبوو، کاتێک هەواڵی کۆچی دوایی براکەی علی عبداللە بیسـت، چووم بۆ سـەردانی بۆ سـەرخۆشـی لیکردنی لە کەرەج، سـامی عبدالرحمن و محمد مەلاقادرو فرنسـۆ حریریش لەوێ بوون، باسـی جەنگەکەی ئێران-عێراق کرا سـامی عبدالرحمن وتی جەنابی ئیمام دەڵێت جەنگ جەنگ تا پیرۆزی! ووتم کاک سامی هیچ شتێک موتڵەق نیەو بە موتڵەقی باسی سیاسەت مەکە دەشێ گۆڕان زۆر ڕووبدات، بۆ ئەوەی کارەساتی ١٩٧٥ چەندبارە نەبێتەوە باشترە خۆ بۆ هەموو ئەگەرەکان ئامادە بکەیت. فرنسـۆ حریری ئاگام لیبوو بە وردی گوێی دەگرت و لێم ورد دەبووەوە.. کە هەڵسـام بڕۆم هاتە دەرەوە لە گەڵمدا، ووتی قسـەم زۆر پێ یە لەگەڵتی بکەم بابچین بۆ مالەوە، نازانم ماڵی خۆی بو یا نا. پرسـی ئەو قسەیەی کردت لە وەڵامی سامی دا، لە خۆتەوە کردت یا شتێک دەزانی؟ ووتم کاک فرنسـۆ ناتوانم وەڵامت بدەمەوە، تەنها ئەوەندەت پێ دەڵێم سـبەینێ هەمو شـت دەزانیت..زۆر هەوڵیدا لەوەزیاترم نەوت. پرسـی چیتکرد بۆ سـەفەرەکەت؟ ووتم ئاخری دوای تأخیرکردنی سالێک لیزە پاسەکەم وەرگرت..چومە سـەفارەتی سوریا بۆ ڤیزە هەر جارەی درۆیەک دەکەن . ووتی ئێسـتا کاک مەسـعود لە دیمەشـقە ، بەیانیش دکتۆر رۆژ دەچێت بۆ سـوریا، ناوی خۆت و خێزانەکەتم بەرێ بە دکتۆر ڕۆژدا بۆی دەنێرین، ئەو خۆی تۆ دەناسێت و جێ بەجێ دەبێت، منیش ناوی خۆم و منالەکان هاوسـەرەکەم نووسـی و دامێ، پرسـی لە کوێ دابەزیوی؟ ناوی ئوتیلەکەو ژمـارە تەلەفۆنی ئوتێلەکەم دایە. ڕۆژی دوایی ئیمـام خومەینی بڵاوی کردەوە کە

(ناچارە زەهرەكە) بنۆشـــی و شـــەڕ ڕاگرێ، نیو ســـەعات دوای بڵاوبوونەوەی هەواڵەكە فرنسۆ حەریری تەلەفۆنی كرد بۆ ئوتێلەكە، ووتی دوێنێ دەمزانی شتیك دەزانی دەبوو پێت بوتمایە، لە كۆتایی قســـەكانیدا ووتی ناوەكانم لەگەڵ نامەیەك ناردووە بۆ كاك مەســـعود، بە گەیشـــتنی ئەنجامەكەی دكتۆر شـــوكت ئاگادارت دەكاتەوە، دە ڕۆژیكی نەبرد دكتۆر شەوكەت تەلەفۆنی بۆ كردم بۆ ئوتێلەكە كە كاك مەسعود ڤیزەكەی بۆ وەرگرتووی بچۆ بۆ سەفارەتی سوری، منیش بە لیزە پاسەكەوە چووم بۆ ســـەفارەتی ســـوری ، لەو كاتەدا ملازم عمرو محمد حاجی تۆفیقیش لەوێ بوون، زۆر ئیحترامیان نواند، تەنانەت حەمە تۆفیق وتی هەر ئیشـــێ بە ئێمە بكرێت ئامادەم بۆت بكەم([1])، منیش زۆر سوپاسیم كرد. لەگەڵ كاك عمریش برێكی كورت لەســـەر بە زیندانی مـانەوەی مەلا بەختیـار دواین، ووتم وا من دەڕۆم هیوادارم تاڵەبانی لەسەر قسەی خۆی بێت و ئەو ئازاد بكات.

ڕۆیشتن بەرەو ئاوارەیی-سوریا

پارەی ســـەفەرم نەبوو، دكتۆر ســـامالی ژنبرام لە مانشـــستەرەوە تەلەفۆنی لەگەڵ (حـاجی حەمەنوری حـاجی عبدالله) ی بـاوكی كردبوو لە ســـلێمـانی كە بە قەرز مقدارێك پارەمان بداتێ پێی دەرچین. باوكیشی دەهەزار دۆلاری لە ڕێگەی كوێتەوە بۆ ناردبوو، دكتۆر سامالیش ناردی بۆ ئێمە بۆ تاران. ووتیان گەر وەزارەتی كشوەر نامەتان بداتێ ئەوا بلیت بۆ دیمەشـــق دەتوانن بە تمەن بكرن نەك بە دۆلار، بەڵام دیســـانەوە وەزارەتی كیشـــوەر هەر ڕۆژەی درۆیەكیان دەكرد، ناچار بە دوو هەزار دۆلار بلیتی دیمەشـــقم كڕی بۆ هەر پێنجمان و بەرەو دیمەشـــق لەگەڵ خیزانەكەم ڕۆیشتین، لە فرۆكەكەدا كە فرۆكەی سوری بوو چەند كوردیكی تری تیابوو دوانیان سەر بە حزبی شیوعی بوو، یەكێكیان عەلی ناوبوو، هەر دوای فڕینی فرۆكەكە ئەو ژنە موســـافرانەی ناو فرۆكەكە كە لە ئێران بە ئیجباری جلی مانتۆیان پۆشـــی بوو مانتوكانیان داكەن و مۆدێرن دانیشتن. كاتێك گەیشتینە فرۆكەخانەی دیمەشق هەر لە فرۆكەكە دابەزین و چوینە هۆڵی فرۆكەخانەكە، هەموو ئەوانەی لیزە پاسەیان پێ بوو كۆیان كردینەوە و بەرەو قاتی خوارەیان بردین و لە شـــوێنێكی دووبەســـێ ی بچوكدا ئەو ســـێ كوردەو خۆم و خێزانەكەشـــم كە پێننج كەس بووین دایان ناین و وتیان قسـە نەكەن، لەنجەی كچم چواردە سـاڵان و كاردۆی كورم نۆ سـاڵان و ئاڵای كچیشم هەشت ساڵان بوون، لەگەڵ یەكدا قسەیانكرد، ئەمنەكەی لەگەڵیان دانابووین

[1])محمد حاجی تۆفیق، مرۆڤیكی بەڕێز و كوردێكی دڵســـۆزو میهرەبان، ڕێزێكی یەكجار زۆری بۆ (حاجی محمد نوری حاجی عبدالله) ی خەزورم هەبوو. ئەمان منالّ بوون ، كاتێك (حاجی تۆفیقی) باوكی و (حاجی حەمەنوری) شـــەریكە بازرگانی و موڵك كڕین و فرۆشـــتن بوون گەلیك كەس وایان دەزانی بران، هەر ئەوەش هۆكاری ئەو گەرمی نواندنە بوو.

ووتی نابێت قسە بکەن، پاش تاوێک هەمومانیان سواری ئۆتۆمۆبێلێک کرد بەرەو مەعەسكەرێک لەسەر ڕێگای دیمشق، لەوێ خۆمان و جانتاكانیان داگرت، و بردیانین لە قاعەیەكی گەورەدا كە دیاربوو شوێنی مەكتەبی ئەفسەرەكان بوو دایان نایەن. پاش چاوەڕوانیەكی زۆر ئەفسەرێک بە روتبەی لیوا هاتە ژوورەوە و سەربازەكانی پشتی مێزەكان هەڵسان و سڵاوی سەربازیان بۆ كرد، كاردۆی كورم و ئاڵای كچم لەسەر كورسیەكەی لەسەر دانیشتبوون خەویان لێكەوتبوو. كابرای لیوا من و ئەو كوردانەیتری بانگ كرد، لەمنی پرسی ناوت چیە؟و ئیشت چیە؟ منیش وتم ئەندامی سەركردایەتی ئاڵای شۆڕشم ناوم عادل ە، وتی دەزانم، زۆر بە نەزاكەتەوە پرسی بۆ كوێ دەچن لە كوێ دەمێننەوە، وتم بۆ دیمشق و لە ئۆتێل دەمێنینەوە، پرسی كام ئوتێل ووتم نازانم شارەزانیم هەرئوتێلێک بێت تا بەیانی پشووی تیا بدەین، چەند سەربازێكی بانگ كرد جانتاكانیان بۆ هەمومان خستە ناو ئۆتۆمۆبێلیک و بردیانین لە دیمشق لە ئوتێلیک دایان بەزاندین، ئەو شەوە هەرچۆنێک بوو دانمان بە خۆماندا گرت، بۆ بەیانی تەلەفۆنم كرد بۆ ئەو ژمارەیەی فرنسۆ حریری دابووی پێم، كاك عزالدین وەلامی دایەوە كە پیاوێک بە ناوی ئەبو شیراز دێت و خانووتان بۆ دەگرێت، ئەبو شیراز كە خۆیشی ماڵی لە روكن الدین بوو، لە گەرەكی روكن الدین لە قاتی سەرەوەی ماڵە كوردێكی سوری دا خانووی بۆگرتین. بیستمان كە (نجات) كچی (مام بیجان دواری) لەگەڵ هاوسەرو مناڵەكەیان لە دیمەشقن، سەردانیانمان كردن، وتیان هاتوین لێرە بژین نامانەوێت سەفەر بكەین، هاوسەرەكەی خەریكی بازرگانی بوو لەگەڵ تاران دا. تا لە دیمەشق بووین چەند جارێک سەردانمان كردن وچاومان پێیان كەوت.

سەرەتا هەوڵمدا، ڕەزامەندی چوونە دەرەوە لە سوریا بەرەو ئەوروپا وەرگرم، بەڵام ڕژێمی سوری ڕەزامەندیان نەدەدا، نەشیان دەوت نایدەین، هێشتا لە دیمەشق بووم، هەواڵی كۆچی دوایی ئیمام خومەینی بلاوكرایەوە. لەو كاتەدا تووشی (گرانەتای ماڵطا) بووم، رۆژێک عزالدینی بەرپرسی علاقاتی پارتی لە سوریاو چەند برادەرێكیتر بۆ هەواڵپرسین هاتن بۆ سەردانم.

بۆ دەرچوون لە سوریا دەبوو پاسپۆرت بكڕین، كەسێكی سەر بە جەماعەتی سامی پاسپۆرتی دەفرۆشت، ئێستا باش بیرم نی یە پاسپۆرتی ئەماراتی یا تونسی بوو لێمكری، ڕۆژێک ابو شیراز ووتی لە سوریا هەموو شتێک پارە بدەیت بۆت چی بەجێ دەكرێت، ووتم بە چەند ڤیزەكانم دەستدەكەوێت، ووتی من دەتوانم بە چوارسەد دۆلار بۆت وەرگرم، منیش پارەكەم دایە. یەک دوو مانگ تێپەڕی بۆی نەكرا، ووتی ئەوە پارەكەت، ناكرێ، خراپ بۆیان تێچاندووی. سێ مانگ تێپەڕی بوو بەسەر مانەوەمدا، رۆژێک لە سەردانی هەندێ برادەر بووم، كە گەڕامەوە ماڵەوە، ڕوناكی هاوسەرم ووتی كاک حەمە تۆفیق تەلەفۆنی كردووەو گلەیی

كردووه كه بۆچی بۆ موافهقهتی دهرچوون بهومان نهوتووه، ووتویهتی ئیمه خوشك و براین دهبوو به منتان بووتایه، ووتبوی له (نجات)ی (مام بیجان دهواری) بیستووه، وتی داوای نـاوهكـانی كردووه و منیش داومهتیٰ،(لهو دهمهدا محمد حـاجی تۆفیق بهرپرسـی علاقاتی یهكیتی نیشـتمانی) بوو له سـوریا. پاش چهند ڕۆژێک تهلهفۆنی كردبۆوه بۆ ڕوناك و پیی وتبوو كه (رهزامهندی چوونهدهرهوه له سوریا وهرگیراوه) منیش بۆ سـوپاس كردنی سـهردانی علاقاتی یهكێتی نیشـتمانیم كرد، زۆر سـوپاسـی محمد حاجی تۆفیقم كرد بۆ هاوكاریهكهی، لهو نێوهدا له بارهی یهكێتی یهوه، گهلێک مشـت ومڕمان بوو لهسـهر لایهنی فكری و سیاسـی یهكیتی و جهلال تاڵهبانی..ئهو زۆر به گهرمی بهرگری كویرانهی دهكرد. له كۆتایی دا دوو باره سـوپاسم كردهوه، لێمپرســـی كه ڕاســـپاردهیهكم بۆ تاڵهبانی ههیه گهر پهیمان بدهی بۆم بگهیهنی پێت دهڵێم، پی ی ووتم دهیگهیهنم. وتم به تـاڵهبـانی بڵێ عـادل وتی وا من ڕۆیشـــتم وهعدهكهی بۆ بهردانی مهلا بهختیار برێتهسهر.

چهندجاریک پهیوهندیم كرد به دكتۆر ســـامالّهوه له مانشـــســـتهر، ئهو زۆری حهزدهكرد ڕووبكهینه ئینگلستان بۆ لای ئهوان، لهودهمهدا موفیدی برای و بههادینی براشـــی لهویٰ بون، واته ســـیٰ برای هاوســـهرهكهم له مانشـــســـتهر بوون، بهڵام ڕۆژنامهكان لهو كاتهدا دهیاننووسی كه قهیرانی بێ كاری له ئینگلستان ههیه، منیش وام لێک ئهدایهوه گهر ڕووبكهمه ئهویٰ و ئیشـــم دهســـت نهكهویت چۆن ئهو پارهی قهرزم كردووه بۆ دهرچوونمان له كاتی خۆیدا بدهمهوه ، بۆیه بریاری چوونی سویدم دا، بریارێكی ههڵهی گهورهبوو.

له نیوهی دووهمی مانگی حوزهیران دا، كوڕێكی خانهقینی به ناوی ماجد، كه ئیشـــی دهركردنی قـاچـاخی پهنـاهنـدهی دهكرد، بردمی بۆ ئۆفیســـی فرۆكهوانی قوبروصـــی، بهڕیوهبهرهكه كه زانی كوردم زۆر ڕیزی نواند، وتی یهكهم : بۆ ههر وڵاتێک بچیت ئێمه پارهی بلیتی ههردووســـهرمان دهوێت، دووهمیش : گهر بتهوێت بچیت بۆ لندن بێ ترانســیت و فرۆكه گۆڕێن لێره كه ســواربووی یهكســـهر دهچیته لندن، دیســـانهوه ووتم دهمهوی بچم بۆ ســـوید. ووتی باشـــه دهبێت له ئهمســـتهردام فرۆكهكه بگۆر یت بۆ ســـوید، تهنها ســـهعات و نیوێكت ههیه، ووتم دهرۆم. له دیمهشـــقهوه بۆ قوبروص، له فرۆكهخانهی ئهویٰ دابهزین هێشـــتا نیوهڕۆ نهبووبوو، كه چوینه ژوورهوه پاسـپۆرتهكانیان لێوهرگرتین و ووتیان بچن بۆ ناوشـار سـهعات پێنجی بهیانی لێره له مطـار حـازربن. منیش كه پاســـپۆرتهكهیـان لی وهرگرتین ، باوهڕم نهبوو بماندهنهوهو به خۆشـــم دهوت بێ پاســـپۆرت هیچ ئوتێلێک جێمان ناكاتهوه، زۆر ره ش بین بووم بهرامبهر شـــهریكهی بلیت فرۆشـــیهكه، تهلهفۆنم بۆ قاچاخچیهكه كرد له دیمهشـق ووتم له مطار پاسـپۆرتهكانیان لێوهرگرتووین، ئهویش له مدیری شـــهریكهكهی پرســـی بوو وتبووی دڵیان هیچ نهكات له كاتی خۆیاندا

ئامادەبن دەیانبەن. بە ناچاری خۆم و خێزان هەموومان ئەو شـەوە تا سـەعات پێنجی بەیانی لە قاعەكەی ناو فرۆكەخانەكە ماینەوە، مناڵەكان نوسـتن بەڵام من هەر خەوم لێنەدەكەوت. لە كاتژمێر پینجی بەیانی خەلک ڕیز بون بۆ وەرگرتنی بۆردن كارت، ئێمەش نە بلیت و نە پاسپۆرتمان پی نەبوو، چووینە ریزەكەوە، پاش چەند دەقیقەیەک دوو كەســـــی قات و بۆینباخ لەمل هاتن لە ڕیزەكە ئێمەیان هێنایە دەرەوەو ووتیان شـــوێنمان كەون، پاســپۆرت و بلیتەكانم دیەوە بە دەســـتیانەوە، بە دوایاندا ڕۆیشـــتین كردیانین بە قاعەی بەشی ترانسێتدا، دیمان چەند كەسیكیتریش دانیشتوون دەركەوت دوانیان كورد بوون، بە ئێمەشــــیان ووت دانیشـــــن دێینەوە بە دواتاندا، پاش تاوێک هاتنەوەو بە ئێمەو ئەو چەندكەسـەی تریشیان گووت دوامان كەون، شـوێنیانكەوتین، قاپیەكی گەورەی گەراجیان كردەوە لەودیوەوە پاصێک وەستابوو، سـواریان كردین بەرەو فرۆكەكە رۆیشت، كە سەركەوتینە ناو فرۆكەكەو كەوتە ڕێ زانیمان فرۆكەی یەمەنی یە! فرۆكەی یەمەنی هەمیشـــــە یەک یـا دوو موخـابەراتی یەمەنی تیـابوو، یەمەنیش لەو كاتەدا گەرمترین پەیوەندی بە ســــەددامەوە هەبوو، فرۆكە كەوتەڕێ. پـاش پەنجـا دەقیقە فرین، مقۆمقۆ لە نێو تیمی فرۆكەكە پەیـدابوو، هەســــتمـانكرد فرۆكەكە دەگەڕیتەوە بەرەو لارناكا، جۆرە ها شـــــت دە هات بە میشــــكمدا، پاش نیشتنەوەی فرۆكەكە ، كیشەكەیان چاک كرد ئەویش زیاتر لە نیو سەعاتی خایاند، بۆ گەڕانەوە بۆ هەمان خاڵی لێوەی گەڕایەوە پەنجا دەقیقەیتری پێویســــت بوو تیكرا دەیكردە دووســــەعـات و دە دەقیقە دواكەوتن، زانیم كە چیتر لە كـاتـدا نـاگەینە ئەمســــتەردام، فرۆكەكە لە فرانكفۆرتیش لایـدا، بەو جۆرە كـاتیـک گەیشـــــتینە فرۆكەخانەی ئەمستەردام لە هۆڵەندا فرۆكەكەی دەچوو بۆ سوید جێی هێشتبووین.

هۆڵەندا بووە نیشتمانی ئاوارەییم

لە ئەمســــتەردام-هۆڵەنـدا خۆمـان دا بە دەســــتەوە، هەر لەوێ لیكۆڵینەوەیەكی ســـــەرەتایی یان لیكردین ، من ووتم ئەگەر ئێوە ڕێگەمان بدەن دەمانەوێت بچین بۆ سـوید ئێمە بۆ ئیرە نەهاتووین، ئەوان وتیان شـتی وا ڕوونادات، لە ئوتێلەكەی مطار بەشــــێكی جیاكرابۆوە بۆ ئەو كەســــانەی بە نایاســــایی دینە وڵاتەوە، بریتی بوو لە ڕاڕەویک و چەند ژوریک و قاعەیەكی قاوە خواردنەوەی تیابوو، لە چاوەڕوانی هێنانی لێكۆڵەرەوەو كەسـێک تەرجومە بكات دابەشـیانكردین ، من و خێزانەكەم لە ژووریكی چەند قەرەوێڵەییداو ئەوانی تریش لەبەر ئەوەی زگورتی بوون هەرچەند كەســـێكیان بۆ ژوورێک ناردن، خواردنی ئێوارەیان بۆ هێنایین. بۆ بەیانی ســــەرەتا منیان بانگ كرد بۆ لێكۆڵینەوە، پیاوێكی بە تەمەنی ســــەرو پەنجا ســــاڵ لە پشــــتی كورسـی و میزیكەوە دانیشتبوو، كورێكی گەنجی كوردی بادینی قەڵەویش بۆ كاری وەرگێڕان بە ناوی (بشــیر) لەوێ بوو، پرســـیارەكانی چەند ســـەعاتێكی خایاند. لە كۆتـایی لێكۆڵینەوەكەدا بە وەرگێڕەكەم ووت پێی بڵێت كە من نـامەویت لە هۆڵەندا

بمێنمەوەو بۆ ئێرە نەهاتووم و گەر ڕێگەم بدەن دەمەوی بچم بۆ سـوید، كابرای لێكۆڵەر سەری هەلبڕی و وتی ئەوە ناكرێت، یاسا ڕێگە نادات، پاشان تۆ لە ئێستەوە بزانە لە هۆڵەندا پەناهندەییت قبوڵكرا، بە پێی یاسـا تا دوو مانـگ لە كەمپێكی پەناهندەدا دەبن تا هەندێ ئاشـنایی بە كلتوری هۆڵەندی پەیدابكەن، پاش ئەو دوو مانگە بە فەرمی بریاری ئیقامەكەت دەدەینی، ئێسـتەش ئەوە بلیتی شـەمەندەفەرو پاص بۆ كەمپی ئەلكمار... لە كەمپی ئەلكمار بە دەیان كەسـی لی بوو، ئەفریقی بەزۆری سۆماڵی،عەرەبی عیراقی شیعە، گەلێک كوردی ڕۆژهەڵاتی كوردستانی سـەر بە حزبی كۆمۆنیسـتی ئێرانی، گەلیک كوردی PKK باكور، هەندێ كوردی خانەقینی..

پاش چەند ڕۆژێک هەندێ برادەری زۆر بەڕێزو خۆشـەویسـت سـەردانیان كردین، سـەرەتا ڕەحمەتی شازاد سائیب و مستەفا چاوڕەش پێكەوە هاتن، لە كەمپ و دواتر لە (خانووی ڕوا) چەندجارێک سـەردانیان كردینەوە. هەروەها عماد عزت ڕشید و حسێن قەرەداخی پێیان لێ نەبڕین.

دروستكردنی میدیای كوردی ئەمستەردام

لەگەڵ هاوڕییان عماد عزەت و حسـێن قەرەداغیدا، چەند جارێک سـەردانی بنكەی كەلتوری كوردی ئەمستەردامم كرد بینیم دوو سێ كەس دانیشتوون، پرسیم بۆ واچۆڵە ووتیان پارتی نایەتە ئەو شـوێنەی یەكیتی لێ بیت و یەكێتیش ناچێتە ئەو شـوێنەی پارتی لێبێت. زانیم ئەوانە گەرچی بەرەی كوردسـتانیش بوون، بەڵام ڕواڵەتێكی زۆر ناشـیرینی نانەتەوەی و نایەكگرتووی كورد لیرە نیشـان دەدەن، سـەرەتا بیرم لە دامەزراندنی بنكەیەكی كەلتووری و خزمەتگوزاری بە پەناهندەی كورد كردەوە، بنكەیەک ببێتە مەڵبەندێكی دەنگی ئازادی دوور لە حزبایەتی، بۆ ئەوەش لەگەڵ ئەودوو هاوڕێ یە (عماد عزەت ڕشید و حسێن قەرەداخی) هەڵسـاین بە دامەزراندنی (میدیای) كوردی لە ئەمسـتەردام. لە هەمان كاتدا ریكخراویكی ئاڵای شـۆڕشـم دامەزراند، سـەرەتا لەو دوو هاوڕێ یەوە بە بێ ئەوەی خۆم بچمە دەستەی بەرێوەبەرایەتیەكەی یانەی میدیا......

دیكۆمێنتەكان

ئەی کرێکاران و گەلانی زۆرلێکراوی دنیا یەکگرن !

بەرەو بەهێزکردنی کۆمەڵە لە کۆڕی خەباتی جەماوەری و نیشتمانی دا !

بەرەو جەسپاندنی پرنسیپەکانی ڕێکخستن لە کۆمەڵە و یەکێتی دا !

کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان

دەزگای شارەندی ڕێکخستن

ژمارە : ف

ڕێکەوت : ١٩٨٦/١٠/١٤

هاوڕێ دارای ئیلوش .

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە .

واخوازین ڕۆژی هەینی ڕێکەوتی ٥/١٠/٩٨٦

لە بارەگای دەزگا ئامادە بیت / بەبێ دواکەوتن

هەرێمن

هاوڕا [illegible] ،

سڵاوێکی شۆڕشگێڕانە .

هیوادارم هەر ساغ و سەرکەوتوو بی ،

ئەو چرایەکەی کە بۆ کاری [illegible] ت ناردبوو
زۆر کەڵک [illegible] چاوم پێکەوت ، لەم رووەوە [illegible]
زۆر کەڵکی کاری [illegible] کرد ، بەڵام وا بوو کە [illegible]
(ئیبن تقال) [illegible]
[illegible]
چاو [illegible] .

ئەوەی کە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] .

[illegible]
[illegible] .

[illegible]
[illegible]

هەر بژیت

هاوڕێت
[illegible]
١١١٦

شەوان

٩٨٤/١١/١٢

بۆ هاوڕێی تێکۆشەر [illegible] -

سڵاوێکی گەرم

هۆتا دەزانن ئەبوایە ئەمڕۆ [illegible] دوازدە مانگ [illegible]
گرژێتی دیار ئەبووی ٤ کۆمەڵە و یەکگرتوو [illegible] ناسە بەیەکەوە و
بێ دوواکەوتن [illegible] ([illegible]) ئیتر دووا
[illegible] ٤ [illegible] هەموو [illegible]
هاتنە و [illegible] تۆی .

[illegible] ..

[illegible]

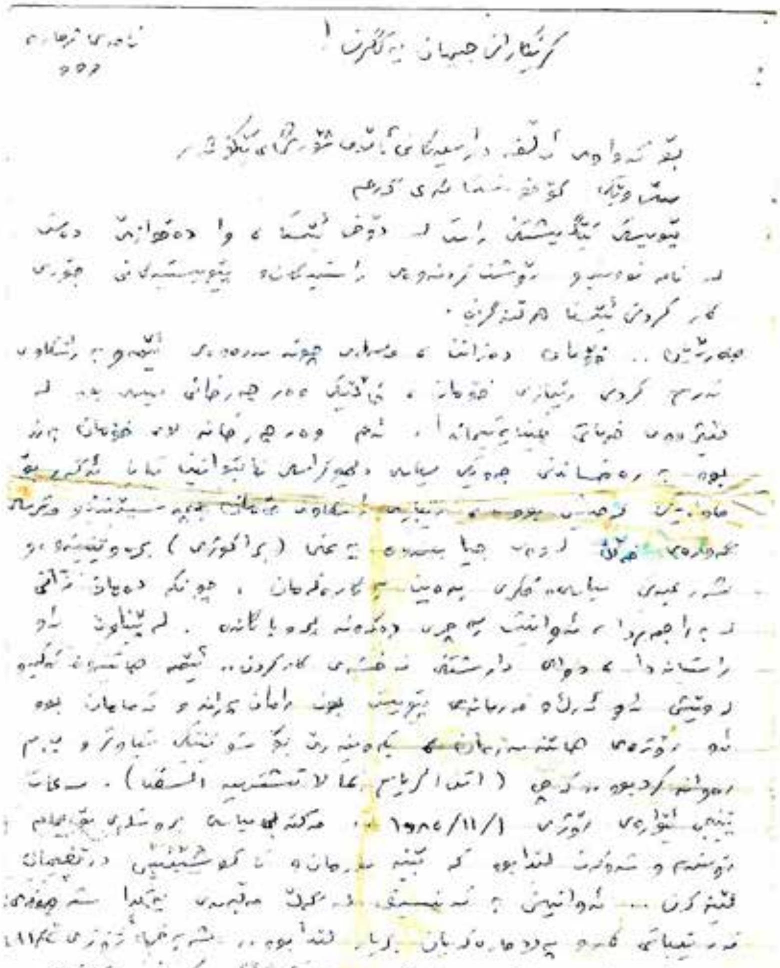

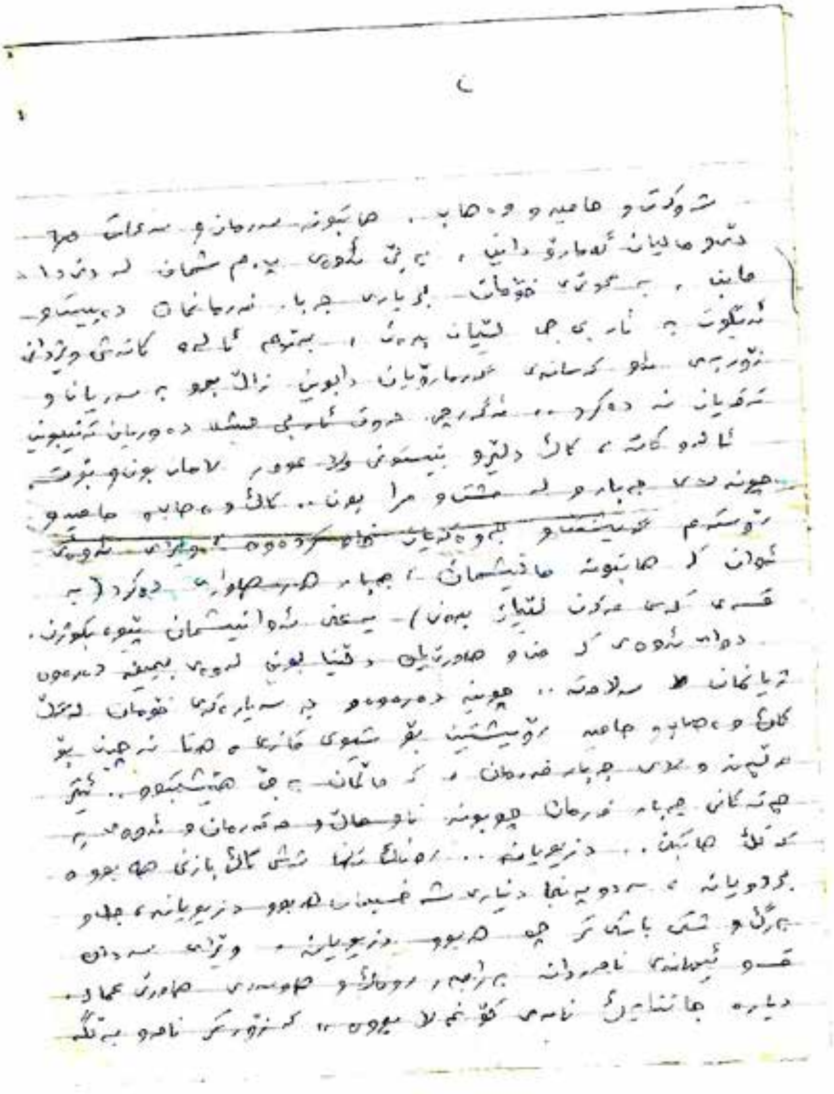

٢

نامەی ئاو شێخ و کوڕەکە ، . بەدەستمان ... بەڵگە نامە گرنگ و
نامە پێویستەو نهێنییەکانمان دەرباز کردوە تیادا وە و ئێستا
[illegible] .

ئێستاکێ بۆ شەشی ڕۆژە ، لە سێ شوێنی جیاواز سەبێنی ،
(شەوی [illegible] ، [illegible] ، [illegible]) ، تا دێتە چاوەڕێ
کردنمان [illegible] و ئێستا [illegible] چاپێکردنمان لە دوو
تا پێنج دەقیقە زیاتر نیە ، ئەوەی [illegible] لێ [illegible]
سەرمان بدات ، هەرچەند لە [illegible] لەناو [illegible]
ئێمزاکانیان [illegible] . [illegible]
کارێ [illegible] و کارێ [illegible] . [illegible] لەکەلاما
[illegible] دەبێت [illegible] .

ئێستا [illegible] دیار نیە ، [illegible] و [illegible]
هەموو [illegible] چاوەڕوانی [illegible] ، بە دووری [illegible]
[illegible] .. [illegible] چاوەڕێکی زۆر [illegible]
[illegible] ، [illegible] لە [illegible] .
[illegible] ئەوە [illegible] . [illegible]
[illegible] دەبڕێ دەنگات .

[illegible] .. ئەوەی [illegible] گرنگە .. ئەوەی [illegible]
ئێوە بە [illegible] چونکە [illegible] ،
[illegible] ئێمە [illegible] لەبارە لە زیاتریان دژ [illegible]
[illegible] .. [illegible] بەم [illegible]

٤

بەرچەرمان ڕاستی گەورەیان دەرخست ، لەوەو پێشی
چی ڕاستی سیاسی (شۆڕشی چینایەتی) دەرکەوتبوو ،، جزئیاتی
ڕاستیەکان بوو . بەڵام ئەم هەڵمەتە دژە دیموکراسیە .. بە
تەواوەتی [illegible] سیاسی دژە دیموکراسی دەرخست ، چونکە
[illegible] ئازادی و دیموکراسی [illegible] .. بە دەستی
خۆمان ئەم کارەمان [illegible] لەسەر دەم و چاوی [illegible]
خۆمان لابرد .. دەرکەوت ، [illegible] کە چی
ئێوە جوانیمان [illegible] ؟ شۆڕش ! [illegible] کورد ڕزگار بکات ، ئەگەر
دژی ئازادی و کۆنەپەرستیت ، دیارە پێشتریش لە ڕووی
تیئۆریەوە ئەمەمان لا ساغ بوو .. بەڵام بۆ خەڵکی بەگشتی
بەتایبەتی بۆ ئەوە زۆری ئەم [illegible] بە [illegible] پێ کردەوە
دەرکەوتنەوە دەرخستنی ڕاستی زۆر زۆر گرنگە . بەڵام
هەر ئەوانەی [illegible] ئاگادی شۆڕش .. ئەوانە [illegible]
کرادەوە نووسینەکانی .. [illegible] هەستاو
ویژدانی خەڵکی [illegible] دەبینیش و بەرگوێیان
دەکەوێ [illegible] دژی ئەم کارەیە و بێزارن
لەم جۆرە سیاسەتە .. بۆیە [illegible] ئێمە بۆ ماوەیەکی
[illegible] لە [illegible] ئاشکرا [illegible] ڕزگاریان کرد ،
بەڵام بۆ پاشەڕۆژ و لە ڕووی سیاسیەوە [illegible]
تازانیک [illegible] وەدەست هێناوە و پێویستە
لە دەستی نەدەین و [illegible]
بکێشین [illegible]

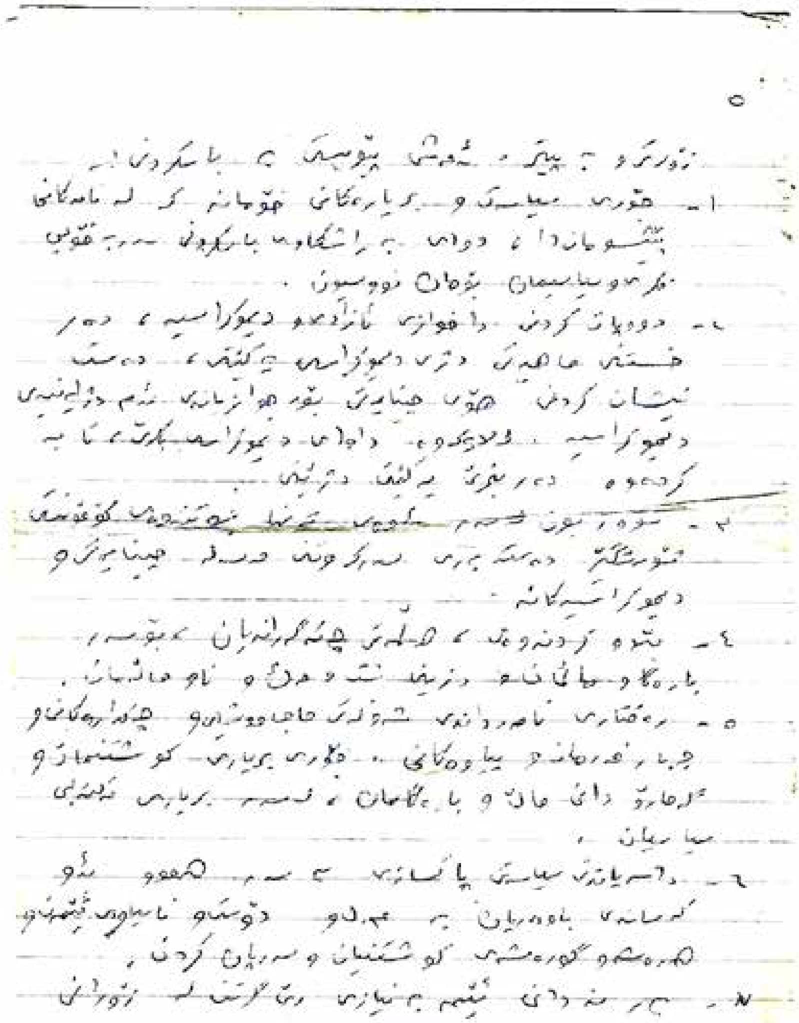

٥

[illegible]

١- [illegible]

٢- [illegible]

٣- [illegible]

٤- [illegible]

٥- [illegible]

٦- [illegible]

٧- [illegible]

6

چینایەتی و [illegible] ئازادی و دیموکراسی
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] م.د [illegible]
[illegible] [illegible] پێویستیان [illegible]
[illegible] . پێویستە [illegible]
[illegible] . پێویستە [illegible] بکرێت .
[illegible] (٢١)
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] (دووبارەوە) [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
دەربکەن

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
دوا بڕیاری [illegible] سەرکردایەتییەکانە [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

دووبارە [illegible]
ئەلقەی ناوەندی [illegible]

١٩٨٠/١١/٩
هەولێر

تێبینی .
تکایە دوای ئەم نامەیەمان تەعمیم کرد
بە ناوی ئەلقەی ناوەندی خۆیانەوە [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ئێمە [illegible] [illegible]

٧

یان بۆیان نووسیبن ، واتە دووبارە دایڕێژنەوە

بە جۆرێ كە وەكو ئێمە ئەمان نووسیبێ .

هاوڕێ سامی عبدی زۆر خۆشەویست
سڵاوێکی گەرم و ڕێزم بۆ هاوڕێیان هەیە

وا نامەیەکم بۆ خزمەکانم نووسیوە لە گەڵ
ئەم دەفتەرە سوورەدا تکایە بۆیان ڕەوانە
بکە بە زووترین کات .

هەر کاتێ دوێرەکەیان هێنا دیارە
بۆم ئەنێرن بۆ ئەکیە . ئەم دەفتەرەش
بۆ یادی ئەحمەد ئارام نووسراوە و ڕەنگە
بە چاپکراوی بیهێننەوە . کە چاپ کراو
هێنایان . ئەو کاتە دووسەد ژمارە بۆ
من بهێنن و باقیەکەی بۆ ئەرکەوێ و هەولێرو
شارەکانی تر بچێ بەرێ .

خۆشتان گەرمیان

١٩٨٤

هاوڕێ سامی عەبدی زۆر خۆشەویست

سڵاوێکی هاوڕێیانەی گەرم

ئەم باوبارانە هەشر ئەکات و سەیارەو هاموچۆ نییە ، گرنگ ئەوەیە نووسینەکەی ئاهیم ئاڕام گەیشتبێتە دەستتان و ئێوەش ئەیانە بخەیانە هەندێ شوێن . تکایە گەر نەتیان گەیاندووە وا بکە لە ڕێی بڵاوکردنەوە بڵاوە هەڵکەی ئێوەو زوو بکەن بەسوراتی چونکە ئەرخ بووە کردنەوەکەی ئەشێ ئەبێتەوە .

نازانم هەوڕێکانی شاری ئاگر بەخوبار نەبوون . خۆیان نەچانۆت بان ڕێبوبان ڕێگەی نەداوە . زۆر گرنگە هەوڕێکی ئەو هەوڕێیانە باش بزانم ، چونکە دەستووەکانیان قبیڵ دەکەن هەواڵیان نییە . زوو نامەم بۆ ناردوون وەڵامیان نییە . تکایە هەر دەستێ گەیشتە بەکتێبان و هاتن وا بکە سەرم بدەن .

تکایە ئەنفە [illegible] خۆبەخوێن [illegible] و [illegible] پێرۆزەمان لە سەر ، ئەوەو بکا [illegible] بنووسن .

ئەگەر بتوانن بیستن [illegible] دۆستێک و شارش بەنە [illegible] بۆ ڕەوانە [illegible] زۆر باشە ، ئەگەر ئەتوانن بۆ ئەم کارە سەیارەی [illegible] ڕەوانە بکەن ، ئەو ڕۆژە هەتا بێ سەیارە [illegible] ، ئەگەر کار وا [illegible] بە [illegible] پێش دەرگە [illegible] بێ [illegible] هەواڵی [illegible] و [illegible] بۆ بە هاوڕێیانی [illegible] [illegible] ئەگەر [illegible] ساغ هاتن [illegible] ئەتوانن ڕەوانەی بکەن .

تکایە زوو وەڵامم بۆ بگێڕنەوە و [illegible] بۆمان بنووسن .

ڕاوەستاوی هەواڵتانم .

هاوڕێیان گەریان

خۆشیان

هاوڕێ سام عبدی ئێکۆیەر،

سڵاوێکی گەرم

وا ڕوونا کەم ئادو گەلیە دەمێ بەچێ سەبارەت ئەدیب تەمەن و (٢٥٠) نوسخە لە واتیکەکە بەرێ بکۆکەرەوە.

وا بکە خۆت بڕۆیت و مەلو شتەوا زۆر بەرزو لەوێ عادلی باشی دەمێ نیشان بکە تا بتوانی لەمەو دوا شتی بگەیەنیت و گەڵەر، هاوڕێکەشی لەوێ بوو، شوێنی خۆی بڕ بکاسێنە تا ئەویش بتوانێ بێتە ئاتان.

ضوا دایم هە، ئەڤەتەو بشکەرێنەوە سلێمانی چونکە لە بارێ بارەی ڕەوشەل ناتوانێ بگەڕێتەوە.

قەرشیتان

هاوڕێتان

ئە. ڕەز

٩٨٥/٧/٨

هاوڕێیانی ئەلقەی (٤)ی بەڕێز

سڵاوێکی تێکۆشەرانەی گەرم و بەرزی هاوڕێیانەم هەیە

نامەی بەڕێزتانتان پێگەیشت و سوپاستان ئەکەم و ئەمەش وەڵامەکەیەتی

١- سەبارەت بە بڵاوکردنەوەی نامیلکەکەمان ، ئێمە سەرنج و تێبینی دەستورات و هاوڕێیان بە وردی و بابەتی ئەخوێنینەوە و بۆمان بنێرن و زۆر گرنگە بزانین خەڵک ڕای چییە بەرامبەر کارەکانمان وا کە چارە نووسەکەی بۆ چاپ بوونەوە ئەڕوات .

٢- ئێوە کارێکی وا بکەن لە ڕێی سەیارەکانی کە هاتوچۆی سنووری ئێوەکان ئەکەن ، لە نووسینەکان بیگەیەننەوە و بۆ ئامرێیەکی و ئامرێکەوە ئامر هەفرەزەکان بنێرن . ئەوە باشترین ڕێگەیە ئێمە دەست ئەو کەسانەی ئەزانن لە کێن و بێت و کراوەتەوە . ئەو هاوڕێیەی لەبیاتی تۆ سایقەکان ئەناسێ و ئەتوانن ڕاجەکان بکەن لە هەفوو شوێنێکەوە سایەق هاتوچۆ ئەکات .

٣- نووسینەکان دەستیان کەوت بەرزەکانو ناوە سێتیفەکانی تیا نەبوو . ئێمە لەم بارەوە وێنەیەکی ترمان بنێرن .

٤- ئێمە بە خۆی ئەو پێوەندییەوە ، ڕێگە هەیە زۆر لە ناو خەڵکا ، بەڕێز هاوڕێیانی خۆمان خۆیان

نەکەن بە خاوەنی کارەکەو بەڵگە نەدەن بە دەستەوە کە
سەرچاوەکەی بزانین ، نووسینەکەی شەهید ئارامیش ئەگەر
زۆرە وابکەن بکاتە ماڵیان و خزمان بەدەنە ماڵی کەسانی
دڵسۆز ، هەرچی نیە ئەرشیفەکان بێت . وێنەیەکیش بگەیەنە
ماڵی شەهید ئارام

ه - ئێستاکە ئەڵێیە هەمیشە بکەونە سەر دراسەو خەڵک بوونەوە
لە بۆنەی شۆڕش . با هاوڕێیان زۆرتر بە دراسەوە خەریک
بن و مەشغوڵی خەو و شەڕو کێشەی یەکتری نەبن . ئەم
ڕووداوانەی ڕووی ئەدەن تێر کردنی عەیبی خەڵکە و شاردنەوەی
ئەو هەموو ناڕەزاییە کە دژی یەکتری ئەکرێتەوە . بە
دووری مەزانن مخاوەزاتی وەهە سەر هەڵبدەنەوە . لەم چەند
شەڕدا لە گەرمیان و قەرەداغ و کەرکوک . شەڕی عەرەب کراوە و
دیسان لە ژن و پیر و منداڵ و کەلیان نەپاراستوە . لە دێی ئەگوزێڕی
ئەنجامی کەرکوک . (٦٧) کەسیان کوشتووە زۆربەیان بێ چەک و
ژن و منداڵ بوون . لەم لاو لەولاش ئەگینی شەڕی کوردو عەرەبە
بە ڕاستی ئەمە کارێکی خەتەرناکە و ڕەنگە چەندین سەرو شاکیلە
بکەوێتە کوردستان و سەودان کەسی بۆ ناوان لە کوردو عەرەب
تیا بچن و سەرئەنجامیش ڕەفتێکی توقێنەرانەی لێ بکەوێتەوە دروست
ئەکات . کوشتنی چەکدار قبیلاکان و هەڵسەکە . بەڵام
ژن و منداڵ کە ئەگاتە منداڵی سەر بێشکە ، ئەمە کارێکی
فاشیستانەیە . وە ئەبرێ بڕیار نیە . هەر بەڕیش لێدانە

3

دیسان دوژمن کەلکی عامی لێ ببات . لە سەر ئەمەش دەشێت
هەموو تێکۆشن . ئێوە دژی شەڕی کورد و عەرەب قسە بکەن
دژی کوشتنی منداڵ و ژنان قسە بکەن ، دژی جۆری ئەم کۆمەڵکوژییەو
بێ کردنەوەی کارەکە قسە بکەن . بە ڕاستی زۆریش بە شێوەی
سیاسی ئەم عەرەبیە و ئەم هەلبژاردە حکومەتیش بکوژن . بەرامبەر ئەم بارە
کارەکە بخەنە ئەستۆی حکومەت . دژی گرتنی یەکێتیش بە شێوەی
خراپە و ئەوە و بە ڕێکەوتن لە ئەنجام بە هەن . کوشتنی منداڵانیش
بە کاری دڕندانەی بێژوو بکەنەوە . شۆڤینیەتی حکومەت و دژی
ئەم و هیوانەی یەکێتی بە حکومەت .
٦ . ئێستا بە هەفتەیەکی تر لەگەڵ زانیارانی جەمال ساتیق بابەت
وا بکەن فۆتۆکان بە پارەیەکی باوەڕ پێکراو بدۆزنەوە چونکە
نووسینێکی تازە لێرە دەبێت ئەوەتا بە ناوی (کۆششی
تێکۆشەری ئەرکی گرنگی سەرشانە) تا ئێستا گەیەنراوە ئەوێش و
ئێستەش گرنگە .
هەروەها کێشە لە بڵاوکردنەوەی نووسینەکاندا
ئەرکی تۆنەبەر [illegible] دانشگای [illegible] ئامادە بێ .
٧ . زۆریش گرنگە بڕوا پێکانە دژی شەڕی ناوخۆ بکەن لە
ناو گەلدا ، بۆ چوونی شەڕی ناوخۆ دەربڕن و هونەرەیەکی
زۆر بکەونە ناو گەل زۆر باشە لە م بارەدا . ئەمەش
باشە ڕۆژی فۆتۆکان زانینی زۆری قسەکردنی . چونکە لە ئازادی
گشتییەکەی میللەت و شۆڕش .

٦

ئومێدەوارین بەردەوام بە دراسەو خەبات

[illegible] و دڵسۆزانەی ڕێکخستن بۆ [illegible] بین و

بەرەو ئامانجی کرێکاران و زەحمەتکێشان خەبات

بکەین.

خۆشتان

هاوڕێیان

گەرمیان

١٢/٢/٩٨٥

هاوڕێ ساڵح حەیدەر زۆر خۆشەویست
سڵاوێکی گەرم

وا ئەم نامەیەکەم بۆ خزمەکانم ناردو تکایە دەست بەجێ
بیانگەیەنێ و هاوڕێکان [illegible] کەشیان بکە [illegible] چاپخانەکەشیان
ناردووە ئەمە بۆیان بنێرە.

لەم ڕۆژانەدا نامەیان بۆ [illegible] بۆیە نووسیم
لەسەر نامەکەی [illegible].

خۆشیتان

[illegible]

ئەی کرێکارانی دنیا یەکگرن

بۆ هاوڕێ گۆرباچۆف بەڕێز !-

سکرتێری کۆمۆنیستی گ[illegible] .

[illegible]

2

كە تۆ بۆچیت بڵاویان بە مەبەستی ئەبێ وەرگێڕنت و تا بەیانی ئەو ئەولیستەی دێتە پێشی بە دانا بڕیارێ تۆ نایەنی بدەن ، هەر بۆیە شە كە بچوكترینی خۆڵ لادانی ببینن لەدا لەم حاڵەتە هەر تۆ بەكێ گوێشندە كار دەسانی كێشی دەكاتی بەدوای خۆی دا (بۆیە دەبێت دەزە لە پێش هەموو ئەو شتانەی گوێ نەدانی وەربگرێت) ،

چونكە ئەوان تۆ بانگی دەكەن گوایە بۆ ئەوەی ئنشقاق ڕوونەدات وە كێشەكەیان لە ڕێگە بڵنبوونەوە بەڕوونی و زۆرتر چارە بكەن .

لە پەلامەر حاڵێكی وادا بەچۆنی تۆ بۆ ئەوەی و هەستنە ڕوودی ئەو وتەو شتە كراوانەیان سەبارەت بە بڵاوكراوەكان (كە دیارە تۆ دڵنیا نیت كە تۆ نووسیوتە) بە بەڵگەی ئەوەی وتوویانە : گەرمەلابە خەنیا ڕێش ئەوی نووسیبێت كە یەكێكی تر !!؟ لە پێشتی ئەوە وە نووسیویە لەكاتی ئەو باسی بڵاوكردنەوەدا ئەگەر ئەوان یان حاشا لێ كردن دەبێت بكەیت كە دووری لە سەرتی بكەن بە خەیاڵ بگرە بە دووریشی ئازانێن ~~[illegible]~~ كە داوای لە سەر نووسینی ئە بڵاوكراوانەشت لێ نەكەن بە چونەوی پێكیشی . بێت داوای ئەوەی لێ بكەن كە بێتە ئاگایی خۆت لە ڕووە بنووسیت ، لەو حاڵەتە دا بەڕاستی ئەوانە دەبێت كە چیان [illegible] بڕیاری بدەن . ~~[illegible]~~ دیارە ئەمەشی بە جۆرە هەر بەكێ گەورەیە وەلە لابەن بكەن وە دەفزە . یان ئەوە تا دەچێتە زید پاری بڵاوكراوەكان ، لەم حاڵەتەیشیان دا مەسەلەی طرح بوونی ئەنظیم دێتە پێشەوە

١- ئەوانەی نەدەی یان هەر وتی نازانی بوون بەدەعوی هەندێك اصلاحاتی [illegible] پایە دەرەوەن ،

٢- یان لەدیەری حاڵی دا كە ئەتوانن لەم حاڵەتەدا بگەنە نتیجە لەگەڵتە مەسەلەی خۆ طرح كردنی وە لێ گەڕین سێ بەم لەناو (پێنگ) دەخەنە بەردەم (وەك لە وبابەتەی ئە ڕشیرانی لە گوێ نەدانی وەوتی) دیارە ئەم جۆرە طرح شی بەپێی هەموو شتانی مارکسیزمی شۆڕشگێرو نا [illegible] لە وەی ڕێكخستنی [illegible] لە ناو (پێنگ) هەرجە ئا [illegible] بەرزەكان ئەوادە بێت . هەرچۆیە لە لاوەنی ئەوە دەفزە .

چونكە مەسەلەی سەربە خۆ بیرو ڕێكخراوەیی ڕێكخستنی پڕولیتاریا مەسەلەیەكە؟ هەرە گرنگە كە لە ڕێگەوە دەستی بزوتنەوەی نا [illegible] شۆڕشگێرو ناپێشكەوتوو خوازی بچوك لە دەگرێ كە لەم [illegible] بێت ، لە پەڵەیەدا كرێكاران ڕێكخراوەی شۆڕشگێری خۆیان كە تا پێی بدەن ناو هەموو شتێك لە بەرەوە بەدوای هەینا [illegible] دووری [illegible] یان ،

٣- گەر لە ڕێگەی لەوەشەوە لە گوێ شتنە ئە نتیجە لەگەڵتە مەسەلەیەو سێ بەسود گرتنت لەوەی هەتیشتنە دەست بە دووری نازانین دەگرە كاری خراپیش .

سەرچاوەی سەرچێتیە ئەمەیە !.

١- تۆ ئەچیت بۆ ئەوەی بڵاوبانی ، بەڵكو بە نامەیەك دەلاقیان بدەیتە وە كە لە؛ هەندێ هەڵە تە نە دروستی ئە تەنوانی بێم و دە تەوانن بیرا دەرتنتان بنیرن تا هەرچی شایانی باس بێت قسەی لێ بكریت (لە ڕێگەی [illegible] بە نامەی ئەوەی لە بە [illegible] لەسەبەیەتی دا) .

3

٤ـ لەهەمان کاتەدا هاوڕێیان لەگەڵ ناردنی ئەو نامەیە بۆ ئەوان خۆ ئامادە بکەن بۆ خۆ ڕێکخستن و گردوکۆکردنەوەی پێشمەرگەکانیان لە چەند مەفرەزەیەکی ~~[illegible]~~ ستراتیژیدا .

~~[illegible]~~ ـ

چونکە ئەوان بە [illegible] دەتوانن بەر دووریانی [illegible] :ـ

١ـ یاریدەی ئەو [illegible] ، دیارە پێیە بە هیچ جۆرێک لەگەڵیاندا [illegible]

٢ـ یا خۆ ڕێک بخەن ، کە ئەمیش [illegible] (پێنک) بێت [illegible]

٣ـ [illegible] پێشەکییان [illegible] .

[illegible] (پێنک) [illegible] یەکێتی کاری کردن لەگەڵ (پێنک) [illegible] (هەر وەک دا) [illegible] یەکێتی [illegible] لەسەر بنچینەی [illegible] ئاڕاستەی [illegible] داوە [illegible] .

لەهەموو حاڵەتێکدا دەبێت ئۆرگانی ئەو سوودە ئەکات [illegible] پێشمەرگە [illegible] بە ئاشکرا [illegible] لە [illegible] پێشمەرگە [illegible] ، [illegible] دەبێت [illegible] و [illegible] بگەن و [illegible] لەسەر [illegible] . [illegible] (پێنک) [illegible] بەرامبەر [illegible] دەکەن [illegible] و بە [illegible] دەکەن .

[illegible] / چاپخانەی کوێستان

٢٨/٣/٨٥

أ

هاوڕێیانی ئەلقەی ژمارە (٢١) ی [illegible]

سڵاوێکی گەرم

نامەکانتان [illegible] بوو، جوان بوو [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١- [illegible]

٢- [illegible]

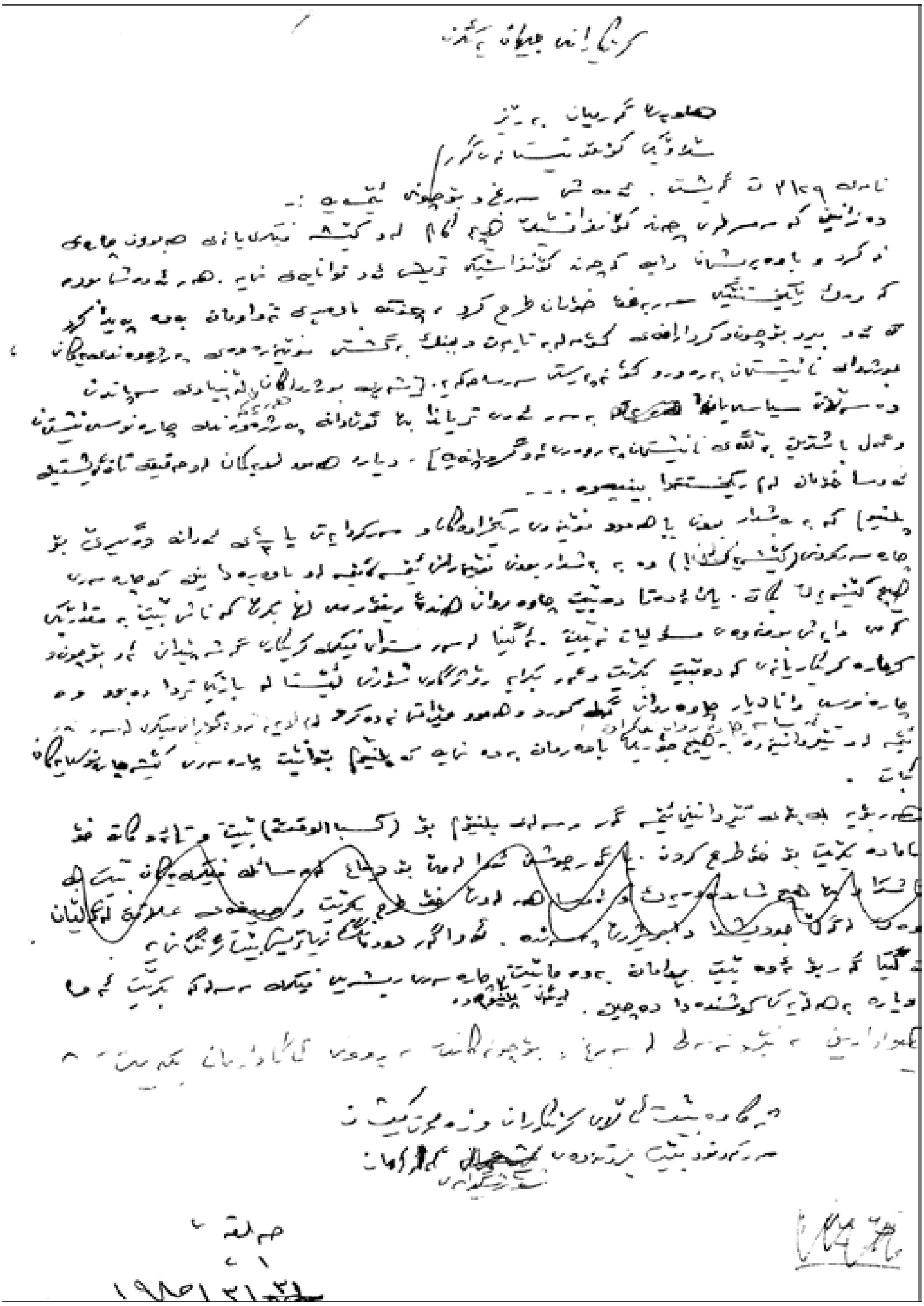

بیرەوەری

هەشتەمین ساڵرۆژی شەهید ئارام

شەهیدانی ئارام
...وت ئارێژێكەو لەسەر بێتە
...دنا و دڵی بۆرژواكـــانـــدا
...ی و شینی دواڕۆژی بێ بە .

كرێكاران – زەحمەتكێشانی شۆڕشگێڕ

وا بیرەوەری هەشتەمین ساڵرۆژی شەهیدبوونی هاوڕێ و رابەر و سەركردەیەكی بزووتنەوەی كرێكاران هاوڕێی هەرگیز نەمرو مەزن شەهید ئارامی كۆمۆنیست تێ دەپەڕێت و بزووتنەوەی كرێكاران بەرەو قۆناغێكی نوێی خەبات و خۆ رێكخستن لەسەر بنچینەی كاری رێكخستنی یەكگرتووی خۆی بۆ هێنانەدی دیموكراتیكی شۆڕشگێڕانە لە عێراقدا و كۆتایی هێنان بە چەوسانەوەو هێنانەدی ... لە وڵاتدا .

شەهید ئارام یەكێك بوو لە سەركردە مەزنەكانی بزووتنەوەی كرێكاران لە كوردستانی عێراقدا لە حەفتاكانەوە لەسەر لاپەڕەی رۆژنامەو گۆڤارەكان بە بەشێكی زۆری دا بە خەباتی كرێكاران و وەك رۆژنامەنووسێكی كۆمۆنیست ئەو خەباتەی گرێدا بەوە بە خەباتی كرێكارانی حزب و جیهانەوە و رەوزەكانی كرێكارانی زۆڵمی لەمەترسی بۆرژوا كۆنەپەرستی داوەوە و سیاسەتی وڵاتە ئیمپریالیستەكان بەدواگا ... بەوە ... ئەو بۆچوونە ئەنتەرناسیۆنالیستەكانی شەهید ئارام بلێسەی خەباتی شۆڕشگێڕی كرێكاری بوون لەبەرامبەر ... رێبازی بۆرژوالیستی بۆرژواكانی ناوخۆدا .

بە شەهید بوونی هاوڕێ ئارام بزووتنەوەی كرێكاری و دیموكراتی نیشتمانی گەلی كورد لە كوردستانی عێراقدا و ئەو رێكخراوەی ئەو كاری بۆ دەكرد باڵی ورده بۆرجوازی كورد بەتەواوی زاڵ بوون بەسەر ... و لەلایەكی ترەوە بزووتنەوەی جاكارانەی ... شۆڕشگێڕی كوردستانی عێراق لەلایەن سەركردە ... و بۆرژوا كۆنەپەرست و ... بزووتنەوەی كوردستانەوە ... گیرا .
... بەرگی جیابەتی شۆڕشگێڕانە ... بۆرژوا كۆنەپەرستە ... و بزووتنەوەی دیموكراتی نیشتمانی كورد بزووتنەوەكەیان ... و ... كرد و لەبیری گرتنە بەری رێبازی شۆڕشگێڕانەی كرێكاران ... كرێكاران . رێبازی ناسیۆنالیستی ... و ... كاریان ... كرد . بەو جۆرە بە كۆنتڕۆڵ كردنی بزووتنەوەی ... دیموكراتی ... بە بەرپەرچ كردنی بزووتنەوەی كرێكاران لە وڵاتدا وەك ... كرێكاری و دیموكراسی ... خزمەتێكی گەورەیان بە رژێمی بورژوا كۆنەپەرستی عەرەبی عێراق كرد .

رژێمی بورژوا فاشیستی عێراقیش وەك رژێمی چەوسێنەرانەی دژ بە كرێكاران و زەحمەتكێشان ، رژێمی ... كەرو ... كەری ... ئازادییە دیموكراسییەكان ، رژێمی ... رەگەزپەرست و ...

[illegible] بۆرژوازی كۆنەپەرستی عەرەبی [illegible] سەرۆكایەتی
ئەوا وی رێكەوتە بۆرژوا كۆنەپەرستەكانی وولاتانی دواكەوتوە كە بە وولاتانی سێهەم ناو دەبرێن.
بۆرژوای یەكجاری كۆنەپەرستی كورد وەك بۆرژوایەكی دواكەوتوی بێ دەست و گرێدراو لە لایەك بە بۆرژوا كۆنەپەرستی دەولەتی و لە لایەكی تر بە ئیمپریالیزمەوە. لەبەرامبەر سیاسەتی رەگەزپەرستانەی بۆرژوای كۆنەپەرستی عەرەبدا بۆی وایە بە توندكردنی هەستی دەمارگیری نەتەوەپەرستی بۆرژوازیانەی بەربڵاوی قەبەو بریندار وای لێهات (شەڕی كوردو عەرەبە)؛ بۆ ئەوەی دان بەو راستیە نا بنێت كە جینی كرێكار و زەحمەتكێشی عەرەبیش بە دەست سیاسەتی فاشیانەو شۆڤێنیستانەی بۆرژوای عەرەبەوە دەناڵێنن و دەچەوسێنەوە. هەروەك چۆن كرێكاران و زەحمەتكێشانی كورد بە دەست بۆرژوای بندەستی كورد و سەردەستی عەرەبەوە دەچەوسێنەوە.
بەو جۆرە گەرەكیانە ریزەكانی كرێكاران و خەباتی ئاكۆیی كرێكاران و زەحمەتكێشانی كورد و عەرەب لە یەك دابڕن. بەو كارەیان هەم بزوتنەوەی كرێكاران لاوازو بەرت و بڵاو دەكەن و هەم [illegible] بۆرژوا زیاتر [illegible] دەدەن. لەم بارەیەوە عەهد ئارامی مەزن دەڵێ (بو [illegible] ندنی خەباتی ئاكۆیی ئێوان كوردو عەرەب گەرەكیانە ئەتەوەی عەرەب بە دوژمنی كورد و بەهۆی بلێمەتیی [illegible] وزیان بدەن. [illegible]) بەو جۆرە (ئیمپریالیزم و بۆرژوا كۆنەپەرستەكانی [illegible] ئەوان لەگەڵ [illegible] و [illegible] تا ماناجی راستەقینەی خەباتیان لێ بشێوێنن).
شەهید ئارام [illegible] و ئاشتی دروزنانەی بۆرژوای گرێدراو و ئیمپریالیزمدا دەڵێت (ئاشتی بە جۆرە دوژمن بەدەستەوەدان نابەتەوەی رزگاری لە چەوسانەوەو ژێردەستەیی ئەو ئاشتیە هەرگیز نابەخشێ. چونكە ئیمپریالیزم و دوژمنانی تری ئاشتی و ئازادی گەلان تا سەریان [illegible] دوژمنی گەلانن و لەسەر [illegible] و چەوساندنەوە و تاڵانكردنی گەلان ئەژین. بۆیە ئەو گەلەی رزگاری و سەربەرزی و ئاشتی راستەقینەی ئەوێت ئەبێت دەست داتە چەكی خەباتی شۆڕشگێڕانەی [illegible] و ریبازی [illegible] روناكی شۆڕش بگرێت [illegible] بە ئاشتیە بەرزەكانی دەگات).
كە ئارام وەك كۆمۆنیستێكی شۆڕشگێڕی راستەقینە ئەركی بەو راستیە كردبوو كە رابەرایەتی بزوتنەوەی دیموكراتی نیشتمانی گەلانی جیهانی سێهەم لە ئەنجامی سروشتی كۆنەپەرستی بۆرژوا وە كەوتوتە ئەستۆی كرێكاران و زەحمەتكێشان. هەربۆیە بایەخێكی زۆری داوە بە پەرەپێدانی بزوتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلان بە رابەری چینی كرێكاران و سەركەوتنی ئەو بزوتنەوانەی بە یەكگرتنەوەی ناكۆكیەكانی ناو دەولەتە ئیمپریالیستیەكان [illegible] دەڵێت (لەگەڵ [illegible] كردنی رزگاری خوازی بزوتنەوەی شۆڕشگێڕی گەلانی جیهانی سێهەم و سەركەوتنی [illegible] و [illegible] سۆشیالیزم. رابەرایەتی چینی كرێكار و زەحمەتكێشانی تری وولاتانی سەرمایەدار و ئیمپریالیستە لەگەڵ ئەم [illegible] بێ ئامانەدا. جیهانی سەرمایەداری و ئیمپریالیزم لەتەنگ و [illegible] زیاتر [illegible] بۆ ئەوەی [illegible] روناكی [illegible]).
كرێكاران: زەحمەتكێشانی شۆڕشگێڕ و ئەبەدی
[illegible] ریبازی شۆڕشگێڕی كرێكاران بكەنە سەرمەشقی خەباتی بێ وچانتان بۆ روخاندنی رژێمی بۆرژوای [illegible] جەللاد و هێنانە سەركاری دیموكراتیكی شۆڕشگێڕانە لە عێراقدا، و دابین كردنی مافی چارەنوسی گەلی كورد لە كوردستانی عێراقدا.

نەمری و سەربەرزی بۆ شەهید ئارام ئەهیدانی بزوتنەوەی كرێكارانی هەموجیهان
سەركەوتوبێت بزوتنەوەی كۆمۆنیستی شۆڕشگێڕ
[illegible] بێت ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

ئاڵای شۆڕش

كومیتەی [illegible] رەكان

نامەیەکی کراوەی ئاڵای شۆڕش ،

لەسەر هەڕەشەی شەڕەنگێزانەی ئاشکرای یەکێتی نیشتمانی کوردستان

(خەڵکی هەموو بە سەربەستی لە دایك ئەبن و لە ماف و سەربەرزیدا یەکسانن و ، هەموویان بیر و هۆش و وژدانیان پێ بەخشراوە . بۆیە ئەبێ بە گیانێکی برایانە ڕەفتار لەگەڵ یەکتر بکەن) .

بەندی یەکەم

لە بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ

بۆ :-

ئازادی و دیموکراسی خوازەکان

کرێکاران و زەحمەتکێشان

خەڵکی بە شەرەفی کوردستان

هەمووتان ئەزانن ، دامەزراندنی حیزب و ڕێکخراو و گرووپی سیاسی ، دەرکردنی ڕۆژنامەو گۆڤار و نامیلکە و دەربڕینی هەڵوێست و بیروڕای سیاسی ، فکری و ئەدەبی و هونەری و . . . هتد سەرەتایی ترین مافی دیموکراسی هەموو چین و دەستە و توێژێکی کۆمەڵە و ئەمەش پرەنسیپێکە داو و دەزگا سۆسیالیستی و ڕادیکاڵ و سیاسییەکانی جیهان . دانیان پیا ناوە و پەیڕەوییان بۆ نەشتی بەرپرسیارانە لە دەرکردنی نووسراوەکانی (ئاڵای شۆڕش) ئەم مافە دیموکراسیەیان بە خۆ ڕەوا بینیوەتەوە و بێ پەروا ڕاستی و ڕەنجی دادەران . . . بەبێ ترس و گوێ دانە فشار و گوشاری دەسەڵات داران . لە ڕوانگەی چینایەتی کرێکارانەوە ، نووسراوەکانمان ڕاستەوخۆ دژی ڕژێمی فاشستی عێراق ، وەکو خوێن مژی کرێکاران و زەحمەتکێشان ، داگیرکەری کوردستان ، دوژمنی سەربەستی سەربەخۆیی و دیموکراسی ، بڵاو کردۆتەوە . ناکۆکی چینایەتی و ئایدۆلۆجیمان لەگەڵ لایەنەکانی تردا نەشاردۆتەوە . کە زیاتریش باسی یەکێتی نیشتمانی کوردستان (ینك) و کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان (کۆمەڵە)مان کردبێ . هۆیەکەی ئەوە بووە زۆربەی هاوڕێیانمان بەچەند ساڵێ لەناو (ینك)دا و بەتایبەتی لەناو (کۆمەڵە)دا خەباتیان کردووە ، بۆیە وای پێویست کردووە و ئەکات هەموو باوەڕ ئەمانەی لێیانەوە بەیان بکەین و بیروڕای سەربەخۆمان دیاری بکەین .

هەموو ئەبارێکی سیاسی ، کە لە لایەکی سیاسی تر جیائەبێتەوە و بە جیاواز بیروباوەڕی خۆی دەرئەبڕێ ، ئەرکێتی زۆرتر دژی ئەو لایە بنووسی و گەر وانە ئەکات جیا بوونەوەکەی واتایەکی نییە .

کە ئەو بڕیارەمان دا ، ئێمەمان لەبەرچاو بوو (ینك) و (کۆمەڵە) پەلاماران ئەدەنەوە و لە سەرمان ئەنووسن . . . کە سێ ساڵێکە گۆڤارەکەی (کۆمەڵە) جۆرەها وتار و ووتارۆکەمان دژ بڵاو ئەکاتەوە ، گەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایکۆلۆجی شەڕ و پەلامار و تیرۆر سازئەدەن . ویرای ئەوەش چونکە دەرگای مشتومڕی سیاسی و فکری کوتە سەر پشت هەر پێمان خۆش بوو . ئێستاش لە نامیلکەی (دژایەتی بان - چەپ یان بزووتنەوەی تڕۆتسکیستی ؟) دا پەلاماریان داوەتەوە و لە لاپەڕە دووی نامیلکەکەدا سەرنجی خوێنەرمان بۆ ئەبارەی پەلامار دەرانەی (ینك) ڕاکێشاوە کە :-

(بە گشتی بۆرجوا - ناسیونالیستەکان پێیان بکرێ جگە لە خۆیان ڕێگەی

(١)

پێشمەرگە دڵسۆزەكان

برایان مەسئولینی سیاسی و عەسكەرییەكانی (ینك)

ئۆ ساڵی رەبەقە ئێوە لەم پەر تا ئەو پەری كوردستان، لە گەرمیان و كوێستاندا گیرۆدەی شەڕی ناوخۆ بوون و لە دەیان شەردا، دەیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵ، براو كەسوكارتان. بوونەتە قوربانی سیاسەتی چەوت و چەپەڵی بۆرجوازییەكان.

ئۆ ساڵی رەبەقە دژی پارتی،. دژی حیزبی سۆشیالیست،. دژی حیزبی شیوعی،. ئەوانیش دژی ئێوە.. لە شەڕی بێ پشوودان، بەبێ ئەوەی بچوكترین سوود و كەمترین دەسكەوتتان لەم شەڕە ناوخۆییەدا بۆ هاتبێتەدی. بگرە زەرەری لێ داوین و دەسكەوتی گەورەی شۆڕشگێڕانەی فەوتاندووین.

دڵسۆزانی گەلەكەمان و هەموو شۆڕشگێڕێكی راستگۆ چاوەڕێی ئەوەیە كۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بێت و تا رووخاندنی رژێمی فاشی دوژمنی سەرەكی، رێنەكێش بكرێ.

كەچی بەداخەوە (سەركەی سیاسی -ینك) گەر بۆی بكونجێ و پێی بكرێ و بەقسەی بكەن.. دەستتان بەخوێنی ماركسیستەكانیش سوور ئەكات و شەڕی ناوخۆ بەرفراوان ئەكات و بەجارێ بزووتنەوەی گەلەكەمان ئەپچڕێنێتەوە و ئەیكاتە دووجەژنی فاشستەكان.

بۆیە حەق وایە وورد بن لەو لێك دانەوانەی بەناوی دژایەتی (یان-چەپ)كانەوە بڵاو ئەكرێنەوە. وورد بن لە پروپاگەندە و كۆڕ و كۆبوونەوەی جنێو فرۆشانەی ئاژاوەگێڕان. حەق وایە چی كە نەبنە ئامرازی شەڕی بێتەهوەرو شەڕی ناڕەوا، شەڕی كوشتنی برا و دۆست و هاوڕێ و تێكۆشەرانی شۆڕشگێڕ. چونكە ئەم شەڕە نەشیاوانە، كوشتنی تێكۆشەرانی دژ بە فاشییەكانە، بە كوشت دان و مەرگی بەفیڕۆ چوونتانە، لاواز كردنی بزووتنەوەی كوردستانە.

ئەم شەڕە دڵساردكەرەوەی [illegible] (٢٠٤) و راستەوخۆ لە خزمەتی فاشستەكانایە ئەك ئەوەی (ینك وكۆمەڵە) بە ئێمە ئەڵێن مەلاتسیر، چیناپەتیتان و داوای دابین كردنی دیموكراسیتان لە خزمەتی رژێمدایە.

سەقاوەزاتە ئەزۆكەكە و ساوەمە زۆرەكان، لە گەرمەی شەڕی (دابان)دا هەدەنە كردن دواگرتنی شەڕ و هێرشی پێشمەرگە ئازەرمانەكان، بەبێ بەڵێنی دروست ئەكات و شەڕاسی رژێم دێنێتەدی، ئەك داكۆكی كردن لەسەر خەباتی چینایەتی كرێكاران و زەحمەتكێشان.

ئاوانی ئێمە لەم ئەنجوومەنە (ینك) و لەم ئەزیبە ناسیونالیستییەی لێی گرتووین، ئەوەیە:-

١- سووربوون لەسەر بیر و باوەڕی كرێكاران و زەحمەتكێشان، راتەكێنرابنە سەر رێبازی ناسیونالیستی، لە پێناوی هیچ مەبەست و رێككی تایبەتی دا دەستەمۆ نەكرابن.

٢- خراپی شەڕی ناوخۆمان بۆ دەركەوت و دژایەتیمان كردووە و ئەكەین، دڵسۆزان لە خەتەری ئەم شەڕە بەئاگا دێنین، ناهێڵین كرێكاران و زەحمەتكێشان زیاتر ببنە پێخۆری سیاسەتی چەوتی بۆرجوازییەكان.

٣- لە جەنگی عیراق و ئێراندا... دژی ئەوە بووین شەڕی ئێران بكرێ و داوامان ئەكرد، ئەگەر لەوەو پێشیش، نەكەوتینەكی هەڵە لە تاكتیكی مامەڵە كردن لە جەنگەكەدا هەبووبێ، راستی ئەكەینەوە، ئەك لەژێر پەردەی كوردستانییەت و لە پێناوی سەقاوەزاتا هەزاران پێشمەرگە بخرێنە گەرووی ئەو شەڕەوە.

٤- دژی ئەوە بووین لە سەقاوەزاتەكەدا، ساوەمە بكرێ و لەسەر حسابی چارەنووسی گەلەكەمان و تەحەیدانی، سەر بۆ فاشستەكان نەوی بكرێ.

٥- لەسانگووت، فاشستەكان بە تاكتیكی سەقاوەزات ئەیانەوێ (ینك) لە دۆستانی دوور خەنەوە و یارمەتییەكانی لێ بڕێن و هاوپەیمانێتییەكانی هەڵبوەشێننەوە و لە پاڵ خۆیانەوە بیبەستنەوە بەگژ ئێران و (جود)دا بنێن (ینك) حەق بەخاتە داوی

تاکتیکی واوە . بەڵام (یەکێتی) لەسەرهێنانی ڕێکەوتنەدا هەر پشتی کردە دۆستەکانی .
ئاخۆ ئەو ڕاستیانە ئیتر بۆ ئاوان بێ و ئیستا بەتێنی کە لە تەواوی سیاسەتەکانی داو لە
سیاسەتی ئاوێ بەلای عیراق و ئاوێ بەلای ئیران و ئاوێ ئەمەر و ئاوێ مفاوەزات و هەدنەداوی
بەکردەوە ئەمری ناوخۆ و ئاوێکیش بە پروپاگەندە (ئاشتی بووژانەوەی گشتی) ... شکستی خواردووە
ئینجا (خواخوایەتی) بکرێتەوە ڕۆحی جارانی خۆی .. وە ئێستە کە سەربەخۆیی فکری و سیاسیمان
ڕاهێناوە . گەر ووریایی و بانەمان لەبەر تکێشتی جیهان باس ناکەین .. ئیتر بۆ هەمیشەیی پەلامار
بەدەگمەن و تێروونی ئازادیمان بەئاسانی بەهەوای ڕێکەوتن لەگەڵ ڕژێمدا ڕاکێشراوینە بەنەستێکی سیاسی واوە
کە فاشستەکان تعانەت بە (هدنەش) بە (یەکێتی) ڕازی نەبن .. ئیتر مارکسیستەکان چۆنی ڕەخنە
لێ ناگرن وەهەڵوێستی لێ دەرنابڕن و ململانێی جیهانیەتی لەگەڵ ناکەن . ئاخر ئەگەرا سیاسەتەکانی
(یەکێتی) پەیوەستی بە چارەنووسی بزووتنەوەی گەلەکەیان و شۆڕشەکەیەوە هەیە ، هەروەها سیاسەتی
لایەنەکانی ترش هەر لایەک بەپێی توانای خۆی ، ئیتر چۆن ئەکرێ لێیان بێدەنگ بین .
ئەی خەڵکی دڵسۆز و قارەمان ... (یەکێتی) ئێستەی هەرچی بەڵێ بکات ، مساوەمە ، ئەمری
ناوخۆ ، هەدنە ، گرتن ، کوشتن ، هەرەشەکردن ... هتد ، ئێمە و لایەنەکانی شۆڕشگێڕی لێی بێدەنگ بین
کە بەدەنگیش هاتین هەڕەشە ئەکات و تاوانمان بۆ بەکردن ئەدات .
ئەی ئازادیخوازان ، تێکۆشەرە دڵسۆزەکان ... پێش ئەوەی یەکێتی هەڕەشە و گورەشەکانی جێ
بەجێ بکات ، پێش ئەوەی تووشی دیموکراسی بەتەواوەتی پێشێل بکرێ ، ئەمر و کوشتن جێی
لێدوان و مشتومڕی سیاسی بگرێ ... داوا لە هەموو حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسی پێشکەوتنخواز
خوازی ناوچەکە و عیراق و کوردستان ئەکەین ... داوا لە ڕێکخراوە فەلەستینیەکان ، لە دەوڵەت و
حیزب و ڕێکخراوەکانی دۆستی شۆڕشی کوردستان و دوژمنی فاشستەکانی عیراق ، لە ڕێکخراوە
کانی بەشەکانی تری کوردستان ، [illegible] ... ڕێکخراوەکانی عیراق و کورد [illegible]
عیراق .. ئەکەین [illegible] (یەکێتی) [illegible] لێی بپێچنەوە ، دەست هەڵگرن لە پێشێل کردنی
مافی دیموکراسی ، لە هەڕەشە و تەڕۆر و کوشتن ، لە بەکارهێنانی هێز و چەک بۆ چارەسەر
کردنی ناکۆکی بە فکری و سیاسیەکان .
پڕ بەدڵ ئومێدەوارین هەموو لایەک بەدەنگمانەوە بێن و داخوازیەکانمان جێ بەجێ بکەن
تا هەموو لایەک بتوانین بێ کێشە و ئەمری لاوەکی دژی دوژمنی هاوبەشمان (فاشستەکانی
عیراق) خەبات بکەین و بیروخێنین ... هیوادارین (یەکێتی) لەگەڵ ئێمە ئەمر نەکرێ ، بەڵکو بە تەواوەتی
ئەمری ناوخۆ پشتگوێ بخرێ و گیانی برایەتی و تەواوکاری و هاریکاری و ململانێی جیهانیەتی
یەکێتی و یەکڕیزی و خەباتی شۆڕشگێڕانە دژی فاشستەکان پەرە بسەنێ .
بۆ سەرووی دووانی ئەکەینەوە ... کە هیچ هێزێک ، هیچ هەڕەشە و گورەشەیەک ، تۆقاندنی
ئامان ناترسێنێ و هەرگیز دەست بەرداری ڕێبازەکەمان نابین و دڵنیاتین هاوڕێیانمان وەکو
مارکسیستی سەرسەخت کۆڵ لە بەرگری ناکەنەوە و لە پێناوی بەرپاوەی سەرنی کرێکاران و
زەحمەتکێشانیشدا مردن ، سەرکێکی تا هەتایە سەروەرییە .

[illegible]مەکداوە بێ [illegible] کرێکاران و زەحمەتکێشان
سەرکەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

ئاڵای شۆڕش

١ / تشرینی یەکەم / ١٩٨٥

هاوڕێیانی ئەڵقەی (٢١)ی بەڕێز
پێشوازیکی کۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای سەرکەوتنتان بۆ دەخوازین.

ئێمە ئەشێوەیەوە ماڵ هۆمانە، ئەم ئاکامە ... و ... ی ئێمەیە کە ئەمەویان باشت و سوودی زۆریان لێوە ئەگرین بە ڕاستی هەر بە هاو پێکەوتنت ئەو هەموو ... ئەکرێن و سەرئەنجامیان لێوە ئەگیرێ.

زۆر بەگەرم پیرۆز شەهید سەعات پێرۆز تا دوو نیوەڕۆ لە سەر هادی دولیان پێش ئەوەی بگەنە دولیان لە سەر ڕێ هاوڕێکانتان ئەکەوێ بۆ قسە و باسێکی زۆر و هیوا دارین تۆوەش دوای گۆڕانەوە و تۆوێژینەوەی ... ڕێ خۆتان بهێنن تا بتوانین لە خشتەی لاپەڕی ئەم گابینەی ئەرکەکان خۆی دیاری بکەین.

بە خۆشیم ناسینی تازەکە ئەنێشتە هەموو ئەڵقەکان لە هەموو شارەکاندا. سەرەوەها بۆ ئەوەی ئەماریش ئەو پێرستەی سازبوونی. بەگەرم زۆر بە دوورایی بێڵوی بکەنەوە. ئێمە هەر ئێستاش پێباشە بەرنێیە ماڵێن تەرێ لە سەر دنیوایان هەڵوێستێ. چونکە ماڵێن [illegible] ئەمینێ و ئەشتێنن و باشیش لە ناوەڕۆکەکەی تێ ئەگەن. ئەجوبەی تازەی جەماعەتەکەی بە عالەمێ شۆڕش زۆر تاڵ بوو. ئێستاش تێوە بە هەمان شێوەدا هەر چی هاوڕێیان.

وەڵامی یەکێتیش هێشتا لە فۆرمی جەمعەکەیان دەر ئەچێتەوە هەر چەند کۆتاییانە بۆ هەموو دیوەکان تا سەردێن مسۆگەر بکەن، بەڵام دەتوانم هیچ ئازایەکیان بێ مسۆگەر نەکراوە. ١٧ ٣ بارەشەوە هەر لە دیدارا ئەدوێین.

دووبارە سڵاو

هاوڕێی
دڵسۆزتان
گەرمیان
پێنجشەممە
١٩٨٣/٤/٢٥

وا وێنەی هاوڕێکەی هاوڕێم ناردن بە هیوام بۆ هاوڕێی کە ئەوان بوو تۆی نەبێژن.
وێنەی خۆشم نارد بۆ دەفتەری هەمەکانی ئاوی لە سەر دەنووسن.

هاوڕێیانی ئەلقەی ژمارە ٢١

سڵاوێکی گەرم و بەرزی هاوڕێیانە

١- زۆر پێویستە یاوەڕم ئێمکان بکەوێت یان - بە یەکێکمان
فرسەتێکی باشە، ماڵی د. قادر لە ستوونەکانەوە بە
ناوی خزمایەتییەوە ئەتوانن هاتووچۆ و ... ی سەری
بدەن.

زۆرم پێی لای هاوڕێ (حەمید خەلیل) ەوە بە
دڵنیایی نازانم بۆ بردویانە بۆ ئەمن. هەرچەندە ئەو
لەم بارەوە ئەزموونی باشی هەیە، بەڵام لەگەڵ ئەوەشا
ئەبێ ئێوە هەڕەی خۆتان بکەن و منیش پێم باشە ئەگەر
ئێوەش پێی ئاگان لە خۆی بردنی بۆ ئەمن، ئەوان
خۆتان... لە ماڵ نەخەوون.

خەبەرێکی سەیرم بیست لە سەر ڕۆنیۆکە کە
لە ماڵی ئەوان دا بووە، بە ڕاستی هەرچەندە ئەکەم
ناتوانم ئەم کارە بە کارێکی هەڵە نەزانم، بە کاری
ئیساتی زۆر گەورە ئەم تەجروبە یە بەر ڕاهاتووم. جگە
لەوەش کامەران ... ئاوڕێکتان ... ی دەرەوە وتوویەتی
ئەم ڕۆنیۆیە ... جماعەی (...) و ...
هەبووە... لێکردووە کە وانیە و ... بەشێ ئەکەوێتە
گیرا ... ساوە.

سەفەرەکەم بۆ ئەولا بەرهەمی نەبوو، چونکە ئەوان
هێشتا ئەلەفۆنی بکەم وەکە پێشنیاری ئێوە ئەکەین.
ئێستا فەرمانی ... وەرگرتووە و ... لە
(١٠) ڕۆژی داهاتوو بەدوای بگەن ... بە ... ئەگەر
... ئامادەبووم ئیشەکانتان لەگەڵ ... بۆ
شارەزایی لە چاپکردن.

ئینجا بەم ئەلەفۆنە ([redacted]) ... لە
ماڵی خۆشکم بکەن کە ناوی (ڕانیە ئەمین) ئاموزای [redacted]
ناوی ... لە ...ەوە. ماڵەکە کە ئەلەفۆنیان هەیە
... داوا ... ئەمین بکەن

دنیا و قەکان لە گەڵ ئەکان . پێی بڵێن بە
زووترینیکات بێتە لام بۆ ئەوەی ئامەو حەوالی پیا
بنێرم بۆ هەولێر .
بە دایکی ئەیاد بڵێن بەو ناونیشانە کە
داویەتی لەبەر ئەوە ، لە گەڵ ژن و پیاوێکی ترا هاتۆتە
ئەکیەو مێ لەوێ نەبووم تا باوەڕ بکات . تکایە بیڕا [illegible]
نەچێ و گرنگە .

دووبارە ڕێز و چاوەڕێ
بە زووری وەڵامم

چاوەڕێتان
لە گەرمیان
15/5

هاوڕێیانی ئەڵقەی (١)

سڵاوێکی گەرم

بە داخەوە کە هاتوون ئەکان نەتوانیوە ئێوە ئاگادار بکەن کە ئەبوو یەکێ
شێرین بە دوای فڵان و فڵان تا ئێوارەی ئەو ڕۆژە لە ماڵەوە بووم
بە هەر حاڵ ئەوەی گرنگە ئەوەیە ئێمە بڕیاری بەستنی کۆبونەوەیەکمان
داوە کە کادرە ئەساسیەکانمان ئامادە بن . ئەو کۆبونەوەیە لە
ئەوەی پێنجشەممە لە سەر جومعەی هاتوو ئەبەستێ . بۆیە ئەکایە
هەر دوکتان ئەبێ ئامادە بن و بۆ ئەو ڕۆژەش بە یەکەوە بن لە
ماڵی هاوڕێ علاء تا خەڵک بێت بە دواتانا و بتان هێنێ بۆ شوێنە
دیاری کراو . وەکو کۆنفرانسەکانی هەمە و قەناعەتیش ئامادە بکەن .
ئەم کۆبونەوەیە بۆ باسکردنی چارەنووسی ڕێکخراو و سیاسەتو
فکری ئاینەدەمانە کە زەروورەتێکی گرنگی هەڵقاوەیە .
دەنگ و باسیش .
یەکێتی لە حوکمی ئێرانا تا ئێستا هیچی نەکردووە و لە سەر بچوکترین خاڵ
ڕێک نەکەوتوون . تا ئێستاش بە ڕوونی بۆ چوونی ئێمە هەواڵ
لە هەواڵ نێرەکانا ئەوەیە و لەم ڕۆژانەدا ... چەند چەکدارێکی ...
ڕێگەوە بۆ سێ سەرکردەی یەکێتی تەنها بە مەبەستی چەند
ڕۆیشتووە . ئەوەش ئەوە ئەسەلمێنێ کە مەسەلەی یەکێتی
چی بە سەر دێت و کارەکانی ئێمەش زۆر ئاسان ئەکات .
هیوا دارم ئێوە حازر بن و ئێمە لەوێ هەموو
شتێ باس ئەکەین .

نوێ ئیدارە

هاوڕێیان
ئەمیان
٨٥ / ٥ / ٥

تێبینی :-
پێویست باشە هاوڕێیەکی
ئەمین و وریا هەڵمانیش بێت و
بیرۆکەکانی دیاری کراو حازری بکەن

بکەین و ئەرکی ئاشکرە دیاری بکەین .. دیاری ئەرکی کە لەبەر رۆشنایی [illegible]
[illegible] دەبێت بنیات [illegible]
دیاری دەکرێت و [illegible] پیادە دەکرێت [illegible]
[illegible] لە ناو [illegible] بۆرجواکاندا [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] چونکە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ١٠٠٪ [illegible]
[illegible] (ئینقلابی [illegible]
[illegible]) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] لە گروپەکانی دیکە [illegible]
[illegible] لە ناو [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بۆرجواکان [illegible]
[illegible] (ئینقلاب [illegible]
[illegible]) [illegible]
[illegible]
[illegible] دیموکراتیکان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

٣

[illegible]

[illegible]

[illegible]

هەروەها زۆر کەمتەرخەمیمان تێدا بە تۆبە [illegible] کان بەرامبەر ئێوە دەرکەوتووە و
هەر وا بە بێ بەهانە دەزانم کە ئێوەش هاوڕێیەکی نەناسراو دەست نیشان
بکەن کە زیرەک و خاوەن زانین و هۆشیار بێت و [illegible] بێت. ئەو هاوڕێیە
بە ناوی ئێوەوە [illegible] لەسەر [illegible] یان [illegible]

١- ئامادەگی بەرپرسی بۆ [illegible] کردنی سیاسی.
٢- داوای [illegible] پەیوەندی [illegible] (ئینجا) بکات.
٣- [illegible] ئێمە هیچ [illegible] کردنی [illegible]

بۆ [illegible] ئاسانکردنی کارەکە.. ئەگەر پێویستیشی [illegible] بوونی قۆمان
[illegible] ئەوان کاری [illegible]. دیاریشە پێویستە داوای ئاسانی
کردنەوەی [illegible] و [illegible] دەزانین بکەنەوە.
[illegible] پێویستی کرد ئاگادارمان بکەن [illegible] خۆ [illegible] لە دەست
نیشان کردنی هاوڕێیەکدا [illegible]. [illegible] داوای ئەوە بکەن کە
[illegible] نیشانمان [illegible] قۆتان دەزانین ئێمە [illegible]
[illegible] و [illegible] نیشانمان
[illegible] نیشانمان [illegible]. [illegible]
[illegible] قۆتان [illegible] نەبووە [illegible] نیشانمان
[illegible]. [illegible] قۆتان دەزانین [illegible] لە کوردستاندا
[illegible] بۆ [illegible] و سیاسەت [illegible] لە [illegible]
[illegible] و سیاسەتیان لەگەڵ [illegible]. [illegible] ئێمە و
[illegible] ئەگەر پێویست [illegible] ئێستا [illegible]
[illegible] ناکەین [illegible] لا [illegible]. [illegible]
[illegible] و [illegible]. جا [illegible]
ئێوەش [illegible] و [illegible] و ئێستا
[illegible] ببینن. [illegible] رۆشتووە و
[illegible] ماوە. [illegible] و [illegible] و
[illegible] .. [illegible] دونیای [illegible] و [illegible].
هاوڕێیانی ئازیز.. [illegible] لەوە [illegible] ئاگادار کردنە [illegible]
بە [illegible] قۆم و [illegible] .. [illegible] وەکو [illegible] ئێوەشمان
بکاتە دەست و [illegible] و ئەم نامانە [illegible] هەی.
[illegible] ئەم نامانە بە [illegible] کە [illegible]

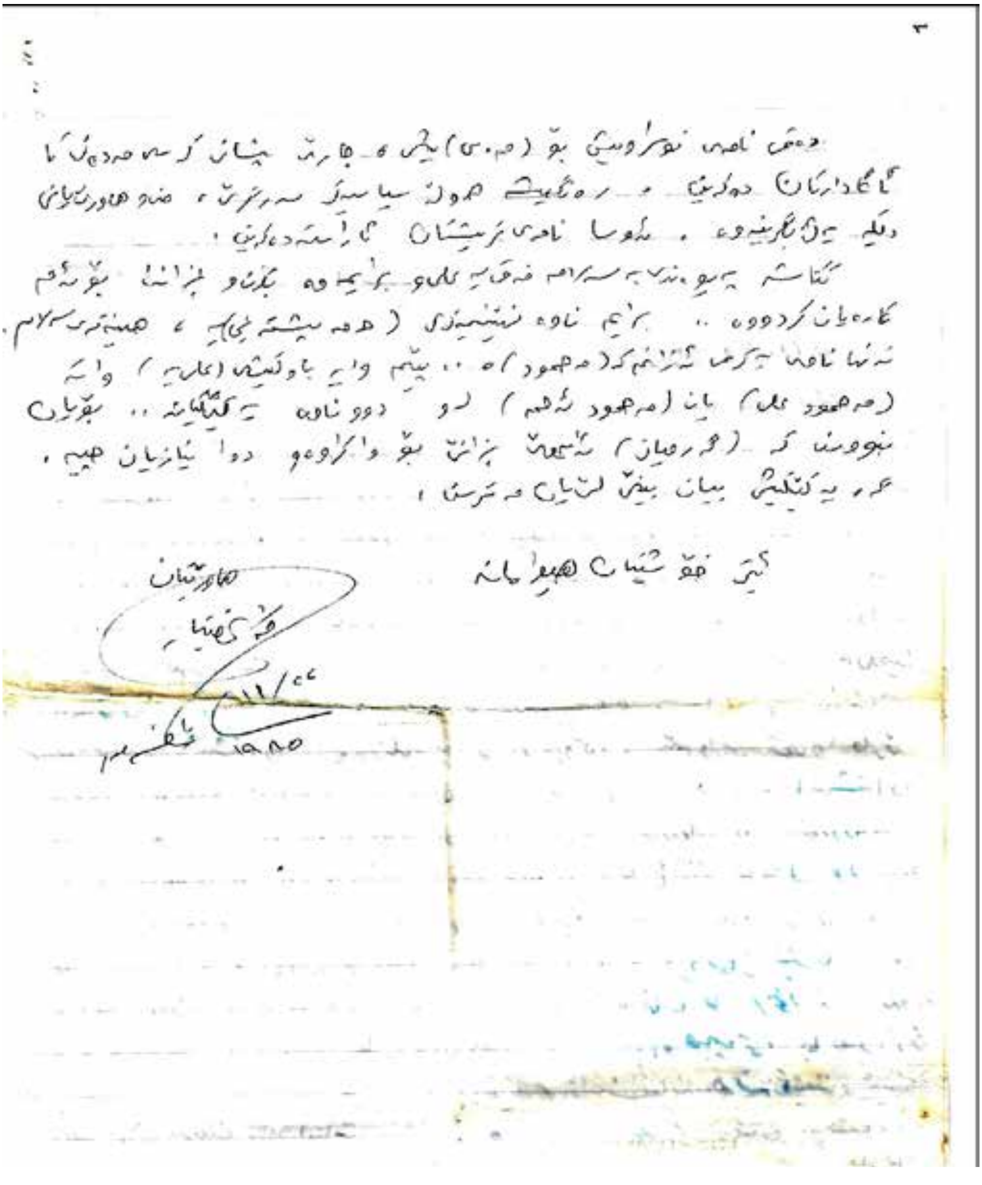

٣

دەقی نامەی نووسراوی بۆ (م.س) یش و چارەی نیشان کرا ... [illegible]

ئاگادارییان دەکرێن ... [illegible] هەوڵی سیاسیی سەرکردە ... [illegible] هاوڕێیانی

دیکە [illegible] . هەروەها نامەی ترێشتان ئاراستە دەکرێن .

ئێستاش [illegible] بۆ ئەم

کارەیان کردووە .. بۆیە ناوە نهێنییەکانی ([illegible]) و [illegible] سەلام .

[illegible] (محمود) .. [illegible] (عەلی [illegible]) وا

(محمود عەلی) یان (محمود ئەحمەد) [illegible] دوو ناوە [illegible] .. بۆیان

بنووسن کە (محەمەد ڕەحیان) [illegible] بۆ [illegible] دوا نیازیان هەیە .

[illegible] بیان [illegible] .

کێ [illegible] هیوا [illegible]

هاوڕێی تێکۆشەر ساما گیان

سڵاوێکی گەرم و زۆرمان بۆ هاوڕێیان هەیە

وا نووسینەکان تەواو بوون و ئێستا بە جوانترین شێوە لە

کوردستانی ئێمەدا بەو شێوەیەی بە ڕێک و تەواوی ڕۆژ و

گۆڤاری ئێمەیان دیاری کردووە . لە چاپ بدەن .

هەوڵبدەن لە چاپکردنیدا لە ئاکێشانەدا کەمترین

هەڵە نەبێت . بە ڕێگ کوردستانە بە پێی گەورە لە بازاڕا

پێی گەورەی خەباتی لە هەموو لایەنێکەوە پێتەم وا بێ

ئەڵێم (لیبرالیزمە) . ئەگەر ئەوە نەبوو ، خۆش نووسینە

زۆر باشی بەتوانەوە کە عنوان مقالەکان و بە ڕێک نامیلکە

بنووسن بە حەرفێکی ئاسایی گەورە و جوان .

ئەگەر نامیلکەکان ئامادە نییە ، زوو وەڵامم بدەن

بێنێرە تا بزانم بنێرم ، جا تکایە هەمووی بکەن و زوو

بیستنینە بە چەپم .

دکتۆر و باسیلی ، د . کامەلو کەوکۆ نیشان و

سەرکردایەتی یەکێتی ئامادەیە بۆ (هەمە) هەنگاوە باشیان

تا ئەو ڕۆژە تکایە نابێت ،

خۆشتان دەوێم

هاوڕێتان

گەرمیان

1985/6/11

هاوڕێیانی ئەلقەی ژمارە (١) ئینگلتەرە

سڵاوێکی گەرم و ڕێزی هاوڕێیانەمان هەیە و هیوای سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین.

چەند ڕۆژێکە گەڕاومەتەوە و داخەکەم وەزعی شار خراپ بوو کە بۆم نەکرا لە ڕێی ئەوەوە بگەڕێمەوە و ئێوە ببینم. سەفەرەکەم سەرچەم سەرکەوتوو بوو کە توانیم ئەو هاوڕێیانە لە ... ببینم و بە دوورو درێژی قسەمان کرد و مەسەلە دەرەکی و ناوەکییەکانمان باسکرد و تێکەڵاوەمان ساز ئەدەین. ئەوان سێ مەسەلەیان لا مەبەست بوو.

٢- چونکە ئەو چوار ساڵە دەستی بەجێ جیا بوونەوە بە دەفەرمێنن ئەکەم لە ئەمریکا جوودا. دیارە هەرسێ ئەم مەسەلانە پێویستە وڵامە بەیانەکانی بکەین تێکۆشانەوەی قۆناغ بوو. بۆیە دوای مشتومڕێکی دوورو درێژ ... ئەو سەرکەوتنانەی ئەو سێ مەسەلەیە ناکرێ و ئەوانیش ... کارەکانیان لە ... کارەکانی ئێستادا جووت کردنەوە بگرن لە فەرمی هەندێکانی ... ئێستادا بیانینە ... ئەوان لە شارەکانی ئێرانیدا ئەمێننەوە و جموجۆڵی سیاسی خۆیان دەکەن ئەدەین تا بە ... گروپێکی وەزعی ناو وڵات.

لە دەرەوەدا ئەوان هەنگاوی گەورەیان بەرپا کردووە بەیەکەوە باشیان ئادەو دەرەوەیان کردووە. لە ... و ... هەندێک ... هەڵسەنگاندنیان و زەمانی بارەکانی و پێشکەوتنیان لێکۆڵینەوەیان کردووە. کۆڕێکیان ... کاروبارەکانیان تەنسیق کردووە و بە هیوای ئەوانن لە ... و ... ئامانجی باشی ... بە ... بهێنن.

- هەندێ پێویستی چاپەمەنیان کردووە بۆ ... و ... ئەو مەسەلانە ... بە کاریان بهێنن و ... بە ... پێویستییان پێیان ئەبووە.

- لە هەموو لایەکەوە ئامەو داخوازی ئەوە هاتووە کە ناوی گۆڤارەکە لە ئاستی گۆڤەکەوە بگۆڕێ بە ئاڵای زەحمەتکێشان. دەستەی نووسەران (جگە لە هاوڕێیان) وە چەند کادرێکی تێکۆشەرەکە ... و ... زۆر بوونی ... جیا بوونەوەی هەندێ ... سیاسی ... بە ... گۆڤارەکە بەرەو ... و ... ئاڵای خۆی ... بەرامبەر هەموو ... ئەدەنێ. ... فریای چاپی بکەوێ و ناوەکە بە ئاڵای زەحمەتکێشان ... بێنووسن.

... سەرکردایەتی بە چەند ... بوونە و ... ڕەتیان قبوڵ کرد. ... وەڵامی ... ئەداوەتەوە و ... داوای ... و ... ئامادەبوون بۆ ئەوە.

ئەگەر ئەوەمان نەکردووە ئاخر [illegible] و [illegible] چەند ڕۆژێکدا ئەوە دیارە
[illegible] و هەوڵدەدەین لەدوو دوو [illegible] [illegible] [illegible] کردن و بۆیان
بنێرین و ڕایبگەیەنین

هیوادارین ئێوەش [illegible] [illegible] و [illegible] . هاوڕێیان
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] زیاد بکرێتەوە .
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] . [illegible] [illegible] بڵاوە [illegible] دوژمن
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] و [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] و [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] و [illegible] [illegible] [illegible] دوا [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ! دوایی هیوای [illegible] [illegible] .

[illegible] شێلان هیوادانە

هاوڕێیان
گەرمیان
٧/١٢

[illegible] ١٧/٧ [illegible] پاش نیوەڕۆ
لە [illegible] [illegible] [illegible] هاوڕێیان

[illegible] [illegible] [illegible] کردن و [illegible]

تێگەیشتن .

بەڕێز هاوڕێیانی [illegible] پێشمەرگە

سڵاوێکی گەرم

پێشمەرگە بەڕێز سڵاوتان ئاراستە دەکەین و هیوادارین سەرکەوتوو بن.
نامەکەتان گەیشت لە ٧/٩/١٩ [illegible] لە [illegible]
لە ٦/٢٧/١٩٨٥ [illegible] لە ٦/١٩/٢٩ [illegible]
[illegible] ٧/١ [illegible] . [illegible]
([illegible]) [illegible]
[illegible] . [illegible]
[illegible]
[illegible] . [illegible] بەڵام [illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible] . [illegible]
[illegible]) [illegible]
[illegible] بەڵام [illegible]
[illegible]
[illegible] . [illegible]
[illegible] .
[illegible] ٥ [illegible]
٤ [illegible] ٦ [illegible]
[illegible] ٢ [illegible]
٢٦ [illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible]) [illegible]
[illegible] .

[illegible] ١٧/٧ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] استقالە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] استقالە [illegible]

تێبینی

[illegible]

[illegible]

[illegible]

١٩٥٨/ ٧/٢٦

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە ١٧ ی پێكهاتوو

سڵاوێكی گەرم و شۆڕشگێڕانەتان هاوڕێیانە

بەو گرۆیە كە ئەهیشت و زۆر شتێكی ئاشكرایە و
هەر چەند لێرە هەر هەندێكمان پێ ئەزانن بەڵام بە ڕاستی
ڕووی بەو كردنەوەی نییە. بۆیە ئێستا تەنها داوایان بەشێكتان
سەر ئەڵقەكان و لێپرسراوانیش وەر بگرنەوە. دەستنووسەكانی
بنێرنەوە تا بتوانین بە زووترین كات لە ڕێگای كردنەوە
چاپی بكەین

دەنگ و باسیش.. هەر وەها بەرێتان لە ئێران هەستەكی
هێناو هەر وەها هێشتیان شاردنەوە و پێش بینە قۆمان
لەم شت ڕاستە دەر چوو كە حكومەتی ئێرانیش وەكو
عێراق ئەیەوێ بە كێشە بكوشێنەوە دەستی هەڵ بگات.
كێشەكا هەندێ كەس بە دووتەوە ئازاد و هەرێمێك و
لەم چەند ڕۆژانەدا ڕێگای ئەنجام دەركرد (ئەگەر تا
نووسینی نامەكە نەبرابێتەوە) بە هەندێ كەسێك و ئەنجام
دەركەوتن بە ڕاستی كاژانێك زۆر ئەكرێ و ئامانجەكان
لا ڕوون ئەبێ. هەوا دارێك لێرە بەشێك خشتە ئێمە
بێ بەو بكەینەوە كە هەندێ چۆنە چۆتە و درێژە شۆڕش و هەڵمەت و
لە كاژانێ حكومەت بە ئێمە هەستێكی گرنگ و چارە نووسی
سیاسی هەستەكانی تۆماری پێوە بەستن

بەقۆشتان ئەڵێ لێرە زیاتر هەن ئەڵقەكان بەرێ كە بێگ
بجوولێنێ و ئەوانی هوشیار كۆ بكەنەوە بە ناوی سەیە سنووتیان
بە ڕاستی هەرچی كە زۆر بە بارەو لە دەستی نەدرێ باشە.

وا هاوڕێ نامە ئەتوانی ئەدرەسی هاوڕێ (عومەرتان)
پیشان بدا و شوێنەكەش ئەزانی. تكاتە بكەین ئەگەر ئەلقە
سەرەكییەكان و كۆبوونەوەی لەگەڵ ساز بدەن و هەڵ

پەنا بە گیشی کردن . ئاوبراو دوای گرتنی هاڤوستا تا
ئێستا پەیوەندی ڕەجمی بەستاوە . هاورێیەکی دڵسۆزو باشەو
لەقیف و ئیشی کردیشە .

نامەی هاوڕێ (سامی) ئێمە پەیوەندی بە هاوڕێیانی
دەشتی ئاوباوە بێبەستێن و بە ڕەمس ئەگەر مان ئەدا و
هەرگیز هاتوو چۆیان نەکات .

سێ ژمارە لەو نووسینە بەوێ بە هەنگری نامە
تا بیگەیەنێتە ئەڵقەیەکی دیکە .

دووبارە ڕێز و تەقدیرتان

هاوڕێتان
محەمەد ڕەشان
٧/٢٩

هاوڕێیانی ئەلقەی (١) ی بنکۆشە،

سڵاوێکی تووتووستانە

لای ئێمە باری دەزگاو باسی نوێ نییە ، ڕەنگە لەم چەند ڕۆژە

ئەنسیلی وەزیری سەرەوەی ئێرانی بزانن . وەزیری خۆشحاڵ

لە دەرەوە خۆیان ئاشتیانی بەسەرا ئەدا ئەوە .

هاوڕێیان

لە پێنج ژمارە زیاتر بە یانیان بۆ ناردن کە لە سەر

ئەسلی بوونەوەی بەم جۆرە کتابی دابەش بکاتە دەستی

هەڵکێك ئێوە ببینێ و ببیستە تەرتیبی هەولێر و ژمارەی

نێردیانی بۆیەوە ئەبێ و هەروەها بۆ ئەوانیش .

ئەزانم ساحێب هاتبی لە هەولێر باشە و کتابی [illegible]

ئەزانن دەربارەی وەزیری ئەو [illegible] داسات بکەن .

دوبارە ئێز

سەرتاپای بانی چیاکان دوور

لە ژێر شودا لە هەولێرەوە بگەیەنن

چاپ .

هاوڕێیان

ئەمەلیات

٢/١٤

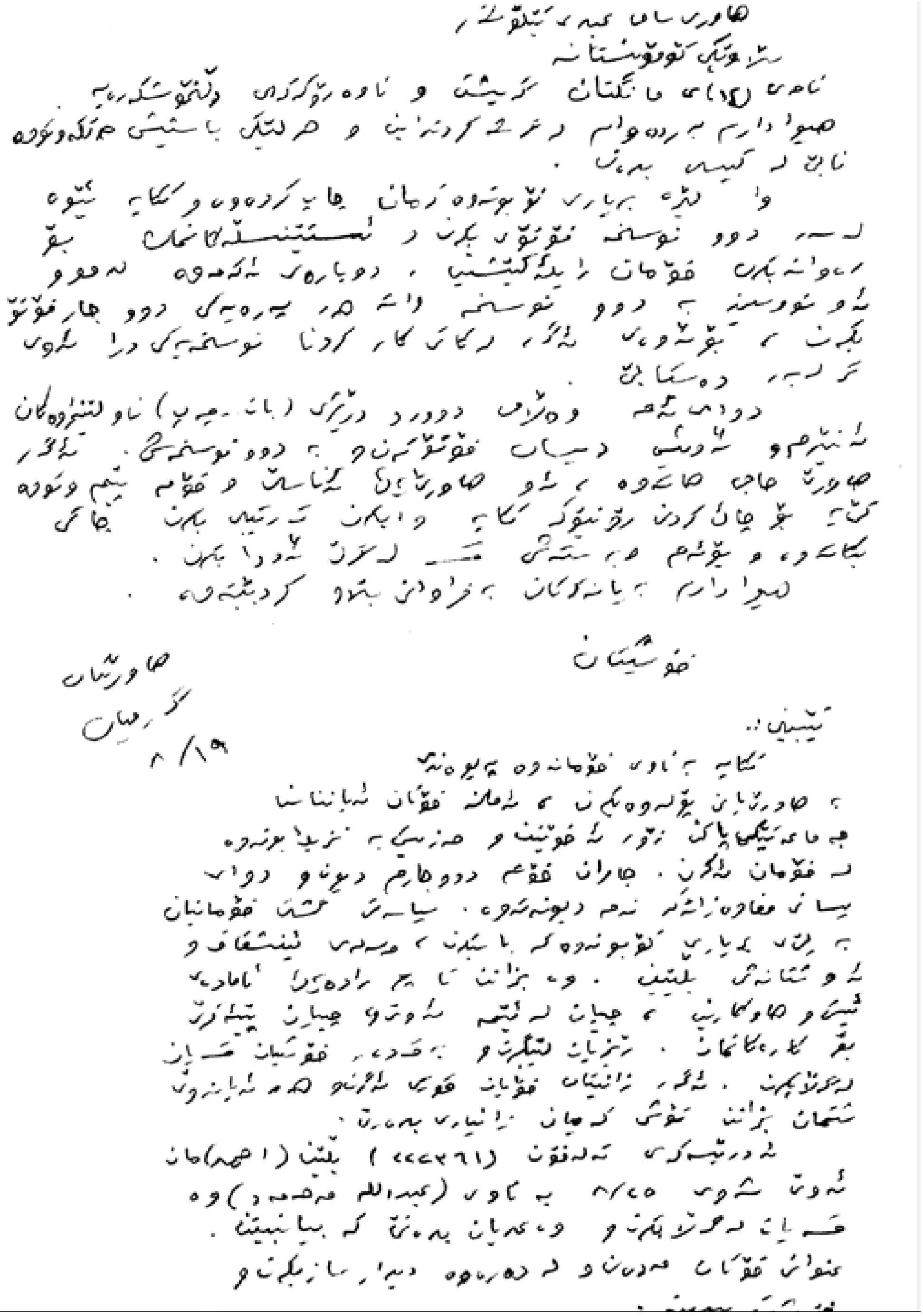

هاوڕێی سامی عەبدی تێکۆشەر

سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

نامەکەت و نوێ نوێ کردنی ڕاگەیاندنی کۆمەڵەیەکەم گەیشتێ و
سوپاست ئەکەم بەو زووییە ڕێت پێ ڕاگەیاندووە، و اوو ...
بانیەی تاوانبارەکانیش ئەنێرم ئەگەر دەستیان بە
دوو نوسخە هەر بەرپرسێکی چاپیک و بەرگەی
سێ نوسخە و بەم شێوەیە بۆم بنێرە.
٢٥/٨/ی مانگی سەعات سێی پاش نیوەڕۆ
لە هەمان ئەو شوێنەی تیایا لە ژێر کەپرەکە کۆ بوینەوە
سەبارەت بە کرمان چاوەڕێی ئەکات (خۆم نایەم) شوێنەکە
لە ڕێی نەوتییە. ئەگەر بتوانن (١٠) بەند کاغەزی
سپی ڕاکێشانیشمان بۆ بهێنن زۆر باشە و ا نموونەکەی
بۆ ئەنێرم ڕێنوایانیشی بێ باشترە.
بۆ نووسینی هاوڕێ ئافرەتیش بەتایبەتی ئەگەر بۆی دەسگیرانمان
ئەدات بچوک بنوو ئەڵبەتەوە و ناوێکی نهێنیشی بۆ
خۆی هەڵبژێرێ تا ئێمە گەر نووسینێکی تری نارد بەو
ناوە بۆمان بنێرێتەوە.

بۆ هەرسێ ڕوانینیش و بە زیندانی ئەوەندەی سەرکاڵ
بوونی ئەمان خوێندنەوەیان و دوای خوێندنەوەی وەڵام
ئەگێڕنەوە. لێرە ئەوەی سەرنجمان بۆ ئەوە ڕاکێشم کە
هەڵەیە بەو خوێندنەوەی شتی لایەنی پێچەوانە بکرێن وەکو
ئەو بەرگەی تراوە بۆ نووسینەکەی هاوڕێ سیروان و
ئەو نووسینەکەی شەهید ئارام. خۆتان ئەزانن کە
ئەوەمان دیتوە کە دەستکەوتی هەزار ئەوەندە لەو ئەوەلاوانە
کردووە هەموو بیشتە وەلامیەکان ئەوەیە بۆ ئێوە
بە بێ خوێندنەوەی وەرگرتنی یەکێ وشەی لایەنی
پێچەوانە دەکەن تا بەکانی نەکردووە

تکایە زوو زوو پەیوەندی بە هاوڕێ حاجیەوە
بکەن و ئەو هاوڕێیە ببینن کە داواتان لێ ئەزانێت و
داواتان بیدەنێ کە زوو چاکی کات و زووش لێی
وەربگرنەوە و نوسخەیەکی پێبڵێن. ئەمەیان دوای بیان
هەموو ئەو ئەوانە تەرتیب بکات.

ڕاپۆرتی ئەڵقەکان دیار نییە

زوو بارە تێز

هاوڕێیان
گەرمیان
٢/٢٣

هاوڕێ سامی عەبدو ئێکۆشەر

سەرۆکی کۆمەڵستانە

دوا ئامانجی خۆشەویستی و ئەدەبی دووراوەکەیتی

ئەم بۆ سیاری لەبارەی پارەکانی گیاشی بە زووترین

کات پێتان ئەگەیەنین کە بیکەن بە داخەوە کە

ئاکێتا هەمیان پێی نێگەی پشکووە . هەموو

دارشتن پاشەی کاری گەورە ئەوەیان گشتی

ئەچوون . ئەگەر ئێوە پێتان بکرێ سوکە

پارەیەک کە بزانن هێڵگە ئێستە ئەیدەینەوە پاش

ماوەیەکی کەم .

وا ئەرێنیم کرد کە زوو ڕێنوێنی باشی

ک ... بکەن . ئێستا بە زووترین کات بیگوازنەوە و

لە ڕێی (ناجیا)یەوە نامەی نووسیوە چۆن

ئە ڕێی بگرن . دوای مەخەن چونکە جارێک

تر نووسیو کە وا باشی هەڵناکەوێ .

هیوای دروستم لەم ماوە کەمە شتەکانە کان

ئەوا دەبینەوە بەیان کاتێ .

ئێستا ئێوە ئەگەر پێتان دەڵێ دووشە

هاوڕێیەو دۆستێ باوەڕپێکراو بنێرنە دەرەوە

چونکە زۆر گرنگە کە سەلامەت بێو ببینە

ی.م .

هاوڕێتان   خۆشتان

کەرمیان

٨/٢٠

هاوڕێ سامی عیسی ئێلکۆشی ،
سڵاوێکی کۆمۆنیستانە

ئێمە ئامادەین چونکە ئامادەیین بە چاپەمەنی بۆ بە ئامادەیی
بۆ تۆش ئەنێرم نەک بۆ ئەلقەکان .

وا ئەمبارەش بە هۆی هەڵەیەکی هونەری بەجێماوە
کە لە کاتی ڕاکێشانیا دەرمان پێکرد . ئەوا وەک
ئەو نموونانەی ئێستا ئەنێرم هەستار بوون و
~~[illegible]~~ کەڵکیان نەبوو . هەڵبەستمان بە
هەندێ ئامێری گونجاوی دیکەت بەرەو هەڵکەو
دەرسی لێوەربگرە بۆ چارێکی تر . ڕەنگە لەم
ئاگرەم چونکە فشێ بۆم دەرکەوت کارێ وا پێویستی
بە ئەزموونێکی زۆرە . هیوا دارم ڕێک بە
جێ هەموو سەرو کارەکەمان بۆ ڕاکێشن
تەنها بە کەمی هەردووکیان نەبێ دوو نوسخەیان
بۆ ڕاکێشن . بە دەق چاپکردنی بۆمان

ڕەوانە بکرێنەوە بە زووترین کات .

لە ڕووەوە کتێبی ٣ دەرزییەکەتمان بۆ ڕەوانە بکەن
بە دەوروبەری (٥٠٠) دەرزییش و هەنگرەی
ئەوە لە چۆنیەتی بەکارهێنانی فێربکەن .

وا (١٥٠) دینارم بۆ کڕینی پێویستیی
ئەستێنسڵ فۆتۆکۆپی بۆ ڕەوانەکردنی کتێبی
هەمووی بە پێت بەوە .

کتێبی ئەگەر پێتان دەکرێ بۆ بەرگەکانیان
کاغەزی ئەستوور هەی (زۆر ئەستوورە) بەڵکە
دوو هەزار کاغەزمان بۆ ڕەوانە بکەن ، ئەگەر
بکرێ هەوار بەندی پێنج سەدی . وە ئەگەر وەرگرێ
بێ بەتێڕ ئاسیلەکان زۆر جوان نابێ . ئەوەش
دەبێت لە کتێبخانەکان ، یان لە چاپخانەکان دەیانە
بکەوێ . کتێبی سەرجەم کارەکان ئەبێ ٩٧

بگاتە دەستمان وێنە دووبەرە . چونکە پێشمان زۆرە .
چاوەڕێ بکەن نامەی ئاینیدە بۆ ئەڵقەکان
ڕووداوی ئەمسڵ و دوا ئیش نووسینەکان بڵاو
ڕادەگەیەنین لەسەر دۆخەکە و ئایندەیان .
تکایە هەر هەواڵێ هەیە بێتە دەرەوە
بۆمان بنێرن .

هاوڕێیان
گەرمیان
9/2

خۆشتان

1. هەوڵ دەین ژوونیۆکەکان
ئامادەبێ بۆ چاپ کردنەوە .

2. تکایە بچووکترین پیتی لیترافیکی
وانە ئەو پیتە جوانانەی هێناوەتان
دەس نیشان بۆ هەوڵتان . تکایە هەندێکمان
لەوە بچووکەکان بۆ بەدوانە بکەن .

هاوڕێیانی گۆڤاری ژمارە (٣١)ی ئەیلول ،

شەونێکی کوڤوشتانە و سڵاومان سەرفرازییانە .

ماوەیەکە بۆ دەنگتان و هەواڵ و باستان نییە . هەر وا بوو

ئاسەوا هەواڵتان هەبێ و وا دوورە پەرێز نەبێ .

هاوڕێیان ..

وا بڕیاری ئەو بوونەوەکان و وەرزی بانگ - چیی ئاوڵێنەوەکان

تەواو بوونار (٢٥٠) دانەمان بۆ ناردن .. سڵاو دارین

بە وردی بیانخوێننەوە و باری سەرنجی خۆتانمان بۆ

بنووسن . ئەگەر ئەمانە بە دیاری داوەش بکەن و دیاریش

لە فەلسەکەوە تا سەر دنیار ئەهوات . سەرەڕەیشیمان بۆ

ڕەوانە بکەن تا هەروا لەگەڵ چاپەمەنییەکان دەرکەین .

وا ناوەیەکی گراوەمان ڕەوانە کرد بە ئێگای

سەر دوو ژمارەمان بۆ خۆتوتۆ بکەن و بە زووترین

کاتی ئێوەمان ڕەوانە بکەن .. هەروەها ئەگەر بتوانن

یەکێک لە ئایینەکان بگرێتن (شەوتی) زۆر باشە ،

هاتن کاتی (مەلا یاسین) لە وتنی و ئەوی دانیشتنی ئەهاکانی .

بەشی ئووراوەکانیشتان هەر لەوتایە و ئێستا بە

ناوی (مام کەریم)وە بێینە بیبەن . لێتانین ئێمە

٧

لە ماڵی حاجی کەریمەوە هاتووینێ ئێستا ئەمانەتی .
لەمەودوا ئێمەیش وا بکەن ناوی ئەو ھاوڕێ ئاخرییەکان
بەتەواوەتی بڵاوبووەتەوە بکەن کە دووبارەکرای نووسیوە
چونکە ئەبێ بەتەواوەتی بیزانین ئێمەیش و تا چەندێکی
لە حزبی خۆمان دا ئەبێ .. ئێستا بیستوومانە کە خوشکێکی
ئەگەر ئەو بۆ کتێبێکی باشی وەئەمینە .. بەڕاستی زانیاریی
ئەوەمان لەسەر چییە کە لە حزبی ئاخری پیاوی شیعیەکەوەدا
گیشتەکات .. ئێمەیش بەتەواوەتی دڵنیامان بکەن .

برایەر بوو ھاوڕێ (ساعی جیە) لە حزبی جماعەتی
پۆڵدا قسە بکات .. کەچی وەعدەکەی بەسەر ئێستیەوە
قسەی لە حزبی نەکردوون .. بەڕاستی ئەم جۆرە بەیوەندییانە
جۆرێ لە ئەوان و کاتی خۆیا وەکو ئێستا قراوە بۆ بەرجەیار
ھاوڕێیان ...

ئێستا وەزعمان خۆڕانی ئەوتۆی بەسەرا نەھاتووە کە بەرەوەوەفیق
لەسەر سیاسەت و خەباتی ئەم و ئەمرانەی ئەوی سەریشان . وە
تا دێت ڕوو لە حزبی شیوعی و جەماوەر و پیاو و ئافرەت جیاوازییش
باشترمان تێئەگەن . لە بەرامبەر بیشمانەدا ئەنیلی گزوڵاوازی
ئەبینن کەم بایەخی لە ناو جەماوەردا دەرئەکەوێ .
خۆیان لە ناو خەڵکی ئاوایی و ... دەنرێ

٢

له چیایه و چیایان به‌سه‌ر هاتووه .

له‌م ماوه‌یه‌دا سه‌رکردایه‌تیه‌که‌یان له کۆبوونه‌وه‌ی به‌رده‌وامدا بوونه و زیاتریش مه‌به‌ستیان ئێمه بووه .. بڕیاریان داوه‌ ئه‌وه‌یه که بۆ سه‌ماندنی هیچ جۆره هاتنێکی دیموکراسی هه‌وڵ ئه‌ده‌ین پاکسازی بکه‌ین و هاوڕێیانی ئێمه دوور بخه‌نه‌وه .. به‌هیچ جۆرێک باوه‌ڕیان به دیموکراسی و ئازادی هه‌ڵوێست ده‌ربڕین نیه .. ئێستاش له به‌ره‌به‌ره‌یاندا جارێ به‌رده‌وامن له‌سه‌ر پێشووی شۆڕشگێڕانه و له‌سه‌ر سیاسه‌تی فه‌وتان ..

ئه‌وان زۆریان هه‌وڵدا من بێمه کۆبوونه‌وه و ده‌ستم دانیشم .. به‌خۆم نه‌ڕۆیشتم و ده‌ستیشم ئیستقاله‌م بۆ ناردن .. ئه‌وان داوایان هه‌ڵبه‌ت بوو من بۆ سه‌عاتێکیش بۆ بێمه کۆبوونه‌وه .. تا بتوانن به ده‌ستم بڕیارێکی ئه‌وه‌م له‌سه‌ر بده‌ن و بێته‌وه بکه‌نه‌وه و بڵێن ده‌رمان کردووه .. ئه‌و بڕیاره‌ی ده‌ریان چووه به‌تاڵ کرد

وه نه‌خشیان له ده‌رچوونیش خراپه .. جگه له ئێمه ئێستا شۆڕشگێڕانیش گه‌یشته‌ کۆتایان یه‌کێک ده‌کوژن ئه‌مانه‌ش که ئه‌شێنه ئیستقاله و پێشووی له سه‌رکردایه‌تیان .. ئاو بڕاو قوربان هام جه‌لال ... (که کاک حاجی خورشید و شێخ داراو م. عبدالله) گراونه‌ته سه‌رکردایه‌تیان ..

خۆتان ئەزانن لە بەعس چاوەڕوان بۆ کوسیە ئەوان ئەبێ
بە سەر کردە .

لە ناو کۆڕەکیش ە ئەکەن کە ئێمە پێوە ، بەڕێکێن لە
لە جەبار نەیمان و ئێرەدا ، د. حەسەنەوە و کەسایەتی بچکۆن (
ئەمانیش کەوتونەتە هەمکە فسڵاو کۆبونەوەکانی پێرێ ..

خۆتان ئەزانن ئەمانە کەسانی ژنستەرەوەو بۆ ڕەوشتێ
لە ڕووی سیاسیەوە ... بەڕۆژم دەزانن ئەوەشیان کێشە
دەروونیەکانیان بەجۆرە ئێمە بێ بەشە سیاسیە ناکرێ کە
تێمان کەوتوون . بۆیە وایان بەسەر هاتووە .

هەر ڕەنگە سەردانێکی تر شیان بکەم و بیبینم
ئەنجامێکی دوا سیاسەت و هەڵوێستیان لە نزیکەوە بکەم ،
گەر بیستیتان ڕۆیشتووم ئاگادار بن .

دووبارە ئەژی

هاوڕێیان
گەرمیان
٢٢ / ٩ / ١٩٨٥

هاوڕێیانی [illegible] (١) ی تێکۆشەر

[illegible] و بە هەوای سەرکەوتنەکانی

ڕاپۆرتەکانتان و ڕاپۆرتەکانی [illegible] گەیشتن و [illegible]
[illegible] سوپاستان ئەکەین بۆ [illegible] ڕاپۆرتەکەو ئەو [illegible]
[illegible] دەنگ و باسەکانیش [illegible] تایبەتی سەبارەت بە [illegible]
بۆ [illegible] لە هەموو [illegible]
دەنگ و باسی [illegible] ئاگاداریمان بۆ بنێرن .

٢ـ ووتاری [illegible] لە ژمارەی [illegible] دا بڵاو ئەبێتەوە بە ناوێکی تر
[illegible]
[illegible] ووتاری [illegible]
[illegible]
[illegible] بڵاو ئەکرێتەوە لە [illegible]
[illegible] ووتاری [illegible] بۆ
[illegible] ووتاری [illegible] بڵاو بێتەوە . دوو
ووتاری [illegible]
[illegible]

٣ـ ئەو تێبینیانەی سەبارەت بە دوا بەیانی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] (١٠٠٠) ژمارەیان بۆ [illegible]
[illegible] و ١
[illegible] بڵاو بێتەوە . [illegible]
[illegible] بڵاو بکرێتەوە . [illegible]
[illegible] بڵاو بێتەوە باشە .

٤ـ [illegible]
[illegible] .

٥ - هاوڕێیانی ئێمە و [illegible] نەکەوە .. ئەوەو ئازاد کراون و دیارە [illegible]
هەر قسان و تۆقاندنە .. ئەو قسانەش بە ناوەڕۆکی سیاسیان [illegible]
بەردەوامین لەسەر سیاسەت و تاکتیکی خۆمان .

٦ - کاتێ ئەو نامانەتانە بە دیاری بوون بە هاوڕێیان و دۆستان و [illegible]
هێندە بۆمان بنێرن .

٧ - ڕەنگە هەوڵی گەرمیان سەرکەی سەرکردایەتی [illegible] بێت ... [illegible] دوژمنێک
هیچ پێویست بەوە [illegible] .. دیارە بە [illegible]
[illegible] زۆر [illegible] بە شیوعیەکان [illegible]
[illegible] بڕیاری [illegible] ئازە [illegible]

٨ - ئەو [illegible] زۆر باشە .. [illegible]
[illegible] بە [illegible] بن .

٩ - [illegible] هاوڕێیان ئامادە بن بۆ پێشمەرگایەتی .. [illegible] هاوڕێیان
[illegible] زۆر باشە .. چونکە پێویستیمان بە پێشمەرگەی باش [illegible]

١٠ - [illegible] و [illegible] ئامانەوە
١١ - [illegible] دەنگ و باسی [illegible] بۆمان
بنێرن .

هاوڕێیان
گەرمیان
١٠/٤/٥

دووبارە [illegible]

هاوڕێیانی ئەڵقەی ژمارە (٢١)ی تێكۆشەر،

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم و هیوای خۆشی و سەرکەوتنتان بۆ ئەخوازین هاوڕێیان .. ئێمە گەیشتینە سەرکردایەتی نێڵ و ناوەندی کۆڕەک .. تەعقیبی ئەوەی دۆخەکەمان کرد ، بیروڕا و سەرنج و ڕادەی زانیاریان لەسەرمان زانیی ، بڕیار و بۆچوونی کۆبوونەوەکانمان بۆ دەرکەوت .. بۆیە گەیشتینە ئەو سەرئەنجامەی پێویستە بە ڕاشکاوی کێشەکان بەرێز بکەینەوە و هیچ بەم جۆرە لە ناو کۆڕەکەدا نەهێڵینەوە . سەرەتا لە تەك سکرتێری نێڵ کۆبووینەوە و چوار سەعات قسەمان کرد ... پێیمان ڕاگەیاند کە لەڕووی فکری و تیۆری و تەنزیمییەوە کۆڕەکەکانمان باوەڕ بە کۆڕەکە نەماوە و ناتوانین لە ناویدا درێژە بە کار و تێکۆشان بدەین . بەڵام ئامادەین لە تەك نێڵدا دەستبەرداری بکەین و هەموو ئەم دەستبەردارییەش پاشە ڕۆژ بڕیاری کۆبوونەوە لێیەوە دەبێت . ئەویش بەبڕوای خۆی دەربڕی و ڕەخنە و نەرمی و باشەو دیبلۆماسییانەی ئاوێتە کرد ... نەرمی بەرامبەر ئێمە ... ڕەقی بەرامبەر کاك سالار و م.ج.عەمەر . سەرئەنجام گوتی منیش وەکو خۆم لایەنگری دەستبەرداربوو هاوکاریتانم ئەگەر بەرنامە و بڕیارەکانتان وابوو کە بتوانن بساتێنین .

دواییش لە تەك ناوەندی کۆڕەکەدا کۆبووینەوە ، ئەمان سەرنج و بیروڕامان لەسەر دۆخەکە و کۆڕەکە و بۆچوونەکانمان بۆ دەربڕین . ئەوانیش سەبارەت بە مفاوەزات و شەڕی ناوخۆ ، لە تەك جودا کردنەوە چەند پرسیارێکیان کرد و ئێمەش وەڵامیان دایەوە کە پێمان ئەگەرێتەوە مفاوەزاتتان کرد ئێمە ناڕەزایی نایینەوە بەڵام لەو ئەوەی ڕژێم سعود لە کۆمۆنیستێك تێکەڵ بوو تۆمەتی ئێمە وەرنەگرت و کەمتر بێ دەرەنجام کردوو یەکێتی بنەمای ڕێك کەوتن لە وڵاتاندا ، تا دەرکەوتنی سەرئەنجامی گفتوگۆ ، ئێمە هاوڕێی باش بۆ دەڵێین دەبێ ، بەڵام دوایی ئەوە ڕای خۆمان دەردەبڕین . لەسەر شەڕی ناوخۆش ، دیسان گوتمان دژی شەڕی ناوخۆین و هیچ لایەنێك نابینین .. دوا کۆتاییشی لە کۆبوونەوەکانی فراوانتردا دەری ئەبڕین .

ئەوان بە ڕەسمی دوزینی کۆتاییشیان نەکردین و گەیشتینە ئەوە کە تا سەری ساڵ ئێمە کۆبوونەوەی فراوان بکەین و دوایی بڕیار و سیاسەتی خۆمان دابڕێژین ... ئەوانیش ئیمزائات لە ئەو هەموو هاوڕێیانە ئەدەن

وا ئێستا خەریکین لە ناو خەڵک ئەم هەڵوێستە ڕوون دەکەینەوە و
ئەوانیش دیارە بەردەوام لە بەرژەوەندی خۆیانا [illegible] دەکەنەوە و بە[illegible]
ڕێبازی خۆیان دەکەن و بیرو پاگەندە بڵاو دەکەنەوە . دووریش نیە [illegible]
بڵاوەکێشمان دوو چار بکەن . دیارە ئێوەش پێویستە بە شێوەیەکی شۆڕشگێڕانە
بەهۆی پاگەندەی ئازادی دەربڕینی بیرو ڕا بکەن .. سەربەستی هەڵبژاردنی ڕێبازی بڵاو
بکەنەوە ، بەڵام لە هەمان کاتدا [illegible] ناسکە و ئاڵۆزە ، بگرە
[illegible] ئیشتیغالی [illegible] سازە سەبارەت بە [illegible] .. بۆیە
[illegible] جیاوازی لەبەرچاو بگرن و هەر ئەوە بکەن [illegible]
[illegible] ئازادی [illegible] .. ئێمە جیا کردنەوەی [illegible]
نیە .. ئەم خاڵە زۆر گرنگە کە ئەوەندەی هەموو جۆرێکی خۆمان بە [illegible]
دەر ئەخەین و ئەیچەسپێنین .. کە گرووپەکانی سیاسی ڕوونی خۆمان
ڕوون ئەکەینەوە ، کە ئەوەندەی لەم [illegible] ئەوان دەر
ئەکەون . ئینجا [illegible] دێتە کایە . دیارە [illegible] و [illegible] هێزی
[illegible] لەم [illegible] [illegible] . سەرەتا ئێمە [illegible]
دەتوانین ئازادی دروست کردنی ڕێکخستن [illegible] و چاودێری [illegible]
بکەین .. دیارە دوا بڕیاریش [illegible] ئەم [illegible] و بۆچوونانە نیە .. بەڵکو
[illegible] گفتوگۆی فراوانی هەموو هاوڕێیانە کە وا ئەکەین کە [illegible]
[illegible] سازی بەدەین و بیگرین و تەواوی مەسەلەکان یەکلایی بکەینەوە

هیوا دارین بە [illegible] بەشوێن کار ، بکەونە [illegible] و
موناقەشە ، بکەونە بیرو پاگەندەی شۆڕشگێڕانە کە بتوانین [illegible] ئەو
[illegible] گفتوگۆ [illegible] و بیرو پاگەندە [illegible] [illegible] . هەموو
ئەرکی [illegible] لە [illegible] .

ئەڵقەی ناوەندی
[illegible]
١٢/١٠/١٩٨٥
[illegible]

تێبینی : هیوا دارین لەگەڵ ئەوەدا
ئەرکەکانی ئاڵای شۆڕشدا بکەونە
[illegible] و [illegible] [illegible] [illegible] هەڵوێستە
[illegible] .

هاوڕێیانی ئەڵمانی ژمارە -١- ی یەکێتی قوتابیان

سڵاوی کۆمۆنیستانەی گەرم

بە هیوای سەرکەوتنتان

چەند رۆژێك پێشتر لە رۆژنامەی سیاسی نەهتاو چینییەکان خوێندمەوە
کردنەوە جیابوونەوەی ئەندامی سیاسی خەڵکی لەگەڵ
گەلەکەی ... ئاگادارمان کردەوە.

ئێستاش چەند رۆژێك دەبێ ئەو چوار خانە سیاسییە گرنگە
چاپ نەکراوە دانیشتن بە رێکی. ئێمە لێیان خوێندەوە.
سەرەڕای ... کارەکانی ئێوە بە ئەنجام کردنی هەڵبژاردن
شۆڕش بەرامبەر بە چینیەکان ... کردن لەگەڵ بەڕێوەبەرەکانمان
چیانە کێشانی شۆڕشگێری پێشووی هەڵبژاردنمان بۆ
سەرکەوتنی پلانەکانمان لەم ... ئاسانکاری بە ڕێبەری دانانەوەی
پەیوەندی ... بە چینی کرێکار لەگەڵ ... کردنەوەی پلانی
شۆڕش ئەنجامدانی بەرامبەر بە سەر کردنی رەوشی شۆڕش
بێگومان کەشتیی بە هێزی ئەم هەنگاوە سیاسییە ئێمە گەرمە
خزمەت بە بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانە گەلەکەمان و
... بەرپا بوونی شۆڕش ئامادە خەبات گیرگرتنی ...

هەندێ لە نێردراوانی چینی دڵ و بەرژەوەندی بۆرکە نیلی ، تێدەکۆشن بە
پەرەپێکردنی ناپەتی دەکەن ، لە هەندێ شوێن خەڵکی چەواشە دەکەن ،
ئێستا لە سەرتاسەری ناوچەکان ، هەرچەند سەرۆک و جلەکانیان لەو کەر
کادرە (پ.م) ەکان گەڕانیان لێدەکەن هەمیشە ئێمەش بانگیان دەکەین و
داوای هەڵوێستی خەباتکردنیان لێدەکەین ، بگەشتە
ئێستا [illegible] دیان چەواشە کردووە دەیان کردووەتە رەوادیان
لای ئێمەیان کردووە .
ئەمانە بە هەڵوێستی هەڵسوکەوتیان هەوڵ دەدەن
ئێمە بکێشنە هەڵوێستێک کە دەبێتە مایەی دەیانەوێت
مەسەلەکان بە جۆرێک بێتە قەتێننەوە کە بەرەو بەرژەوەندی
خۆیان بشکێنەوە و مەسەلەکە لە بار بەرن .
ئێمە سەبارەت بە هەموو ئەو پیلانانە خۆ ئامادە کردووین
ئەوان ، پێمان وەرە و زانیاری خۆمان هەموو سەردەم
وەرگرتووین ، بەڵکو شۆڕشی سەبارەت بە هەر رێ و داوێک
چی بە چاکی دەکەین .
ئێمە هەموو ئیشێکمان لە شاخ و لە شار دەبێت دوور
سەرتە [illegible] بکەین [illegible]

[illegible]

[illegible] (ق.پ.ی) [illegible]

مقاومەت دژی فاشیزم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] دیموکراتی [illegible]

[illegible] شۆڕشگێڕانی [illegible]

[illegible]

کوردستان، کەواتە ئەم هەڵوێستەی ئێمە دەگونجێ لەگەڵ هەموو
ڕێکخراوێکی شۆڕشگێڕی کۆمۆنیستی، گەورەترین هەنگاو لەبەر ئەوان
دروست کردووە و گەشەکردنی ئێمە بە ئەوان و ناسینکردنی خەڵکیان
دەزانن.

دەبێت باش لە ڕاستییەکە بگەین و چ جارێ لەبەر حەقیقەت بگەڕێین
کە مەترسیان ئێمە هەڵگری ئاڵای ئاشتی و یەکێتی و، ترسانی دیموکراسیانە
هەموو خەڵکی لە بیر هێنان هەتا سەر بە هەموو دیموکراتی داوێنی سیاسەتی
لە بیر هێنانی بە گشتی و لە بیر هێنانی ڕاپەڕینی شەڕی خەڵکی کورد
دژی هەموو خەڵکی دیموکراتیش و ڕێکخراوی کۆمۆنیستی بە
هەموویان تێکۆشەر، ئێمە هەموویان پێکەوە، ئامانجێکی هەرمانەو
بەرزی هەڵگرتوو تیشکی ڕێگای دیموکراتی و سۆسیالیزم و کۆمۆنیزم،
هەروەها دوژمنانی چینایەتی و فکرییان بە چەپەڵی
زانیوە، لە سەنگەری جیاوازی خۆیان لە خۆیاندا، هەر
خۆیە دەبێت سازکار و یەکبین بۆ چارەسەری فکری
چینایەتی دوژمنەکانمان و سەرکەوتنی ڕێبازەکەمان بەو
بە تاکتیکی ڕاست و دروستی سیاسی بۆ هەموو کردنی تێکۆشەری
کۆمۆنیستی و جەماوەری سەرکەوتنی پێشەوەی دەزانین کە تا
دوا هەناسە هەر باشتر چینایەتی ڕێگایان لەگەڵ دابنێین
سەبارەت بە کۆمۆنیستەکانی ئێمە کاری خۆی سازکردنی

٥

زەمینە بەستێن دەکرێت لەلایەن نەفەرێک لە زەمانێکدا زەمینەی
دیاری ئاگادارتان دەکەینەوە کە هیوادارین ئێوەش بەم خەتانەوە
سەبارەت بە بڕیاری ... لە فیکری سیاسی و ڕێکخراوەییەکان
... بەرەو ... ئاگادار بن تێبگەیەنین.

لە داهاتوودا هەر ڕووداوێکی سیاسی نوێ هەبێت
پێشەوە ئاگادارتان دەکەینەوە.

بۆ پێشەوە
بەرەو سەرکەوتن

ئەڵقەی ناوەندی تێکۆشەران

٢٤ - ١٠ - ٩٦٥

ی.ن.ك
١٣

بۆ تیپی ٢١ی سلێمانی نووسینگەی
سەرۆکی شۆڕشگێڕانە

سەربەرزتان ئاواتمانە
جاشەکانی ئاشتی هەموو چەك کران و بەڵا بەختیار لە زیندان
دایە. هەندێکیان بە ئاگاداریمان ڕایان کردوە هەموو بەرەو
چیاوەکانی لای بەڵا بەختیار و لای شێخ ... بگرن
زیندانیان بەرەو بە گرام بێ ئاگا نەکردن داوا دەکەن
بێنەوە.
هەڤاڵانی ... چەکدار ڕایان کردوە ئەوانەی خەم
... کانی خۆیان چاك بوون ... هاتنە
... لە هەر شوێنێك دەستان کەوت
بگرن یان بکوژن هەموو بەرەو دەرباز بن.
ئێستە چەکدارانی لای بەختیار ڕایان کردوە
ڕزگار چادرشین + محمد شوزعیف + سەردار ...
هەموو بەرەو ڕێگای بەرزی دەکان لیان بگرن
ئەگەر بیستی ولاتی دەرباز بن پێیان ئاگادار بن
دەبا ... هەموو چاك بەرەو ... دیار

سەرکەوتن

١٩٨٥/١١/٥

وێنە:
- نادر بەگ
- ئامادەی شۆڕش
- نێردراو سەرپەرشتی

یەکێتی

تابووری پێنجەمی فاشستەکانی ڕژێمی عێراق

لە کاتێکدا ڕژێمی ڕەگەزپەرست و فاشستی سەدامی جەلاد خوێناوی ترین تاڵاوی دڕندانەی جیهادوەتە سەر خەڵکی قارەمان وپێشمەرگەی کوردستان بەمەر لەسوتاندنی [illegible] و گەمارۆی ئابووری ئاوەگاتە گەمارۆدانی شارەکانی هەولێر و سولەیمانی وگرتنی ڕەشبگیری هەزاران خەڵکی بێ تاوان و تەعیدکردنی هەیان ڕولەی شاری سولەیمانی کە دیاردەی ڕوون وئاشکرای خوێن ڕێژی سەدامی جەلادە بۆ کوردستان و عێراق.

ئا لەم کاتە ناسکەو پڕ مەترسی یەی گەلەکەمان پیایدا تێ دەپەڕێت ئاڵای شۆڕش لەباوەڕی تەواوی بە مەسەلەی ئازادی و کاری دیموکراتی (بوەتە تەنها ڕێگە بۆ کوتایی هێنان بە شەڕی ناوخۆ) و پاراستنی شۆڕشی گەلەکەمان لە سنا وەمەو ئاشبەتاڵ [illegible] تەواوی بڵاو کراوەکانیدا بە نووسین و بە ئاگردەوە ئەوەی سوپات کردوتەوە کە دژی شەڕی کونەپەرستانەی ناوخۆیە و پشتگیری یەکخستنی هێزەکانی پێشمەرگەیە لەسەر ساحەی کوردستان و عێراقدا بۆ ئەم مەبەستەش (لە ڕووی عەسکەری یەوە) لەگەڵ لایەنەکانی جود یەکێتی کاری عەسکەری دارشت. نزیکەی بیست ڕۆژ لەمەوبەریش وەفدێکی ئاڵای شۆڕش چووە لای مەسئولەکانی یەکێتی (جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان) بۆ مەبەستی یەکخستنی کاری لەگەڵ ئەمانیش وەئەمە هەنگاوی یەکەم و لە هەنگاوی دووەمیشدا هەوڵ بدەن یەکێتی لەگەڵ جودیش ئاشت بکرێنەوە و ئازادی کاری سیاسی و پێشمەرگایی بۆ هەموو لایەکان مسۆگەر بکرێت و بەوجۆرە تەواوی هێزەکانی پێشمەرگەی کوردستان و عێراق (لەڕووی عەسکەری یەوە) یەکبخرێن دژی ڕژێمی فاشی سەدام. لەبەردەم مەسئولەکانی یەکێتیدا لە دژی مفاوەزەو لە دژی شەڕی ناوخۆو پێویستی و گرنگی یەکخستنی هێزەکانی پێشمەرگەی هەموو لایەنە شۆڕشگێڕەکان و مسۆگەرکردنی ئازادی و دیموکراتی چالاکی سیاسی و پێشمەرگەیی قسەیان لەگەڵ کرا.

جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان (پەیمانیان دا ١١ خاڵ کە نوسیتا بەشیمان بکەن بەو مەرجەی ئاڵای شۆڕش

١ ـ لەکاتی مفاوەزەی یەکێتی لەگەڵ ڕژێمی فاشیدا ئاڵای شۆڕش بە ئاشکرا دژی نەوەستێ ١

٢ ـ مەلوێستی ئاڵای شۆڕش بزانن بەرامبەر جوود.

٣ ـ ئاڵای شۆڕش لەعسکر جیا نەکاتەوە.

وەفدەکەی ئاڵای شۆڕش لەو باوەڕەیدەوە کە ڕژێمی فاشی و بورژوا کونەپەرستی شۆڤێنی و خوێن ڕێژی سەدام ناتوانێت کێشەی مافی چارەنووسی گەلی کورد چارەسەر بکات بەم یەکێتیان ڕاگەیاند

١ ـ ئێمە (ئاڵای شۆڕش) لەبەر ئەو هۆیانە دژی سەدام و مفاوەزەین لەگەڵ ئەم ڕژێمەدا بەلام ئێوە ئازادن و خۆتان بەرپرسیارن لەو کارەی دەیکەن.

٢ ـ وەفدەکە ئاگاداری ئەو مەسئولانەی یەکێتی کرد کە ئاڵای شۆڕش دژی شەڕی ناوخۆیەو بە شەڕێکی کونەپەرستانەی دەزانێت و دۆستایەتی و یەکێتی (کاری عەسکەری) لەگەڵ جود هەیەو بۆیەش هاتوون لەگەڵ یەکێتیش هەمان سیاسەت، دۆستایەتی و کاری عەسکەری پەیڕەو بکات

٣ ـ ئاگاداری یەکێتی کرا لەبەر هەل و مەرجی ئاشتی و بەرژەوەندی گەلەکەمان ڕازین (لە ئیستادا) لەعسکر جیا نەکەینەوە بە مەرجی یەکێتی دەست دریژی نەکاتە سەر هیچ جارێکیان مەسئولیش یەکێتی پەیمانیان دا دەست دریژی نەکەن. بەوجۆرە وەفدەکە گەڕایەوە.

لە کاتێکدا ئاشتی یەکانی بەعس لە سولەیمانی ئاهەنگیان بۆ ڕۆژی سەدامی جەلاد دەگێڕا و لەسەر لایەکی دیکەش ڕولەی [illegible] تەعمید کراوت مدح التجول لە سولەیمانی هەڵ دەگیرێن.

٧ مام و [illegible] لەگەڵ بەعس جەلالدا سەرکردایەتی یەکێتی [illegible] وردە بورژوازی

٢

پەیمانانەی نابوبیان پاشگەز بوونەوە و وەک تەریقی بەتووبیان سیاسەتی شەڕەنگێزانەی
کۆنەپەرستانەیان پەیرەو کرد و ئالاوی ناجوامێرانەیان کردە سەر یەکەکانی ئالای شۆڕش
لە (تکیە و مالۆمە و هەولێر) بوسەر ... هاوڕێ پێشمەرگەکانمان تێدا ... کە جەماوەری
کوردستان باسی دەیان ناسن و دەزانن کە بەکەم دەستەو ناوەڕۆکی هەڵگیرسانەوەی شۆڕش
ئەمجارەی گەلەکەمان بوون بە حوکمی بڕوا نەبوونی ئالای شۆڕش بە شەڕی ناوخۆ و بۆ
ئەوەی خوێنی پێشمەرگە نەڕژێ لە شەڕێکی لاوەکی دا پێشمەرگەکانی ئالای شۆڕش لەو
شوێنانەدا چەکەکانیان تەسلیم بە جەماعەتی یەکێتی کردو گیران .
خەڵکی زەحمەتکێش و قارەمانی کوردستان
هێزە ئۆپۆزیسیونەکانی کوردستان و عێراق
ئێمە لە کاتێکدا سووربوونی خۆمان دەردەبڕین لە سەر ڕێبازی سەربەخۆی پرۆلیتاریا و شۆڕشگێر
و گرتنەبەری سیاسەتی کۆتایی هێنان بە شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ کە یەکێ
داوای ئازاد کردنی ئازادی
ئاگر خۆشکەریتی
کاری سیاسی و پێشمەرگایەتی دەکەین هەروا لە هەموو جەماوەری کوردستان و هەموو لایەنە
ئۆپۆزیسیونەکانی کوردستان و عێراقیش. دەکەین و بێزاری خۆیان دەربڕن بەرامبەر
ڕەفتاری کۆنەپەرست و شەڕەنگێزانەی یەکێتی . داوای ئازادی دیموکراسییەی کاری سیاسی و
عەسکەری بکەن کە تەنها ڕێگایە بۆ کۆتایی هێنان بە شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ هەروا ی
بەربانی ئەو پێشمەرگە قارەمانانە بکەن کە گیراون لای یەکێتیەوە هیچ تاوانێکیان نیە تەنها لەبەر
ئەوەی لە پێڕەو باوەڕی پرۆلیتاریاوە سەرچاوەیان گرتووە و بڕوایان بە ڕزگاری سەرمایە
داری جەلالییەکان نیە و هاوڕێ سەوتا و ... و شەڕی ناوخۆن و زیندوو کەرەوەی ڕێبازی
پرۆلیتاری پێشمەنگانی ئارام و ... و جەعفەرو تەنوەرو سیروان و فاتح و تەواوی
پێشمەنگانی زەحمەتکێشی کوردستانن .
ئێمە یەکێتییەکان ئاگاداری مەسئولەکانی یەکێتی دەکەینەوە کە ڕێگای عەقل و بەرژەوەندی
گەل بگرنەبەر و ئەو پێشمەرگەو گیراوانەی ئالای شۆڕش بەربدەن و واز لە سیاسەتی شەڕی
کۆنەپەرستانەیان بهێنن . لە هەمان کاتدا بەرپرسیاریان دەکەین لە هەر دڵۆپە
خوێنێک کە بەتیجەی هاوڕێیەکانمان بڕژێت و ئوبالی ئەوەش دەکەوێتە ئەستۆی
مەسئولەکانی یەکێتی .

ڕ..... وا بیست شەڕی کۆنەپەرستانەی ناوخۆ
بۆ ئازادی و دیموکراتی
دەزگاو ... ئالای کرێکاران و زەحمەتکێشان
سەرکەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێرانەی گەلەکەمان

ئاڵای شۆڕش

١٩٨٥/١١/٥

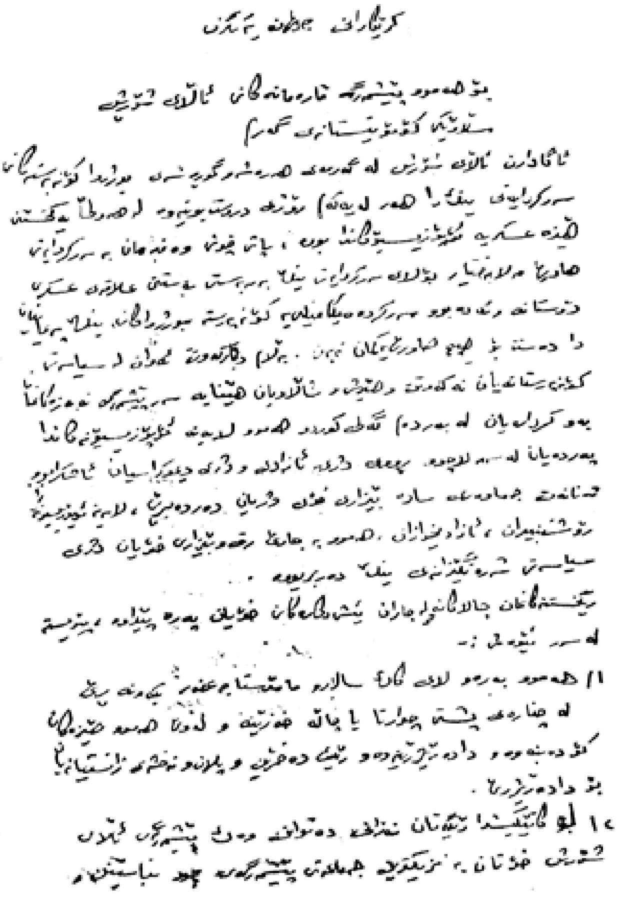

کرێکارانی جیهان یەکگرن

بۆ هەموو پێشمەرگە قارەمانەکانی ئاڵای شۆڕش

سڵاوێکی کۆمۆنیستانەی گەرم

[illegible]

١٢ [illegible]

[illegible]

ئاڵای شۆڕش

١٩٨٤/١١/١٠

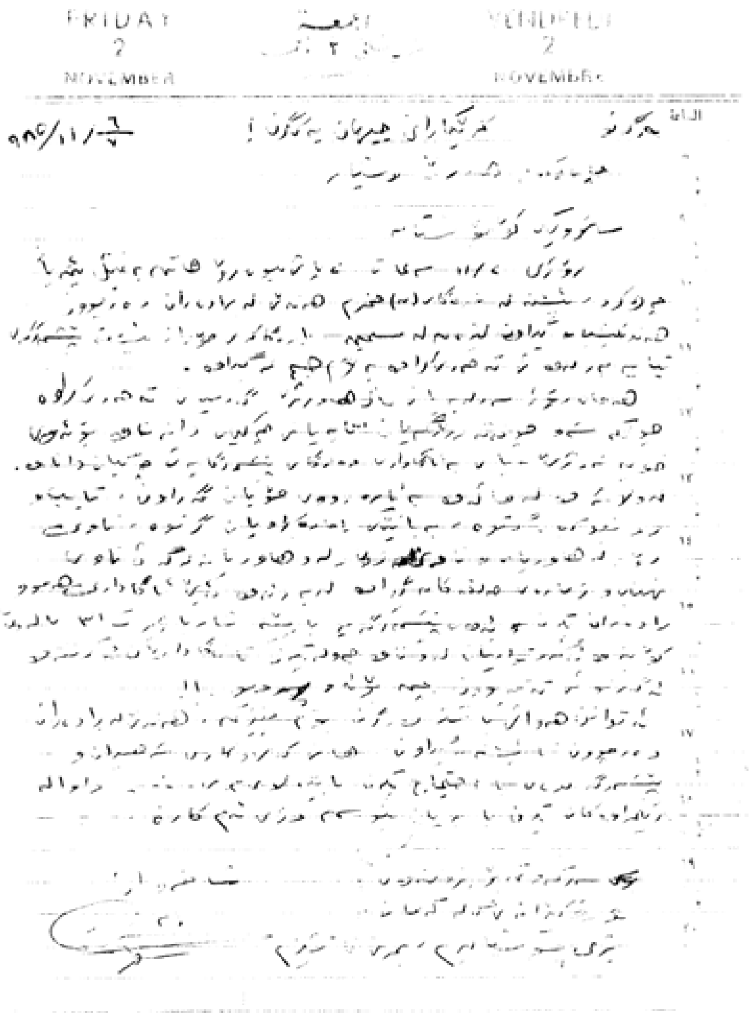
FRIDAY
2
NOVEMBER
2
NOVEMBER

هاوڕێیانی بەڕێز و خۆشەویستم کاکە [illegible]

هەموو کاتێکتان باش

هیوادارم هەمیشە تەندروستیتان باش بێت

برایان

شەوی ٨ لەسەر ٩ی ١١ [illegible] ٨ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بەڕێز [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

هیوادارم لە هەموو [illegible]

[illegible]

[illegible]

برایانی بەڕێز [illegible]
کاک [illegible]
کاک [illegible]

سڵاوێکی گەرم

لەو دوو جارەدا کە سەردانم کردن و لەو نامەیەدا کە بۆم نووسی بوون بە ڕاستی ویستم بە جۆرێک قسە بکەم کە ئێوە ھەست بە بەرپرسیارێتی شتەکە بکەن و [illegible] [illegible]

[illegible] بڵێم [illegible] :

١. [illegible]

بوو [illegible] .

٢. ئێوە [illegible] مەحکەمە کردن و (تجریم) کردن [illegible] [illegible] ... [illegible] (خائین) حوکم دراون [illegible]

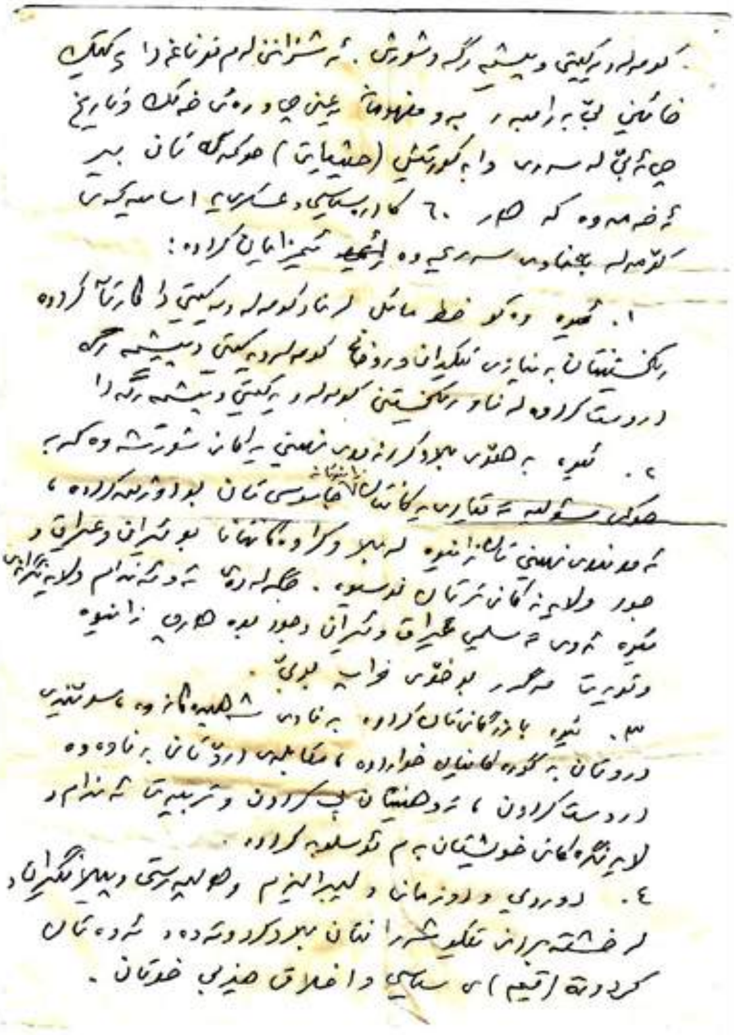

برای بەڕێزم کاک بەختیار

سڵاوێکی گەرم

هیوام خۆشی تانە

کاکە ! ئەوە خۆم بێزار نەکرابێتەوە ، بەڵام وا بڕیارمدا لە جیاتی
هەر ستێکیانمان بە قسەکەوە بێت ئەوەی ئێوەیش لە ناو خۆتانەدا مشاوەرە
بکەن ، هەروەکو برایەک ئەمە تکایە لە خۆت و هەردوو برادەرەکەی ترش
هەر یەکە نامەکە بەم جۆرە بێت :

١. عەفوی ئێمە خۆتان ئەزانن بۆکێیە ئەنێرن و بە ناوی چی یەوە
ئەینوسن چونکە سەرپەرەشتیەکی خۆتان ئەگەڵی ناوەندی
نوسراوانی بێ و بەرگەدارانیشی بنووسن .

٢. ناوەرۆکی ئەم شتانە تێدا بێت :

أ. کە ئێوە وازتان لەڕاون هێناوە ،
ب. هۆی وازهێنانەکەتان چی بوە ، بەجیاکی ئەزانم هەموو
شێوەی تێکدانی خۆتان وهەموو قوربانی ئەشکیانی خەباتی
ئەگەر تەنها تەنیا باس بکەن و رەچاو بکەن
ج. نەخشەیەکی دڕێژ بۆ هۆیەکانی وازهێنانەکە ، خاڵەکانی
بەوێن و جیاکان معقول بێ و روکەشیش نەبێ .
د. هەڵوێستی ئێستاتان لە ئاگاداری ئەشتیاند شۆرشە کە

دیاری نەکرێ و دەوڵەتی ئێوە بەرەوە وەک کۆمەڵێکی نیشتمانیی [illegible]
مارکسیستیی ڕاستەقینە ئەبێ کوردستان و دوستانەی بە حەقیقی بکات یا
دواکەوتانەیی دەرگا [illegible] .
٥. [illegible] کوردستان خۆیان لە مجادلات سالار و عبدالعزیز و [illegible]
دەکانیان بیەش [illegible] بە پاکی بوون دەکانەکانی دەوڵەت و حزبەکانی لە
یەکێتی .
٦. هەڵوێستی ئێمە تاکید لەسەر [illegible] ئوسلوبێکی کە پێی دەڵێن (تسلسل) و
لە [illegible] ماکسیم را بە (شێنیە رژیم) کە بە زۆری بزووتنەوەکان
کردوویانە [illegible] (تسلسل) و
هیچ ئێوە (تسلسل) ی تێکراوە ، ئێمە وەکو [illegible] و
[illegible] وەکو أخلاقی سیاسی
٣. سەبارەت بە تەفصیلاتی داواکە لە [illegible] وەکو [illegible]
[illegible] کوردستانی خۆیاندا [illegible]
[illegible] لە خۆیان و لە [illegible]
[illegible] .
٤. [illegible] و [illegible] سیاسی و
[illegible] باشترە . وە [illegible]
[illegible] باشترە .
٥. لە [illegible] دووبارە [illegible] کارە [illegible]
شۆڕش [illegible]
[illegible]
[illegible] شۆڕش
دووبارە [illegible]

بەڕێز — مەکتەبی سیاسی

یەکێتی نیشتمانی کوردستان — [illegible]

[illegible]

١- [illegible]

٢- [illegible]

[illegible]

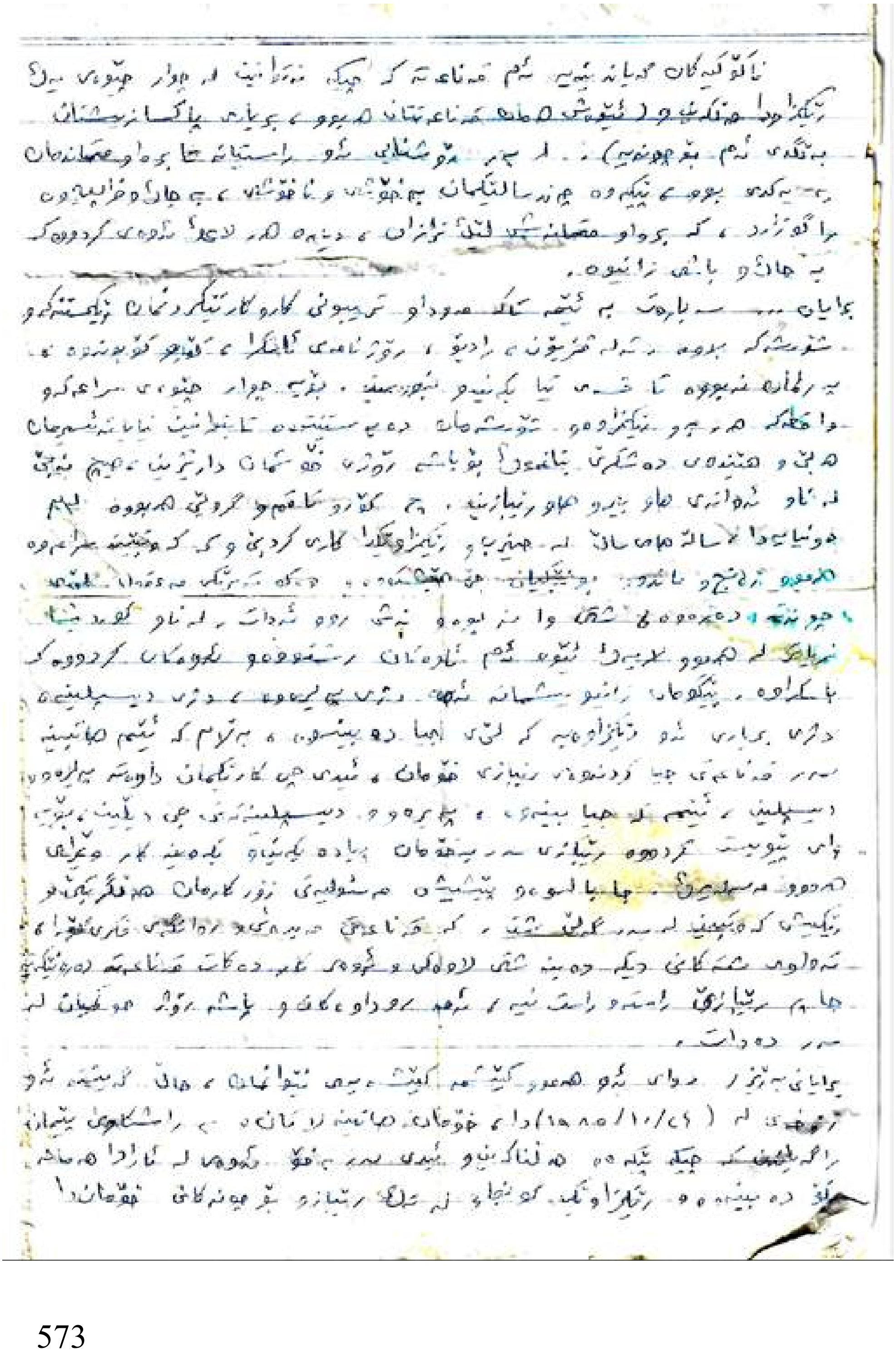

[illegible]

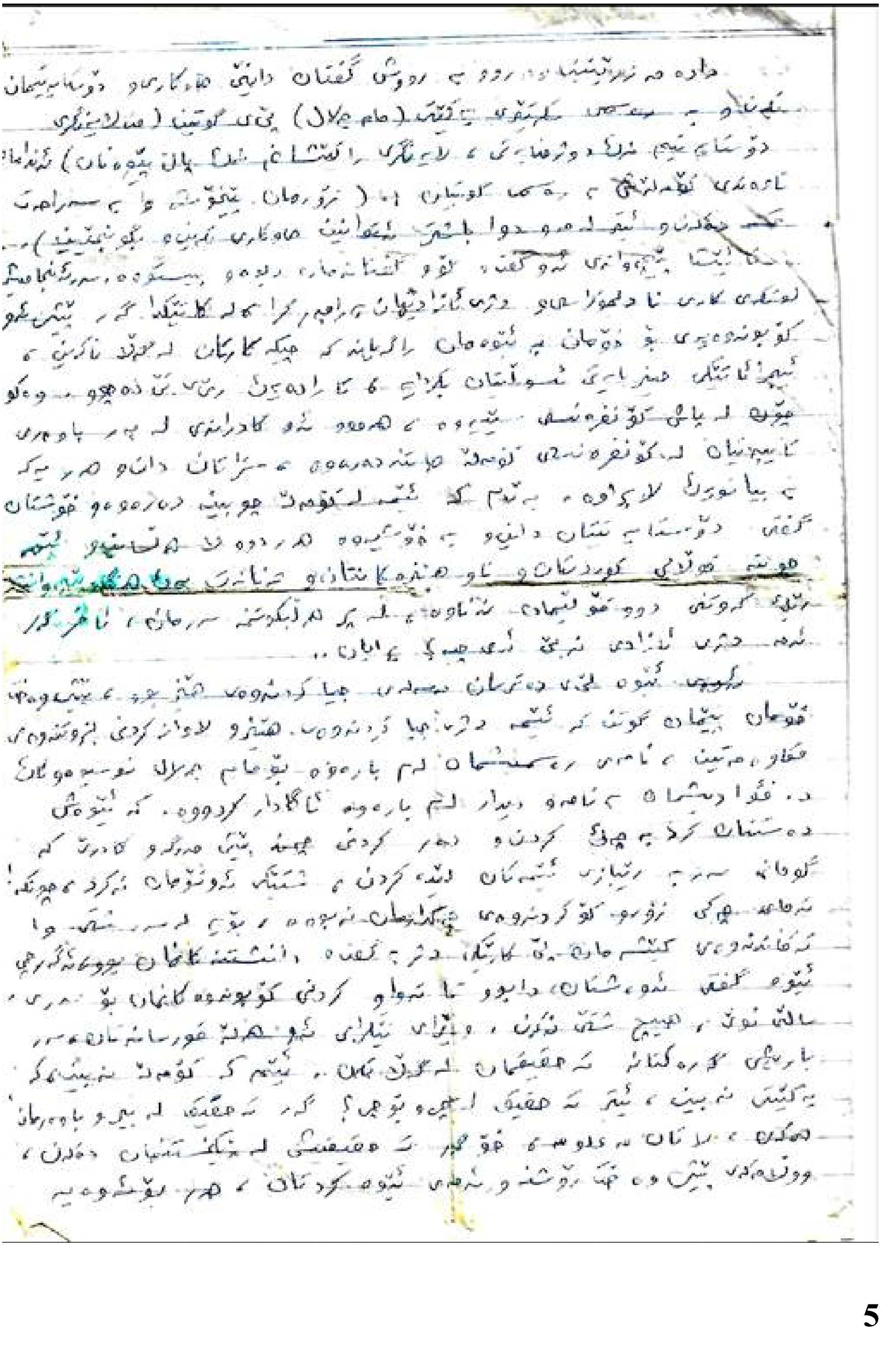

ئەو ڕێککەوتنەی هیوامان بوو بە دوالی نزیکی ، ئێوە تەنیا هیچ [illegible]
بووە و هەیە لە باشی ئێوەی ئەم [illegible] دڵنیابن کە ڕووداوەکانی ناکۆکییەکان
چارە نووسیان دەکات کوێ و نێوانیان چی بە سەر دەهات بۆیە [illegible]
[illegible] و [illegible] هەبوو دڵنیایان بکات [illegible] ڕێکەی [illegible]
کردنی دیموکراسی ، دەزانین [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
دەبێ [illegible] بە [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
چارە سەری سیاسیانەشی هەبێ . ئێمە [illegible] [illegible] بادەرمان بە [illegible]
[illegible] لە [illegible] و [illegible] ناترسینە دیارە [illegible]
بووە ، [illegible] بۆ [illegible] ناو [illegible] بکێشن و [illegible] [illegible]
[illegible] سەر شانی خۆمان ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] دەکەنەوە ئەم کردەوانەتان [illegible] [illegible] [illegible] لە [illegible]
[illegible] [illegible] دیارە [illegible] کاری [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] و [illegible] هەروایە .
[illegible] [illegible] و [illegible] [illegible] لە ناو بردنی
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] دەکەن [illegible] لە [illegible] ([illegible] [illegible])
لە [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لە [illegible] [illegible]
دەقی ئەم [illegible] [illegible] لە [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

بژی ئازادی و دیموکراسی

سەرکەوی بۆ ئاشتی و [illegible] و [illegible]

[illegible]
[illegible]
١٩٨٥/١٢/

[illegible] :

١- [illegible] [illegible] [illegible]
٢- [illegible] [illegible] [illegible] دیموکراتی [illegible]
٣- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
٤- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
٥- [illegible] [illegible] [illegible] کوردستان

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] لە ئازادی و دیموکراسی و
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .

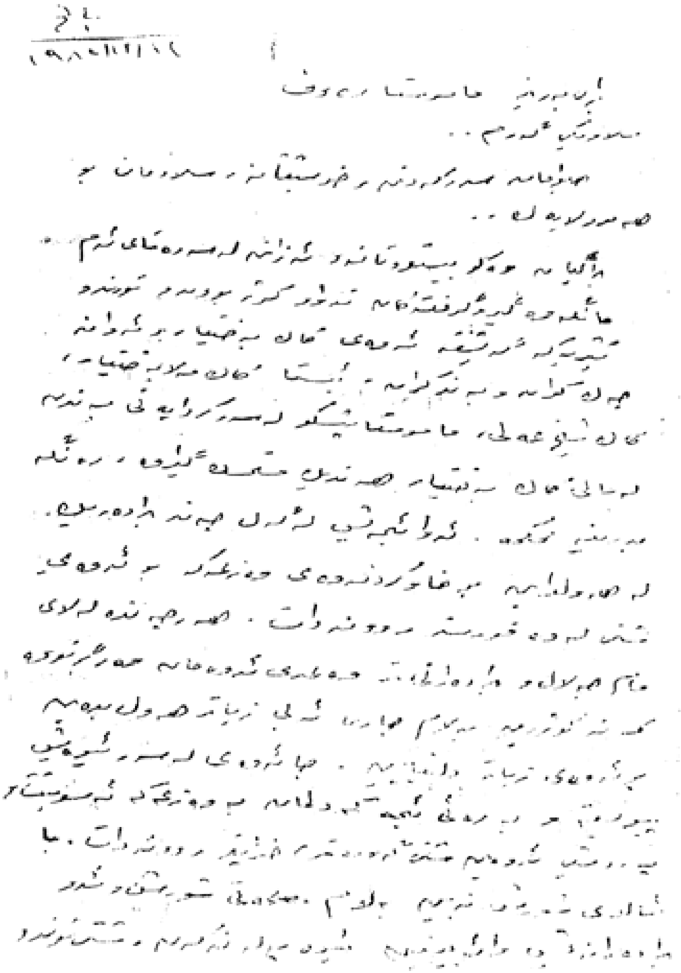

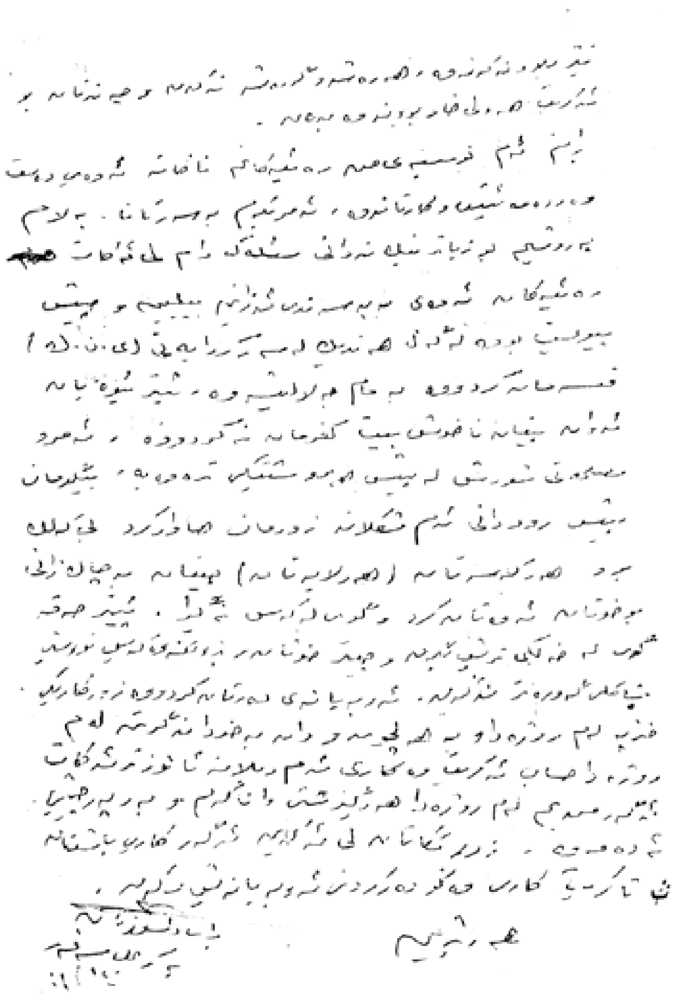

[illegible]

٩٥٩ ١١ ٢٦

١

هاوڕێ فرشتە وەسیفێ حاجی سالار

سڵاوێکی گەرم :

کاکە شیان منە ئەو نامەیە دوەکەم زانیتت - بەڵام ئەو نامەیەم
بە دوای ئەوە بوو کە ئەو نامەیە لە میراو جێستم کاك لە بەخشیدا و
هەندێکیان لە برادەران گیراون لەگەڵ ئەوەشدا ئەتوانم بڵێم
لە شوێنی خۆی حاجی تۆفیق ناوبەهەر برادەرێکیان بۆ میوەوت گیراوە - هەر
تەمرینیان دە شەقیان کردووە بە ئەنتەرەوە بەسەردا گیرتیان هەندێکیان
برادەرانی ئێمە شیرەی : کاکە ئەوە زۆر چەند کراوە بە تەرمەیان
گیراوە . بابا ئەوەی چەند کراوە گیراوە هەر ئەوەیە ئەم رۆژە
کە منە ماڵم بیخۆم بەر دڵدا ببوو !

ناوی هەندێک لەوانە ئەو بوو بۆ ئەتانە - هەرچییە کاك حەمە
زیاتر لە ماڵیان بوو بە ئێمە زانیمان ناوچەیی فەرماندەی بوو
ئەوە بوو لەگەڵ کاك ئەحمەد گیراونە ٧ رۆژ لەوێ بوو
پێش بەربوون ئێمەم بەرد .

ماتۆرسیکلێتیان دەرکرد و ئەوەیانیان کرد - هەندێک بابا
دەستا بە سەرمان بوو کە منە ماڵم .

زۆرەکەس گوێیان گەیشتە لە حزب هەبوو .

کاکە بە راستی ئەوەی کاک بەختیار و ئەو برادەرانە
کردوویانە منیش بە فاتیحەی لە سەر [illegible] دەزانم [illegible]
را - چونکە خۆشی باوەڕی بە دەستەی [illegible] جوان [illegible] !
دیرە لە هەڵپەی شۆڕشگێڕی بووە . بەکورتی [illegible] خۆراک
[illegible] نیشتمان [illegible] لای خۆیان زۆر [illegible]
دەما دیار [illegible] گەیشتە زۆر بوو بووە !
بۆیە منیش [illegible] زۆر بابا [illegible] شۆڕشە
ئەگەر [illegible] برادەرێکی [illegible] چییە ؟ لە
[illegible] خۆیان بە تەمای هیچ و نامەی [illegible]
چۆن کەوتنە . . . !
ئەم قسانەی [illegible] [illegible] [illegible]
ئێمە [illegible] هیچ نەبێ بانگە ڕاکەینە سەر ئەو برادەرانە و
[illegible] بنێرین [illegible] چونکە [illegible] هەموویان ،

دەگەن و پێکیشمان دەکەویت و سێمینش لەسەر زۆر ٢
وێنە لەوان نە بەستەنێ ئامادیان بەسەرەهات .

هەمان رێزی بەپەلم دواسێگەینا بابا طاهر لەگەڵ دوو
پێشمەرگەدا بە بیانوی ئەوانەی عێشنانە کاتەیە ٣١و
سەفەری ٢٧ هەرەکەم ئەوەشە و بەهەسوو قاچاخە
رێدا چێتی ئەوانەی سەفەری ٢٧ بە رێشا فەرس دیکەیترا ئا
زۆر نابا وانە هەشتنانەزم عەشقە رەئیلە قەیکا نانە
زۆر بە بابشادەرەدەکەویت کە ئەمریان تێوهاغرە ئنجاکا
ئەمان و بەموارد عەشقەو پێشمەرگەکانە بەکەن کەبەناو
یەکیتی هە بەرەهە ئێران دەرچوابەهە ئارەسانە
بەسەر مانە هەنەتالە لێپرسراوانی یەکیتی ئاگەدار بو
نامە پارتی :
بەکورتی ئێمە تێکیانی ئێران و دەرخستنە - یەکتی ئێم
لێپرسراوەکانیان ئەنازانم ناوی چاوەرو دەکەویت
ئەم مەسەلەیە مان لە مەشرەفە ئەم لە ... هەر ئەگەرەوە

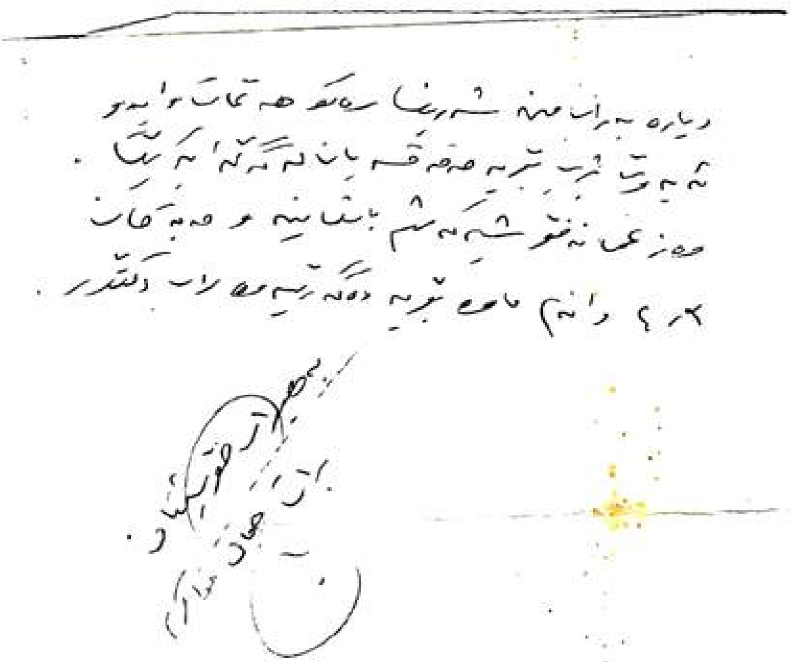

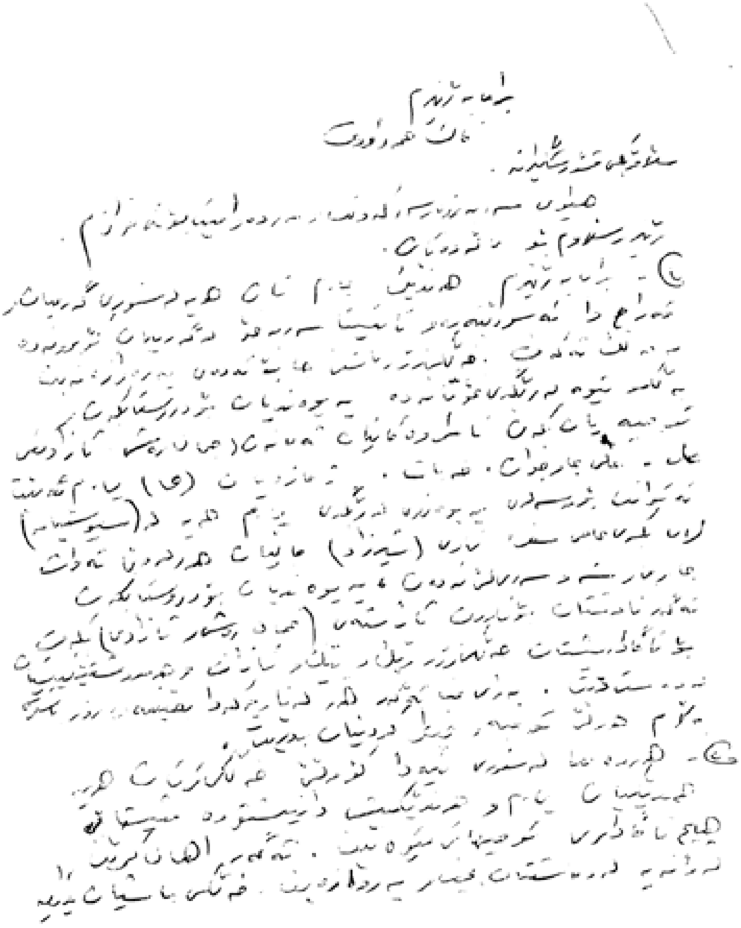

کرێکارانی جیهان یەکگرن!

بەرگەلو

١٩٨٥/١١/١٨

هاوڕێیانی تێکۆشەر عماد و ڕووناک

باشترین سڵاوی کۆمۆنیستانە بۆ خۆتان و هەموو هاوڕێیانی تێکڕا
خۆتان چاک دەزانن کە لە هەموو کۆمۆنیستەکانی جیهان و تێکۆشەرەکان ئاشکرایە
لە مێژووی پڕ شانازی و سەروەری بزووتنەوەی کۆمۆنیستی و چینایەتی کرێکارانی
جیهان بە خوێنی دەیان هەزارەها کۆمۆنیست و شۆڕشگێڕی ڕاستەقینە
ئەم ڕاستییە ... سۆشیالیستیە لە سەر لاپەڕەکانی مێژووی هەمیشە
ئەبات ... دروستبوە و ئەو کاروانەش هەر لە بەردەوامە.
تا ئیمپریالیزم و ... سەرمایەداری لەم سەرزەمینەدا دەگرێتەبەر ...
... بەهای خۆی بدات دیارە ... و سەرکوت کردن و
گرتن و ... زیندان و ... بۆرژوای سەرمایەداری هەر
بەردەوام و هەمیشە بۆرژواکان بۆ ... لە بزووتنەوەی کۆمۆنیستی
هەزاران ... تا ئەو کارە ... کرێکاران
خۆیان ... بەرە ... خەبات ...
تا ... دا ... هەر ...
... لە خۆمان ... هەر ... بە ...
بیلان و ... بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ...
... هەموو ... تێکۆشەر ... کانی و
... وڵاتی خۆمان و ... گەیشتە.
... ئەوان ... ناتوانن
بە ... و ... بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ... کارێک
... مێژوو ...
... مێژوو ... لە ... بگرن لە ...
بۆ نەوەکانی داهاتووی دەنووسن.

هاوڕێیان ڕاستە ئێمە لەوانەیە لەڕووی عەسکەرییەوە تووشی شکستێکی
گەورە بووبین بەڵام بەشانازییەوە دەڵێم لەڕووی سیاسییەوە گەورە و ماین
بردمانەوە . وە کە ئاگادارم کە هەمووتان کوردستان بەتایبەتی تێکۆشەرە
وەسێکییەکان لەم ڕووداوە مێژووییەدا هەمووی ئاشکرا دەبن کە ئەمەش بۆخۆی
دەستکەوتێکی گەورەیە لەم حاڵەتدا تاکتیکردنەوەی گەلەکەمیش بۆ ئەوەی بێگومان
بیانەبۆ خەباتی لەم دواییە هاوڕێیانمان .

ئاگادارم هاوڕێیانی ناوخۆ هەڵوێستی سیاسیان ناوە بۆ ساڵێکی ئەردی
ئەوەی بەیەکەمیان کردنەوەی ئەوەکەیە کە ڕۆژی هێرش و بەلاماری ناپاکانەو
ناجوانمێرانەی دوژمنەکانمان هاتە سەرمان ، دەبێ زۆر لەجاران
زیاتر هوشیارتر بین تر لەسەر ڕەفتاری خۆمان بڕۆین دڵنیاین ئەم ڕووداوەش
هەروەکو ڕووداوەکانی پێشووی مێژووی گەلەکەمان زۆر ناخایەنێ ئەبا مەگەر
زۆر بەشێکی ئەوێ بۆ زۆربوونەوەی کۆمەڵایەتی بەتایبەتی و زۆربوونەوەی شۆڕشگێڕانی
گەلەکەمان بگەیەنێت . وە ئەم ڕووداوە دڵنیام کە خاڵێکی گۆڕانکاری لە
مێژووی بزووتنەوەی ڕزگاریخوازی گەلەکەمان کوردستان و عیراق و ناوچەکەدا
لە هەموو حاڵێکدا بەڕێوەبەری کارە ناجوانمێرانەو ساختەکانی [illegible] گەورەکان
بۆ هەموولایەک ئاشکرا دەکەین .

حیزبەکەم ئاگاداری برادەرانم ئەکەن کە ئاگادارن .

١ - ئەوەیە ئاگاداری بکەن کە بە پاڵپشتی لەسەر ئەم مەسەلەیە دەکرێ
٢ - هۆیەکە [illegible] احتجاج بدەن بە نێوان و هەموو هێزە سیاسییەکانی
کوردستان و ناوچەکە و جیهانییەکان
٣ - برادەران ناوخۆ بەشەکەی هەموو ئاگاداری هەیە و ئەوانەی ناو
ناوچە ئاگادار بکەن کە لە ناوخۆ ئەوانیش هەوڵ بدەن
بە نێوان و هێزە سیاسییەکان وەک تا بتوانن بەرەو دەرگا و جیهانیش
جیهانییەکانیش .

ئەوەی لەسەر ئەوە بکەن کە ئێمە لەسەر ئەوەی دەبێ داوای دیموکراتی بکەین

١

تاوانێكی گەورەتری سەرانی یەكێتی نیشتمانی

ماوەی چەندین ساڵە ، ئاڵۆزی و ململانێی لەناو یەكێتی نیشتمانی كوردستاندا ، لەنێوان دوو ئەتباری جیاواز لە رووی فكری و سیاسییەوە بەردەوامە ·

ئێمە وەك ئەتبارێكی شۆڕشگێڕ و چەپ لەناو (ی · ن)دا خەباتی خۆمان دژی ئەتباری راستڕەو و سازشكار درێژە پێداوە ·

[illegible]

مانگیشە گیلارێكەی (تورمك) جیرەها ڕێڕ و بەزڕوكمان دەو بلاوكراوە ... جی ئەمانزانی زەمینەی سایكۆلۆجیی
ئەمر و پەلامار و تیرۆر سازكرا ... لە ژمارەی (٧ ، ٨) ی مانگی تەمموز و
تایی ١٩٨٥ ی (ڕیبازی نوێ) ئێمەدا ، راستەوخۆ هاواری شەڕەنگێزانە ... برد وتە سەریان و جیرەها بوختسان و
جنێوی بورژوازیانەی پڕ لە هەڵبەستیان ، و بێ داوێن ، بێ پەردە هەرێش ... ڕشتنمان لێ ئەكات) • ٢

سەرەرای ئەو هەمور هەڕەشە و ئەو هەموو هێرشە ئیهلامیە ودەرو و پڕ ... لە مانگی پێشو هاوڕێی تێكۆشەر
كاك مەلا بەختیار و چەند هاوڕێیەكی تر بە نمایندەیی ئەم ڕێكخراوە چوون ... ی سەرانی (ی.ن) و لەگەڵیاندا
كۆبوونەوە • هاوڕێیانمان بەپەڕی شەفافیەت و ڕاستگۆییەوە بۆیان ڕاگەیاندبوون كە ئەم تەیارەی ئاو (ی.ن) ئەمرو
وەك كۆمەڵێك ، كە جیاوازی فیكری و سیاسیمان لەگەڵ (ی.ن)دا هەیە و نیهائییەت وەكو ڕێكخراوێكی سەربەخۆ كار
بكەین و ئەوانیش لەسەر زەمینی ئێوە ستاندا وەك هێزێكی ئیپۆزسیۆن دەمێنی خۆیان ببینن • لەكاتێكدا
هاوڕێیانمان داوایان لێ كردبون كە بەپێچەوانەی ئەم حاڵەتە ، كیانێكی دیموكراتیانە و هەستیەتە مەسئولیەتی ئیشتانی
وەربگرن و ئاگادارێشیان كردبون كە ئێمە ئەمانەتی باشترین پەیوەندیشتان لەگەڵدا بكەین و كیانی برایەتی لە
نێوانمان ... بەهێز بكەین و پێشیان ڕاگەیاندبوون كە پەیوەندیمان لەگەڵ هێزەكانی (جود) و باقی هێزەكانی
ئیپۆزسیۆندا هەیە و بڕوامان وایە كە ئەبێت لە پێناوی خەبات بۆ ڕوخاندنی ڕژێم و هێنانەدی دیموكراتیەت بۆ
عیراق و مافەكانی گەلی كوردا ، هەولی یەكخستنی ئەم هەموو هێز و توانایانە بدرێت •

دەربارەی سەرانی (ی.ن) ، دروشمانی دیموكراتیەت و ئاشتی و یەكێتیی و ئیرهاب و فاشیەت ، وەكو پێشەی
هەمیشەییان لە فێلبازی و درۆ • لەكاتی گفتوگۆكاندا وایان خۆ نیشان داوە كە ئەو قسانەی ئێمەیان قبوڵە و
زۆریشیان پێخۆشە كە ئێوە بەم سەراحەت و شەفافەتەیە ، هەڵوێستی خۆتان بۆ ئێمە دەربڕیوە ، ئێمە ئێستا
پێكەوە ڕێككەوتنی ... ئەم حاڵەتە قبوڵ بكەین و لەمەولا هیچ ڕەفتارێك دژی ئێوە ئەكەین •

هەرپاش گەڕانەوەی هاوڕێیانمان ، سەرانی (ی.ن) بەپێی ئەو نەخشەیەی دەربارە لە دەمێكەوە ئامادەیان
كردبوو ، لاشیان ڕوون بوو كە زۆربەی پێشمەرگە ئامادە نیە بەربەرەكانی هاوڕێیانمان بووەستێتەوە ، بۆیە زۆربە نهێنی
هێزێكی چەكداری سەربەخۆیان ئامادە كردبوو • لە بەرەبەیانی ٢ / ی ئەم مانگەدا لە سەعاتی سێدا ، شالاویان ٣
بردبووە سەر بالی هاوڕێ مەلا بەختیار لە گوندی (...) ی ناوچەی قەرەداغ وگرتنی هاوڕێ ناوبراو و هاوڕێ
ماموستا ... و چەند هاوڕێیەكی تر و پەلاماردانی هەندێ كەرت و مەفرەزەی تر ، هەروەها پەلاماردانی هاوڕێیانی
... و چەند كەرت و مەفرەزەیەكی
تر كە لە ... سیاسی (ی.ن)یەوە بوون ، ... ت چەككردنی هەندێ كەس لەسەر پەیوەندی شەخسی و
یا ... ، ... سەرتیپ ... لە ناڕەزایی و ... لای ئەهالی خەلك ئاشكرایە و
... لەم شەڕەدا بەرپەند ... زیاتر لە (١٠٠) هاوڕێیان كەوتوونەتە
دەست ئەم تاقمە ... • گەلێ لە كەرت و مەفرەزەكان لەو پەلاماردانە خۆیان ڕزگاركردوە و ئێستا لە
ناوچەكاندا ئاوارەی ... هاوڕێ ... سەرتیپ
و كادرانی پێشكەوتووی سەربازی و سیاسی ... دكتۆر قادر و محمد ... ، مەلا یاسین ، ئاسو عەزیز و ...
قادر و پێشمەرگە ... جەلال محمد ... سەرتیپ ... و بەختیار محمد ... ئامر كەرت ،
شێخ ... ئامر كەرت ، شێخ محمد ... ئامر كەرت ، شێخ ... كەرت ، حاجی ڕزگار ... كەرت ،
... كەرت ، ... كەرت و دەیان پێشمەرگەی تر هەروەها كادرانی پێشكەوتوو
ماموستا ... ، دكتۆر حسین ، دكتۆر ... ، ... • تا ئێستاش سەدان پێشمەرگە لە
جێگا و ... خۆیان ماون و ... شۆڕشگێڕانەی خۆیان ئەنجام ئەدەن •

ئەی جەماوەری گەلی كوردستانی تێكۆشەر

ئەمڕۆ سەرانی (ی.ن) كە چەندین ساڵە لەژێر پەردەو دروشمی جیاوازدا شەڕی هێز و ... ئەسەر
ئەكەن و سەدان ڕۆڵەی ئەم گەلەش ... شەڕی براكوژی و لە پێناوی هەندێ دەسكەوتی شەخسی و پلە و
پایە و ... لەپێناوی ... بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلەكەمان ... ٤
شكستی ئەدەن و بزووتنەوەی جەماوەری ... و ... و جەماوەردا ... و ...
مایەی ... هەزاران ... و دانیشتوانی هەزاران ڕۆڵەی ئەم گەلە و
... لەسەر ... دیموكراتی بۆ عیراق و مافە ڕەواكانی
خەڵكی كوردستان • سەرەرای ... ، بەبێ ... كەمترین كیانی
دیموكراتی و نیشتمانپەروەری ، خۆیان ... لەگەڵ هاوڕێیانمان ئامادە ئەكەن و پەلاماریان ئەدەن •

ئەی ڕۆڵە پێشمەرگە قارەمانەكانی ... گەلەكەمان

ئێوە ... هاوڕێیانمان ئەناسن و چاك لە دلسۆزی و نیشتمانپەروەری و ئازایەتیان ئاشنان •

(٢)

ئەمڕۆ هەر هەمان هاوڕێکانی (شەهید ئارام) ، ئەو هاوڕێیانەی کە ئاڵای هەڵگیرساندنەوەی خەباتـــی چەکداریان لە ناوچەکانی کوردستاندا لەدوای ئەو هەرەسهێنانەی بەسەر گەلەکەماندا هاتبوو، لەدژی فاشستەکـــان هەڵکردەوە و سەدان داستانی قارەمانێتی و فیداکارییان لە جەرگەی خەباتدا تۆمارکردووە و دواجار ئەمانیش ئاڵاکەی دەستی شەهید ئارامی سەرکردە بەتەوژم و ئەو ڕێگەیەیان گرتەوە بەر کە بە خوێنی هاوڕێ ئارام و سەدان شەهید سوور بووە، بوونە سەرمەشقی بەجێهێنانی ئەو ڕێبازە و پاراستنی و ئازایانە وەستان بەرامبەر تەپـــــاری بۆرژوازی ڕاستڕەو و سازشکار. دەرس و پەند وەرگرتن لە تاقیکردنەوەکانی ژیان و دڵسۆزانە و شۆڕشگێڕانـــە بەرزکردنەوەی دروشمەکانی ڕووخانی فاشستەکان و یەکێتی ڕیزەکانی گەل و گیرکردنی شەڕی ناوخۆ و خەبـــات دژی سازشـــکاری.

کەچی ئێستا سەرانی (ی.ن) بێ گوێدانە عنعنەت و عورف و عادەتی کوردەواری و تۆزقاڵێک لە شەهامـــەت و وەفاداری، ناجوامێرانە دەستدرێژی ئەکەنە سەر بنەماڵەی شەهید ئارام و شەهید شەهاب و کەسانی وەکو کـــاک بەختیار و ڕیاکی شێخ جەناب و عەباسی شێخ جەناب و ئەگرن و چەکیان ئەکەن. هاوڕێ شێخ عەلی چـــەک ئەکەن و ئەگرن کە تا ئێستا بنەماڵەکەیان زیاتر لە (٧) شەهیدی بەخشیوە.

ئەم کردەوە ناجوامێرانەیە و جێبەجێکردنی کاری پا شێتانە، بێ هیچ حساب و ئیعتیبارێک، هەر ئـــەو کەسانە پێی هەڵئەستن کە بێهاوڕەت و ئیفلاسیان کردووە و لەناو دەستانی گەلی کورد و جەماوەری خەڵکدا سووک و ناپووت بوون و بەدوای ڕزگارکردنی سەری خۆیاندا ویڵن، دیاری پاکێزە و بێ ئەخلاقانەش ئەکەن و ئەیکەنـــە مەدالیەو لە بەروکی سەدامی جەللادی ئەدەن.

ئاشکرایە هاوڕێیانی ئێمە چەند کاری مەزنیان سەبارەت بە هۆشیارکردنەوەی خەڵک و پێشمەرگە کردووە چ دەورێکی قارەمانانەیان لە لەیدانی هێزەکانی ڕژێم بینیوە و چۆن جەماوەریان دژی شەڕی براکوژی و سازش هانداوە.

ڕژێمی فاشستی بەغدا و ئیمپریالیستەکان کە ئەمڕۆ لەناوچەکەدا بەکتەن شان بەشانی ئیمپریالیستی ئەمریکـی، بەرامبەر هەموو بزووتنەوەیەکی شۆڕشگێر و پێشکەوتنخواز وەستاونەتەوە و ئەرکی دژایەتی هێزە شۆڕشگێرەکانیشیـــان دراوەتە دەست جەنگاوەرەکانی خۆیان و شاڵاو و پەلاماریان بۆ ئەبەنە سەر هێزە ئەبارەکانیان و هەوڵی ئـــەوە ئەدەن ئەو بزووتنەوە فراوانەی ڕەگ و ڕیشەی لە شۆڕشی گەلی کوردا داکوتاوە لەبەینی بەرن.

ئەی پێشمەرگـــە قارەمانەکـــان .. برایانی مەسئولیەتی سیاسی و عەسکەری (ی.ن)

دەپرسینەوە ئەولێینەوە .. ئەو ساڵی ڕابەڕینە لەم بەرە ئەمەی کوردستان، لە گەرمیان لە کوێستان، ئاگری ئەم شەڕی ناوخۆ و براکوژییە بوونەدەمیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵتان، براکوژێکارتان بوونە قوربانی، سیاسەتـــی چەپەڵی براکوشتن .. ئەو ساڵی ڕابەڕینە .. دژی حیزبی شیوعی .. دژی پارتی .. دژی حیزبی سوسیالیست .. دژی پاسوک .. دژی گروپە ئیسلامییەکان .. دژی ئێران ، لە شەڕی بێ پەروا ئاوا هێی ئەوەی بچووکتریـــن و کەمترین دەستکەوتێکتان لەم شەڕانەدا بۆ هاتبێتە دی، بەڵکو زەرەری لەیداوین و دەستکەوتی گەورەی ئەوتاندوین.

با ئێستا سەرانی (ی.ن) و هەندێ مەسئولی سیاسی و عەسکەری کە تەنیا بەدوای بەرژەوەندییەکانی خۆیاندا ئەگەڕێن. ئەسەر حسابی شەڕی براکوژی هەزاران دیناریان پەیداکردووە و هەموو قیم و شەهامەتێک و داپێکـــی کوردەوارییشیان ون کردووە، ئیتر بە درۆ و نیشاڵەکانیان عەفرە ئەدەن و بۆ شەڕی هاوڕێکانتان هانتان ئەدەن، دواجاریش بەرمولای ڕژێم ئەشێننەوە و لەژێر پەردەی (بەرگری لە وڵاتدا) شەڕێکی ترتان پێ ئەکەن. چیتـــر ئەم وەزعە قبوڵ مەکەن و بەگژ ئەو تاوانانەدا بچنەوە.

ئەی هەموو حیزب و ڕێکخراوە سیاسی و پێشکەوتنخوازەکانی ناوچەکە، ئەی ڕێکخراوە فەلەستینییەکان، ئـــەی دەوڵەتان و حیزب و ڕێکخراوەکانی دۆستی شۆڕشی کورد و شۆڕشی گەلی عێراق. داواتان لێ ئەکەین دەنگتـــان بەرز بکەنەوە و داوای ڕزگاربوون و بەرەدانی هاوڕێیانمان بکەن.

ئـــەی هێزە نیشتمانپەروەرەکانـــی عێـــراق

ئەوەی سەرانی (ی.ن) جێبەجێی ئەکەن بەشێکە لە نەخشە کێشەی ڕێکخراوەکانیە و ئەم ڕووداوەش زەمینەیە بـــو هەموو ئازادیخوازەکان . چونکە ئەمیان ئەوبار و زریانە شۆڕشگێڕییەی لە سەرەی کوردستاندا هەیە بە ئیـــل و ئەلعابازی سەرانی (ی.ن) و شاوەرەیەکی ترلەناو بیبەن. پلانەکان زۆر ئاشکراو دیارن. دەنگی خۆتان بـــەرز بکەنەوە و با جارێکی تریش تاوانەکانی ئەم تاقمە بە دونیادا رابگەیەنین و جەماوەری گەلەکەمان بـــــە ئاگاتـــر بهێنینـــــەوە.

ئـــەی جەمـــاوەری خەڵکی کوردســـتان .. چیتر بێدەنگ مەبن، ئەمیـــنا باشترین ڕۆڵەی گەلەکەمـــان دەستدرێژی ئەکرێتە سەر و ئەکرێنە بارمتەی سازشێکی تر . بەرگری لە ڕۆڵەکانتان بکەن و بیانپارێزن و ڕزگاریـــان بکـــەن.

(٣)

ئەی هاوڕێیـــانی تێكۆشــەر

ئەمە یەكەمین جار نییە كە هاوڕێیانمان لەلایەن فاشستەكانی بەعسداو سەرانی (ی.ن) پەلامار ئەدرێن . تا ئێستا سەدان هاوڕێمان لەڕێگای بیروباوەڕەكانیاندا گیانی خۆیان بەخشیوە ، تا ئێستا دەیان و سەدان ئەندامان لە ماوەی چەند ساڵی رابوردودا بەر شالاوی لێدان و رفاندن و لابردن و سوتاندن هەڵبەستن و تەنانـــەت كوشتنیش لەلایەن سەرانی (ی.ن) كەوتون .

ئەو رۆژانەی سەرانی (ی.ن) لە هەندەران ژیانی خۆشیان بەسەر ئەبرد و لەناوەوەش هەندێكیان بەجێـــی بەهێشتەوەی لێدان و ئەشكەنجە لەبەردەمی پیاوەكانی رژێمدا ئەڕوخان و چۆكیان دائەدا كە بەرئەبوون وێنـــەی (سەدامیان بەرز ئەكردەوە و ستایشیان بە ژیانی شاگردەكەی هیتلەردا ئەوت) . ئەوكاتە شەهید ئارامـــی سەركردە و ئەم هاوڕێیانە ئازایانە لەو هەلومەرجە دژوارو سەختەدا هاتنە مەیدان و بێ گوێدانە هیچ ، بەدڵێكـــی پۆلایینەوە بەگژ فاشستەكاندا چونەوە .

ئەمـــڕوش لەم هەلومەرجەدا ؛ لەكاتێكدا كە بزوتنەوەی رزگاریخوازی گەلی كورد و بزوتنەوەی نیشتمانی دیموكراتی عیراق پێیدا تێدەپەڕێ و پێی ناوەتە قۆناغێكی لەبارتر و هەنگاوی مەزنی بۆ پێشەوە ناوە . لە هەمان كاتـــــدا ڕێكخراوەكەمان توانیویەتی باشترین پەیوەندی بە دەوڵەتانی دۆستی گەلی عیراق و گەلی كوردەوە ببەستـــێ و پەیوەندی لەگەڵ دەیان ڕێكخراوی عەرەبی و جیهانی و پەیوەندی توند وتۆڵ بە ئۆپۆزسیۆنی عیراقی و ئەمڕۆ لـــە ساحەكەشدا پەیوەندی بەهێز بە بەرەی (جود) ی دۆست و هاوسەنگەرەوە دروست بكات . سەرەرای ئـــەو هەموو ڕێكخستن و كارە جەماوەریانە و بوونی هێزێكی پێشمەرگەی بەتوانا و بیروباوەڕ و ، بوونی دەیان كـــادری عەسكەری و سیاسی هوشیار . هەر بۆیە ئەو دەستە رێبەرەی گرایە سەر هاوڕێیانمان ناتوانێت تۆزقاڵێك لـــەو ورە و هیممەتی هاوڕێیانی ئارام كەم بكاتەوە و بچوكترین سازشیان پێ بكات .

هاوڕێی ئەنجومەنتـــان .. بە خوێنسارد بوونەوە بەهێوری ئەم روداوە بچن و نابێ ئەو كارە شێتگیرانەی سەرانـــی (ی.ن) ، ئێمەش بخاتە ئاستی ئەوانەوە و بتوانێت بەرنامە و ئەندێشەی كاری خۆمان تێك بداتەوە . ریزەكانتـــان پتەوتر بكەن ، پەیڕەو بەهێزتر بپارێزن و فەرمانەكانی خۆتان بەجێ بگەیەنن .

ئەم بەم بۆنەیەشەوە بۆ جەماوەری كورد و هەموو جەماوەری عیراق و هەموو هێزە سیاسیەكانی ناوەوە و دەرەوەی ولات رائەگەیەنین كە ئەمە بە تەواوی لە (ی.ن) جیابینەوە و سەربەخۆیانـــە كاری شۆڕشگێرانـــەی خۆیـــان ئەكەین و لەسەر ڕێبازەكانی ئەرێیەمان كە ئەمانە لەبەرانبەری ڕوخانی رژێم و هێنانەدی رژێمێكـــی دیموكراتی شۆڕشگێر و هەمـــوو دانانی گەلـــی كورد و یەكێتی ریزەكانی گەل و گیرگرتنی شـــەڕی ناوخۆ رێگە ئەدەین .

ئاڵای شۆڕش / كوردستانی عیراق
١٨ ی تشرینی دووەم ١٩٨٥

(١)

بۆ كۆمیتەی سەرپەرشتی . . . .

پاش سڵاو . . .

پاش ئەو هەموو ماملاقاو رەفتارە دژایەتیانەی بەشوومان لەناو خۆیەوەدا و دوائیتش [illegible]

تا ئێستا ئاشنایەتیمان [illegible] كە دەمانەوێ بەرامبەر كۆمەڵەوە [illegible] كە خۆمان لە خۆ [illegible]

تاشتی و جیابوونەوەمانە لە كۆمەڵەوە [illegible] ئێستە [illegible] كە هەموو رەفتارە

ناراستەكانی بەشوومان تا كۆمەڵەمانە [illegible] ئەم دووایەشمان ئازادیمان و تاڵی

بڵاوكردنەوە [illegible] بەرامبەر [illegible] و [illegible] كوردستان و شۆرشمان [illegible]

خوازیارین لە كۆمەڵە و كۆمەڵەوە [illegible] بۆیە بڕیارمانداوە كە چیتر لەمەودوا لەگەڵ

ئێوەدا كارنەكەین [illegible] سیاسەت [illegible] و هەموو [illegible] خۆمان لەگەڵتاندا [illegible]

[illegible] و خۆ [illegible] سیاسی [illegible] . .

م . . . . تا ئێستا [illegible] زۆری بوو [illegible] رسالە و [illegible]

[illegible] و [illegible] بۆیە پێشكەش [illegible] . . . . . [illegible]

[illegible] شۆرشگێرانە [illegible] كوردستان [illegible]

[illegible] . . . .

لە [illegible] [illegible] . . .

[illegible] شۆرشگێری [illegible] .

بۆیە لە [illegible] . . . .

ك- ئاگادارتان [illegible] چونكە (متصل) تاراتێكی [illegible] سیاسی بوو بەرامبەر [illegible]

كارێكی تایبەتی بوو، وە زیانی بۆ هەردوولا بوو . . - - - - -

هـ- بۆیە رامان وایە گوێ بگرن كە دژی [illegible] وە [illegible] و

[illegible] تاراتی دەزانن وە [illegible] - - - - -

برایانی خۆشەویست كاك رەزا

كاك شێخ عومەری

كاك [illegible]

سڵاو

برایانی بەڕێز سڵاو [illegible] كردنی [illegible] چارەی [illegible] و

گوڕینی [illegible] لەم [illegible] دا [illegible] لە،

[illegible] ناوی كەم.

ب- [illegible] لە [illegible] م . ١ . ٦ . ٤ . هـ [illegible]

[illegible] ناردیاندا.

[illegible]

برایم

١/٧

یەكیەتیی نیشتمانیی كوردستان
دەزگای ڕێكخەرایەتی

ژمارە / ح ن /
ڕۆژ ٢٢ / ١١ / ١٩٨٥

بۆ / هەڵبەندی یەكی بەڕێز

سڵاوێكی شۆڕشگێڕانەی گەرم

بەهیوای خۆشی وسەركەوتنتانین

لەسەر بڕیاری (م.س) بەڕێز لیژنەیەك پێك هات و بنیینی پەراگەندەكانی هەولێر خستیار. وبڕیاردا ئەم ناوانەی خوارەوە بنێرینەوە سنووری هەڵبەندتان بۆ ئەوەی لەهەر دێیەك لەو ناوچەیە بەجێیان بهێڵن. تكایە كەفالەتیان لێ وەرگرن وە ئاگاداریان بكەن كە هەر جۆرە قسەیەك بەرانبەر بەشۆڕش ویەكیەتی بكەن لێیان قبوڵ ناكرێت. وسزای تونەیان دەدرێت.

بۆ پێشەوە بەرەو سەركەوتن

ناوەكان

١- محمد اغا جوهر
٢- هوشیار احمد مهدی
٣- محمد رشید علی
٤- عدنان محمد عزیز
٥- انور علا توفیق
٦- كنعان محمد عزیز
٧- عثمان عبدالقادر
٨- جعفر محمد علی
٩- حمزه علی احمد
١٠- سمیر احمد صبور
١١- صباح شاكر محمد
١٢- شریف ابراهیم عبدالقادر
١٣- جمال كریم علی

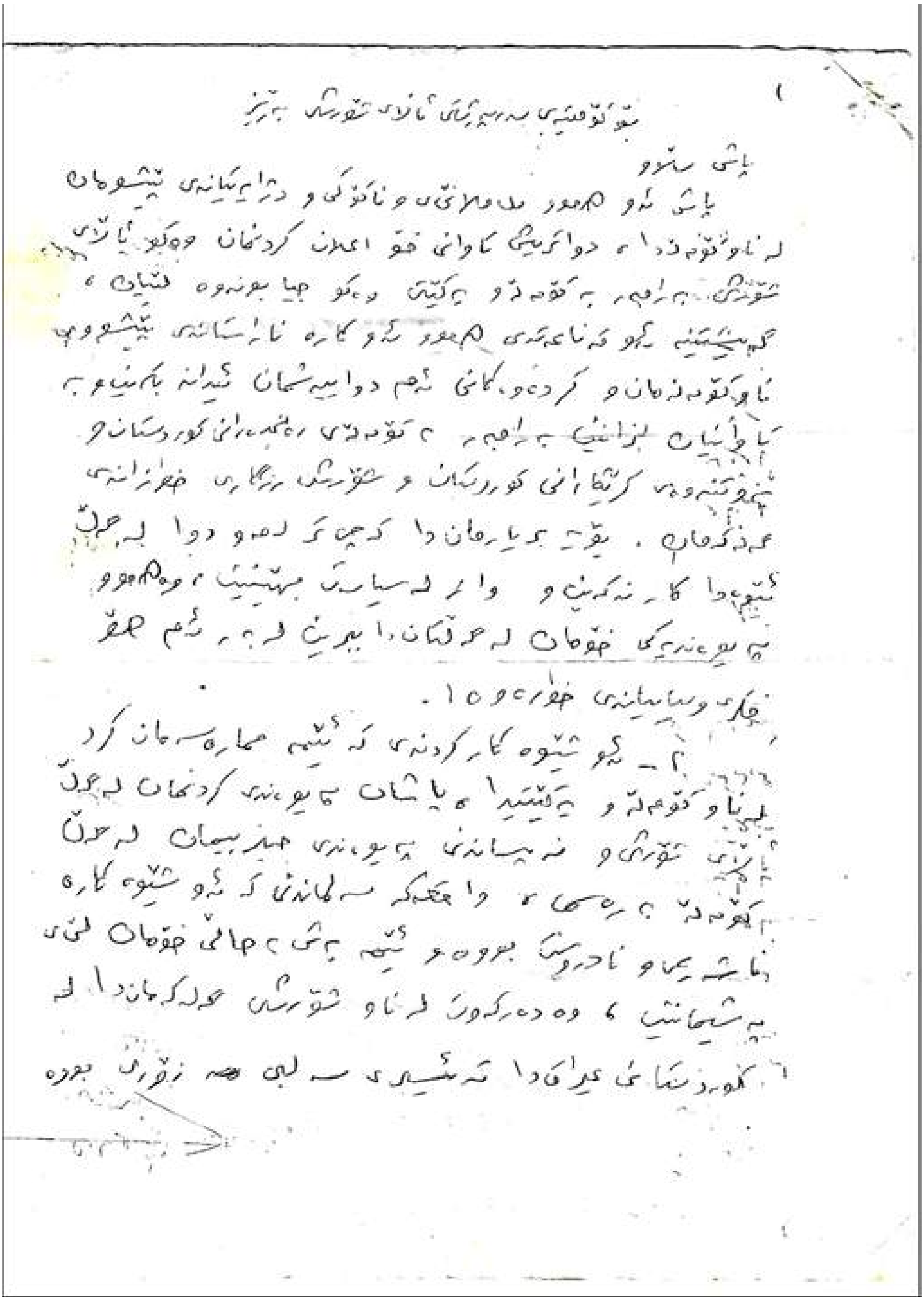

١

[illegible] ئاڵای شۆڕش [illegible]

بەشی [illegible]

باشی ئەو هەموو [illegible] و ناکۆکی و دژایەتیانەی پێشووتان

لە ناو کۆمەڵەدا [illegible] دوای [illegible] خۆ ئیعلان کردنمان وەکو ئاڵای

شۆڕش بەرامبەر بە کۆمەڵە و یەکێتی وەکو جیا بوونەوە لێیان ،

[illegible] ئەو [illegible] هەموو ئەو کارە نادروستانەی پێشووی

ناو کۆمەڵەمان و کردەوەکانی ئێمە دوایی [illegible]

[illegible] بەرامبەر بە کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان و

[illegible] کوردستان و شۆڕشگێڕانی [illegible]

[illegible] . [illegible] دوا لە گەڵ

[illegible] کار [illegible] و [illegible] سیاسەتی [illegible]

پەیوەندییەکی خۆمان لە گەڵتاندا [illegible] ئێمە [illegible]

[illegible] و سیاسەتانەی خۆمان [illegible] .

٢ ـ ئەو شێوە کارکردنەی کە ئێمە [illegible] کرد

لە ناو کۆمەڵە و یەکێتیدا بە تایبەتی پەیوەندی کردنمان لەگەڵ

ئاڵای شۆڕش و [illegible] پەیوەندی [illegible] لەگەڵ

کۆمەڵە [illegible] ئەو شێوە کارە

نادروست [illegible] بوو و ئێمە [illegible] خۆمان لێی

پەشیمانین ، [illegible] لە ناو شۆڕشی [illegible] دا لە

کوردستانی عێراقدا [illegible] زۆری بووە

٤- لە سەر بزوتنەوەی کرێکاران و یەکێتی ڕێکخراوەکانیان و
مارکسیستەکان ، دوای پاشگەزبوونەوەمان و دوورکەوتنەوەمان
لە کارازانیی شۆڕشدا . چونکە ڕێبازێکی بەرگری شۆڕشگێڕانە
کە هەڵەی سەرەکیە ، بەشێکی وەک یەکێتی نیشتمانی
کوردستان دەگرێ هەروەها چەند ئەڵقەیەکی بیروکی بۆ چەند
بەرێستی دەبوایە باشتر ڕەچاوی واقعی خەباتی
چەکدارمان و شۆڕشگێڕی بکەین ، تا ناچار ئەگەر قەناعەتی
فکری تایبەتی و جیاوازیشمان بووبێ ڕاستتر وا بوو
لە ڕێگەی ئەوانی هەڵبژاردەوە وەک شەخسی قەوماو
دوور خستبایەتەوە لە کۆمەڵە و یەکێتی ، چونکە ئەبوایە
بمان زانیبایە ئەم کارانەی ئێمە بە چونکە هەرگیز هیچمان لە
ناو شۆڕش و کۆمەڵەدا دەبێتە مایەی کێشە و گیروگرفت
ئاوا کە گیانی بەرپرسیاری لاواز دەکات ، ئەگەر هیچی
سەرئەنجامی ئەو سیاسەتە هەڵەیەی کە ئێمە گرتبوومانە
بەر .

٥- کۆمەڵەی ڕەنجدەرانی کوردستان وەک ڕێکخراوێکی
مارکسی لینینی شۆڕشگێڕی ئەساسی کۆڵەکەی خەباتی
یەکێتی نیشتمانی کوردستانیش وەک ڕابەرێکی نیشتمانی
پێشڕەوی ئاگاداری فراوانی کارێکە و بازدەیەکە

2

٢

پێویستییش ، وەڵێ جۆرەیی پشتگیری حیزبەکان و بەرەکانەوە
نیشتمانی لە عیراقدا ، دژی فاشستەکان ، ئەرکی سەرشانی
هەموو کەسێکە لایەنێکی شۆڕشگێڕو دیموکراسیەو هەموێکە ،
ئێمەش دەزانین ئەوان لە پێشەوانی و دۆستایەتی کردنیان ،
کاتێکی وا ئەدەین لە بەرامبەر دوژمندا داوا بێت چونکە
داوا کردنیان دەبێتە هۆی پاشگەزبوونی سەرکەوتنی
جوڵانەوەی رزگاری خوازانەی کوردستان ، ئەمە راستیەکە
تا دوێنێ رووداوەکان باشتر دەیسەلمێنن . بۆیە لەمەوبەر
کارەکانی ئێمە کە پێچەوانەی ئەو راستیانەی سەرەوە
بوبێ ئیدانەیان دەکەین ، بە تایبەتی پاش ئیعلانی کردنمان
بە ئاڵای شۆڕشەوە ؛

ج- ئێمە ئەزانین هەڵوێستمان بەرامبەر نووسراوەکانی
کاکە ساڵحەو م . جەعفەر بە توندی رەخنە کردنەوەیان بووە
چونکە بە کیاسێکی دوژمنکارانەو ناراست بەرامبەر کۆمەڵەو
یەکێتی نووسراوە ، ئێستاشی هەمان هەڵوێستی ئیدانە
کردنمان هەیە ، سەبارەت بە هاندانی لایەنە و دەوڵەتەکانی
ناوچەکە بۆ دەستوەردان لە یەکێتی و دژایەتی کردنیان
هەر لە سەرەتای ئەو بزوتنەوە بە تاوانی خیانەت لەقەڵەم
دەدەین ، لە کاتێکدا پێویست بوو بە پێچەوانەوە .

3

٢ - دوژمنەوە هێشتیانەوە ئەیانگەیانێت بۆ شۆڕش و هەواڵیانەوە
خەڵکەکەیان زیاد ئەکرد بەوەی هەواڵ تەزویر ئەکەن خستنەوەی و
خستنی ئاژاوەکانی تەعزیزی شیوعی سیاسی . چونکە ئاژاوەگێڕی
خەبات بەرەو بۆ تەفەشەشی ئەبرد ناو خۆ ، وە ئەمەش
دەبوو پێش وەخت لەم بارەیەوە مەسئولەکانمان لە کۆن
ئاگادار بکرانایە پێمان بکرایەتەوە .

٣ - هەر کەسێ تەسیسی قەناعەتی بە کاروانی لە کۆمەڵە
لە رووی شێوەی هەڵبژاردنەوە پێش وەخت دەبوو
ئیستیقالەی رەسمیمان لە کۆمەڵە بکردایە ئەوسا بیرمان
لە جۆرێکی تر بکردایەتەوە .

کارکردنمان بە جۆرێکی (تەسەڵ) تاوانێکی
تەنزیمی و سیاسی گەورە بوو ، کارێکی ناشەرعی بوو ،
زیانی بۆ هەردوو لا هەبوو ، بۆیە ئەو شێوە کارە
بە شێوەیەکی تەواو رەفزی لێکەینەوە ، وە
پێویستیشی دەزانین رەخنە لەو شێوە کارکردنە
بکەین و هەر کەسێ لەم جۆرەیە چاوی پێدا
بگێڕێ و پاشماوەکانی نەهێڵێ ، چونکە ئەبێتە زیانی
بۆ کۆمەڵە و شۆڕش .

٥ - دەربارەی کەرت و پەرت کردنی هێزی پێشمەرگەی
کوردستانە، هەرچەندە ئێمە بە کارێکی نالەبارو ناڕەوامان
زانیوە، بەڵام شێوەی ڕژێمەکەو سیاسەتەکەی دەرکەوت
هەر بۆ ئەوە دەبرد، بۆیە دیسان داوای جیاکردنەوەی
هێزی (پ.م) کوردستانیان، بەوە هەموو شتەکانی لادەرێ
بۆ ئەوە دەبەستێ، واتە جیاکردنەوەی هێزی پ.م
کوردستان بە خیانەت و تاوان دەزانین، چونکە ئەوە بە ئەگەری
لاوازکردنی یەکێتی ڕیزەکانی و گیانی برایەتی و هاوڕێیەتی
دەستەجەمعی لە ڕیزەکانیدا. دەبێت هەڵگرتنی ئەو جۆرە
ڕژێم و سیاسەتە تاقە زامنی ڕەواندنەوەی ئەو
مەترسییە کە ئەبێتە هۆی لاوازکردنی شۆڕشەکەو
قبوڵ کردنەوەی ئەو کێشە نامەبدەئییانەی پێشووە،
بۆیە هیواداین وا هەر کێشەیەک بە هۆی کێشەکانی
ئەم دواییەو لە ژێر تەئسیری ئەو وەزعە سیاسیەدا
کۆششی دووبارە پەرتی و لادان و دوورکەوتنەوە بووە
لە یەکێتی و هێزی پ.م و کۆمەڵە، ئەوە پێویستە
دان بە هەڵەکانی خۆیان دابنێن و بگەڕێنەوە ناو هێزی
پ.م و براکانی خۆیان لە یەکێتیدا، چونکە ئەم
واقعە هەرگیز بەرگەی جیابوونەوەو شەڕی ناو

٢

هۆی زیاد کردنی لەشکرێکی گەناگرتین و وەها ڕێگەی
هەرگیز دوژمن دەبڕێ و دڵی مەلیکەکەمان خۆش
دەکات . ئێمە لەدەرێن خۆمانەوە لەو جۆرە
سزایە کە ئەم ئەنجامەی دا بە دەستەوە پێمان
هیوا دارین هەموو برایەکی تریش ئەم هەڵوێستە
وەربگرێ و چیکی دژی بۆ سیاسەتە هەڵەی بەدات .

برایان ...

ئێمەی لەسەرەوە نووسیومانە پوختەی هەڵوێست و
ڕاوبۆچوونی ئێمەیە سەبارەت بە ئاڵۆزی شۆڕش و
سەرجەم مەسەلە نیشتمانییەکان ، بە بڕوای ئەوادەوە
دوور لە هەموو تەنگەرێکی ئێمە یان ئەوە لە لایەکی
گرتنمانە لەدەرێن ئێمە و لەخۆمانەوە بە لە جۆرێک
زۆر هەستیار و ئارام و دیموکراسیانەدا ، بێ هیچ
جۆرە فشارێ . بۆیە دیسان دووپات ئەکەینەوە
ئێمە ئێمە کە لەخوارەوە ئیمزامان کردووە هیچ
جۆرە ئیلتیزاماتێکمان پێنایەوە ئەماوەو ناهێڵێ
وەئێمە هەکو گەورەیەک بەئازادانە دڵسۆز و دوور

6

ژیانی سیاسی ئەو دەورە لە کوردستانی عێراق
ژیانی دەبەینە سەر، و بۆ ئەم مەبەستەش داوامان
لە کۆمەڵە و عەلیەک کردووە یارمەتی چونکە هەموومان
لە هەموو بارێکەوە بۆ مەبەستێک ئەوانیش
بە سەرچاوە گفتیان پێ داوین .. وە هەندێ
بوون چەند ساڵی رابوردیان بە گیانێکی مەسئولانەوە
رەچاو کردووە، و سەرەڕای ئەو هەموو ناکۆکی و
دژایەتی کردنەمان لە ماوەیەکی دیاریکراودا ئەنجامیان

١٩٨٥/١/٧

7

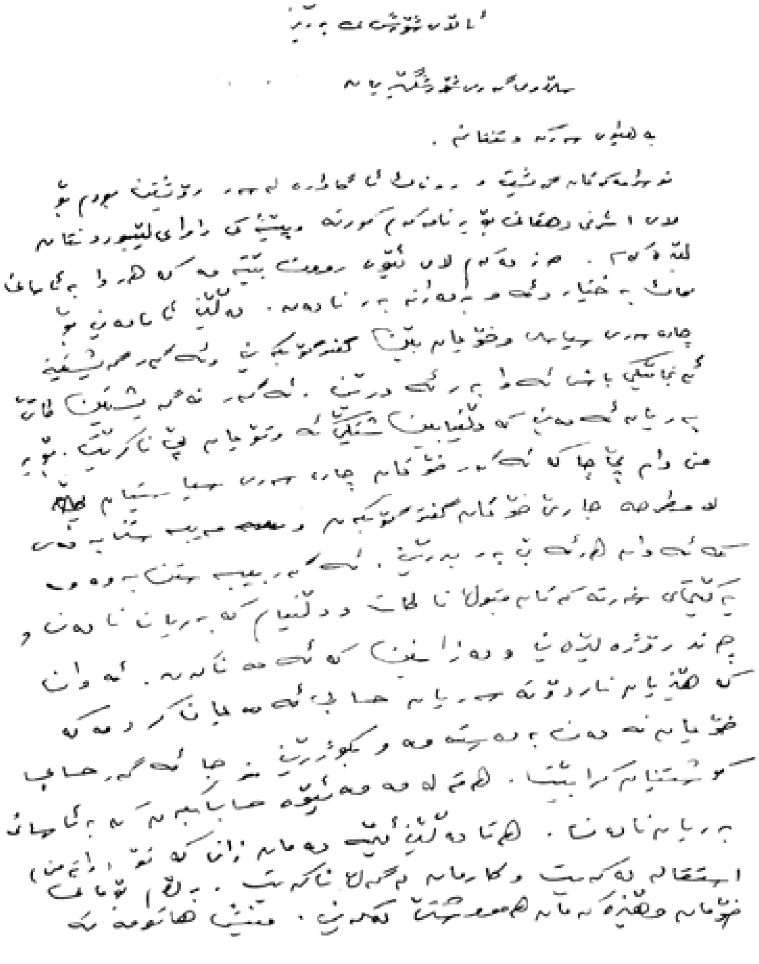

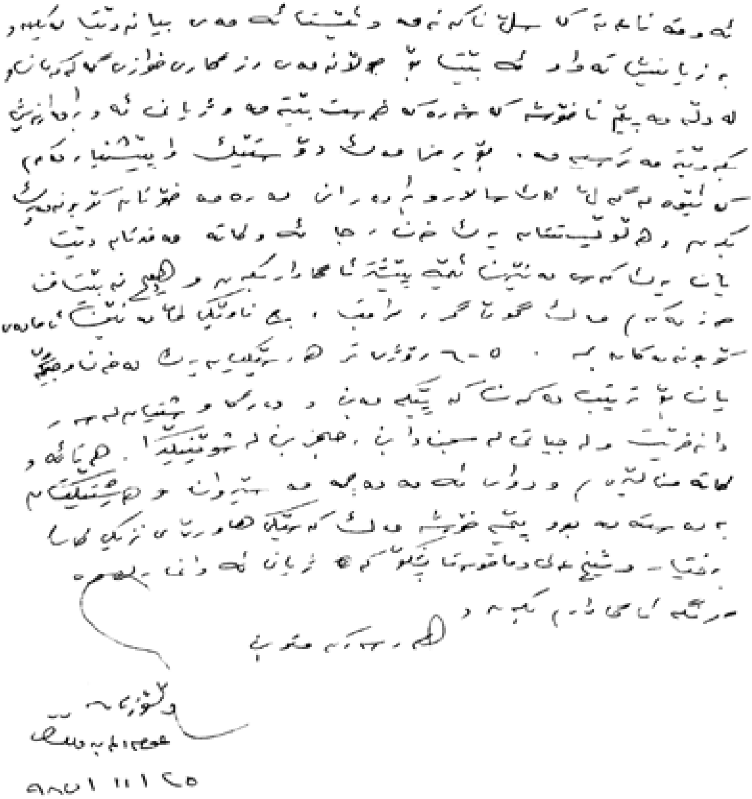

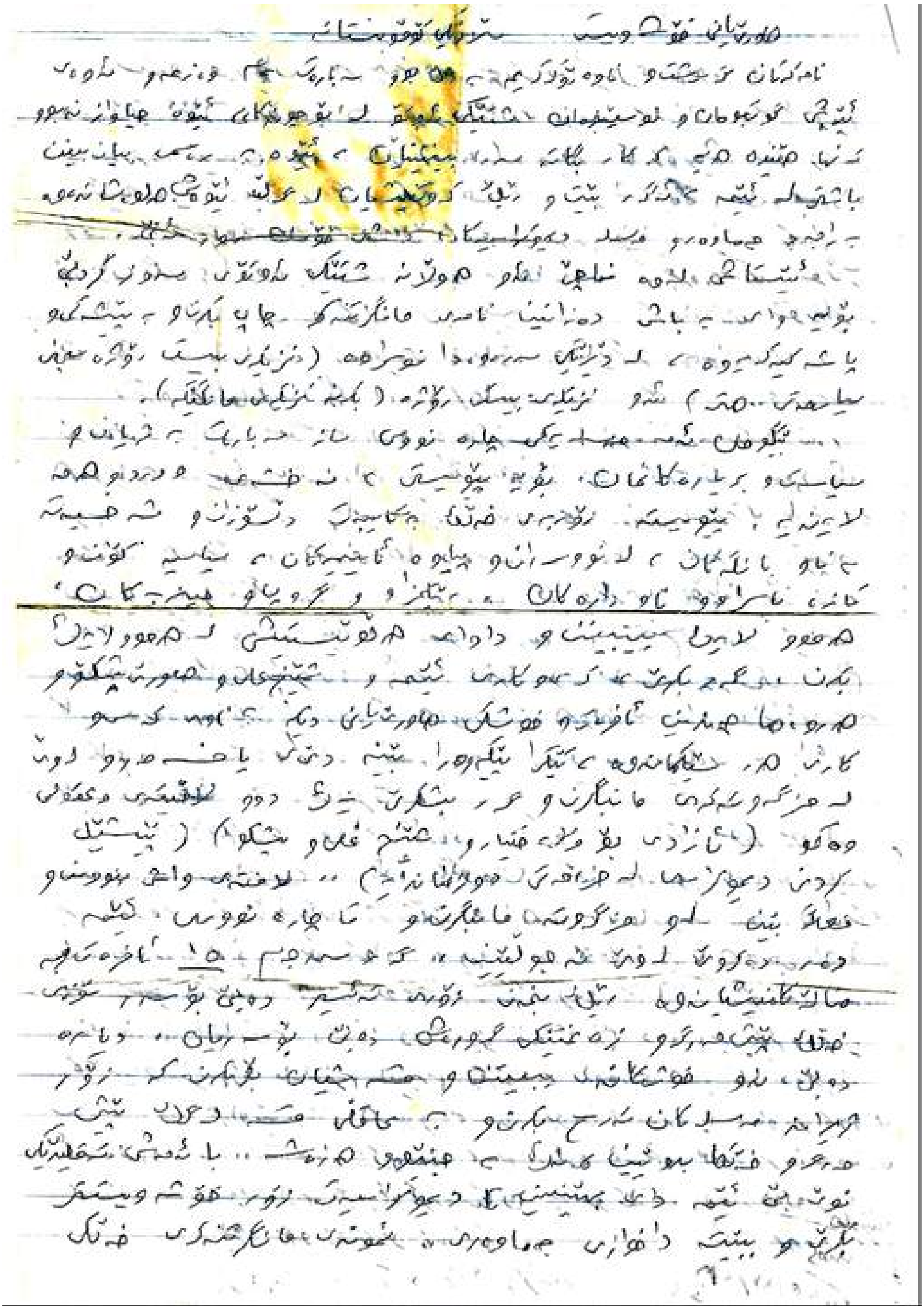

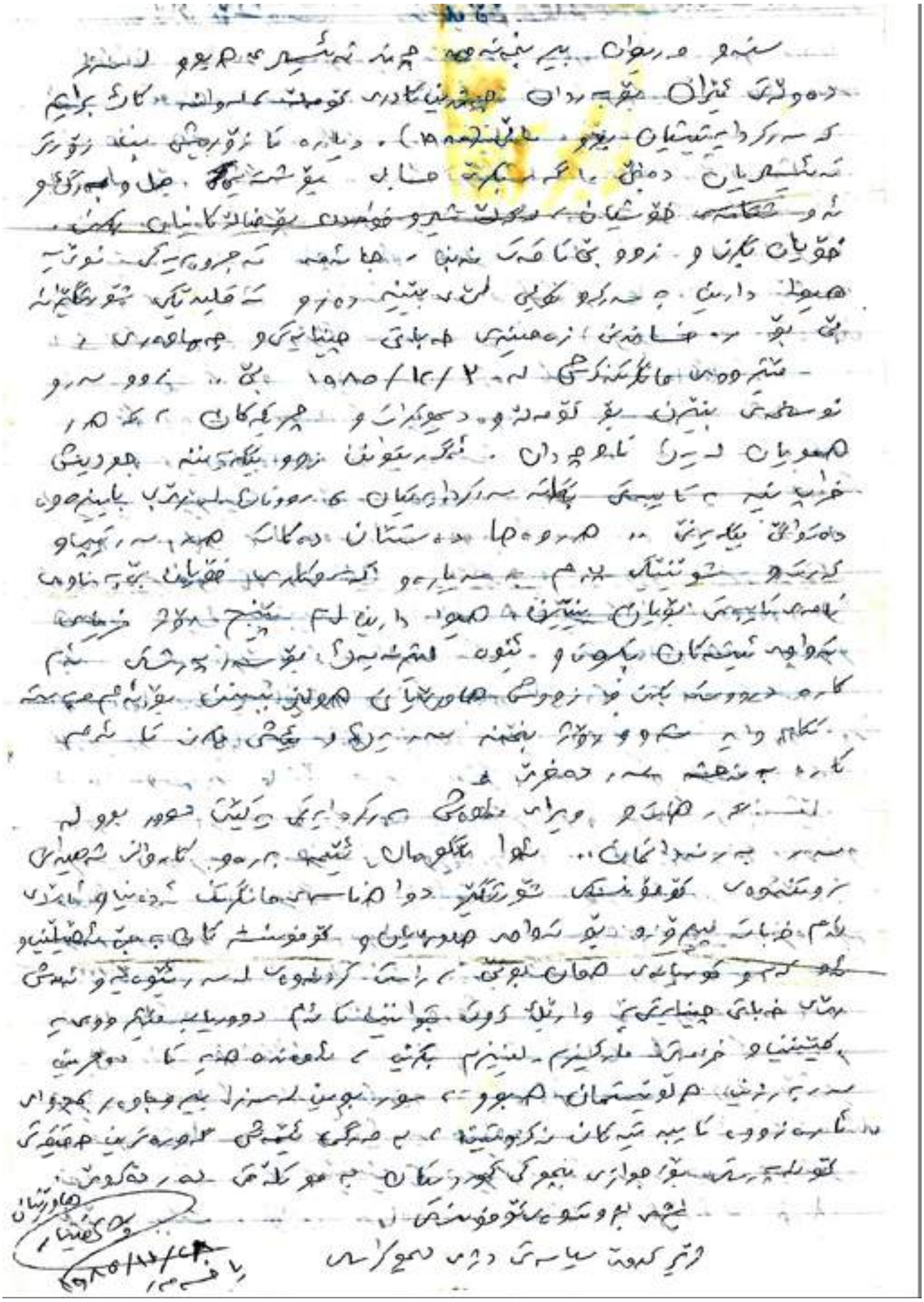

[illegible]

UNION PATRIOTIQUE DU KURDISTAN
PATRIOTISCHE UNION KURDISTANS
PATRIOTIC UNION OF KURDISTAN

یەکێتیی نیشتمانیی کوردستان
الاتحاد الوطني الكردستاني

Ref. : Date : تاریخ : ١٩٨٥/١٢/٢ العدد :

[illegible]

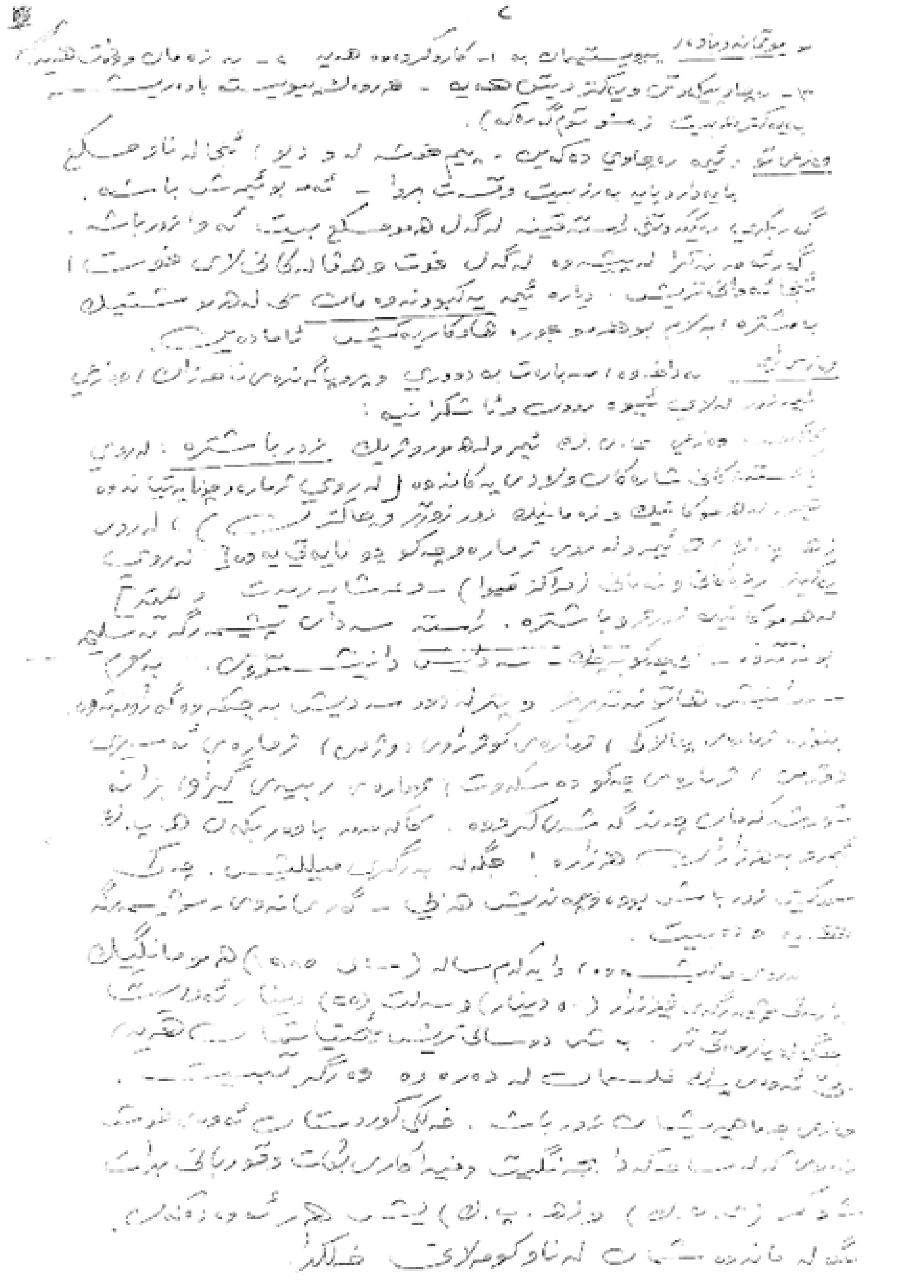

٣

[illegible]

(٥)

[illegible]

[illegible]

ستیوان

٧/١٢/١٩٨٥

[illegible]

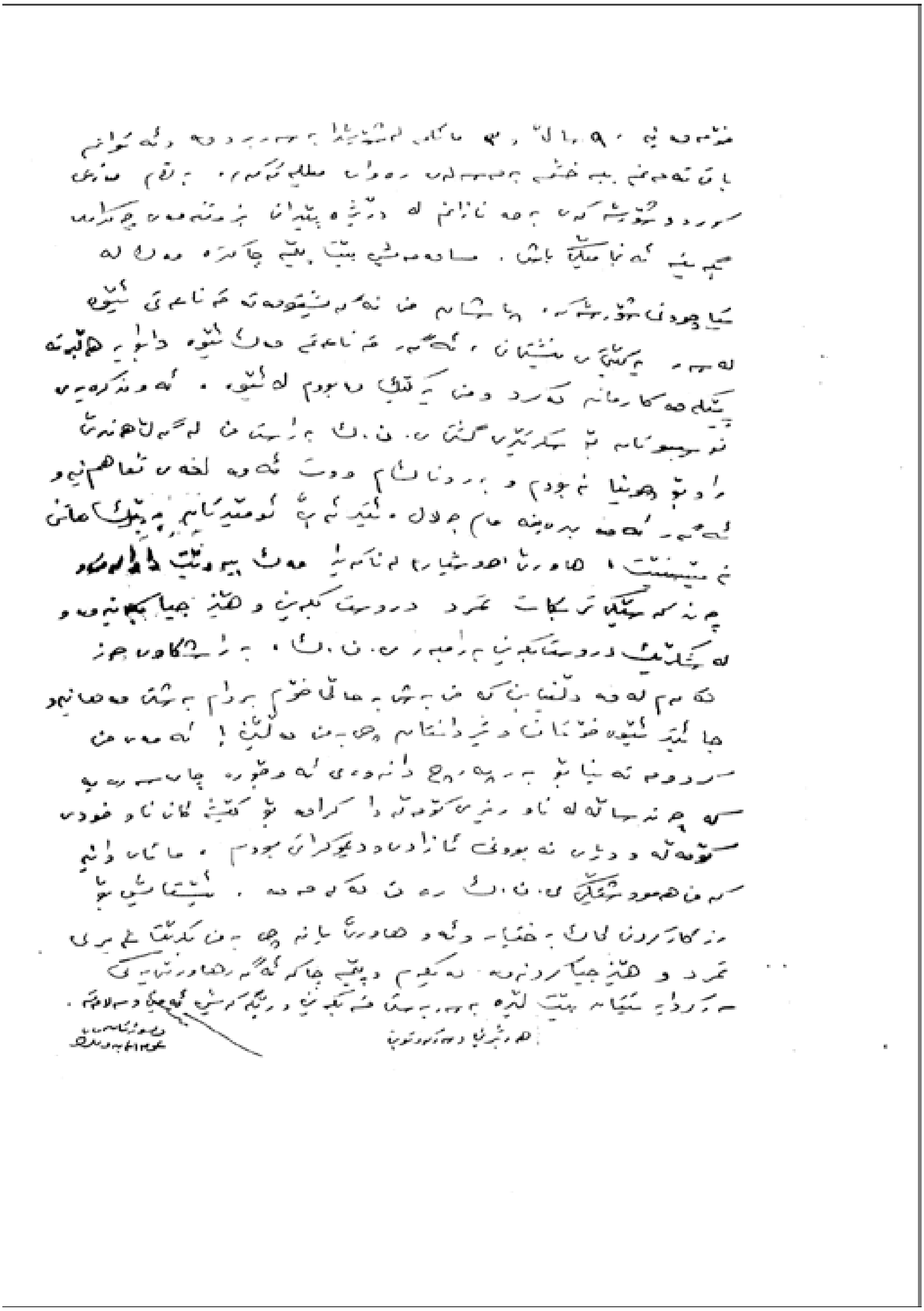

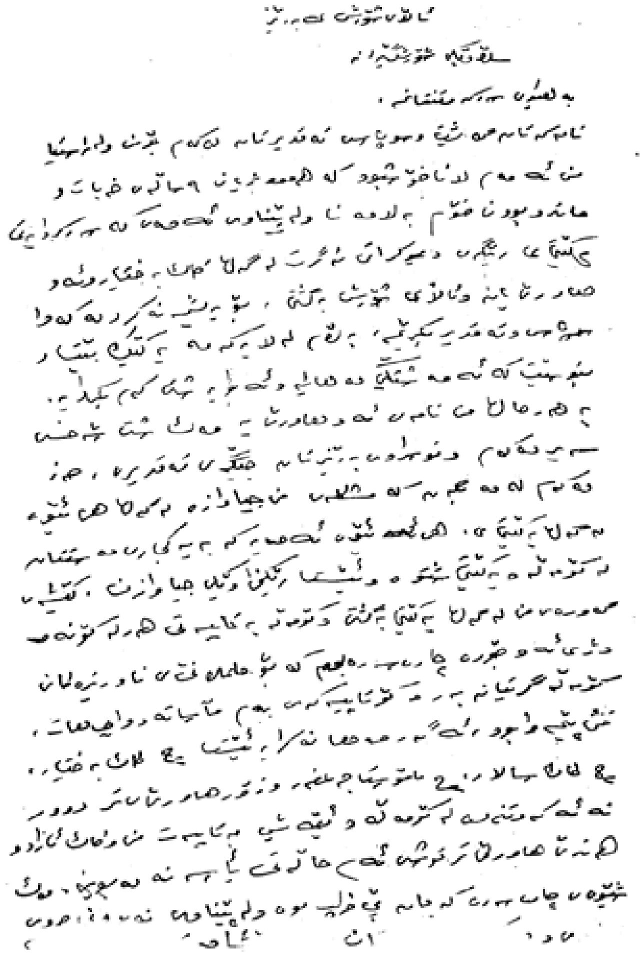

کاتێ جیابوونەوەی بەشێک لە هێزی پێشمەرگە [illegible]
بێت پێیان کارێکی خراپ بوو ئەوە پێشتر [illegible] لە
لەو [illegible] ئێمە کارمان پێ ناکرێت [illegible]
چاکترە . بە مانەوەمان لەم وەزعە [illegible] هیچ بێت
[illegible] نەمابوو ئەوجا ئێمە دوای ئەوە [illegible]
[illegible] ئێستا [illegible] پێشمەرگە [illegible]
لە [illegible] ناو پێشمەرگە [illegible]
[illegible] لە ٧٠٪ ی [illegible]
[illegible] کردوویانە و [illegible]
[illegible] ناخۆشە [illegible]
[illegible] لە هێزی جیاکە [illegible]
لە ٩٩٪ [illegible]
[illegible]
[illegible] شۆڕش [illegible]
[illegible] پێشمەرگە [illegible]
[illegible] پێشمەرگە [illegible]
[illegible] شۆڕش [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ٩ ساڵە [illegible]
پێشمەرگە [illegible]
[illegible] شۆڕش [illegible]
[illegible] لە
[illegible] جیابکەنەوە و [illegible] لە [illegible]

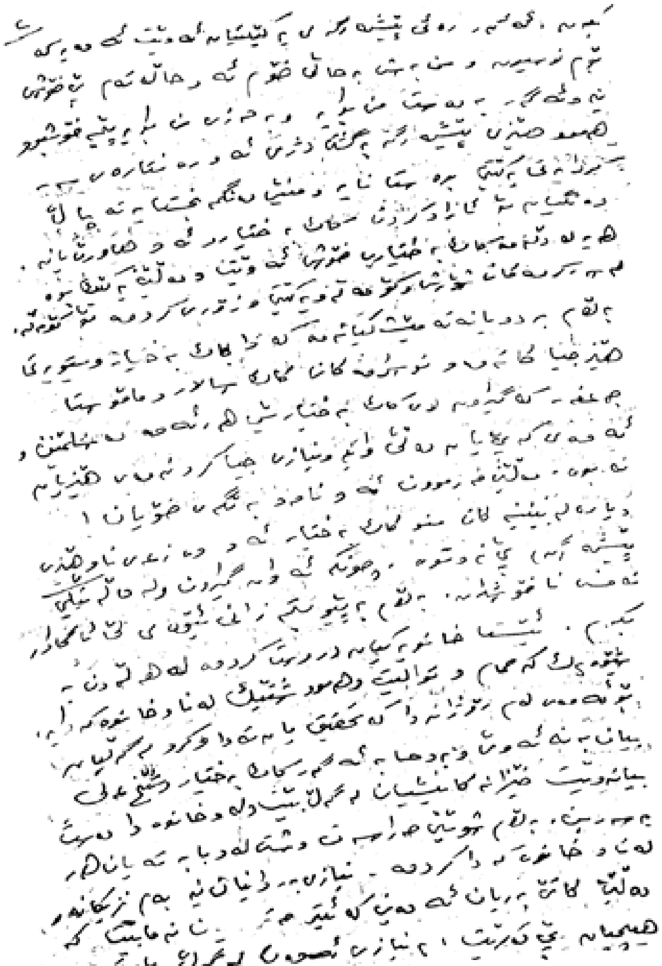

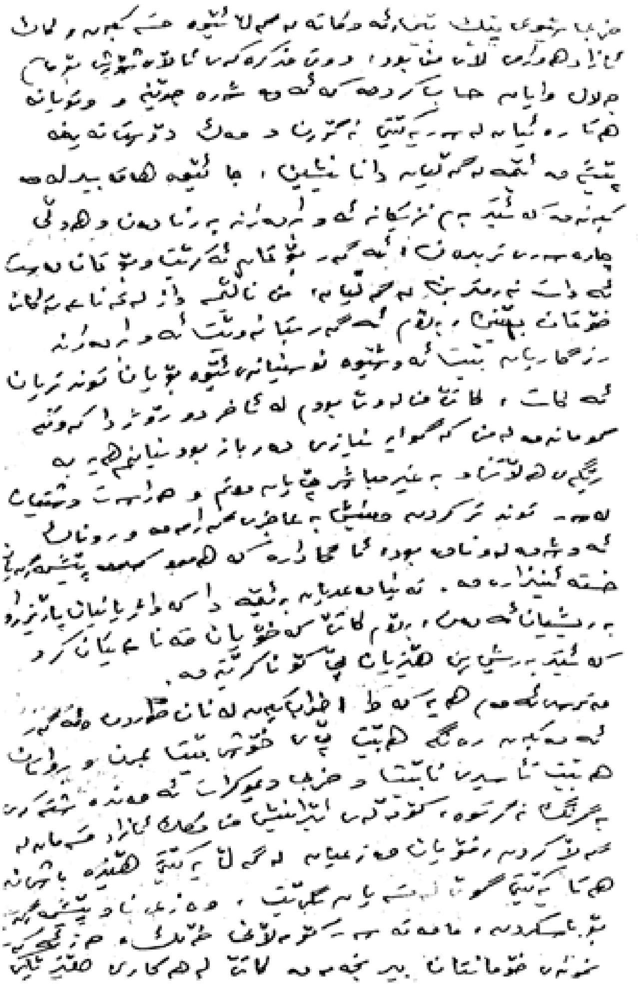

[illegible]

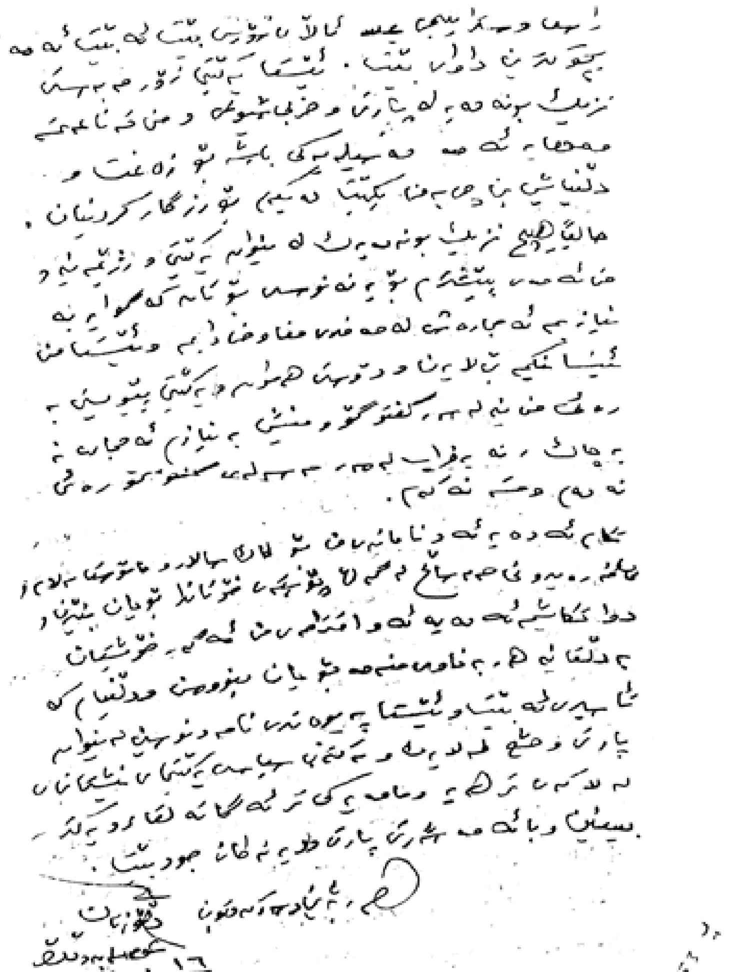

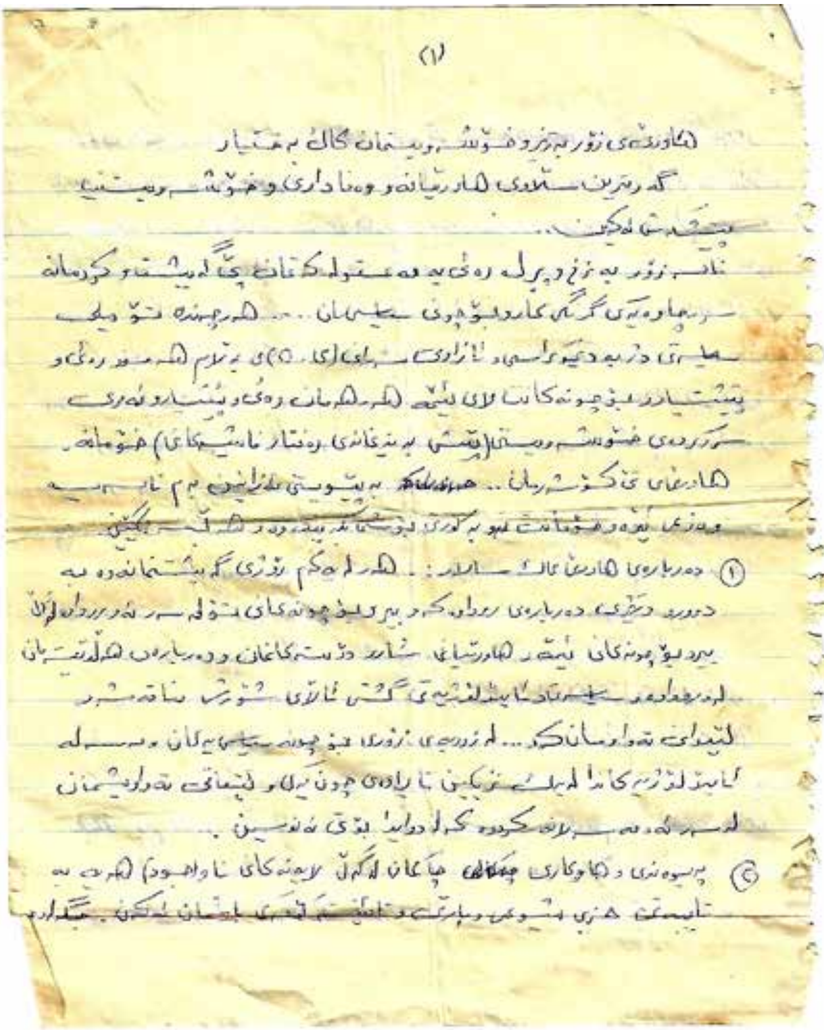

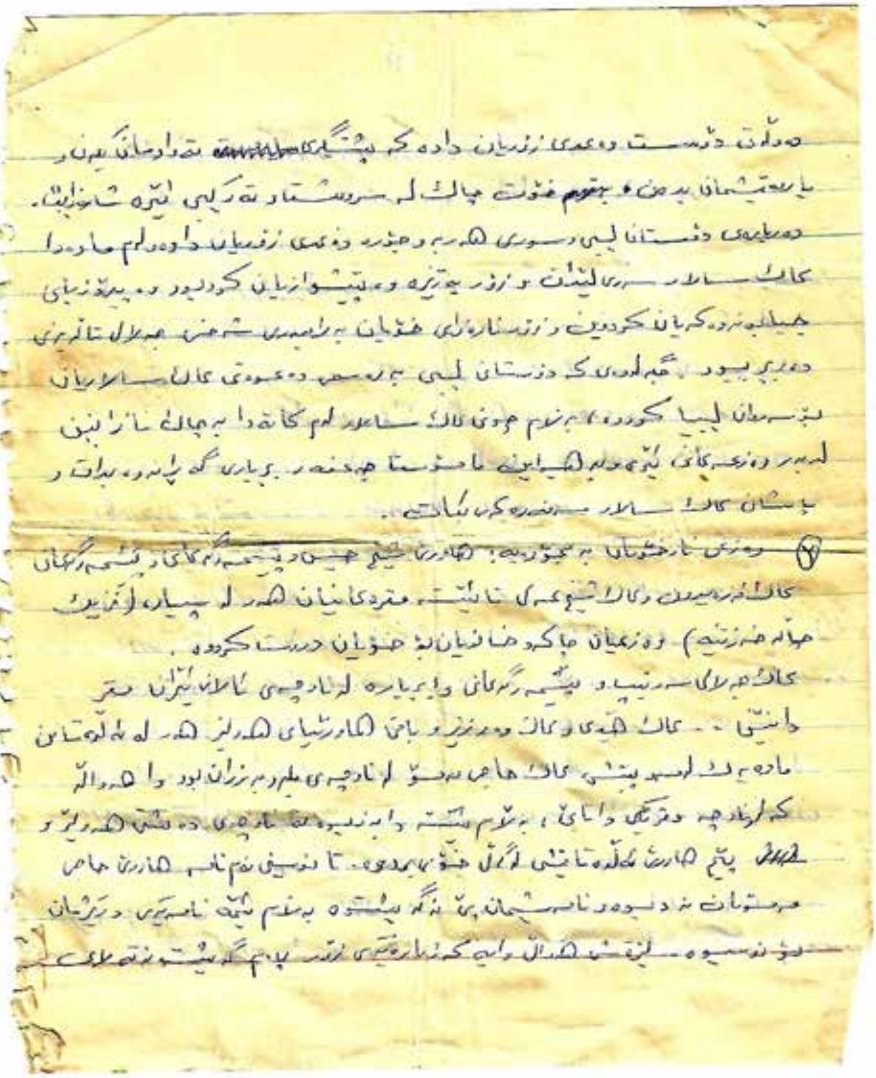

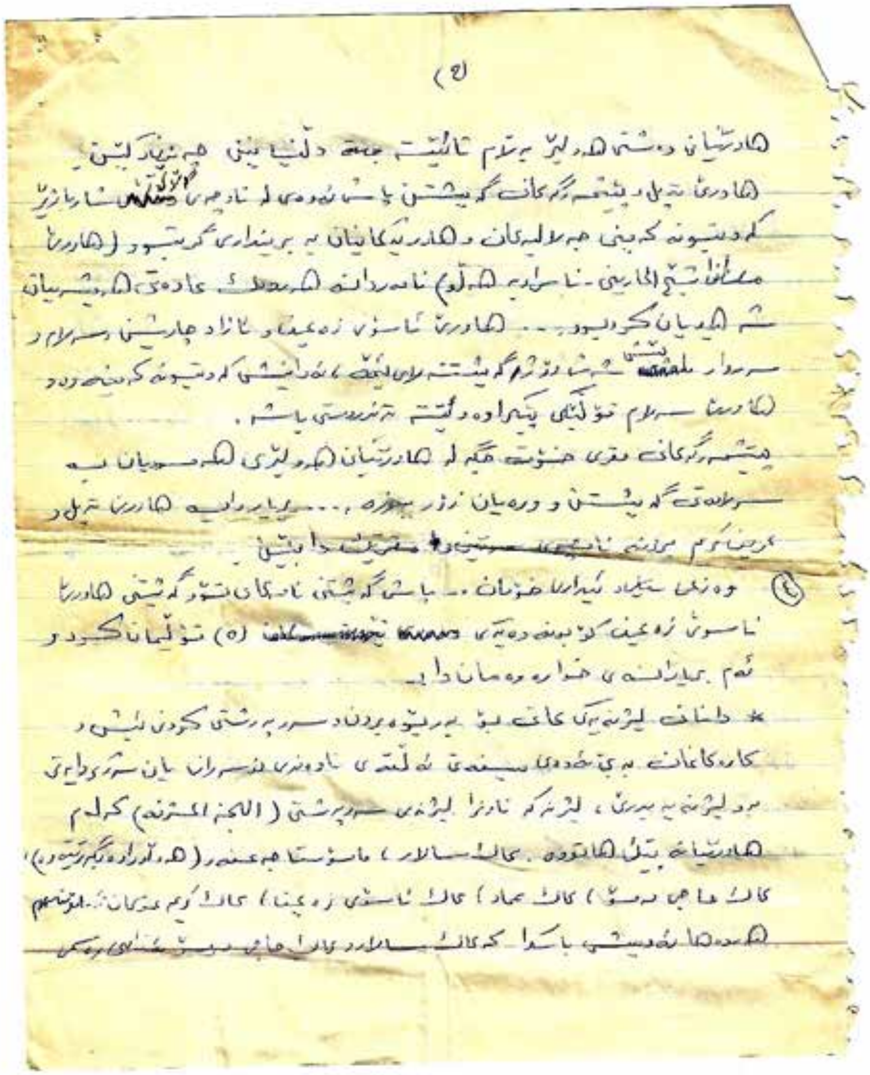

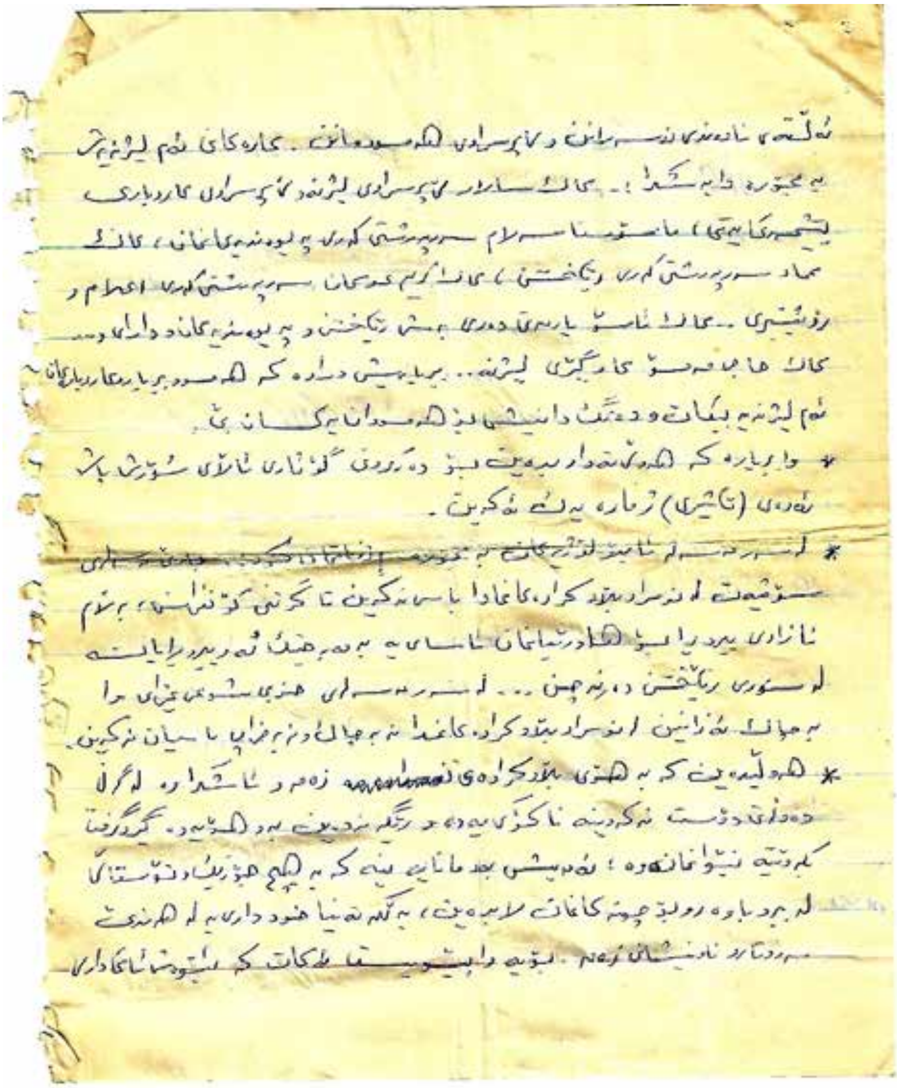

ئەڵقەی ئامانجی [illegible] و ئاپۆسراوی هەمووانی . کارەکانی ئەم لیژنەیە
بە جۆرە دابەش کرا :- کاک سالار بە بەرپرسی لیژنەو بەرپرسی کاروباری
پێشمەرگایەتی ، مامۆستا سەلام سەرپەرشتی کردنی پەیوەندیەکانی ، کاک
عماد سەرپەرشتی کردنی ڕێکخستن ، کاک ئارام سەرپەرشتی کردنی اعلام و
ڕۆشنبیری . کاک ئاسۆ یاریدەدەری بەشی ڕێکخستن و پەیوەندیەکان و دارایی و
کاک [illegible] ئەندامی کارگێڕی لیژنە .. بڕیاریش درا کە هەموو بڕیارە کاروباریەکان
ئەم لیژنەیە بکات و دەنگی دانیشتنی بۆ هەموان یەکسان بێ .
* وا بڕیارە کە هەرچەندە دەرفەت هەبێت بۆ دەرکردنی گۆڤاری ئاڵای شۆڕش بە
ئەدەبی (تاشیرە) ژمارە یەک ئەکرێت .
* [illegible]
سۆڤیەتی لە نزیکەوە [illegible] کراوە، کاغەزدا باس ئەکرێت تا کۆتایی [illegible] ، بەڵام
ئازادی [illegible] بۆ هەڵوێستمان ئاساییە بەبەرچاوی [illegible]
لە سەر ڕێکخستن دەرچین ... لە سەردەمی [illegible]
بە [illegible] ئەزانین [illegible] کراوە، کاغەزدا [illegible] باسیان ئەکەین .
* هەڵوێستێک کە بە هێزی [illegible] کراوەی [illegible] زەمەن ئاشکرا وە لەگەڵ
دەوڵەتی دۆست [illegible] ناکۆکی [illegible] بەو هەڵوێستە . [illegible]
کەوتنە نێوانمانەوە ، ئەمەیش [illegible] کە بە هیچ جۆرێک [illegible]
لە [illegible] بەلام تەنیا هەروەها [illegible] لە هەندێ
[illegible] . لەبەر ئەوە [illegible] کە [illegible]

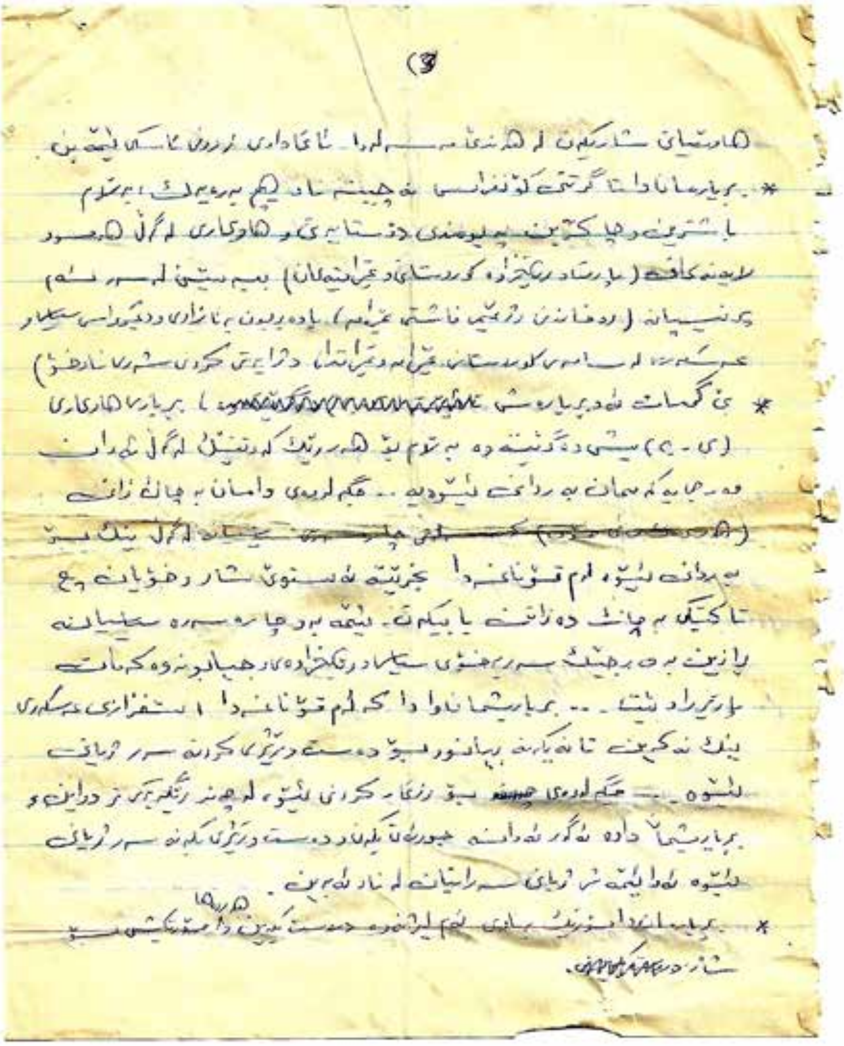

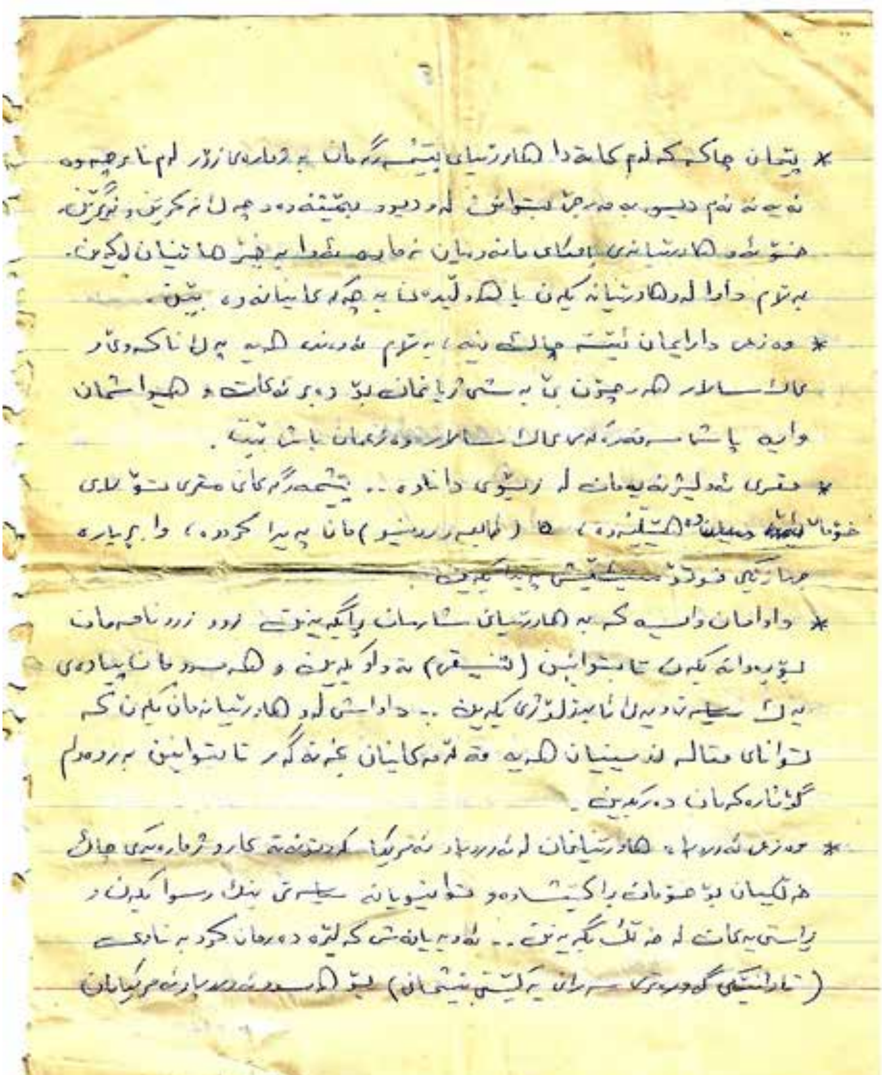

* پێمان چاکە کە لەم کاتەدا هاوڕێیانی پێشمەرگەمان بە ژمارەیەکی زۆر لەم ناوچەیەوە
نەچنە ئەم دێیو بە هەرچی ئەتوانن لەو دێیەو بگێڕنەوە چونکە [illegible]
هەموو هاوڕێیانی [illegible] [illegible] بێت هاتنیان لەگەڵ.
بەڵام دواتر لەو هاوڕێیانە بێن یا [illegible] بە چەکەکانیانەوە بێن.
* وەزعی دارایمان ئێستە چاکە نییە، بەڵام [illegible] پول ناکەوێتە
[illegible] هەرچۆن بێ بەستنی [illegible] بۆ دەرئەکەوێت و هیوادارین
وایە [illegible] باش بێت.
* [illegible] لە [illegible] دانراوە.. [illegible] [illegible]
[illegible] ([illegible]) یان پەیدا کردووە، وا [illegible]
[illegible] پەیدا بکەین.
* داوامان وایە کە بە هاوڕێیانی شارمان بڵێن [illegible] زوو زوو ناوەکانمان
[illegible] ([illegible]) [illegible] و [illegible]
[illegible] .. داواشمان لەو هاوڕێیانەمان [illegible] کە
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] دەکەین.
* [illegible] هاوڕێیانمان لە [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] رسوا [illegible]
[illegible] .. [illegible] دەرمان [illegible]
([illegible]) [illegible]

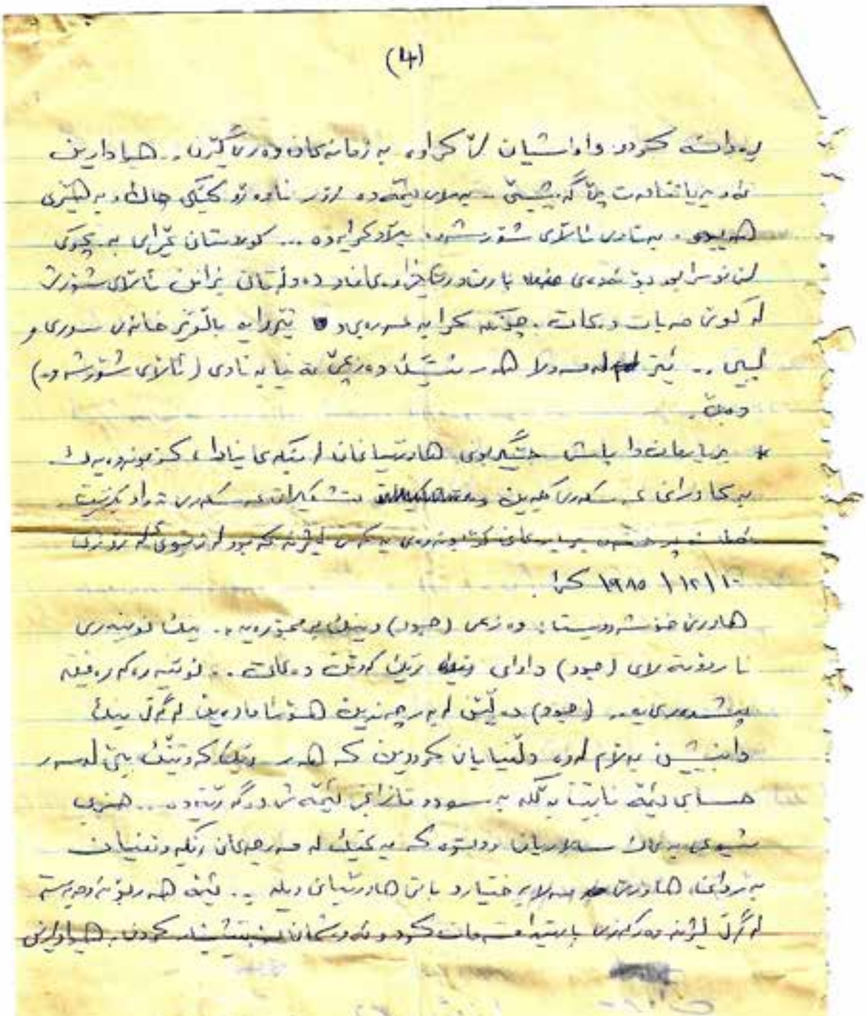

(4)

١٠/١٢/١٩٨٥ كرا

[illegible] هەروەها [illegible] حزبی
شیوعی لە ١٠/١١/١٩٨٥ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دەکەین.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ئازادی و دیموكراسی و [illegible]
لە [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ئیتر سەرکەوتوو بن.

زێوێ ١٩٨٥/١٢/١٢

هاوڕێتان	هاوڕێتان	هاوڕێتان
[redacted]	وەستا ئەنوەر	[illegible]
سیروان	(کەریم عوسمان)	(عماد احمد)

تێبینی: هاوڕێیانی بەڕێز.. لەو نامەیەدا کە بۆ کاک سالارتان نوسیبوو، گلەییتان
هەبوو کە ئەمانە بە نوسینی لە سەر سەرلەنوێ پێکهێنانیان کردووە تا
پارەی هەڕەشە کردن لە ژیانی تاڵەبانی، بەڵام کە ئێمە گەیشتینە
لایەنی ئەوانە چەندین جار لە ئێمە هێمنتر بوون و داوایان ئەکرد
بە پێشوەختی وە ئێمە دەمانەوێ لە سەر کێشەیە، ئەوە بوو کلێشەی
بەیاننامەیەکیان نوسیبوو (تاڵەبانییەکی گەورەتر ...) کە بەلای
ئێمەوە زۆر لە سەرخۆ و دووربینانە بوو... تەنانەت ئەوانیش
رەخنەیان لە ئێمە ئەگرت کە بۆ لە بەیاننامەکەماندا هەڕەشە
لە سەرلەنوێ پێکئەکەن.. هەروەک لەم نامەیەدا بۆمان نوسیبوو
ئێمە سەلیقەیەکی واقیعانە و ئەحزابانی گرتۆتە بەر، بێگومان دوژمنانیش
بە گەرمەی بەرژەوەندی خۆیان دیعایەمان بۆ ئەکەن و جەلال تاڵەبانی
کردوویەتی تا بەشەریەتە کە گوایە کاک سالار دەیکوژێ، بەڵام مەسەلەکان
بەو جۆرە نیە. هیوا لە کاک ماتەدایە کە دڵنیا بێت لە بەرپرسی ئەو
هاوڕێیانە.

بە سوپاس.

١٩٨٥/٤/١٢

زنوێ

كرێكارانی جیهان یەكگرن

هاوڕێی [illegible] بەڕێز [illegible] سالار

[redacted]

لەگەڵ [illegible] ڕێز [illegible] بۆ [illegible] هاوڕێیان ، داوا [illegible] لە [illegible] ئاگادار [illegible] دەكەینەوە ..

دەزانن لە كاتی [illegible] دەستی ئیمپریالیزم و كۆمپانیا [illegible] ئاسمانی جیهانیدا و [illegible] بۆرژوازی ئەم وڵاتە داگیركەرانە و [illegible] لە [illegible] ئیمپریالیزم ... هەر لە سەرەتای [illegible] بۆرژوازی ئەم وڵاتانە (داگیركەرانە) بە [illegible] كاتێكدا . [illegible] داگیركەرەكان بە ئیمپریالیزم [illegible] لە دەست [illegible] بۆرژوا [illegible] سەرەتای [illegible] ئیمپریالیستی ، لە [illegible] سیاسی [illegible] بۆ [illegible] سیاسی [illegible] ئازادی و [illegible] دیموكراسی ...

دوای [illegible] بۆرژوا كۆنەپەرستی سەركردایەتی [illegible] بۆرژوا كۆنەپەرستی [illegible] سەرساحەكە [illegible] لە [illegible] ئازادی و دیموكراسی لە [illegible] كۆنەپەرستانە [illegible] بۆرژوا كۆنەپەرست [illegible] و لە [illegible] كار [illegible] لەسەر ساحەكە [illegible] هاوڕێیانی ...

لە [illegible] [redacted] هەر لە سەرەتاوە [illegible] شۆڕشگێری [illegible] بە ڕاستی [illegible] ئازادی و دیموكراسی [illegible] دەبینن و [illegible] ئازادی و دیموكراسییەدا [illegible] كۆنەپەرستانە [illegible] دەبینن ...

[illegible] ئازادی [illegible] دیموكراسی [illegible] لەگەڵ [illegible] (یەكێتی [illegible]) لە [illegible] بۆرژوا كۆنەپەرست [illegible].

هەر لە سەرەتاوە [illegible] [redacted] شۆڕشگێڕەكان [illegible] ئازادی [illegible] سیاسی [illegible] دیموكراتیانە [illegible] [redacted] [illegible] كۆنەپەرستی [illegible] ئازادی و دیموكراسی [illegible] [redacted] [illegible] ئازادی و دیموكراسی [illegible] كۆنەپەرستانە [illegible] . [illegible] ئازادی و دیموكراسییەدا [illegible] سیاسی [illegible] (بۆ كرێكاران و زەحمەتكێشان) [illegible] ئازادی و دیموكراسی [illegible] سیاسی [illegible] بۆرژوای كۆنەپەرست [illegible] ...

[illegible]

٣

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [redacted] :

[illegible]

پێكەوە و هێنانی [illegible] لەوەی شەهیدەكانی و بە ناوخۆكەشدا بڵاوە بكەینەوە . بەڵام تائێستا [illegible]
نەگرتووە لەبەر خۆشیەوە [illegible] بەچاپ نازانین .

جەلال تاڵەبانی لە ٢٤\11\1985 لە بەرەی كاك مەلازم عومەر و [illegible] داوای كردبوو [illegible]
ئاڵای بهێنێتە لەلایان بۆ بەستنی [illegible] لەگەڵیان . بەڕێزیان دەزانێت سەرای بەكێتی لە
كاتێكدا [illegible] هێنابوو بەرەی [illegible] كە چەند [illegible] بەسەر [illegible]
ئەوان بەر كردن [illegible] هەڵوێستی [illegible] ئازادی و دیموكراسی [illegible]
[illegible] لە كاتێكدا ئەوان [illegible] لە لایەن جەلال
تاڵەبانی [illegible] لە [illegible] لە [illegible] تا [illegible]
[illegible] بە [illegible] لە [illegible] بوونە [illegible]
[illegible] بە ئاڵا [illegible] سیاسی [illegible] یا [illegible]
لە ١٢\11\1985 دا گرتن تائێستا [illegible] جەلال [illegible] كاتێك [illegible]
[illegible] ئاڵای [illegible] لەگەڵ [illegible]

~~[illegible]~~

ئەم [illegible] كە یەكێتی لە [illegible] دەكات [illegible] لە [illegible]
[illegible] بەیاننامە [illegible]
[illegible] بۆ [illegible]
[illegible] بۆ [illegible] .

[illegible]

[illegible] لەگەڵ [illegible] كردە [illegible] لەگەڵ [illegible]
[illegible] (ئیعلام [illegible]) [illegible] .

[illegible] لە ڕۆژی ٢٤\11\1985 [illegible] كاك [illegible]
[illegible] كراوە . پاش [illegible] لە ١٧\12\1985 [illegible] كاك [illegible]
[illegible]) بەڵام هێشتا [illegible] .

بە [illegible] لە [illegible] بۆ [illegible]
[illegible] كاك [illegible] لەگەڵ [illegible]
[illegible] . جەلال [illegible] كاك ٣٢ [illegible]
[illegible] لەگەڵ [illegible] لەگەڵ ئاڵای [illegible] .

جەلال تاڵەبانی [illegible] ([illegible]
یەكێتی [illegible]) . [illegible]
بە [illegible] پارتی و [illegible]
[illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible] .

كاك مەلازم عومەر لە ٢٢\12\1985 دا [illegible] ئاگاداری كردووین [illegible]
[illegible] لە [illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

نامەیەکی کراوەی ئاڵای شۆڕش ،

لە سەر هەڕەشەی شەڕەنگێزانەی ئاشکرای یەکێتی نیشتمانی کوردستان

(خەڵکی هەموو بە سەربەستی لە دایک ئەبن و لە ماف و سەربەرزیدا یەکسانن و ، هەموویان بیر و هۆش و ویژدانیان پێ بەخشراوە . بۆیە ئەبێ بە گیانێکی برایانە رەفتار لەگەڵ یەکتر بکەن) .

بەندی یەکەم

لە بەیاننامەی جیهانی مافی مرۆڤ

ئەی :-

ئازادی و دیموکراسی خوازەکان

کرێکاران و زەحمەتکێشان

خەڵکی بە شەرەفی کوردستان

هەمووتان ئەزانن ، دامەزراندنی حیزب و یەکخراو و گروپی سیاسی ، دەرکردنی رۆژنامە و گۆڤار و نامیلکە و دەربڕینی عەقیدەت و بیروڕای سیاسی ، فکری و ئەدەبی و هونەری و ... هتد سەرەتایی ترین مافی دیموکراسی هەموو چین و دەستە و توێژێکی کۆمەڵ و ئەمەش پرنسیپێکە داو و دەزگا سەرۆکایەتی و یاسایی و سیاسییەکانی جیهان . دانیان پیا ناوە و پەیڕەویان بۆ ئێستەش بەرپرسیار لە بڵاوکردنی نووسراوەکانی (ئاڵای شۆڕش) ئەم مافە دیموکراسییەمان بە خۆبواردنەوە و بێ پرس و ڕاوێژی وەعز داداوەران ... بەبێ ترس و گوێ دانە فشار و گوشاری دەسەڵاتداران . لە روانگەی چینایەتی کرێکارانەوە ، نووسراوەکانمان راستەوخۆ دژی رژێمی فاشستی عێراق وەکو خوێنمژی کرێکاران و زەحمەتکێشان ، داگیرکەری کوردستان ، دوژمنی سەربەختی سەربەستی و دیموکراسی ، بڵاو کردۆتەوە . ئاوڕی چینایەتی و ئایدۆلۆجیمان لەگەڵ لایەنەکانی تریشدا نەشاردۆتەوە . کە زیاتریش باسی یەکێتی نیشتمانی کوردستان (ینك) و کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان (کۆمەڵە)مان کردبێ . هۆیەکەی ئەوە بووە زیدەی هاوڕێیانمان بەچەند ساڵێ لەناو ینك دا و یەکایەتی لەناو (کۆمەڵە)دا خەباتیان کردووە ، بۆیە وای پێویست کردووە و ئەکات هەموو باوەڕ نەمانی ئیزراوانەمان بەیان بکەین و رێبازی سەربەخۆمان دیاری بکەین .

هەموو ئەزانێ سیاسی ، کە لە لایەکی سیاسی تر جیائەبێتەوە و بە جیاواز بیروباوەڕی خۆی دەرئەبڕێ ، ئەرکێتی زۆرتر دژی ئەو لایە بنووسێ و گەر وای نەکات جیا بوونەوەکەی واتایەکی نی یە .

کە ئێمە بیارمانیان دا ، بیرمان لەمەرچاو بوو (ینك) و (کۆمەڵە) وەڵاممان ئەدەنەوە و لە سەرمان ئەنووسن ... کە سێ ساڵێکە گۆڤارەکەی (کۆمەڵە) جۆرەها رووتار و ووتاروتەمان دژ بڵاو ئەکاتەوە ، گەرچی ئەمانزانی زەمینەی سایکۆلۆجی ئەو پەلاماره و تیرۆر سازئەدەن، وترای ئەوەش چونکە دەرگای مشتومڕی سیاسی و فکری کەوتە سەرپشت هەر پێمان خۆش بوو . ئێمەش لە نامیلکەی (دژایەتی یان - چەپ یان بزووتنەوەی کۆمۆنیستی ؟)دا وەڵاممان داوەتەوە و لە لاپەڕە دووی نامیلکەکەدا سەرنجی خوێنەرمان بۆ نیازی پەلاماردەرانەی (ینك) راکێشاوە کە :-

(بە گشتی بۆرجوا - ناسیونالیستەکان بەیان بکەن جگە لە خۆیان رێگەی

١

لای تر نادەن سەرعەقیدات و گۆشە بكات، بە بیانووی پەلاماری لایەك
كە فشاری فكری بۆ بردەوون بدەن، پێشتر ئاڵاوێكی فكری، سیاسی
، سایكۆلۆجی ئەمن تا زەمینەی سیاسی بڕیاری پەلامارەكە
بوەستێتن) .

ئەی ئازادی خوازەكان

وا (یەك) بێ پەردە لە ژمارە (٧ و ٨)ی مانگی تەموز و ئابی (١٩٨٥)ی (ڕێبازی نوێ) كە
یدا ڕاستەوخۆ ئاڵای شۆڕشگێڕانی بردۆتە سەرمان و جۆرەها بوختان و جنێوی بۆرجوازیانەی بۆ
هەڵبەستووین و بێ داوێن، بێ پەردە هەڕەشەی كوشتمان لێدەكات و لە ئێستاشەوە لە ووتاری
(دوژمنانی گەل و شۆڕش گۆڕ بۆ خۆیان هەڵدەكەنن) لە ژمارە (٧)ی ڕۆژنامەی ناوبراودا، بەبێ
بایەخ دان بە هەست و هەستی خوێنەر، ئەنووسێ (ئەوانەی كە بە پێچەوانەی ئەوەی مێژوو
هەنگاو هەڵدەنێن و لەژێر ناوی سوپەر چەپ دیمایە لە دژی شۆڕش و پێشڕەوەكانی دەكەن، ئەوە ئاترازێن
گۆڕ بۆ مار لە تابوتەكانی خۆیان دەدەن و گۆڕ بۆ خۆیان هەڵدەكەنن.)

لە ژمارە (٨)ی مانگی ئابیشدا، لە ووتاری (ئاش چی لێ دەكا ؟ پۆشی ی دەكا؟)
دا .. ئاشتی نۆركانی ڕێبازی نوێ ئیتجگار تۆم كراوە و بە جارێ ئۆجیكیان لەدەست داوە و دەست
كراوەتە شەرە جنێوێكی ئەوتۆ، باوەڕ ناكەین لە (خەزەتە) زۆر كۆنەكانیشدا، لە دواكەوتووترین زمانی
مێژووی ڕۆژنامەنووسیدا، ووتاری وای بێ ئاست و ناوەرۆك بڵاو كرابێتەوە . جگە لە چەندەین زاراوەی
سەیر و سەمەرە، لەم ووتارەدا ئەیەوێ وا لە پێشمەرگە و جەماوەر بگەیەنێ، كە گوایە (ئاڵای شۆڕش)
عەرەمەنی ڕژێم ئەكەن و ئابوری پێنجەمین و بە كۆ شۆڕش دا ئەچن و حكومەت دەستیان بۆ ئابات و
لەم جۆرە ووتە هەڵبەستانە، سەرجەمیان ئامادە كردنی حاڵەتی پەلاماردان و قوڵ كردنی ڕقی
كوێرانەیە ... وێڕای ئەوانەش، (یەك) زۆرتر سازدانی زەمینەی پەلاماردانی عنانەت گەیاندۆتە
ڕادانەوەی پیشەكی پەلامارە عەسكەریەكانیان لە ئێستەو وا لە بیەر ئەگەیەنن كە پەلاماردانی
ئێمە لە كاتێكدا داوا لە پارتیش ئەكەین دەرگا بە سەرمانەوە و...
بۆ شۆڕشگێڕان هەڵگری و باقی ئەمەشی بە مەلمباندنی مافی دیموكراسی بەرێتە سەر، زۆر لەمەوە
باشترە دەرچێتە بە شەڕی ناوخۆ بە كوشتن و تیرۆر كردنی شۆڕشگێڕان بدات و دوژمنایەتی زیاتر
بۆ قۆناغیدەكەی دروست بكات .

لە كاتێكدا داوا و ئێمەمان ئەوەیە، ئەك دەرگای جەبهەی ئەرێكی نوێ ی ناوخۆ لەگەڵ ئێمەمش
نەكاتەوە، بگرە دەرگای جەبهەی شەرەكانی تریش لەگەڵ ئەتراوەكانی (جود) پێش دا دابخات، بۆ
خۆی و بزووتنەوەی دیموكراتی گەلەكەمان و هەموو لایەنە ئۆپۆزسیۆنەكانی تر باشترە .

لە هەمان كاتدا، خەڵكی كوردستان و هەموو كەسێكی بە ویژدان و دژ بە شەڕی ناوخۆ، هەموو
ئازادی و دیموكراسی خوازێ ئاگادار ئەكەین ئێ:

ئەگەر یەكێتی (یەك) ڕاستەوخۆ یان ناڕاستەوخۆ، لە هەر گۆشەیەكی كوردستان، هاوڕێكانمان تەهدید
بكات و لە شەڕی بەرامبەرمان، دڵنیابین كاری وا دەست و دەسیسەی ئێمەی تیا نیە. وێڕای ئەوەی
زۆرمان پێ ناخۆشە بەیەشی شەڕی ناوخۆ فووڵتر بێتەوە، پێمان ناخۆشە دووبارە دۆستێكی ئەم
میللەتەش لە شەڕی ناوخۆدا پێیتە قوربانی سیاسەتی چەوتی لایەنە بورجوازیەكان .

بەڵام لە هەمان كاتدا مافی بەرگری لە كرێكاران و زەحمەتكێشان، لە بزووتنەوەی ماركسیزمی
شۆڕشگێڕ، لە وەڵام دانەوەی بە چەك و زەبر و زەنگ پێشێل كردنی ئازادی و دیموكراسیمان بەرگری
كردن لە هەموو ئەو ماناكانەیە مافێكی ڕەوان و بە ئەركێكی ئینسانی شۆڕشگێڕانە ئەزانین و
پێمان وایە هیچ لایەنێك نیە لەسەر ئەم شەڕە پان و بەرینە، مافی ڕەوای بەرگری بە خۆ
ڕەوا ئەبینێ و بەرەوی لێ نەكردەوەین .

(٢)

پێشمەرگە دڵسۆزەکان
برایان مەسئولینی سیاسی و عەسکەرییەکانی (ینك)

ئۆ سالی رەجعەت ئێوە لەم پەر تا ئەو پەری کوردستان، لە گەرمیان و کوێستانیا گیرۆدەی شەڕی ناوخۆ بوون و لە دەیان شەڕدا، دەیان و سەدان هاوڕێ و هەڤاڵ، براو کەسوکارتان. بوونەتە قوربانی سیاسەتی چەوت و چەپەڵی بۆرجوازییەکان.

ئۆ سالی رەجعەت دژی پارتی.. دژی حیزبی سۆشیالیست.. دژی حیزبی شیوعی.. ئەوانیش دژی ئێوە.. لە شەڕی بێ پشودان، بێ ئەوەی بچوکترین سود و کەمترین دەسکەوتتان لەم شەڕە ناوخۆییەدا بۆ هاتبێتەدی، بگرە زەرەری لەش داین و دەسکەوتی گەورەی شۆڕشگێڕانەی فەوتاندوین.

دڵسۆزانی گەلەکەمان و هەموو شۆڕشگێڕێکی راستگۆ چاوەڕوانی ئەوەیە کۆتایی بە شەڕی ناوخۆ بێت و تا روخاندنی رژێمی فاشی دوژمنی سەرەکی، پشوەکیش بگرن.

کەچی بەداخەوە (سەکتەی سیاسی-ینك) گەر بۆی بگونجێ و بۆی بکرێ و هەڵسەی بکەن.. دەستتان بە خوێنی مارکسیستەکانیش سوور ئەکات و شەڕی ناوخۆ بەرفراوان ئەکات و بەجیاری بزووتنەوەی گەلەکەمان ئەبڕێتەوە و ئەیکاتە دووجەژنی فاشستەکان.

بۆیە حەق وایە ووریا بن لەو لێك داخوازانەی بەناوی دژایەتی (یان-چەپ) ئاغەوە بڵاو ئەکرێتەوە. ووریا بن لە پروپاگەندە و کۆڕ و کۆبونەوەی جنێو فرۆشانەی ئاژاوەگێڕان. حەق وایە چی کە شەڕیبە ئامرازی شەڕی بێهودەو شەڕی نارەوا، شەڕی کوشتنی برا و دۆست و هاوڕێ و تێکۆشەرانی شۆڕشگێڕ. چونکە ئەم شەڕە بێ ئاوانە، کوشتنی تێکۆشەرانی دژ بە فاشییەکانە، بە کوشت دان و سەرگەردانی بەخۆیو چوونتانە، لاواز کردنی بزووتنەوەی کوردستانە.

ئەم شەڕە دڵسارد کەرەوەی رەتحەقیشی مەنە (م،۲۰) و راستەوخۆ لە خزمەتی فاشستەکاندایە نەك ئەوەی (ینك و کۆمەڵە) بە ئیمە ئەڵێن مەلا...، چیناییەتیتان و داوای دابین کردنی دیموکراسیتان لە خزمەتی رژێمدایە.

موقاوەمەتە ئەوزکەکە و مساوەمە زۆرەکان، لە گەرمەی شەڕی (دالیان)دا هەدنەکردن وەرگرتنی شەڕو هێرشی پێشمەرگە ئاوارەکان، بێ بڕوایی دروست ئەکات و سەرامی رژێم دەبێتەوە نەك داکۆکی کردن لە سەر خەباتی چینایەتی کرێکاران و زەحمەتکێشان.

ئاواتی ئێمە لەم تێنگیرییەی (ینك) و لەم قەزیە ناسیونالیستیەی لێی گرتوین، ئەوەیە:-

۱- سوور بین لە سەر بیر و باوەڕی کرێکاران و زەحمەتکێشان، راتەکێنراینە سەر بنچینەی ناسیونالیستی، لە پێناوی هیچ مەبەست و وێستێکی تایبەتیدا دەستەمۆ نەکراین.

۲- خراپی شەڕی ناوخۆمان بۆ دەرکەوت و دژایەتیمان کردووە و ئەکەین، دڵسۆزان لە حەقیقەتی ئەم شەڕە بە ئاگا دێنین، ناهێڵین کرێکاران و زەحمەتکێشان زیاتر ببنە پێخۆری سیاسەتی چەوتی بۆرجوازییەکان.

۳- لە جەنگی عیراق و ئێراندا... دژی ئەوە بووین شەڕی ئێران بکرێ و داوامان ئەکرد، ئەگەر لەوەو پێشیش ئیگرتنێکی هەڵە لە تاکتیکی مامەڵە کردن لە جەنگەکەدا هەبووبێ، راستی ئەکەینەوە، ئەوە لەژێر پەردەی کوردستانیەت و لە پێناوی مناوەزاتا هەزاران پێشمەرگە بخرێنە گەرووی ئەو ئاگرەوە.

۴- دژی ئەوە بووین لە مناوەزاتەکەدا، مساوەمە بکرێ و لە سەر حسابی چارەنووسی گەلەکەمان و شەهیدانی، سەر بۆ فاشستەکان نزم بکرێ.

۵- ئەمانگووت ئەفاشستەکان بە تاکتیکی مناوەزات ئەیانەوێ (ینك) لە دۆستانی دوور خەنەوە و پارمەتییەکانی لێ بڕن و هاوپەیمانییەکانی هەڵوەشێننەوە و لە پاڵ خۆیانەوە بیبەستنەوە بەگژ ئێران و (جود)دا ئەیبێ (ینك) خۆی بخاتە داوی

تاکتیکی وایە. بەڵام (یەنک) لە مەیدانی ڕێککەوتندا هەر پشتی کردە دۆستەکانی .

ئاخۆ ئەو ڕاستیانە ئەبێ بۆ ئاوان بن و ئێستا بیڵێین کە لە ئەواوی سیاسەتەکانی دا، لە سیاسەتی ئاوێ بۆ لای عێراق و ئاوێ بۆ لای ئێران، ئاوێ ئەمڕ و ئاوێ مفاوەزات و هەدنە و ئاوێ بەکردەوە ئەمڕی ناوخۆ و ئاوێکیش بە پڕوپاگەندە (ئاشتی بوونەوەی گشتی) ... شکستی خواردووە ئێستا (خواخوایەتی) بگەڕێتەوە دۆخی جارانی خۆی... وە ئێمە کە سەربەخۆیی فکری و سیاسیمان ڕاگەیاندووە. گەر ووردبینی و یاشمان لەبیر ئەکەن خۆیان باس ئاکەن.. ئیتر بۆ ئەوەیستری پەلامار بدەن و گرووی ئازادیخوازیان بتاسێنن، بە هیوای ڕێککەوتن لەگەڵ یەنکدا ڕاکێشراونەتە بنبەستێکی سیاسی واوە کە فاشستەکان تعاقەت بە (هەدنەیش) بە (یەنک) ڕازی نەبن.. ئیتر مارکسیستەکان چۆنی ڕەخنە لێ ناگرن و هەڵوێستی لێ دەرنابڕن و ململانێی چینایەتی لەگەڵ ناکەن. ئاخر ئێستا سیاسەتەکانی (یەنک) پەیوەستی بە چارەنووسی بزووتنەوەی گەلەکەمان و شۆڕشەکەیەوە هەیە، هەروەها سیاسەتی لایەنەکانی تریش هەر لایەک بەپێی توانای خۆی، ئیتر چۆن ئەکرێ لێیان بێدەنگ بین .

ئەی خەڵکی دڵسۆز و قارەمان ... (یەنک) ئەیەوێ هەرچی بیەوێ بکات، مساوەمە، ئەمڕی ناوخۆ، هەدنە، گرتن، کوشتن، هەڕەشەکردن، ... هتد. ئێمە و لایەنەکانی ئۆپۆزسیۆن لێی بێدەنگ بین کە بەدەنگیش هاتین هەڕەشە ئەکات و ئاپۆتمان بۆ بەکردن ئەدات .

ئەی ئازادیخوازان، تێکۆشەرە دڵسۆزەکان ... پێش ئەوەی یەکیتی هەڕەشە و گورەشەکانی جێبەجێ بکات، پێش ئەوەی ئوسوڵی دیموکراسی بەتەواوەتی پێشێل بکرێ، ئەمڕ و کوشتن جێی لێدوان و مشتومڕی سیاسی بگرێ... داوا لە هەموو حیزب و ڕێکخراوێکی سیاسی پێشکەوتنخوازی ناوچەکە و عێراق و کوردستان ئەکەین ... داوا لە ڕێکخراوە فەلەستینییەکان، لە دەوڵەت و حیزب و ڕێکخراوەکانی دۆستی شۆڕشی کوردستان و دوژمنی فاشستەکانی عێراق، لە ڕێکخراوە [illegible] ڕێکخراوەکانی عێراق و کوردستانی [illegible] کانی پێشکەوتنخوازی تری کوردستان [illegible] لێی بکەن، دەست هەڵگرێ لە پێشێل کردنی [illegible] عێراق.. ئەکەین ... هەتا (یەنک) [illegible] ساقی دیموکراسی، لە هەڕەشە و ئەمڕ و کوشتن، لە بەکارهێنانی هێز و چەک بۆ چارەسەر کردنی ئاکۆکییە فکری و سیاسییەکان .

پڕ بەدڵ ئومێدەوارین هەموو لایەک بەدەنگ داواکەوە بێن و داخوازییەکەمان جێبەجێ بکەن تا هەموو لایەک بتوانین بێ کێشە و ئەمڕی لاوەکی دژی دوژمنی هاوبەشمان (فاشستەکانی عێراق) خەبات بکەین و بیڕوخێنین ... هیوادارین [illegible] لەگەڵ ئێمە ئەمڕ نەکرێ، بەڵکو بە ئەواوەتی ئەمڕی ناوخۆ پشتگوێ بکرێ و گیانی برایەتی و هاوکاری و هاریکاری و ململانێی چینایەتی پێشەنەی و پێشچەنپێکی و خەباتی شۆڕشگێڕانە دژی فاشستەکان پەرە بەرێتێ .

بۆ مێژووش دووپاتی ئەکەینەوە ... کە هیچ هێزێک، هیچ هەڕەشە و گورەشەیەک، ئۆتۆفاڵێ ئامان ترساندنی و هەرگیز دەست بەرداری ڕێبازەکەمان نابین و دڵنیاشین هاوڕێکانمان وەکو مارکسیستی سەرسەخت کۆڵ لە بەرگری ناکەنەوە و لە پێناوی بەرژەوەندی کرێکاران و زەحمەتکێشانیشدا مردن، سەرگیکی تا هەتایە سەروەرییە .

ئەمەکداوە بێ ئاڵای کرێکاران و زەحمەتکێشان
سەرکەوتوو بێ خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلەکەمان

ئاڵای شۆڕش

١ / تشرینی یەکەمی / ١٩٨٥

يا عمال العالم اتحدوا !

البلاغ الختامي

للبلنيوم الثاني لراية الثورة

يا العمال والكادحون
يا الرفاق المناضلون

في هذه الظروف العصيبة التي تمر بها الحركة العمالية العراقية والحركة
ثورية للشعب الكردي قامت (ئالاّی شورش) (راية الثورة) وبحضور الاعضاء
مؤسسين والكوادر المتقدمة بعقد بلنيومها الثاني وذلك في الفترة
ن ١ الى ٤ سبتمبر / ١٩٨٨ تحت شعار (من اجل الحفاظ على المنهج
ثوري لراية الثورة والعمل على تطويرها) ٠
بدأ البلنيوم اعماله بالنشيد الاممي والوقوف دقيقه واحدة حدادا
ى أرواح شهداء الحركة العمالية والحركة الثورية للشعب الكردي ٠
في البداية ، اعتبر البلنيوم الموقف الفوضوي لأحد أعضاء اللجنة
مركزية وبعض كوادر الراية حول عقد عدد من الأجتماعات تحت
سم (كونفراس) الراية بعمل فردي وغير مشروع كما اكد على عدم
شرعية الكونفرانس ورفض برامجه وجميع قراراته ٠
بعد ذلك ، قدّم تقرير شامل من قبل أحد رفاق الهيئة التأسيسية
للراية) حول تاريخ تأسيس الراية ، وعملية الصراع والتناقضات الداخلية
تنظيمية الناتجة عن تلك الاتحاد الغير اعتيادي التي تم في ظروف
سياسية خاصة بين (الراية) و (عصبه شغيله كردستان ـ العراق) ،
جذور المشاكل الفكرية والسياسية والتنظيمية من حيث الممارسة وتأثيرها
ايجابي والسلبي على النهج الفكري والسياسي للراية ، حيث نوقشت
ن قبل الرفاق بصوره علميه وموضوعية و شخصت الجوانب المضيئة
نقاط السلبية فيها ٠
ومن ثم قدّم برنامج عمل البلنيوم من قبل اللجنة التحضيرية
نوقشت بروح رفاقية عالية وتم اقرارها ٠
تم البلنيوم ومن منطلق النظرة والايديولوجية الماركسية الثورية
حليل ودراسة الوضع الدولي الراهن والحركة الشيوعية
عالمية ، واكّد على عدم صحة وجود نظامين ، اقتصاديين ، اجتماعيين ،
سياسيين في العالم ، واوضح حقيقة ان النظام الاقتصادي السائد في
عالم اليوم هو النظام الاقتصادي الامبريالي الذي يقوم وعن طريق
لشركات المتعددة الجنسيات) ، العديد من الاشكال ، الاساليب

لقد حطم الاقتصاد الامبريالي حدود الدول وخلقت سوقا عالميا موحدا لاستثمار رساميلها وتحقيق فائض قيمة وفائض ربح خياليين، وهكذا قسم العالم الى معسكرين متناقضين و متضادين في صراع لا مهادنة فيها الا وهي (معسكر العمل) ومعسكر الرأسمال.

حدد البلنيوم الاشكال المختلفة للتحريفية في الحركة الشيوعية كظاهرة عالمية، واعتبر التحريفية المعاصرة السوفيتية والدول التابعة لها، جنبا الى جنب مع التحريفية (الصينية والالبانية والاشتراكية الديمقراطية والتروتسكية ... الخ) العامل الرئيسي للاخفاقات والانحراف بالنضال الثوري للطبقة العاملة وعدم انتصار الثورة الاجتماعية للعمال.

وضع البلنيوم الممارسات التشويهية، المغتربة، السياسية، الاممية (للحزب الشيوعي السوفيتي) بعد ثورة أكتوبر تحت البحث والتحليل، ووصل الى النتيجة التالية الا وهي ان هذا الحزب منذ عصر (ستالين) حتى اليوم وكأحد المصادر التحريفية المعاصرة القوية في العالم له دور مهم ومؤثر في تضليل واحباط الثورات البروليتارية.

ان السوفييت كدولة تبني وعلى اسس قومية تقوم بأنتهاج سياسة اقتصادية، سياسية، عسكرية، دبلوماسية امبريالية وتتعامل وتتخذ المواقف من الحركات الثورية والاحداث السياسية الاجتماعية بين الشعوب وفق مصالحها الرأسمالية، كما ان سياسة تعايشها السلمي التي تتبعها مع الدول الرأسمالية الغربية تأتي بالضد من اجل تقسيم السوق العالمية والهيمنة على الحركات الثورية للشعوب وترويض الحركات البروليتارية.

قام البلنيوم بدراسة تاريخ نشوء الطبقة العاملة ونضالها السياسي وقدّر النضال المجيد والتضحيات التي قدمتها هذه الطبقة من خلال نضالها ضد الانظمة الرجعية وضد قوى الرأسمال الاجنبي من اجل الحرية والديمقراطية والاشتراكية.

واعتبر الفكر والنهج التحريفي والاصلاحي للحزب الشيوعي العراقي سببا في اخفاقات نضال هذه الطبقة وعدم تحقيق اهدافها القريبة والبعيدة.

عرّف البلنيوم (الحزب الشيوعي العراقي) كممثل رسمي وامتداد للتحريفية السوفيتية. ان هذا الحزب الذي امضى اكثر من نصف قرن في العمل لمسخ جوهر الماركسية اللينينية كان ولايزال عاملا

حزب كان افكاره التحريفية و مضح المنهج التقليلي لهذا التيار سواء على مستوى العراق اوالعالم حيث تحددت كأحد المهام النضالية لرفاق راية الثورة وجميع الشيوعيين في هذه المرحلة .

عرف البلنيوم العراق كدولة رأسمالية خاضعة للسلطة الامبريالية و عرف نظامه بالبرجوازية البيروقراطية والفاشية . حيث و في ظل نظام كهذا ، فأن العمال والكادحين بجانب الاضطهاد والظلم المسلطين عليهم من قبل قوة الرأسمال وشرائط العمل المأجور القاسية ، يعيشون حياة مأسوية محرومين من ابسط الحقوق النقابية والسياسية ، ويمارس النظام من خلال الاعتقالات والملاحقات والقتل الجماعي اشرس سياسة فاشية ، و مستمر في ادامة سياسات الفاشية تلك من خلال حملات الابادة الجماعية والتهجير القومي للشعب الكردي .

ولم يبق ابسط الفرص الديمقراطية للجماهير الكادحة وبحاول يشق السبيل نحو مطالبه القومية . لهذا فأن الموقف الثوري تجاه نظام كهذا او اي نظام رأسمالي ليس سوى تصعيد النضال الثوري باتجاه اسقاطه وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية والسير نحو الاشتراكية التي تنهي جميع انواع الظلم والاضطهاد وعدم المساواة ، وتحقق الحريات الكاملة للجماهير .

المرحلة الحالية للحرب الرجعية العراقية ـ الايرانية والظروف العصيبة التي تمر بها الحركة الثورية للشعب الكردي طرحت ايضا للدراسة والتحليل وكانت لها مكانة خاصة في برنامج عمل البلنيوم .

ان الحرب العراقية ـ الايرانية الغير العادلة التي اشتعلت خدمة للمصالح الامبريالية ، وبسبب العظمة الشوفينية و السياسات التوسعية للنظام الفاشي العراقي ، وبعد ثمان سنوات من اراقة الدماء و الدمار و الخراب المأسويين و كنتيجة حتمية لتفاقم المشاكل والازمات الاقتصادية و السياسية والاجتماعية انتهت بوقف اطلاق النار وتشرف على نهايتها .

ان اشتعال حرب غير عادلة كهذه ، وفي وقت كانت على النقيض من طموحات وارادة العمال والجماهير العراقية ، فان

ان النظام الدكتاتوري لصدام، وبعد وقف اطلاق النار في الحرب الدائرة، وباستعماله للاسلحة الكيمياوية والقتل الوحشي وتشريد الجماهير يقوم وبصوره بشعة ووحشية لا سابقة لها بادامة حرب الابادة ضد شعب كردستان الى حد لم يسبق لها مثيل في تاريخ هذا الشعب .

ان البلنيوم وللوقوف بوجه هذا الوضع الصعب والعصيب، يرى ان احدى مهامه في هذه المرحلة هو تصعيد النضال الثوري للجماهير وزج جميع الطاقات الثورية من اجل تطوير المقاومة التي تخوضها شعب كردستان في سبيل اجهاض السياسات الشوفينية للنظام . كما اوضح البلنيوم بان توعية وتنظيم العمال والكادحين وقيادتهم في النضال الثوري تحت راية حزبهم الطليعي الطبقي شرط اخر مهم من اجل اسقاط الفاشية وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية، التي من خلالها فقط تتحقق الحقوق المشروعة للشعب الكردي بما فيها حق تقرير مصيره بنفسه كما وتحقق حقوق الاقليات القومية في العراق .

ثمّن البلنيوم الانتفاضة الثورية للشعب الفلسطيني ضد الاحتلال الصهيوني و يعلن عن مساندته لنضال هذا الشعب البطل وقضيتها العادلة من اجل اقامة دولتها المستقلة على ارض فلسطين .

ركّز البلنيوم مرة اخرى على اهمية تجسيد شعار (المناظرة، الاثبات، التوحيد) مع جميع المنظمات الماركسية الثورية بهدف السير نحو تأسيس الحزب الطليعي للطبقة العاملة العراقية . حزب يقوم وبصورة ثورية وقاطعة بقيادة النضال الطبقي للعمال من اجل اسقاط النظام الرأسمالي واقامة دكتاتورية البروليتاريا و بناء الاشتراكية والشيوعية . و اعتبر البلنيوم هذه المهام الحلقة المركزية لنضال راية الثورة في هذه المرحلة . و تناشد جميع الفصائل الشيوعية في العراق للعمل من اجل تحقيقها .

كما أقرّ الرفاق المشاركون في البلنيوم العديد من القرارات المهمة والخطط السليمة حول المسائل التنظيمية في داخل وخارج الوطن والعمل الاعلامي والاداري والمالي لراية الثورة .

يناشد البلنيوم جميع الاحزاب والمنظمات الكردستانية والعراقية وانصار الحرية و الديمقراطية ان يرفعوا اصواتهم من اجل أطلاق سراح المناضل (ملا بختيار) القابع في [illegible]

على اساس ضمان الحرية الغير المشروطة للعمل النضالي الثوري .

وفي الختام حييا البلشيوم المواقف البطولية لرفاقنا الصامدون في زنزانات النظام الفاشي العراقي، كما حيينا ذكرى الشهداء الخالدون (لراية الثورة) و شهداء طريق الديمقراطية والاشتراكية .

النصر لنضال العمال والكادحين من اجل الديمقراطية والاشتراكية .

النصر للنضال الثوري للشعب الكردي من اجل حق تقرير مصيره .

النصر للنهج الثوري لراية الثورة .

عاشت الاممية البروليتارية .

السقوط للنظام الفاشي العراقي .

الموت للامبريالية .

راية الثورة

ايلول / ١٩٨٨

تەعمیمەی ئامادەکردن بۆ بەستنی کونفرانس

هاوڕێیانی تێکۆشەر ...

دیارە دروستبوونی ئاڵای شۆڕش وەك خواستێکی چینایەتی چینی کرێکار و زەحمەتکێشان بێ لە دایك بوونی ڕێکخراوی چینی کرێکاری چەکدار بە مارکسیزم - لینینیزم ، پێویستی بە هەبوونی ناسنامەی فیکری و چینایەتی خۆی هەیە و ئەو ناسنامەیەش بەرنامە کاری جیهان بینی کۆمۆنیستانەیە سەبارەت بە هەموو لایەنە جۆراوجۆرەکانی ژیان ..

جا هاوڕێیان لەگەڵ ئەم خواستە مەزنەدا لەبەر چاو گرتنی گیروگرفتەکانی ئەمڕۆی خەبات و بەهەند هەلگرتنی ڕووداوە بەپەلەکان و پەیوەندی یان لەسەر چارەنووسی ئاڵای شۆڕش ، بۆ ڕوو بەڕوو بوونەوەی ئەرکەکانی سەرشانمان بە پێویستمان زانی بکەوینە گەلالە کردنی ئەم تەعمیمەیە کە لەلایەن هەموو هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕش وەك کارنامەیەکی عەمەلی ڕۆژانەی خەبات خۆمان بۆ بەستنی کونفرانسێکی تیۆری سەرکەوتووانە ناو بدەین لە پێناوی هێنانە کایەوەی بەرنامەیەکی گشت لایەنی هەڵقوڵاو لە سەرچاوە فیکری و واقیعی مەوزوعی یانەی بەرتەسەمان بۆ ئەوەی ئیمەش بتوانین لەم چوارچێوەیەدا ڕۆشنایی یەك بدەینە ناو جوڵانەوەی کۆمۆنیستی و شۆڕشگێری لە کوردستان و عێراق دا و ئینجا بەستنەوەی ئاراوانی خەباتمان بە سەرجەمی جوڵانەوەی کۆمۆنیستی پرۆلیتاریای دنیا .

بۆیە داوا کارین هەموو هاوڕێیان جوامێرانە بکەونە جێ بەجێ کردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە ، بەو هیوایەی هەموومان پێکەوە بتوانین چاکترین بارودۆخی ئامادەکردن لەگرتنی کونفرانس و ساغ بوونەوەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش بخەملێنین :-

١ - هەوڵ دان بۆ ساغ کردنەوەی هێڵی ئایدیۆلۆژی لە خلالی جیاوازی بە فیکری یەکسان و ئینجا دیاری کردنی هێڵە سەرەکی یەکانی بەرنامەیەك بۆ ئاڵای شۆڕش کارنامەی داهاتووی خەبات بێ .

أ- مافی بێ ئەم لاو ئەو لای هەر هاوڕێیەك لە دەربڕینی بیروبۆچوونەکانی لە ڕێگای ڕاپۆرت یا نووسراو یا سیمینار کە ئاس لەسنووری شانە و کۆبوونەوەی شەرعی دەربچێت .

ب - دیراسەو وەڵام دانەوەی ئەو نووسراوانەی لەسەر ئاڵای شۆڕش نووسراون وەك (ئیستیقالی شۆڕش بەرەو کوێ دەچێ) و (ئەوەی کۆمەڵەی ئێران) و (جەماعەتی بهاء الدین نوری) وە هەر شتێکی تر کە هەیە لەم بارەوە .

ج - دیراسەو ئاراستە کردنی ڕەخنەیەکی تیۆری مارکسیانە لە پرۆژەکەی ئاڵای شۆڕش کە بۆ لێدوانە .

د - پیادەکردنی ڕەخنەی ئامانج دەرانە لەنێوان بیروبۆچوونە جیاوازەکان و بلاوکردنەوەیان بەناو ڕیزەکانی ڕێکخستن بەتەنیا .

هـ - هەموو هاوڕێیەك بۆی هەیە پرۆژەی بەرنامەیەکی گەلالەکراو وەك پێشنیار تەرح بکات ، بەو مەرجەی پێش ماوەیەکی دیاریکراوی کونفرانس بگاتە دەست نوێنەرانی کونفرانس بۆ زیاتر دیراسە کردن و ورد بوونەوە لێی .

و - ترجمەو چاپ کردنی بەشێك لە ئەدەبیاتی (م.ل) کە ڕاستەوخۆ پەیوەندی یان بە بەرنامەو شێوەکاری بەرنامەیی هەیە لەپێناوی لەبەرچاو گرتنی ڕێ و شوێنە سەرەکی یەکانی هەر جۆرە بەرنامەیەك لەڕوانگەی تیۆری مارکسیزم دا .

ز - هەوڵ دان بۆ ئاڕاستەکردنی ڕەخنەی مارکسیانە لەشێوەکاری پرۆلیتێستی و ووردە بۆرژوایی لەناو خۆماندا .

ح - گەلالەکردنی پرۆژەیەکی پێشنیار کراو بۆ پەیڕەوی ناوخۆ .

٢ - تەرخان کردنی دەزگای ئیعلام بۆ ڕاپەڕاندن و بەچاپ گەیاندن و بلاوکردنەوەی ئەو نەخشە کارەی سەرەوە .

٣ - بۆ خۆشدوخول کردنی پرنسیپی ڕێکخستن و بەڕێوەبردنی کارەکان بە ئامانجی خۆئامادە کردنێکی عەمەلی و سوودبەخش بۆ کونفرانس هەموو هاوڕێیەك دەبێ چاوەدێری ئەم خاڵانە بکات:-

أ- هەموو شتێك لەسنووری شانەو کۆبوونەوەی ئاسایی ڕێکخستنەوە تەرح دەکرێ و هەرجۆرە

ئاشنانامەی بۆ ئامادەکردن بۆ بەستنی کۆنفرانس

هاوڕێ یانی تێکۆشەر ...

دیارە دروست بوونی ئاڵای شۆڕش وەك خواستێکی چینایەتی چینی کرێکار و زەحمەتکێشان بۆ لە دایك بوونی ڕێکخراوی چینی کرێکاری چەکدار بە مارکسیزم - لینینیزم ، پەیوەستی بە هەبوونی ناسنامەی فیکری و چینایەتی خۆی هەیە و ئەو ناسنامە بەش بەرنامە کاری جیهان بینی کۆمۆنیستانەیە سەبارەت بە هەموو لایەنە جۆراوجۆرەکانی ژیان ..

جا هاوڕێنگە لەگەڵ ئەم خواستە مەزنەدا لەبەر چاو گرتنی گیرە و کێشەکانی ئەمڕۆی خەبات و بەهەند هەڵگرتنی ڕووداوە بەپەلەکان و پەیوەندی یان لەسەر چارەنووسی ئاڵای شۆڕش ، بۆ ڕوو بەڕوو بوونەوەی ئەرکەکانی سەرشانمان بەپێویستمان زانی بکەوینە گەڵاڵە کردنی ئەم ئاشنانامەیە کە لەلایەن هەموو هاوڕێ یانی ئاڵای شۆڕش وەك کارنامەیەکی ئەمەلی ڕۆژانەی خەبات خۆمان بۆ بەستنی کۆنفرانسێکی شۆڕشگێڕی سەرکەوتوانە ئاو بدەین لە پێناوی هێنانە کایەوەی بەرنامەیەکی گشت لایەنی هەڵقوڵاو لە سەرچاوە فیکری و واقیعی مەوزوعی یانەی سەردەمیان بۆ ئەوەی ئیمەش بتوانین لەم چوارچێوەیەدا ڕۆشنایی یەك بدەینە ناو جولانەوەی کۆمۆنیستی و شۆڕشگێڕی لە کوردستان و عیراق دا و ئینجا بەستنەوەی ئاراوانی خەباتمان بە سەرجەمی جولانەوەی کۆمۆنیستی پرۆلیتاریای دنیا .

بۆیە داوا کارین هەموو هاوڕێ یان جوامێرانە بکەونە جێ بەجێ کردنی ئەم خاڵانەی خوارەوە بەو هیوایەی هەموومان پێکەوە بتوانین چاکترین بەرووبووم لە ئامادەکردن لەگرتنی کۆنفرانس و ساغ بوونەوەی بەرنامەی ئاڵای شۆڕش بەدەست بهێنین :-

١ - هەوڵ دان بۆ ساغ کردنەوەی هێڵی ئایدیۆلۆژی لە خاڵی جیاوازی بە فیکری یەکسان و ئینجا دیاری کردنی هێڵە سەرەکی یەکانی بەرنامەیەك بۆ ئاڵای شۆڕش کارنامەی داهاتووی خەباتی بێ .

أ - مانی بێ ئەم لاو ئەو لای هەر هاوڕێ یەك لە دەربڕینی بیروبۆچوونەکانی لە ڕێگای ڕاپۆرت یا نووسراو یا سیمینار کە ئاشنای لەسنووری شانەو کۆبوونەوەی شەڕی لەرجیت .

ب - دیراسەو بڵاو دانەوەی هەر نووسراوێکی لەسەر ئاڵای شۆڕش نووسراوێ وەك ڕێشەکان شۆڕش بەرەو کوێ دەچێ] و [ئەوەی گرمەڵەی تیران] و [جەماعەتی بهاء الدین نوری] و هەر شتێکی تر کە هەیە لەم بارەوە .

ج - دیراسەو ئاراستە کردنی ڕەخنەیەکی تیۆریی مارکسیانە لە پرۆژەکەی ئاڵای شۆڕش کە بۆ لێیدواتە .

د - پیادەکردنی ڕەخنەی ئاشکرا دەرانە لەشێوە بیروبۆچونە جیاوازەکان و بڵاوکردنەوەیان بە ناو ریزەکانی ڕێکخستن بەهەمەتیا .

هـ - هەر هاوڕێ یەك پێی هەیە پرۆژەی بەرنامەیەکی گەڵاڵەکراو وەك پێشنیار دەرج بکات ، بەو مەرجەی پێش ماوەیەکی دیاریکراوی کۆنفرانس بکاتە دەست نوێنەرانی کۆنفرانس بۆ زیاتر دیراسە کردن و ورد بوونەوە لێی .

و - ترجمەو چاپ کردنی بەشێك لە ئەدەبیاتی (م.ل) کە ڕاستەوخۆ پەیوەندی یان بە بەرنامەو شێوەکاری بەرنامەیی هەیە لەپێناوی لەبەرچاو گرتنی ڕێ و شوێنە سەرەتایی یەکانی هەر جۆرە بەرنامەیەك لەڕوانگەی تەیوری مارکسیزم دا .

ز - هەوڵ دان بۆ ئاراستەکردنی ڕەخنەی مارکسیستانە لە شێوەکاری پرۆلیتێری و ووردە بۆرژوازی لە ناو خۆماندا .

ح - گەڵاڵەکردنی پرۆژەیەکی پێشنیار کراو بۆ پەیڕەوی ناوخۆ .

١ - تەرخان کردنی دەزگای ئیعلام بۆ ڕاپەڕاندن و بە چاپ گەیاندن و بڵاوکردنەوەی ئەو نەخشە کارەی سەرەوە .

٢ - بۆ ئەندەرخول کردنی پرنسیپی ڕێکخستن و بەڕێوەبردنی کارەکان بە ئاسانی خۆشاماندە کردنێکی ئەمەلی و سودبەخش بۆ کۆنفرانس هەموو هاوڕێیەك دەبێ چارەدێری ئەم خاڵانە بکات :-

أ - هەموو شتێك لەسنووری شانەو کۆبوونەوەی ئاسایی ڕێکخستنەوە دەرج دەکرێ و هەرجۆرە

ج ـ شوێن و كاتی كونفرانس لەلایەن (ل . س) یەوە دیاری دەكرێت .
د ـ نوێنەرانی كونفرانس لەلایەن دەزگای رێكخستنەوە بە رەزامەندی (ل.س) دیاری دەكرێن .

وێنەیەك : ـ
ـ بۆ رێكخراوی ناو شارەكان ـ سلێمانی
هەولێر
ـ بۆ بنكەی شەهید مشاك
ـ بۆ بنكەی سیبار
بۆ رێكخراوی دەرەوەی وڵات ـ ئەمریكا
بەریتانیا
سوریا

ئیتر هەر سەركەوتوو بن

ل . س
٢١ / ٩ / ١٩٨٦

١٦ / ١١ / ٩٦٩

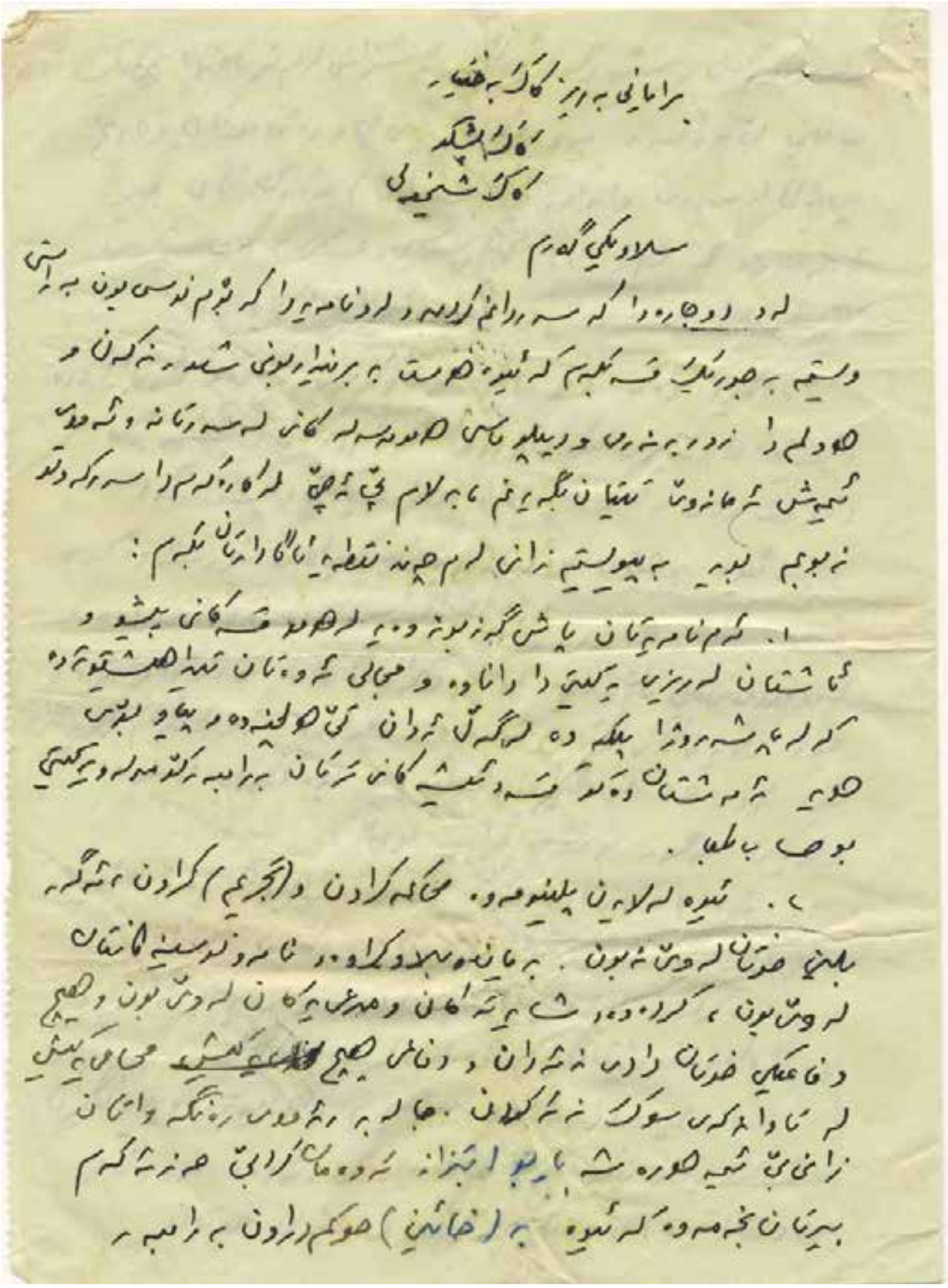

برایانی بەڕێز كاك بەختیار
كاك ڕەشید
كاك شەهیدی

سڵاوێكی گەرم

لەو دوو جارەدا كە سەردانم كردبوون و لەو نامەیەدا كە بۆم نووسی بوون بە ئاشكرا
وتبووم بە جۆرێكی قسە بكەین كە ئێوە [illegible] بە بەرنامەی [illegible] شۆڕش نەكەن و
[illegible] نەدەن بە [illegible] و [illegible] لە سەرەتاوە و ئەوەی
ئێمەیش ئەمانەوێ ئێستایان تێبگەیەنم بەڵام بێ ئەنجام [illegible] لەبەر ئەوە [illegible]
نەبووم لەبەر [illegible] بە پێویستی ئەزانم لەم چەند نقطەیە ئاگادارتان بكەم :

1. ئەگەر نامەكانتان باشی گەیشتبووە دەست [illegible] قسەكانی پێشوو و
ئاشتیتان لە [illegible] دا دانابوو و [illegible] ئێوەتان [illegible]
[illegible]
[illegible]
بوو بە باطل .

2. ئێوە لە لایەن پلینۆمەوە محاكمە كراون و (تجریم) كراون ئەگەر
[illegible] خۆتان لەوێ نەبوون . [illegible] نامەو نووسینی [illegible]
لەوێ بوون ، [illegible] و [illegible] لەوێ بوون و هیچ
دیفاعێكی خۆتان [illegible]
لە [illegible] . جا لەبەر [illegible] ڕێگە و [illegible]
زانیمان [illegible] بە ڕێی ئیجازە [illegible]
بیرتان بخەمەوە كە ئێوە بە (خائین) حوكم دراون بەرامبەر

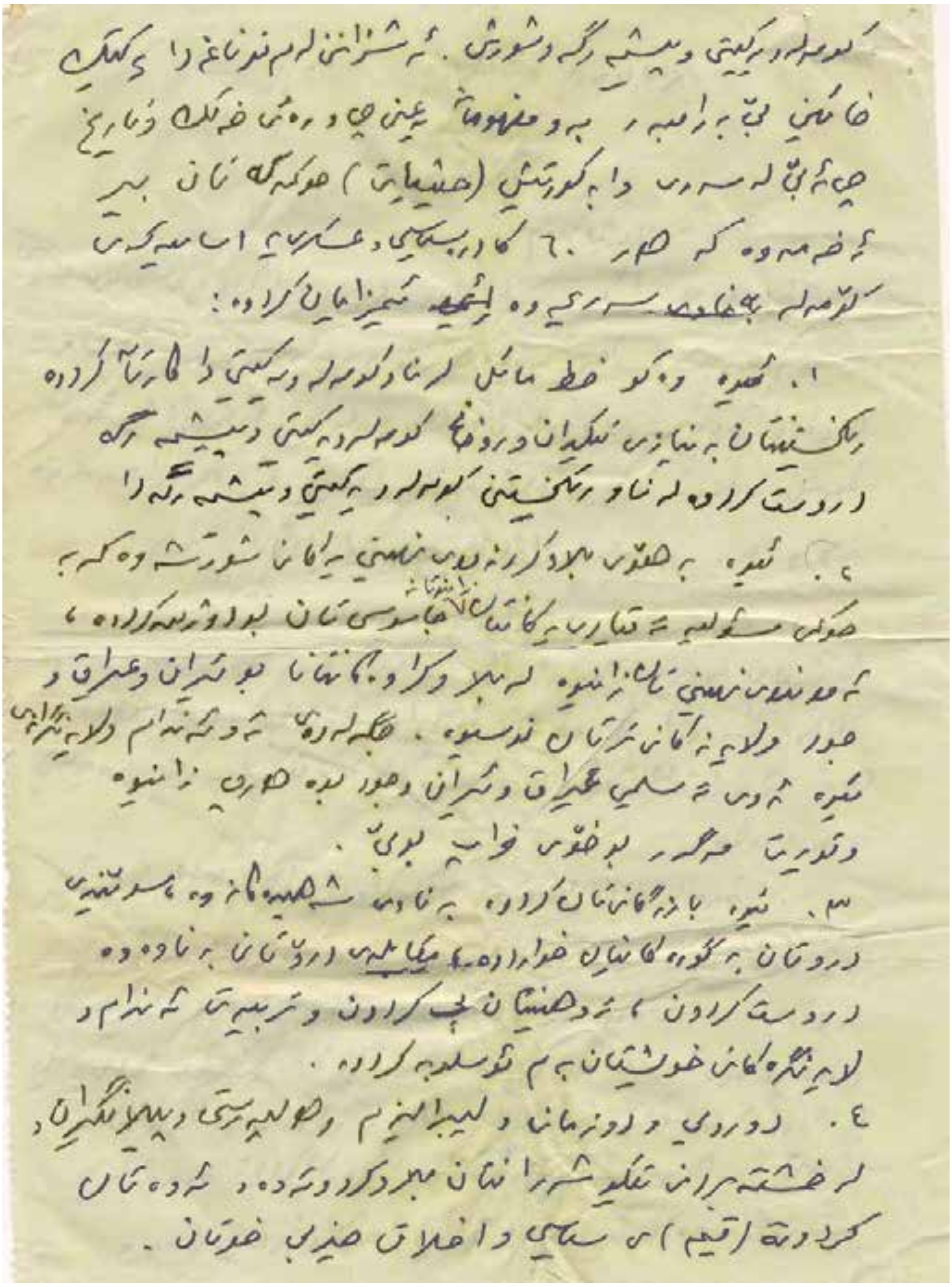

کۆمەڵەو یەکێتی و بزوتنەوەی ڕێگە و شۆرش . ئەم شتانەی لەم فەزایەدا یەکێکی
خاکی بێ بەرانبەر ، بەو مفهومانەی عینی چی و هەمو خەڵک و [illegible]
جیە بێ لە سەروبەردا بەکورتیش (حیسابات) حوکمەکەتان بەر
ئەخەینەوە کە چوار ٦٠ کادیرێکی سیاسی و عەسکەری ئاسایی
کۆمەڵە بەخاوەن سەرکەوتووە لەتەحید ئیمزایان کراوە :
١. ئێوە وەکو خط ماویی لە ناو کۆمەڵە و یەکێتی دا کارتان کردوە
ڕێکخستنەکانتان بە ناوی [illegible] و ڕەوتی کۆمەڵە و یەکێتی و بزوتنەوەی ڕێگە
دروست کردوە لە ناو ڕێکخستنی کۆمەڵە و یەکێتی و بزوتنەوەی ڕێگەدا
٢. ئێوە بە حقوقی بلاوکردنەوەی نهێنییەکانی شۆرشەوە کە بە
حوکمی مەسئولیەتی [illegible] جاسوسیتان بۆ دوژمن کردوە ،
ئەو [illegible] نهێنیانەی [illegible] لە بلاوکراوەکانتانا بۆ ئێران و عێراق و
[illegible] ئاغاکانی [illegible] ناردووە . جگە لەوەش ئەو [illegible]
[illegible] ئەوەی [illegible] عێراق و ئێران و [illegible] زانیوە
و [illegible] بۆ خۆی [illegible] .
٣. ئێوە بازرگانیتان کردوە بە ناوی [illegible] وە [illegible]
دروتان بە [illegible] خواردووە [illegible] بە ناوەوە
دروست کردوون ، [illegible] چاپ کراون و [illegible] ئەندام و
لایەنگرەکانی خۆشیان [illegible] کردوە .
٤. [illegible] و لیبرالیزم و [illegible] و [illegible]
لە [illegible] ناچار [illegible] تان
کردووە (قیم) ی سیاسی و ئەخلاقی حیزبی خۆتان .

٥. پەلاماردانیان کراوە بە دەولەت ولاتیا و حیزبی بێگانەیان بۆ
وەرگرتنی پارەیان و تەشویقدانی بۆ انشقاق و بانگەشەی پێشمەرگە
تەکلیفانی ڕێزەکانی کۆمەڵە و پارتی و پێشمەرگە و معلوماتەکانی شۆڕشتان
بۆیە پێستی خۆتان داوە بە دوژمن
٦. لەبەر ئەوەی بە هەڵوێستی ڕوخاندن و بڕیار کردنەوە و دانیشتنی سەردار
کادر و پێشمەرگە و تەسلیم بوونەوەیان بە عێراق و ئێران و دانیشتنیان
بکرێنەوە

جاری پێشتر نامەیەکی زیاترم لە سەر ڕادەم ، هەموو هەڵوێستی کۆمەڵە پارتی
بە موقیمی قیادە و برایەتی و دۆستایەتی دڵسۆزیت دەبێ لێی ڕابوردە
ئاوا ئەکەیم کە ئەو هەڵوێستەتان لە سەر لابردم و بە جۆرێکی لێی
دەبینی کە نەئەبوو بووە بەڕێوەبەر و نەمێنێ پرتە و بوونم ئەیتە سەر.
خۆتان ئەزانن بۆیە لە ئەستۆگرتنی ئەو مەسئولیەتە ...
واتە چاک بە جێ نەکراوە بڕیار بە گشتی هاوکاری تان هەر چی ، دە
بۆ شۆڕش کە ئەو بڕیارەتان لە سەر لابەن هەر چی دەکەن چی
بنووسن و چی بکەن و چی بڵێن
هەر ئەوەی لە سەرم بوو وەکو وەزیرانی قیادە دەیان برایەتی و
جۆرێکی لە التزام بە رابەر ، هاوبەندی کەسی کراوم ، ئاوا ئەبێتەوە
بە شێوەی خۆتان بکەن ، ئەگینا من لێی دەرچووم و هیچی تر
قسەی هاوڕێیانەم نا حەقیقیەتی سەرکردەم .
دوبارە سڵاو

۱۱/۲۸

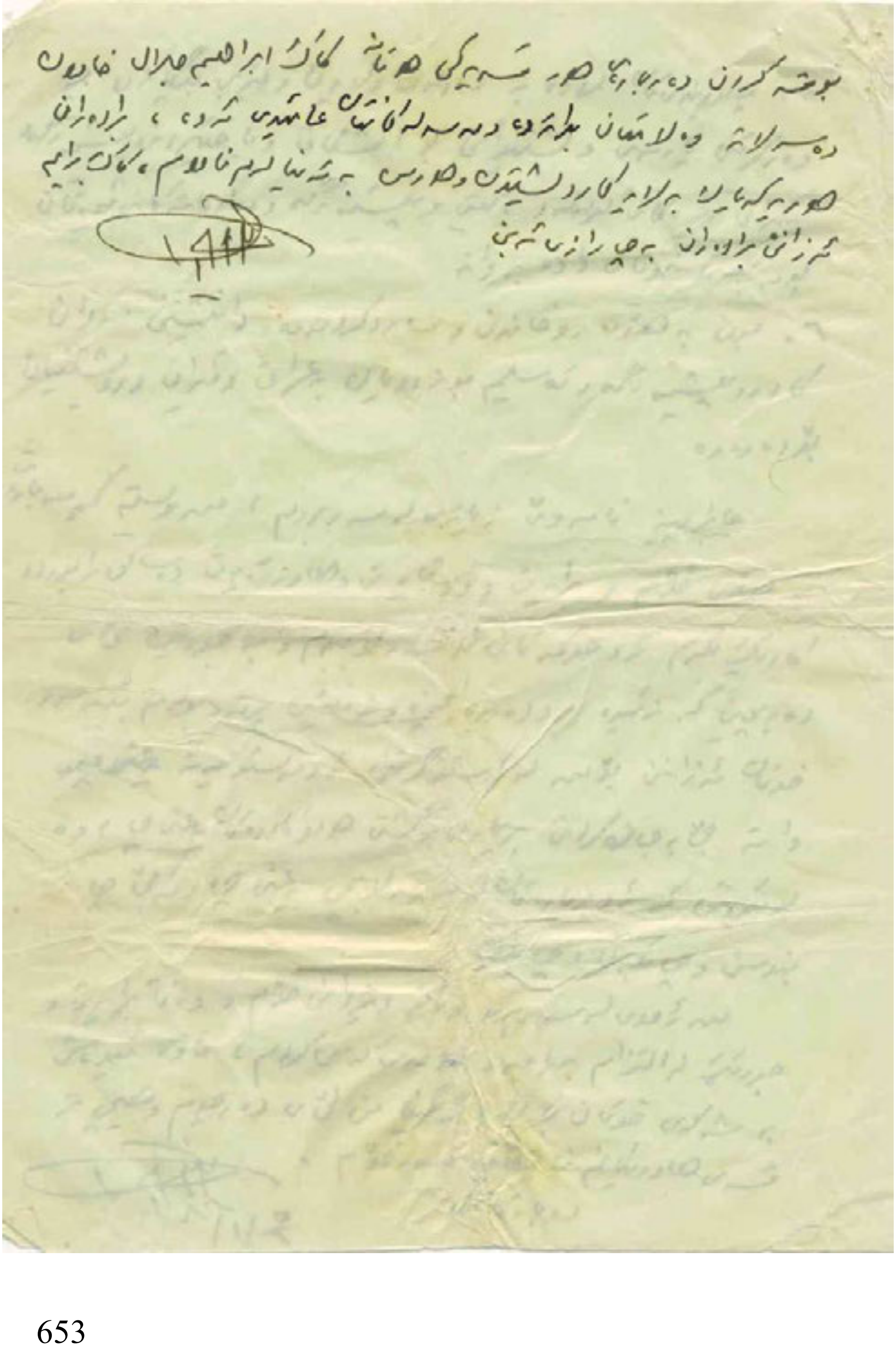

بوهەستە گوران دەربارەی هەر تەسەروكی هەتاش كاك ابراهیم جلال خاوەن
دەسەلاتە و ولاتمان بلاوەدەی دەسەلاتەكانیان عاشقی كردووە ، برادەران
هەر یەكەیان بڕیاری كارو لێشێوێنن و هەروەس بەتەنیا لەبەر مادام ، كاك براهیم
ئەزانن براوەران بەچی رازی ئەبن

ڕێك بە مەبەستی دابەشكردنی بازاڕی جیهانی و سەركوتكردنی بزوتنەوە شۆڕشگێڕیەكانی گەلان و دەستەمۆكردنی بزوتنەوەی كرێكارانە .

پلنیۆم مێژووی لە دایك بوون و خەباتی سیاسی حیزبی كرێكاری عێراق دەپراسەندكرد و پێی لە تێكۆشانی پێشمەرگەیی و قوربانی داتی ئەم حیزبە دژ بە ڕژێمە كۆنەپەرستەكان و هێزی سەرمایەی بێگانە ، لە پێناوی ئازادی و دیموكراتی و سۆشیالیزم دا ئەگرت و بە هەموار نەگەیشتنی كاروانی خەباتی ئەم حیزبە و بەدەست نەهێنانی ئامانجە [illegible] دوور و نزیكەكانی ، لە ئەستۆی فكرو ڕێبازی ڕیفۆرمیستی و ڕیفۆرمیستی (حشع) دا ئەنا .

پلنیۆم ، (حشع) ی بە نوێنەری ڕەسمی ڕیفۆرمیزمی ڕووسی ناسی ، حزبێك كە پتر لە نیو سەدە خەباتی [illegible] شێوانەنی ناوەرۆكی ماركسیزم ـ لینینیزم [illegible] لە خشتەبردنی كرێكاران و سەرنەكەوتنی بزوتنەوەكەیان ، هەروەها ئاڵا هەڵگری خەباتی سۆشیالیستی و سازشی چینایەتی و ڕێكەوتنی بۆرژوازی عێراقی بووە ، هەروەها كرانی پایگا فكری یەكانی ڕیفۆرمیزم و ڕیسوا كردنی ڕێبازی [illegible] لەسەر ئاستی عێراق و جیهان دا ، بە یەكێك لە ئەركە گرنگەكانی خەباتی ئەم قۆناغەی هاوڕێیانی ئاڵا و [illegible] كۆمۆنیستەكان دانا .

پلنیۆم ، عێراقی بە وڵاتێكی سەرمایەداری ژێردەسەڵاتی ئیمپریالیزم و پێكهاتەی بە بۆرژوازی بیروكراسی [illegible] خۆی و دەستی ناساند .

لە سایەی ڕژێمێكی وەهادا ، كرێكاران و زەحمەتكێشان جگە لە چەوسانەوەی هێزی سەرمایە [illegible] ستەم و چەوساندنەوەی [illegible] و بێ مافی سەندیكایی و سیاسی بێ بەشن و ڕژێم دڕندانەترین سیاسەتی فاشی یانەی لە سەر كرێكاران و بە توندی كوشتنیان [illegible] لەسەر سیاسەتی فاشی یانەی خۆی دژ بە گەلی كورد و لەناوبردنی و هەوڵ لە تواندنەوەی نەتەوایەتی ئەم گەلە [illegible] دیموكراتی یانەی بۆ كۆمەڵانی خەڵك نەهێشتوە و چۆكی [illegible] لەسەر ستكیان داداوە ، هەروەها هەڵوێستی شۆڕشگێڕانەی كرێكاران و زەحمەتكێشان بەرامبەر بە ڕژێمێكی وا و هەر ڕژێمێكی دیكەی سەرمایەداری [illegible] لەسەر هەڵگرتنی خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی و دامەزراندنی [illegible] دیموكراتی شۆڕشگێڕ هەنگاونانە ڕووەو سۆشیالیزم كە كۆتایی بە هەموو جۆرە ستەم و نابەرابەرییەك بێنێ و ئازادی بەرفراوان بۆ كۆمەڵانی خەڵك دابین بكات ، [illegible] .

كۆتایی نەهێنانی جەنگی كۆنەپەرستانەی عێراق ـ ئێران و هەڵ و مەرجی دژواری بزوتنەوەی شۆڕشگێڕانەی گەلی كوردە [illegible] لیكۆڵینەوەو جێگایەكی بەرچاویان لە بەرنامەی كاری پلنیۆم دا هەبوو .

جەنگی ناڕەوای عێراق ـ ئێران كە ئەنجامی تەقاڵی ئابووری و سیاسی [illegible] فاشیستی عێراقدا ، لە بەرژەوەندی ئیمپریالیزم [illegible] پاش هەشت ساڵ لە كارەساتی خوێن ڕشتن و وێرانكاری ، [illegible] ئەنجامی سەرەنجامی [illegible] سیاسی ، كۆمەڵایەتی بە ناگرەست گەیشت و پۆو لە كۆتایی [illegible] هەڵگیرساندنی جەنگێكی وا ناڕەوا كە پەیوەندی بە خواستەكانی كرێكاران و كۆمەڵانی خەڵكی عێراق [illegible] ئەوا كۆتایی پێهێنانیشی لەگەڵ بەرژەوەندی ئەوان و پاشەڕۆژی بزوتنەوەكانیاندا [illegible] خەباتی شۆڕشگێڕانە بۆ ڕوخاندنی فاشیزم و هەڵوەشاندنی دام و دەزگاكانی سەرمایەداری ، سازتر و لەبارتر دەكات .

ڕژێمی دیكتاتۆری سەددام ، پاش ئاگربەستی جەنگەكە ، بێ پەردە و بە دڕندانەترین شێوە جەنگی [illegible] كۆمەڵانی خەڵكی كوردستان دەژێر پێ دەدات ، ئێستا بەكارهێنانی چەكی كیمیاوی كوشتن و ئاوارەكردنی بە [illegible] بە ڕادەیەك گەیشتووە كە لە مێژووی ئەم گەلەدا ، پێشتر وێنەی نەبووە .

پلنیۆم بۆ ڕووبەڕووبونەوەی ئەم دۆخە سەخت و نالەبارە ، توند و تیژكردنەوەی خەباتی شۆڕشگێڕانەی جەماوەری و یەكگرتنی هەموو هێزە [illegible] لە پێناوی بەرگریدانی [illegible] خەڵكی كوردستان و پوچەڵ كردنەوەی سیاسەتی شۆڤێنستانەی ڕژێم ، بە ئەركێكی دیكەی ئەم قۆناغە دانا و هوشیاركردنەوەی [illegible] كرێكاران و زەحمەتكێشان و ڕێبەری كردنیان بەناو [illegible] خەباتی شۆڕشگێڕانەدا و لەژێر ئاڵای پارتی پێشڕەوی چینایەتیان ، بە مەرجێكی گرنگی سەركەوتن [illegible] فاشیزم و دامەزراندنی كۆماری دیموكراتی شۆڕشگێڕ دانا ، هەرئەمەشە كە دەستەبەری دابینكردنی مافی چارەنووسی گەلی كورد و پاراستنی مافی كەمە نەتەوایەتیەكان لە عێراق دا دەكات .

پلنیۆم ، ڕێزی لە ڕاپەڕینی شۆڕشگێڕانەی گەلی فەلەستین دژ بە دەسەڵاتی داگیركەرانی زایۆنیستەكان گرت و پشتگیری خۆی لە بەرهەق بوونی خەباتی ئەم گەلە بۆ وەدەست هێنانی مافی چارەنووس و دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆ لە سەر خاكی فەلەستین ، دووپات كردەوە .

پلنیۆم ، دەرووشمی [illegible] و سەلماندنی [illegible] لەگەڵ تەواوی گروپە ماركسیستە شۆڕشگێڕەكاندا بە مەبەستی هەنگاونان بۆ دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی كرێكارانی عێراق

دووپات کردوەوە ، پارتێك كه لێبڕاوانە خەباتی چینایەتی کرێکاران تا هەڵتەکاندنی سیستەمی سەرمایەداری و سەقامگیر بوونی دیکتاتۆریەتی پرۆلیتاریا و بنیاتنانی سۆشیالیزم و كۆمۆنیزم ، شۆڕشگێڕانە ڕێبەری بکات ، ئەم ئەرکەشی بە ئەڵقەی ناوەندی خەباتی ئەم قۆناغەی ئاڵای شۆڕش داناو پڕۆسەی جیامەدانیشی بانگەوازی هەموو گرووپە کۆمۆنیستەکانی عێراق دەکات .

هاوڕێیانی بەشداربووی پلینیۆم ، چەندین بڕیاری گرنگیان لەسەر مەسەلە ڕێکخراوەیی یەکانی ناوەوە و دەرەوەی وڵات ، کاروباری ڕاگەیاندن ، ئیداری ، دارایی ئاڵای شۆڕش داو پلان و نەخشەی دروستیان بۆ داڕێژران .

پلینیۆم داوا لە حزب و ڕێکخراوە کوردستانی و عێراقی یەکان و لایەنگرانی ئازادی و دیموکراسی دەکات کە دەنگی خۆیان بۆ ئازاد کردنی (مەلا بەختیار) ی تێکۆشەر ، لە زیندانی یەکێتی نیشتمانی کوردستان ، بەرز بکەنەوە .

هەروەها پلینیۆم ، پشتگیرکردن و دارشتنی بازنەی پەیوەندی یەکانی لەگەڵ هەموو لایەنە سیاسی یەکانی ئۆپۆزیسیۆنی کوردستانی و عێراقی ، لەسەر بنچینەی دابین کردنی ئازادی بێ قەیدو شەرتی هەڵسوڕانی خەباتی شۆڕشگێڕانە ، بە ئەرکی خۆی دانا .

لە کۆتایی دا سڵاوی گەرمی شۆڕشگێڕانە ئاراستەی هاوڕێیانی خۆڕاگری نێو زیندانەکانی ڕژێمی فاشیستی عێراق کرا و یادی شەهیدانی نەسری (ئاڵای شۆڕش) و شەهیدانی ڕێگای دیموکراسی و سۆشیالیزم پیرۆز کرا .

سەرکەوتوو بێت خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان
لە پێناوی دیموکراسی و سۆشیالیزم دا .
سەرکەوتوو بێت خەباتی شۆڕشگێڕانەی گەلی کورد
لە پێناوی بەدیهێنانی مافی چارەنووسدا .
سەرکەوتوو بێت ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش .
بژی ئینتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا
بەڕووخێت ڕژێمی فاشیستی عێراق .
مەرگ بۆ ئیمپریالیزم

ئاڵای شۆڕش

سێپتەمبەری / ١٩٨٨

يا عمال العالم اتحدوا !

البلاغ الختامي

للبلينوم الثاني لراية الثورة

أيها العمال والكادحون

أيها الرفاق المناضلون

في هذه الظروف العصيبة التي تمر بها الحركة العمالية العراقية والحركة الثورية للشعب الكردي عامة (ئالاى شورش) (راية الثورة) وبحضور أعضاء المؤسسين والكوادر المتقدمة بحضه بلينومها الثاني وذلك في الفترة من [illegible] الى ٤ سبتمبر ١٩٨٨ تحت شعار (من أجل الحفاظ على النهج الثوري لراية الثورة والعمل على تطويرها).

بدأ البلينوم أعماله بالنشيد الأممي والوقوف دقيقة واحدة حدادا على أرواح شهداء الحركة العمالية والحركة الثورية للشعب الكردي.

في البداية اعتبر البلينوم [illegible] لأحد أعضاء الهيئة المشرفة وبحضور كوادر الراية حول عقد عدد من الاجتماعات تحت اسم (كونفرانس) الراية بشكل فردي، وتم التصريح لنا انه على عدم مشروعية الكونفرانس ورفض برامجه وجميع قراراته.

بعد ذلك اتم تقرير شامل من قبل أحد رفاق الهيئة التأسيسية للراية، حول تاريخ تأسيس الراية، وعملية الصراع والتناقضات الداخلية التنظيمية الناتجة من تلك الاتجاهات [illegible] التي تم في ظروف سياسية خاصة بين (الراية) و [illegible]، وجذور المشاكل الفكرية والسياسية والتنظيمية من حيث الممارسة وتأثيرها الايجابي والسلبي على النهج الفكري والسياسي للراية، حيث [illegible] من قبل الرفاق بصورة علمية وموضوعية و [illegible] الجوانب الايجابية والنقاط السلبية فيها.

ومن ثم قدم برنامج عمل البلينوم من قبل اللجنة التحضيرية وجرى نقاشه بروح رفاقية عالية وتم اقرارها.

قام البلينوم ومن [illegible] بتحليل ودراسة الوضع الدولي [illegible] والحركة الشيوعية العالمية، وأكد على عدم صحة وجود [illegible] في العالم، وأوضح حقيقة أن النظام الاقتصادي السائد في العالم اليوم هو النظام الاقتصادي الامبريالي الذي يقوم [illegible] (الشركات المتعددة الجنسيات) والعديد من الأشكال والأساليب الأخرى بربط [illegible] اقتصاد دول العالم [illegible]، وأصبحت الثروة الاجتماعية وقوة العمل للعمال في خدمة المصالح الكبيرة للرأسمالية العالمية.

لقد خطى الاقتصاد الامبريالي حدود الدول وخلقت سوقاً عالمياً موحداً لاستثمار رساميلها وتحقيق فائض قيمة ومالس ربح عالميين، وعليه انقسم العالم الى معسكرين متناقضين ومتضادين من صراع لا هوادة فيها الا وهي (معسكر العمل) ومعسكر الرأسمال.

حدد البلنيوم الاشكال المستحدثة للتحريفية في الحركة الشيوعية كظاهرة عالمية، واعتبر التحريفية المعاصرة السوفيتية والدول التابعة لها، جنباً الى جنب مع التحريفية الصينية والاوروشيوعية والاشتراكية الديمقراطية والتروتسكية ... الخ العامل الرئيسي للانقسامات والانحراف بالنضال الثوري للطبقة العاملة وعدم انتصار الثورة الاشتراكية للعمال.

وضع البلنيوم الممارسات الاقتصادية والعسكرية والسياسية والايديولوجية (للحزب الشيوعي السوفيتي) بعد ثورة أكتوبر تحت البحث والتحليل، ووصل الى النتيجة التالية الا وهي ان هذا الحزب ومنذ عصر (ستالين) حتى اليوم وتأسيس المصادر التحريفية المعاصرة الشيوعية في العالم له دور مهم ومؤثر في تضليل واحباط الثورات البروليتارية.

ان السوفيت كدولة تسعى ومنافسة امريكية تقوم بأتباع سياسة اقتصادية وسياسية وعسكرية ودبلوماسية امبريالية وتعامل وتتخذ المواقف من الحركات الثورية والاحداث السياسية والاجتماعية بين الشعوب وفق مصالحها الرأسمالية، كما ان سياسة تعايشها السلمي التي تتبعها مع الدول الرأسمالية الغربية تأتي بالضد من اجل تقسيم السوق العالمية والهيمنة على الحركات الثورية للشعوب وتمريض الحركات البروليتارية.

قام البلنيوم بدراسة تأريخ نشوء الطبقة العاملة ونضالها السياسي وقدر النضال المجيد والتضحيات التي قدمتها هذه الطبقة من خلال نضالها ضد الانظمة الرجعية وضد قوى الرأسمال الاجنبي من اجل الحرية والديمقراطية والاشتراكية. واعتبر الفكر والنهج التحريفي والاصلاحي للحزب الشيوعي العراقي سبباً في انتكاسات نضال هذه الطبقة وعدم تحقيق اهدافها القريبة والبعيدة.

عرّف البلنيوم ((الحزب الشيوعي العراقي)) كممثل رسمي وامتداد للتحريفية السوفيتية. ان هذا الحزب الذي امضى اكثر من نصف قرن من العمل لصنع جبهة [illegible] الماركسية اللينينية كان واحداً عاملاً رئيسياً لتضليل العمال وعدم انتصار حركتهم، وهو الممثل الحقيقي للتيار الشعبوية (البوبوليستية) والمساومات الطبقية والذيلية للاقشار المختلفة للبرجوازية العراقية. لهذا السبب فان

ان النظام الدكتاتوري ... لنظام ... وبعد اتفاق الشاه ... الدائرة وباستعماله للاسلحة الكيمياوية والقتل الوحشي وتهجير الجماهير بعموم كوردستان ... ومتابعة لها بابادة حرب الابادة ضد شعب كردستان الى حد لم يشهد لها مثيل من تاريخ هذا الشعب.

ان البلنيوم وللوقوف بوجه هذا الوضع ... والمتصاعد يرى ان احدى مهمات في هذه المرحلة هو تصعيد النضال الثوري للجماهير وزج جميع الطاقات الثورية من اجل تطوير المقاومة التي تخوضها شعب كردستان في سبيل انهاء السياسات الشوفينية للنظام. كما اوضح البلنيوم بان توعية وتنظيم العمال والكادحين وقيادتهم في النضال الثوري تحت راية حزبهم الطليعي الطبقي شرط اساسي من اجل اسقاط الفاشية وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الشعبية التي من خلالها فقط تتحقق الحقوق المشروعة للشعب الكردي بما فيها حق تقرير مصيره بنفسه وتحقيق حقوق الاقليات القومية في العراق.

حيّى البلنيوم الانتفاضة الثورية للشعب الفلسطيني ضد الاحتلال الصهيوني ويعلن عن مساندته لنضال هذا الشعب البطل ولقضيتها العادلة من اجل اقامة دولتها المستقلة على ارض فلسطين.

ركز البلنيوم مرة اخرى على اهمية تجسيد شعار (المناظرة) الايديولوجية مع جميع المنظمات الماركسية الشيوعية بهدف السير نحو تأسيس الحزب الطليعي للطبقة العاملة العراقية - حزب شيوعي بصورة ثورية وناضجة بقيادة النضال الطبقي للعمال من اجل اسقاط النظام الرأسمالي واقامة دكتاتورية البروليتاريا وبناء الاشتراكية والشيوعية. واعتبر البلنيوم هذه المهام المطلقة المركزية لنضال رابطة الثورة في هذه المرحلة. وناشد جميع الفصائل الشيوعية في العراق للعمل من اجل تحقيقها.

كما أقرّ الرفاق المشاركون في البلنيوم العديد من القرارات المهمة والخطط السليمة حول المسائل التنظيمية في داخل وخارج الوطن والعمل الاعلامي والاداري والمالي لرابطة الثورة.

يناشد البلنيوم جميع الاحزاب والمنظمات الكردستانية والعراقية واليسار الشيوعية والديمقراطية ان يوحدوا اصواتهم من اجل ايقاف حرب ... التي ... تجاه الشعب الكردستاني.

وأكد البلنيوم على وجوب تقوية وادامة وتطوير العلاقات السياسية مع جميع الاحزاب الكردستانية والعراقية المناضلة

عن ارتباط اعتباره التعريفية و مضمون المنهج التحليلي لهذا التيار سواء على مستوى العراق او العالم حيث تأكدت كأحد النظام الانتقائية لرفاق راية الثورة وجميع الشيوعيين في هذه المرحلة .

عرف البلنيوم العراق كدولة رأسمالية خاضعة للسلطة الامبريالية و عرف نظامه بالبرجوازية البيروقراطية والفاشية، حيث و في ظل نظام كهذا فان العمال والكادحين يعانون الاضطهاد والظلم المسلطين عليهم من قبل سواد الرأسمال وشرائط العمل والاجور الناقصة ، يعيشون حياة مأساوية ، محرومين من ابسط الحقوق النقابية والسياسية ، ويمارس النظام من خلال الاعتقالات والملاحقات والقتل الجماعي اشرس سياسة فاشية ، و يستمر في ادامة سياساته الفاشية هذه من خلال حملات الابادة الجماعية والقهر القومي للشعب الكردي .

رغم غياب ابسط الفرص الديمقراطية للجماهير الكادحة وبحالول يشكل السبيل نحو معالجة القضية . لهذا فان الموقف الشيوعي تجاه نظام كهذا او اي نظام رأسمالي ليس سوى تصعيد النضال الثوري باتجاه اسقاطه وتأسيس الجمهورية الديمقراطية الثورية والسير نحو الاشتراكية التي تنهي جميع انواع الظلم والاضطهاد وعدم المساواة ، وتحقق الطموحات العادلة للجماهير .

المرحلة الحالية للحرب الرجعية العراقية - الايرانية والظروف العصيبة التي تمر بها الحركة الثورية للشعب الكردي طرحت ايضا للدراسة والتحليل وكانت لها مكانة خاصة في برنامج عمل البلنيوم .

ان الحرب العراقية - الايرانية الغير العادلة التي اشتعلت خدمة للمصالح الامبريالية ، وبسبب العقلية الشوفينية و السياسات التوسعية للنظام الفاشي العراقي ، وبعد ثمان سنوات من اراقة الدماء و الدمار و الخراب المأساويين و نتيجة حتمية لتفاقم المشاكل والازمات الاقتصادية و السياسية والاجتماعية انتهت بوقف اطلاق النار وتشرف على نهايتها .

ان استمرار حرب غير عادلة كهذه ، وفي وقت كانت على النقيض من طموحات وارادة العمال والجماهير العراقية ، فان انهائها يتماشى مع مصالحهم ومستقبل حركتهم ، و يخلق ارضية مناسبة للنضال الثوري من اجل اسقاط الفاشية و تحطيم مؤسساته الرأسمالية .

على اساس ضمان الحرية والتعبير المشروعة للعمل النضالي السلمي .

وفي الختام حيينا الصمود والمواقف البطولية لرفاقنا الصامدون في زنزانات النظام الفاشي العراقي كما حيينا ذكرى الشهداء الخالدون (لراية الثورة) وشهداء حركة الديمقراطية والاشتراكية .

النصر لنضال العمال والكادحين من اجل الديمقراطية والاشتراكية .

النصر للنضال التحرري للشعب الكردي من اجل حق تقرير مصيره .

النصر للنهج الثوري لراية الثورة .

سقطت الانظمة البرجوازية .

السقوط للنظام الفاشي العراقي .

الموت للامبريالية .

راية الثورة

ايلول / ١٩٨٨

کرێکارانی جیهان یەکگرن!

بەرەو خاشەبڕکردنی شەپۆلی ڕیڤیژنیزم

بەرەو چەسپاندنی هەمەلایەنەی مارکسیزمی شۆڕشگێر

هاوڕێیانی تێکۆشەر

مارکسیزم وەك فەلسەفە و جیهانبینی زانستی چینی پرۆلیتاریا و [illegible]

[illegible]

شۆڕشگێڕو ڕیفۆرمیزم بە دوو شاڕێی جیاوازو بەرەو دوو ئامانجی جیاواز ئەڕۆن، ڕێگای خەباتی چینایەتی یان گرتنەبەر [illegible] دە زوولە یەکی پەیوەندی شێوازی ئەو دووشە [illegible] دژ بە یەکە لە چوارچێوەی ئاڵادا شەماوە .

لە مەڕ داوا و پەیامی جیابوونەوە و سنوور کێشانی نێوان مارکسیستە شۆڕشگێڕەکان و ئەوانی ڕیفۆرمیست و بە ناو مارکسیستی ئەم ئاڵای شۆڕش ئەماوی شوێن شۆڕشگێڕانەی ئاڵا . بە بەڵگەی [illegible] سەرەتای خۆی لە پێناوی جێبەجێ کردنی دروشمەکانی ئاڵا داوە و ئامادەی ئەرك و فرمانەکانی سەرشانیان ، ئەشێلگێڕانە دژ بە هەڵوێست و حەماقەتی فکری و سیاسی و ڕێکخراوەیی یان دەدەن و بە سەرچاوەی گەشەکردنی بزووتنەوەی کۆمۆنیستی عێراق و هەوڵدان بۆ بە گەیشتنی گرووپە مارکسیستەکان بە پێی پرانسیپی (موبارزە و سەقافەتەکان ویە گەیشتن) و دامەزراندنی پارتی پێشڕەوی [illegible] ئاڵای مارکسیزمی شۆڕشگێڕ بەرز دەکەنەوە .

ئێستا ئەلیدەی شەڕی گەرمی سەرتاسەری [illegible] و ئاشکراکردنی کرێکاران و زەحمەتکێشان ئەسازدان و ڕێکخستنیان [illegible] هاندان و پەرەپێدانی شۆڕشگێڕانە ، دژایەتی و [illegible] ڕیفۆرمیزمی [illegible] فکری و سیاسی [illegible] ئەمە ئەرکی سەرشانی [illegible] بزووتنەوەی کرێکاران و شۆڕشی کۆمەڵایەتی یە .

[illegible] ئاڵای شۆڕش [illegible] خۆمان دادەنێین [illegible] لە پێناوی [illegible] چینایەتی پرۆلیتاریا [illegible] حزبی پێشڕەوی کرێکاران [illegible] دامەزراندنی [illegible] کۆمۆنیستەکانە .

ڕوخاندنی ڕژێمی [illegible] ڕژێم [illegible] دامەزراندنی دیموکراتیکی شۆڕشگێڕ [illegible] دیموکراسی [illegible] مسۆگەر کردنی مافی چارەنووسی گەلی کورد [illegible] کۆمۆنیستی و سەرکەوتنی شۆڕشی کرێکاران دایە .

سەرکەوتوو بێت خەباتی کرێکاران و زەحمەتکێشان لە پێناوی دیموکراتی و سۆشیالیزم دا .
سەرکەوتوو بێت ڕێبازی شۆڕشگێڕانەی ئاڵای شۆڕش .
سەرکەوتوو بێت خەباتی گەلی کورد لە پێناوی مافی چارەنووسدا .
بەرزبێ ئەنتەرناسیونالیزمی پرۆلیتاریا .
بڕووخێت ڕژێمی فاشیستی عێراق .
مەرگ بۆ ئیمپریالیزم .

ئاڵای شۆڕش
کۆمیتەی ئامادەیی
سێپتەمبەری / ١٩٨٨

بەلاغی هاوبەشی کۆبونەوەی
١٩٨٦/١١/٢

لەرۆژی ١٩٨٦/١١/٢ دا وەفدی پارتی دیموکراتی کوردستان ـ عیراق بە سەرۆکایەتی هەڤاڵ ادریس بارزانی و وەفدی یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە سەرۆکایەتی هەڤاڵ مام جەلال کۆبونەوەی هاوبەشیان کرد بۆ چارەسەرکردنی کێشەی نێوانیان و دارشتنی بنچینەو رێو شوێنی پەیوەندی دوستانەو هاوکاری نێوانیان روو لە کۆکردنەوەو یەکخستنی هەمو هێزو توانای گەل و وولاتەکەمان بۆ روخاندنی رژێمی بەعسی عەفلەقی لە عیراق دا و مسۆگەر کردنی مافە رەواکانی گەلەکەمان .

میوانداری کردنی کۆماری ئیسلامی ئیران لە هەردوو وەفدەکە و پشتیوانی کردنی لە یەکێتی هێزە شۆرشگێرەکانی گەلەکەمان و خۆشحالی و دەوری ئیجابیان لە یەکهاتنی پارتی دیموکراتی کوردستان ـ عیراق و یەکێتی نیشتمانی کوردستان مایەی سوپاس و رێز لێنانە .

لەم کۆبونەوە گرنگەدا وەفدی هەردوولا بە گیانی بەرزی هەست کردن بە مەسئولیەت و بە راشکاوی لە مەسەلە گرنگەکانی کوردستان و عیراق و ناوچەکە دوان . بەر لە هەموویان هەوێستی یەکخستنی هێزە شۆرشگێرەکانی کوردستانی ـ عیراق و پێکهێنانی بەرەی نیشتمانی فراوانی عیراق و کۆتایی هێنان بە جەنگی ناڕەوای عیراق دژی کۆماری ئیسلامی ئیران بە روخاندنی رژێمی فاشی عیراق و ئەرکەکانی ئەمڕۆی خەبات و مافی رەوای گەلی کورد .

لە ئەنجامی گفتوگۆی برایانەو دڵسۆزانەدا پارتی دیموکراتی کوردستان ـ عیراق و یەکێتی نیشتمانی کوردستان پێکهاتن لەسەر :

١ـ هەوڵی تەواو و بەردەوام بۆ یەکخستنی هەمو توانای هەر دولا بەرەو روخاندنی رژێمی بەعسی عەفلەقی عیراق .

٢ـ دابین کردنی ئازادی چالاکی سیاسی و عەسکری و رێکخراوەیی هەردولا لە هەمو ناوچەکانی کوردستانی عیراق بۆ گشت مەیدانی خەبات .

٣ـ وەستاندنی چالاکی راگەیاندنی هەردولا لە دژی یەکتر و بە چالاکی راستەوخۆ بێت یا ناراستەوخۆ .

٤ـ رێگە گرتن لە هەر برا کوژی و حەرام کردنی .

هەروەها رێکەوتنێکی هەمەلایەنەی سیاسی و عەسکری و ئیعلامی دوو قۆڵی مۆر کرا و کۆمیتەیەکی بەرز لە سەرکردایەتی هەردو لا دیاری کرا بۆ دانانی رێ و شوێنی جێبەجێ کردنی رێکەوتنەکەو گەشە پێدانی پەیوەندی نێوانیان .

جەماوەری خەڵکی کوردستان

تێکۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەکان

کێشەو ئاگری ناوچەلانەوەی و کارپێدرا زانەی گەلەکەمان یەکگرتنی و کێشەو ئاگری ئێران پارتی دیموکراتی کوردستان ـ عیراق و یەکێتی نیشتمانی کوردستان بە تایبەتی مژدەی کارێکەرو کۆسپێکی گەورە بو لە رێگەی گەشە کردن و بۆ پێشەوە چوونی جوڵانەوەی گەلەکەمان . لە رێگەی کۆکردنەوەو یەکخستنی هێزە فراوانی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان پێکهاتن و هاوکاریمان بایەخێکی گرنگ و هیوادارێ کاریگەر لەو بوارەدا ئەنجامدەرە . دەست و

جەلال تاڵەبانی

ادریس بارزانی

دوژمنەکانی گەلەکەمان ئەجولێنی بوێە بەیەکدەنگ داوا لە کۆمەلانی خەلك و لایەنە سیاسیەکان و تێکۆشەرو پێشمەرگە قارەمانەکان ئەکەین کە دلسۆزانە و هوشیارانە پشتیوانی لەسەرکەوتنی ئەم ریکەوتنە بکەن و وریای پیلان و دەسی تێوەردانی دوژمنان بن .

یەکێتی نیشتمانی کوردستان

پارتی دیموکراتی کوردستان - عیراق

ادریس بارزانی

١٩٨٦/١١/٨

ئاڵای شۆڕش
لیژنەی سەرپەرشتی
بەشی رۆشنبیری و راگەیاندن

هەواڵنامە

ژمارە ١ — کانونی یەکەمی ١٩٨٥

کرێکاران .. زەحمەتکێشان ..
پێشمەرگە قارەمانەکان ..
هاوولاتیانی تێکۆشەر ..

وا جارێکی تر سەرانی (ینک) پەلاماری رۆڵە شۆڕشگێڕەکانی گەلەکەمان ئەدەنەوە و ئەیانکەنە بارمتەی سازش و سەوداکارییەکانیان، ئەمجارەشیان لەسۆزییان بۆ رژێم دەوییات ئەکەنەوە و پرۆسەکەی پاکسازی کردنی (ئاڵای شۆڕش)لە بن سیمی شوانەوە (جهازی لاسلکی م.س ی ینک) پێشکەشی بێ سیمی سرەد ئەکەن (جهازی لاسلکی مخابراتی فەیلەق یەك لە کەرکوك).

لێرەشدا چەند هەواڵێك رادەگەیەنین

١) لە رۆژی ٢٢/١٠/١٩٨٥ (م.س)ی (ینک) هێزێکی گەورەی ناردە ناوچەی قەرەداغ. ئەم هێزە لە لایەن شەخسی جەلال حسام الدین (سکرتێری ینک)ەوە سەرپەرشتی ئەکرا و بە فەرمانی راستەوخۆی ئەویش بەرەبەیانی ٢/١١/١٩٨٥ پەلاماری مقەڕ و ماڵی هاوڕێی تێکۆشەرمان کاك مەلا بەختیار لە گوندی (عەکەوە) داو فەرمانی شەهید کردنی بە لێپرسراوێکی کوێان لێکرا و سپێردرابوو بەڵام بە هاوکاری چەند کەسێکی بە ویژدان و وەفاداری ناویان وزێری هاوڕێیانی ئێمە پیلانە گڵاوەکەی سەرانی (ینک) هەڵوەشایەوە وهاوڕێ مەلا بەختیار ومامۆستا پشکۆ چەپلی بولای جەلال حسام الدین بران.

٢) پاشدیل کردنی هاوڕێ مەلا بەختیار و مامۆستا پشکۆ و مامۆستا عیماد و هاوڕێ ئاسۆ علی ،چەکدارەکانی (ینک) بە فەرمانی چەند لێپرسراوێکی گوێـان

١

لێكرا وهەرچی‌یەك لە ماڵ و مقەرەكەدا بوو هەر لە ٦ تاك بازنی هاوڕێ ڕوناكی برازای شەهید شەهابەوە و (١٥٠) دیناری كیرفانی و دووربین وجل وبەرگەوە تا دەگاتە كەل وپەلی كەم نرخی وەك ئیبار ویەرە و... هتد بەتالان برد ٠

٣) لە ئێوارەی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١دا هێزێكی (ینك) بە فەرمانی م٠س پەلاماری مقەرەكەی هاوڕێی تێكۆشەرمان ئاك شێخ علی دا وخۆی وپێشمەرگەكانی مقەرەكەیان دیل كرد ٠ شایەنی باسە بنەماڵەی هاوڕێی ناوبراو تا ئێستا خاوەنی حەوت شەهیدن ، هەر لە هەمان ئێوارەدا بە فەرمانی ناوەندی كۆمەڵەی ڕەنجدەران مقەرەكەیان تالان كرد ٠

٤) لە نیوەڕۆی ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ دا هێزەكەی ناوچەی قەرەداغ پەلاماری (٢٣) هاوڕێی پێشمەرگەمانیان دا و داوای چەكەكانیان كردن وە هەڕەشەی ئەوەیان لێكردن ئەگەر چەكەكانیان دانەنێن ، هاوڕێ مەلا بەختیار شەهید ئەكەن ٠ پێشمەرگەكانمان لە بە گیانی دژایەتی وگۆڕكردنی شەڕی براكوژی كۆشتراون وبۆ ڕزگاركردنی گیانی هاوڕێ مەلا بەختیار چەكەكانیان دانا ، پاشان چەند لێپرسراوێكی شرەخۆر ودیل‌كوژی ئەو هێزە نامەردانە چەكەكانیان ئەدزن و قاشیانە ڕەفتاریان لەگەڵ ئەكەن ٠

٥) لە ڕۆژی ١٩٨٥/١١/٢ ئەم هاوڕێ قارەمانانەمان توانیان لە دەست هێزەكەی ینك دەربازبن وخۆیان بگەیەننە بنكەكان (ئاسۆ عزیز كادری سیاسی ، ئەحمەدە پشەئامر لەرت ، عەریف كەریم ئامر مەفرەزە وچەند پێشمەرگەیەكی تر ٠هەر ئەو ڕۆژە چەند ارەكانی ینك ئەوتنە گەران وپشكنینی ماڵەكانی گوندی (ئەموتسی و ئاوایی حەمەی كەرەم ، باخچە ، شەمەو پێلەتە) بە دوای ئەو هاوڕێیانەماندا ، بە شێوەیەكی ناشرینی ئەوتۆ كە دانیشتوان بێزاری وناڕەزایی دەربڕین وناوی (قوات خاصەی صەدام) بە سەر ئەو چەكدارانەدا دابڕین ٠

٦) لە شەوی ١٩٨٥/١١/٣ دا ئامر مەفرەزەی ئەرتی سجنی مەلبەندی یەكی (ینك) هاوڕێ عبداللە تەپل و ٧ پێشمەرگەی قارەمانی تر سجنەكەیان شكاند و ٦ هاوڕێی دیلمانیان بە ڕێی ئەخشەیەكی ژیرانەو قارەمانانە دەرباز كرد و گەیاندیانە بنكەكانمان ٠

٧) ڕۆژی ١٩٨٥/١١/١٩ چەكدارەكانی (ینك) لە گوندی زلزلەی دولی

٢

گەلاڵ بۆسەیەکی نامەردانەیان بۆ چەند هاوڕێیەکمان دانا و گوللەبارانیان کردن لە ئەنجامدا دوو هاوڕێمان بریندار بوون یەکێکیان بە دیل گیرا .

٨) لە بەرەبەیانی ڕۆژی ٢٠/١١/١٩٨٥ چەند دارەدەستێکی (ینک) لە گوندی سلێمانەی دۆڵی گەلاڵ پەلاماری ژمارەیەک پێشمەرگەی تریان داین و درندانە بە ئار.بی.جی و چەند سوک زۆربەی ماڵەکانیان داگرتەوە و لە ئەنجامدا هاوڕێی قارەمانمان (مستەفا شێخ خلمار زینی - هەلۆ) بە برینداری دیل کرا و هەر وەک عادەت و سروشتی نامرۆڤانەی هەمیشەیییان ئەم جارەش دەستیان بە خوێنی دیلی بێچەک سوور کردەوە و شەهیدیان کرد . پێشمەرگەیەکی تریشمان بە سوکی بریندار بوو . هەزاران سڵاو بۆ گیانی شەهید هەلۆ ، مردن و سەرشۆڕی بۆ دیل کوژەکان.

٩) لە ڕۆژی ٢٨/١١/١٩٨٥دا (٢٦) پێشمەرگەی تێکۆشەرمان لەگەڵ هاوڕێ حمید رعد الله ئامرمەفرەزە خۆیان گەیاندە بنکەکانمان .

١٠) ژمارەیەکی تر لە هاوڕێیانی تێکۆشەرمان لە ناوچەکانی گەرمیان و قەرەداغ بە فەرماندەیی هاوڕێ جەمال ڕەشۆ ئازاد فەقێ عەلی لە چنگ پیلانی سەرانی (ینک) دەرباز بوون و شان بەشانی دەیان هاوڕێی تریان لە ناوچەکانی دەشتی هەولێر و بەمو و شارەزوور بەردەوامن لەسەر چالاکی شۆڕشگێرانەی دژ بە ڕژێمی فاشی .

١١) لە پاش دەستک ڕێژیەکەی هێزەکەی (ینک) بۆ سەر هاوڕێیان لە ناوچەی قەرەداغ و دۆڵی و هەولێر ژمارەیەکی زۆر لە هاوڕێیانی پێشمەرگە و کادرانی عەسکەریمان گەیشتنە بنکەکان لە ناویاندا هاوڕێیان فەرەید بن حەسەن صالح - سەرتیپ ، جلال محمد محی الدین - سەرتیپ ، جمال محمد - سەرتیپ بەختیار محمد - ئامرکەرت ، شیخ فاضل - ئامرکەرت ، شیخ محمد - ئامرکەرت ئەهاب محمد ج ئامرکەرت ، حاجی ڕزگار ج ئامرکەرت ، نەبەز ئەحمەد ج ئامرکەرت ئامق حدر ج ئامرکەرت ، رەزا عبدالله ئامر مەفرەزە ، کامەران حەمەعلی ئامر مەفرەزە جەلال علی ئامرمەفرەزە ، ڕزگار کریم ئامرمەفرەزە .

١٢) هەر پاش ئەو تاوانەی سەرانی (ینک) کادرانی پێشکەوتووان هاوڕێیان (مامۆستا عیماد و ئاسۆ علی و مامۆستا کریم عوسمان و مەلا یاسین و دکتۆر قادر) خۆیان دەرباز کرد و گەیشتنە بنکەکانمان .

٣

١٣) شایەنی باسە لە هاوڕێ حاجی مەحمود کادری پێشکەوتوومان و ژمارەیەک لە کادرانی تری دەستی هەولێر و خۆشناوەتی و بالەکیان لەوانە هاوڕێیان (مەهدی ئاوانی ، هێدی ، فرهاد ئاوانی ، ڕیاقادر ، وریزیر ، حولە ، دلشاد ، گۆران) و دەیان پێشمەرگەی قارەمانی ترمان لەگەڵ کادرانی عەسکەریمان هاوڕێ شێخ حسین ئامەر ئەمرت و هاوڕێ شوانە ڕەش ئامرکەرت و ١٤ پێشمەرگەی قارەمانی تر پێش دەستی ڕژێمەکەی قەرەداغ ، فەرمانی گرتن و لەناوبردنیان دەرکرابوو ، ئەوانیش خۆیان دەرباز کرد و گەیشتنە بنکەکانمان .

١٤) لەناوەڕاستی ئەم مانگەدا ، هاوڕێیانی ئەرتی دووی سەقسین فەرماندەیی هاوڕێ یاسین ئاوانی بە گشت چەکەکانیانەوە گەیشتنە بنکەکانمان لە ناوچەی بارزان لە ناویاندا ئەم هاوڕێیانە (یاسین ئاوانی ئامرکەرت ، زرار مەلا کچکە جێ ئامرکەرت ، مەسعود ئامرمەفرەزە ، دلێر ئامرمەفرەزە ، جەلال ئامرمەفرەزە ، شۆڕش کادری سیاسی ، عزیز ئامرمەفرەزە ، عزت کادری سیاسی) و ١٥ پێشمەرگەی قارەمان .

١٥) لەناوەندا دوو هاوڕێی ڕێکخستنی شاری هەولێر مامۆستا ئەسعەد و هاوڕێ وەهاب بۆ ئەنجامدانی کاری ڕێکخستن و بڵاوکردنەوەی ئەدەبیاتی ئاڵای شۆڕش چووبوونە گوندەکانی دەوروبەری هەولێر ، لەشیان گوندی (دارەتوو و باغمەرە) ئەکەونە بۆسەی جاشە خائینەکانی جەبار جمیل ، پاشەوەی زانیبیانە هاوڕێی ئاڵای شۆڕشن ، بەتاوانی دژایەتی جەلال تاڵەبانی !! شەهیدیان کردن (هەروەک ئاوانبار پێشتر شەهید کردن یەکی وتبوون) . پاشی ڕۆژ لاشەکانیان لەسەر جادەی نزیک هەولێر دۆزرایەوە . هەزاران سڵاو بۆ گیانی پاکیان سەرشۆڕی بۆ خۆفرۆشان .

١٦) ڕۆژی ١٥ / ١١ / ١٩٨٥ چەکدارەکانی (ینک) سەرتیپی قارەمان ئەنات ئەحمەدیان چەک کرد و ڕاپێچی زیندانیان کرد تەنیا بەتاوانی هاوڕێیەتی هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕش و گیانیان لێ کردن . هەر بەهەمان تۆمەت جێگری سەرتیپ کاک بابەسا ئاهیر و مەفرەزەکەیان چەک کردووە . شایەنی باسە بەهۆی تێکۆشانی کاک بابا ئاهیرەوە ماوەیەکە ٣ برای بێتاوانی لە زیندانەکانی ڕژێمدا بێ سەروشوێنن .

ئەی هەموو ئازادیخوازانی دنیا ...

ئەم تاوانەی سەرانی (ینك)بەشێكن لەو تاوانانەی لەمێژ ساڵە بەرامبەر بزووتنەوەی ئازادیخوازانەی گەلی كورد و بزووتنەوەی دیموكراتی وشۆڕشگێڕانەی عێراق ئەیكات .. بەڵام پەتی دیكتاتۆریەت و ئیفلاندن كورتە و تاوانەكان بۆ كەس ناچێتە سەر، هەر بۆیە زەمەن بەری لێگرت و تای ئەرازو بەڵای هێزە پێشكەوتنخوازەكاندا شكایەوە . ئەوتا سیاسەتی ئیرهاب و پێشێل كردنی ئازادییە دیموكراتیەكان لەلایەن سەرانی ینك(بەد پێرەخێكی وای بۆ داخستوون لەناو پێشمەرگەو جەماوەرا حەقیقەتی خستەڕوو و هەلی ئەداندون و دوچاری وەزعێكی نالەباری ئەوتۆی كردون كەترس و ڕاڕایی ڕوی تێكردون و دەستەپاچەو بێ دەرەتان ماونەتەوە و بێ هیوایی باڵی بەسەرا كێشاون .

ئەی خەلكی بەشەرەف و ئازادیخوازی كوردستان ..

دەنگتان بەرزبكەنەوە و پرسیار لە سەرانی (ینك) بكەن ، ئاوانی ئەو هاوڕێیانەمان لە ئێستا دیلی دوژمنانی ئازادی و دیموكراسین چی یە؟ ئەو هاوڕێیانە هەر هەمان ئەو قارەمانانە نین كە لە هەلگیرساندنی شۆڕشی نوێی گەلەكەمانەوە خەبات ئەكەن ؟

نارەزایی خۆتان بەرامبەر سەرانی (ینك) دەربڕن كە چۆن ئەو هاوڕێیانە یان لە بەندیخانەكانیاندا شاردۆتەوە و وەك فاشستەكان ڕەفتاریان لەگەڵدا ئەكەن

ئەی هاوڕێیانی ئاڵای شۆڕشكە تا ئێستا لەناو هێزەكانی (ینـــك)دا ماونەتەوە .. كاری شۆڕشگێڕانەی خۆتان درێژە پێبدەن ، هوشیار كردنەوەی جەماوەر و لێدانی زەبری كوشندەتر لە فاشستەكانی بەغدا بكەنە ئەركی سەرەكیتان و دروشمی ڕوخاندنی فاشستەكان بچەسپێنن و لە پێناوی دامەزراندنی حكومەتی دیموكراتی شۆڕشگێڕدا خەباتتان بەتینتر كەن . پەردەش لەسەر درۆو دەلەسە و بوختانەكانی سەرانی (ینك) دەرحەق ئاڵای شۆڕش و هاوڕێیە دیلەكانمان لا بدەن و سیاسەتە دیماگۆگیەكانیان پوچەڵ بكەنەوە .

٥

ئەی پێشمەرگە نەبەزەكان ..

هاوڕێیانی تێكۆشەر ..

دژی شەڕی ناوخۆ بوەستن و فەرمانی بازرگانەكانی ئەم شەڕە رەتكەنــــەوە. تێبكۆشن لە پێناوی پەرەپێدانی هاوكاری و هاوخەباتی لەگەڵ ئەو هێزانـــــەی خەبات ئەكەن بۆ ڕوخاندنی ڕژێم و چەسپاندنی گیانی دیموكراسی و ئـــازادی سیاسی و پێشمەرگایەتی و گۆڕكردنی شەڕی ناڕەوا و بێ هودەی زەرەرمەندی ناوخۆ لە ساحەی كوردستان و سەرانسەری عیراقدا .

مردن و سەرشۆڕی بۆ جۆش و خرۆشدەرانی شەڕی ناوخۆ

شەكاوەبێ ئاڵای كرێكاران و زەحمەتكێشان

سەركەتووبێ خەباتی شۆڕشگێرانەی گەلەكەمان

(٦)

ئازادی بێ قەیدوشەرتی سیاسی وپێشمەرگەیی كۆتایی بە شەڕی ناوخۆ دێنێ

كرێكارانی جیهان یەكگرن !

یەكی ئایار رۆژێكی پرشنگداری خەباتی چینایەتی كرێكارانی جیهانە

كرێكاران .... زەحمەتكێشان

ئەمڕۆ ، سەدو سێ ساڵ بەسەر رووداوێكدا تێپەر دەبێ ، كە بۆ تەواوی كرێكاران لە سەرتاسەری جیهاندا گرنگی و بایەخێكی تایبەتی هەیە .

شیكاگو ، لە یەكی ئایاری ساڵی ١٨٨٦ دا ، مەیدانی خەباتێكی سەخت و ئاشكرای كرێكارانی ماندوو بو لە دژی سەرمایەدارە سود پەرستەكان .. كرێكارانی ئەمەریكایی لەم رۆژەدا هەموو یەك دڵ و یەك ئامانج بۆ وەدیهێنانی خواستێكی هەق خوازانەو پێشێل كراو ، شەپۆلی دەریا ئاسا رووبەرووی سەرمایەداران بونەوە ، ئەم رۆژە بووە سەرەتای خەباتێكی سەختی كرێكاران و بێ راوەستان تاكو ئێستاش هەر بەردەوامە وە تا سەركەوتنی یەكجارەكی پرولیتاریا و دامەزراندنی حكومەتی كرێكاری بڕێژەی دەبێ .

خەباتی كرێكارانی ئەمەریكا لە دژی یاسا و چەوسێنەرانەی سەرمایەداران و بۆ بەدەست هێنانی لایەنی كەمی داواكاریەكانیان وەك مافێكی سەرەتایی ، خاوەن كارەكانیان ناچار بە ملدان و دانانیان بەو مافانە دا كرد ، وەدیهێنانی ئەم داواكاریانە رۆڵی چینی كرێكاری لەسەر ئاستی رووداوەكانی داهاتووی جیهاندا بەو پەری روونی ئاشكرای نیشان دا ، ئەگەر چی تێكۆشانی كرێكارە شیكاگوییەكان لەو رۆژەدا و بە پەلاماری پولیسی سەرمایەداران بە ئیعدام كردنی چەند سەركردەی كرێكاری كۆتایی پێ هات ، بەلام خودی هاتنە مەیدانی یەكگرتوانەی كرێكاران و هێنانە پێشەوەی خواستی ئەو چینەو ریز بەستنی و مانگرتن و خۆپیشاندانی بە كۆمەڵ و رێكخراو ، ئەو جۆرەبە ئیجگار قورسە بوو ، كە بۆ چەوسێنەرانی ئەمەریكایی وەك نوێنەرانی بەشێك لە سەرمایەدارانی جیهان نیشان دەری سەردەمێكی تاریك و پڕ ترس بوو كە دەبوا بە ئیعدام و گوللە وەلام بدرێتەوەو خوێنی كرێكاران تێكەڵ بەخاك بكرێت...

لەگەڵ ئەم رووبەروو بوونەوە وەحشیانەیەش داسەرمایەداران و پارێزەرانی دەسەلاتەكەی هێشتا نەیان توانی رێگا لەخەباتی كرێكارانی شیكاگو بگرن ، ئاوەهاش چەسپاندنی ئەم مافانە بوویە سەرمەشقی خەباتێكی توندو تیژوو درێژ خایەن كە سەرەنجامەكەی رووخاندنی دەسەلاتی سەرمایەداران دەبێ .

یەكی ئایار ، لەسەرانسەری جیهاندا ، یاد هێنەرەوەی ئەو رۆژە مەزنەیە كە چەند ساڵ دوای ئیعدام كردنی رێبەرانی ، لەساڵی ١٨٨٩ دا و لە كۆنگرەی جیهانی كۆمۆنیستەكان لەپاریس ، وەك رۆژێكی پیرۆزوو ئەمر كرایە جەژنی كرێكارانی جیهان لە یەكی ئایار دا كرێكاران توانیان بە هێزی یەكگرتووی خۆیان ئەوە بە دوژمنە چینایەتیەكانیان بسەلمێنن كە چی دیكە ئامادە نین بە زیانی مەمرە و مەژی و كاری تاقەت پڕوكێن قایل ببن و ، ئامادە نین بەپێی خواستی چەوسێنەران تا ئاستی سەرگ ورەو توانا و گیانی هەلگیان وەگەر خەن .. ئامادە نین بێ رێكخراو بن و لەبەرامبەر هەزاران هەزار دەزگا و دادگای بورژواكان دابی یەكگرتنەهاویشتی و پەل پەستراو بن

بەلام ئەگەر رەوتی روو لەگەشەو ئاینەدەی ململانێی كرێكاران و سەرمایەداران ،

ڕابەرە لادەرو خیانەتکارە بەناو مارکسیستانە بووە کە لە ڕیزەکانی خەباتی کرێکارانا ڕەوتی ئەم تێکۆشانەیان لەقازانجی چینەکی تر دا وەگەڕ خستووە . هەر لەخیانەتی زوربەی ئەندامانی ئەو نەتەوەیی دووەم لەسەر دەستی هەندی لەڕابەرە لادەرەکانی وەك کاوتسکی دا بۆ پەسازش کیشانی بزوتنەوەی کرێکاری و خاو کردنەوەی ململانێی چینایەتی و دانە پالی سەرمایەداران " تا وخۆ " و دەولەتەکانیان لەژێر پەردەی " پەرگری لەنیشتمان دا " . تا دەگاتە خیانەتی ڕیفیزیۆنیستەکانی هاوچەرخ لەسەرتاسەری جیهانی ئەمرۆ دا .

ئەگەر بزوتنەوەی کرێکاری شۆڕشگێڕی ئەوسا و بەرابەری لینینی مەزن لە خەبات کردنی دا لە دژی سەرمایەداری و ڕیفیزیۆنیستە جۆراوجۆرەکانی ئەو کاتەی نێو بزوتنەوەی کرێکاری ناوی مارکسیزمی شۆرشگێری لەو بزوتنەوە رادیکال ـ سوسیالیستانە نابێ کە مەرز بەندیان لەگەڵ بزوتنەوە سازشکارو ڕیفۆرمیستەکەی ئەو سەردەمە کردبوو . ئەوا ئەمرۆش بزوتنەوەی مارکسیزمی شۆرشگێڕ واتە (مارکسیزم ـ لینینیزمی سەردەمی بالا دەستی ڕیفیزیۆنیزمی هاوچەرخ) ئەو بزوتنەوە شۆرشگێرانەیە کەسەر سەختانە خەبات ئەکات لە دژی سەرمایەداری و ڕیفیزیۆنیستە هاوچەرخەکان کە سۆفیەت لەپاش مەرگی لینین و شکستی شۆرشی ئوکتوبەر بۆتە بنکەیی و بە هەموو شێوەیەك بزوتنەوەی کرێکارانیان کردۆتە قوربانی بەرژەوەندی یە ئیمپریالیەکانی خۆیان لەململانێیان دا لەگەڵ ئیمپریالیزمی ڕۆژ ئاواو ولاتانی تری سەرمایەداری جیهان دا .

مارکسیستە شۆرشگێڕەکان ئیسانەوە ئالای مارکسیزم و ئایدولوجی کومونیستیی کرێکاری بەرز ئەکەنەوە و لەسەر خستن و گەشە پیدانەوەی دا بە گیانی لینینیانەوە . لە پێناوی یەکەوەنانی ناوەندیکی ئەنتەرناسیونالیستی نوێی پرولیتاریادا تێدەکوشن

یەکی ئایار جەژنی کرێکارانی جیهانە.......

کرێکارانی عیراقیش خاوەنی ئەم جەژنەن .

یەکی ئایار بانگەوازە بو هاوپشتی و یەکگرتویی کرێکاران بۆ وەدەست هینانی خواستێکی سەرەتایی . بو یەکخراو بوون و راوەستانی پتەو لەبەرامبەر سەرمایەداری جیهانی دا . لەکاتێك دا ڕژیمی سەرمایەداری و فاشی عیراق بو پاراستنی دەسەلاتی رەشی کونەپەرستانە ترین و ڕەگەزپەرستانە ترین دیکتاتوری بەسەر کومەلانی خەلك دا سەپاندووە . کاتێك ئەم ڕژێمە بو هێشتنەوەی دەسەلاتی چەوسێنەران لە خوێنمژیی و گیرفان پر کردنی سەرمایەداران دا ئامادەیە نامرۆڤانە ترین وەحشیانە ترین تاوان لە ئەستۆ بگرێت... لە ڕێگای دیکتاتوریەتێکی فاشستی یەوە هەر ڕۆژە باجی ژیان و هەناسەدان لەسەر کرێکاران و زەحمەتکێشان گرانتر دەبێ . پاش ئەوەی لەشەڕێکی کونەپەرستانە و ناڕەوا دا گیان و مالی هاوچینەکانیانی خستبویە مەترسی یەکی کوشندەوە . ئیستا . کرێکارانی عیراق لەپاش ئەم جەنگە وەحشیانەیە کەسەرەرای پڕ کردنی گەرووی سەدان و هەزاران توپ و بەکوشت دانیان لەشەڕێك دا کە هیچ بەرژەوەندییەکیانی تیدا نەبوو . سەرەرای برسی بوون و . ئاوارە بوون و . دەیان و سەدان کوێرە وەری و مالوێرانی دیکە . ((هێشتا بزوتنەوەی کومونیستی پەرت و بلاوو لاوازە ئەویش بە هوی زال بوونی سیاسەتی ڕیفیزیۆنیستی ـ ڕیفۆرمیستی باوی نێو بزوتنەوەکە لەسەر دەستی نوێنەرانی ڕیفیزیۆنیزمی هاوچەرخ دا کە حیع نوێنەری کلاسیکیو ڕەسمیەتی)) .

ئیستا و لەپاش وەستانی جەنگی عیراق ـ ئیران جەنگێکی تر بە درندانەترین شیوە لە کوردستان دا هەروا دریژەی هەیە و ڕۆژ بەرۆژ تاوان و کارەساتی فاشستانە دژی ئەم بزوتنەوە شۆرشگێرانەیە لەپەرەسەندن دایە . ڕاگواستن ، وێران کردنی چەندین شارو شارۆچکە دەست بەسەرکردنی هەزاران کەس لەوانەی لەماوەی " لێبوردنە گشتی یەکەی " ڕژێم دا گەراونەتەوە لە ئوردوگا تەلبەند کراوەکان دا و تەنگ [illegible] .

بۆیە لەم هەل و مەرجە دا یەكگرتن و پێكهێنانی پارتی پێشڕەوی كرێكاران ئەركی گرنگ و ئەڵقەی ناوەندی خەباتی ئەو ماركسیستە شۆڕشگێڕانەیە كە سەرسەختانە دژایەتی سەرمایەداری و پەنجەرەبینی هاوچەرخ دەكەن . وە لە ئاستانەی نەبوونی ئەم حیزبە پێشڕەوە دایە لە گۆڕەپانی خەباتی سیاسی و ئاشكرای " ئۆپۆزیسیۆنی عیراقی و كوردستانی دا " یە كە كەسانێك لە ژێر ناوی داكۆكی كردن لە كرێكاران و بزووتنەوەی كوردستان دا داوا لە دەزگا ئیمپریالیستیەكان دەكەن تاكو كێشەو تەنگ و چەڵەمەكانی ناوخۆی عیراق و كوردستان " چارەسەر بكەن " ، ئەوە تەنها ناسیونالیستە خیانەتكارەكان نین كە دەیانەوێ لەبەرە بەیانی وەستانی جەنگ دا دەستكەوتی تائیفەگەری و تەسكی حیزبایەتی بۆ خۆیان وەدەست بهێنن و خوێنی بەناحەق ڕژاوی هەزاران كەس بكەنە ناردەستی پەرینەوەیان و وەرگرتنی پلەو پایەو ، بەشداری كردن لە دەزگاكانی دەسەڵاتداریەتی بەعس دا . ماركسیستە شۆڕشگێڕەكان لە هەلو مەرجی دوای وەستانی جەنگ دا ، زیاتر لە جاران لەسەر بەدیهێنانی نەرخشەی ستراتیجیەكان پێ دادەگرن و بەبەدەستەوە گرتنی سیاسەت و تاكتیكی گونجاو لە خەبات كردن دا هەنگاوی محكەمتر دەنێن ، بۆ ڕێكخستنی جەماوەری ملیۆنی كرێكاران و زەحمەتكێشانی عیراق لە پارتی سەربەخۆی كرێكاران دا ، بۆ خەبات كردن دژی بەعسیەكان و ڕووخاندنی دەسەڵاتی فاشیانەیان بە ئەركی سەرەكی و بێ ئەملاو ئەولای خۆیان دەزانن ، تێكۆشان بۆ ڕابەری كردنی بزووتنەوەی شۆڕشگێڕانەی كوردستان لە خەباتی هەقخوازانەی گەلی كورد دا تا وەدیهێنانی مافی چارەنووس .

ڕووەو بەدەستەوە گرتنی ئەو چەكە هەرە پێویستە هەنگاو بنێین كە دەتوانی یەكی ئایار ، بكاتە جەژنی ڕاپەڕین و شۆڕش ، جەژنی هەڵكردنی ئاڵای سوور ، جەژنی سەركەوتنی یەكبەری كرێكاران ، جەژنی یەكگرتووی چەوساوەكان ، جەژنی ئەنتەرناسیونالیستی كومونستی .

* سەرنگون بێ ڕژێمی سەرمایەداری فاشیستی عیراق .
* شەكاوە بێ ئاڵای شۆڕشی كرێكاران لە سەرانسەری جیهان دا .
* پیرۆز بێت ڕۆژی یەكی ئایار
* بژی ئازادی بژی سوسیالیزم

ئاڵای شۆڕش
ناوەند
١ی ئاداری ١٩٨٩

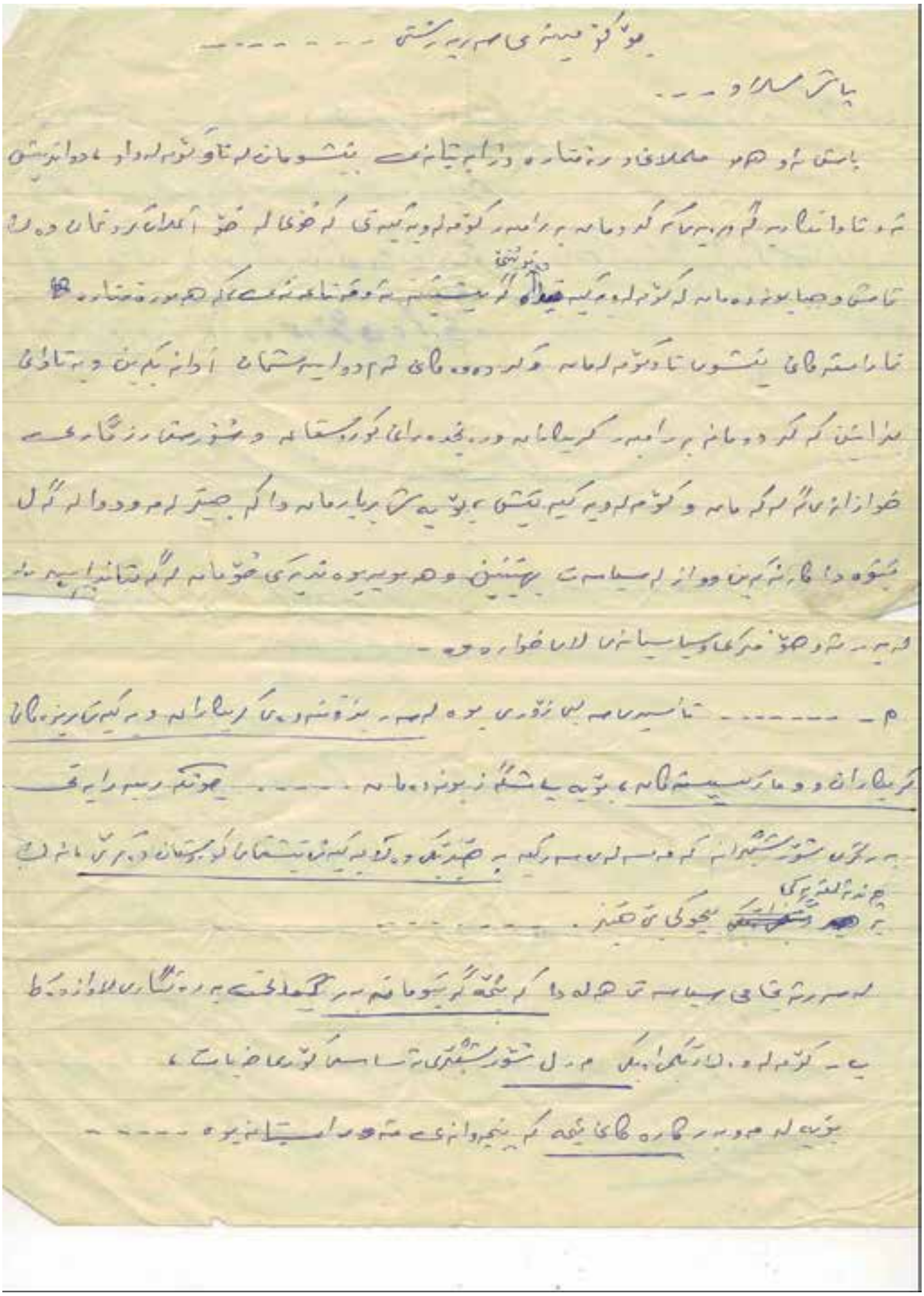

پاش سڵاو ...

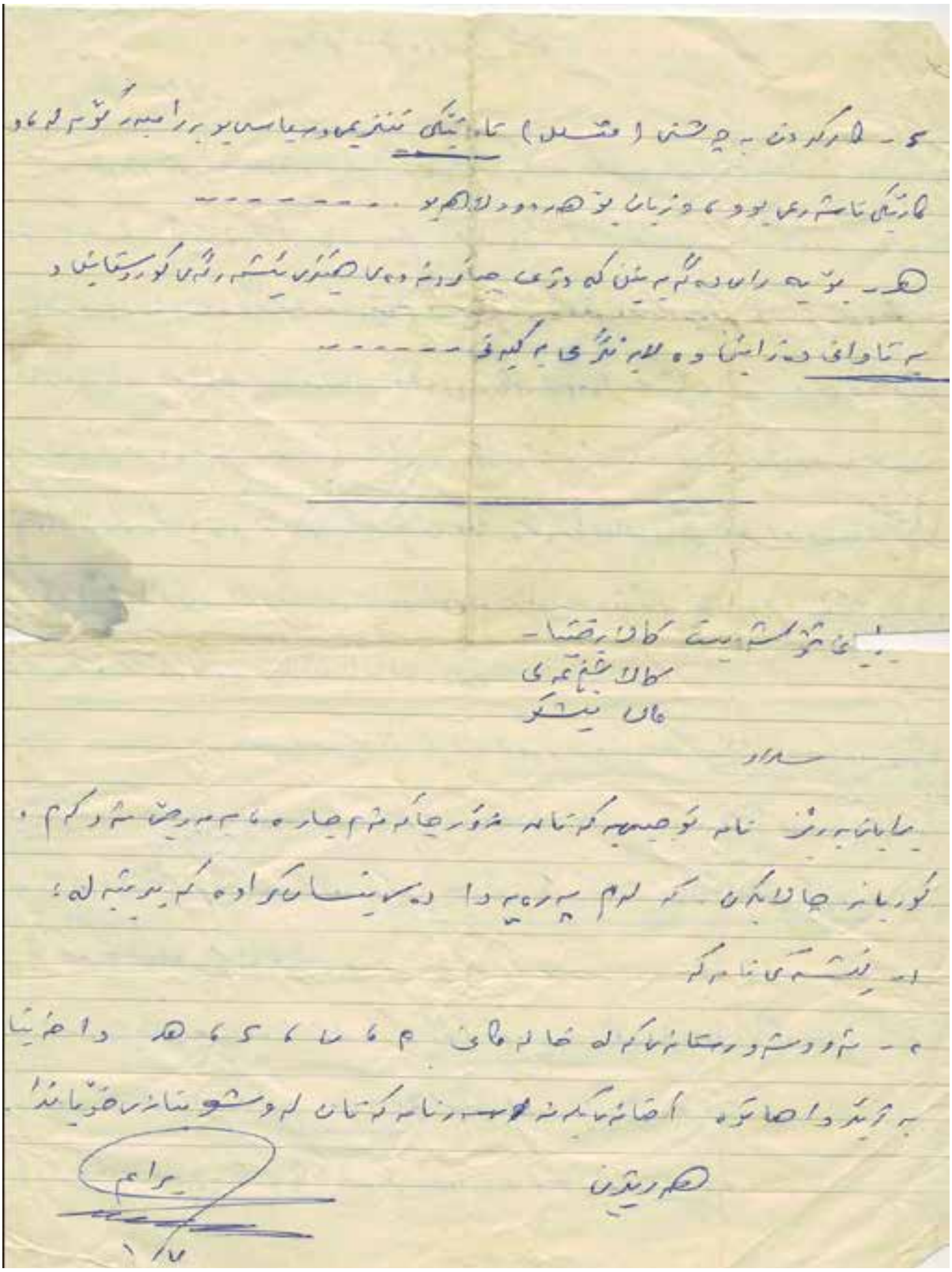

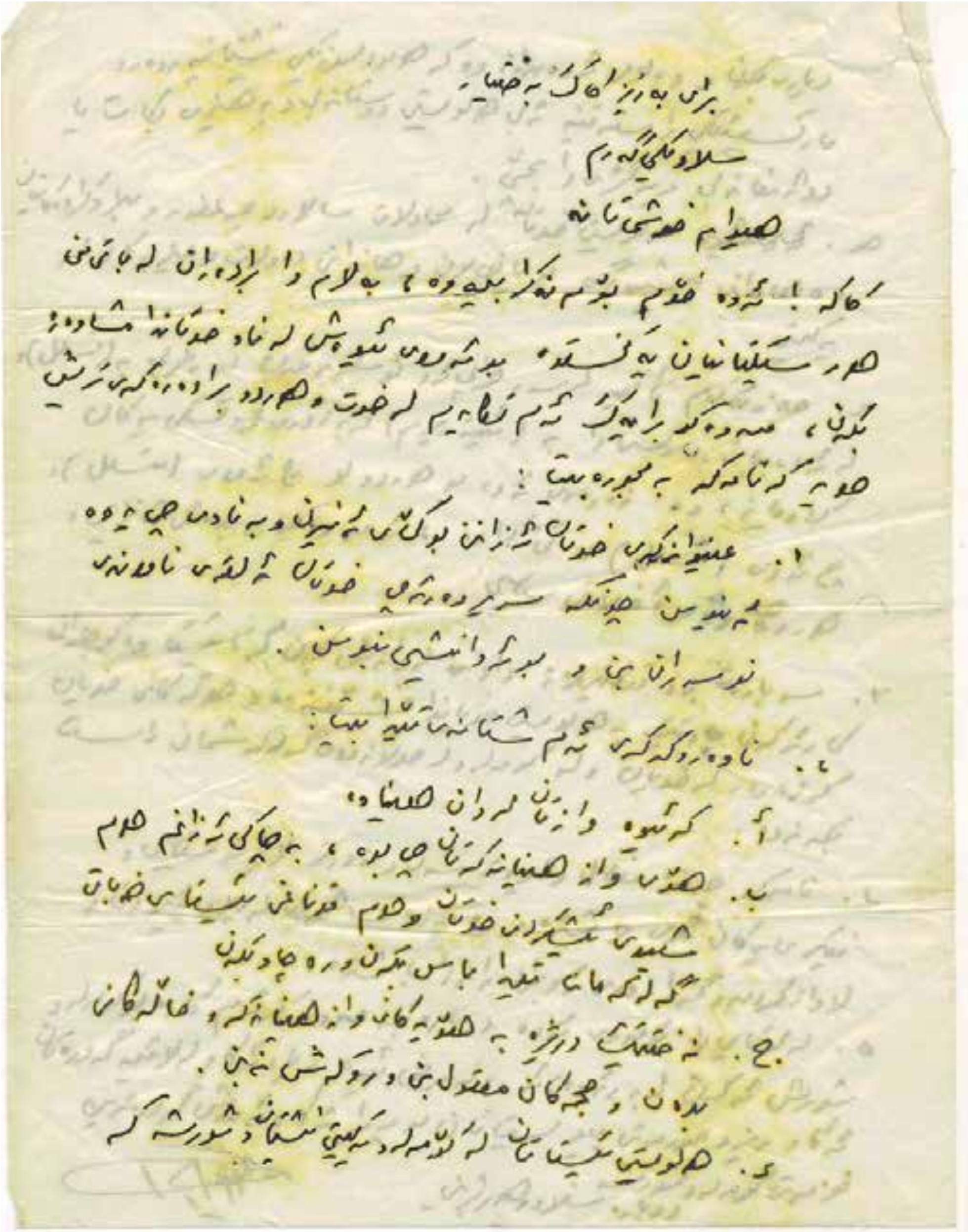

برای بەڕێزم کاک بەختیار

سڵاوێکی گەرم

هیوام خۆشیتانە

کاکە! ئێوە هەمووتان بۆتان نەکرا بێنەوە، بەڵام وا بڕیاردرا لە باتی
هەر [illegible] پێ بگەیەنن، بۆ ئەوەی ئێوەش لە ناو خۆتاندا مشاوەرە
بکەن، هەروەکو برایەک ئەم [illegible] لە خۆت و هەموو برادەرانی [illegible]
[illegible] نامەکە بە گوێرە بێت:

١. [illegible] خۆتان ئەزانن [illegible] و بە [illegible]
[illegible] خۆتان [illegible]
بنووسن [illegible] و [illegible] بنووسن.

٢. [illegible] ئەم [illegible] بێت:
أ. [illegible] و [illegible]
ب. [illegible] و [illegible]
[illegible] خۆتان و هەموو [illegible]
[illegible] باس بکرێن و [illegible]
ج. [illegible] و [illegible]
[illegible] و [illegible] بن.
د. [illegible] شۆڕشە کە

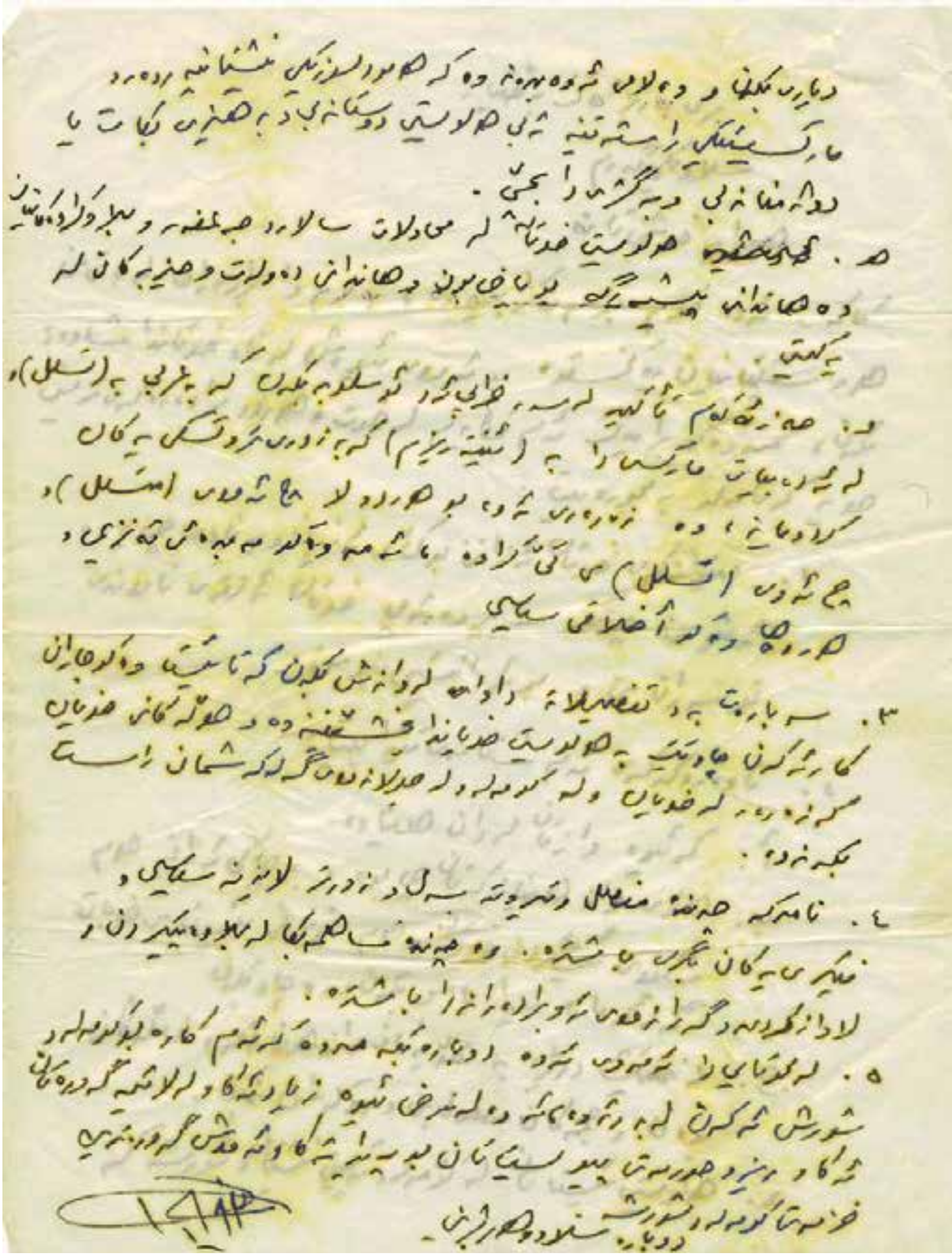

پاشكۆی وێنەكان

پلنیۆم دووەم خواكورك

پلنیۆم -دووەم خواكورك- عادل

عادل-پلنیۆمی دووەم ئاڵای شۆڕش-خواکورک١٩٨٧

عادل-سلام عبدالله خواکورک ١٩٨٧

عادل رفیق-١٩٦٩

شەهید یاسین محمدحسن-١٩٧٥

شەهیدان-نریمان مستی- محمدرشید رفیق دانشگای بەغداد ١٩٧٤

عادل-پلنیۆم دووەم

عادل-پلنیۆمی دووەم ئاڵای شۆڕش-خواکورک١٩٨٧

عادل-پلنیۆمی دووەم خواکورک-١٩٨٧

عادل-پلنیۆمی دووەم ئاڵای شۆڕش-خواكورك١٩٨٧

عادل-سلام عبدالله خواكورك ١٩٨٧

عادل-عماد-روناک جناب-مەمۆ-- سلام -حەمەئاوات -حیدر

عماداحمد-عادل-خواكورک-١٩٨٧

عماداحمد-عادل-خواكورك-١٩٨٧

كامران-كاردۆ-عادل-وەرزێر خواكورك ١٩٨٧

مامۆستا معروف خزندار و شەهید محمد رشیدرفیق برام١٩٧٤

پلتیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواكورك

پلنیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواکورک

پلنیۆمی دووەم ١٩٨٧ خواکورک

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد خواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد خواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

تاران-١٩٨٦-حاكم سردار-جمال محمد حواكرم-دكتۆر قادر- -عادل

دووەم و سێهەم كۆنفرانس- كۆمەڵە

كۆنفرانسی سێهەم كۆمەڵە ١٩٨٤

شەهید محمدرشیدرفیق و جبار حەمە ١٩٧٤

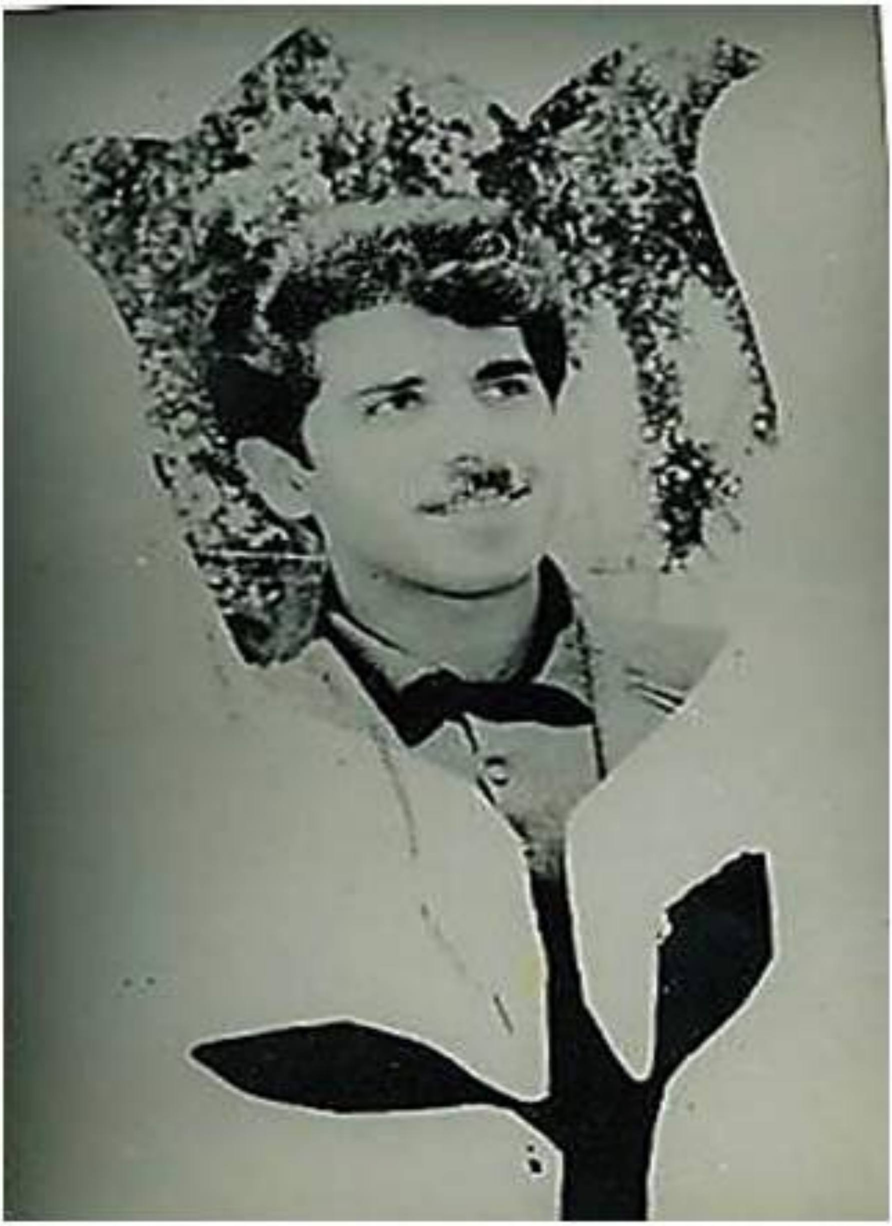

شەهید حەمە رشید

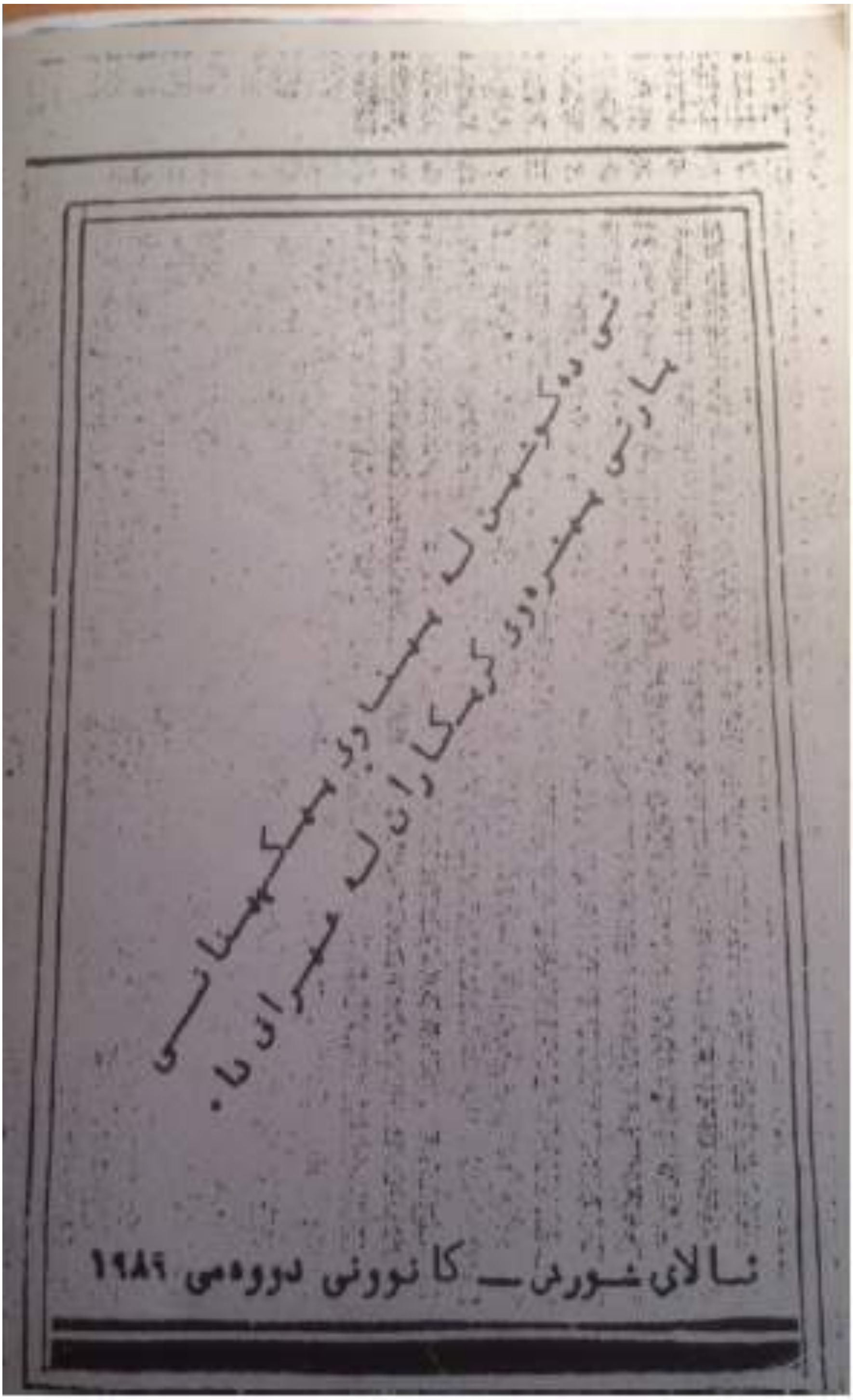
ئـالای شـورش ــ كانوونی دووەمی ١٩٨٩

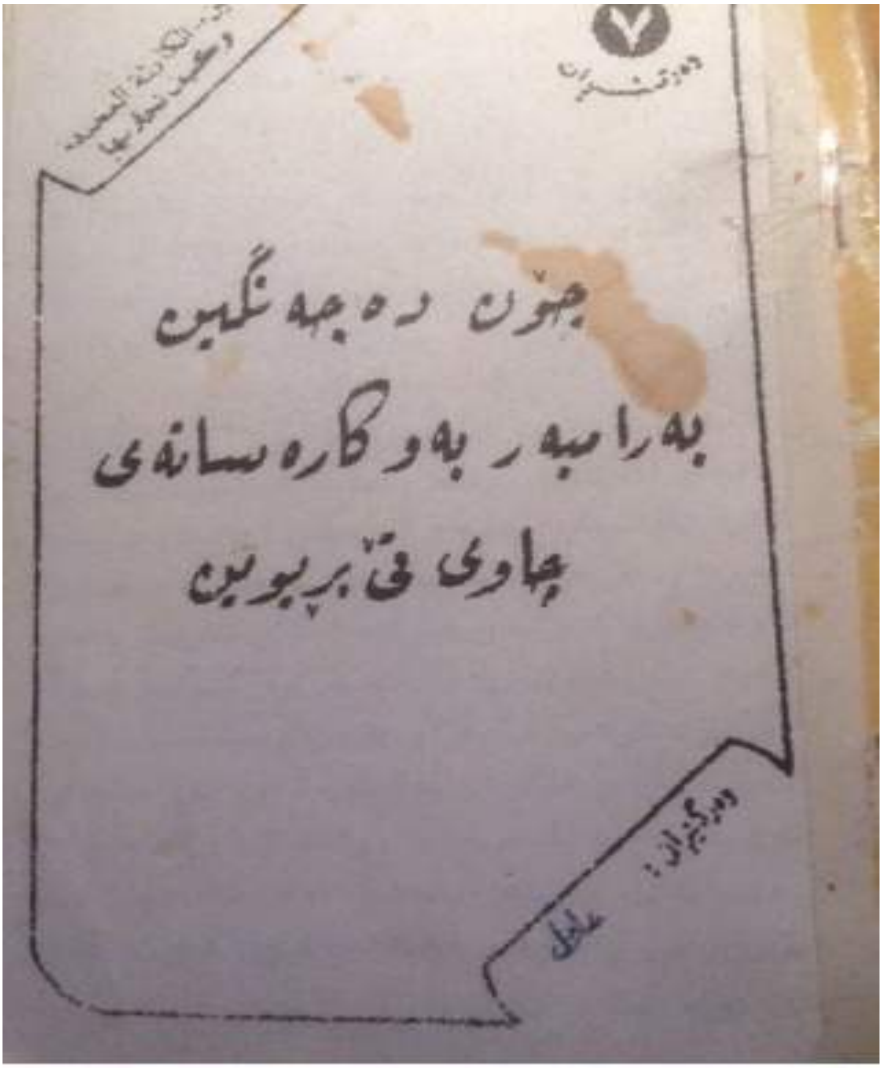
جۆن دەجەنگین
بەرامبەر بەو كارەسانەی
چاوی تێ بڕیوین

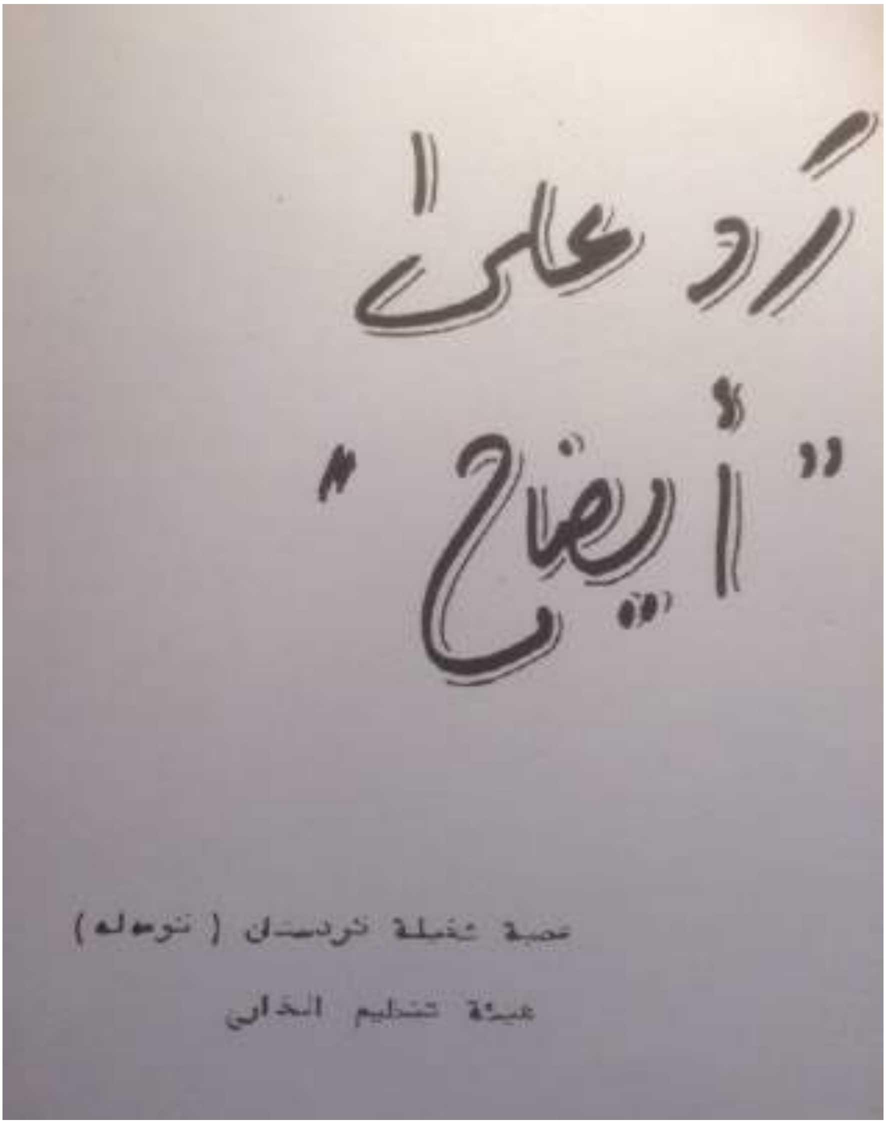
رد على "ايضاح"

عصبة شغيلة كردستان (كومه له)

هيئة تنظيم الداخل

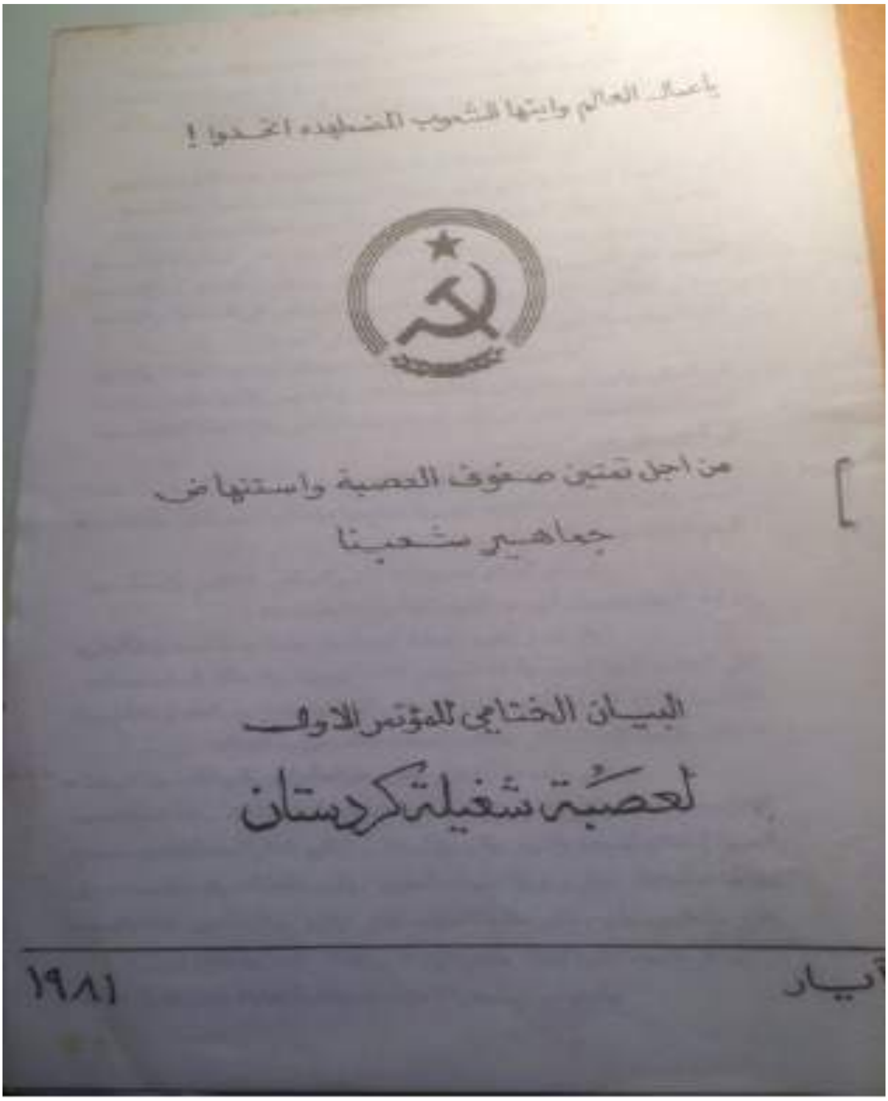

يا عمال العالم وايتها الشعوب المضطهدة اتحدوا !

من اجل تمتين صفوف العصبة واستنهاض
جماهير شعبنا

البيان الختامي للمؤتمر الاول
لعصبة شغيلة كردستان

آيار ١٩٨١

ملاحظات

حول بيان اللجنه القياديه : اوك

بشان قطع المفاوضات مع الفاشيه العراقيه

كوردستان

في

امريكا الشمالية

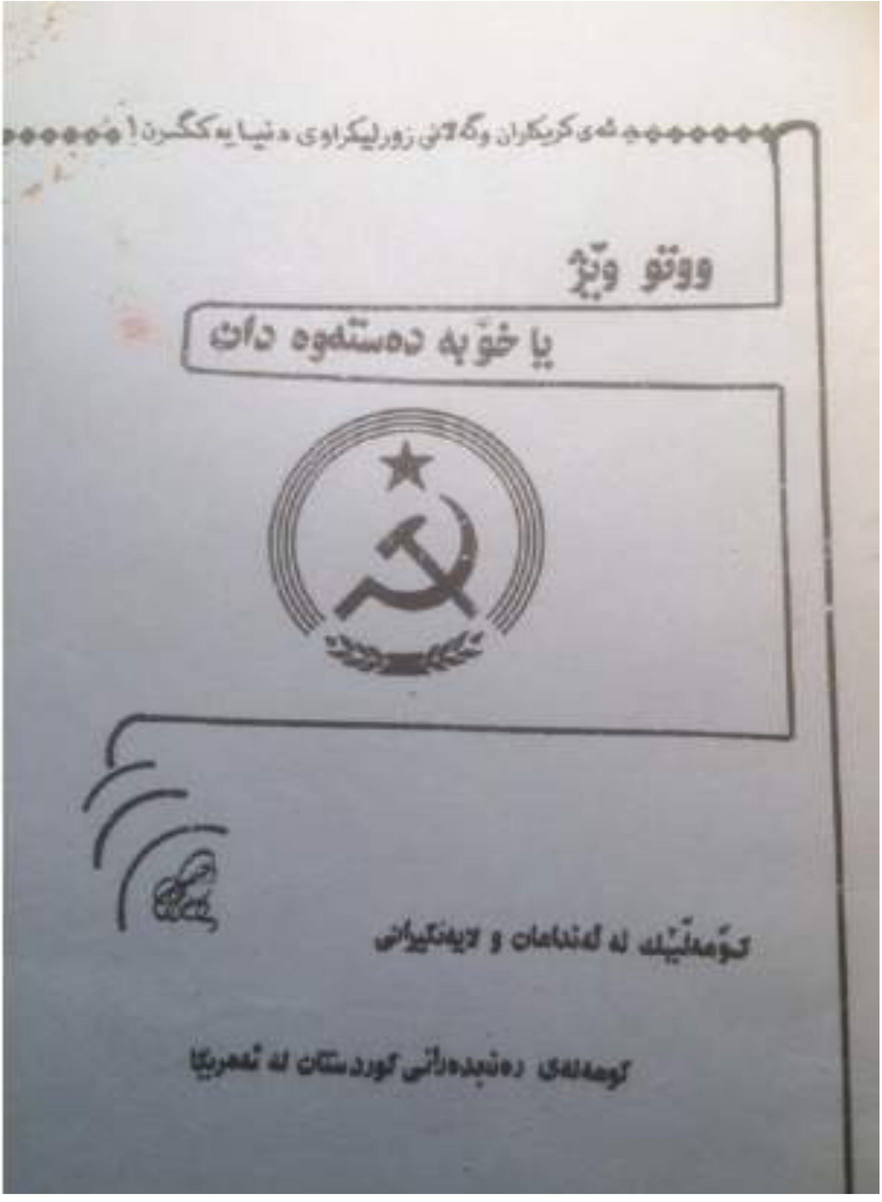

ئەی کرێکاران و گەلانی زۆرلێکراوی دنیا یەکگرن!

ووتو وێژ

یا خۆ بە دەستەوە دان

کۆمەڵێک لە ئەندامان و لایەنگیرانی

کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان لە ئەمریکا

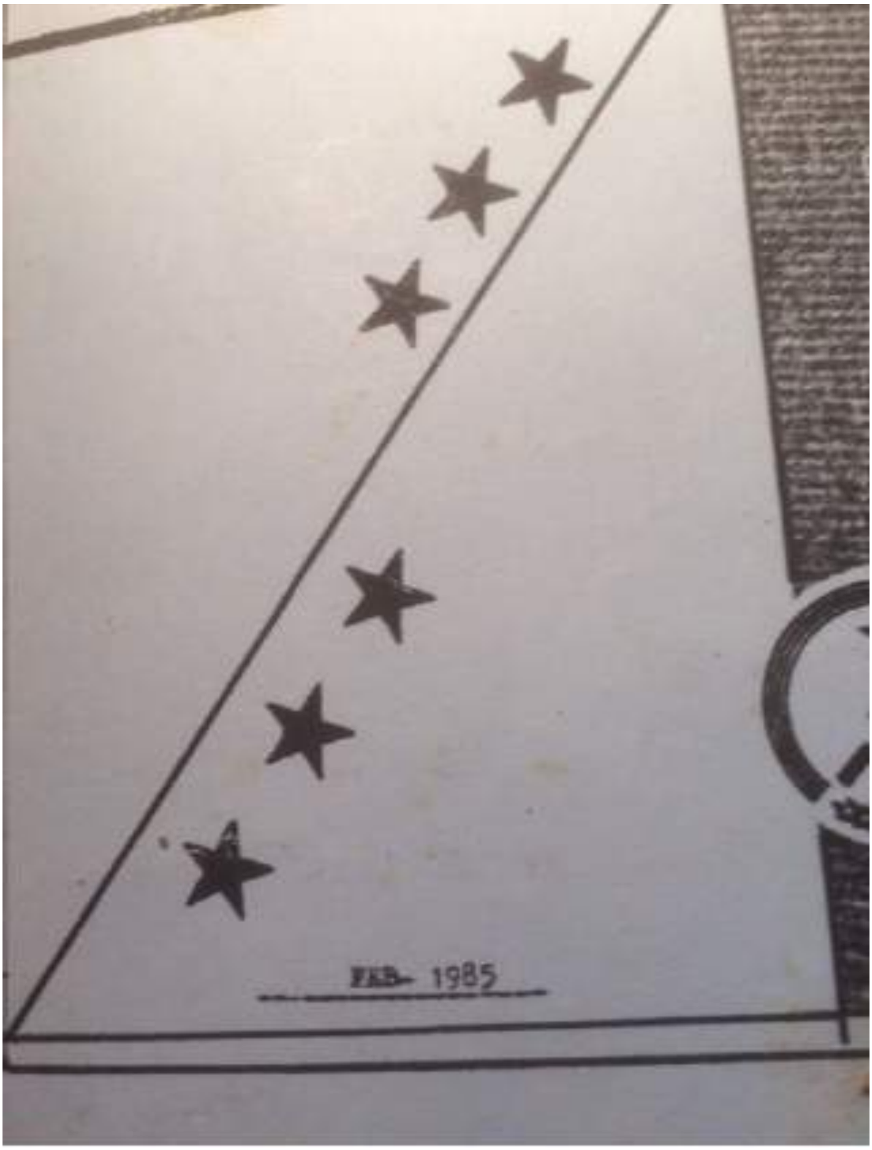
FEB- 1985

چەند سەرنجێکی رەخنەگرانە
دەربارەی ئامیلکەی
پارتی پێشرەوی چینی کرێکاری کوردستان

نوسینی
سالار

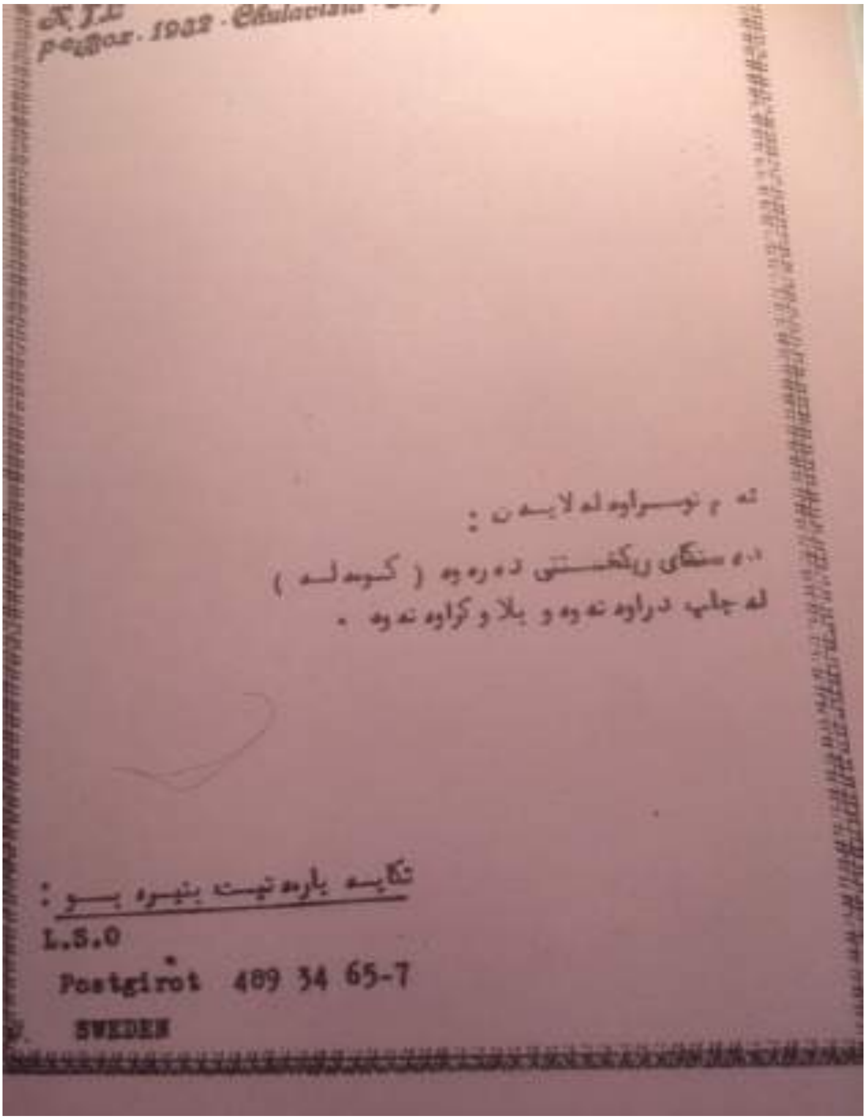
ئەم نووسراوە لەلایەن :
دەستەی رێکخستنی دەرەوە (کۆمەڵە)
لە چاپ دراوەتەوە و بڵاو کراوەتەوە .
تکایە یارمەتییەکانتان بنێرن بۆ :
L.S.O
Postgirot 489 34 65-7
SWEDEN

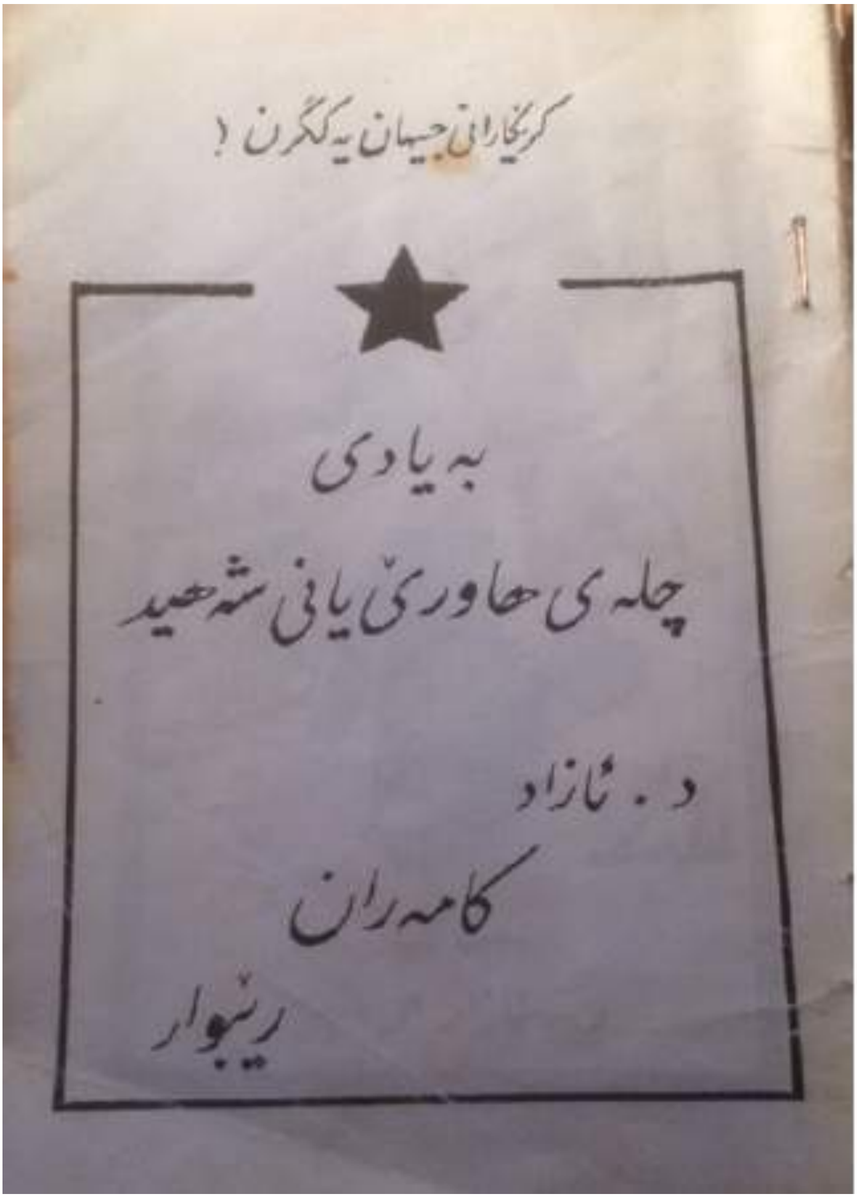

کرێکارانی جیهان یەکگرن !

بە یادی

چلەی هاوڕێیانی شەهید

د. ئازاد

کامەران

ڕێبوار

شەهید
د. ئازاد حمە امین

شەهید د. شازاد

شازاد حەمەد امین

ساڵی ١٩٦٦ لەگوندی گەلاڵەی سەر بەهەولێر
لەدایك بووە .

قوتابی دواناوەندی (تضمید)ی هەولێر بووە،
لەسەرەتای دروست بوونی رێكخستنەكانی
ئاڵا لێنبڕاوانە كاری كردووە .

١٩٨٦/٩/١٥ پەیوەندی بەهێزی پێشمەرگەی
ئاڵای شۆرشەوە كردووە .

ئەندامی دووەم پلینیۆمی رێكخستنی
ئاڵا بووە .

١٩٨٧/١٠/١٢ بەدەستی بەخوێن سووری
كرێكاران و زەحمەتكێشان (چەكدارە
جەلالی یەكان) لەناوچەی بەرانەتی سەر
بەپارێزگای هەولێر شەهید كرا .

شەهید
کامەران عبدالعزیز

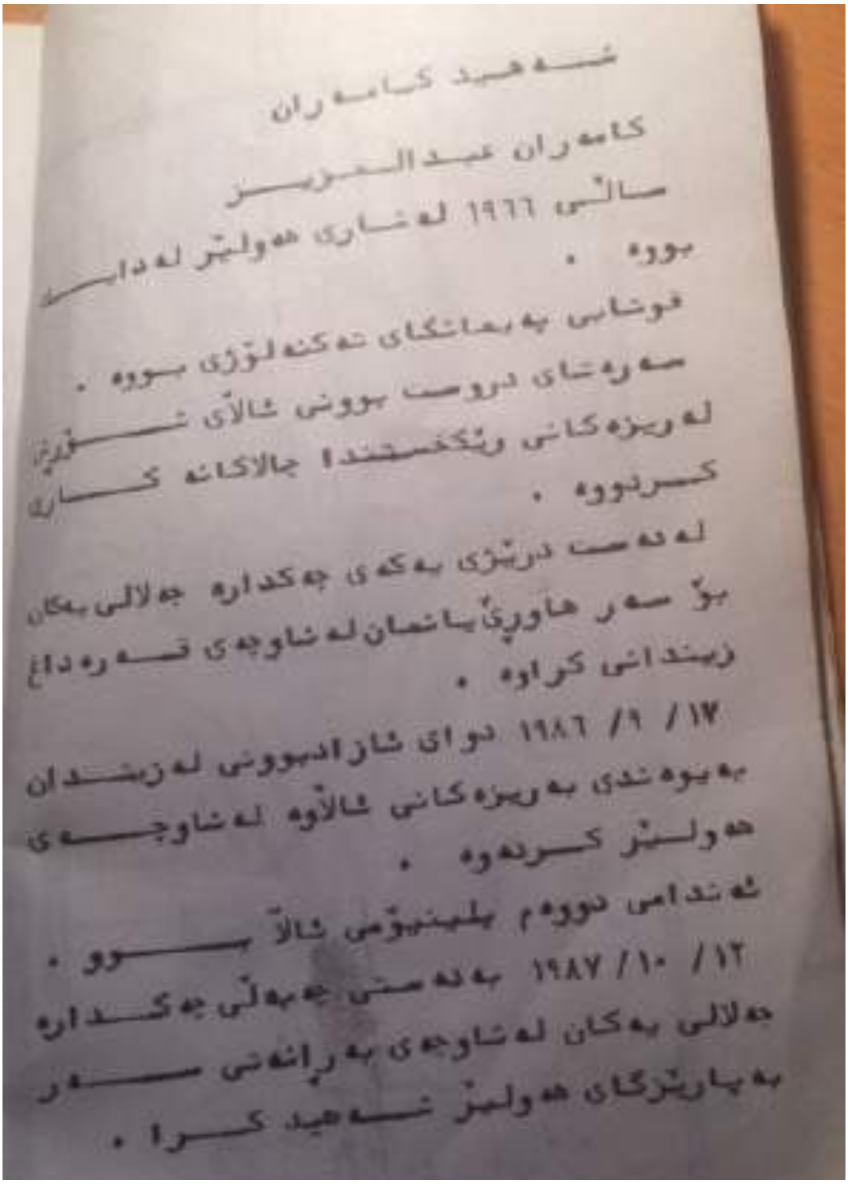

شەهید کامەران

کامەران عبدالعزیز

ساڵی ١٩٦٦ لە شاری هەولێر لەدایک بووە .

قوتابی پەیمانگای تەکنەلۆژی بووە .

سەرەتای دروست بوونی ئاڵای شۆڕش لە ریزەکانی رێکخستندا چالاکانە کاری کردووە .

لە دەست درێژی یەکەی چەکدارە جەلالییەکان بۆ سەر هاوڕێ ساناکانمان لە ناوچەی قەرەداغ زیندانی کراوە .

١٧/ ٩/ ١٩٨٦ دوای ئازادبوونی لە زیندان پەیوەندی بە ریزەکانی ئاڵاوە لە ناوچەی هەولێر کردەوە .

ئەندامی دووەم بلیمنۆمی ئاڵا بوو .

١٢/ ١٠/ ١٩٨٧ بە دەستی چەپەڵی چەکدارە جەلالییەکان لە ناوچەی بەرانەتی سەدر بە پارێزگای هەولێر شەهید کرا .

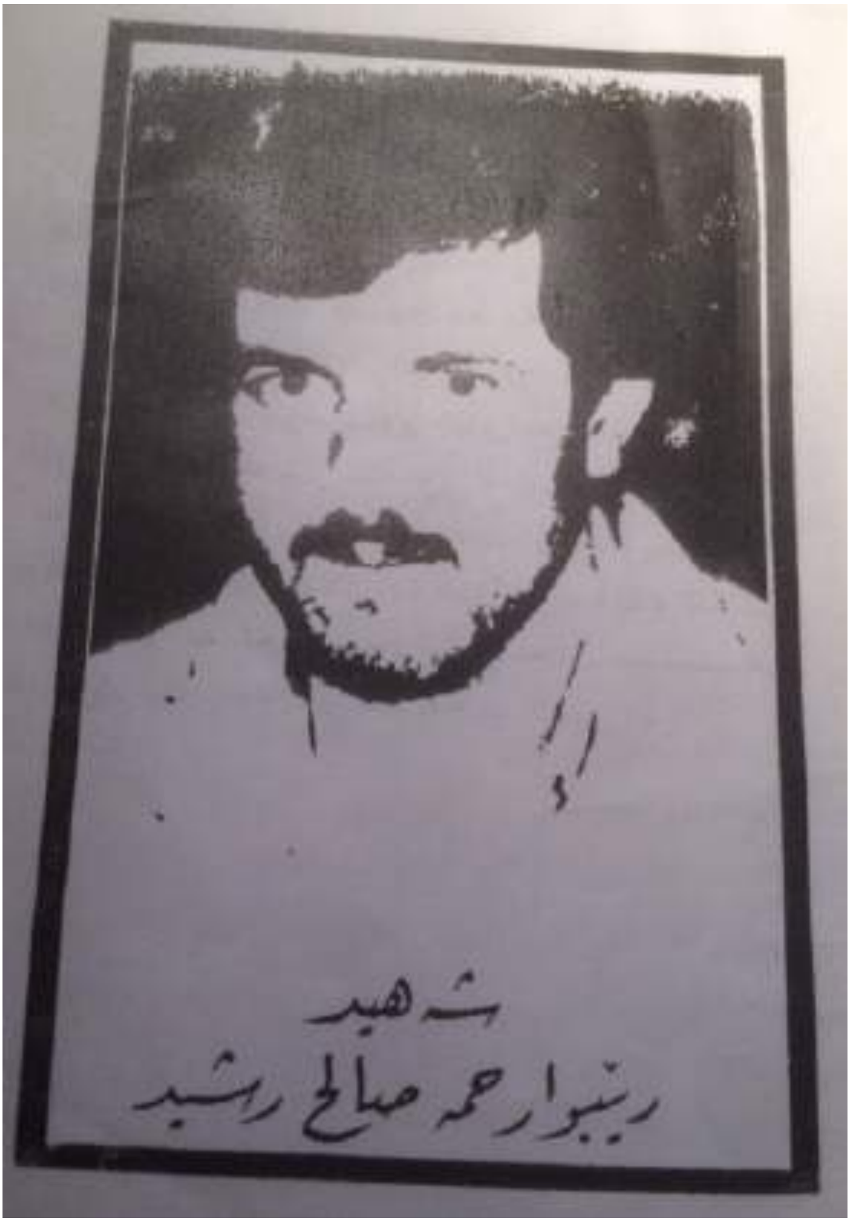
شهيد
ريبوار حمه صالح رشيد

شەهید رێبوار

رێبوار حمە صالح رشید

ساڵی ١٩٦٣ لەقەزای پێنجوێنی سەر بە
پارێزگای سلێمانی چاوی بەدنیا هەڵێناوە
تابلەی ئاوەندی خوێندووە .

لە ١٥ / ١٩٨٧/٣ پەیوەندی بە ریزەكانی
هێزی پێشمەرگەی ئاڵای شۆڕش كردووە .
هاورێیەكی ووشیارو كارامەی مەفرەزەكانی
ناوچەی بەرانەتی بوو .

لە ١٢ / ١٠ / ١٩٨٧ بەدەستی چەپەڵی
جەكدارە جەلالی یەكان بەهۆی بۆسەیەكی
ناجوامێرانە لەناوچەی بەرانەتی سەر
بەپارێزگای هەولێر شەهید كرا .

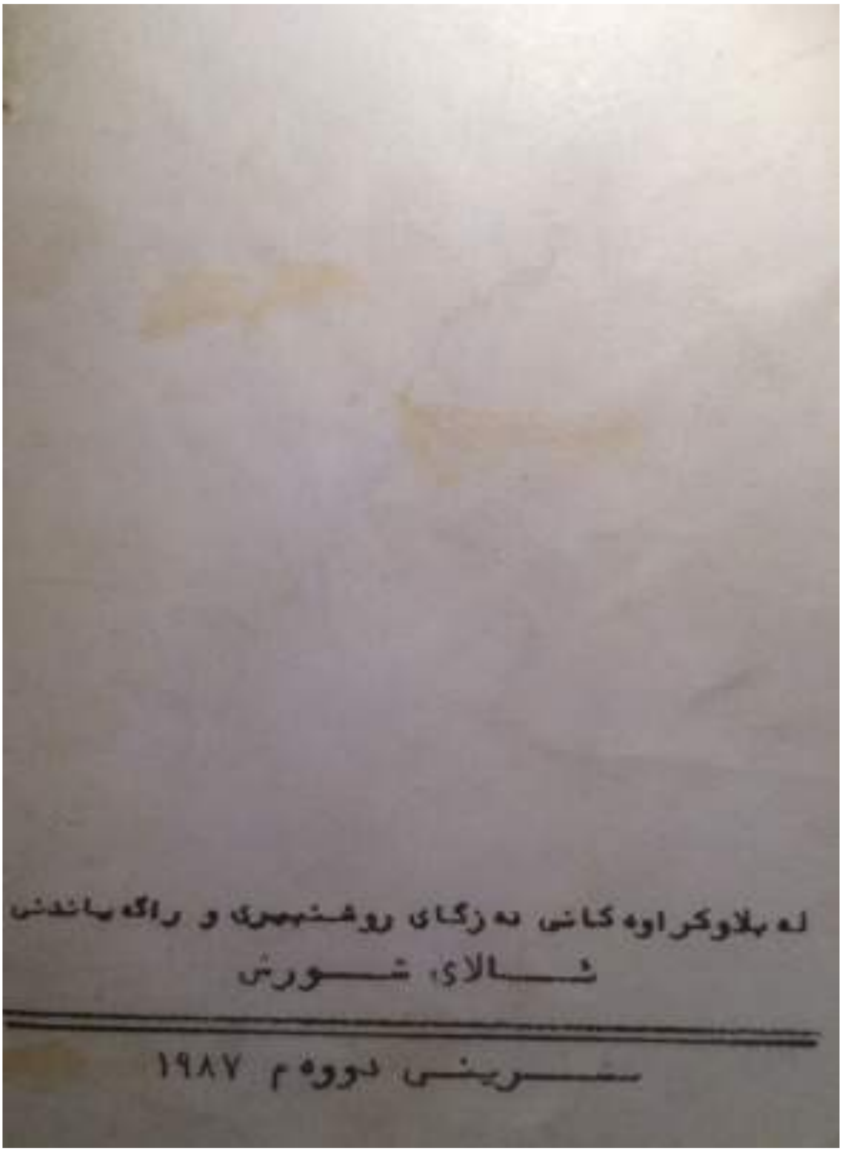

له بلاوكراوه‌كانی ئه‌ركای روشنبیری و راگه‌یاندنی
ئالای شورش

تشرینی دووه م ١٩٨٧

له بارەی نووسەرەوه

- لةدایكبووی ساڵَی 1948
- خانەی مامۆستایانی ساڵَی 1968-1969 تةواوكردووه.
- ئەنـدامی كۆمیتـةی ســـــةركردایـةتی نـاوخۆی كۆمەڵَەی رةنجـدەرانی كوردستان بوو.
- ئەندامی رێَكخراوی سولةیمانی كۆمەڵەی رەنجدةرانی كوردستان لەنێَوان1982-1984 بووه.
- ئەندامی كۆنفرانسی دووەمی كۆمەڵه لة ناوزه نگ بوو لة ساڵَی 1982.
- ئەندامی كۆنفراسي سێَیەمی كۆمەڵه بووه له ساڵَی 1984.
- ئەندامی دةستەی دامەزرێَنةری ئالآی شۆرشِ بووه لة 1984/11/21.
- دامەزرێنەرو بەرپرسي كۆمیتةی سەركردایەتی ناوخۆی ئالآی شۆرِش بووه.
- ئەندامی لیژنەی سەرپەرشتی ئالآی شۆرِش بووه.
- ئەندامی هةر سێ پلنیۆمەكەی ئالآی شۆرشِ بووه.
- ئەندامی كۆمێتەی ناوەندی ئاڵای شۆڕش بووه له 1988.

ئەم نووسینە دیکۆمێنتارییە خستنە ڕووی مێژووی دامەزراندن و سەرهەڵدانی ئاڵای شۆڕشە لە دەمێکی ئاڵۆزدا . بۆیەکەمین جارە ئامانج و ستراتیژی دامەزراندنی ئاڵای شۆڕش دەخرێتە بەردەستی خوێنەر.

تا ئەم ساتە وەختە ئەوەی لەبارەی دامەزراندن و ئامانجی ستراتیژی ئاڵای شۆڕشەوە نووسراوە چەواشەکاری بووە ، ئەوانەی لێی دوواون بێ لێکۆڵینەوە وشیکاری و گەڕان بەدوای ڕاستییەکاندا، بە ئارەزوو و بە بەرژەوەندی تاکی و سیاسی خۆیان شتیان ووتوە و تۆمەتیان دروستکردووە، دادگاییان کردوە و حوکمیان داوە بە کارێك لە بنەڕەتدا نە لە فکر و ئایدۆلۆژی و نە لە بڕیارەکانی دەستەی دامەزرێنەر، نە لە ستراتیژ وبەرنامەی کاری ئاڵای شۆڕشدا نەبووە.

ئاڵای شۆڕش لەبری کۆمەڵەی رەنجدەرانی کوردستان - عێراق شاڵاوی کرایە سەر ، دادگایی کرا، حوکمی مەرگ درا، لە کاتێکدا دوو ڕێکخراوی خاوەن دوو جیهانبینی جیاواز بوون.

Some Documentes of Revolution’s Banner

By: Adil Rafik

First Edition
2017